

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י היים תשס"ט

קובץ
שלשלת האור

שער
שמונה עשר

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ג

כרך א: בראשית – ויקרא

מכ"ק אדמו"ר הזקן

הרב רבי שניאור זלמן מליאדי

(בעל התניא והשו"ע)

וצוקללה"ה נבג"מ ז"ע

יוצא לאור בפעם הראשונה מכח"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ואחת לכריאה

MAAMOREI ADMUR HAZOKEN

5563 VOL. I

Published and Copyrighted 1981, by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway • Brooklyn, N. Y. 11213

Tel.: HY 3-9250-1

Library of Congress Catalog No.: A59-1948

ISBN: 0-8266—5563-7 Set

0-8266—5463-0 Vol. I

נסדר בדפוס „עמפייער פרעסס“
ע” צבי הירש בן דאנא ומרדכי ליב בן פינא

EMPIRE PRESS

550 EMPIRE BLVD. • BROOKLYN, N. Y. • (212) 756-1473

Printed in U.S.A. by
NOBLE OFFSET PRINTERS, INC.
NEW YORK, N.Y. 10003

פתח דבר

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א מדפיסים אנו בפעם הראשונה מכתביד כרך אחד עשר! ממאמרי כ"ק אדמו"ר הזקן — כרך-א על בראשית שמות ויקרא — מאמרים משנת תקס"ג (כרך ב יופיע בקרוב בע"ה).

המאמרים נעתקו מד' ביכלאך כת"י, א) בוך 1195 גוכתי"ק כ"ק אדמו"ר האמצעי. ב) בוך 1030. ג) בוך 1149. ד) בוך 623.

כיסוד — בחרנו בהביכלאך א) הנחות מכ"ק אדמו"ר האמצעי. ב) שבהם הגהות או תיקונים בגוכתי"ק כ"ק אדמו"ר הצ"צ. המאמרים שהם בכ"ה הכת"י הדפסנו שניהם.²

הערות וההגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ נדפסו באותיות איטלקיות.

הכתיב (האויסלייג) בכמה מהביכלאך שונה מהרגיל, וכן הרבה מהתיבות נסמנו " וכן נדפסו כאן.

בסוף הספר הוספנו: א) ד"ה אני ישנה — מכ"ק אדמו"ר האמצעי שנאמר בשנת תקס"ג. ב) קיצורים, הגהות וביאורים מכ"ק אדמו"ר הצ"צ. ג) פאקסימיליות. ה) מראה מקומות (נערכו ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא).

תיאור מהכת"י וכן מפתח מפורט מהמאמרים יודפס בע"ה בסוף כרך ב.

מערכת „אוצר החסידים"

נשק"מ אד"ש, ה'תשמ"א. ברוקלין, נ. י.

(1) כרך הראשון, הנחות הר"פ זילי והשני, אתהלך — לאוניא — יצאו לאור בשנת ה' תשח"י. כרך שלישי — סה"מ, תקס"ב (בשנת תשכ"ד). רביעי — סה"מ, תקס"ח (תש"ב). חמישי — סה"מ, תקס"ז (תש"ט). שישי — סה"מ, תקס"ז (תשמ"ג). שביעי — סה"מ, תקס"ד (תשמ"א). כרך שמיני סה"מ, תקס"ה-א (תשמ"א). תשיעי — סה"מ, תקס"ה-ב (תשמ"א). עשירי — סה"מ, תקס"ט (תשמ"א).

(2) כידוע שהיו כמה מניחים מאמרי אדמו"ר הזקן, ומהם: כ"ק אדמו"ר האמצעי, כ"ק אדמו"ר הצ"צ, מהרי"ל (אחיו של אדה"ז), ר' משה (בנו של כ"ק אדה"ז), ר' פנחס רייזנס.

קובץ
שלשלת האור

שער
שמונה עשר

היכל
שלישי

מאמרי אדמו"ר הזקן

תקס"ג

כרך א: בראשית — ויקרא

•

והוא ליקוט אמרים, מאמרים יקרים, מעוררים הלבבות לעבודת ה'
מפי קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפארתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

יוצא לאור בפעם הראשונה מכת"י

על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ. י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ואחת לבריאה

מפתח

א ר' חזקי' פתח כשושנה בין החוחים
ד אלה תולדות נח . . נח אתחזי מימא
י להבין הקושי' . . מפני מה לא מל אאע"ה
יב להבין שרשן של כל הדברים
כ ולתוס' ביאור
כד בזוהר (פ' וירא ויעש ה' לשרה כו')
כח בזוהר (פ' חיי שרה) אמר ההוא גברא כו'
כט להבין הנ"ל היטב
ל איגרת השלוחה לאנ"ש — להודיע לבני האדם
לא להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
לו להבין מארז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות
לט ותמהר ותער כדה
לט להבין ברכת המוציא לחם מן הארץ
מא אשר הוצאתי כו' ממצרים מכור הברזל
מא בזוהר (פ' תולדות) פ' ר"ח מי ימלל
מו בזוהר (פ' תולדות) פי' ר"י זרח השמש
נא בזוהר (פ' לך לך) ר' יוסי פי' מה ידידו'
נד להבין משארז"ל שג' ברכו' ראשונות שבתפלה
נה להבין שרש הטעם למה אין הקטרוג מצו' על ת"ת
נו רבת את ריבם
נו להבין ענין הנס דחנוכה
נט כי עמך מקור חיים
סד להבין שרש הדברים הנ"ל
ע להבין מאמר הזוהר פ' ויגש פתח ר' אלעזר
עג (בענין האותיות) הגימ"ל ביסוד'
עג בזוהר ויאסור יוסף מרכבתו
עד להבין מ"ש בזוהר פ' ויגש ע"פ ה' בחכמה
עד בזוהר פ' ויגש פתח ואמר ה' בחכמה
עח ואני נתתי לך שכם אחד

פה להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
צה בן פורת יוסף
צט להבין ענין מ"ש כזוהר ע"פ השמיעיני
צט השמיעיני את קולך
קב להבין ענין שמחת חתן וכלה
קו לכן אמור לבני ישראל
קיב אשר נשאתי את ידי
קיג ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
קכב הוא אהרן ומשה
קלה להבין שרשי הדברים הנ"ל
קמד להבין שרשן של כל הדברים הנ"ל (בתורה פ' שמות)
קנג אז ישיר משה
קסט בזוהר (פ' בשלח) ומא' הוא ממעמקי
קעב המאריך באחד
קעה ואשיבה שופטיך כבראשונה
קעו כי תשא את ראש בניי
קעט להבין שרש הדברים הנ"ל
קפג להבין בתוס' ביאור שרשי הדברים הנ"ל
קצ להבין בתוס' ביאור מ"ש בר"מ העשיר לא ירבה
קצה זכור את אשר עשה לך עמלק
רא כי טל אורות טלך
רג להבין למה החכמה נק' עדן
רד להבין ענין התלבשות הנוכח בע"ח
רה להבין צירופי אותיות הנפש
רה והנה מפלתו של המן
רו ובזה הנערה באה
רו ובהגיע תור אסתר
רז להבין ההפרש בין שמחה לרנה
רז עבדו את ה' בשמחה
רט ועבד הלוי הוא
ריא בר"מ (פ' כי תשא) פקודא ליתן מחצית השקל
רכב בזוהר פ' חוקת ויקחו אליך פרה אדומה
רכב בזוהר (פ' חוקת) דבר אל בניי ויקחו כו'
רלו הללוהו בנבל וכינור

רלו מי יעלה בהר ה'
רלז למה נסמכה פ' המשכן לפ' שבת
רמא להבין שרשי הדברים הנ"ל
רמד להבין ענין ברכת חתנים
רמח מה יפו פעמיק בנעלים
רנט אשר כרא ששון ושמחה
רנט מהרה ישמע בערי יהודה
רסא להבין בתוס' ביאור . . ע"פ מה יפו
רסח שאו מרום עיניכם
רסח סמכוני באשיו' כו'
רעז להבין מ"ד מלכותך מלכות כ"ע
רפד להבין ענין פסח ומצה
רצא להבין מ"ש בע"ח בענין המסך שבין האצילות לבריאה
רצא הנה תכלית העבודה
שט דבר אל בני וישונו
שיז ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל
שכג ה' עוז לעמו יתן
שכד להבין מארז"ל אמר רבא תכלית החכמה
שכה בזוהר פ' תזריע תנא מן בוצינא דקרדוניתא
שלה להבין ענין מהות אור א"ס ב"ה
שלה להבין מאמר רז"ל צמצם שכינתו
שנא והיו הדברים האלה
שנה ונקדשתי בתוך בני
שסו בר"מ (פ' אמור) ולא תחללו את שם קדשי
שעד להבין שרש הדברים בענין ג"פ קדוש
שעט עלה בכבש ופנה לסובב

הוספות — ביאור מכ"ק אדמו"ר האמצעי

שפג אני ישנה ולבי ער

הוספות — קיצורים, ביאורים והגהות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ

שפה קיצור מד"ה בן פורת יוסף

שפז המאריך באחד

שצב עבדו את ה' בשמחה . . להבין ההפרש בין שמחה לרנה

שצה	להבין ענין ברכת חתנים
תג	מה יפו פעמייד
תז	אשר ברא ששון ושמחה
תט	קיצור מד"ה להבין ענין פסח ומצה
תיא	להבין ענין אור א"ס

ר' חזקי' פתח, כשושנה בין החוחי' כו'. מה שושנה אית בה גוון חוור וסומק, אוף הכי כנסית ישראל אית בה דיין ורחמי כו'. יש מפ' שושנה הוא השושנה הגשמי וכמו ששושנה הגשמי היא חוור וסומק כו' כן כנ"י שהיא מל' דאצילות אית בה דין ורחמי כו'. אבל האריז"ל מפ' (בזוהר הרקיע) ששושנה הוא שכינתא תתאה כו' פי' שושנה היא בחי' חיצונות מלכו' דאצילות' שנשפלת להחיות לבי"ע שהוא הבחי' חיצוניו' מלכו' שלצורך הנהגו' עולמו' בי"ע כו'. וכנסת ישראל נק', פנימיו' מלכו' דאצילות' מה שאינה נשפלת להחיות לבי"ע שהיא באצילות' וזהו הפי' כנסית ישראל' שהיא מאספת ומקבצת לתוכה את ישראל דלעילא שבאצילות, והוא הפנימיו' מל' שבאצילות' שמכנסת לתוכה ישראל דלעילא וד"ל. וזהו כיונתי, מה שושנה אית בה גוון חוור וסומק אוף כנ"י אית בה דין ורחמי, ולא כתב ג"כ בכנ"י גוונין כו', אך פי' האריז"ל שבשושנה יש בחי' גוונין אבל בכנ"י אין שייך כל גוונין כו' (ע"ש בזוה' הרקיע) וביאור הדבר כנ"ל ששושנה נק' חיצוניו' מלכו' של הנהגת עולמו' בי"ע כו' לכך שייך בה גוונין חוור וסומק כו' פי' כמשל מלך שמכה את עבדו או הוא מרחיקו בפ"מ, הרי הגבורה היא בהתגלות בפ"מ שמכהו או שמרחיקו כו' וכן מדת חסד עד"ז כשהוא בהתגלות בפ"מ כו' נקרא זה בחי' גוונין כו', שהגוון הוא הגילוי של הדבר כידוע, ולכך למעלה בשושנה שהיא בחי' חיצוניו' מל' דאצילות שם החוי"ג בבחי' גוונין כו' שהוא בהתגלות בפ"מ כשהגבורה או החסד יוצא לידי פ"מ לבי"ע להרחיק או לקרב כו' כנ"ל (כי מלך במשפט יעמיד ארץ כו' וכמשל כשיוצא בדבור של המלך להרחיק או לקרב אז הוא ההתגלו' בפ"מ כנ"ל וכן חיצוניו' מל' הוא הדבור כו' שהוא ההתגלו' בפ"מ כנ"ל וד"ל לכך נקרא החוי"ג גוונין חוור וסומק, אבל כנ"י הוא הפנימיו' מל' דאצילות לכך אין שייך גוונין כו' כי שם עדיין החוי"ג בהעלם והסתר ואינן יוצאי' לידי גילוי בפ"מ כ"א בהעלם, ובהתגלות בפ"מ יכול להיות ההיפוך איך שהוא בלב כו' כמשל מלך שקצף על עבדו ועלה הקצף והאף בלבו עליו שיש לו שנאה כבוש' בלב עליו ואעפ"כ בהתגלות הוא אינו עושה לו כלום טוב עונש כלל (ואדרבה הוא יכול להראו' לו חסד בהתגלו' אך בלב הוא שונא לו ובקצף עליו כו', כן למעלה בפנימיו' מלכו' דאצילות אין נק' שם החוי"ג בחי' גוונין כ"א דין ורחמי כו' פי' ששם החוי"ג הם בהעלם והסתר כמו מד' גבורה היא שם בהעלם בלב כמשל הנ"ל כו', שיש לו שנא' כבוש' בלב כו' ובהתגלו' אינו ניכר שום גבורה אדרבה יכול להיות חסדי' כו' וכמו בשלמה שלקח בתי' בת פרעה כו' שאמר ה' על אפי ועל חמתי על העיר הזאת כל מפני החטא שלקחה, ואעפ"כ הי' אותן הב' מאו' שנה חסדי' והי' הענין כו' וילכו לאהליה'

ע' * בלקוטי תורה, ע"פ אז ראה ויספר"ה כו'. שהם הדי' בחי' מחשבה והרהור ודבור ומעשה כו', פי' הרהור הוא הפנימי של הדבור כמארז"ל הרהור לאו כדבור דמי, הרהור לא חשיב מידי כו', ופי' כשמחשב צורת אותו' הדיבור כשמציירן איך שהן בדבור והוא מציירן כן במחשב' זה נק' הרהור, כמו שמדבר אותו' אדו"ן עולם ובעת דיבורו הוא מחשב ג"כ הצירופי אותו' הדיבור אלו הרי המחשב' של צרופי אותו' הדיבור נק' הרהור שהוא הפנימי' של הדיבור, שהוא הדיבור איך שהוא עדיין במחשבה אז נק' הרהור שלא כדבור דמי, שהוא הפנימי' שלו וד"ל. (וזה נק' שמל' היא עדיין בחיק אימה שהוא במחשב' כנ"ל שאו היא בחי' הרהור וד"ל אבל בחי' לא' הוא המחשבה עצמה שמחשבה מחשבת שכל ולא הצירופי אותו' הדבור כמו השכל של אדו"ן עולם איך שהוא האדון של העולם כו' (ואינם נרגשי' האותיו' כלל) וזו ההרהור נק' מל' שעדיין בחיק אימ' וד"ל (וכנו' במ"א בג' אורו' דנוק' שאור הב' הוא דבור שבמחשב' כנ"ל ע"ש). וזהו הדי' בחי' בפ"א אז רא' מחשבת שכל שוהי נקרא מחשבה ויספר"ה הרהור פנימי' הדבור שבמחשבה הכינ' וגם חקר' דבור ומעשה וד"ל.

שבת, פ' נח, בעורה"י

אלה תולדו' נח כו' איש צדיק כו' (ע' כל מאמר הוזה' עד ת"ח) נח אתחזי מיומא דאתברי עלמא למהוי בתיבה בחבורא חד ולמעיו' בה כו'. פי' נ"ח הוא צדיק יסוד אבא והתיבה היא יסוד אימא ונ"ח בא אל התיבה כו' הוא הלבש' יסוד אבא ביסוד אימא כו'.

והנה נז' (בע"ה וליקוטי תורה) שכשיסוד אבא עדיין מלובש ביסוד אימא כו', אז החו"ג הם סתומי' ומכוסי' והארתן בבחי' גילוי הוא כשיוצאי' מיסוד אימא לחזה דז"א שאו מאירי' בבחי' גילוי כו' אבל כשהם עדיין מכוסי' באימא אז הם סתומי' כנ"ל וכו', וכשיסוד אבא עדיין מלובש ביסוד אימא והחו"ג הם סתומי' שם כו' אז נקרא בחי' עץ חיים וכשהם יוצאי' מיסוד אימא לידי גילוי לחזה דז"א אז נק' בחי' עץ הדעת טו"ר ויניקת ואחיזת החיצוני' וקליפו' הוא רק מעץ הדעת ולא מעץ החיים ששם אינם נאחזי' כלל החיצונים וקליפו' כו' (ע"ש). באור הדבר הוא כי עץ חיים הוא הלבש' יסוד אבא ביסוד אימא כנ"ל, והחו"ג אז סתומי' ומכוסי', פי' כי יסוד אבא הוא בחי' חכמ' ששורה שם א"ס ב"ה יותר כדכתיב ה' בחכמה יסד ארץ (כנ"ל בכמ' מקומו') מפני שחכמ"ה היא מ"ה בחי' השג' הביטול ושם אין כלל אף

בחי' השגה והבנה שהיא בחי' יש כ"א השגת הביטול שהיא בקצרה כי חכמ' היא בחי' ראי' מקור השכל לכך אין שם התבוננו' בהרחב' כ"א בקצרה בחי' ראי' (כי כשרואי את הדבר או אין ההתבוננו' בהרחב' כ"א בקצר' ראי' הדבר וא"צ להתבונן כי הוא רואה וד"ל). וחכמ' היא קר ולח כו' שבחכמ' הוא בחי' קרירו' בחי' ביטול לגמרי כי המדו' הם שם סתומי ומכוס' פי' שאף שיש בחכמ' המדו' חו"ג אך הם שם סתומי (כמשל כשרוא' את המלך או אביו או המד' אהב' וירא' הם מכוס' בתוכו בהעלם מאד כי הוא בטל לגמרי בבחי' ראי' ואינו נרגשי' כלל כ"א בבחי' קרירו' אף שישנו בו אך בהעלם כו' וכנז' במ"א שכל גילוי המד' אהב' בהתלהבו' או ירא' בהתגלו' הוא דוקא כשהוא מרחוק אבל כשהוא בקרוב או הם נכסי' וד"ל כמשי"ת). וזהו ענין ע"ח למעלה באצילת' כשיסוד אבא שורה בו א"ס ב"ה מלובש ביסוד אימא שאז המדו' חו"ג הם מכוס' ושם הוא בחי' קרירו' (כי חכמ' קר ולח כנ"ל) וכן אין ההשג' שם בהרחב' (כי שם בחי' ראי' עצם הדבר שבקצרה כנ"ל וד"ל). ועץ הדעת כשיוצאי' החו"ג מיסוד אימא לחזה דז"א שאז מאירי' ומתפשטי' בבחי' גילוי בז"א כו'. ופי' שבינה הוא רחובו' הנהר כשהוא ההכנה וההשגה בהרחבה גדולה כו' (והיא בחי' יש לגבי חכמ' שהי' אין כידוע) ליסוד אימא הוא ההתקשרו' בעומק ההתבוננו' כידוע ומה יוצאי' המדו' חו"ג לידי גילוי כמו בעבודה שמגודל עוצם התקשרותו בהתבוננו' בהתבוננו' בהרחבה נולדו' מזה מדו' חו"ג שהם אהבה ויראה בהתגלו' שהאהבה היא בהתלהבו' רשפי' אש וכן הירא' היא בחי' פחד עליו הכל בבחי' גילוי והתפשטו', וכן הוא כשהמדו' הם בגילוי הוא דוקא כשהוא מרחוק שאז הם בגילוי כו', כן למעלה באצילת' זוהי ענין עץ הדעת כשיסוד אימא מתגלה לחזה דז"א שאז המדו' חו"ג מאירי' בגילוי והתפשטו' יותר (שעץ הדעת הוא למטה מעץ החיי' שמקרוב כי א"ס ב"ה שורה בחכמ' יותר כנ"ל). והנה כשהחו"ג יוצאי' לידי גילוי לחזה דז"א כו', אז מתפשטי' בהארה גדולה יותר. כנ"ל ונקראו אז החסדי' חסדי' טובי' הגומל חסדי' טובי' פי' שאז הם מטיבי' וממתיקי' הגבורו' והגבורו' הם אז ממותקו' והוא מחמת שאז הארתן גדולה בבחי' גילוי כנ"ל, וכדכתי' טובה תוכחת מגולה מאהבה מסותרת', פי' שתוכחת' היא בחי' גבורו' וכשהתוכח' שהיא הגבור' מגולה בז"א מאירי' בבחי' גילוי כנ"ל או היא טובה שמתמתקת בהחסדי' שבז"א מאהבה שהוא החסדי' שמסותרת ומכוס' ביסוד אימא שאז אינם מתמתקי' והם קטני' שם וד"ל.

ועתה יבואר משנ"ל שאחיות ויניקת הקליפו' וחיצוני' דאצילת' הוא רק מעץ הדעת ששם מקור יניקתם ואחיותם ולא מעץ החיים ששם אינם נאחזי' כלל כו', ופי' כנ"ל שעץ החיי' הוא הלבש' יסוד אבא ביסוד אימא כו' שא"ס ב"ה שורה בחכמ' שהיא כלי השגת הביטול וחכמ' היא קר כו' בבחי'

קריירו' שהמדו' חו"ג הם מכוס' שם שאינם נרגשי' כלל ואף שישנן שם אך אינם נרגשי' מחמת שסתומ' כו' כי שם הביטול לגמרי בבחי' ראי' את העצם ואין שם אף בחי' הבנה בהרחבה כו' שמרחוק כו' כי שם הוא קרוב להעצם בבחי' ראי' כנ"ל וכן למעלה באצילת זוהי ענין ע"ח ולכך אינם יכולין להתאחו כלל הקליפו' דאצילת כי שם הביטול לגמרי בבחי' מ"ה בלי הרגש' כנ"ל, משא"כ בעץ הדעת שהמדו' חו"ג מאירי' בבחי' גילוי והתפשטו' כו' (שמרחוק דוקא כנ"ל) שאז הם נרגשין בבחי' יש לכך יכולי' הקליפו' דאצילת להתאחו שם ולינק כו'.

אך צריך להבין, ענין ומהו' הקליפו' דאצילת איך שייך שם קליפו' מאחר שהן דאצילת ואצילו' הוא בחי' אלקו' ממש בחי' ביטול כי זהו לשו' אצילו' מלשו' אצלו' ממש (כמ"ש במ"א), (ויבוא' מהו' כל הקליפו' דאבי"ע). הנה נו' בקבלה, שקליפו' דאצילת הם כולו טוב, ודבריא' רובו טוב ומיעוטו רע, ודיצירה חצי' טוב וחצי' רע, ודעשי' רובו רע כו'. פי', הקליפו' דאצי' הם כולו טוב, שהם בחי' אלקו' ובטילי' לגמרי שלכך נק' דאצילת שהם אצלו' ממש ואינן נפרדי' ליש בפ"ע כ"א הם מקושרי' ומיוחדי' בבחי' ביטול בתכלית וזהו כולו טו"ב שאין בהם ר"ע כלל, אך לכך הם נק' קליפו' שבביטולו במציאו' בבחי' מ"ה יש מעט מזעיר בחי' הרגש' הביטול שהיא בחי' יש לגבי אלקו' דאצילו', שאלקו' דאצילו' הוא הביטול בתכלי' ביחוד אמיתי בלי הרגש' הביטול כלל, כמשל נפש האדם שמיוחדת עם הגוף ביחוד אמיתי שהגוף הוא בטל בתכלי' בבחי' אחדו' שאין שייך כלל לומר על אצבעו שהוא בטל כו' כי אין נופל כלל לשו' בטול בו שהוא ואצבעו א' (שכשרוצה להטיב באצבע כדומ' אין שייך שהאצבע עוש' רצונו שהוא ג"כ יש אך הוא בטל ונרגש הביטול ועוש' רצונו כי תיכף כשרוצ' הוא עוש' ואצבעו מיוחד עמו בתכלי' בלי הרגש' כלל וד"ל ודו"ק) וזהו בבחי' אלקו' דאצילו' דהביטול הוא בלי הרגש' כלל כמו האצבע שמיוחד עם הנפש כנ"ל ולגבי אלקו' דאצילו' ששם הביטול והיחוד בתכלי' בלי הרגש' כלל נקראו הם בחי' קליפו' דאצילות שאף שהם ג"כ בחי' אצילו' אצלו' ממש ובטילי' לגמרי שהם כולו טוב ואינן נפרדי' לעצמ' בבחי' יש כלל כ"א הם מיוחדי' ומקושרי' ג"כ בבחי' ביטול אך הביטול שלהם הוא נרגש בבחי' יש מעט מזעיר ואינם כאלקו' דאצילות שאין נרגש כלל הביטול כמשל האצבע הנ"ל כו' שאצלם נרגש הביטול מעט בבחי' יש לכך לגבי אלקו' דאצילו' נקראו קליפו' אבל אינם נפרדי' ליש בפ"ע כלל וד"ל (וכמ"ש במ"א ע"פ ופלגשו ושמה רא'ו מ"ה ראי' והרגש' המ"ה שהוא הביטול כו' והם משבירי' הכלי' שבאצילות שנשברו בכדי לבררם ולהעלותם בעילוי כו' וד"ל) וזהו ענין קליפו' דאצי' כו', ובהם נאחזי' הקליפו' דבריא' שנשתלשל מהם לבריא', שהקליפו' דבריא' הם רובו טוב ומיעוטו רע, כי טו"ב הוא רצון המאציל ממש שהם כפופי' ובטילי' לרצונו אך הם בחי' יש ונפרד לעצמו והם בטילי' לרצונו אבל הם בחי' יש ונפרד לעצמו (ואינן מקושרי' כאותן דאצי' כו' שהם בחי' יש ודבר בפ"ע ונפרדי')

בפ"ע) אך אעפ"כ הם רובו טוב כרצון המאציל ובטילי' לרצונו אך מיעוטו הוא רע פי' מעט הם נגד רצון המאציל.

ופי' דקרו לי' אלוהא דאלוהא שהם בחי' יש ונפרד לרצון אך יודעי' שהוא מחי' את כולם ובטילי' למקורן שמקבלי' חיותן כו' וזהו רובו טו"ב כרצון המאציל ומיעוטו הוא רע מעט נגד רצון המאציל, ומהם יונקי' הקליפו' דיציר' שהם חצי' טוב כו' וחצי' רע נגד רצון המאציל ומיצירה יונקי' הקליפו' דעשי' שהם רובו רע עוברי רצונו, שאומרי' לי יאורי ואני עשיתוני לנגד רצונו ממש ודיל'.

והנה כל התורה כולה היא רק להפריד הקליפו' דאצילו' מאלקו' דאצילו', והם מעש' דעשיו' ועוג ערשו ערש ברזל כו' שהם קליפו' דאצילו', וכן תרי' צפרי' בנות לבן (לובן עליון שהם אריך וחכמ' דקליפ' דאצילו' כו') והוא הפרש' הב' שעירי' כו' שהם הקליפו' דאצילו' וצריכי' להבדילם ולהפריש' מאלקו' דאצילו', ודיל'. ושורש אחיותם ויניקתם באצילו' הוא מעץ הדעת טו"ר דאצילו' שהמדו' חו"ג שם בגילוי והתפשטו' והרגשה לכך הם נאחזי' כו' אבל לא בעץ החיי' שאין להם שום אחיזה ששם החו"ג סתומי' וביסוד אבא מתגלה א"ס ב"ה ושם הוא בחי' קרירו' כו' כנ"ל ודיל'. והנה כל הבחי' שלמעלה הם מתלבשי' למטה בהמצות ועשיי' גשמיית (כנ"ל במ"א ע"ש) ויש מצות שהם נלקחי' ונמשכים מעץ החיי' דאצילות, ויש מצות שנלקחי' ונמשכים מעץ הדעת דאצילות כו'.

וצריך להקדים שחכמ' עילאה שלמעלה מתלבש' בפ' קדש שבתפילי' ואף שפ' קדש נכתב' באותיו' גשמי' על קלף גשמי אעפ"כ מלובש בה חכמ' עילאה (ימפני שיכולה להתלבש בגשמי' ממש כו').

והנה מצות הניקחו' ונמשכו מעץ החיים הוא ענין ש"ע בלחש (כמשיית בארוכה לקמן) כמארו"ל פכר ידי' ומצלי', שעומד בבחי' ביטול לגמרי בבחי' ראי' והוא בבחי' קרירו' דוקא שהחו"ג שהם האהבה ויראה הם מכוסי' מחמת שהוא קרוב להעצם כו' ואף שהוא בחיצוניו' בגוף לבד שפכר ידי' כו' ועומד באימה כעבדי' קמי' מארי' וההתבוננו' שלו קצרה מאד כו', והוא בקרירו' כו' אעפ"כ קיים מצות הנמשכו' מע"ח כו' אך היא נשפלה במאד מאד כמשל הלבש' חכמ' עילאה בקלף התפילי' בפ' קדש באותיו' גשמיים כו', כן נשפלת מצות עץ חיים שלמעלה למטה מטה אף כשעובד בחיצוניו' גופו לבד ועומד כביטול גופו כו' ובהתבוננו' קצרה כו', ובקרירו' כו' הוא השפלת מצות ע"ח בגשמי' במאד כמו קלף התפילי' הנ"ל וכשהוא עובד באהבה ויראה ע"י עומק ועוצם התבוננות כו' אף שהיא למעלה מעלה

הרבה מאותו שעובד בחיצוניו' כו' אעפ"כ שרשו למטה מעץ הדעת כנ"ל, אך באמת צריך להיות שניהם כמו שא"א למצות הנח' תפילי' בלא תפלה עבודה שבלב באהו"ר ואף שכתוב בפ' שבתפילי' חו"ג שמע חסד והי' גבור' כו' ואעפ"כ כשיניח תפילי' ולא יתפלל באהו"ר לא עשה כלום כן כשמתפלל בחיצוניו' גופו כו' כנ"ל. וכן כשיעבוד באהו"ר ולא יניח תפילי' נקרא קרקפתא דלא מנח תפילי' והוא מן הפושעי' בגופן כו' כן כשיעבוד באהו"ר מן התבוננו' ולא יעבוד בביטול בש"ע בלחש שהיא מצות ע"ח כו', וענין מצות עץ חיים איך שהיא למעלה הוא ענין ש"ע בלחש, ופי' שבש"ע הוא התגלו' יסוד אבא ששורה בו א"ס ב"ה מפני שהוא כלי השגת הביטול כו' כנ"ל, ושם הוא בחי' קרירו' כי חכמ' קר ולח כו' ואף שיש שם מדו' חו"ג אך הם מכוסים מחמת שחכמ' היא ראי' ורואה ובטל בתכלי' ואינם נרגשי' המדו' חו"ג מחמת הקירוב אל העצם בבחי' ראי' כנ"ל. ולכך שם התבוננו' קצרה כי רוא' את העצם והוא למעלה מן הבנה בהרחבה שמרחוק דוקא כנ"ל וחכמ' היא מקור השכל למעלה מן השכל כידוע לכך היא בקצרה למעלה מן הבנה וד"ל. וזוהי מצות עץ חיים שהיא בש"ע בלחש דוקא, פי' שלכך היא בלחש כדכתי' ותקם את דבריך כי צדיק אתה פי' שהקים הדבור שנגבה הדבור ובטל למקורו שהוא החכמ' שנק' צדיק יסוד אבא כו' וכמשל בנפש האדם שהדבור לגבי השכל מקורו, כן למעלה כתי' בדבר ה' שמים נעשו כו' ובש"ע בטל הדבור למקורו שמתגלה מקורו יסוד אבא לכך הוא בטל למקורו (וכן כל העולמו' בדבר ה' נעשו בטילי' אז כו') ולכך הוא בלחש וד"ל. וכן צריך להיות בעבודה בש"ע צריך שיגיע לבחי' חכמ' מקור השכל בחי' ראי' ושם הוא למעלה מהתבוננו' בהרחבה כ"א בקצרה ראי' העצם ובבחי' קרירו' כי המדו' אף שישנון הם מכוסים ואינם נרגשי' כלל מחמת הקירוב שבחכמ' שורה א"ס ב"ה כו' ויבטל לגמרי שזוהי הביטול האמיתי (שאינן כלל מי שיבטל כו') בלי הרגש' הביטול כו' וכל השתחוא' היא באצילו' כידוע הכל המשכו' מלמעלה למטה (כמבואר במ"א וד"ל) (וזוהו ע"י חיזוק השכל שהוא חכמ' על הלב וד"ל), וזוהו ענין נ"ח איש צדיק בחי' יסוד אבא שמלוכש' בתוכה שהוא יסוד אימא כנ"ל ודו"ק.

ולתוספת ביאור ענין מצות עץ חיים הנ"ל ועץ הדעת הנ"ל, הוא כנו' בע"ח שכל התהות עולמות אבי"ע הוא מן החוט וקו שנמשך מן אור א"ס ב"ה, שמוזה נמשכו עולמו' אבי"ע והעיגול אף של אור א"ס ב"ה מקיף את החוט מראשו ועד רגלו כו' וכ"ש מהותו ועצמותו ית' שמקיף בבחי' עגול בשוה כו', באור הדבר, כמשל הלבשת נפש האדם בגוף שמתלבש בכלי הגוף לכל א' לפי תכונתו, השכל בהראש והמדו' בלב וכח ההילוך ברגלי' וכח הראי' בעיני' ושמיעה באזני' כו' שהוא התחלקו' האר' הנפש בגוף כפי כלי' המקבלי' שכלי הראש מקבל שכל כו' וכן כולם וזהו נקרא בחי' אור פנימי שמתלבש ומתיישב בתוך הכלי בבחי' הדרגה וסדר מעלה ומטה כו', אבל אור מקיף הוא המקיף ראשו ורגלו כו' בבת א' בלי התחלקו' ראש וסוף

כו' כ"א בהשוואה לכל צד כו', ופי' שבא"מ אין בו התחלקו' שיתחלק כפי הכלי' ויתיישב בתוכן כמו א"פ הנ"ל כ"א הוא אינו מתיישב כלל בהכלי' ומקיף אותן לכולם בשוה (כגו' במ"א שיש ברגל בהעלם כח המחשב' שתיכף כשחושב הולך כו' והוא מצד המקיף שבהעלם שאצלו כולם שוי' וכולם כלא קמי' כו' כמ"ש במ"א בארוכה ע"ש). כן למעלה המשכת עולמות אבי"ע, הוא רק מן החוט וקו שנתצמצם מאור א"ס והוא בחי' א"פ שמתלבש בתוך הכלי' כערכם ותכונתם שיש בו מעלה ומטה ראש וסוף כו' וזהו עולמו' אבי"ע שאצילו' למעלה מבריא' וכו', אבל העיגול והמקיף אף של אור א"ס ב"ה הוא המקיף לכולם בהשווא' א' ובת א' מכל צד כו' פי' שכולם כלא נחשבו קמי' בשוה וכמו המעלה כלא כן המטה כלא כו' בשוה ואין בו ראש וסוף כלל וד"ל ומוזה לא היו יכלו להתמשך עולמו' אבי"ע כלל כנ"ל לכך הוצרך לצמצם בבחי' קו וחוט כו' וד"ל. והנה ארז"ל לע"ל ליום שכולו שבת יהי' מנוחה' לחי' עולמי' כו', פי' שבא"פ שהוא מתלבש בהכלי' בסדר והדרגה מעלה ומטה שממנו נמשכו עולמו' אבי"ע כו' יש בו עליו' וירידו' פי' שמאצילו' יורד לבריא' בכדי לברר כו' וכן העלי' מבריא' לאצילו' כו', וזוהי ענין המועדי' שבת ויו"ט שהם הכל בחי' עליו' העולמו' כו', וכן הם תמיד בבחי' רצוא ושוב מטי ולא מטי כו' כידוע, עלי' וירידה כו' וזה אין שייך כ"א בהקו שנמשך בבחי' א"פ כו' שיש בו מעלה ומטה כו' אבל בהמקיף והעיגול אין שייך כלל בחי' עלי' וירידה כי בהמקיף שהוא עצמותו ית' אין שייך כלל בחי' השפעי' והמשכ' שהוא מופשט מגדר השפעי' אל עליו' כו' וחיי החי' מקור כל החי' נק' באור א"ס ב"ה ולא בעצמותו שלא יתכן אף זה וד"ל, מאחר שמקיף לכולם בהשווא' ובת א' והוא למעלה כמו למטה ששניהם כלא נחשבו קמי' בשוה לכך אין שייך בו עליו' וירידו' כו' וד"ל. וזהו שלע"ל שיתגלה המקיף והעיגול יהי' מנוחה' לחי' עולמי' פי' חי עולמי' הוא החיות שלכל העולמו' שאין לו עתה מנוחה שהוא תמיד בבחי' עליו' וירידו' רצוא ושוב מטי ולא מטי לכך אין לו מנוחה וד"ל אבל לע"ל ליום שכולו שבת שיתגלה המקיף והעיגול שאין שייך בו כלל עליו' וירידו' רצוא ושוב מאחר שהוא למעלה כמו למטה לכך יהי' לו א"ז מנוחה וד"ל.

והנה עתה ישנו ג"כ להמקיף והעיגול שמקיף לכולם בשוה כו' אך הוא בהעלם כו', וזהו מצות עץ חיים שבש"ע בלחש ליבטל בהמקיף עצמו שהוא מהותו ועצמותו ית' (שהוא הלבש' יסוד אבא ביסוד אימא וביסוד אבא שהיא חכמ' שורה א"ס ב"ה כנ"ל) שאין שייך כלל בו בחי' עליה למעלה כי הוא מקיף לכולם בשוה שכולם כלא נחשבו קמי' שאין ערוך כו' ולכך הוא למטה כמו למעלה ממש, ועייז תפלה היא בלחש דוקא שבתפלה הוא התגלו' יסוד אבא שהיא בחי' חכמ' ראי' שמקרוב כו' והחוג' או סתומי, פי' מאחר

מאחר . . . וד"ל: בכתי' קודם תיבת. מאחר' מצויין להשמטה (תיקון?) שבצד הגליון: כ"י . . . וד"ל, אבל התיבות. מאחר . . . וד"ל: לא נמחקו.

שהוא בטל לעצמיו א"ס ב"ה שהוא קרוב אליו כי אין שייך בו מעלה ומטה כו' לכך החו"ג שהם המדו' אהבה ויראה הם סתומי' שאף שישנן אך הם בהעלם מאחר שרוא' מקרוב את העצם אין שייך כלל בחי' אהבה שהיא עלי' כי הוא בטל לעצמות ית' המקיף בהשווא' שאין בו מעלה ומטה כלל וד"ל וזוהי ביטול האמיתי שבש"ע בלחש (שאין כלל אף הרגש' הביטול מאחר שרוא' העצם מקרוב שכולא כלא קמי' כו' ואין כלל מי שיבטל וד"ל) ולכן ההתכוננות או קצרה כי הוא למעלה מן התכוננו' כנ"ל (שאין כלל התחלקו' בהמקיף והוא רק השג' א' וד"ל). ומצות עץ הדעת הוא הביטול בא"פ ששם הוא עליו' וירידו' מעלה ומטה לכך המדו' שם בהתגלו' שהוא רוצה לעלות וליכלל כו' כי הוא מרחוק וד"ל כנ"ל וכן ההתכוננות או בהרחבה כי הם גולדי' מיסוד אימא שהוא ההתקשרו' בעומק התכוננו' בהרחב' (כי בינה היא רחובו' הנהר והיא יש לגבי חכמ' שהיא מקור השכל בחי' אין לבדה ודו"ק). ובאמת צריכ' להיות שניהם מצות עץ הדעת ומצות עץ החי' כנ"ל (אך כשעובד רק במצות עה"ד יכול ליפול לחיצוני' ואחור' שלאחר הפרד' האהב' מאלקו' לאחר התפלה יכול להתגשם יותר ליש ודבר ממש כו' כנ"ל שמעה"ד יונקי' הקליפו', אבל כשעובד אח"כ במצות עץ החי' ששם אין יניקת החיצוני' כלל כנ"ל אינו נופל ממנה כלל וד"ל), וזוהי ג"כ ענין עסק התורה שהיא בחי' חכמ' עילאה ששורה בה א"ס ב"ה וחכמ' קר ולח כנ"ל ששם הביטול בתכלי' בלי הרגש' וזוהי ג"כ מצות עץ חיים וד"ל.

ומה שטבע האדם כשהוא בדביקו' כו' הוא מגביה ראשו למעלה ואף שמהותו ועצמותו ית' מקיף בהשוואה לכל צד והוא למטה כמו למעלה ממש כנ"ל בארוכ', הוא מפני שבהתלבשו' א"פ בהכלי' שהוא בסדר מעלה ומטה כנ"ל העוה"ז היא החומרי ומגושמת יותר כידוע ועולמו' עליוני' אף הגלגלי' גשמי' הם מופשטי' יותר מגשמי' מעוה"ז לכך טבעו להגביה ראשו לפי סדר הלבש' א"פ כנ"ל אבל לגבי עצמותו ית' באמת שוה מעלה ומטה כא' כנ"ל וד"ל.

אור ליום ב' פ' וירא

להבין הקושי' (שנז' בספרי') מפני מה לא מל אאע"ה קודם מאחר שקיים כל התורה כולה אפי' עירוב תבשילין כו'. ולהבין זה, צ"ל ענין המילה, דהנה כתי' לא בשמים היא כו' מ"ז יעלה לנו השמימה ויקחה כו' שהוא ר"ת מיל"ה וס"ת הוי' כו' וצ"ל זה (שמילה היא למעלה מש' הוי' שהיא ר"ת והוי' ס"ת כו'). אך הנה תחלה כתי' (כפ' נצבי') ומלתם את ערלת לבבכם כו' ואח"כ כתי' ושבת עד הוי' אלוקיך כו' ואח"כ כתי' ומל הוי'

אלוקיך את לבבך כו', ופי' שיש ב' מילות מילה מלמטה למעלה ומילה מלמעלה למטה כו', הא' היא ומלתם את כו' לבבכם כו', והוא המילה שמלמטה למעלה, פי' שהוא המילה שצריכי' אנו למול את ערלת הלב, והוא ענין התשובה כו' שצריכי' לשוב (מנקודת הלב) אל ה' ע"י קיום התורה ומצות שע"י התשובה בקיום התורה ומצות נגאלין כו' כמארז"ל אם ישראל עושין תשובה נגאלי' וא"ל אין נגאלי' כו', והוא ע"י המילה שמלמטה כו' למול את ערלת הלב כו' לשוב אל ה' ע"י קיום התורה כו' שע"י נגאלין כו' והמילה הב' הוא מ"ד שיהי' אחר הגאולה כדכתי' ושבת כו' והביאך אל הארץ כו' והטיבך כו' שהוא לאחר קיבוץ גליות יהי' אז מילה שניה והוא המילה מלמעלה למטה שימול ה' את לבבך כו' והמשכת אותו מילה הוא ע"י אתערותא דלתתא במילה ראשונה שמלמטה שתחלה צריכי' אנו למול ערלת הלב והוא התשובה בקיום התורה כו' כנ"ל, ואח"כ ע"י אתערותא דלתתא יתעורר לעילא ויתגלה המילה שמלמעלה שימול ה' את לבבך כו' כו"י וע"י המילה שניה שיהי' לאחר קיבוץ גליות ולאחר קיום התורה כו' כתי' לִי יְעֹלָה לְנוּ הַשְּׁמִימָה שְׂרַת מִלָּה וּסִת הוּי כו', פי' שזו המילה שניה שמלמעלה שימול ה' את לבבך היא למעלה מן התורה, כי על התורה נאמר לא בשמיים היא שהיא נשפלת למטה דוקא (וכנו' בגמ') שא"ר יהושע אין משגיחין בבת קול כו' מפני שאין התורה בשמים כ"א למטה הימנה כו', אבל מילה (הב' כו') היא למעלה הימנה כדכתי' מי יעלה לנו השמימה ר"ת מילה וס"ת הו"י כו', ופי' כי תורה היא נמשכ' מש' הו"י (יוד' הוא צימצום ה"א התפשטו' וי"ו המשכ' ה"א התפשטו' כו' כידוע) (שהוא ז"א דאצילות) כדכתי' מימינו אש דת למו שהתורה נק' א"ש ומי"ם והוא בחי' ש' הו"י כידוע. אבל מילה (שניה) היא למעלה מש' הו"י, והוא כמארז"ל גדוליה מילה שנכרתה ב"ג בריתות כו' פי' גדוליה מילה הוא המילה הגדולה שמלמעלה למטה שימול ה' את לבבך כו' שנכרתה ב"ג בריתו' כו', פי' כנו"ל ענין בריתו' הברית הוא למעלה מן השכל והדעת, פי' ע"ד באוהבי' שהשכל אינו מחייב שיהיו אוהבי' הם כורת' ברית שיוכרח להיות אוהבו שההכרח הוא בבחי' שלמעלה מן הדעת והשכל כו' כנ"ל בארוכה ע"ש. וזוהי מילה גדולה שניתנה ב"ג בריתות שהם י"ג מדות הרחמים שהם למעלה מן השכל כו', ולכך ר"ת הוא מיליה וס"ת הו"י שהמילה היא למעלה מש' הו"י כנ"ל שניתנה ב"ג בריתו' י"ג מדו' הרחמי' שלמעלה מן השכל ותורה נמשכ' רק מש' הו"י וד"ל ולכך יהי' אותו מילה גדולה לע"ל לאחר קיבוץ גליות ולאחר שיקיימו כל התורה או יתגלה מילה גדולה שלמעלה מן התורה וד"ל. וזהו דכתי' עד יעבור עמך הו"י למעלה מש' הו"י והוא המילה גדולה הנ"ל כנ"ל וד"ל.

והנה אע"ה קיים כל התורה כולה ואפי' ע"ת כו' ולא קיים מצות מילה כו', מפני שרצה לאותו מילה גדולה שמלמעלה למטה שימול ה' כו'

כו': כ"ה בכתי'.

שניתנה: כ"ה בכתי', ואוצ"ל (כמו שתיקו בכתי' בשאר מקומות שבמאמר זה): שנכרתה.

ולכך קיים תחלה כל התורה כולה שלמטה מן אותו מילה כנ"ל ואח"כ זכה לאותו מילה שמלמעלה שימול ה' כו', וכדכתי' בעצ"ם היום הז'ה נמו"ל אברהם כו' ולא כתי' וימל א"ע כמ"ד במקנת כספו וימל אברהם כו' כ"א נמול אברהם, ופי' שהמילה שהיתה מלמעלה שמל אותו ה' והוא המילה גדולה שנכתרה בייג ברייתו' כו' ולכך נמו"ל מלמעלה בעצ"ם היום הזה פי' עצ"ם היום הזה הוא העצמיות של היום הזה ויום הזה הוא היום שכולו ארוך שכולו טוב כו' וכשנתגלה העצם של היום הזה אז נמו"ל וד"ל. וזוהי ג"כ פי' הפ' היות לא"ב המון גוים שאז נהי' לאב המון גוים וד"ל (וכמשי"ת א"ה).

יום ד' בבוקר פ' וירא, באור על הנ"ל

ולהבין שרשן של כל הדברים הנז"ל, באר היטב. הנה יש גרנח"י כו' גר"נ הם נק' אורו' פנימי' המלובשי' בהכלי', וחיה יחידה, נקראו אורו' מקיפי' שאינם נכנסי' ומתלבשי' בהכלי' כ"א הם נק' מקיפי' שאינם יכולי' להתלבש בכלי כלל כו'. והכלי' של גר"נ הוא כבדא ולבא ומוחא, פי' בהכבד הוא משכן והשראת הנפש, ובלבא הוא מקום משכן של הרוח (רוח החי' כו') ובמוחא הוא מקום משכן הנשמה כו' (וחי' יחיד' הם המקיפי' על הכלי' כנ"ל כו').

וענין שמים וארץ הוא ג"כ עד"ז, שמים הוא המקיפי' שבכ"מ שנו' שמים הפי' הוא המקיפי' שאינם מתלבשי' בהכלי' כו' וארץ הוא הא"פ שמתלבשי' בהכלי' כו'. וכמו השמים וארץ גשמי' שהשמים הוא העגולי' דעשי' שמקיף את הארץ (מראשה עד רגלה) והארץ היא הבחי' יוש"ר כנגדו. וכמו שבגשמיות כן, כן הוא עד רום המעלות ענין שמים וארץ ששמים הוא המקיף את הארץ שהשמי' הוא בחי' מקיף והארץ הוא בחי' יוש"ר כו'. ולפי ערך השמים כן הארץ שלו כו', פי' שנו' בזהר דאית שמים עילאי' ושמים תתאי' ארעא עילאה וארעא תתאה כו', פי' שמים תתאי' הוא ז"א דאצילו' (ה"ק דאצילו') שהם נקראו שמים לגבי מל' דאצילות כו' והיא נקרא' ארעא תתא' שהיא נקרא' ארץ לגביהם, ופי' מפני שמלכו' דאצילות היא מקור של בי"ע שהם בעלי גבול והיא מלובש' בתוכם להחיותם כדכתי' מלכותו מלכו' כל עולמי' כו' שהיא מתלבש בתוכם בבחי' א"פ להחיותם לכך נקרא' היא ארץ לגבי המדו' דאצילות שאינם מתלבשי' בבחי' א"פ כ"א הם הסובב והמקיף שאינם יכולי' להתלבש בבחי' א"פ לכך הם יקראו שמים לגביה שהיא בטילה נגדם והם מקיפי' אותה מראשה ועד רגלה, ופי' מפני שאין ערך כלל בין הנבראי' בעלי גבול ותכלי' לגבי הבורא שכלא נחשב קמי' ממש כו' לכך

בטל מל' דאצילו' שמחי' בי"ע לגבי המדו' דאצילו' שהם סוכבי' ומקיפי' אותה שאין ערך כו' אך מה שהם נקראי' בחי' שמי"ם והוא כמשל השמי' הגשמי' שמקיפי' את הארץ מראשה ועד רגלה והי' לומר שהם נגבי' מן מל' דאצילות כו' ומהו ענין המקיף מראשה ועד רגלה כ"י הוא זיווג ז'ו"ג שהזעיר הוא הזכר כו' ומהו המשל שמים מקיף מכל צד כו' שלא יתכן כ"א שזעיר נקבה שהוא הזכר כו' אך הוא כמשל ביטול הדיבור לפני השכל מקורו שהשכל מקורו הוא מקיפו מכל צד והוא בתוכו בבחי' ביטול לגמרי כו', וזהו ותקם את דבריך קימת הדיבור למקורו כו' כי צדיק את"ה לכך היא בטילה כמשי"ת ועי' • , כן ביטול מל' דאצילות נגד המדו' דאצילות שהיא בטילה נגדם והם מקיפי' אותה מכל צד, כי מל' דאצילו' הוא הדיבור י' מאמרו' יהי אור כו' יהי רקיע כו' שזהו החיות של בי"ע כו' וכמו ביטול צירופי אותו' יהי אור כו' לשרשו שהוא החסד שיהי' אור כו' הרי הצירופי אותו' יהי אור כו' בטילי' בתכלי' נגד שרשו שהוא החסד דאצילו' שהוא השרש של צירופי אותו' יהי אור כו' והאותיו' הם בטילי' נגדו בתכלי' והוא מקיפן מכל צד כו', כן מל' דאצילות שהיא דבר ה' י' מאמרו' צירופי אותו' יהי אור כו' יהי רקיע כו' בטלה נגד המדו' שהם חסד דאצילו' גבור' דאצילו' מקור של צירופי אותו' אלו כו' לכן הם מקיפי' אותה מכל צד כו' ודל', ולכך נקרא' היא ארץ לגביהם והם נק' שמים לגבה כו' כנ"ל.

וזהו נק' שמים תתאי' וארץ תתא' כנ"ל, וכמ"כ ממש יש למעלה במדרגה שמים עילאי' וארעא עילאה כו' (פי' שלגבי למעלה נק' מה שבכאן שמי' נק' שם ארץ). ופי' שמי' עילאי' הוא חכמה שבינה לגבה ארץ, כי בינה הוא השגה והבנה שיוכל להתלבש בהכלי' דאצילות כו', כי מבינה נולדי' המדו' דאצילות, וכמשל בעבודה מגודל התבוננות נולדי' המדו' אהוי"ר כו' ומאחר שיוכל לתתפס ההשגה בכלי אהוי"ר של נברא הרי זו נק' יש, וכמ"כ למעלה באצילות מבינה נולדי' המדו' דאצילות וזהו נק' תבונה כי נהי' תבונה הם מוחי' לז"א כו' ומאחר שמתלבשי' בז"א נק' ארץ כו' אותו' ב"ן ובת כו' שנולדי' מדו' דאצילות לכך נקרא' התבונה ארץ לגבי חכמ' שהיא מתלבש בהמדו' דאצילות כך היא נקרא' ארץ שהוא הא"פ שמתיישב בהכלי' של הנאצלי' כו', אבל חכמ' נקרא' שמי"ם עילאי', שהחכמ' הוא השגת הביטול, פי' מה שאינו יוכל ההשגה להתלבש בכלי כ"א ביטול בתכלי' והוא השגת הביטול מה שאינו מתיישב בהכלי כ"א מקיף על הכלי לכך נקרא' שמים בחי' א"מ, כי א"ס ב"ה שורה בחכמ' ששם השגת הביטול ואינו מתיישב בהכלי ודל', אך פנימיות בינה היא אחד עם חכמ' כי הם תרי' ריעי' דלא מתפרשי' והכל א' שזוהי ענין ההשגה והבנה שאינו מתיישב בהכלי כ"א השגת הביטול של א"ס ב"ה שאינו מתיישב בכלי כלל כו', אך תבונה הולדי'

כ: מכאן עד אחר תיבת כו' נכתב בכתי' על צד הגליון כהשמטה אבל בפנים לא מצויין לזה, ואולי כאן מקומו.

(י) כ"ה בכתי'.

ב"ן ובית שמתיישב בהכלי' דאצילו' נקרא' ארץ עליונה וד"ל ודו"ק. ונקרא חכמ' בחי' חיה שהיא המקיף של הנשמה ובינה (שהוא תכונה כנ"ל) נקרא' נשמה שעדיין שורה בכלי בבחי' א"פ כו', ושמי השמים נקרא בחי' כת"ר שהוא המקיף העצמי על החכמה כי חכמ' היא נקרא ראשי' הגילוי והוא מעט התגלו' כו' אבל כת"ר נק' שמי השמי' המקיף על חכמ' המקיף עצמי כו' ונק' יחידה וד"ל.

ב) ועתה צריך לבאר היטב ענין הברורי', הנה התהות עולמות בי"ע, הוא משבירת הכלי' כידוע, וכת"י ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו', פי' מל' דאצילות היא מקור של בי"ע כו' ונשפלת היא בכל לילה ליתן טרף, פי' בכדי לברר בירורי' מבי"ע שנתהוו משביר' הכלי' כו' ופי' רפ"ח עם הכולל הוא גי' טרף שהוא בירור רפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה כו' וגם לשו' טרף הוא לשו' טריפה וחטיפה כמו אר"י טורף כו' ופי' שמל' דאצילות יורדת לבי"ע לטרוף משם בירור הטוב שבהם ולהעלותם כו', וזהו לשו' טרף כנ"ל שהיא טורפ' וחוטפת הטוב ע"י בירורה אותו מן הרע כו', וזהו בעוד לילה שאז היא מבררת נוגה דבי"ע ומן בירור הטוב שבהם נתהוו' מלאכי' וזהו יוצר משרתי' שאינם מתקיימי' עד הבוקר כ"א הם כלי' ובטילי' תיכף, ופי' שזוהי מ"ד מצמיח חציר לבהמה כנו' בזוהר אלף טורי' כו' והיא גמיע לון כו' וזוהי כנ"ל שכשמבררת את הטוב דבי"ע בעוד לילה אז נתהוו' מזה המלאכי' אלף טורי', ונכללי' תיכף במלכו' דאצילות וזוהי מצמיח חציר לבהמה שזוהי נק' בהמה שהיא מלכו' דאצילות שהם נכללי' ונבלעי' בה כו', והנה מכל הביורורי' שנתבררי' מבי"ע נכללי' ונבלעי' הכל במלכו' דאצילות ונתהווה מזה אצלה העלאת מ"ן למעלה בחי' גבורו' כו'.

והנה מהעלא' מ"ן שלה א"א להתהות שום ולד היינו נשמה או מלאך מפני שאין לה כח בעצמה להתהו' ולד ואין לה באפשרי בעצמה כ"א כשנמשך מלמעלה מ"ד שהוא בחי' חסדי' שממתיקי' את הגבורו' שלה אז משניהם נתהווה ולדו' נשמו' ומלאכי' כו', והנה עת הזיווג של זו"ג הוא בשחרית כידוע שאז הנוק' היא מעלה מ"ן מן הביורורי' שביררה בלילה מבי"ע ומזה היא מעלה מ"ן למעלה ובאתערותא דלתתא ע"י ההעלאת מ"ן נמשך המ"ד מלמעלה להמתיק הגבורו' כנ"ל, וע"י שניהם נתהוו' ולדו' נשמות ומלאכי'. והנה כשנשפע בשחר' המ"ד לנוק' אז הדכר מברר עוד בירור אחר בירור ראשון שביררה הנוק' מבי"ע הדכר מברר שני' (והטעם לזה ית' לקמן בע"ה). והנה מזיווג זו"ג בשחרית נולדי' ולדו' נשמות ומלאכי' כו' כנ"ל, ופי' אותן נשמו' הגבוהי' כמו נשמת מרע"ה אאע"ה כו', שהי' נשמותיהם מאצילות שהי' מרכבה בבחי' ביטול בבחי' אלקו' ממש ואותן נמשכו' בעת זיווג זו"ג בשחרית שנמשכו' מאצילות כו'.

והנה זאת ידוע כשנצרך להמשיך אור חדש היינו נשמה חדשה לגמרי צריכי' להמשיך מן א"ס ב"ה בעצמו, ופי' שעולם האצילות הוא הכל

המשכת אורו' בכלי' שנתצמצמי' האורו' בהכלי' והכלי' מגבילי' אותן שיש גבול לפעולתן שלא יפעלו כ"א בבחי' גבול ותכלי' כפי שנמשך בהכלי' כמעשה בראשית כנו' בספרי קבלה ששי' רבוא שרשי' וכל שורש כמה ניצוצות ע"ש בארוכה כך יפעלו ולא יותר כו' (כי בכלליו' עולמו' נק' אצילו' חיה שהוא ראשי' הגילוי מן א"ס ב"ה אבל כשנצרך לנשמי' חדש' צריכי' להמשיך מן א"ס ב"ה בעצמו המקיף העצמי), וכשנצרך להמשיך אור חדש מעיקרו שלא הי' כלל כמעשה בראשי' כו', צריכי' להמשיך מן א"ס ב"ה בעצמו המקיף העצמי כו', ולא מן אצילו' ששם נמשכו בהכלי' והכלי' יש להם גבול בפעולתן וכמו שנמשך בתחלת מעשה בראשי' כך יפעלו ולא יותר וד"ל. והנה אין עתה נשמה חדשה לגמרי כלל, כ"א הזיווג זוי"ג הוא לחדש הנשמו' הישנות ואף שיש נשמו' חדשו' אינן חדשו' לגמרי שלא הי' כלל בתחיל' מעש' בראשי' כו' כ"א בעת יצירת האדם כדכתי' נעש' אדם בצלמנו היו אז בבחי' אצילות ונפלו לשבירה ועתה נתברר' ונתחדשו' כו' אבל חדשו' לגמרי שלא היו כלל כמעשה בראשית, אינם כלל עתה כ"א לעיל בביאת המשיח או יומשכו נשמות חדשו' לגמרי כו'. ופי' מפני שעתה כל המשכ' מד' הוא הכל מבחי' אצילות שאז כל העליו' היינו שבת ויו"ט אינם מתגליל' כ"א מוחי' דאבא מוחי' דאימא דאצילות ולפי' התהות מעש' בראשי' הם מספיקי' בהשפעתם כו', אבל שיומשך אור חדש כו' אינם באפשרי' כי אצילות נמשך מן הקו וחוט של אור א"ס ב"ה ולכך באצילו' ג"כ בבחי' קוין הלבש' אורו' בכלי' והכלי' מגבילי' כניל לכך אינם יכולי' לחדש לגמרי כ"א כפי שנמשך בהן (ואף הנשמו' החדשו' לא לגמרי שניל שנתהווי' גם עתה אינן מאצילו' כ"א ג"כ מא"ס ב"ה רק נמשכי' דרך אצילו' אבל התחדשו' לגמרי אינם נשפעי' כלל דרך אצילו' כמשיית), אבל לעיל יומשכו נשמות חדשו' לגמרי שלא היו כלל כמעשה בראשי' מן א"ס ב"ה בעצמו שהוא בחי' עתיק יומי', כי אז יתגלה פנימיות עתי' שהוא נק' עצמותו ית' ולא כמו עתה שאף שנמשך לאצילו' מעיי' הוא רק מחיצוני' עתיק ולא מן הפנימי' אבל לעיל יתגלה פנימיו' עיי' שהוא חוטמא דעתיק כדכתי' והריחו ביראת ה' וכמארז"ל דא מורח ודאין כו' ורי"ח הוא בתענוג כו', וזהו שאז יתגלה חוטמא דעיי' פנימיותו, וכדכתי' ישכיל עבדו ירום ונשא וגבה מא"ד שהם ה' עליות עד מא"ד שהוא בהיפוכי' אתוון אד"ם, ופי' שמא"ד הוא בחי' עתיק' (בחי' תחתונה שבמאציל עצמו כו') והוא מה שעתה הוא רק אדם אדמ"ה לעליון שהוא כת"ר הוא ז"א רק דמו' לעליון אבל לעיל יהי' האד"ם מא"ד שיתגלה בחי' עתיק (בחי' תחתונ' שבמאציל) וזהו מאד בלי גבול בחי' א"ס ממש ולכך יומשכו אז נשמו' חדשו' מעיקרו שלא הי' כלל בסדר בראשי' כו'.

ד' ו**בזה** יובן היטב התורה הנ"ל, דהנה ענין מילה הוא ענין הברור והפרדת טוב מן הר"ע כי תחלה הוא מכסה הערלה על הברית

ד: בכתי' חסר סימון אות ג', ואוציל לפני קטע דלעיל המתחיל. והנה זאת.

ואז מעורב טו"ר יחד ולאח"כ כשחותכי' את הערלה מן הברית אז נתברר ונפרד הרע לעצמו והטוב לעצמו ואינו מסתיר עוד כלל על הטוב כו', וכמשל קושי' ופירוקי' של הלכה שתחלה מכסה השקר על האמת שאינו יכולי' לברר הטעם והסברא האמיתי' מפני שהשקר מכסה עליו והם מעורבי' יחד, וע"י הקושי' ופירוקי' מברר' עד שנברר הסברא האמיתי' והשקר נופל ממנה ואינו מכסה עוד, וזוהי ענין הבירורי' הכל הפרד' טוב מן רע כניל, וזוהי ענין המילה שהוא ענין בירור טוב מן רע כניל. והנה תחלה כתי' ומלתם את ערלת לבבכם, פי' שתחלה צריך להיות במעש' גשמיות (שהוא סור מרע ועשה טוב כו' שזוהי המילה הגשמיית להפריד הטוב מן הרע שלא יכסה הערלה כו') ואח"כ צ"ל מילת ערלת הלב, פי' שצריך לברר שם ג"כ האהבה האמיתית לה' שהוא הטוב ולא יכסה הערלה שהוא אהבה זרה ונכרי' שהם תאוות עוה"ז, וענין הבירור שם הוא ע"י אתכפייא סט"א שכשמכניע יצרו ומעצירו וכובשו אז אתכפיי' סט"א ועי"ז נפרד הרע מן הטוב ונברר הטוב לעצמו בלא הסתר הערלה כלל ודיל. וזוהי מילה ראשונה שכת' ומלתם את ערלת לבבכם שצריכי' כניי' למול כו' לברר הטוב מן הרע כניל, וכמו שלמטה בניי' מולי' א"ע כו', כמ"כ למעלה מלכו' דאצילו' שהיא מקור של כניי' מבררת את הנוגה דבי"ע את הטוב שבהם מן הרע ומפרידו' מן הערלה שהוא הרע כניל וזוהי מילה ראשונה שמלכו' דאצילו' מברר' בעוד לילה ותתן טריף מן בי"ע כניל, ונתהוה מזה בנוק' דאצילו' העלא' מ"ז מן הבירורי' שביררה בלילה כניל, ובשחרית כשהזיווג זי"ג אז נמשכי' מ"ד מלמעלה להמתיקה כניל, ואז הדכ"ר מברר בירור שני אחר בירור ראשון שביררה הנוק' כניל, ולזה הבירור צ"ל מוחי' דגדלו' כי בחכמ' דוקא אתברירו וד"ל והטעם לזה שהדכ"ר מברר עוד בירור שני אחר בירור הראשון שביררה הנוק' כו' הוא כנו' בזוה' דא מוחא לדא ודא קליפה לדא כו' (ע"ש), שכל ההשתלשלו' הוא רק עדי' שא' מלביש לחבירו והא' הוא המסתיר לחבירו (כניל כמשל בנפש האדם השכל מלביש הרצון והמחשב' מלביש' השכל והדיבור מלביש המחשב' ונק' א' לחבירו בחי' קליפה והסתר ואף שהוא אעפ"כ מוחא להגמוך ממנו אעפ"כ נק' קליפה לגבי למעלה כניל בענין כנפיי' עילאי' ע"ש), ונק' לגבי למעלה בחי' קליפה וערלה שמסתיר כו', ואף שלגבי למטה נק' מילה שנתברר לטוב אעפ"כ לגבי למעלה הוא עדיין נק' ערלה המכסה כו' וכמשל באדם שיש לו אהבת מאד"ך שהיא בלי גבול ותכלית והיא מלוכש' באהבה קטנה כמו אהב' כמים הפנים כו' והאהבה קטנה מכסה עליה כו' הרי נק' האהבה קטנה לגבי האהבת מאודך שבתוכה קליפה וערלה ממש ואף שלגבי למטה נק' האהב' קטנה טוב ממש בחי' מילה שהיא בירור הטוב (כמו לגבי תאות עוה"ז נק' האהב' קטנה טוב והערלה הם התאו' עוה"ז כניל ודיל) אעפ"כ לגבי האהבת מאדך נק' היא בחי' ערלה וקליפה המכסה ודיל, כמ"כ למעלה סדר ההשתלשלו' הוא הכל בכחי' התלבשו' זבי' שכל א' נק' לגבי למעלה ממנו קליפה וערלה כניל במשל ודיל, וכמ"כ הבירור הראשון שביררה מלכו' דאצילו' בבי"ע את הטוב ונבלע הטוב בה כו'

הרי לגבה נק' זו מילה פי' שנחתך ונפרד הערלה שהוא הרע ואינו מכסה עוד אבל לגבי הדבר שהוא גבוה (נעלה) ממנה הרבה (כנ"ל), נקרא זה עדיין קליפה וערלה לכך צריך הדבר לברר עוד בירור שני אחר בירור הראשון, וכן עד רום המעלו' כשנצרך להעלות ממדרגה למדרגה נעלה הימנה צריך עוד בירור ומילה כנ"ל וד"ל.

ה) וזהו הכל מצות מילה ראשונה ומלתם כו' שכני' מבררי' את הטוב מן רע וכן למעלה מלכו' דאצילו' מקור כני' מברר' כו' כנ"ל, ועיי' זו המילה והבירור שהוא נק' אתערותא דלתתא יתעורר לעילא לע"ל לאחר כל הבירורי' שיתברר ויופרד הטוב לגמרי כדכתי' וינצלו' כו' שיעשו' כמצולה שאין בו דגים שלא נשאר בהם טוב כלל (ומן הרע יתהו' קליפו' קשו' כו') אז כתי' ומל ה' אלוקיך את לבבך כו' שהוא עיי' אתערותא דלתתא שיתברר למטה לגמרי כנ"ל אז כתי' ומל ה' אלוקיך את לבבך כו' למען חייך כו', פי' כנ"ל שלע"ל יתגלה פנימיו' עיי' שנמשך מעצמותו ית' ולכך יתחדשו או נשמו' חדשו' לגמרי מה שלא ה' כלל במעש' בראשו' כו' כנ"ל בארוכה, וזהו ומל ה' אלוקיך כו' פי' שזוהי הבירור והמילה של יסוד דעתיק שיתברר שם ויתגלה יסוד דעתיק שהוא עצמותו ית' בחי' א"ס המאציל עצמו כי עתיק הוא בחי' תחתונה שבמאציל כו' וזהו למען חייך, פי' שעתה הוא כל המשכ' מאצילות ואצילו' נק' בכלליו' עולמו' בחי' חיה שהיא ראשית הגילוי והם נקראי' בחי' נאצלי' (שהם דבר מ"ה בפ"ע) ואף בחי' חכמה דאצילו' שהיא תכלית הביטול, הרי הוא ג"כ כמשל ב' ב"א שא' אוהב ובטל לחבירו בתכלי' ואעפ"כ הם שנים כו' כן ענין ביטול הוא עדיין דבר בפ"ע רק שבטל בתכלי' כו' אבל כשימול ה' שהוא התגלות פנימיות עיי' עצמותו ית' שלמעלה מן בחי' ביטול יהי' או חיי"ך כו' פי' שיהי' התגלו' מעצמותו מעיי' שלמעלה מבחי' ביטול כנ"ל יהי' חיי"ך שהוא יהי' לך לחיים בבחי' עצמיות ואחדו' למעלה מבחי' ביטול כי הוא יהי' לך לחיים עצמו וד"ל.

וזהו גדולה מילה שנכרתה בייג בריתות כו', פי' דכמו שיש עתה י"ג ת"ד שהם י"ג מדו' הרחמי' שהם נמשכי' לאצילות כו' ופי' שהם בשביל להמשיך מן א"ס ביה שאין ערוך אליו כלל והוא נק' אל עליון כו' (כמבוא' בכ"מ מעמוד) לכך הם הי"ג מדו' הרחמי' רחום חנון כו' בכדי שירצה להחיו' לנאצלי' כו', כמ"כ יש י"ג בריתות בהמאציל ב"ה (שהם נקבי' מייג ת"ד שעתה כי אותן הם בשביל הנאצלי' ואלו י"ג בריתו' הם עצמיות המאציל ב"ה), שהם עצמיות המאציל ב"ה בכדי שיוכל למשך מאתו לע"ל כי אין ערוך אליו והוא אל עליון שא"צ כלל לזה כו' עיי' הם הי"ג בריתו' כנ"ל שברית הוא הכרח ע"ד שמצד השכל לא ה' אוהבו כ"א מצד הכר"ח למעלה מן השכל שמכריח א"ע כו' כנ"ל בארוכה, כן עצמותו ית' הוא נעלה שאין ערך אליו כו', וא"צ כלל להעולמו', עיי' הם הי"ג בריתו' שהוא הכרחי' שיכריח א"ע לזה שיתגלה כו' כענין כריתו' ברית בשני אוהבי' כנ"ל במ"א,

והם ג"כ י"ג מדו' אל רחו' וחנון כו' (אך הם עצמיות המאציל), וזוהי המילה גדולה שיהי' לעיל כשימול ה' שיתגלה פנימיו' עיי' עצמותו ית' שיהי' אז חייך כניל, ועיי' המילה נכרתו י"ג בריתו' הנ"ל וד"ל, וזהו בעצם היום הזה נמול אברהם שאברה' זכה לאותו מילה שימול ה' שהוא התגלו' יסוד דעתיק שיהי' לעיל לזה זכה אברהם, ולכך כתי' בעצם היום הזה ופי' יו"ם הז"ה הוא ז"א ועצם היום הזה הוא א"א העצמיו' של היום הזה (כי ז"א הוא אדמ' לעליון א"א כמשיית) וכמשנז' ביו"כ בעצם היום הזה שאז מתגלי' ג"כ הי"ג ת"ד וכן בקבלת התורה כתי' בעצם כו' שאז נתגלה ג"כ הי"ג ת"ד ולכך באברהם כתי' ג"כ בעצם וד"ל, וזהו וכרות עמו הברית כו' שכרת עם אברה' הברית עליון של יסוד דעיי' כניל וזהו נמול מלמעלה שהוא מילה ובירור עליון של יסוד דעתיק כניל וד"ל.

(ו) וזוהו לא בשמים היא לאמר מ' יעלה לנו השמימה ויקחה לנו כו' ר"ת מילה וס"ת הוי' כו', פי' הוי' הוא ז"א דאצילות כידוע שהוא אורו' פנימי' המתלבשי' בהכלי' כו'), ותורה היא ג"כ מחכמ"ה נפקא שהיא יוצאת מחכמ' דאצילות וכו' ומתלבשי' בז"א דאצילו' שהם המדו' אסור מותר כו' (כמארז"ל שניתנה במ"ט פנים טמא ומ"ט פני' טהור כמשיית), ולכך לא בשמיים היא כי שמים נק' הם המקיפי' בכ"מ שאינן נכנסי' ומתישבי' בכלי' כלל בבחי' קוין כו' כיא בחי' מקיף על הכלי' כו' כניל, אבל התורה מחכמ' נפקא שנתחלק' שם לבחי' קוין הלבש' א"פ בכלים וד"ל, וזהו ס"ת הוי' שזוהי התורה שמחכמ' נפקא (לבחי' קוין שהם המדו' דאצילו' כו'), אבל מי יעלה לנו השמימה הוא ר"ת מילה, פי' שכמו שנו' השמימה הכוונה על העילוי שבמקיפי' כו' וזהו השמימה שהוא שמי השמים הנ"ל שהוא בחי' כתר המקיף העצמי עילוי שבמקיפי' כו', ומילה היא נכרתה בייג בריתו' כניל שהם י"ג ת"ד דארייך (הפנימי' י"ג מדו' עצמיו' של המאציל כניל שהם למעלה מייג ת"ד שעתה כו') לכך ר"ת מילה שמילה היא דוקא השמימה שהוא בכת"ר אבל תורה היא נשפלה למטה בז"א כי אורי' מחכמ' נפקא וכתר הגבה נעלה מחכמ' כניל, אך צ"ל היטב מה שאר"י אין משגיחין בבת קול גבי ר"א שטיהר תנור של עכנאי כו' שיצאת בת קול שהלכה כמותו כו' ואר"י אין משגיחי' בכ"ק כו', ממ"נ אם אין הלכה כר"א למה העידה ב"ק כמותו וא"ל למה אמר אין משגיחי' כו', אך צריך להקדים עוד מארז"ל, שארז"ל לא יכלו חכמי' לעמוד על סוף דעתו של ר' מאיר פעמי' אומר להם טמא ומראה להם פנים, ופעמי' אומר להם טהור ומראה להם פנים כו' (ועוד ארז"ל התורה ניתנה במ"ט פנים טמא ובמ"ט פנים טהור מהו ענין פנים כו'), אך הענין הוא שהתורה היא נשפלה לאצילו' בז"א דאצי' שהוא בחי' יושר א"פ כו' (והוא מ"ט פני' טהור ומ"ט פני' טמא לבד כמשיית) בבחי' קוין אורו' בכלי' שהוא בחי' צימצום (כנילי' (שהכלי' מגבילי' את האורו' כו') אבל שורש

התורה היא היתה תחלה בשמים שהם המקיפי' חיה יחידה שאינם מתלבשי' בהכלי' כ"א הם מקיפי' עליהם בבחי' עיגולי' שאין בזה דרגה מעלה ומטה (כמבוא' בכמ' מקומו' בארוכה) כו', אך עתה היא לא בשמי' שנמשכה לז"א דאצילות בבחי' קוין הלבש' אורו' בכלי' כנ"ל, ור' מאיר היתה נשמתו מהמקיף דחיה יחידה שארז"ל עליו לא ר' מאיר שמו אלא ר' נהוראי שמו ולמה נק' ר' מאיר ע"ש שמאיר עיני חכמי' בהלכה כו', פי' מאיר הוא העצם המאור עצמו שהוא העצם (ואור הוא ההתפשטו') ולכך קראו שמו ר' מאיר ע"ש שהי' נשמתו מן העצם המאור עצמו שהם המקיפי' חיה יחידה כו', וזהו פעמי' ואומרי' להם טהור ומראה להם פנים כו', מפני שהתורה איך שנמשכה בז"א בבחי' קוי' הלבש' אורו' בכלי' שהוא בחי' צימצום כנ"ל, ניתנה במ"ט פנים טהור ובמ"ט פנים טמא שבז"א הוא הלבש' א"פ כו' שאצילו' נמשך מן הקו וחוט כו', והוא בהדרגה וסדר כו', לכך הסדר הוא מ"ט פנים כו' אבל המקיפי' דחי' יחיד' שהם בחי' עיגולי' המקיפי' את הקו מראשו ועד רגלו כו' ואין שם הדרגה וסדר כלל כמשל העיגול גשמי שאין בו סדר והדרגה כידוע כו', כ"א תמיד בבחי' רצוא ושוב רצוא ושוב כו' יכול להיות מה שבז"א דאצילו' שהלבש' התורה שם טמא יכול להיות שם הפכי להיות טהור מפני שכאן הוא בחי' צימצום שנתלבש' האורו' בכלי' והכלי' מגבילי' כנ"ל, אבל בהמקיף יכול להיות זה טהור שאין שם צימצומי' וד"ל וכן יכול להיות ההיפוך מה שבכאן טהור שם טמא כי מאחר שאין שם סדר והדרגה כ"א בבחי' רצוא ושוב (בהמאור עצמו שהוא המאציל עצמו שם יכול להתחדש תמיד וד"ל) בהמקיף עצמו שהוא בהמאציל ב"ה לכך יכול להיות שם הפכי וד"ל, ולכך ר' מאיר שהיתה שורש נשמתו משם הי' יכול לאמר הפכי ממה שבכאן ולהראו' להם פני' על טמא וכן להראו' על טהור (וכן הי' יכול לטהר השרץ בק"ן טעמי' כו' מטעם זה) מפני שנשמתו היתה מהמקיף עצמו ששם הוא בחי' עיגול בלי סדר בבחי' רצוא ושוב כנ"ל, והי' יכול להמשיך משם לאצילו' כהרא' טעם כו', אך ענין ומראה להם פני' הוא הפי' על הפנים דאריך אנפי' שהוא המקיף יחידה ששם הוא המאור עצמו והם השע"ה נהורין כידוע וזהו מראה להם פני' פנים דא"א איך שהתורה היא שם ואיך ששם הוא טמא וטהור לא כמו שהיא בזעיר אנפין (שזה השינוי שבא"א שם שע"ה ובז"א פחו' הרבה כידוע אבל הוא אדמ"ה ממש לעליון בכל רק שזהו זעיר והוא ארי"ך וד"ל) (והי' יכול להראו' פני' טמא ולהראו' טהור כי שם אין סדר תמיד ברצוא ושוב וד"ל), (ומה שארז"ל שהתורה ניתנה במ"ט פנים טמא ומ"ט פני' טהור שהוא בסדר והדרגה הוא רק איך שנמשכ' לאצילו' בבחי' קוין הלבש' אורו' בכלי' ולא שם וד"ל). וכן במעש' דתנור עכנאי שר' אלעזר טיהרה מפני שהי' גי"כ נשמתו מהמקיפי' כו' ושם אין כלל צימצומי' לכך טיהרה ולכך העידה כמותו ב"ק מן השמי' שהוא מן המקיפי' וד"ל ואר"י אין משגיחי' בב"ק שמן השמים, פי' אף שהתורה איך שהיא שם הוא האמת. כך,

אבל אנו צריכי' לפסוק ולדון איך שהיא נמשכ' אלינו שהוא בבחי' קוין הלבש' א"פ בכלי' שהכלי' מגבילי' לכך היא טמא, ואין משגיחי' כו' כי לא בשמים היא לאמור מי יעלה לנו השמימה ויקחה כו' פי' שעתה היא נמשכה בקוין כו' ולא בשמי' שנאמר מי יעלה כו' ויקחה כו' שנמשך מלמעלה מן השמים איך שהיא שם כ"א אנו צריכי' לדון איך שנמשכה בקוין וד"ל, לכך אין משגיחי' כו' כ"א מילה היא בשמי' שמי יעלה כו' ר"ת מילה שהיא נכרתה בייג בריתו' דא"א כו' אבל התורה נמשכ' לז"א דאצילו' וזהו ס"ת הוי' וד"ל.

ליל שבת פ' וירא בעוה"ת

ז) ולתוספת ביאור, באר היטב, ענין רו"ל על ר"מ שלא יכלו לעמוד ע"ס דעתו כו' הנ"ל (וכן מעש' דתנור עכנאי שטיהר ר"א והעיד' כמותו ב"ק ואר"י אין משגיחי' בב"ק כנ"ל). הענין הוא, כי כאשר אור החכמ' מלובש' ושורה בכלי החכמה אז היא בבחי' גבורו' וצימצום, פי' שכשאר החכמ' שורה בכלי החכמ', אז היא בבחי' גבורו' שנקודת חכמ' היא אמ"ת כו' ומה שהחכמ' מחייב לזכו' הוא חסד כו' אבל מה שנגד החכמ', כגון שקר ושטותי' שאינה סובלת החכמ' כי היא רק חכמ' ואמת כו' לכך אינו סובלת שקר ושטותי', ואז היא בחי' גבורו' על דבר שאינו סובלת כנ"ל (וכנ"ל מארז"ל שאלו לחכמ' נפש החוטא' במה תתכפר כו' אמרה תמות שחכמ' היא בחי' צימצום ע"ש והוא אור החכמ' ששורה בכלי החכמ' וד"ל), אבל כשאר החכמ' גופא, הוא שורה בלמעלה מן החכמה שהוא הכת"ר, אז היא שם בהרחבה גדולה עד אין קץ התפשטו' בבחי' א"ס, באופן אחר ממש (שכשהיא בכת"ר למעלה מן החכמ' אז אינה בבחי' צימצום כ"א בהרחבה מחמ' שאין הכלי מגבילה וד"ל).

ו) פי' כי אור החכמ' ששורה בכלי החכמ' בבחי' א"פ, היא נמשכ' מלמעלה דרך שערו' שהם הייג ת"ד דא"א שמשם יוצא' החכמ' כידוע (כנז') בע"ח אבא אחיד במזל החכמ') ולכך היא בבחי' צימצום מפני שיוצא' דרך שערו' שהם בחי' צימצום, ופי' כי ענין השערו' הוא כמשל השפעת שכל שמשפיעו הרב לתלמיד ע"י הלבש' אותו' הדיבור שע"י שמדבר לו באותיו' הדיבור את השכל מזה מבין התלמיד, והנה האותיו' הדיבור הם מגשימי' ומלבישי' את השכל איך שהוא בשכל הרב עצמו וכו' והבנת התלמיד את השכל הוא דרך הלבש' אותו' הדיבור כו' שע"י הלבש' באותיו' הדיבור מבין את השכל כו' זה נק' בחי' שערו' שהם בחי' צימצום כמשל השערה שהיא נגדלת ממותרי' מוחי' והיא בעצמה כח דומם והשפע שיוצא מן המוח

הוא דרך חלל השערה כו' שהוא צימצום גדול, וד"ל. כן קבלת שפע השכל שמקבל התלמיד ע"י אותיו' הדיבור של הרב נק' בחי' שעריו' וד"ל או כשמבין שכל מתוך צירופי' אותיו' הכתב נק' ג"כ בחי' שערות כנ"ל כי השעריו' נק' בחי' אותיו' וד"ל, או שמבין השכל ע"י משל שהשכל מלובש ומוסתר בהמשל (והמשל הוא בחי' דומם לגבי הנמשל כנ"ל) וע"י המשל מבין הנמשל שהוא השכל וד"ל כנ"ל נק' בחי' שעריו' וד"ל, וכמ"כ למעלה הי"ג ת"ד הם בחי' שערות כנ"ל, וכאשר החכמ' מקבלת משם אז היא בבחי' צמצום, אבל כשהחכמ' היא בכת"ר עצמו ששם אין כלל בחי' שעריו' (כי הוא הפני' דא"א גלוי מן שעריו' וד"ל כמשי"ת), אז היא מתפשטת בהרחבה גדולה בבחי' א"ס וד"ל. וזהו מארז"ל, לא יכלו חכמי' לעמוד על סוף דעתו של ר"מ כו', שנשמתו היתה מן המקיף יחיד' כנ"ל, שלכך נק' ר' מאיר שמאיר עיני חכמי' כו' פ"י שהי' מן המאור שהוא העצם למעלה מן החכמ' שהי' מאיר עיני חכמי' והוא בעצמו הי' למעלה מן חכמ' בא מן המקיף יחידה שהוא הכתר כו', והי' משיג חכמ' התורה איך שהיא עדיין בכת"ר ששם היא בהתפשטו' בהרחבה גדולה בבחי' א"ס כו', לכך פעמ"י אומר להם טמא כו', ופעמ"י אומר להם טהור כו', ששם יכול להיות הפכי ממה שהיא מלובש' בכלי החכמ' בבחי' א"פ, שכאן היא מצומצמ' כנ"ל ושם היא בהרחבה כו', לכך מה שבכאן טמא יכול להיות שם טהור מגודל ההרחבה ששם, וכן להיפך כו' מפני ששם היא באופן אחר ממש כנ"ל וד"ל. וזהו ומראה להם פני"ם, שהוא הפנים דא"א שהוא גלוי מן השעריו' ששם אינה בבחי' צימצום כלל, ושורש נשמתו היתה משם לכך נק' ר' מאיר ע"ש עצם המאור וכדכתי' יאר ה' פניו כו' ומאיר ויאר א' רק שזה עתיד וזה הוה וד"ל והם השע"ה נהורי' תרין תפוחי' הנז' בזהר כו'.

אך, מה שאמרו מאיר עיני חכמי', בהלכ"ה, הוא שהמשיך משם להלכה שהיא תושבע"פ, והיא מלכו' כי מלכות פה תושבע"פ קרינן לה כו', ופ"י שיש במלכו' ג"כ השע"ה נהורי' שממשיכי' אליה מלמעלה כו' וזוהי עיני ברכת כהני' שאומרי' תחלה הכרכ' בקדושתו של אהרין שהוא חכמ' (נצח דאבא) והכהני' ממשיכי' למלכו' השע"ה נהורי' מלמעלה, כדכתי' וחסידיך יברכ"ו כ"ה שהיא מל', וכת"י כ"ה תברכ"ו וכו', וזהו עיני הברכה יאר ה' פניו שהם השע"ה נהורי' כנ"ל, אליך שהוא מלכו' (ישא ה' פניו הכל אליך למלכו' וד"ל) וכשם שהכהני' מברכי' למטה את ישראל כן מתברכ' למעלה כנ"י שהיא מלכו' (ישהכל א' וד"ל, וזהו כוונתם מאיר עיני חכמי' בהלכה שהיא תושבע"פ מלכו' פה תושבע"פ קרינן לה כו' וד"ל.

וְזוּהִי ג"כ מעשה דתנור עכנאי שטיהרה ר"א כו', מפני ששורש נשמתו היתה ג"כ מן המקיפ"י כו', והשיגו חכמ' התורה איך שהיא בכתר בהרחבה גדולה כו' לכך טיהרה, אבל נשמת ר"י היתה למטה והשיגה איך

שהיא מתלבש' בבחי' א"פ שהיא מצומצמת כנ"ל, לכך טימאה כו', ואף שהעידה ב"ק מן השמיים שהוא מן המקיפ' כו' כר"א, אר"י אין משגיחי' בב"ק כו' כי לא בשמים היא כו' שנשפלה בבחי' הלבש' בבחי' א"פ בכלי' כו', ואף שלמעלה בשמי' שהוא המקיף שם היא טהורה מפני ששם החכמ' היא בהרחבה והתפשטו' כנ"ל, אעפ"כ צריכי' לפסוק איך שנמשכ' אלינו בבחי' צימצום הלבש' בבחי' א"פ כו' וכאן היא טמא' כו' וד"ל (וכדכתי' ויט שמים וירד כו' פי' שמי' הם המקיפ' הטה שירד ויתלבש בבחי' א"פ וד"ל) וזהו הטעם מ"ד אחרי רבים להטות כו', פי' שאף שיש נשמו' יחידי' ששרשם מן המקיפ' אין מורי' כ"א כפי דעת הרבי', ופי' שצריך להורו' כפי שנמשכה התורה אלינו והוא כפי הדור שמקבלי' ומשיגי' אותה ואיך שהשפע' החכמ' מתלבש' בהם שהוא איך שהתורה מתלבש' ביצירה בנר"נ של כנ"י ששור' ככבדא ולבא ומוחא וד"ל, והוא כשהרבי' שורש נשמותיהם הוא מא"פ ומשיגי' התורה איך שהיא מלובש בבחי' א"פ כו' מורין להלכה כמותם ואף שהיחידי' הם משיגי' אותה איך שהיא בהמקיפ' כו' אין הלכה כמות' כ"א כהרבי' כו' והוא מפני שלא בשמים היא כו' כ"א צריכי' להורו' כפי קבלת רוב הדור איך שהשפע' החכמ' יורד אליהם ואיך שהם מקבלי' וד"ל ולכך אר"י אין משגיחי' בב"ק כו' שאף שלמעלה בהמקיף היא טהורה אעפ"כ לפי השגתינו היא טמאה ומורין כן להלכה שלא בשמים היא וד"ל.

וְמָה שֶׁנֶּזְקָה בְּמֵאֲרִזֵּל עַל ר' מֵאִיר כו' פִּעְמִי אֹמֵר לָהֶם טֵמָא כו' וּפְעִמִי
אומר להם טהור כו' ולא אמר פעמ' כשר ופעמ' פסול כו', וכן אסור ומותר לא ק'אמר כ"א טמא וטהור כו', הטעם הוא מפני שעיקר הברור וההבדלה הוא בטהרו' כדכתי' להבדיל בין הטמא והטהור כו' והוא מפני שסדר טהרו' הוא בחי' דע"ת כו' שהוא דעת דז"א המלובש ביסוד דנוק' ופי' שעץ הדעת הוא טו"ר כו', וכשהוא מלובש ביסוד דנוק' והיא משפעת לבי"ע יוכל להיות אחיות החיצוני' כי רגליה יורדת מו"ת כו', וכדכתי' רחצתי את רגלי שצריכה תמיד לרחוץ את רגלה שלא יתאחו החיצוני' כו' וזוהי ענין ההבדלה שלא יתאחו כו' כהבדלת טומאה מטהר"ה כו' וד"ל וטהרה היא בחי' עה"ח וממשכ' מן בחי' חוטמא כו' (כנ"ל) שהוא מאח"פ וד"ל.

וְמָה שֶׁנֶּזְקָה שְׁמִי יַעֲלֶה לְנִי הַשְּׁמִימָה כו' רִ"ת מִלֵּה כו' וּסִיַּת הוּי', פִּי מִלֵּה היא ניתנה בייג בריתו' כנ"ל בארוכה לכך היא ר"ת, וס"ת הו"ה הוא מפני שהו"י הוא לעולם א"פ כו' ואה"י הוא לעולם א"מ, כנ"ו בזוהר אה"י הוא זמין ועתיד לאתגלא' אבל עתה הוא בהעלם בבחי' א"מ כי אה"י הוא בכת"ר ובבינה שהוא הכל בחי' מקיפ', ואף שיש הו"י ג"כ בכת"ר הוא בדרך פרטי א"פ שבמקיף שהוא הכת"ר וד"ל אבל בכלליו' אה"י הוא המקיף ראשו ורגלו כא' וד"ל ולכך ס"ת הוא הו"י שהוא א"פ כנ"ל בארוכה.

ניתנה: כ"ה בכתי'. ואוציל (כמו שתיקו בכתי' לעיל בדיה להבין הקושי'): שנכרתה.

מִשׁׁכְּ עֵינֵי הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךְ רַ"ל טַעַם לַמִּישׁ לֹא בַשָּׁמַיִם הִיא וְאִין מְשַׁחֲיִין וְכו' כִּי בְּאַמַּת גַּם הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם שֶׁהֵם חַיִּה יְחִידָה לֹא יִכְלָלוּךְ אִי־כִּי כִּיּוֹן שְׁנִיתָנָה לֶאֱרָץ כֶּךָ לִי וְכו' וְעוֹד מְבֹאֵר בְּלִקְוֹת בַּהֲבִיאֹר דְּשַׁחֲרָה אֲנִי וְנֹאחָה הַשְּׁנִי דְלִית שְׁתַּלּוּיִן בְּשַׁעֲרוֹת דְּזִיא גְבוּהֵי מִמֵּעַ שְׁתַּלּוּיִים בְּשַׁעֲרוֹת דְּאִיא אָף שְׁבֹזִיא שַׁחֲרוֹת וְגַבְרוֹת מִמֵּ כּו' ע"ש.

ח) הֵן הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָלוּךְ, פִּי שֶׁאֵף הַשָּׁמַיִם שֶׁהֵם הַמְּקִיפֵי כְּנִל, וְשָׁמַי הַשָּׁמַיִם הוּא בַחֵי יְחִידָה הָעִילוּי שְׁבַמְקִיפֵי כְּנִל, אִינֵם יְכוּלֵי לְהִיּוֹת אָף בַּחֵי כְּלֵי לְקַבֵּל מִן הַקּוֹ וְהַחוּט שֶׁל אֹר אִס בִּיה שֶׁאֵף שֶׁהַקּוֹ הוּא בַּחֵי אִפִּי מִמֵּ אִינֵם יְכוּלֵי כֹל הַמְּקִיפֵי לְהִיּוֹת אֲצִלוֹ אָף בַּחֵי כְּלֵי לְקַבֵּל מִמֵּנוּ בְּעַצְמוֹ, וְהוּא מְפַנֵּי שֶׁהוּא בַּחֵי אִס אִין לוֹ תַחֲלִילָה וְאִין לוֹ תַכְלָה כּו', לִכְךָ אִינֵם יְכוּלֵי כֹל הַמְּקִיפֵי לְקַבֵּלוֹ מִמֵּנוּ בְּעַצְמוֹ אָף לְהִיּוֹת כְּלֵי לְגַבּוֹ וְזוֹהוּ לֹא יִכְלָלוּךְ שְׁאִינֵם יְכוּלֵי לְהִיּוֹת כְּלֵי אֲצִלוֹ, וְמָה שֶׁהֵם נִקְ' מְקִיפֵי פִי שְׁאִינֵם יְכוּלֵי לְהַתְּלַבֵּשׁ בְּשׁוּם כְּלֵי כִּי־אֵם הֵם מְקִיפֵי אֵת הַכְּלֵי מֵרֵאשׁוֹ עַד רַגְלוֹ כּו' הוּא לְמַטָּה לְנִגְדַּת הַסְּפִירָה הֵם מְקִיפֵי אֲבָל נִגְדַּת הַקּוֹ שֶׁל אֹר אִס אִינֵם יְכוּלֵי לְהִיּוֹת אָף בַּחֵי כְּלֵי לְקַבֵּל אֹרוֹר שְׁאִין לוֹ תַחֲלָה וְאִין לוֹ תַכְלָה בַּחֵי אִס כּו', כִּי כֹל הָעֵגוּלֵי שֶׁהֵם מְקִיפֵי מִתְּעַגְלֵי מִן הַקּוֹ כִּידוּעַ אֵךְ אִינֵם מְקַבְּלֵי מִמֵּנוּ בְּעַצְמוֹ שְׁאִינֵם יְכוּלֵי לְהִיּוֹת כְּלֵי אֲצִלוֹ לְסַבּוֹל רֹב אֹרוֹר כְּנִל, כִּי־אֵם הֵם מְקַבְּלֵי דֶרֶךְ לְבוּשׁ שֶׁמֵּתְלַבֵּשׁ הַקּוֹ שֶׁל אֹר אִס בִּיה וְעֵי אֹתוֹ הַלְּבוּשׁ הֵם יְכוּלֵי לְקַבֵּל כּו' וְדִל. וְהַלְּבוּשׁ הוּא הַרְשִׁימָה שְׁנֹאשׁ בַּהַחֲלָל שְׁאֹתוֹ הַרְשִׁמֵי בְּלִבָּד הִיא לְבוּשׁ לְאֹר אִס בִּיה וְהוּא מְקוֹר כֹּל הַכְּלִים וְדִל. וְהַמְשַׁכֵּי אֹר אִס בִּיה, הוּא עֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא כְּלֵי הַחֲכַמֵי וּבְכֵלֵי הַחֲכַמֵי שׁוֹרָה אִס בִּיה כִּידוּעַ, שְׁעֵי הַכְּלֵי מִמְשִׁיכֵי אֵת הָאֹר שֶׁמֵּתְאַחַז בְּהַכְּלֵי, וּבְלֹא כְּלֵי אִינוֹ מֵתְאַחַז כֹּלל כִּי הוּא נִקְ' אֵל עֲלִיּוֹן כְּנִל בְּמֵא, וְכַמְשֵׁל הַפְּתִילָה שֶׁהִיא הַכְּלֵי שְׁעֵי נֶאֱחָזֵת הָאֹר וְכַשְׁכְּלָה הַפְּתִילָה אֵז מִסְתַּלֵּק הָאֹר לְמַקּוֹרוֹ וְדִל. וְזוֹהוּ פִי הַפֵּי אַחֲזִיתוֹ וְלֹא אֶרְפְּנוּ כּו', פִּי שְׁאֲחִיּוֹת אֹר אִס בִּיה הוּא בְּכֵלֵי חֲכַמֵי הַתּוֹרָה שְׁעֵי הַכְּלֵי נֶאֱחָזוּ הָאֹר כְּנִל, כַּמְשֵׁל הַפְּתִילָה הַנִּל, וְזוֹהוּ אַחֲזִיתוֹ אֵת אֹר אִס בִּיה וְלֹא אֶרְפְּנוּ שֶׁהַכְּלֵי מְעַצּוֹר אֵת הָאֹר שֶׁלֹּא יִסְתַּלֵּק כְּנִל וְזוֹהוּ עַד שֶׁהֲבִיאֹתֵנוּ אֵל בֵּית אֲמִי וְאֵל חֹדֵר הוֹרֵתִי שְׁזוּהֵי הַתּוֹרָה שֶׁהִיא הַכְּלֵי שְׁעֵי מֵתְאַחַד הָאֹר אִס בִּיה וְלֹא יִסְתַּלֵּק כְּנִל וְדִל.

פְּשׁוּטֵי אֵת כְּתַנְתִּי אִיכְכָה אֲלִבִּישְׁנָה, רַחֲצֵתִי אֵת רַגְלֵי, אִיכְכָה אֲטַנְפֵם. פִּי כְּתַנְתִּי הֵמָּה הַלְּבוּשֵׁי שֶׁהֵם הָאֵרָה מִן הַמְּקִיפֵי כּו', וּבַעַת הַגְּלוּת אִינוֹ יְכוּלֵי לְהִיּוֹת יְחוּד, כִּי בַעַת הַגְּלוּת הַגְּלוּת הוּא בַּחֵי שִׁינָה כִּידוּעַ, וּבַעַת הַשִּׁינָה מִסְתַּלֵּקֵי הַמְּקִיפֵי כּו', לִכְךָ אִינוֹ יְכוּלֵי לְהִיּוֹת יְחוּד וְדִל, וְזוֹהוּ פְּשׁוּטֵי אֵת כְּתַנְתִּי שֶׁהֵמָּה הַלְּבוּשֵׁי שֶׁהֵם הָאֵרָה מִן הַמְּקִיפֵי, וּבַעַת הַגְּלוּת שֶׁהוּא בַּחֵי שִׁינָה נִסְתַּלְּקוֹ הַמְּקִיפֵי מִמֵּנוּ לְמַעְלָה, אִיכְכָה אֲלִבִּישְׁנָה אִיךְ אוֹכֵל לְהַמְשִׁיכֵם שִׁיחֹזְרוּ עָלַי וְדִל רַחֲצֵתִי אֵת רַגְלֵי כּו', פִּי כְּנִל שְׁכַשְׁהַנּוּקֵי יוֹרֵדֵת לְהַחֲיוֹת רוּחַ שְׁפִלֵי שֶׁהֵם בִּיעַ, אֵז רַגְלִיהָ יוֹרֵדֵת מוֹת שֶׁמֵּתְאַחֲזֵי בַּהֲשַׁע הַחִיצוֹנֵי

ויונקי' וצריכה לרחוץ את רגלה כו' וזהו רחצתי את רגלי שהוא כשהיא עולה למעלה לאצילות או היא רוחצת את רגלה ועתה כשרחצתי כו' שנתעלה לאצילות, איככה אטנפ"ם לירד להחיות לבי"ע שאז מתטנפי' שרגליה יורדת מות כו' כנ"ל וד"ל.

דודי שלח ידו מן החור פי' שבעת הגלות השפע שיורד מן א"ס ב"ה לאצילות הוא מעט מזעיר רק דרך חור ונקב בלבד שהוא מצומצם מאד, ומעי המו עליו, פי' אף מן זה המעט השפע שיורד מלמעלה מ"ד כו' מעי הם הקרביי' שהם היכלו' המלאכי' שנקראו בחי' קרביי' כו' המו עליו שהם נהמי' בבחי' העלאת מ"ן ליכלל בו ית' והוא ע"י השפע מ"ד שיורד מלמעלה כנ"ל ואף שהוא מעט מזעיר דרך נקב וחור בלבד אעפ"כ הם נהמי' מזה בהעלאת מ"ן ליכלל בו ית' וד"ל.

סוד ה' ליריאו כו', פי' מפני דכתי' כבוד אלוקי' הסתר דבר כו' והטעם הוא שלא יתאחזו החיצוני' לינק השפע כו' ואחיות' הוא כשמגלי' הסוד ה' למי שאינו ירא ואינו הגון כו' ואז הם מתאחזי' בהסוד מאחר שיש להם ינקי' ממנו לכך הם יונקי' דרך בו את הסוד כו' וצריכי' שלא ינקו כ"א כדי חיונה בלבד לכך כתי' סוד ה' ליריאו דוקא וד"ל, לכך כתי' סוד ה' ליריאו כבוד אלוקי' הסתר כו' וההסתר הוא מן לבוש החשמל שהוא נק' לבוש שק שהוא מחיצוניו' בינה ונשפל למטה כו' כנ"ל במ"א, והוא מסתיר שלא יראו ויתאחזו החיצוני' שהוא נק' לבוש ש"ק שמסתיר השפע וד"ל.

יום ה' פ' חיי שרה, בעזרהי"ת

בזוהר (פ' וירא ויעש ה' לשרה כו'), כיון דאמר וה' פקד את שרה מהו ויעש ה' לשרה אלא הכי תנינן דאיבא דקבי"ה מההוא נהר דנגיד ונפיק מעדן איהו, ואיהו נשמתהון דצדיקייא כו', פי', שפעם נק' נהר היוצא מעדן כו', יסוד אבא, ופעם נק' נהר כו' בינה ופעם נק' יסוד ז"א, וכאן הפי' על שלשתן כא' פי' שהנהר הנז' כאן, הוא התלבשו' יסוד אבא ביסוד ז"א דרך בינה שהשפע יורד מאבא לאימא ומאימא לז"א כו', שמתלבש יסוד אבא ביסוד ז"א דרך בינה וד"ל ולכך נז' לקמן להשקות את הג' כו' שהוא השפעת יסוד ז"א ושבו מלובש יסוד אבא כו', לג' שהיא הנוק' כו', וכן לכך אומר ואיהו נשמתהון דצדיקיי' כו' מפני שהנשמו' הם נמשכו' מבינה כידוע כו'.

ואיהו מזלא דכל ברכאן טבאן וגשמי ברכאן נזלין מניה ומתמן נפקי דכתי' להשקות את הגן דאיהו מזיל ומשקה מלעילא לתתא בגין דבני בהאי מזלא תליין ולא באתר אחרא, פי' שמפ' על בינה הנהר דנגיד כו' דאיהו מזלא כו', ופי' כנ"ל שהנהר הוא יסוד אבא כו' ואימא כו' והם יונקי' מתרי מזלו' דאריך, אבא יונק ממזל הח' שהוא נוצר' כו' שהוא אותיו' צנור ורצון כו' שהוא נק' מזל העליון כו', ובינה ואימא יונק' ממזל הייג שהוא ונק"ה אותיו' קנ"ה שהוא נק' מזל התחתון כו'. וע"ד כתי' וה' פקד את שרה פקידה בלחודוי, ויעש ה' לשרה, עשיי' איהו לעילא מהאי דרגא, כנ"ל דהא במזלא תליי', וע"ד כאן פקידה וכאן עשיי', ובג"כ אמר ה' וה' וכולא חד עכ"ל פי' שמפ' שכ"מ שנו' וה' בויו' הוא מרבה ה' ובית דיני' שהוא חיבור זו"נ ביחד, שמל' נקרא' דין כמארז"ל דינא דמלכותא דינא כו', והוי' הוא רחמי' כו', ולכן כשנו' הוי' בלא וי"ו הוא הפי' על ז"א, וכשנו' הוי' עם וי"ו הוי"ו מרבה הוי' עם בית דינו שהוא מלכו' כנ"ל (שהוא למטה מש' הוי' ש' אדני בחי' מל').

ביאור הדבר, הוא כמארז"ל, בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' מילתא אלא במזלא תלי' כו', ופי' זכותא כו' הוא היכל הזכו' כו' שהוא היכל דנוק' בחי' גבורה שבנוק' נק' היכל הזכו' כו' ושם הם הע' סנהדרין הדנין את העולם כו' כי דינא דמלכותא דינא שהיא נק' מדת הדין כו', פי' ששם הוא המשפט והדין על כולם אם ראוי לזכו' או לא כו', וזהו כוונתם שבני כו' לאו בזכותא תלי' כו', פי' לא ככל הדברי' שבעולם שהם נידונין בהיכל הזכות כו' לזכו' או לחייב כו' וכאשר יוצא הדין לזכו' כו' אז נמשך משם גופא אליו הזכות והחסד כו', אבל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' כו' פי' הג' דברי' אלו הם דברי' גבוהי' מאד ואין ביכולתם להשפיע מעצמם כו' פי' כי אלו הג' דברים הם דברי' המצטרכי' להמשיך מלמעלה מעלה כו' מפני שהם צריכי' להמשיך אור חדש להפך צרופי' אותיו' מדת מל', כי כאשר נתהוו בסדר השתלשלות העולמו' נתהוו שלא יהי' לו בנים או שלא יהי' לו אריכו' ימים כו' או שיהי' דל כו', וכך נתהוו בסדר השתלשלו' בצירופי' אותיו' הדיבור שהיא מדת מלכו' בדבר ה' שמי' נעשו כו', ועתה כשצריכי' להמשיך שיתהפך הצירופי' אותיו' ויהי' צירופי' אחריו, אינו יכול מדת מלכו' בעצמו להשפיע לו כמו בשאר הדברי' הנ"ל שכשדנין לזכו' נשפע אליו משם גופא כו', אבל כאן כשדנין לזכו' אותו אין לה באפשרי' בעצמה להשפיע לו מפני שהיא מדת מלכות נקרא' דבר ה' כו' שהמה צירופי' אותיו' דיבורו ית' שהמה נמשכו בסדר והשתלשלו' כו', ולפי צירופי' אותיו' של מדת מלכו' לא נמשך לו אריכו' ימי' כמו שהי' ביחוקי' שהוסיף לו ט"ו שנה שלא הי' צריך לו חיים יותר כפי סדר ההשתלשלו' בצירופי' אותיו' הדיבור שהיא מדת מלכו' ולכן כשנצרך להוסיף לו ט"ו שנה חדשי' מה שלא היו בסדר ההשתלשלו', לא הי' ביכולת מדת מלכו' להשפיע לו כנ"ל כי הימי' הם במספר בקצבה כדכתי' ימים יצרו כו' שהם נוצרו בבחי' קצבה וד"ל, וכן בר'

אלעזר בן פדת אמרו לו רצונך שתתהפך העולם כו' שמא יהי' במזל"ך שהי' צריך להתהפך וד"ל. וזהו לא בזכותא תלי' כו' אלא במזלא תלי' מילתא, פי' הם הב' מזלות דאריך הנ"ל שהם נוצר' ונקי'ה שמהם יונקי' אבא ואימא כו', ושם תלי' מילתא מפני שא"א הוא שורש האצילות שהוא נעלה מאצילות שלכך נק' כתיר שהוא המקיף למעלה כידוע (כי אבא הוא בכלליו' עולמו' אצילו' וכתר הוא העטרה שעל הראש מקיף מלמעלה וד"ל, וזהו נז' באיגרת השלוחה לאנשי' כו' שאורי' מחכמ' נפקא אבל שרשה הוא נעלה מחכמ' שהוא גילוי רצון עליון שהוא כתיר ודו"ק) ומאחר שא"א שהוא הכתיר המקיף כו' נעלה מסדר השתלשלו' עולמו' כי אצילו' נק' סדר השתלשלו' כו' אבל הוא למעלה מאצילו' לכך הוא נעלה מהשתלשלו' כו', לכך ב"י תלי' שהוא יכול להשפיע ג' דברי' אלו בני חיי ומזוני כו' ואף שבסדר השתלשלו' כו' לא נמשך לו חיי' וכן בני' כו', הוא משפיע אור חדש להפך צירופי אותיו' שבמל' שהי' צירוף אחר כו', אך מאחר שא"א הוא נעלה מאד כו' אינו יכול לימשך ממנו כ"א דרך מזלות שהם השערו' דדיקנא שהמה צימצומי' וזוהי ע"ד הללוהו בגבורותיו שהם השערו' כנ"ל, בכדי שיוכל לימשך למטה וד"ל. וזהו במזלא תלי' מילתא שהם הב' מזלו' דא"א שהם שרשי' ומקוריי' לאבא ואימא כו' שהם ונוצר' ונקי'ה כנ"ל ושם הוא היחוד במזלו' שהוא יחוד הדיקנא שמתייחד ונוצר ע"ב ונקי'ה ולכך מתייחד' למטה ג"כ אבא ואימא כי הכל א' וד"ל (ולבני' העיקר הוא מזל ונקי'ה שורש אימא שיונק' ממנו לכך מפ' ואיהו מזלא כו' על הנהר שהיא בינה מפני שהיא יונק' ממזל ונקי'ה ובכאן מיירי בבני שעיקר הוא מזל ונקי'ה וד"ל). וזהו הפי' לאו בזכותא תלי' מילתא, פי' שאין השפע שיושפע לו החסד לבני או לחיי כו' תלוי בהיכל הזכו' שאין ביכולתם כנ"ל, אבל המשפט והדין אם לזכו' לו החסד או לאו הוא תלוי דוקא בזכו' אף על ג' דברי' אלו, שהם דנין ושופטי' אם הוא ראוי לזה הזכו' או לא, וכאשר יוצא מהם המשפט לזכו', או אינם משפיעי' לו בעצמם כי אין ביכולתם כנ"ל כ"א כשגומרי' משפט' לזכו', אז מעלי' הדין והמשפט למעלה למזלו' דארייך ומשם יורד השפע אליו כנ"ל, וזהו לאו בזכותא תלי' מילתא, עצם השפע שהי' בני חיי כו' שהם אינם יכולי' להשפיעם שנצרך להפך צירופי אותיו' להמשיך אור חדש מעיקרו להוספ' ימי' ולעשירו' ולבנים כנ"ל, אבל הדין והמשפט אם לזכותו בחסד זה או לאו תלוי דוקא בהם שהם דנין ושופטי' מי ראוי כו' ומי אינו ראוי להמזל הזה כי אלו לא הי' דנין כו' הי' השפעת המזל דא"א לכולם בשוה והי' כולם בעלי מזל וההתחלקו' שזה מגיע שיומשך מן המזל וזה לא הוא ע"י דין ומשפט היכל הזכו' וד"ל, ומה שאמרו לאו בזכותא תלי' הוא על עצם הזכו' והחסד שנצרך לימשך מהמזל דא"א כנ"ל (כי מלכו' לית לה מגרמה כלל וד"ל), והוא כמשל בעלי משפט של המלך שהם דנין לזכו' או לחוב כו' וכאשר יוצא מהם המשפט לזכו' וחסד, אז מעלי' המשפט להמלך עצמו שהוא יתן הזכו'

והחסד כו', כי אין ביכולת' להשפיע החסד ונצרכי' להעלות להמלך והוא משפיע החסד והם אינם רק בעלי דין לעיין אם הוא ראוי לכך או לאו וכפי שהם דנין כן משפיע המלך וד"ל, כמ"כ למעלה ממש בהיכל הזכו' בג' דברי' אלו הנ"ל הם דנין כו' והזכות עצמו יורד מן המזלות דאי' כנ"ל ודו"ק.

ובזה יובן היטב מאמר הזוהר הנ"ל ויעש ה' כו' מהו וה' פקד כו' אלא הכי תנינן דאיבא דעובדוי דקב"ה כו' (עד וע"ד כתי' וה' פקד ע"ש). ופי' כי שרה אמנו היתה בסדר השתלשלו' בצירופי אותיו' הדיבור בבחי' הנוק', עקרה, כן ה' בתחלת התהוותה (כדכתי' הביטו אל אברה' כו' ואל שרה תחוללכם כו') ועתה כשנצרך שתהי' יולדת בן או נצרך שיושפע מן המולו' דאי' צירוף אחר אור חדש מעיקרו מה שלא היה בסדר ההשתלשלו' תחלה כו' לכך אמר דאיבא כו' ואיהו ממזלא כו' וד"ל כנ"ל.

וע"ד כתי' וה' פקד כו' פקידה בלחודוי ויעש ה' כו' עשיי' איהו לעילא מהאי דרגא כו' דהא במזלא תליי' וע"ד כאן פקידה וכאן עשיי', ובג"כ אמר ה' וה' וכולא חד עכ"ל, ופי' וה' עם וי"ו הוא מרבה הוא עם בית דינו שהוא בחי' מלכו' דינא דמלכותא דינא, ופקידה איהו בנוקבא כנ"ל בזוהר, זכירה לדכורא כו', ובג"כ וה' פקד כו' כאשר אמר דכתי' ויאמר שוב אשוב כו' משמע דאמר ויאמר סתם דאיהו הוה ולא שליחא אחרא (עכ"ל שם ע"ש), ופי' (שמפ' שם למעלה) שכ"מ שנו' ויאמר סתם כמו ויאמר אם שמוע כו' או אמר סתם כו' הפי' הוא על מדת מלכו', שלכך כתי' סתם ויאמר ולא כתי' הוי' מפני שהוא אמר מדת מל' כו', ולכך מפ' מה דכתי' וה' פקד כו' שהוי' מרבה הוא וב"ד דינא דמלכותא כו' שהוא ג"כ מדת מלכו' שהפקידה היתה ג"כ ממדת מלכו' שהוא הנוק', וזהו כאשר אמר שוב אשוב כו' שאמר ה' נוק' מדת מלכו' כי כתוב שם סתם ויאמר כו' לכן כאן ג"כ דכתי' וה' עם וי"ו פקד כו' כאשר אמר סתם הוא הנוק' שהיא פקדה לשרה כי פקידה בנוק' וד"ל. ופי' כי ענין פקידה הוא כמשל מלך שפוקד לעבדיו שתיעש' כך וכך כו' והוא למעלה ג"כ פקידה הוא בנוק' שהיא מדת מלכו' שהיא פוקד' ומצווה שתיעש' כך כו', והוא ענין היכל הזכו' שהוא גבורו' דנוק' הנ"ל, ששם הוא המשפט אם ראוי להזכו' והחסד כנ"ל וכמו שיוצא משם המשפט כן נמשך ממזלא דאי' שמעלי' המשפט למעלה כנ"ל, והיכל הזכו' הוא רק המשפט אם ראוי או לאו כו', ולא לעצם השפעת הזכו' והחסד שאינם יכולי' להשפיע כ"א הם דנין בלבד כנ"ל וזהו כוונתו וה' פקי' כו' שוה' הוא וב"ד שהוא הנוק' כו' שם הוא הפקידה בלבד שהוא הדין והמשפט אם ראוי' לזכו' כו', ומשם יצא הפקידה שהוא הציווי שראוי' להולדת בן כן יצא משם הדין כו', כי שם דנין כנ"ל (וזה תלוי דוקא בהם וד"ל) כי פקידה בנוק' כנ"ל, וזהו כונת פקידה בלחודוי שהוא רק הציווי שתלד שכן יצא המשפט משם וד"ל. אבל עשיי' כו' שהוא ההשפע' עצם הזכו' והחסד שתלד היא לעילא מהאי דרגא, דהא במזלא תלי' כו', כי אין ביכולת הנוק' זאת כנ"ל כ"א הדבר תלוי

במזלו' דא"א שמשם יורד השפע שתתהפך הצירוף כנ"ל שמשם יורד אור חדש כו' להפך הצירוף ששם הוא נעלה מסדר השתלשלו' כו', וזהו ויעש ה' בלא וי"ו שעשיי' היא למעלה בהמזלו' דא"א כו' לכך כתי' ה' בלא וי"ו, אבל פקידה הוא בנוק' לבד כנ"ל לכך כתי' וה' בוי"ו לרבנו' הוא ובי"ד כנ"ל, וד"ל. וזוהי כונתו ג"כ למעלה, פקידה לנוקבא כנ"ל זכירה לדכורא, שהזכירה היא עדיין כמחשבו' כשעדיין המשפט לזכו' כדומה הוא במחשבה ולא יצא עדיין להתגלות בדיבור שאז נק' פקידה כמשל פקודת המלך בדיבור כו' (שאו נגמר הדין וד"ל), ועשיי' היא נעלה משניהם כי זכירה ופקידה הוא הכל בסדר השתלשלו' שדנין כו' אבל אין ביכולת' להשפיע את העצם הזכו' כנ"ל כ"א העצם הזכו' שופע ממזלא כו' ושם הוא העשיי' עצמה לכך היא נעלה משניהם ששם נעלה מסדר השתלשלו' לכך יכול להפך הצירוף כנ"ל וד"ל. אך הדין והמשפט שהי' על שרה כו' לא הי' בחיצוניו' היכל הזכו' שהמה דנין הע' סנהדרי' כנ"ל שהמה ע' מלאכי' כו' כ"א המשפט והדין הי' בפנימיו' היכל הזכו' שהוא בנוק' עצמה שהיא דנה אותה ולא שום מלאך כו'. וזהו מפ' הזוהר למעלה, ויאמר סתם דאיהו הוה ולא שליחא אחרא, פי' הנוק' שהיא מדת מלכו' נקרא' ג"כ מלאך כדכתי' המלאך הגואל כו' (כנ"ל ע"ש) וזהו כונתו דאיהו הוה פי' שמת מלכו' דנה בעצמה וזהו דכתי' ויאמר סתם שבכ"מ הוא מדת מלכו' כנ"ל, ולא שליחא אחרא שהמה המלאכי' ע' סנהדרי' (וזהו דיקדוקו אחרא מפני שהיא נק' ג"כ מלאך והיא דנה ולא מלאך אחרא וד"ל), אבל בהגר כתי' וירא אליה מלאך ה' מלאך ממש, שבישר' הנך הרה כו' שתלד בן, וכן במנוח בישרו מלאך שילד בן כו' הי' מלאך ממש כדכתי' ומנוח ואשתו רואי' את מלאך ה' כו' וד"ל.

בזוהר (פי' חיי שרה) אמר ההוא גברא כו', ומה דאתקיננו אברהם ויצחק הוא עקרא, ומה דאתקיננו יעקב דאיהו שבחא דאבהן אמאי איהו רשות ולא עקרא כהני כו', פי' מאחר שיעקב הוא שבחא דאבהן כו' שהוא ת"ת והם חו"ג שהוא למעלה כו' מפני מה התפלו' שתיקנו הם הוא חובה (שהוא שחרית ומנחה) ומה שתיקנו יעקב (שהוא תפלת ערבית) הוא רק רשות (ולא חובה).

א"ר שמעון כו', הני תרי זימני דתרי צלותא, לאו אינון אלא לחברא ליעקב בעדבי', כיון דאתחברו דא בדא אנן לא צריכינן יתיר, כיון דאתיהיב' אתתא בין תרינן דרועי' ואתחברת בגופא לא אצטריך יתיר כו', פי' שמפ' שלכך מה שתיקנו יעקב (שהוא ערבית) הוא רשות, מפני שהני תרי צלותא שתיקנו אברהם ויצחק שהם חו"ג, הוא לחברא ליעקב כו', פי' שהם תיקנו רק לחברא את רחל שהיא הנוק' לגופא שהוא

ת"ת (שהוא יעקב) וזה תיקן אברהם ויצחק, פי' אברהם הוא בחי' חסד תיקן שתתחבר הנוק' לת"ת ע"י מדת חסד, ויצחק ע"י מדת גבורה כו' ופי' ענין תיקונם הוא ענין הבריורי' שמברירי' מבי"ע בכדי שתוכל הנוק' להתייחד באצילוי' בגופא שהוא ת"ת ע"י הבריורי' (שנתברר הטוב דבי"ע כידוע) ואברהם הוא מדת חסד תיקן ובריר ע"י מדת חסד ויצחק בריר ותיקן ע"י מדת גבורה כו', והתיקון של שניהם הוא רק שתתחבר' הנוק' בת"ת שהוא יעקב (הנק' גופא), ולכך הני תרי צלותא שתיקנו הוא חובה שצריך להתחבר אתתא בגופא והוא ע"י הני תרי צלותא שתיקנו כנ"ל, כדמפ' וע"ד אנו בעינן לאתערא תרי' דרועי' בגין דאתיהבת אתתא בין תרי' דרועי'. כנ"ל שלכך הם חובה שע"י שניהם היא עולת ומתייחדת בגופא (וזהו ימינא ושמאלא ובינייהו כלה כידוע).

כיון דאיהי בנייהו גופא ואתתא מילייהו בלחישו כו' ובג"כ יעקב משמש במרום כו' כמ"ד ואתה מרום לעולם ה' כו' (עכ"ל). באור הדבר, כי כאשר מתחברת הנוק' בבעלה שהוא ת"ת ע"י הבי' מדו' חו"ג (שמעלי' אותה כנ"ל), גופא ואתתא מילייהו בלחישו שם היחוד בלחישו כנ"ל במ"א כו'), ולא אצטריך יתיר, מאחר שהיא נתייחדת בגופא (שהוא ת"ת) שוב א"צ כלל לתפלה שהוא המשכה מלמעלה כו' כי היא נתייחדת כו' ורק יעקב תיקן תפלת ערבית שהוא משמש במרום כו' פי' מרום הוא אבא (כידוע שמזר"ח נק' אבא כו'), ויעקב רצה להמשיך חב"ד (ששורה שם א"ס ב"ה כו') לחג"ת שהם למטה לכך תיקן ערבית להמשיך חב"ד לתוכו כו' וזהו משמש במרום כנ"ל אבל לכך הוא רשו"ת שאף שלא יתפלל בכדי להמשיך גם חב"ד כו' יומשך ממילא ששם נעשה היחוד ממילא בלא אתערותא דלתתא כלל, (וזהו לשו' רשות ששוה כשיתפלל וכשלא יתפלל הכל יומשך חב"ד ששורה א"ס ב"ה ממילא ויעקב תיקן משום שמשמש במרום ודו"ק וכנ"ל בזה' דדוד לא צלי אלא תרי כו' שדוד ה' בחי' מלכו' ולא ה' מדרגתו לצלותא דערבי' כ"א זה מדרגת יעקב שמשמש במרום וד"ל.

(יום ג' פ' תולדו' בלובאוין')

להבין הנ"ל היטב, הנה יש בי' בחי' במצות, הא' הוא שע"י עשיית המצוה ממשיכי' אורות עליוני' בהכלי' כו' (וכשאינו עושה המצוה אינו ממשיך כלל), והוא שהמצות מגיעי' לשם וממשיכי' את האור להכלי כו', ואלו המצות הם חובה, פי' מפני שע"י קיומן ממשיכי' את האור כו' (וכשאינו מקיימה אינו ממשיך כנ"ל ואינו שורה האור כו' לכך הם חובה וד"ל), לכך הם חובה שממשיכי' את האור כו'. והבחי' הב', הוא שיש שהמצות אינם

יכולי להגיע לשם כלל להמשיך משם כו', כי הוא נעלה מאד (ואינם המצות כלולים להמשיך משם כו'), ושם הוא המצוה רק להכין את הכלי לגבי האור (שיהי' הכלי מוכנת לקבל האור כו'), והאור הוא שורה ומתייחד שם מעצמו בלא אתערותא דלתתא כלל, כי אינו מגיע כלל לשם אתערותא דלתתא (שהם המצות שממשיכי' משם ע"י אתערותא דלתתא כו' כי אינו יכול להגיע לשם כלל), ורק היחוד נעשה שם מעצמו בלא אתערותא דלתתא, וזוהי ענין מצות הנחת תפילין של רא"ש, שהיא בלא ברכה (במנהג ספרדיי) שהוא ג"כ מפני שהוא מקום נעלה מאד מקום שאינו מגיע אתערותא דלתתא כלל שימשיך משם, לכך המצוה היא רק להניח את התפילין על הראש בלא ברכה, שהוא רק הכנת הכלי בלבד והאור מתייחד ושורה שם מעצמו ולא צריכי' ברכה שהיא המשכה כו', כי אינו מגיע כלל לשם ההעלאת מ"ן שימשיך משם כנ"ל, וא"צ כ"א הכנת הכלי בלבד שהוא הנחת התפילי' עצמו והיחוד נעשה מעצמו כנ"ל וד"ל, וזוהי ג"כ ענין תפלת ערבית שהיא רק רשות (ולא חובה) מפני שהוא מקום נעלה מאד שאינו מגיע לשם אתערותא דלתתא כנ"ל כ"א היחוד נעשה מעצמו כנ"ל וד"ל (וזהו לשו' רשות ששוה הן שיתפלל והן שלא יתפלל הכל ישרה ויתייחד האור בשוה כי אינו מגיע לשם העלא' מ"ן וא"צ כלל להעלא' מ"ן כ"א היחוד נעשה שם מעצמו כנ"ל), ויעקב תיקנה מפני שמשמש במרום כו' (כנ"ל שמרום הוא נגבה ונעלה מאד כו' ע"ש).

והאידנא קבעוה חובה, מפני שעתה בזמן הגלות ששולטי' החיצוני' ויונקי' יותר מדאי לכך קבעוה חובה שצריכי' להמשיך (ע"י העלא' מ"ן) ג"כ שלא ישלטו ויאחזו החיצוני', אבל קודם הגלות לא הי' נצרך להעלא' מ"ן כנ"ל והי' אז רשות כנ"ל וד"ל.

איגרת השלוחה לאנ"ש*

להודיע לבני האדם גבורתה של תורה, וכחה עוז, פ"י שלמה המלך ע"ה, חגרה בעוז מתניה כו', מתנים הם בחי' דבר המעמיד כל הגוף עם הראש הניצב ועומד עליהם, והם המוליכים ומביאי' אותו למחוז חפצו, וכמו שהוא בגשמיות, כך הוא בבחי' רוחניות נפש האלוקית האמונה האמיתית בה' אחד א"ס ב"ה, דאיהו ממכ"ע וסוכ"ע ולית אתר פנוי מיני', למעלה עד אין קץ, ולמטה עד אין תכלית, וכן לד' סטרין בבחי' א"ס ממש, וכן בבחי' שנה ונפש כנודע, הנה אמונה זו נק' בשם בחי' מתנים דבר המעמיד ומקיים הראש הוא השכל המתבונן ומעמיק דעת בגדולת א"ס ב"ה בבחי' עולם שנה נפש, וברוב חסדו ונפלאותיו עמנו להיות עם קרובו ולדבקה בו ממש כנודע

(*) נמצא בבוך מס' 1030 בין המאמרים ע"פ סדר השנה.

ממאמר יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי עה"ב שהוא רק זיו והארה מבחי' הנק' שכינה השוכן וכו', ונכרא ביוז א' משמו ית' כו', אבל תשובה ומע"ט מקרבין ישראל לאביהם שבשמים ממש למהותו ועצמותו כו' בחי' איס ממש וכמ"ש הודו על ארץ ושמים וירם קרן לעמו כו' אק"ב וכו' וכמים הפנים כו' להוליד מתבונה זו דו"ר שכליים או טבעיים להיות בחי' צעק לכם לה' או בחי' רשפי אש ושלהבת עזה בבחי' רצוא, ואח"כ בבחי' שוב להיות פחד ה' בלבו וליבוש מגדולתו כו', והיא בחי' שמאל דוחה כמ"ש במ"ת וירא העם ויגעו ויעמדו מרחוק כו', והן בחי' הזרועות והגוף שבנפש.

אך מי הנותן כח ועוז לבחי' מתנים להעמיד ולקיים הראש והזרועות, הוא עסק ולימוד הלכות בתושבע"פ שהיא בחי' גילוי רצון העליון דאוריית' מחכמ' הוא דנפקת, אבל מקורה ושרשה הוא למעלה מעלה מבחי' חכמה והוא הנק' בשם רצון העליון ב"ה, וכמ"ש כצנה רצון תעטרנו, כעטרה שהיא על המוחין שבראש, וכנודע ממ"ש ע"פ אשת חיל עטרת בעלה וכל השונה הלכות בכל יום כו', וזהו חגרה בעוז מתניה אין עוז אלא תורה שהיא נתנת כח ועוז לבחי' מתניים החגורים ומלובשים בה לחזק ולאמץ זרועותיה הן דו"ר שכליים או טבעיים, כל חד לפום שיעורא דילי' (ועל העמדת וקיום בחי' הראש שבנפש הוא השכל המתבונן כו' אמר טעמה כי טוב סתרה כו' יבואר במ"א). אך עת וזמן החיזוק ואימוץ הזרועות והראש היא שעת תפלת השחר שהיא שעת רחמים ועת רצון העליון למעלה. (וכו') הועתק אות באות ממכתב יד קדשו כו'.

ליל שבת פ' חיי שרה בעוה"ז

להבין שרשן של הדברים הנ"ל באגרת השלוחה לאניש (ע"ש) ע"פ חגרה בעו"ז מתנייה כו', הנה נז' (בפרע"ח) שכשז"א הוא בבחי' יניקה אז הוא וק' חג"ת נה"י בלבד שאז הוא בבחי' קטנות כו', וכשצריך להוליד ולהשפיע למטה לבי"ע כו' וקטן אינו מוליד אז נתעלה חג"ת ונעשה חב"ד ונה"י עולה ונעשה חג"ת שאז הוא בבחי' מוחי' דגדלות (שחג"ת עולה ונעשה חב"ד ונה"י עולה ונעשה חג"ת כנ"ל), אך נחסר אז בחי' נה"י, לכך יורדי' אז נה"י חדשי' ממקום נעלה מאד כו' ע"ש. ביאור הדבר הוא, כמשל אדם בר שכל קטן ומשיג איזה שכל ואף שמשיגו היטב, אינו יכול להשפיעו לחברו אף שקטן ממנו הרבה, אעפ"כ אינו יכול להשפיעו לו ולהבינו את השכל כ"א לעצמו הוא מבין ומשיגו ולא להשפיעו לזולתו, והטעם הוא מפני שהוא

בעצמו בר שכל קטן ולכך די לו להפקיע את עצמו שהוא מבין בעצמו ולא שישפיעו לזולתו שאין לו שכל רחב שיוכל להשפיעו לזולתו וזוהי נק' מוחי' דיניקה שהם בחי' מוחי' דקטנות פ"י יניקה הוא שהוא יונק תמיד בעצמו לקבל ולא להשפיע לזולתו כמשל היונק כו', וזוהי כמשל הנ"ל שמפני ששכלו קטן אינו יכול להשפיעו לזולתו אף שהוא בעצמו מבינו היטב כי די לו השגתו להפקיע א"ע בלבד וד"ל, אבל מי שבעל שכל גדול ורחב יותר, יכול להשפיע לזולתו אף לשפל ערך מאד וכל מי ששכלו רחב יותר יכול להשפיל א"ע ולצמצם שכלו לשפל ערך וקטן יותר (שיודע איך לצמצם את השכל בכדי שייבין המקבל ויודע איך להלבישו ולהסתירו מה שצריך להסתיר ולגלות מה שצריך לגלות עד שיוצא ממוצע הבנת המקבל וזהו נק' נה"י וזוהי נק' משכיל שהוא השפע' השכל לזולת שמשכיל לחבירו, כי משכיל הוא בחי' יסוד, וזוהי נק' משכ"ל לאיתן האזרחי וד"ל, כמשי"ת לקמן) וזוהי נק' מוחי' דגדלות שהשכל רחב מאד לכך יכול להשפיעו לזולתו אף לשפל ערך וקטן מאד כנ"ל. וכמ"כ למעלה, כשז"א דאצילות הוא בבחי' יניקה וקטנות או אינו מוליד כי קטן אינו מוליד (כ"א דוקא גדול מוליד כו'), ופי' שעולמות בי"ע הם אין ערך כלל לעולם האצילות כי הם בבחי' גבול ותכלית שיש גבול להשגתן שאם יתפשט הארה יותר כו' היו מתבטלי' לגמרי שאינם יכולי' לקבל האר' א"ס ב"ה בבחי' א"ס כ"א לפי השגתם, כמארז"ל הושיט אצבעו קטנה ביניהם ושרפן כו' (כידוע) אבל עולם האצילות הוא בלתי בעל גבול בחי' א"ס, וכמבוא' במ"א שאין ערך כלל בין בעל גבול לבלתי בעל גבול (כמבוא' בלק"א שאף מספר אלף אלפי' ורבבו' הא' הוא נק' ערך מהם כמספר אבל בעל גבול לבלתי בעל גבול אין ערך כלל בארוכה), ומאחר שאין ערך כלל בין עולמו' בי"ע לעולם האצילות כנ"ל, לכך הו"ק אינם יכולי' להשפיע לבי"ע כשהם בבחי' יניקה וקטנות, פ"י כשהם בבחי' יניקה שיונקי' בעצמם תמיד מאור א"ס ב"ה והם מקבלי' בעצמם תמיד השפע כו' שאז הם בבחי' קטנות כו' לכך אינם יכולי' להשפיע לבי"ע כי די להם להפקיע א"ע בלבד (כנ"ל במשל השגת בר שכל קטן שאינו יכול להשפיעו לזולתו הקטן ממנו הרבה כ"א הוא כערכו עוסק בההשגה לעצמו בלבד כו'), ומאחר שאין ערך בין בי"ע לאצילות כנ"ל והו"ק דאצילות הם בבחי' קטנות לכך אינם יכולי' להשפיע להם כי אינם יכולי' להשפיל להשפיע להם מאחר שהם בבחי' קטנות בחי' יניקה להפקיע א"ע בלבד וד"ל, אבל כשהם בבחי' מוחי' דגדלות או יכולי' דוקא להשפיע לבי"ע שאף שאינן מערכם כנ"ל במשל שאדרבה מי ששכלו רחב יותר יכול לצמצם א"ע יותר להשפיע לשפל ערך וקטן יותר כו', כן הו"ק דאצילות כשהם בבחי' מוחי' דגדלות או יכולי' להשפיע לבי"ע שאף שאינם מערכם כו' (כי גדול מולידו).

ב) והנה נ"ל, כשצריך להוליד כו' או מתעלה חג"ת ונעשה חב"ד ונה"י מתעלה ונעשה חג"ת שאז הוא בבחי' מוחי' דגדלות, אך נחסר אז נה"י לכך יורדי' או נה"י חדשי' ממקום נעלה כו', פ"י שאז יורדי' הנה"י

חדשי' מכת"ר עליון (שהוא נעלה כו') (וכנ"ל בכוונת התפלה) אל עליון הוא הכת"ר כידוע גומל חסדי' טובי' פי' גומל החסדי' טובי' הוא מה שקונה הכ"ל (שהוא בחי' צמצום כנ"ל במ"א והכ"ל הוא יסוד כו') וזוכר חסדי אביו' הם אבא ואימא ומביא גואל לבני' בניה"ם שהם נה"י שנק' בני בניהם, וזוהי הנה"י חדשי' שנמשכי' מאל עליון כת"ר עליון וד"ל. וזה חגרה בעוז מתניה, פי' מתנייים הם החיצוניו' של הכליות שבמקום המתניי' שם בפנים הם הכליות (ובחוץ הם המתניי' והמתניי' מתחלקי' ג"כ לג' פרקי' ופרק העליון הם המתניי' עצמם וד"ל), וכמארז"ל כליות יועצות כו' פי' הכליות הם נו"ה, והם יועצות איך להשפיע שיוכל המקבל לקבל, פי' כנ"ל במשל הרב ששכלו רחב וגדול מאד וכשצריך להשפיע השכל לתלמידו ששכלו קטן מאד אז הם כליו' שהם נו"ה יועצות איך שישפיע, פי' שצריך להסתיר כמה דברי' שלא לומרם וכמה דברי' צריך לאומרם, ויש בזה דעת איך ומה להסתיר ואיך ומה לגלות לו עד שיוצא הממוצע מזה שיבין התלמיד, וזה עושי' הכליו' שהם נו"ה שהמה חסדי' וגבורי', פי' נצח הוא החסד מה שיגלה ויאמר לו והוד הוא הגבורה להעציר שלא לאמר ולהסתירו כו', עד שמשניהם יוצא הממוצע שהוא השפע שיכול התלמיד לקבל, והשפע עצמו שיכול לקבל התלמיד נק' בחי' יסוד וד"ל. וזהו כליות יועצות כנ"ל שזו העצה איך שיקבל התלמיד השפע והוא ע"י נו"ה שהם חסדי' וגבורי' (השפע' ועציר' השפע' הן ולא כנ"ל), עד שמוזה יוצא ממוצע השפע שמקבל התלמיד וזו נק' בחי' יסוד שהוא השפע עצמו שמקבל וד"ל, וכמ"כ למעלה באצילות כשצריך להשפיע לבי"ע שאז הם בבחי' מוחי' דגדלות כנ"ל (שחג"ת עולה ונעשה חב"ד ונה"י חג"ת כו') ואז יורדי' נה"י חדשי' כנ"ל שהם הכליות שיועצות איך להשפיע לבי"ע שיוכלו לקבל (שהם בעלי גבול כנ"ל) והוא ע"י נו"ה השפע' ועצירת השפע' שהמה חסדי' וגבורי' כנ"ל שבוה יש דעת איך ומה להסתיר ואיך ומה לגלות כו' עד שיוצא ממוצע שהוא בחי' יסוד השפע עצמו שמקבלי' בי"ע כו'.

ג) והנה השפע הממוצע שיורד אל המקבלי' היא למטה מן הדעת שבה אין דעת כלל (כנ"ל שבנו"ה יש דעת איך להשפיע אבל היסוד שהוא השפע עצמו שיורד אל המקבל היא למטה מן הדעת שבה אין דעת כלל וד"ל), שהוא השפע שמקבלי' עולמות בי"ע שהם בעלי גבול ותכלית שלגבי הדעת דאצילות הוא למטה מן הדעת וד"ל. וזוהי שנ"ל (באגרת) שהמתניי' הוא האמונה כו', שאמונה פשוטה היא בלא דעת כלל והוא מפני שהוא למטה מן הדעת שבאצילות כנ"ל ומה שהמתניי' הם מעמיד' את הראש שהראש נסמך רק על המתניי' נמצא יש שרש בהמתניי' שלמעלה מן הראש כו', הוא מפני שחגרה בעוז מתניה, פי' כמשל החגורה שמחזקת את המתנייים שילכו בחוזק (שבלא חגורה הרגלי' הם מתמוטטי' וע"י החגור' מתחזקי' וד"ל וכדכתי' ואתה תאזור על מתנייך כו' ומתרגם ותזרז' כו'), כן העוז' שהיא התורה היא חוגרת ומחזקת את המתניי', ופי' כי אורייתא מחכמה הוא דנפקא

שמשם היא יוצאת לגילוי אבל שורש התורה הוא למעלה מחכמה והוא בכת"ר עליון כו' שהוא רצון עליון (כנ"ל באיגרת שהתרי"ג מצות הם התרי"ג ארחי' דגלגלתא דא"א שהוא הלבנוני' כו', (שהוא) כתר שכת"ר שם מקור התורה אך היא נמשכה משם לחכמ' שבחכמ' או לכתר שכת"ר כו' וד"ל), וכנ"ל שהנהי' חדשי' הם נמשכי' מא"ל עליון שהוא כתר עליון לכך חגרה בעו"ז מתניה שהמתניי' הם הנהי' חדשי' שנמשכי' מכת"ר עליון ששם שורש התורה כנ"ל, וכך העמדת וקיום הראש הוא ע"י המתניי' שהמתניי' מקבלי' מכת"ר עליון שלמעלה מן הראש וד"ל. ותאמץ זרועותיה, כנ"ל שע"י הנהי' חדשי' עולה הנהי' ישיני' ונעשי' חג"ת כו' וזהו ע"י המתניי' שהם הנהי' חדשי' עולי' הישיני' ונעשי' חג"ת וד"ל, וזהו ותאמץ זרועותי' וד"ל. והתורה עצמה היא ג"כ נתלבשה בכחי' נהי' בלבד כי התורה נשפלה ונתלבש' עתה בבי"ע כידוע, (שבי"ע הם בחי' עשיי' נגד אצילו' כי מקבלי' ממל' דאצילו' והיא נק' עשיי' שבאצילו' כמשי"ת) שהוא בחי' נהי' בחי' עשיי' שבאצילות, כי בדרך פרט נק' חכמ' דאצילות אצילו' שבאצילות ובינה שבאצילו' נק' בריא' שבאצילות וז"א יצירה שבאצילות, ונהיים נק' עשיי' שבאצילות, והם כנגד ד' אותיו' דש' הוי' שבאצילות כידוע. ופי' כי לכן נק' נהי' בחי' עשיי' כמשל מי שהוא נדבן בטבע שהוא נדיב לב להשפיע חסדי' תמיד, והנה העיקר הוא מה שהוא נדבן בלב שהוא בעל חסד בטבע להשפיע והעיקר הוא החסד שבלב כו' ומה שהוא נותן ביד את החסד הוא נק' בחי' עשיי' גשמיית לגבי החסד שבלבו, כי הוא יכול לצוות לשליח שהשליח יתן אותו כו' כי הנתנה הוא רק בחי' עשיי' בלבד (כי יכול לצוות להשליח שיתן ויכול ליתן אותו שאינו בעל חסד בטבע וד"ל), וכמ"כ למעלה נק' נהי' שהוא השפע שיורדת למקבלי' בחי' עשיי' בלבד וד"ל (והתורה נשפלה לבי"ע שהוא בחי' נהי' ורשעה הוא כת"ר עליון וזהו ג"כ פי' חגריה בעו"ז מתניה וד"ל). וזהו פי' הפ' טעמ"ה כי טוב סחרה, פי' טעמ"ה הוא חכמ"ה שבהשגת החכמה לתכליתה הוא טועם טעם בה (וכידוע שטעמי' הוא בחכמ' כו', ואף שפע' טעמי' הוא בארייך כו' יש בזה טעם וית' במ"א) וסחרה הוא המקיף דא"א כדכתי' ארבע מאו' שקל כסף עובר לסוחר' שהוא המקיף (דא"א כידוע), וזהו טעמ"ה פי' שלכך התורה היא נתגלה בחכמ' כי אורי' מחכמ' נפקא כנ"ל כי טוב סחרה, פי' מפני שטוב סחרה שהוא השפעת יסוד דארייך שיסוד נק' טוב ע"ש שהוא מטיב שמשפיע כו' (וכמו שאומרי' על אדם שהוא מזג טוב ע"ש שהוא משפיל א"ע להטיב עם הבריו' וד"ל) וזהו מפני שיסוד דארייך משפיל א"ע להשפיע כו' שהיא נמשכ' מא"א כנ"ל ע"י השפע' יסוד דארייך לחכמ"ה וד"ל לכך טעמ"ה כשנתגלה בחכמ"ה וד"ל.

ד) **והנה נ"ל** שהתורה נתלבש' בנהי' שהוא בבי"ע כו' ופי' שנתלבשה בהכלי' כו' כמו סדר קדשי' הוא כלי החכמ' וכן כולם הם רק הכלי' כו' וד"ל ואור א"ס ב"ה מלובש בהן בהעלם אך ע"י עבודת התפלה

(שהוא: בכת"ר חסר סיום המוסגר, ואוצ"ל אחר חיבת וד"ל).

מעוררי' אותו שיתגלה והוא ע"י רעותא דלכא שבתפלה לאור א"ס ב"ה מעוררי' אותו ע"י שיתגלה מן ההעלם, והוא כמשל השלהבת הקשורה בהגחלת שהגחלת היא הכלי והשלהבת הוא האור, וכשלא מנפחי' אותה אז היא מסתלקת כו' וע"י הנפיחה שמנפחי' בה מעוררי' את השלהבת שיתגלה ולא יסתלק כו' כן ע"י עבודת התפלה שהוא הרעותא דלכא שבתפלה לאור א"ס ב"ה מנפחי' את האור שיתגלה בהכלי שהיא התורה וד"ל כמשל השלהבת הקשורה בגחלת הנ"ל וד"ל.

ה) והנה הטעם מהנ"ל שנה"י חדשי' הם נמשכי' דוקא מכת"ר עליון שהוא המקיף כו' שלכך נק' כת"ר ע"ש שהוא מקיף על הראש כמו עטרה שמקפת על הראש (כנ"ל באגרת) ולכך נק' ג"כ עטרה כת"ר ע"ש שמקפת כו', שכתר הוא לשו' מקיף כדכתי' כתרו את בנימין כו' וכן הכותרת על ראשי העמודי' כו', והטעם שנמשכי' הנה"י חדשי' דוקא מכת"ר עליון כנ"ל, הוא כדכתי' המשפילי לראות בשמים ובארץ כו', ופי' שקמי' שוה שמים וארץ ממש שהוא הרוחניות והגשמיות ששניהם כלא נחשבו קמי' בשוה וקמי' השפלות בשוה להשפיל להחיות שמים שהוא הרוחניו' כמו ארץ שהיא הגשמיות, ואין בו סדר מעלה ומטה כלל כ"א כולם שוי' כלא חשיבי שהוא המקיף לכולם בשוה, וכדכתי' הודו על ארץ ושמים, ופליגי ב' מ"ד חד אמר שמי' קדמו וחד אמר ארץ קדמו, ופי' שמ"ד שמי"ם קדמו הוא כפי בחי' יושר בהשתלשלות עולמו' אבי"ע ששם יש מעלה ומטה כו' לכך שמים קדמו, ומ"ד ארץ קדמו, הוא כפי המקיף שמקיף לכולם בשוי' וכולם שוי' כלא חשיבי וזהו מ"ד המשפילי לראות בשמים וארץ בשוה, ולפי המקיף אדרבה ארץ קדמה משמים משום שסוף מעשה דוקא במחשבה תחלה כי נעוץ תחלתו בסופן דוקא (כמבוא' בכמה מקומו' בארוכה ע"ש). ולפיכך, מאחר שלגבי המקיף כולם שוי' כלא כו' שאף חכמה דאצילות נק' עשיי' לגבי' כדכתי' כולם בחכמה עשית כו', ואין בו סדר מעלה ומטה כלל ואדרבה ארץ קדמה כנ"ל, לכך נמשכו הנה"י חדשי' דוקא מכת"ר עליון שהוא המקיף כו' שמאחר שכולם שוי' כלא חשיבי (ואדרבה ארץ קדמה) לכך משפיע נה"י חדשי' להשפיע למטה לבי"ע מאחר שאין בו סדר מעלה ומטה שהוא למעלה מעולמו' אבי"ע (ששם הוא בסדר מעלה ומטה כו') לכך נמשכו משם דוקא נה"י חדשי' להשפיע לבי"ע כי שניהם שוי' בי"ע ואצילות כלא חשיבי קמי' וכנ"ל אבל מאצילות אינו יכול לימשך בחי' נה"י ולהשפיע לבי"ע כי אצילות הוא בסדר והדרגה מעלה ומטה ואין ערך בין בי"ע לאצילות כנ"ל שהם בעלי גבול והם בלתי בעלי גבול כו' לכך אינם יכולי' להשפיע להם וד"ל (מאחר שהם בהדרגה וסדר מעלה ומטה וכפי הסדר אין ערך בי"ע לאצילו' אבל לגבי הכת"ר המקיף שכולם שוי' כלא ואין בו סדר לכך יכול להשפיע לבי"ע ששוי' קמי' כמו אצילו' ודו"ק) (וזהו שהו"ק דאצילו' הם בחי' קטנות שהוא בסדר כו' כמשל בעל שכל קטן הנ"ל שאינו יכול להשפיעו כו' אבל כת"ר הוא הגדלו' שכולא כלא לכך יכול להשפיע וד"ל ודו"ק).

(ביום השבת הנ"ל)

יפה שיחתן רחב"ד עבד עבדי-אבוי מתורתן בחי' כשר לפני כו' עי' פרדס שי"א י"ג מדות נמשכי' מג' ראשי ראשים ע"ש שהם כח"ב הגנוזות י"ל שזוהו שרש האבות ג' בעה"י ישבו בחקתי, נהר שרש ג'ן סדר"י ושיחתן של עי"א יש בכל א' לעורר בתפלה אה"ר ששרש' מהאבות שיחתן ע"ד עיר סיחון (ג' אבות מקור התורה כי תורה ועבודה וגמ"ח הם מהם אברהם גמ"ח יצחק עקידה עבודה יעקב תורה שם בישראל והיינו שהם עשו הכנה שיהי' מ"ת ולהם נתגלה תורה שלמעלה עי' ביאור דפ' ציצית).

להבין, מארז"ל יפה שיחתן של עבדי אבות, יותר מתורתן של בנים, שהרי הרבה גופי תורה נאמרו ברמיזה כו' וכאן נכפלה פ' אליעזר כו'. והטעם הוא מפני שבכל התורה כולה שורה אור א"ס ב"ה בהעלם, וכאן בפ' אליעזר הי' התגלות אור א"ס ב"ה יותר שלכן כתי' ויקוד וישתחו' כו' שהי' בטל בתכלית לפני אור א"ס ב"ה שהי' מאיר בגילוי כו', והטעם שמאיר אור א"ס ב"ה בכאן יותר בגילוי מפני שעשה אליעזר דבר גדול מאד שלקח את רבקה לאשה ליצחק, והוא ענין חיבור מ"ה וב"ן שיצחק הוא קו שמאל שבז"א וחיבר את רבקה שהיא הנוק' דאצילות שהוא ש' ב"ן לש' מ"ה שהוא יצחק, ויצחק הוא נעלה מאברה' שהוא קו שמאל והוא כמעלת הזהב על הכסף שגבורו' הם למעלה מחסדי' שעל יצחק יאמר כי את"ה אבינו כו', ובפרט לאחר העקידה שעקדו אאע"ה על המזבח ממעל לעציים שנתעלה או למעלה מן העציים שהם עץ החיים ועץ הדעת כו', וענין החיבור הוא שחיבר מ"ה וב"ן כי רבקה היא ש' ב"ן דאצילות וכנגד ד' בנים שהם ד' שמו' ב"ן דברה תורה והם הד' אמהו' שהם שרה ורבקה רחל ולאה שכולם הם ש' ב"ן. אך ההפרש ששרה ורבקה הם הפנימי' ששרה היא כתר דנוק' (ורבקה היא חכמ' דנוק') ורבקה היא תיכף אחרי' שרה האחורי' של שרה כדכתי' וינחם יצחק אחרי' אמו תיכף אחרי אמו שם הוא רבקה וד"ל, ורחל היא מלכו' שבמל' ולאה היא עלמא דאתכסי' כנ"ל וזהו הד' שמו' ב"ן וד"ל. והנה רבקה היא ש' ב"ן שהוא הנוק' דאצילות כנ"ל היתה ראש לשועלי' להחיות לבי"ע שהיא נק' אימא תתאה ומטרוניתא כו' ורבקה היא אם יעקב ועשו פי' שרגליה יורדת מות ומקבלי' החיצוני' ג"כ כו', והי' צריך אליעזר להגביה (ולברר מן הטוב שבבי"ע) ולהעלותה לאצילות לחברה בש' מ"ה (שהוא החיבור עולמו' בי"ע עם אצילו' כי היא מקור של בי"ע כו'), ולכך לקח עשרה גמלי' מגמלי אדוניו (שהאבוי' היו מרכב' ולכן לקח הגמלי' של אדוניו שהיו ג"כ מרכב' כו'), וכל טו"ב אדוניו בידו, פי' שלקח כל טו"ב אדוניו הוא כל האורו' שבאצילות לקח אתו בכדי שיוכל להעלותה מבי"ע, לכך לקח אתו כל האורו' שבאצילות בכדי שיוכל להעלותה משם וד"ל כי כל מעשה האבוי' שעשו לא הי' נכלל בחי' גשם כ"א הכל ברוחניו' למעלה, מפני שהאבות הן הן המרכבה והיו תמיד בבחי' ביטול, כדכתי' אשר התהלכתי לפניו כו' והי' לכתוב הלכתי

התהלכתי הוא הפי' שהי' מתהלך תמיד למעלה בבחי' רצוא ושוב רצוא ושוב וזהו לשו' התהלכתי (וכדכתי) בדוד אתהלך שהוא ג"כ עד"ז כמבואר במ"א), ולכך הי' כל מעשיהם רק בחי' רוחניו ולא גשם כלל וד"ל.

(עו"ל*) יפה שיחתן דהנה בביאור וגלחה את ראשה מבואר שיחתן של ת"ח בחי' שערות מותרו מוחין אלא שבבחי' עליונה גם מותרו מוחי' נעלים מאד יגת"ד כו' והנה י"ג ת"ד עם שהם רק שיחתן גבוהי' מגופי' תורה רמ"ח איברים דז"א כו' כמ"ש במב"ש שי"ג ח"ב פ"ה אמנם המשך הראש השני הוא בסוד הדיקנא דעתיקא כי אין יכולת להתלבש באבר העצמי רק בסוד שערות לרוב העלמו עכ"ל ועד"ז נתי' במ"א מה שחוי"ב יונקי' ממזלות שהם השערות גבוה ונעלה ממה שמלבישי' ממש לחו"ג דז"א והנה האבות שרשן מחגי' דעתיק המלובשי' בכתר חכמה דז"א שמשם שרש הדיקנא ע"כ יפה שיחתן עד"ז עשית ירח האיתנים תשו' גבוה מתורה דכל השנה כללו' היחוד בשמע"צ דוגמת יצחק ורבקה קדושתו למעלה מקדושתכם שלשה הטעימן מעין עוה"ב כי היום לעשותם המשכת אצי' בבריאה אבל לע"ל השמי' החדשי' המשכת פנימי' עתיק באצי' והאבו' הי' מעין עוה"ב לכך יפה שיחתן כו' כנ"ל.

אך להבין זה באר היטב, מפני מה הי' כאן גילוי אור א"ס ב"ה יותר מכלל התורה שהוא שורה בהעלם כו', והרי בשאר המצות יש ג"כ חיבור מ"ה וב"ן כו' ולמה הי' כאן גילוי אור א"ס ב"ה יותר כשהלך אליעזר לחבר ב"ן למ"ה כו'. אך הענין הוא, שבכאן הי' התחברו' ש' ב"ן שהיא מלכו' דאצילות שהיא הכלליות של תושבע"פ כי מלכו' פה תושבע"פ קרינו לה לש' מ"ה, והי' בכאן החיבור בדרך כללי שהוא כלליות תושבע"פ שהיא ש' ב"ן חיברה לש' מ"ה וכל התורה שהם המצות פרטיות שבה נק' איברי' דמלכא שהם רק איברי' דמלכא שהוא דרך פרטי לכך החיבור דשם הוא דרך פרטי וקיצור וברמיזה בלבד שהוא בהעלם כו'. ופי' כמשל בנפש האדם, כלליות החיות שורה במוח ולב ששם שורה החיות הכללי בהתגלות, ובכל איבריו יש ג"כ חיות כללי מכולם, פי' למשל בהרגל יש בו החיות של הראש ועין ג"כ שהוא כלול מכולם, כנראה שאם מקיזין דם מן הרגל מועיל לראש וגם יכול להיות רפואה להעין כשיקזו דם מן הרגל, נמצא יש בהרגל החיות של הראש והעין ג"כ וכן מכל איבריו שכלול מכולם, רק החיות של הראש והעין הוא שורה בהרגל רק בדרך קיצור מופלג ורק בדרך רמו בלבד ובהעלם מאד, וכן בכל אבר הוא כלול מכולם שיש בו חיות כלול מכולם אך הוא בו דרך רמיזה וקיצור והעלם מאד, משא"כ החיות שבמוח ולב הוא הכלליות של כולם (באריכו') והתגלות ולא ברמו והעלם כ"א שורה שם בהתגלות החיות הכלול מכולם וד"ל. וכמ"כ ממש, הוא ההפרש בין החיבר שחיבר אליעזר ש' ב"ן לש' מ"ה שש' ב"ן הוא כלליות כל התורה כולה שבע"פ וחיבר הכלליות של

התורה שבע"פ לש' מ"ה לכך נכפלה פרשה של אליעזר שהיא כלליות התורה שבע"פ והי' אור א"ס ב"ה בהתגלות מפני שהוא הכלליות וכמשל התגלות חיות הכללי בלב ומוח כו', משא"כ שאר כל התורה שהם המצות הם רק איברי' דמלכא ואף ששם יש ג"כ חיבור ש' ב"ן למ"ה הוא רק ברמזיה וקיצור מופלג והעלם מאד כמשל כלליות החיות שיש בכל האיברי' כלול מכולם רק דרך רמזיה והעלם וקיצור מופלג כנ"ל וד"ל. וזהו יפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בני', פי' שהרי התורה היא נצחית ומעש' דאליעזר היא ג"כ תורתן של בני' שישנה בכל המצות כמו בתפילי' וציצי' ישנה ג"כ (שהכל הוא חיבר ב"ן למ"ה), אך היא יפה ביתר שאת מתורתן של בני' שהיא חיבור כלליות תושבע"פ למ"ה כך נכפלה שהי' גילוי אור א"ס ב"ה יותר כנ"ל משא"כ בשאר התורה ומצות שהם איברי' דמלכא שם הוא רק דרך רמזיה והעלם כנ"ל וד"ל. וזהו שהרבה גופי תורה נאמרו ברמזיה כנ"ל וד"ל.

וזה הי' העובדא של אליעזר שהלך ליקח אש"ה ליצחק, והשביעו שלא יקח מבנות כנע"ן כו', כ"א ממשפחתו ובית אביו דוקא כו', ופי' מפני שנח הי' יסוד אבא ואתחזי בתלת גוונ"י קש"ת כו' שהמה הג' בנים שם ח"ם ויפת והי' ש"ם מקו הימין ולכן לא ירד ממנו בהשתלשלו' כ"כ בהגשמי' למטה כ"א נשאר' בקליפו' נוג"ה לבד וגם היו כמה צדיקי' ממנו שהם פלג ועבר כו' וכן הד' אמהו' הם ג"כ מתולדו' ש"ם והוא מפני שבקליפת נוג"ה יש ג"כ טוב כו', אבל חס הי' קו שמאל לכך ירד בהשתלשלו' מאד להתהות ג' קליפו' הטמאו' לגמרי שאין בהם טוב כו', ולכך ציוהו שלא יקח כו' מבנות הכנעני מזרע דחס שהם הם ג' קליפו' הטמאו' כו' כ"א ממשפחתו כו' שהוא מזרע דש"ם שאף שמשפחתו הי' רק קליפת נוג"ה שיש בה טוב כו', וזהו ותאמר בת בתואל כו' אשר ילדה כו' מלכה שהיא המלכו' דקליפת נוג"ה שאותה המלכו' שבטוב נקי' מלכה, והיא נקי' מלכה בחיריק להקטין הענין שהיא קטנה ממנה וד"ל (ולכך חזר תר"ח בתשוב"ה), וכן אמרו לבן ובתואל מה' יצא הדבר כו'. וזה הלך אליעזר לברר משבירת הכלי' שבני"ע והוא לברר הטוב שבנוג"ה ליקח לאש"ה ליצחק להעלות לאצילות לחבר ביצחק כנ"ל, ועשה לו סימן הנה אנוכי נצב כו', והי' הנערה אשר אומר כו' הטי נא כדך ואשתה, ואמרה שתה וגם גמליך אשקה כו' אותה הוכחת לעבדך ליצחק כו', פי' שהי' צריך לברר ניצוץ אלקות מקליפו' נוג"ה ועשה לו סימן הז"ה כו', והוא מפני שהפרש בין הקליפו' לקדושה הוא, שמדת אלקו' הוא רק להשפיע לזולתו, והוא מפני שא"ס ב"ה הוא כל יכול ואינו צריך לכלום והוא רק משפיע לברואיו שא"צ לעצמו כלל שהוא כל יכול כו' ולכך כל בחי' אלקות הוא המדה להשפיע לזולתו כו', וטבע הקליפו' הוא רק הלעיטני נא בחי' לגרמי' הי"ב הי"ב, שהם רק רוצי' לקבל לגרמי' לעצמם ולא להשפיע כו', ולכך עשה זה הסימן שאם תאמר שתה וגם גמליך אשקה שהיא מדת השפעה לזולתה הוא סימן שהיא ניצוץ האלקות וד"ל.

ותמהר ותער כדה כו' ותשאב לכל גמליו, והאיש משתאה לה מחריש כו', פי' משתא' הוא שיאוי ושממה, ופי' מפני שראה שנתקיי' הסימן כו' וראה גילוי אור א"ס ב"ה למעלה מן השגתו נתבטל לגמרי ונתבלבלה מחשבתו לגמרי ונשאר מחריש בלא מחשבה שהוא תכלית הביטול כו', ופי' שכשעולי' הנשמות מג"ע התחתון לג"ע העליון מדי חודש ושבת כו' הם עולי' דרך עמוד כו' ופי' שזוהי העמוד שע"י עולי' מג"ע התחתון לג"ע העליון כו', ופי' כמשל אדם שמשיג איזה שכל כו' וכאשר משיג אח"כ בו השכלה חדשה ועמוקה מאד למעלה מן שכלו אז הוא מתבטל מן מחשבתו השכל הקטן הראשון שחשב וקודם שהוא בא להשגת השכל החדש העמוק ביני ביני הוא בכחי' שיאוי בלא מחשבה כלל שהמחשבה הראשונה נפל שראה שכל עמוק וחדש ולהשכלה שני' עדיין לא בא שהיא עמוקה מאד ונשאר ביני ביני בלא מחשבה כלל רק בכחי' שיאוי ושממה שהוא הביטול לגמרי בלא מחשבה כלל וד"ל, וזהו ג"כ למעלה העמוד שעולי' מג"ע התחתון לעליון הוא העמוד שעולי' בו הוא הביטול בכחי' שיאוי בלי מחשבה כלל שביני ביני הוא העמוד (שעי"ז הביטול הוא משיג אח"כ השכלה עמוק וחדש, כי תחלה מתבטל ממחשב' ראשונה ונשא' בלא מחשבה כלל בכחי' שיאוי וע"י הביטול הוא משיג אח"כ השכל החדש וזהו העמוד שעולי' בו ודו"ק). וכמ"כ כאן שהשיג השגה חדשה ועמוקה מאד שהי' גילוי אור א"ס ב"ה נתבטל לגמרי מן השגה ראשונה ולזה החדשה עדיין לא הגיע ונשאר משתאה בכחי' שיאוי ושממה בלי מחשבה כלל רק ביטול בתכלית וד"ל. והוא תכלית הביטול שנשאר בלא מחשבה כלל, כי א"ס ב"ה לית מחשבה תפיסא ב"י כלל ולכך כשמגיע להארת א"ס ב"ה הוא מתבטל לגמרי ונשאר בלא מחשבה כי לית מחשבה תפיסא ב"י כלל ודו"ק. וזוהי ענין נפילת אפים (שנופל מן הראשונה ואינו מגיע להשני' כנ"ל) ולכך הנגינה על מחריש"ש הוא זקף גדול שהוא להראו' שהוא בחי' נעלה וגבוה מאד שהוא תכלית הביטול למעלה כו' בחי' ש"ע, מחריש לה שהוא בחי' שתיקה שהוא תכלית הביטול, וזוהי ענין ש"ע בלחש שהיו שוהין חסידי' הראשונים' שעה א', שהוא רק בחי' שתיקה תכלית הביטול ודו"ק.

יום ג' פ' תולדו' פה לובאו"ץ

להבין ברכי' המוציא לח"ם מן הארץ. הנה לח"ם הוא צירוף אותיו' מל"ח כידוע (וזהו המצוה להטביל הפת במל"ח כו'), וכדכתי' על כל קרבנך תקריב מלח כו'. והענין הוא דלח"ם (ומל"ח) הוא גי' ע"ח שהוא לנגד ג' שמות הוי' (שהוא גי' כ"ז שהוא גי' ע"ח). ופי' שהג' שמות הוי' הם בחי'

גבורו' ממותקות ואלו הם, גבורה שבחסד וגבורה שבגבורה, וגבורה שבת"ת אלו הג' הם בחי' גבורו' ממותקות (והב' שהם של נו"ה הם גבורו' שאינו ממותקות כו'), ומלח הוא ג"כ בחי' גבורו' ממותקות, כי התהות המליח הוא מן המי"ם (שהשמש שורפה כו' ונעשה מליח כו'). והנה בחי' מי"ם הוא בחי' חסד שבחכמה, כי מי"ם הוא קר ולח כידוע, והוא בחי' חסד שבחכמה שהוא קר וליח וד"ל. אך המים (ישיהא חסד שבחכמה היא קר כו' שאין בה כח להחיות כי היא בחי' קרירות ואין בה בחי' גבורו' שהוא החיוזק והכח להחיות (כידוע), כ"א הם מחיי' בבחי' קרירו' ונחת בלא כח כו', אבל המלח שנתהוה מן המים, הוא בחי' גבורו' ממותקו' (שהוא בחי' גבורה שבחסד שבחכמה), ופי' כי עצם המלח בעצמו הוא בחי' גבורו' (שהוא ארמ"ע כו'), אך אעפ"כ הוא ממתק את הבשר ונותן בו טעם ובלעדי מלח אין טעם כלל בבשר (ונק' בשר תפל כו'), והוא מפני שהוא נמשך מלמעלה מבחי' טעמי' (שהוא נמשך אבא דאחיד נוצר כמשי"ת. ולכך הוא גבורו' ממותקו' שאין הדיני' נמתקי' אלא בשרש"ן וד"ל), שהוא בחי' גבורה שבחסד שבחכמה (שהוא בחי' גבורו' ממותקו' כנ"ל), והם הג' הוי' הנ"ל שהם גבורו' ממותקו' שהם גי' מליח כנ"ל). והנה מזליא הוא ג"כ גי' לח"ם (ומליח), והוא שרשן (של הג' הוי' ממותקו' שהם גי' לח"ם ומליח) הוא ממזולא, כמארז"ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' מילתא, אלא במזלא תליא מילתא, נמצא שורש ומקור של המזונות הוא ממזלא כו', כנראה שהמזון שהוא דצ"ח, הוא מחיי' את האדם שהוא מדבר למעלה מהם, והטעם הוא מפני שרשן הוא נעלה מבחי' שורש האדם, כי מזוני נמשכי' ממזליא כנ"ל ששם הדצ"ח נעלה משורש האדם (שהוא מדבר וד"ל), ולכך מקבל האדם חיות מן המזון שהוא דצ"ח מפני שרשן נעלה שנמשכי' ממזליא וד"ל, ושורש ומקור של המזוני הוא ממזל נוצר דאחיד בי' אבא כו', וזהו כוונת הברכ', המוציא לח"ם מן הארץ, פי' ההיא הוא הא עילאה וגם הוא נקוד בפת"ח שהוא בחכמה (כי אבא אחיד במזל נוצר ושורש הלחם הוא משם כנ"ל), והוא (היא עילא') מוציא ומפיק את הלחם שהוא ג' הוי' ממותקו' הנ"ל, מן הארץ עליונה שהיא מלכות דאצילות, שירדו ויצאו משם לבי"ע, והוצאתו הוא ע"י תוספת הארה שמאיר היא עילאה בארץ עליונה (שהיא מלכו' דאצילות) שע"י שמוספי' היא עילא' בה תוספי' אור היא (הארץ) מוצאן לבי"ע (וכדכתי' ארץ ממנה תצא לחם וד"ל). והנה למעלה יש ג"כ בחי' לח"ם ומזון רוחני שמה ניוזניו כו', כדכתי' לחם אבירי' אכל איש וארז"ל לחם שמה ניוזניו כו' והוא בחי' לחם ומזון רוחני שהוא השפעת אורו' עליוני', כדכתי' טל אורו' טליך (וזהו ניוזניו מ"ה ונק' לחם אבירי' וד"ל).

(שהיא: בכת"י חסר סיום המוסגר, ואוצ"ל אחר, שבחכמה'.

אשר הוצאת כו' ממצרים מכור הברזל, פי' כור הברזל הוא ענין הברור' שמברר' את הטוב שיופרד לעצמו, והרע יופרד לעצמו, (כמבוא' במ"א) שזוהי ענין הברור להפריד הטוב מן הרע, וכמשל השמרים הנברר' מהיין, הנה מה שהשמר' הם יותר עבי' ועכורי' היין הוא יותר צלול ודק שנפרד היטב הפסולת מהיין לעצמו, אבל כשהשמר' הם עדיין ג"כ דקי', הוא סי' שהיין הוא עדיין צלול ונקי שלא נתברר היטב וד"ל וכן משל הצורף שמצרף לכסף באש שיתבררו הפסולת ממנו ויהי' כסף נקי הוא ג"כ כ"מ שהפסולת המיותר עכורי' הכסף הוא יותר נקי כנ"ל שזוהי ענין הברור להפריד הפסולת מן הטוב לעצמו, והטוב יאר בלא פסולת וד"ל. כמ"כ למעלה כתי' אשר שלט האדם באדם לרע לו, פי' שזה הי' גלות מצרים להפריד הרע מן הטוב שיהי' הטוב נקי בלא תערובת רע כלל שיופרד הרע לגמרי ממנו (ואותו רע שנפרד ממנו הוא מיצר לו כידוע), עד שנתברר או היטב ונפרד הרע לעצמו והטוב לעצמו, כדכתי' והי' חושך ואפילה למצרים ולכל ישראל הי' או"ר כו' וד"ל או הוצאתי כו' מכור הברזל וד"ל. ועתה בזמן הגלות הוא צריך להיות ג"כ ברור היטב שיופרד הרע לעצמו ויהי' שם חושך ואפילה בלא תערוב' טוב כלל, אז יהי' כאן אור בלא תערובת רע כלל וד"ל.

אור ליום ד' פ' ויצא בעזרהי'

בזוהר (פ' תולדו') פ' ר"ח מי ימלל גבורו' ה' כו', (עד סוף כל המאמר ע"ש). הנה אר"ץ היא הנוק' מלכו' דאצילות מקור של עולמות ב"ע, ואד"ם הוא ז"א הדכ"ר כו' שהם המדו' דאצילות' כו', ואורי' היא מוחי' דז"א דאצילות כו', ובג"כ מפ' עלמא כו' אנת לא קיימא אלא על אורייתא ובג"כ בראתי לאדם דיתעסק בה כו', וא"ל אנא אהדר לך לתהו ובהו וכלא בגינ' דאדם קיימא הה"ד אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי כו' (עכ"ל). ופי' כנ"ל שארץ היא הנוק' מלכו' דאצילות' והיא תושבע"פ מלכו' פה תושבע"פ קרינ"ן לה כו', ואדם הוא ז"א דאצי' כנ"ל, שהוא הדכ"ר, וזהו אד"ם עליה בראתי שהוא הדכ"ר (ז"א דאצילות), ואורי' היא מוחי' דז"א, ולכך ההמשכה שיומשך ממוחי' דז"א שהיא אורי' לנוק' שהיא ארץ, הוא ע"י האד"ם שהוא ז"א דאצילות שהוא הממשיך מן מוחי' דז"א לנוק' שהיא ארץ תושבע"פ כנ"ל וד"ל. וכן למטה שיומשך אור א"ס ב"ה לעולמות ב"ע, הוא ע"י ישראל שעוסקי' בתורה, פי' כי ישראל שרשן מאד"ם עליון שהוא ז"א דאצילות כנ"ל, ושורש מקור נשמו' של הנשי' הוא מהנוק' דאצילות לכך נשים פטורי' ממ"ע שהזמן גרמא כמבוא' במ"א, ולכן פטורי' מת"ת להמשיך כנ"ל שאדם

שהוא הדכ"ר הוא ממשיך לנוק' ודו"ק ובתורה שהיא חכמ' (מוחי' דז"א ובמוחי' דז"א מתלבש יסוד אבא כידוע), שורה אור א"ס ב"ה כידוע שאור א"ס ב"ה אינו שורה ומתגלה כ"א בחכמ' כו' (כמבוא' בלק"א בש' מורו וכמשי"ת לקמזן). ולכך כשישראל עוסקין בתורה ממשיכי' אור א"ס ב"ה לעולמות בני"ע כי התורה נתלבש' בני"ע דברי' גשמי' כמו מצות סוכה ותפלין כו' אך היא כלי החכמ' ששורה בה אור א"ס ב"ה כו' ולכך ממשיכי' ישראל ע"י עסקן בה אור א"ס ב"ה לבני"ע וד"ל, כי באורי' שהיא מוחי' דז"א מתלבש יסוד אבא שהוא בחי' חכמ"ה כו' ובחכמה שורה אור א"ס ב"ה כנ"ל לכך ממשיכי' כו' ע"י עסקן בה כנ"ל, ומה שאורי' הוא מוחי' דז"א הוא, מפני שהמ"ע ול"ת הם חסדי' וגבורו' שזה מות"ר (חס"ד) וזה אסור' (גבור"ה) ובוהו הוא החכמ' לזכו' (חס"ד) או לחייב (גבור'), לכך היא מוחי' דז"א וד"ל (אך בה מלוכש יסוד אבא כנ"ל וד"ל).

ת"ח כל מאן דאשתדל באורייתא איהו קיים עלמא כו', ולית לך כל שייפא בב"נ דלא הוי לקבלי' בריה בעלמא, דהא כמה דב"נ מתפלגי שייפי' כו', ה"נ עלמא כו', וכלא כגוונא דאורייתא, דהא אורי' כולא שייפי' ופרקין כו' (עכ"ל). פי', מאחר שהאד"ם הוא הממשיך ומחבר את האורייתא לעלמא כו', לכך צריכי' להיות שלשתן (אורי' ואדם ועולם) כא', בבחי' וסדר א', כי אלו לא היו שוין בבחי' וסדר א' לא היו יכולי' להתלבש וכו', פי' למשל כמו שא"א להלביש כלי גדול בכלי קטן כו', שלא יתכן להלביש כלל את הגדול בכלי קטן (שלא יכנס בה כלל לפי שאינו שוה זה גדול וזה קטן כו' וכן א"א להלביש אבר שאינו שוה לחבירו כמו להלביש הרגל ביד כו' וד"ל וא"א להלביש כ"א אבר הדומה לו ממש לפי תכונתו כמו י"ד ביד וד"ל), וא"א להלביש כ"א בכלי שהיא לפי תכונתו שוה בבחי' וסדר א' וד"ל, כמ"כ למעלה מאחר שהתורה היא נעלה מאד כו' איך תתלבש' בהעולם שאין מן הערכה, לכך מפ' ששלשתן כא' הם בחי' וסדר א', שנכולהו שוה מתחלקי' לפרקין ושייפי' כו' (ואף שהיא נגב' ונעלה כו' אך מאחר שהיא בבחי' וסדר א' יכולה להתלבש בהכלי שלפי תכונתה ג"כ בהתחלקי' לשייפי' ופרקין כמותה וד"ל) כגוונא דאורי' כו' דהא אורי' כלא שייפי' ופרקין כו', כנו' בע"ח שפרצוף המוחי' מתחלק בכל האיברי' כו', אך ברגל ויד הוא מתפשט יותר מבשאר כו' (ע"ש), כנראה, שאף שהחיות מתפשט מן הראש לכל האיברי' כו' מ"מ מתפשט בהידי' ורגלי' יותר, שהרגלים והידיים מתפעלות יותר מן המוח משאר כל האיברי', כמו אם רוצה לכתוב או לעשות שום מלאכה ביד, הרי תיכף כשעולה במחשבתו לעשות תיכף עושה ומקיים היד מחשבתו ורצונו (וכן אם רוצה לנטות אנה ואנה תיכף כשחושב לנטות תיכף היא נוט' לאיזה צד שחושב לנטות') וכמ"כ הרגלי' מתפעלי' ג"כ ממחשבתו תיכף וד"ל. משא"כ שאר כל האיברי' אינם מתפעלים כ"כ מן המחשבה, כמו איברי' הפנימי' א"א לנענעם במחשבתו שיחשוב לנענע האונה וכדומה לא תתפעל כלל מן המחשב' שיחשוב לנענע כו' (כ"א כשינענע כל הגוף וד"ל),

והוא מפני שהמחשבה מתפשטת יותר בידיים ורגלים מבשאר כו', לכך יש בה כח יותר לשלוט בידי' ורגלי' מבשאר כו' כנ"ל, (כמו באיברי' הפנימי' שאין בה שם כח כ"כ בהאונה כדומה שתשלוט בה לנענע' במחשב' וד"ל), וכנראה שאם יש איזה שמחה במוחו אז מתפעלי' תיכף הידיים ורגלי', שהידי' מספקי' כף אל כף כו' והרגלי' מרקדין (שמתפשט בהן יותר כו') וד"ל. ומפני ששלתן הם כא' בהתחלקי' שייפי' ופרקין, לכך יכולה התורה להתלבש בהעולם ע"י המשכ' האדם כנ"ל.

אך הענין, מה שהמשכת אור א"ס ב"ה לעולמו' כו' הוא ע"י האד"ם שעוסק בתורה כו', הוא מפני שא"ס ב"ה הוא צופי"ה ומביט בסקירה א' ומחשבה א' עד סוף כל הדורו', שכולם נאצלו רק בסקירה ומחשבה א' כו' (כנ"ל במ"א בארוכ' ע"ש), והוא צימצום גדול לגבי א"ס ב"ה שכולם כלא חשיב קמי', שאין ערך כלל כנ"ל בכמ' מקומו' ע"ש. אך בתחלה הי' חסד עליון בלא אתערותא דלתתא כ"א רק הי' חסד עליון כי חפץ חסד הוא כו', אמרתי עולם חסד יבנה כו', ועתה צריכי' אנו להמשיך ע"י העלאת מ"ן שיעורר לעילא ויומשך מ"ד כו' שירצה ויחפוץ להשפיל א"ע בעולמו' שאינו ערך כו', וההמשכת מ"ד כו' הוא ע"י אתערותא דלתתא שהוא עבודת האדם בעוה"ז, כדכתי' ויניחהו בג"ע לעבדה כו', שלכך ירדה הנשמה ונתלבשה בגוף בכדי לעבדה כו', שזוהי ירידתה שתעבוד בעוה"ז כעסק התורה ומצות, וכמארו"ל, יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב כו', פי' שקודם ירידתה בגוף היתה נהנית מזיו השכינה שהוא חיי עוה"ב כו', ולמה ירדה כו' אך ירידה צורך עליה, שע"י העבודה בעוה"ז בתשובה ומע"ט היא מגעת למעלה מחיי העוה"ב שהוא זיו השכינה, כי שכר מצוה מצוה כו' הוא המצוה בעצמה, פי' שע"י קיום המצוה ממשיך מן אור א"ס ב"ה זיו והארה שהוא חיי עוה"ב שממשיכו ע"י המצוה מלמעלה שיומשך משם זיו שהוא עוה"ב, וזהו שכ"ר מצוה הוא המצוה בעצמה שממשכ' אור וזיו מן א"ס ב"ה שהוא הזיו השכינה ג"ע כו', אך מאחר שהמצוה ממשכת את הזיו כו' לכן היא בעצמה מגעת למעלה מן הזיו שהיא ממשיך את הזיו ומאירו כו' לכך היא נעלה כו' וד"ל. וכמשל המדליק נר להאיר כו' הנה מן הנר יוצא זיו ומאיר ומתפשט בבית כו' והמדליק עצמו הוא נעלה מן הזיו שמתפשט מן הנר כו', כי הזיו המתפשט כו' נק' אור כו' והמדליק עצמו נק' מאור שהוא עצם המאור (שהדליק הנר שיאיר זיו בבית וד"ל), כמ"כ למעלה המצות הם הממשיכי' מן עצם המאור שיומשך משם אור וזיו שהוא ג"ע חיי עוה"ב כו' לכך הם נעלי' מן הזיו שהוא עוה"ב (כי הם ממשיכו מן עצם המאור) וד"ל, ולכך יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי עוה"ב כו', שע"י תשובה ומע"ט מגיעי' למעלה מחיי עוה"ב כו' שממשיכי' משם את הזיו שהוא חיי עוה"ב מן עצם המאור וד"ל, וזהו המאיר לארץ כו', פי' ארץ נק' נוק' והמאיר (שהוא עצם המאור) הוא אבי"א שהוא מאיר לארץ כו' וד"ל ולדרים עליה כל היכלות ונשמות שלה כו', ובטובו מחדש כו' הכל הארו' מחכמ"ה, מה רבו מעשיך כו' כולם

בחכמה עשית, שהכל נמשך מחכמה (שחכמ' הוא המאיר לכולם כנ"ל וכמשיית), מלא הארץ קנייניך, זו קנה חכמ' קנה בינה, שהכל הוא המשכו' מוחי' דאוי"א, שממשיך האדם בעסקו בתורה כו' (שעיז' מאיר' לארץ כל המשכו' לעולמו' שהאדם ממשיך המוחי' דאוי"א אליה) וזהו כנ"ל יפה שעה א' כו' שע"י עסק התורה ממשיכי' מן עצם המאור את חיי עוה"ב וד"ל, שהכל הוא ע"י עבוד' האדם כנ"ל וזהו ואדם עליה בראתי וד"ל, בראתי לאדם בגין דיתעסק בך וא"ל אחור לך לתהו ובה"ו כי כשם שא"א לעולם בלא כו"י כך אי"א בלא ישראל שהם מקיימין אותה ע"י עסק התורה כנ"ל וד"ל.

(כזוה' הנ"ל) כיון דאסתכל דוד בעובדא דא פתח ואמר מה רבו מעשיך כו' כולם בחכמ' עשית, מלאה הארץ קנייניך, באורי' אינון כל רזין עילאי' דלא יכלין לאתדבקא כו', פי' רזין עילאי' נק' מה שלמעלה מאצילות', דלא יכלי' לאתדבקא, פי' כנ"ל בע"ח ע"פ למקצה השמים ועד קצה השמים אתה שואל כו' שעד טבור א"ק תוכל לשאול כו', ולמעלה א"א לשאול וע"ז נאמר במופלא ממך אל תדרוש כו' (ע"ש), פי' שא"ק הוא למעלה מאצילות כידוע ולכך למעלה (מטבור א"ק) נק' במופלא ממך שהוא למעלה מן הכת"ר א"א לשאול כו' שא"א לידע ולהשיג כלל וזהו ג"כ כונת הזוהר, דלא יכלי' לאתדבקא, שא"א להשיג שם כלל שע"ז נאמ' במופלא ממך בל תדרוש כו', ואעפ"כ באורי' אינון, שהם מלובשי' וגנוזי' באורי' אף אותן דלא יכלי' לאתדבקא למעלה מאצילות, גם אותן רזין כו' הם גנוזי' באורי' בהסתר והעלם מאד (שהתורה מדבר בספורי מעשיו' בה גנוז כמה רזין שלמעלה מאצילות דלא יכלי' לאתדבקא כו'), דאתגליין, הוא עולם האצילות שנק' אתגליי' ולא אתגליי' למעלה מאצילות כנ"ל, באורי' אינון כנ"ל (ע"ש כל המאמר ע"ש), וע"ד כתיב, מי ימלל גבורו' ה', פי' שמאחר שבאורי' גנוזי' רזין עילאי' שלמעלה מאצילות מה דלא יכלי' לאתדבקא, ולכן כשהם גנוזי' בה, הם נק' גבורו' ה' שהוא בחי' צמצום גדול שיוכל להתלבש רזין עילאי' למעלה מאצילות, בענייני וספורי מעשיות גשמי' כו' ולכך נק' גבורו' ה' שהוא בחי' צימצומי' והלבש' שיתלבש בה רזין עילאי' וד"ל.

ובאור הדבר, מה שממשיכי' אור א"ס ב"ה ע"י עסק התורה דוקא כו', הוא מפני שא"ס ב"ה, הוא המקיף את כולם בשוה ואינו יכול להתלבש בשום כלי, זולתי בחכמה, פי' שכולם כלא נחשבו קמי' בשוה ואין בו סדר מעלה ומטה כלל, (כמו שהמטה אין ערך כמ"כ המעלה ממש בשוה), כ"א הוא מקיף לכולם בסקירה א' ומחשבה א' כנ"ל בשו"ה בלי שום התלבשו' בסדר מעלה ומטה, כמשל העיגול הגשמי שאין בו מעלה ומטה כו', (כמבוא' בכמה מקומו' בארוכה ע"ש) וכדכתי' המשפילי לראות בשמים וארץ בשוה כנ"ל ע"ש. לכך אינו מתלבש בשום כלי שכלא נחשב קמי' כו' זולתי בחכמ',

כו': כיה בכתי', ואוציל: כשם שא"א לעולם בלא רוחות כר א"א לעולם בלא ישראל (תענית ג, ב).

שהשראת אור א"ס ב"ה הוא דוקא בחכמה ששם שורה ומתגלה אור א"ס (כנ"ל במ"א מפני שכלי חכמ' הוא כלי השגת הביטול כו' ע"ש). והנה נז' בע"ח, שמא"פ שלמעלה נעשה למטה א"מ כו' ע"ש, פ"י אף שהוא למעלה א"פ ומתיישב בהכלי כו' אך לגבי למטה הוא נעשה א"מ, שמקיף הכלי שלמטה מראשה ועד רגלה בסקירה א', מפני שהכלי קטנה וכלא חשיבא ואינו יכול להתיישב בבחי' א"פ כ"א בבחי' א"מ וד"ל. וזהו שע"י עסק התורה דוקא, ממשיכי' אור א"ס ב"ה כו', מפני שהתורה היא כלי החכמ"ה, ובכלי החכמה שורה אור א"ס ב"ה דוקא ולא זולתה כנ"ל, שאינו יכול להתלבש בשום כלי בבחי' א"פ מפני שאין ערך כו' כ"א בכלי החכמה מתלבש אור א"ס ב"ה בבחי' א"פ כו' ולכך ממשיכי' אותו דוקא ע"י עסק התורה שהיא כלי החכמ"ה ששורה בה בבחי' א"פ, וזולת עסק התורה א"א להמשיך כו' כי אינו מתלבש כלל בבחי' א"פ כי הוא א"מ המקיף בסקירה א' וכלא נחשב קמ"י כולם בשוה דלית מחשבה תפיסא ב"י כנ"ל, ורק בחכמת התורה מתלבש בבחי' א"פ כנ"ל, וזוהי עיקר ירידת הנשמה בגוף רק להמשיך אור א"ס ב"ה ע"י עסק התורה ששם מאיר בבחי' א"פ, ופ"י כנו' בע"ח שזוהי ענין עליות העולמות שהמקיף נעשה א"פ ומתיישב בהכלי וממשיך מקיפ"י אחרי' גבוהים ונעלי' יותר כו' (ע"ש). וכמ"כ ע"י עסק התורה ממשיכי' את הא"מ שיהי' א"פ כי הוא מתגלה בחכמ' התורה בבחי' א"פ וממשיכי' מקיפ"י אחרי' נעלי' כו' שזוהי ענין עליות עולמות כנ"ל, וד"ל, (ולכך העיקר לעשו' כלי' גדולי' שהוא בעסק התורה בכדי שיתלבש הא"מ בבחי' א"פ וימשיך מקיפ"י נעלי' וזוהי ענין עליות עולמות וד"ל) וד"ל.

ולהבין באר היטב, ענין א"פ וא"מ (בהפשט' מן הגשמי'), הוא, שא"פ נק', כשהאור מלוכב ומתיישב בתוך הכלי ופועל בה פעולתו, והכלי מתפעלת ממנו (כמשי"ת) זהו נק' א"פ, וא"מ הוא כשאינו מתיישב ומלוכב בהכלי, ואינו פועל בה פעולתו, כ"א הוא מקיף עליה, פ"י שהוא שורה בהעלם עליה ואינו פועל בה שום דבר (ולכן גם הכלי אינה נפעלת מתפעלת ממנו כלל ואינה מרגש' אותו כמשי"ת הטיב). ובאור הדבר, למשל בנפש האדם, הנה המחשב' מתפשטת בכל הגוף כנ"ל, ואעפ"כ יש הפרש בהתפשטות"ה כשמתפשטת ושורה בבחי' א"פ וכשהיא מתפשטת ושורה בבחי' א"מ, כמו שיש בנפש האדם, כח הדוח"ה לדחות (הצואה) לחוץ, וכ"ח המחזיק (להחזיקה שלא יצא כו'). והנה הב' כוחו' אלו, אף שהם רוחניו', אך הם רק נפשיות בלבד, פ"י שהם בחי' דומם ממש, שאין בהם בעצמן דעת כלל (מתי להחזיק ומתי לדחו' כו'), שהם אינם רק כוחו' נפשיות (שהם בחי' דומם בלא דעת כנ"ל), והפעולה שבהם להחזיק או לדחות הוא ע"י הארת המחשבה שבהם, שהיא פועלת ומאיר' בהם, להחזיק או לדחות (שכשחושב להחזיק אז מאיר' המחשב' בהכלי המחזיק ומחזיק, וכן לדחו' כו'), שהם (הב' כוחו' הנ"ל), הם כליה (של המחשב') שבהם מתלבש' המחשבה ופועלת בהם כנ"ל, שהם כליה במה שתוכל המחשב' לשרות ולפעול כו' כי אם נתקלקל כח א'

כמו כח המחזיק מתקלקל אזי אינה יכולה המחשבה לפעול להחזיק כי אף שחושב להחזיק אינו מחזיק כו' מפני קילקול כ"ח המחזיק, שמחמת שנתקלקל הכלי לכך אין יכול האור לפעול פעולתו כו' וד"ל. וזוהי נק' א"פ המתיישב ומתלבש בהכלי ופועל פעולתו כמשל הזה ממש, שהב' כוחו' הם כליה (של המחשב) והמחשב' מתלבש' בהם, פי' היא פועלת בהם להחזיק או לדחו' כו' (כמה שחושב כן פועל הכח שמאיר' בה המחשבה כנ"ל), והב' כוחו' הנ"ל מתפעלו' הימנה שמתפעלי' ומרגישי' פעולתה וד"ל. והוא מפני שהלבש' המחשב' בהם הוא בכחי' א"פ (שפועל' בהם כנ"ל), לכך הם שהם כליה מרגישי' פעולתה (שמתלבש' בהם ופועלת כו') וד"ל (שא"פ הוא שהאור פועל בהכלי והנפעל שהוא הכלי מתפעלת מן הפועל וד"ל). וזוהי א"פ וד"ל. וא"מ הוא, למשל, כשאור המחשבה מתפשטת מן המוח להתלבש בב' כוחו' הנ"ל (שהם כליה כנ"ל), אז היא עוברת מן המוח (להכרכשתא ששם הב' כוחו' הנ"ל) דרך עורקי' כנ"ז בע"ח (ע"ש). שהעורקי' נמשכי' מן המוח לש"ם, ודרך העורקי' היא עוברת להתלבש לשם והנה כשהיא עוברת דרך העורקי' הנ"ל היא עוברת דרך איברי' הפנימי' לשם כו' ואינה פועלת שם בדרך העברה דרך האיברי' הפנימי' שום דבר, ואעפ"י שהיא עוברת דרך הב' ה"ם, אעפ"כ אינה פועלת שם כלל שום דבר, וגם אינם מרגישי' כלל האיברי' הפנימי' העברתה בהם ואינם מתפעלי' כלל (שאינ' מרגישי' כו'). והוא מפני שאינה מתלבש' שם בכחי' א"פ לפעול כו', כ"א היא רק עוברת עליהם דרך מעבר בעלמא והיא שם בחי' א"מ שהיא שם בהעלם שאינה מרגיש הכלי מפני שהיא עוברת רק שם דרך מעבר בעלמא ובהעלם וד"ל, וזוהי בחי' א"מ (והוא מפני שהכלי' דשם קטני' נגדה לכך אינה מתיישב' בהם בכחי' א"פ כ"א בדרך מעבר ומקיף על הכלי בסקירה א' שכן דרך כל המקיפי' כידוע) ולכך אינה מרגיש שם הכלי העברת' כלל מפני שאינה פוגע ונוגע ופחות בהכלי כלל (שהיא רק בחי' א"מ עליה בלא נגיע' ופגיע' אותה) וזוהי נק' א"מ וד"ל ותיכף כשהיא מגעת להב' כוחו' הנ"ל אז היא פועלת בהם ונוגע בהן ולכך הם מרגישי' ג"כ הפעולה והנגיע' בהם שזוהי א"פ שמתלבש' שם ודוק היטב. ועפ"י זה המשל, יובן היטב, למעלה ענין א"מ וא"פ, הנה א"ס ב"ה הוא המקיף שמקיף מראש כו' ועד רגל כו' בהשוא' א' וסקירה א', כמשל העיגול המקיף הקו כו', ואינו יכול להתיישב בשום כלי בכחי' א"פ, כי כולם כלא נחשבו קמי' בשוה אין ערך כו', ואף שהוא מלא את השמים ואת הארץ כו', אך בכחי' מקיף והעלם, שאין אנו מרגישי' אותו כנ"ל במשל כו', כי לית מחשבה תפיסא ביי' כלל והוא למעלה מהשגותינו' (שאינו מתיישב בהשגה כלל ולכך אין אנו מרגישי' כנ"ל במשל), שהוא מלא את השמים וארץ בכחי' א"מ והעלם וד"ל. ואינו יכול לפעול בשום כלי בכחי' א"פ כנ"ל כ"א בכלי החכמה שבה הוא פועל פעולתו, פי' שהוא מתלבש בה בכחי' א"פ לפעול בה וד"ל כנ"ל במשל, שבחכמ' הוא שורה בכחי' א"פ ופועל דרך חכמ' פעולתו בכחי' א"פ וד"ל. ולכך ע"י עסק התורה שהיא כלי חכמתו ית', אז ממש יכי' אותו כי התורה נתלבש' בדברי' גשמי' בבי"ע, ואנו משיגי' אותה וא"ס ב"ה

שורה בה בבחי' א"פ ובה הוא פועל פעולתו אלינו (בבחי' א"פ) ולכך אנו מרגישי' פעולתו שפועל בה בבחי' א"פ שמתיישב בה ופועל כו', לכך ע"י עסק התורה ממשיכי' אותו שיפעול אלינו בבחי' א"פ ואנו מרגישי' ג"כ פעולתו וד"ל ודוק היטב. וזהו ג"כ ענין עליות עולמות כנ"ל שהמקיף נעשה א"פ וממשיכי' מקיפי' נעלי' כנ"ל וזוהי הכל ע"י עסק התורה וד"ל.

ולבאר עוד, הטיב ענין א"מ כו', הנה כתי' כולם בחכמ' עשיית כו' ואת הכל ברא בחכמ"ה כו', ואעפ"כ יש חילוק והפרש בין דומם לצומח ובין צומח לחי' ובין חי' למדבר, פי' בבחי' מדבר החכמ' שם בגילוי בבחי' א"פ כו', ובצומח וחי' כו' יש ג"כ בחי' חכמה באיכו' ההרכבה כו', ואך אינו נרא' כ"א בחי' צומח בלבד ולא יותר, ופי' שנלקח ממנה הבחי' חי' מדבר ולא נשאר בבחי' א"פ בגילוי רק הבחי' צומח בלבד, והבחי' חכמ' שבה הוא עליה בבחי' מקיף והעלם וד"ל (וכן בחי' נלקח הבחי' מדבר והוא מקיף עליב בהעלם אך בו מאיר בחי' חי בגילוי בבחי' א"פ וד"ל) וזהו ענין א"פ וא"מ שא"פ הוא מה שמאיר בתוך הכלי בגילוי כנ"ל וא"מ הוא כשמקיף עליה מלמעלה בהעלם כנ"ל ודוק. (ובזה יובן למעלה הטיב ענין א"פ וא"מ וד"ל).

שבת, פ' ויצא, בעזרה"י

בזוהר (פ' תולדות) פ' ר"י, וזרח השמש כו' (עם כל המאמר ע"ש). הנה שמש נק' הארת יסוד אבא שבז"א, (כמשי"ת), ורוח נק' הארת יסוד אימא שבז"א, כי רוי"ח הוא בינה (בכ"מ), כנז' בס"י, תחלה, בל"ב נתיבו' כו', ואח"כ רוח אלוקי' צבאו' כו', ולכך נק' בינה רוי"ח, ע"ש שהיא מקור הקול ודבור, שהיא נק' בחי' דבור לגבי חכמה, שבבינה (שהוא ההשג') הוא בבחי' אותיו' וחכמ"ה היא עדיין למעלה מן האותיו' כו', ולכן נקרא' (אימא) תושבע"פ כו' (שהיא מוחי' מקור אותיו' הדיבור כו' וד"ל), ואבא נק' תורה שבכתב כידוע וד"ל. והנה שניהם (מוחי' דאבא ומוחי' דאימא) נמשכי' לז"א (כידוע), וזהו כונתו שתחלה מפ' וזרח השמש כו' שהוא המשכ' מוחי' דאבא לז"א ואח"כ המשכ' מוחי' דאימא כמשי"ת).

וזהו פירושו, וזרח השמש, דא שימשא, דנהיר לסיהרא, דכד אתחזי בהדה, כדון נהרא, ואתנהיר, וזרח מאתר עילא' כו' מתמן זרח תדיר, ובא השמש לאודמנא בהדה דסיהרא (עכ"ל). פי' וזרח השמ"ש זוהי הארת יסוד

אבא (הנק' שמש) שביסוד ז"א כנ"ל, דנהיר לסיהרא (שהיא הנוק'), דכד אתחזי כו', ואח"כ ובא השמש לאזדווגא כו', פי', שמפ' שתחלה צריך להיות זריח' מן השמש (שהוא יסוד אבא שביסוד ז"א כו') מרחוק לסיהרא שהוא הנוק' בכדי לתקנ'ה ולבנותה שתיעשה בבחי' פרצוף (בבחי' י"ס) בכדי שתוכל אח"כ לקבל השפעתו אליה, וכנז' בע"ח שתחלה באה השפע' מלמעלה לבנין הנוק' ולצורך תיקונה שתהי' בבחי' פרצוף כו' ואח"כ הוא היחוד והזיווג כו' (ע"ש). ובאור הדבר הוא, כי הנוק' שהיא מלכו' דאצילות, כשהיא נשפלת להחיות רוח שפלים שהמה עולמו' בי"ע, אז היא נעשית בחי' נקודא בלבד שאינה כלולה מי"ס כו' (שהיא אז אב"א עם ז"א כו'). מפני שצריכה להיות מקור לנברא"י בעלי גבול, לכך נעש' רק בחי' נקודא בלבד וד"ל (כמבוא' במ"א ע"ש). ולכן כשצריכה לעלות לאצילות לקבל השפע' מ"ד מלמעלה, צריכה תחלה להתקן ולהבנות בבחי' פרצוף שהוא שיהי' בה י"ס, ופי' כי כשהיא נקודא חדא בלבד, אינה יכולה לקבל כלל השפע' מ"ד שמלמעלה כי אין לה כלי', ולכך צריכה להבנות בבחי' פרצוף (בבחי' י"ס) בכדי שיהי' לה כלים לקבל השפע' עליונה, וד"ל. והנה נז' בע"ח שנה"י דז"א הוא נעש' מוחי' לנוק' כו' ובלעדי מוחי' א"א להיות זיווג ויחוד כו', והוא כנ"ל שכשאינן להחביד א"א לקבל השפע' מ"ד שמלמעלה כו', שחביד שלה הם הכלי' שבהם היא יכולה לקבל כו', ולכך צריכה להבנות תחלה בבחי' פרצוף (י"ס), בכדי שתהי' כלי לקבלת השפע' מ"ד שמלמעלה וד"ל. והוא כמו למשל, הרב כשרוצה להשפיע לתלמידו דבר חכמ"ה והתלמיד אינו יודע כלל הלשון של אותו חכמ"ה, הנה א"א התלמיד להשיג כלל החכמ' בלעדי שידע תחלה הלשון של אותו חכמ' (שלא יבין כלל מה שיאמר הרב וד"ל), שהלשון של אותו החכמה הוא הכלי שע"י ישיג החכמ', וכשאינו מבין הלשון כלל אינו יכול להשיג החכמ' כי אין לו כלי כלל (שהוא הלשון כו') במה להשיגה וד"ל, ולכך צריך הרב ללמדו תחלה הלשון של אותו חכמה שהוא הכלי שע"י ישיג אח"כ החכמ' כשישפיע לו ואח"כ משפיעו לו החכמה וד"ל. כמ"כ למעלה ממש, כשצריכה הנוק' לעלות לאצילות ולקבל השפע' מ"ד שמלמעלה, הנה אינה יכולה כלל לקבל השפע' כו' שהיא נעש' נקודא חדא כו' כנ"ל ואין לה כלי' כלל לשתוכל לקבל בהם השפע' כו', לכך צריכה להבנות תחלה בבחי' פרצוף שלם (בבחי' י"ס כו'), והוא ג"כ ע"י השפע' שמלמעלה שמשפיע מלמעלה לצורך בנינה כו', והוא שנה"י דז"א נעש' מוחי' לנוק', ואז כשיש לה מוחי' (שהיא אז פרצוף שלם) שהם כליה כו' אז יכול להיות היחוד והזיווג כו' שהוא השפע' אמיתי' שמלמעלה שאז היא יכולה לקבל השפע' וד"ל כמשל הנ"ל. וזהו כוונות הזוהר, וזרח כו', דא שמשא (שהוא יסוד אבא כנ"ל). דנהיר לסיהרא שהיא הנוק', דכד אתחזי בהדה כדון נהרא ואתנהיר' פי' שמפ' כנ"ל שזרח כו' הוא השפע' עליונה תחלה לצורך בנינה שתעש' בבחי' פרצוף שתוכל לקבל אח"כ השפע' כו', וזהו וזרח כו' דכד אתחזי כו' פי' שאינו נמשך עדיין השפע' להתייחד כו' כ"א הוא זרח מרחוק כו' שהוא הזריחה מרחוק אליה בכדי שתיעש' תחלה

בבחי' פרצוף כנ"ל ואינו נמשך עדיין השפע להתייחד עמה כ"א זורח מרחוק לבנותה ולתקנה בבחי' פרצוף, וזהו כונתו דכד אתחזי מרחוק להאיר' שתיעש' בבחי' פרצוף כדין נהרא, ואתנהיר' שהוא הבנין שנעשי' בבחי' פרצוף וד"ל. ואח"כ כשהיא נעשי' בבחי' פרצוף כו' אז וב"א השמש שהשפע הוא בא ממש אליה בתוכה והוא היחוד והזיווג וד"ל, וכמשל השמש שתחלה (לאחר חצי היום) היא זורחת מרחוק למערב וכשזורח' מרחוק אליו הוא אתנהיר מהארתה בו ואח"כ בא השמש ממש למערב, כמ"כ למעלה תחלה מאיר השמש (שהוא יסוד אבא שביסוד ז"א כנ"ל), מרחוק אליה בשביל שתיעש' בבחי' פרצוף כו' וזהו דכד אתחזי מרחוק כו' ואתנהיר שהיא אתנהרא מן הארתה אליה מרחוק ונעשי' בחי' פרצוף ואח"כ ובא השמש אליה ממש לאזדווג"א בהד"ה שהוא אח"כ היחוד לגמרי ודו"ק. (וכן שימשא בסיהרא הוא ג"כ עד"ז תחלה זורח' אליה מרחוק ואח"כ מתקרבי' כנ"ל ולכך המשיל זה לשימשא בסיהרא וד"ל).

(זוה"ר) הולך אל דרום, דאיהו ימינא, ושוי תוקפי' בי', ובגין דתוקפא בי', כל חילא דגופא, בימינא הוא ובי' תלי', ולבתר סוכב אל צפון, נהיר לסטרא דא, ונהיר לסטר דא (עכ"ל). פי' כנ"ל, שתחלה מפ' ענין המשכ' מוחי' דאבא לז"א, שזוהי כונו' הפ' זורח השמש ובא השמש כו' דשמ"ש הוא יסוד אבא כנ"ל, וזהו הולך אל דרום דא ימינא כו', פי' שזוהי המשכ' חסדי' דאבא (לחסד דז"א), שהוא הקו ימין, חזין כו', ואח"כ סוכב אל צפון כו' שהוא ג"כ המשכ' מאבא, אך הקו שמאל כו' שהוא מגבור' דאבא (לגבור' דז"א כו'). ודלא כמק"מ שפי' שתחלה נמשך חסד א' כו' ואח"כ חסד ב' כו' כי לא שייך לקמן בזהו' אברה' חביק לה כו' ואח"כ יצחק אחיד בה כו' דמשמע כמ"ש כאן שתחלה נמשך קו ימין כו' ואח"כ קו שמאל וד"ל.

אך מ"ש ושוי תוקפי' בי' כו', הוא מפני שאבא הוא כולו חסדי', ואף גבור' דאבא, הוא לגבי אימא חסדי' (כידוע), ולכן מאחר שהוא כולו חסדי', לכן כשנמשך ממנו לדרום שהוא דרועא ימינא, (חסד דז"א שנמשך מחסד דאבא כנ"ל), שוי תוקפי' בי', פי' שמפני שנמשך מאבא אליו כנ"ל יש בו כח הרבה יותר מביד שמאל שנק' יד כה"ה שהיא חלש יותר, והטעם הוא מפני שביד ימין מאיר מחסדי' דאבא, ומפני שמאיר בו חסדי' הרבה, לכך יש בו כח יותר, משא"כ ביד שמאל שהוא בחי' גבור' שהוא בחי' צמצום כו' לכך היא כהה וחלש יותר, שהכח שבה הוא מצומצם וד"ל. ובאור הדבר הוא, דהנה הב' דרועי' שלמעלה (דימין ושמאל), הם החו"ג דאצילות שע"י נשפע השפע שלמעלה לעולמו' ביע', דדרועא ימינא הוא החסד שלמעלה להשפיע כו' וזהו ימין מקרבת כו', והדרועא שמאלא הוא הגבור' שלמעלה שהוא מדת הדין, לצמצם השפע (שלא יושפע יותר מדאי כ"א כפי הדין כו'), וזהו שמאל דוחה (שהיא דוחה שלא יקבלו כו' כמשנ"ת במ"א).

והנה כמו שהבי' ידי' הנ"ל שהם החו"ג שלמעלה שע"י נשפע השפע שלמעלה למטה (שהימין מקרב' והשמאל דוחה כנ"ל), כן כשנצרך להגביה מלמטה למעלה, שהוא להגביה עולמו' ב"ע לאצילות הוא ג"כ ע"י הב' דרועין הנ"ל, פי' כמו בגשמיות, כשצריך אדם להגביה איזה משא, הנה ביד השמאל, א"א לו להגביה משא כבדה, הוא מפני שיד השמאל היא כהה וחלוש, ואין בה כח להגביה המשא אליו, כ"א אדרבה המשא מכבידה וממשיכה למטה (מפני שהמשא כבדה עליה ואין בה כח וחיזוק להגביה אליו כ"א אדרב' המשא מכביד' וממשיכ' למטה וד"ל), כ"א משא קלה יכולה גם היד שמאל להגביה שיש לה כח כנגדה להגביה שהיא קלה, אבל לא משא כבידה כנ"ל, והוא מפני שהחיות שבה הוא מצומצם ואין לה כח הרבה כ"א מעט בצמצום וד"ל, אבל ביד הימין יכול להגביה אף משא שכבידה הרבה, והוא מפני שביד הימין יש כח הרבה מאד ואינו יכולה להכביד' ולהמשיכ' למטה, כ"א אדרבה היא מגביה את המשא למעלה אליו שיש בה חיות וכח הרבה וד"ל.

וכמ"כ למעלה ממש, הב' דרועי' הם חו"ג שלמעלה דאצילות, ודרועא שמאלא, היא בחי' גבור' כו' שהוא מדת הדין והצמצום, והדרועא ימינא היא בחי' חסד כו' שיש בה כח הרבה, כדכתי' ימינך ה' נאדרי בכח כו', ופי' כשנצרך להגביה מלמטה למעלה את עולמו' ב"ע לאצילות שאינו ערך כלל כנ"ל במ"א, אין כח בהיד שמאל להגביהם, פי', מפני שהיא יד כהה כו' שהיא בחי' גבור' כו' שהוא הצימצום והדין כו' לכך אין בה כח כו' שהוא החסד להגביה ב"ע לאצילות שאינו ערך כלל כו' (שהיא מד' הדין שהוא מד' גבור' כו' עפ"י מד' דין אינו ערך כו' לכך אינה יכולה וד"ל), והם משא כבידה עליה שהם מכבידי' אותה וממשיכי' אות' למטה וד"ל (ולא די שאינו מגביה' אלא אדרבה ממשיכי' אות' שהם המשא כביד' עליה וד"ל), וכנ"ל ששמאל אף דוחה כו', ודי בזה שלא תדח' כו', אבל להגביה ולקרב כו' בודאי לא וד"ל. ולמטה הוא, כשהעונות מבדילי', ורחוקי' מאד מה' כו' ולכן כשצריכי' לקרב אף שבי' כו' הנה אין כח ביד השמאל שהיא בחי' גבור' כו' מדת הדין לקרב ולהגביה כו' כי המשא של העונות מכבידי' וממשיכי' למטה כנ"ל (שהיא מד' הדין ומשפט וד"ל). וזהו שנקי' יד כהה וחלוש' וד"ל (ולמעלה הוא גם בלא עונות וכשצריכי' להגביה עולמו' ב"ע לאצילות שאינו ערך כו' הם ג"כ משא כבידה וד"ל). אבל היד ימין שהיא בחי' חסד כו' (וכל המשכ' חסדי' דאבא בה כמשיית), ויש בה כח הרבה שהוא חסדי' הרבה כדכתי' ימינך ה' נאדרי בכ"ח כו', יכולה להגביהם אף שאינו ערך כלל והם משא כבידה כו', אעפ"כ יש בה כ"ח וחסד להגביהם למעלה אף שאינו ערך (והם משא כביד' וד"ל). ולמטה, הוא ג"כ אף שעונותיכ' מבדילי' כו' כתי' וימינך פשוטה לקבל שבי' ולהגביהם למעלה, וזהו נושא עון כו' שמגביה למעלה מפני שיש בו כ"ח וחסד גדול להגביה אף שהוא עוין וד"ל, כי מדת חסד הוא להגביה אף מי שחוטא כו', כי אברהם יצא ממנו ישמעאל שאמר

אף ישמעאל יחי' כו' וד"ל. וזהו דכתי', וירא ישראל את היד הגדולה אשר עשה ה' במצרים כו', פי' שהיא היד הגדולה שהוא היד ימין שיש בה כ"ח וחסד הרבה להשפיל כו' למצרים ולהוציאם משם, שהגביהם ממצריים שהוא למטה מאד מאד והוציא' משם, מפני שיש בה כח וחסד הרבה להשפיל מאד ולהוציא' משם, לכך היא יד הגדולה פי' שהיא גדולה וארוכה יותר שיכולה להשפיל כו' יותר למטה ולהוציא משם ולהגביה וד"ל (משא"כ יד שמאל נק' יד קצרה ממנה שאיני יכול' להשפיל כ"כ וד"ל). וזהו ג"כ וימינך פשוט' כו' שהיא פשוט' מאד להשפיל מאד למטה ולהגביה וד"ל.

וזהו כונות הזוהר, דרום דאיהו ימינא ושוי תוקפי' כו' כו' שכל המשכו' חסדי' דאבא נמשך אליה כו' ובגין דתוקפי' בי' כל חילא דגופא בימינא, שיש בה כח הרבה כנ"ל וד"ל.

(מזוהר) סובב, סובב הולך הרוח, בקדמיתא שמש, והשתא רוח, אלא כלא חד ורזא חדא כו' (עכ"ל). פי' כנ"ל שמש הוא הארת יסוד אבא שביסוד ז"א כו' ורוי"ח הוא האר' יסוד אימ' שביסוד ז"א כו' ושניה' בז"א כו' אך כשמאיר יסוד אבא בז"א נק' שמש, ע"ש אור החכמ' שהיא מאירה כשמש וד"ל וכשיסוד אימא מאיר בז"א נק' רוח, ע"ש שרוח הוא מקור הקול ודבור, שהוא אימא כנ"ל שנו' בס"י תחלה ל"ב נתי' (הוא חכמ') ואח"כ רוח אלוקי' כו' שהוא אימא, וזוהי ג"כ רוח אלוקי' חיים שהוא אימא, וע"ש שהיא מקור הקול ודבור, לכך נק' רוח וד"ל. ותחלה פי' וזרח כו' ובא כו' הכל המשכ' מוחי' דאבא לז"א (הולך עד דרום קו ימין כו' וסובב לצפון קו שמאל כנ"ל והכל המשכ' מוחי' דאבא לז"א כו').

ועתה מפ' המשכ' מוחי' דאימא לז"א, והוא ג"כ המשכ' חסדי' וגבורו', וזהו סוב"ב סוב"ב הולך הרוח שהוא המשכ' חסדי' וגבורו' דאימא לז"א וזהו ב"פ סובב וד"ל דכולא רזא חדא דכמו באבא הי' המשכ' חו"ג כן באימא וד"ל.

אור ליום ב' פ' וישלח. בעזרה"י

בזוהר (פ' לך לך), ר' יוסי פ' מה ידידו' כו' (עד סו' המאמ' ע"ש). דכד ברא קב"ה עלמא עבד שמיא מאש וממים מתערבי' כחדא, ולא הוו גלדי, ולבתר אתגלידו, וקיימו ברוחא עילאה כו' (עכ"ל). פי' קב"ה הוא המאציל ב"ה (שקב"ה נק' חכמ') ועלמא נק' ז"א שהם ו"ק כו' כמו שהעולם הגשמי הוא בבחי' ו"ק (מעלה מטה מזרח מערב צפון דרום כו') כן למעלה

הוי'ק דאצילו' שהם המדו' דאצילות נק' עלמא וד"ל. וזהו כד ברא כו' עבד שמיא שהוא ז"א מא"ש ומי"ם מתערבי' כחדא ולא הוו גלדי, פי' שזה הי' עולם התהו שהי' אורו' בלא כלי' כו' וזהו עבד מאש ומי"ם שהם המדו' חו"ג מתערבי' שהיו נכללי' זב"ז אבל לא הוו גלדי שלא הי' להם כלי' לכך לא גלדי וד"ל. ולבתר אתגלידו וקיימו ברוחא עילאה כו', פי' שזוהי עולם התיקון הלבש' אורו' בכלי', לכך אתגלידו וזהו דקיימו ברוחא עילאה שהוא ש' מ"ה שהוא מקיימן (שמ"ה הוא התיקון וד"ל). ובאור הדבר הוא (כנו' בתור' הקל קל יעקב), שהוא עושה שלום כו', שהם שר של מים ושר של אש כו' שהם שני הפכי' ממש כי מי"ם הוא בחי' חסד השפע' מלמעלה למטה ובחי' התפשטו', ואש הוא בחי' גבורו' העלא' מלמטה למעלה, ובחי' צמצום וד"ל. ולכן כשצריכי' להתכלל חב"ד ולהתייחד כו' שיתחברו יחד הב' הפכי' הנ"ל, הוא ע"י השפע' מן אור א"ס ב"ה שלמעלה משניהם שע"י שבא' השפע' שלמעלה משניהם ששניהם כלא נחשבו קמי' כו' אז מתבטלי' שניהם לגמרי ומתחברו' יחד הב' הפכי' ונכללי' זב"ז (ע"ש). (וכאשר (ששמע ממורו ע"ה) שלכן הוא התלבשו' ש' הוי' בז"א דוקא ואף שישנו בכל הספי' (שהוא מהו' כו'), אך לכן הוא מתלבש בז"א דוקא (ולא בשאר הספי') מפני שבשאר הספי' הוא רק התהות דבר א' לבד ואין שם התחברו' ב' הפכי' כו' כ"א בז"א הוא התחברו' ב' הפכי' חו"ג ביחד וכנ"ל שא"א לחברם יחד כ"א כשיושפע עליהם מן אור א"ס ב"ה שלמעלה משניהם כו' וזהו ש' הוי' שהוא ש' מ"ה שהוא האר' ממצחא אחורי' דש' ע"ב שהוא חכמ' כידוע (וכמשי"ת), שש' מ"ה הוא בחי' ביטול כידוע ולכן כשנתגלה עליה' ש' הוי' שהוא ש' מ"ה כו' הם מתבטלי' שניהם לגמרי ואז מתחברו' ונכללי' זב"ז, והוא מפני שנתגלה עליהם ש' מ"ה (שהוא ש' הוי') שלמעלה משניהם, לכך מתבטלי' שניהם בכיטול לגמרי כו', ואז יכולי' להתחבר ביחד אף שהם ב' הפכי' זה מים חסד, המשכ' מלמעלה למטה בבחי' התפשטו', וזה (א"ש) גבור' העלא' מלמטה למעלה ובחי' צמצום כנ"ל אך מאחר שנתגלה עליה' ש' מ"ה (שהוא האר' ממצחא אחורי' דש' ע"ב שהוא חכמ') שהוא תכלית הביטול כו' שהוא המשכ' מן אור א"ס ב"ה ששם שניהם כלא חשיבי (החסד והגבור') שאינם תופסים מקום כלל, לכך מתבטלי' כו' ומתחברו' ביחד וד"ל (וכנו' במ"א ע"ש). וזהו כונו' הזוהר הנ"ל, דכד ברא כו' ולא הוי גלדי ולבתר אתגלידו וקיימו ברוח"א עילא' כו', ופי' כי גלידא הוא ענין הקר"ח כו' שהמים נקרשי' ונעשי' קרח כו', ותחלה קודם שנקרשי' הם בבחי' התפשטו' כו' ואח"כ הם נקרשי' ונעשי' קרח ונתצמצמי' (שאינם מתפשטי' לילך כ"א נקרשי'), ופי' כי כאשר נתגלה רוחא עילאה שהוא ש' מ"ה כנ"ל, נתבטלו לגמרי כו' ואתגלידו, שהוא הקר"ח, ופי' כי קר"ח הוא אותיו' חר"ק שהוא נצ"ח שהוא ענף החכמ' (כנו' בתיקוני') שהיא בחי' ביטול כו', וזהו שכאשר נתגלה ש' מ"ה עליהם נתבטלו לגמרי ואגלידו שנעשו קר"ח שהוא בחי' ביטול (כי קרח הוא חירק ענף החכמ' שהיא בחי' ביטול) וצמצום, כמו המים הנקרשי' ונעשי' קר"ח שאז נתיצמצמי' מלהתפשט (שתחלה היו בהתפשטו' ועתה הם בצמצום שאיני

מתפשטי') כן למעלה המי"ם הוא החסד המשכ' מלמעלה למטה בבחי' התפשטו', אבל כאשר נתגלה ש' מ"ה כו' אז נתבטלו לגמרי ונעשי' קר"ח שהוא בחי' צמצום שאינם מתפשטי' וד"ל והוא מפני עוצם ביטולן שנתגלה ש' מ"ה וד"ל (כי קר"ח הוא חר"ק שהוא נצח ענף החכמ' בחי' ביטול כנ"ל והוא שכשהמי' נעשי' קר"ח ונעצרי' מלהתפשט הוא מפני ביטולן שנתגלה ש' מ"ה לכך נקרשי' בבחי' צמצום וביטול וד"ל). וכמו שהמים שהוא החסד כו' אגלידו ונעשו קר"ח שהוא בחי' צמצום וביטול לפני ש' מ"ה שנתגלה כו' כמ"כ הא"ש אגלידו בבחי' ביטול כו' ולכן יכולי' אז להתחבר ביחד ששניהם בטלי' לגמרי וד"ל וזהו ולבתר אתגלידו שהוא הקר"ח אותיו' חירק שהוא נצח ענף החכמ' בחי' ביטול וצמצום דקיימו ברוחא עילאה שנתגלה ש' מ"ה עליהם ואז מתחברי' כנ"ל ודו"ק. וזוהי ג"כ ענין העקידה שעקד אברה' שהוא חסד את יצחק בנו שהוא גבורה ונכללו זב"ז ונתחברו ביחד וד"ל.

והטעם שהוי' הוא ש' מ"ה אחורי' דש' ע"ב, שהוא חכמ', מפני שהוא השם של חכמ', פי' שכשצריכי' להמשיך אור החכמה ממשיך ע"י השם שלה שקורי' לה בשם שלה ועי"ז היא נמשכ', כמשל כשצריך אדם לקרוא את אדם אברה' כדומה שצריך שיפנה לו הוא קורא לו בשמו שע"י הוא פונה אליו, והוא מפני שהש' שלו הוא האר' ממהותו שבצירופי אותיו' אברהם כדומה ישנו האר' מהותו כנרא' כשיקרא לו יצח"ק לא יפנה אליו כלל מפני שאינם צירופי אותיו' שלו, וכן כשיקרא ליצח"ק אברה' לא יפנה כנ"ל מפני שבצירופי אותיו' של שמו ישנו הארה ממהותו וד"ל וזהו דכתי' ויקרא אדם שמות (שקרא לכל הברואי' שמות כמהות' כן שמותם), וכמ"כ למעלה הש' שיקרא לאור החכמ' שיומשך כו' הוא ש' הוי' במילוי' גי' ע"ב דוקא שבצירופי אותיו' אלו ישנו האר' החכמ' שעיי"ז יומשך כשיקרא וד"ל, שזהו השם שלה שבצירופי אותיו' של זה הש' הוא האר' מחכמ' דוקא שבחכמ' יש י' ספי' (שכל פרצוף כלול מי' כו') והוא שיש בש' הוי' ג"כ י"ס (יוד ה"א חכמ' ובינ' וי"ז זעיר ה"א נוק'), והוא דוקא במילוי' ש' ע"ב שבו יש האר' מחכמ', וכאשר הוא במילוי' ש' ס"ג אז הוא מרמז על בינה שזה שמה וד"ל (כנ"ל שכפי צירופי אותיו' שבש' הוא המהו' ודו"ק).

(בזוהר הנ"ל), ומתמן שתיל עלמא לקיימא על סמכי', ואינון סמכי' לא קיימי' אלא בה הוא רוח"א כו', כא"ן נק' עלמ"א הנוק' וזהו לקיימא על סמכי', פי' סמכין נק' נה"י בכ"מ ונה"י דז"א הם נעשי' מוחי' לנוק' כידוע ואינון סמכין שהם נה"י לא קיימי' אלא בההוא רוחא שהוא הכל ע"י ש' מ"ה (שתחל' קיים ז"א ואח"כ נהי"ם וד"ל), הנ"ל שהוא המקיים הכל כנ"ל, ובשעתא דההוא רוחא אסתליק כולהו מרפפי' וזעי' כו' שמשתלקי' למעלה הנה"י שהם נעשי' מוחי' לנוק' וכן למעלה, לכך מרפפי' כו' שמשתוקקי' כו', וזהו המרגיז ארץ הנוק' שמשתוקק' כו' שמשתלקי' למעלה וד"ל, וכולא קאים על אורייתא, כו' באורי' מתקיי' עלמא כו' פי' מפני שאורי' הוא מוחי' דאבא

וע"י העסק בתורה שהיא מוחי' דאבא ששורה בו איס ב"ה כניל בכמ' מקומו, מתקיי' עלמא שכל ההמשכו' הנ"ל הוא הכל ממוחי' דאבא כניל ולכן כשעוסקי' באורי' שהיא מוחי' דאבא ששורה בו אור איס ב"ה ממשיכי' כל הנ"ל ומתקיים עלמא וד"ל, בשעתא דאתער כו', אז ירננו כו' עצי היער כו' כולהו אילנן דבגינתא דעדן (שהם הספי' דיצירה) ולכך נק' עצי היער שהוא גבורו' שיער גי' פ"ר והם הפ"ר גבורו' כו'. בשעתא דרוחא דכל רוחין ארים בסימו' דנשמתא (כנו' בפ"י שם רוחא דכל רוחי' כתר כשבא להרים מתיק' הנשמה ממקום הבינה כו'), ומתמן נפק פי' מבינה, קליא דקלי', פי' שהוא הפנימי' של ז"א כי ז"א נק' קול ובינה הוא קלא דקלי' שהוא הפנימי' של ז"א וד"ל. והענין שז"א נק' קול הוא, מפני שהקול הוא כלול מאמר (שהוא חג"ת שהוא ז"א) כנרא' בקול הגשמי כשנתקלקל א' (מג' יסודו' הנ"ל) כמו שנשתנה ונתקלקל בחי' אש כגון שהקול הוא מעט מיסוד האש, או מעט מיסוד הרוח או נשתנה הקול מזה (שאינו יוצא צלול הקול) והוא מחמת כשנשתנה המזיגה של הג' יסודו' הנ"ל, וכאשר המזיגה של ג' יסודו' הנ"ל הם מזוגי' בשוה (במדה יפה לפי ערך יסוד אש ולפי ערך יסוד מים ורוח לא פחות ולא יותר מדאי כ"א כפי הצורך) אז הקול הוא יוצא צלול וד"ל, ולכך למעלה נק' ג"כ ז"א קלי' שהוא חג"ת (שע"י נתהוה הקול וד"ל) והנה נק' קלי' דקלי' שהוא הפנימיות של ז"א (וכמבואר במ"א ע"ש).

להבין משארז"ל שג' בראכו' ראשונות שבתפלה הם רק שבחו של מקום (ולא בקשה כמשל הנכנס לפני המלך כו'), וצ"ל זה מהו שבחו של מקום שהוא אלוקי אברהם כו' (אדרבה זהו שבחו של אברהם שהוא אלוקי כו'). אך הענין הוא שאנו אומרים בתפלה ב"א כו', שהוא לנוכח, ופי' שאתה הוא חסד שבמלכות דאציל'ת' שהיא מקור כל הנבראים כו' והיא מחיין ומהוון כו', וזהו ב"א שאת"ה הוא המחיה אותנו ומהוה מאין ליש כו', אך זהו שפלות גדול אליו ב"ה שיהוה נבראים בעלי גבול כו' (ואין זה שבחו אדרבה ענותנותו ושפלותו) ולכן אומרים אלוקי אברהם, שזוהי שבחו דוקא, שאף לבחי' אברהם שהוא למעלה מעלה באצילות (למעלה מבחי' אתה כידוע) הוא ג"כ בחי' אלוקי כו' פי' שהוא מהוה אותו ג"כ רק בבחי' הארה ממנו בלבד כמו שמהוה ב"ע בבחי' אתה (שהוא בבחי' הארה בעלמא ממנו ית') כמ"כ ממש הוא מהוה למעלה מעלה את אברהם שבאצילות ג"כ רק בבחי' הארה בעלמא ממנו ית'. וזהו דוקא שבחו של מקום שאף אברהם עליון דאצילות הוא אלוקי כו' שמהוה אותו בבחי' הארה בלבד ממנו ית' כמו שמהוה למטה עולמו' ב"ע (ולא תאמר ששם מהוה בע"א כ"א הכל שוה לגבי' וד"ל) וד"ק.

בעזה"ש

להבין שורש הטעם למה אין הקטרוג מצוי על ת"ת כמו שמצוי על התפלה להיות כי התורה למעלה מעה"ד טו"ר שהוא עץ חיים כו' ואיש בער לא ידע כו' אבל התפלה במל' שהוא שורש עה"ד טו"ר כו'. וביאור דבר זה יובן עדי"מ חבורה אחת היושבים יחד במעלה אחת ויקרא המלך לא' מהם ויושיבוהו אצלו הגבה למעלה הנה מאד תגבה אש הקנאה על כל החבורה למה זה יעלה בעילוי גדול כזה ולא הם עד שיתאמצו להפילו וישתווה אליהם או שגם הם יעלו עמו אמנם אם אחד מרואי פני המלך ירד להשפיל עצמו לחבורה שלקטני הערך לא יתקנא בו חבירו המקרב למלך למה ירד הוא ויהי' עניו כמותו שהרי בכחו לעשות גם הוא כמותו כו' וגם לא יתקנא בו מבני החבורה כי הלא שמחים בו כו' וגם אם מבני החבורה פעל א' בהתאמצות שיקרב להם המלך לא יתקנאו בו חביריו כי הרי טוב עשה ואין זה מעלה בעצמותו שעייז יתקנאו בו כו' משא"כ הנעלה מהם מצד המעלה שימצא בו המלך כו'. ועדי"ז יובן שהתפלה הוא עליות הנשמות שיתקרבו למעלה מצד עצמו יתקנא הנח"ש בו ויקטרג שתדד גם הוא כו' אמנם התורה הוא המשכות מלמעלה למטה בגילוי אלקות למטה טוב למקטרג ג"כ ומה איכפת לי' בזה כו' ונמצא לא תמצא הקטרוג בשום צד לא למעלה ולא למטה והוא בן חוריי"ן כו' וד"ל.

נוסחא שניה

להבין הטעם שכל הקטרוגי' הם על תפלה דוקא ולא על תורה כו'. והענין הוא, מפני שתפלה היא בחי' העלאה מלמטה למעלה אליו ית' כו', ותורה הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה כו', ולכך הוא הקטרוג על תפלה דוקא ולא על תורה, ופי' שהוא כמשל כשעומדי' חבורה של אנשי' למטה, וחבורה של אנשים למעלה ע"ג עליה כו', הנה כשא' מבני החבורה שלמטה, הוא עולה למעלה אל אותן שבעליה כו', אזי מתרגזי' הבני חבורה שלמטה עליו (שהם נשארי' והוא עזב אותם ועלה בעצמו למעלה וד"ל), אבל כשא' מבני החבורה שלמעלה יורד למטה אל בני החבורה שלמטה כו', אזי אין מתרגזי' עליו הבני חבורה שלמטה כו', וד"ל. וכמי"כ ממש הוא למעלה, שבחי' תפלה היא בחי' העלאה מלמטה למעלה, לזה הוא הקטרוג שהוא בחי' קנאה של נחש הקדמוני כנז' במ"א ע"ש (שמתרגזי' שעזב אות' למטה והוא בעצמו עולה כו') וד"ל. אבל בחי' תורה היא בחי' המשכת אלקות מלמעלה למטה פי' שעייז עסקו בתורה הוא ממשיך גילוי אלקות שיתגלה למטה בעוה"ז כו', לכך אין מתרגזי' כי אדרבה הוא מאיר להם ג"כ שבעסקו בתורה, המשיך גילוי אלקות למטה ולכולם הוא מאיר כי תורה אור ולכך אין הקטרוג על תורה כ"א על תפלה דוקא, וכמשל הנ"ל וד"ל.

בעזרה ליל א' דחנוכה

רבת את ריבם כו', וכן ענין ומלך גיבור לריב ריבם כו', הנה אף בימי שלמה דקיימא סיהרא באשלמותא ה' קצת מקום ליניקת החיצוני' רק שהי' מבחי' אחורי' דקדוש' ולא ה' להם אחיזה בפנימי' כלל והי' התלבשו' הקדושה בקליפ' אחור' בפני' דהיינו פני' דקליפ' מקבלי' מבחי' אחורי' דקדוש' כו', אבל לעיל' כתיב ובלע המות לנצח כו' ואת רוח הטומא' אעביר כו' כי יתבטל הרע לגמרי מכל וכל ולא יהי' יניקה לחיצוני' כלל אפי' מבחי' אחורי' כו'. ולהבין טעם ההפרש בין זמן בהמ"ק לימות המשיח בזה צריך להקדים ענין א' והוא הידוע בענין מואס ברע כו' וסור מרע שהפרש גדול מאד יש ביניהם דהיינו כאשר ימאס ברע הנה ירגו על הרע ויהי' שונא לו בתכלית וכמ"ש תכלית שנא' כו' אבל סור מרע אינו אלא שמדחה אותו מלבו מפני ביטול רצונו לרצון ה' אבל אינו שונא לרע בעצם כו' והנה כשירגז ויכעס על הרע וישנאנו בתכלית אז אין מקום ליניקת הרע ממנו מאחר שהוא שונא תכלית השנאה איך יקבל שפע ממנו וכידוע שכל השפעות אי אפשר כ"א ממדת החסד סטרא דימינא שהוא האהבה והתקרבו' כו' אבל בשמאל הדוחה ומרחק תכלית הריחוק אי אפשר להמצא ממנו שפע וחיות כו' ויש הפרש בזה שאם הדיחוי הוא מחמת שנאה אמיתית אז לא יוכל להתקרב לעולם בבחי' קבלת השפע מאחר שצ"ל בקבלת השפע איזה שמץ אהבה וקירוב הלב כו' אמנם אם הדיחוי אינו ענין אמיתי מצד עצמו כ"א שמדחה אותו עפ"י הכרח אבל אינו שונא לו בעצם כמו ענין סור מרע כו' אז עדיין יש מקום ליניקת הרע ממנו מצד איזה אהבה וקירוב שיש לו עדיין עם הרע בעצם אע"פ שמדחהו מלהיו' בפ"מ לגמרי כו' וד"ל ובאתערות' דלתתא בכללו' נ"י כמ"כ אתערות' דלעילא אם בני' שונאי' את הרע תכלית השנא' אז גם למעלה כתיב את עשו שנאתי כו' ואין מקום כלל להיו' לו יניקה אפי' מבחי' אחורי' כמאן דשדי בתר כתפוהי כו' מאחר שאין בין הטו"ר שום אמצעו' חיבור ולא שמץ מיני' כו' וזה יהי' לעיל' דרוח הטומא' יבוער לגמרי משנא' אמיתי' כו' ואז לא יוכלו לקבל אפי' מבחי' אחורי' דקדוש' כי שמאל העליון דוחה אמיתי' הדיחוי כו' אבל בזמן בהמ"ק שלא הי' בכני' אלא סור מרע בפ"מ מאחר שהי' לו עדיין איזה שמץ אהבה וקירוב בעצם יכלו עדיין לקבל שפע רק שהי' מקבלי' מבחי' אחורי' כמאן דשדי כו' וד"ל והנה גם בזמן הגלות כשמתגברת שפע יניקתם החיצוני' מפני שאין כח לבני' לרייב ולרגוז עם הרע בתכלית שנא' כו' ומצירו לישראל מאד עדיין יש תקוה להסיר יניקתם ע"י שיריב ה' ריבינו פי' מה שהי' מהראוי לנו לריב ריב וירגז ה' על הרע וישנאנו תכלית שנאה שמאל דוחה כו' והגם שאין זה מצד העלא' מ"ן דכני' אעפ"כ יכול ה' לריב הריב מצד עצמו כי תועבת ה' הוא ואז יתפרדו כל פועלי און ולא יוכלו לקבל שפע אפי' מבחי' אחורי' דקדוש' וזהו רבת בעצמך את ריבם כשאין בהם כח לרייב כנ"ל וד"ל. וענין ומלך גיבור לריב ריבם היינו לפי שידוע דמוחי' דגדלו' יכול לסבול כל ההפכי' כי

מפני עוצם ההתרחבו' לא יתפס ההיפוך מקום כלל עד שיתפעל מחמתו כו' וכמו שכתו' שממית בידים תתפש כו' פי' אדם שהולך בהיכל המלך והוא אינו נקי בבגדיו בודאי ירגז המלך מפני שהאדם דבר חשוב הוא ותופס מקום שיהי' כבוד המלך בו כו' אבל השממית מפני העדר חשיבתה לא תתפס מקום כלל והיא בהיכלי מלך הולכת ע"ג הכלים ואין משים לב עלי' לזורקה חוץ כו' וכמ"כ עדימ' בעוצם התרחבו' מוחי' דגדלו' מה שגוים מרקדי' כו' כלא חשיב ואינם תופסי' מקום כלל כו' ולזה אנו או' ומלך גיבור לריב ריבם דהיינו שיצמצם עצמו במאד מאד בבחי' מוחי' דקטנות שלא יוכלו לסבול ההיפוך אפי' דבר קטן כו' ואז יריב ריב שלנו וישנא הרע וידחנו כי יתפס מקום אצלו להיות נרגז עלי' כו' וזהו ומלך גיבור דוקא מגבורו' וצמצומי' דמוחי' דקטנו' הוא ר"ב את ריבנו' ודל'.

כ"ד כ"ה
170 אק"א

בעזרה

להבין ענין הנס דחנוכה מה שמדליקי' נרו' מפני נס דפך השמן כידוע והלא עיקר הנס הי' בנצחון המלחמה רבים ביד מעטי' כו' ואז ממילא נכלל טהרת השמן בזה ולמה עשו עיקר הנס מזה כו' וגם הלא נצחון המלחמה הי' בכ"ד ויו"ט דחנוכה מתחיל בכ"ה. אך הענין הוא דבאמת הי' עיקר הנס הי' בהחזרת התורה ומצות להם כי רצו היווני' להשכיחם תורתך כו' דוקא וזהו שטמא'ו השמני' להורות על עיקר התורה שנמשלה לשמן כידוע אבל בענין הצלת הנפשו' מיסורי עונש כו' בזה לא הי' עיקר הנס כי לא רצו לאבד גופם רק לבטל התורה מהם לבד וזהו שלא עשו עיקר מנצחון המלחמה רק ממציא'ת שמן טהור דוקא והיינו שהדליקו השמן הטהור לרמוז על הארת אור חכמת התורה כו' וביאור דבר זה הנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור כו'.

להבין למה כתי' ותורה אור והלא ארו"ל במחשכי"ם הושיבני זה תלמוד בבלי כו', אך הענין הוא דזה הפרש בין תלמוד ירושלמי לתלמוד בבלי, שבא"י היו משיגי' ההלכות פסוקות בלתי מעורבכות בקושיות ותירוצי' הרבה והגם שר"י ור"ל עסקו בפלפול זה הי' בינם לבין עצמם אבל רוב התלמידי' לא עסקו בפלפול רק למדו ההלכות בדרך קצרה לפסוק כל הלכה בטעמה אבל בבבל היו עוסקי' בפלפול ועיקר ענין הפלפול הוא שכל דבר הלכה יהי' קשה עומק המושג בה דהיינו כשרוצה לעמוד על טעמו של דבר בעמקות לא יוכל להגיע לאמיתית הענין לעולם וכל שיעמיק דעתו יותר יותר יהי' הדבר מופלא ונעלם מן השכל והטעם כו' ובוזה רבו המדריגו' בענין הפלפול שכאשר יצטרך לטורח רב מאד בקושיו' ותירוצי' רבי' מאד

עד שהגיע לאמיתת ההלכה על בוריה יקרא פלפול גדול ואם במעט הטורח יקרא פלפול קטן ועכ"פ כל ענין הפלפול הוא הפלאת המושג שלא יוכלו להשיגו וישאר בהעלם מאד ואם ה' נשאר בהעלם הרי אבד השגתו הראשון על כן יקרא חושך מניעת ההשגה כאדם שהולך בחושך גשמי ממש אך לאחר שהאיר לו אמיתת הענין לאחר שחשך לו קודם הרי זה האור ממקום גבוה ירד שהרי השגתו הראשונה מצומצמת מאד היתה וכשהגיע למדרגת ההפלא' וההעלם שלא יוכל להשיג כענין מה פשפשת כו' ה"ז עלי' ולא ירידה ומ"מ יקרא חושך ולא אור מאחר שאינו משיג מאומ' כו' ואיכ בזאת ניכר יתרון מעלת החושך כאשר חוזר ויורד מלמעלה למטה להאיר מן ההעלם לגילוי שהארה זו היא גבוה הרבה מאור השגה הראשונה וזה יקרא מתון ומסי"ק שמסי"ק ומוריד מן ההעלם משא"כ חריף ומקשה אינו אלא שמוציא מן הגילוי מביא לידי העלם כו' ואינו יורד עוד כו' וד"ל.

והנה ידוע שחושך הוא בריאה בפ"ע ולא העדר האור לבד וכמ"ש ובורא חושך ובאור כתיב יציר' להורות על הפלא' מדרגת החושך הנעלם על גילוי האור כנ"ל כיתרון מדרג' הבריא' על היצ' וזהו שבאי' להיותם מובדלי' ביותר מטומאת הקליפו' רק קליפ' נוג' לבד (שלכך אויר ח"ל מטמא כו') לא עסקו בפלפול מפני שעיקר הפלפול הוא להביא לידי העלם כנ"ל ובזאת משב"ר כח הקליפו' שהן גבורו' קשו' ובקושי"א של תורה משב"ר אות"ם וכענין הידוע במי מריבה כו' ולטעם זה ה' האריז"ל מקשה עד שמויע כו' וזהו שבבבל דוקא אמרו במחשכ"ם הושיבני כו' ולא בא"י וד"ל.

ועתה יובן ענין הדלקו' נרות חנוכה, בהיות כי מאחר שהחושך מופלא מאד אם יאירו את החושך הגם שהאור הוא ירידה כידוע, עכ"ז ירידה זו ממקום גבוה הוא מאד כנ"ל וזהו ותורה או"ר לרמז על הארת האו"ר מתוך החושך של הפלפול דוקא כנ"ל, וכמ"כ בנס דחנוכה מאחר שטמא"ו השמני' ורצו להחשיך התורה כשהאיר ה' להם ממקום גבוה ונפלא ה"י האור על כן הדליקו' נרות דוקא לרמ"ז לנס הנפלא כזה וד"ל.

וזהו טעמה כי טוב סחרה לא יכבה כלילה נרה פי' מפני שטוב סחרה' שהמקיף בא מן ההעלם לגילוי כמ"ש במ"א על כן גם כלילה לא יכבה נרה' דהיינו בחושך גמור' דקליפ"ה שנאחו' מן חושך העליון ישת חושך' כו' וכמ"ש וערפ"ל תחת רגליו פי' ערפ"ל דנוג' ששרשה מערפ"ל דקדוש' אשר שם האלקי' כו' גם שם לא יכבה נרה הגם שהיא הקשה שבקליפו' להיותו מחשיך אור החכמ' כו' אבל מ"מ מאחר שסחרה' טוב ומאיר בלתי הפסק כלל יכול הוא להתמשך גם עד סוף כל דרגין שהוא המל' הנק' לילה להאירה ג"כ בייג תיקוני' שהוא ענין הדלקו' נרות המנורה ע"י אהר"ן כה"ג כמבואר בע"ח וד"ל והיינו להאיר גם בערפ"ל דנוג"ה שנאחו' במל' הנק' לילה וכמ"ש במ"א וד"ל.

א"ר (פ"ד) (ק"א)

בעזרת השם, שבת פ' מקץ שבת חנוכה

כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור. יש לדקדק למה לא נאמר כי אתה מקור כו' וזהו לשון עמך, וגם יש להבין בפי' נראה אור שיש בו ב' משמעות הא' שאנחנו נראה אור באורך כו' והב' שנראה ממילא לכל רואה אור מתוך אורו ית' וההפרש בין ב' הפרושי' הוא שכאשר יראה אור מתוך האור ה"ז ענין אספקלריא דלא נהרא כמו שרואין האור דרך מסך כו' וכאשר אנחנו נראה את האור היינו שנראה האור ממש ביתרון גדול כו' וכדי להבין כל זאת צריך תחלה להקדים ענין האור מהו.

הנה כללו' נ"י נמשלה למנורה כמ"ש בזכרי' והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה וז' נרות עלי' שבעה ושבעה מוצקי' לנרו' אשר על כו'. ויש להבין הטעם למה נמשלה למנורה דוקא, בהיות כי ידוע דחלק ה' עמו ממש יעקב חבל נחלתו דהיינו שנשמותיהם גזורות מבחי' עצמו' אלקו' חלק אלוה כו' אך מפני חומר מחשך הגוף לא יאיר כ"כ אור ניצוץ האלקי כ"א לעיתי' שוני' כידוע וזהו שנמשלה למנורה עדימ' המנורה ג"כ לא יאיר האור בה בתמידו' ועכ"ז להיותה בחי' כלי להשרא' האור בה נקרא' מנורה כמ"כ כנ"י להיות' בחי' כלי להשרא' אור האלקי לעיתי' נמשלה למנורה כו' והטעם שהיא של זהב דוקא הוא להיות כי עיקר המנורה הוא ז' הנרות אשר עליה שבהם השמן והאור כו' וענין הז' הנרות הם הז' המדות הטובות שבניצוץ האלקי אהב' וירא' כו' בחי' ז' הפרו' הטובו' שרא' פרעה בחלומו כו' והשמן והאור אינם אלא להאיר אותם מתוך ההעלם אל הגילוי לבד כו' וביאור הדבר הלא אנו רואי' ככל אדם מישראל שלפעמי' תתלהב נפשו האלקי' מאליה באיזה אהבה או ירא' כו' מבלתי יגיעה אליהם כו' ולפעמי' אעי"פ שיתייגע הרבה לא יהיו בגילוי בלבבו רק הם בהעלם גדול אצלו כענין אכל עשר' שכינתא שריא כידוע והיינו שלגסטיון גדול יתעורר ההעלם שלהם לבא לידי גילוי כמו בעת קדה"ש וכדומה ואין זה כ"א מסיבת העדר השמן והאור שאינם מאירי' בו את המדו' בגילוי כ"כ לעיתי' קרובי' וכמו שהזהיר ושמן על ראשך לא יחסר כו' וד"ל וזהו שאמר כאן וז' נרות עליה בבחי' מקיף שברוב העיתי' הם רק בהעלם גדול כו' רק שהשמן והאור יאירם לגילוי כלב כנ"ל וד"ל ולהיות כי אי אפשר לשמן ואור להביאם לידי גילוי מן ההעלם כ"א כאשר יהי' קצת ההתעוררו' בנפש מתחלה והוא התשוקה בלב להיו' לו קרבת אלקי' באהב' או ירא' כו' זהו הטעם שהמנורה כולה של זהב דוקא להורות על אש התשוקה בדרך כלל להתקרב אל ה' באוי"ר כו' וגם הלא ז' הנרו' עצמם של זהב הם ואע"פ שבתוך הז' מדו' יש מדת החסד וגם היא של זהב כו' אך הענין הוא לפי שאי אפשר לשום מדה מהו' המדו' הטובות בלתי התעוררו' מבחי' גבורו' וקצת ההתלהבו' שהוא בחי' הזהב כי הלא גם האהבה הקרה שנמשכת כמים כידוע מוכרח שיהי' בה קצת חשק ותשוק' כו' ואם לאו לא תתקיים כלל כו' וד"ל והמדו' הטובו' בלתי תעורבו' בחי' הזהב בהם

מאחר שאין בהם חיות כלל רק בבחי' קרירו' גדול כו' הרי נמשלו להעדר החיות ממש וכמת נחשב וכמ"ש לא המתים יהללו כו' וד"ל.

והנה כתיב המגביהי לשבת המשפילי לראו' בשמים וארץ כו', ואין ענין המגביהי במעלה ומטה גשמי' שהרי נא' הנה מקום אתי שהוא ית' למעלה מגדר מקום לגמרי כמארז"ל הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו כו' אך הפי' הוא במעלה ומטה רוחניות דהיינו בבחי' העילוי וההסתלקות אל העצמות עד שהוא מוגבה ומרומם בעצמותו כ"כ בעילוי אחר עילוי כו' עד שאין כל ההשתלשלו' דאבי"ע תופסי' מקום כלל אצלו ושוכח עליהם לגמרי כמשל המתעסק באיזה ציור שאח"כ בטרתו בעצמות שכלו ותכונתו ישכח על מה שהתעסק בידיו כו' וכמ"ש במ"א וזהו המגביהי לשבת המשפילי לראו' פי' כשהוא מוגבה ומרומם בעצמותו שפלות גדולה היא אצלו לירד כ"כ מטה מטה דהיינו להתראות ולהתגלות בשמים וארץ פי' בשמי"ם הוא אור חכמ' עילא' כי מים הוא חכמ"ה וש' הוא התפשטו' ג' גוונים מהחכמ"ה עילא' וזהו שמי"ם כו' והארץ נחסד נבנתה כמ"ש חסד ה' מלאה הארץ פי' באתרה שקיע רחמי כמ"ש ויסגור בשר תחתנה כידוע ומבואר במ"א ולהיות כי כאשר הוא מרומם בעצמותו ית' הנה החכמ"ה עילא' והחסד העליון שפלות וירידה גדולה אצלו שיומשך בהם ולהקרו' חכ"ם כו' או חסיד כו' כי הנה ידוע ומבואר במ"א ע"פ ואנכי עפר ואפר פי' שאמר אברהם על עצם אהבתו הנפלאה הגם שהיה בחי' מרכבה עילא' לחסד עליון דז"א דאצי' אנכי עפר כו' שהאהבה שלו הית' כלא חשיב ממש לגבי אור אהבה עליונה דאצי' שהי' מרכבה אליה כידוע כערך יסוד העפר שבעץ הנשרף באש שנעשה ממנו האפר לאחר כלות השריפה שמלבד שגם בעודנו העץ בשלימותו הנה יסוד העפר שבו ברוחניו' עדיין ג"כ מדרגה הנמוכה שבעץ הוא מארמ"ע רוחני' שבו כידוע גם זאת אינו משל לאהבת אברהם לגבי אור אהבה דאצי' רק אמיתית המשל הוא להאפר שנשאר בגשמי' מן רוחניו' יסוד העפר שהי' בעץ לאחר השריפה כו' וזהו ואנכי עפר ואפר לגבי אור חסד עליון שהי' מרכב"ה אליו וד"ל ואיך מתוך זה נבין ג"כ איך שגם אור חסד העליון דאצי' הוא בחי' עפר ואפר בחי' דומם שבדומ"ם עשי' דעשי' לגבי עצמות אור המאציל ב"ה עד שירידתו והשפלתו להיות יקרא חסדו באור חסד דאצי' צמצום עצום הוא כו' וכמ"כ שיתצמצם גם באור חכמה דאצי' להיות יקרא חכ"ם כו' הוא שפלות וירידה עצומה מאד כי עצמות המאציל ית' כשהוא מוגבה ומרומם ומתנשא בהעצמות בעילוי אחר עילוי כו' אין ערוך כלל לחכמ' אליו כי הוא הגבה מאד נעלה ממהות אור החכמ' ומכ"ש אור החסד כמו שאמר אנת חכ"ם ולא בחכמ' ידיע כו' וד"ל וכמ"ש כולם בחכמ"ה עשיית שהחכמ"ה בחי' עשי' דעשי' לגבי העצמות וכענין עושה בראשיית פי' עושה את החכמ"ה הנק' ראשית וכמ"ש במ"א וד"ל.

והנה המשפילי בשמים יש בו ב' פרושי' הא' כפשוטו שהוא יורד ונשפל בשמיים עליוני' חכמ' עילא' כנ"ל, והב' שהשמים עליוני' הנ"ל הם בחי' כלי ומסך שעל ידי השמים יוכל להתראות ולהתגלות והיינו מה שיוכל להשפל ולירד למטה הוא ע"י השמיים וזהו בשמיים ע"י שמים יוכל להשפיל עצמו כו' וביאור הדבר היינו עד"מ מים הנראי' בזכוכית ע"י הזכוכית נראי' לעין יותר גדולים ומובהקים משהיו נראי' בלא כלי הזכוכית כו' וכידוע שע"י כלי המראה יראה פני האדם יותר גדולי' ויותר מובהקים לעין משיראה בלא מראה והיינו לפי שהמראה או כלי האצטרלוג' הם מצמצמי' בעצמותם את אור הראיה על כן תתגדל ותתפשט הראיה בגילוי רב יותר כמבואר בספרי הטבע וזהו הנק' בגמרא וזוהר אספקלריא המאירה פי' שמאירה את הנראה בה ביותר התרחבות ויותר בהבהקה כו' וכל זה הוא משל אמיתי שהשמים עליוני' יהי' סיבה ליתרון גילוי אלקו' בשפלות וירידה הגדולה כו' וביאור הדבר הנה תחלה יש להקדים ענין הידוע בענין רם על כל גוים ה' פי' הע' שרים להיותם אחרית כל ההשתלשלו' דאבי"ע כידוע הנה לזה אינם תופסי' מקום כלל לגבי עצמות המאציל ית' וזהו ר"ם ומתנשא מאד על הגוים כו' ולכך אע"פ שגוים מרקדין בהיכלו כו' הן הן גבורותי' כו' פי' הן הן הראי' והמופת לעוצם ענין ההתנשאו' וההסתלקות אל העצמות בעילוי אחר עילוי כנ"ל בענין המגביהי כו' עד שמה שהן מרקדין כו' לא איכפת לו כלל והן הן גבורותי' כו' והיינו כמשל השממי' אשר בידים תתפש והיא בהיכלי מלך וכמבואר במ"א שמפני העדר חשיבות השממית הגם שהולכת ע"ג גופו של מלך כמו הזכוב שהולכת ע"ג ידיו לא ירגיש המלך לו זאת לאיזה ביוזון כו' משא"כ אם ה' איש אפי' קל ונבזה מאד הולך ע"ג השולחן ה' מקפיד מאד כו' וד"ל והנה זהו משל לע' שרים שהם בערך השממית בעת ההתנשאו' אל העצמות כנ"ל אמנם זהו דוקא כאשר יטרד המלך בעצמותו כנ"ל אבל כשיורד ונשפל מן העצמות הנה יוכל להרגיש גם בפחות הערך כשממית זכוב לצוות להבריחם כו' והי' כמשל השינה כשאדם ישן מפני ששכלו ומחשבתו עלו אל העצמות של הנפש ולא נשאר בגופו כ"א בחי' הנפש שהוא הדם כו' לכך לא ירגיש בזכוב שהולכת גם על פניו כו' וכמ"ש במ"א אך כאשר יקץ משנתו מפני ששכלו ומחשבתו ירדו מן העצמות ומאירי' בדרך ירידה במוח ולב כו' הנה אז יוכל להרגיש גם ההרגשה כל שהיא כמו הליכת הזכוב כו' ויקפיד להבריחה כו' או גם בעת הקיצו אם יטרד מאד בעמקות המחשבה אז יהי' העדר הרגשה כל שהיא כ"א בדבר קשה כו' אבל כשאינו טרוד בעצמות אדרבה יורד ונשפל מן העצמו' מטה מטה להטיב לפחותי הערך ומעיין בעניניהם נהפוך הוא שירגיש דקות ההרגשה כו' וד"ל וכמ"כ יובן ענין אין כמוך באלמ"ם פי' מפני שאין קץ לעלוי אחר עילוי אל העצמות הרי יותר לא ירגיש בגוים שירקדו כו' אך אם אנו אומרי' עור"ה למה תישן ה' דהיינו שירד אור עצמו' המאציל להיו' נשפל מטה באור חכמ' חסד דאצי' כנ"ל אזי נהפוך הוא שאינו ר"ם ומתנשא על הגוים כו' אדרבה מדקדק עמהם כחוט השערה במה שמצירי' לישראל כו' וד"ל.

אך זהו לאחר שנשפל ויורד כו' אבל סיבת השפלות והירידה הוא ע"י אתערות' דלתתא בתורה ומצות שהן רמ"ח איברי' דמלכא כידוע וביאור הדבר הוא כמו שאיברי הגוף הן ענפי חיות הנפש דהיינו שבכל אבר יש חיות פרטי מן הנפש כו' כמ"כ הרי המצות נקרא"י מצות ה' פי' כמו שאנו או' אשר קדשנו במצוותיו דהיינו מצות שלו שהקדב"ה מניח תפילין כו' וכל המצות וא"כ רמ"ח פקודי' דלי' הן רמ"ח איברי' שלו פי' ע"י מצו' הצדקה אלקי' להחיו' רוח שפלי' מאין ליש הוא גורם סיבת אור עצמו' המאציל לירד לאור החסד עליון דרועא ימינא כו' וכן ע"י תפילין דמארי עלמא כו' נמשך ויורד באור חכמ' דאצי' כו' ועד"ז בכל רמ"ח מ"ע דאצי' גורמי' סיבת יריד' עצמו' המאציל באורו' וכלים מכלים שוני' בכל פרטי השתלשלות דאצי' כו' וכמ"ש במ"א בארוכ' ואתערות' דלעילא זו נעש' ע"י אתערות' דלתתא במצות שישראל עושין למטה כידוע וזהו המשפילי לראות בשמים כפי' השני דהיינו ע"י השמיים שהוא התורה והמצו' הוא סיבת השפלות והירידה כו' ואז כללי' נ"י נקרא' בשם אספקלריא המאירה להיות כי המצו' מעשיו' שלהם גורמי' רמ"ח פקודי' רמ"ח איברי' וכלים דאצי' כנ"ל וה"ז כמשל הנראה במרא"ה שנראה ביותר התרחבו' ויתרון ההבהקה כנ"ל כמ"כ באורך נרא"ה אור פי' באורך העצמי של המאציל כאשר אתה נרא"ה במרא"ו' אלקי' בתורה ומצו' הנק' שמיים וארץ עליוני' כנ"ל אזי אתה נראה ביתרון האור כו' וזהו כפי' הא' באוריך נרא"ה אנחנו נרא"ה ע"י תורה ומצות כו' אבל הפי' השני שנרא"ה ע"י מסך שהוא אספקלריא דלא נהרא כו' היינו כשאין תורה ומצות לישראל שיגרמו אתערות' דלעילא כו' ואזי שוכח עליהם ואין כמוהו באלמים כנ"ל כי הוא אומר אלכה אשוב"ה אל מקומי העצמי כו' ואסתלקת יקרה דקוב"ה לעילא כו' ואז הגם שמאיר לישראל אינו מאיר אלא דרך מסך לבד כו' ודיל' וזהו כפי' הא' דבשמים כפשוטו שהוא נסתר ונעלם בצמצומי' דשמיים וארץ כו' ולא שנרא' ביתרון האור כו' ודיל'.

ועתה יש להבין ענין וגולה על ראשה ושתים זתים עלי' לימין ולשמאל כו' ז' וז' מוצקו' כו'. הנה מבואר למעלה דאין קץ לעילוי אחר עילוי אל עצמו' כו' וכמ"ש לך ה' הגדולה והגבור' כו' דהיינו שיהי' נשפל ויורד להיו' אור למדת החסד הנק' גדולה כו' וזהי' יריד' ושפלות גדולה מן העצמות והאור המצומצם במדת הגדולה הוא בטל בתכלית לגבי עצמו' גדולתו שאין לה חקר כו' וא"כ אע"פ שסיבת ירידת השמן מן מוצקו' לנרות המנורה

(המגביהי*) במעלה רוחני'. משפילי בשמי' ב' פי' כו' חכמ' וחסד עפ"ר כו' ש' מים. רם על כל גוים בחי' שיני' שממיית. בשמיים תור' ורמ"ח איברים כו' נראה במרא' כזכוכי' המאירה כו'. וגולה עטר' בטל רצונך עכ"ד מוצקו' בו כו' ואם לאו הרם לך ה' הגדולה כו'.

היינו האורו' בכלים דאצי' כו' הוא ע"י אתערות' דלתת' בתורה ומצות מעשיו' כנ"ל, מ"מ עיקר המקור שממנו נובע השמן למוצקות' דהיינו השתים זתים שמימין ולשמאל כו' הוא מן הגוליה אשר על ראשה' והוא בחי' כתר' מלכו' עטרות' תפארת' כו' כמשל העטרה שהיא למעלה ע"ג הראש ומוחי' כו' כן הכתר' הוא המקור האמיתי להיו' המוחי' חו"ב שמימין ושמאל כו' נובעי' שמן במוצקו' כו' וא"א להיו' התעוררו' הכתר' עליון זה מחמת העלא' מן לבד מאחר שהוא מבחי' העצמות' ומוגבה ומרומם מאד נעלה אפי' מן החו"ב כו' כנ"ל, אך סיבת התעוררתו הוא רק מבחי' ביטול הרצון למטה דהיינו בטל רצונך מפני רצונו ואז מפני ביטול הרצון של אדם ברצון ה' למטה מתעורר למעלה בחי' רצון ה' הנק' עטרות' תפארת' כידוע וביאור הדבר הנה כאשר האדם ילך בדרכי ה' לפי הבחירה בלבבו לבד דהיינו כו' כאשר יתעורר לבבו להתקרב לה' בין בעש' טוב ובין בסור מרע אזי יעשה טוב ויסור מרע וכאשר אין בלבבו ההתעוררו' לא יתקרב לה' בסור מרע ועשה טוב וזהו הנק' בעל בחירה בדרכי ה' הנה הגם שיעש' טוב בעת אשר חפץ בלבבו לא יהי' זה העלא' מ"ן כ"א לבחי' המוצקו' לבד שיומשכו לנרו' שבמלכו' דהיינו רק מה שיש כבר בהמשכה ושפע בהם מהב' זיתי' כו' אבל שיתוסף אור חדש בהמוצקו' מאמיתי' מקורא דכולא מבחי' הכתר' עליון הנק' גוליה כו"י לא יהי' מבעל בחירה זה כ"א ממי אשר יטה שכמו בעול הכרחי לעשות הכל נגד רצונו הטבעיים דהיינו שיעשה טוב גם באות אשר לא יהי' התעוררות בלבבו כלל אזי יכריח את עצם לבטל רצונו מפני רצון ה' ויעשה הטוב מפני רצון ה' (ויעשה הטוב מפני רצון ה') לבד הגם שאין זה רצונו וכמ"כ בסומ"ר כו' זה האיש אשר יתעורר למעלה רצון וחפץ ה' במצותיו ית' ושיהי' גילוי בחי' הכתר עליון עטרת תפארת על המוחין חו"ב זתים שמימין ולשמאל כו' שיהי' נביעים בתוספות מרובה וברכה יתירה כו' וד"ל והנה על זה נאמר כי לי בני ישראל עבדי הם פ"י הגם שלמטה אינו אלא עול הכרחי כעול העבד שמבטל רצונו מפני רצון האדון אבל למעלה הם מעוררים מבחי' העצמות של הכתר וזהו כי לו הם דוקא מפני עול העבדות וכענין אומר' ז"ל אשרי מי שעמלו בתורה דוקא כי עושה נח"ד ליוצרו למעלה כו' וכמ"ש במ"א בארוכה כענין דוד בן ישי הקים עולה של תורה כו' וזה העבד הוא למעלה ממדרגות בן כמ"ש שמח נפש עבדיך כי אליך נפשי כלומר רצונו אשא והבן הוא רק לפי הרצון שיש לו מצד טבע לבד שאין זה אלא בחי' מוצקות שכבר מוצקות שצוק בהם בצמצום כו' וד"ל.

וזהו א"ק כקודש העליון בחי' כתר ע"י מצותו הנעשים בעול עבד לאדון עליך מלך דהיינו ע"י העול והביטול הרצון הטבע שום תשים עליך מלך כתר עליון להיות נק' מלך שיהי' חפץ במצות מל' וכמ"ש במ"א וד"ל

כו': מכאן עד סיום המאמר נחתך מגזתי"ק ונעתק מבוך כתי"י מעתיק מס' 401 (וכנראה שבהעתק הכפיל כמה דברים, ויש בו חסר ויתיר).

וזהו השקיפה ממעון קדשׁיך מן השמים וברך את עמך ישראל כו' פי' השקיפה בעול מעשה המצוה שהן מעוררים למעלה שתתברך מן השמי' דהיינו תוספות מרובה על העיקר וכו' וד"ל, וזהו כי עמך מקור חיים באורך נראה ה' מקור חיים הוא המשכות התוספות ברכה מחמת הגולה אשר על ראשה כנ"ל במקור הגבה בלי הפסק כו' ומקור זה עמך הוא בהעלם העצמות כו' אך שיהי' מתגלה בשני לברוך בתוספות והמשכה כו' הוא ע"י כי באורך נראה פי' ע"י שיתעורר למטה בעול ביטול הרצון להיות בבחי' אספקלרי' המאירה דהיינו כאשר יטו שכמם ויהי' בבחי' ביטול עצמו כנ"ל שזהו משל יותר אמיתי לכלי הזכוכית שע"י צמצום והעלאה דוקא מראה הוא את המ"י יותר מובהקים וגדולה כנ"ל וכמו משל האור שבחושך הוא בהארה יותר גדולה מכמו שהיא מאיר בצהר' או עדימ' הבהקת האבן טוב בשעוה הוא נגלה לעין יותר כו' או כמו המשל וחידה שמאיר את אור השכל יותר גם לחכם גדול שהשיגה תחלה בלא משל כו' וכמ"ש במ"א בארוכה וד"ל וזהו באורך נראה אור הקדום ביתרון הרבה כו' וד"ל.

בעזרת השם

להבין שרש הדברי' הנ"ל, כתיב ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שע"י תורה ומצות שהן עושינן גורמי' יחוד עליון להיו' אחדו' אורו' ככלי"ם ויקרא אחד כו'. וביאור דבר זה הנה תחלה יש להקדים ענין רמ"ח מ"ע רמ"ח איברי' דמלכא מהו וגם למה נקראי' תרי"ג ארחי' דהיינו שבגלגלת' דא"א הם י"גי וברישא דז"א מתחלקי' לתרי"ג ארחי' כידוע באדר"ז.

הנה ידוע דכל המצות נקראי' מצות ה' וכמ"ש מצוותי כו' וכמארז"ל שהקדב"ה מניח תפילין ומתעטף בציצית ומתפלל כו'. ויש להבין ענין זה למה לו לקיים המצות בעצמותו כו'. אך הענין הוא להיות כי ידוע דאין ערוך כלל בין עצמות אור א"ס ב"ה עם אור התפשטו' שלו בעולם הנאצלי' שהארה זו הוא בחי' קו וחוט לכד וכלא ממש חשיבא לגבי עצמות האור כו'. וביאור הדבר ידוע שאותו האור והשפע מעצמות המאצי' שנמשך להיו' מקור למציאת אור חכמ' דאצי' או לחסד דאצי' וכדומה הנה הוא יורד בדרך דילוג גדול ממהות למהות וצמצום עצום ואז כדוגמת יניקת השערו' ממותרי מוחי' כו' וכמ"כ אבא יונק ממזל הח' דונוצר כו' ואימא ממזל הי"ג וענין מזל הוא כמשל צמצום ירידת השפע בחלל השערה כו' ועד"ז כל ירידו' אורו' העצמי' שבמאציל לנאצלי' חו"ב ומדו"ת כו' כמ"ש במ"א וד"ל וא"כ יש להבין מהיכן

היא סיבת הירידה הגדולה הזו עד שיתחבר עצמות אור המאציל בנאצלי מאחר שאין ערוך ביניהם כלל.

אך הענין הוא שע"י המצות שהמאציל עושה בהנחת תפילי וצדקה וכדומה ע"ז יוכל להשפיל עצמו ולהי" לו התחברות קצת להתמצצם באורו הנאצלי ע"י הנחת תפילי נמשך מן העצמו שפע אור באור חכמ' דאצ"י וע"י הצדקה וגמ"ח באור חסד כו'. וביאור דבר זה יובן ע"ד דוגמא ומשל מאדם התחתון שבעשותו המצוה הנה יש בזה ב' דברי הא' המצוה בפ"ע גם כשלא יעשנה כמו התפילין עצמם כשלא יניחם יקרא בשם מצוה והב' כשהאדם עושה את המצוה ומקיימה דהיינו שמניח התפילין על הראש זהו ענין אחר מלבד המצוה עצמה ויקרא מעשה המצוה פי' עושה את המצוה שתהיה מצוה כי בלתי ההנחה על הראש הגם שכתוב פי' קדש בקלף לא תקרא בשם מצוה כ"כ עד שיניחנה על הראש שאז נמשך אור חכמ' עילא בפ' קדש משא"כ בתחלה כו' וכמ"ש במ"א וא"כ בזאת יתרון מעלת האדם על המצות בעשותו אותם שממשיך בהן אור וחיות כו' וד"ל וע"ד כל זה ממש יובן למעלה כמו ענין המאמר הקדב"ה מניח תפילין והנה תפילין דמארי עלמא ישנם במציאו' גם קודם שהניח וכתוב בהם מי כעמך כו' והענין הוא בחי' בליטת המוחי' על הראש מה שאין ביכולת המוחי' לקבל בבחי' א"פ ע"י הנחת התפילין ששורה על הראש ומוחין דז"א ומוחין מקיפי' בולטא כו', והרי המניח ועושה המצוה להיות שורה א"מ בפ' התפילין דמארי' עלמא היא עיקר כנ"ל במשל, וזהו שהקב"ה מניח תפילין פי' עצמות המאציל ציוה הנחתן תפילין בז"א כדי שיהי' שורה עליו אורות מקיפי' כו' כי מעשה המצוה הוא עיקר כנ"ל וד"ל ועד"ז בכל המצות בצדקה וחסד מכלים דא"א דבי"ע מעשה המצוה בזאת בא סיבות תוספות אור ושפע לאור מדת החסד כו' כמו שע"י הנחת התפילין בא סיבות תוספות וירידת השפע גם בא"פ דחכמה דז"א וכדומה לזה בכל המצות ע"י מעשה המצוה ע"י מעשה המצות בא תוספות ירידות השפע מן העצמות המאציל לנאצלי והוא עיקר הסיבה להתחברות והתקשרות שלו בנאצלים אע"פ שאין ערוך בניה כלל כו' וד"ל. וכמ"כ יובן ענין שהקב"ה יושב ועוסק בתורה פי' הקב"ה וז"א בעסקו באותיות בתורה הקדושה לאצ"י ממשיך לו יתרון שפע מוחין כו' וכמ"ש במ"א וכן הקב"ה מתפלל ואמור י"ר מלפני שיכבשו רחמי את כו' פי' מתפלל שיומשך בו שפע רב מעצמות המאציל עד שיהי' רצון בחי' כתר בתוספות גילוי להיפוך הגבורות לחסדי' כו' ואז ממילא יושפע שפע רב החסדי' הטובי' לנוק' כו' ועיקר התפילה הוא השפעות רב טוב במדות דנוק' גדולה כו' ובמצות התפילה מעשית דוקא נתקיים תפילתו ונמשך רצון אחר כרב טוב וחסד להיפוך הגבורות לחסדי' כו' וד"ל.

וזהו הטעם שנקראים המצות ארחות ה' פי' שהם מסיבות האורך לה' כו' הלא ידוע דכל התהוות מאין ליש הוא משם הוי' דאצי' וגם שם הוי' עצמות האור מצמצום בו וכו' אורח להוי' היינו שיהי' אורח והליכה להוי' דאציל' מעצמות המאציל הוא ע"י המעשה המצוה דוקא כנ"ל ולכך נקראים תרי"ג ארחי' והן מתפלגי' בז"א הנק' אדם כידוע ואצל בעל הרצון נק' מצות שהן ציום לאדם זה לעשותם וזהו אשקב"מ כו' אך שם הם בדרך כללות י"ג חיבורתי' כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

והנה עיקר הכוונה במעשה המצוה למטה בישראל כדי שיהי' מעשה המצוה באדם העליון ואז יהי' סיבות ארחות להוי' מעצמו' המאציל והיינו כדי להוסיף אורות בנאצלי' ש"ע בפע"ח אך זהו דוקא בצדיק שאין רע בנר"ן שלהם כלל אבל בכינוני עיקר הכוונה במצות שלהם הוא לברר הרע מנר"ן שלהם עי"ז כו', ויש להבין בזה דהלא המצוה א' היא בין לצדיקים בין לכינוני כי התפילין דמשה ואהרן הם ד' פ' דתפילין, שלנו ממש ואיך ישתנה עיקר הכוונה כ"כ, אך וכהמס דונג מפני אש כו', ונמצא הוספות האור והבירור באין כא' וד"ל.

ועתה יובן ענין המשפילי בשמי"ם כו' שע"י תור"ה ומצות שהן שמי"ם ואר"ץ כו' זו"נ או ת"ת ומל' כידוע הוא סיבות הירידה והשפלות שיתחבר אור א"ס כ"ה בנאצלי' כנ"ל וכמארז"ל תנאי הי' לו' ימי בראשית אם יקיימו התורה מוטב ואם לאו אחזיר אתכם לתוהו ובוהו וידוע ענין ו' ימי בראשית הוא עולם הנאצלי' כולם בתנאי נאצלן מעצמו' המאציל שאם לא יקיימו ישראל המצות יוחזרו לתוהו פי' כמ"ש והאר"ץ הית' תוהו דהיינו כמו ענין השינה שהוא הסתלקו' המוחי' אל העצמו' והגם שיש לו צירופי אותיו' המחשבה בחלומות הרי אינם אלא סוף מדרג' המחשב' בחי' הדמיון שבמחשב' כידוע וזהו לסיבת גודל עוצם התרחקות השכל מן המחשב' בשינה אמנם כאשר יקיץ מהשינה הנה יאיר השכל במחשב' ואז המחשב' בבחי' הפנימי' של החכמ' וכולה מלאה חסדי' טובי"ם להרגיש בצערן של ישראל אפי' הרגשה כל שהיא כו' כמ"ש בכל צרתם לו צר כו' וזהו נרא"ה אור שנראי' ישראל ליש ודבר מה כי הלא הם עיקר המכוון בעיקר ההשתלשלו' דאבי"ע וכמשי"ת בעזר"ה וזהו ואם לאו אחזירם לתוהו אל העצמות כנ"ל וד"ל.

והנה לראי' ולאות שישראל הם עיקר המכוון בכל ההשתלשלו' כמ"ש אות היא ביני ובין בניי כו' יובן למשכיל למעלה בענין ריבוי הצמצומי' שונים מן העצמות דגלגלת' והנימין ושערו' שנמשכי' בנאצלי' כידוע באד"ר ואדר"ז ת' אלף עלמין בת' נימין להיטי' כו' וא"כ מובן שכל סדר אופן כל פרטיות ההמשכו' האורו' של המאציל בנאצלי' הוא רק שלהי"ט ומאיר מנימא זו ואם הי' ההארה מנימא אחרת הי' הסדר והאופן במוחי' דאוי"א וזו"נ בדרך אחרת לגמרי בכל פרטי פרטיהם כו' וא"כ מה שאנו רואי' השתלשלו' האצי'

לביע בעליו וירידו' כאלו ובשית אלפי שני כאלו כו' אין זה הכרח שהרי הי' יכול להיות' באופן אחר לגמרי אם הית' ההארה מנימא אחרת לנאצלי' כו' ויש להבין בזה מאחר שהי' יכול להיות' בכמה אופני' שונים למה נאצלו באופן כזה דוקא אך הענין הוא עד"מ מאדם התחתון כשפועל פעולות רבות בשכלו ומדותיו ובפועל ידיו באיזה ענין מוי"מ וכדומה הנה יהי' בכל פרטי פעולותיו איזה מכוון שהוא התמצית והעיקר שאליו הוא נושא את נפשו ושכלו לסבב הדברי' עד שיהי' העיקר ולפי אופן העיקר והתמצית כן יסבב ענין המו"מ כמו אם יהי' הכוונה שלו לקבץ ממון רב הוא עיקר המכוון אז יסבב פעולות המו"מ לפי עיקר הזה והיינו שיקמץ בהוצאותיו וכדומה ואם יהי' כוונתו להגדיל עצמו בעיני הבריו' לבד זהו העיקר אז יפזר כהוצאו' וכדומ' לזה ישתנה אופן סיבוב שפע הוצאותיו על המו"מ כפי העיקר המכוון שיש לו בה כו' ועד"ז יובן ג"כ למעלה שבאמת אין קץ לריבוי אופני ההמשכה ושפע העצמו' בנאצלי' אך לפי העיקר והמכוון יהי' האור והשפע דהיינו שאם הי' ההארה מנימא אחרת שבגלגלת' לא הי' ישראל מקבלי' התורה כי הי' העולם מתקיים בחסד עליון בלא תורה או כדומה לזה הכל בשביל ישראל הוא עיקר המכוון ולפי אופן קבלתם התורה והמצות לזאת הי' סיבת ירידת השפע מנימא זו דוקא כו' ונמצא מובן שכל עיקר סיבת סדר ההשתלשלו' בנאצלי' הוא רק בשביל ישראל שיקיימו התור' ומצות כו' וזהו ביני ובין בני' אות היא לעולם כו' פי' בין העצמו' לעולם הנאצלי' האות והמכוון העיקרי הם ישראל וזהו המשפילי בשמי' שעיקר סיבת השפלת העצמו' בשמי"ם וארץ הם תור' ומצות שישראל עושין וכמ"ש אם לא בריתי יומם ולילה חוקי' שמי"ם וארץ העליוני' לא שמת"י כני'ל וד"ל.

ועתה יש להבין סדר הפסוקי' במנורת זכריה והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה וז' גרותי' עלי' ז' וז' מוצקות כו' ושני' זיתי' עלי' לימין הגולה ולשמאלה כו' המריקי' הזהב. וגם להבין ענין המבואר למעלה שמבחי' ביטול רצון נעש' כת"ר מלכו' עטרת תפארת כו'. הנה סדר ההשתלשלו' מעצמו' המאציל לנאצלי' ידוע שעתי"ק הוא הראש והמקור לכללו' הנאצלי' ואמנם הוא סוף מדרגו' אור הא"ס והיינו שמקבל מבחי' מל' דא"ק לבד כו' וכמו שמל' דאצ' ע"י לבריא' כו'. הגולה שעל ראשה הוא בחי' מל' דא"ק שהוא מל' דא"ס וכמ"ש גולת הכותרת שהוא כמו העטרה שהית' ע"ג המנור' מלמעלה כותרת ומקפת הגבה למעלה סביבו' ראשה כו' כמ"כ בחי' מל' דא"ק מקיף בהגבהה והתנשאו' ע"ג ע"י דאצ' כו' ורק הב' זיתי' שמימינה ושמאלה הם בחי' חו"ב דע"י כו' מקבלי' שפע בצמצום מהגולה זו עטרת' תפארת כו' ומריקים הזה"ב כו' וז' מוצקו' הם בחי' ז"ת דע"י שמקבלי' מחו"ב שבו כו' ומהמוצקו' נמשך לנרו' דז"נ כו'. וביאור כ"ז הנה עד"מ באדם התחתון כאשר עדיין אינו חפץ וצריך שיתעורר להיות לו הרצון והחפץ הרי התעוררו' זו הגבה למעלה היא מהרצון עצמו שהרי בלתי ההתעוררו' לא יחפץ גם כמה שכבר חפץ כו' והיינו לפי שהתעוררות הרצון הוא מבחי'

יחידה שהוא ענין עצמו' הנפש כידוע ומבואר במ"א וכמ"כ יובן שרצון המאציל להאציל חכמ' דאצ' כו' וכדומ' נק' בשם ע"י וא"א כידוע אמנם שיהי' התעורר' לרצון זה הוא מבחי' העצמות דא"ק וההתעוררו' הוא בחי' מל' דא"ק כו' וד"ל. וזהו ענין הגולה גולת הכותרת שהוא ההתעוררו' שיהי' כת"ר מלכו' דהיינו שו"ם תשי"ם עליך מליך כו' והגבה מאד נעלה היא מראש"ה של המנורה אל מול פני"ה כו' שהוא בחי' ע"י וא"א כו' והב' זיתי' למנורה הם חו"ב דע"י פי' כאשר כבר יחפוץ וירצה אז משכיל השכלו' למצוא חפצו ויריקו הזה"ב שהוא הרצו"ן לצמצמו בשכל וסברא ולהביאו לנרו' המנורה דרך המוצקו"ת כו' וענין המוצקו"ת הם המדו' שבשכל הנעלם של הרצון לחיוב או לפטור כו' והעיקר בראשית הגילוי במוחי' דאו"א וזו"נ המה הו' וז' מוצקו' מימין ושמאל דע"י כי הגם שבג"ר דע"י לית שמאלא כו' אבל בז"ת יש ימין ושמאל וביאור הדבר מובן עדי"מ מהעלם המשכיל יומשך שכל לזכו' ושכל לחוב בפירוד וחילוק זה מזה גם במשכיל עצמו אך זהו בז"ת שבו דוקא דהיינו כאשר יומשך ההעלם לידי גילוי כשמעמיק לעמוד על הדבר כידוע וד"ל והמזלו' דנוצר ונקה כו' הן הב' זיתי' כו' וד"ל.

והנה עיקר סיבת ההתעוררו' לכת"ר מלכו' עטר' תפאר' שהוא ענין העושי' הגולה כו' הוא ביטול הרצון כו' ולהבין זה הנה ידוע דבחכמ"ה אתברירו' היינו בחכמה סתימא' דאריך שהוא שרש דשרש כל הברורי' וביאור הדבר כי הנה ידוע ומבואר במ"א שמברורי' רפ"ח ניצוצי' נעש' בחי' אור חוזר מלמטה למעלה עד רום המעלו' שגם בחכמ' סתימא' האור חוזר אל העצמו' דא"ק וחוזר ושופע בבחי' מותרי' השפע ואז הוא בקיעת השערו' ממותרי' ח"ס כו' וטעם הדבר מבואר שם שכל אור חוזר על העצמו' מביא הוא בחזרה מלמעלה תופסת אור ושפע רב עד שיהי' מותרו' השפע מבחי' שערו' דיקנא כו' וא"כ יובן כאן ג"כ בהיות כו' הלא אנו רואי' שהמצות מעשו' כולם הם מבחי' נוג"ה דוקא כמו הצמר דציצ' והקלף דתפילין כו' וכשרפ"ח ניצוצי' מתבררי' ע"י המצו' הרי הם מוסיפי' תוספת אור רב בכל פרצוף ופרצוף שבנאצלי' כנ"ל שהבירור והוספת האור כא' הן באין כו' ונמצא גם בבחי' ח"ס דא"א ניתוסף מותרי' השפע במוצקו' שלו הנ"ל מפני שהי' בו בחי' אור חוזר ע"י הברורי' וזהו בחכמ' אתברירו' שבהיו' כי הלא המשכיל' הנעלם שברצון הוא המבר"ר בציווי מעשה המצות ברמ"ח פקודי'

נו"ן* מלפני כו'. המשפילי בשמי"ם זו"נ כי ר"ם שינה מחשב' בלא חכמ' כו' וכל האצ'י' בשביל ישראל ותור' להי"ט כו'. וגולת הכותרת מל' מאיר בגלגלת' תרי"ג ארחי' ארחו' לה' ש' מוצקו' ז"ר דע"י מזל הח' כו' מברורי' רפ"ח א"ח נעשו כביטול רצון וז' מימין וז'.

רמ"ח איברי' כו' ושכר המצוה הוא הוספת האור בו מן העצמו' כו' וענין הוספת האור בו היינו שיהי' הארת הגוליה ביתר שאת וממילא יתברך ממנה כו' והוספית אור גולת הכותרת היינו שיהי' הסיבה לההתעוררו' ברצון וסיבת ההתעוררו' אינו אלא בחי' עצמו' דא"ק כו' ונמצא שע"י עצמו' אור א"ס ב"ה שחוזר ויורד בתוספ' אור מאיר הוא' כל הנאצלי' כו' וסיבת ירידת תוספת האור העצמי היינו מבחי' א"ח שנעשה ע"י המצות מברורי רפ"ח ניצוצי' הרי מובן שמחמת ביטול הרצון במעשה המצו' דוקא יעשו את גולת הכותרת עטרית תפארת כו' וד"ל והטעם לביטול הרצון דוקא מובן שהיות כל מצוה מצד עצמה אינה אלא רצון פרטי של המאציל כו' אך כללו' הרצון בכל המצות הפרטי' הוא הגבה מאד נעלה מכל ארחו' ה' דמתפלגי' כו' וזה לא יתעורר כאשר יחפוץ במעשה מצוה א' כ"א מצד ביטול רצון הגוף לרצון ה' בסת"ם דוקא שיבטל כל רצונותיו ויקבע בלבבו לילך אחרי רצון ה' מה שיגזור אומר אע"פ שאינו יודע עדיין מה ירצה וכענין נעשה נשמע שמבואר במ"א בארוכה שע"י קבלתם העשי' קודם השמיעה נתקשרו בזה בבעל הרצון כו' וכמ"כ כאן ביטול הרצון לרצון ה' בהכרח דוקא הוא עיקר העלא' מ"ן לכללו' פנימי' רצון העליון עד רום המעלו' דהיינו גם שיהי' רצון לרצון והוא סיבת ההתעוררו' שירצה כנ"ל והוא מחמת שביטול רצון הגוף הוא בחי' א"ח בכללו' הרצון כו' וד"ל.

וזהו כי עמ"ך מקור חיים, עמ"ך בהעלם העצמו' האמיתי דא"ק כלול בדרך טפ"ל מקור החיים בחי' מל' דא"ק כו' ובאור"ך העצמי דא"ק נראה אור בתוספת כרכה והמשכ' בכ' זיתים ובמוצקו' ממילא כנ"ל ע"י מעשה המצו' דוקא כנ"ל אך עיקר הטעם למה שהא"ח של הברורי' יגרמו תוספת ההארה עד רום המעלו' הוא לפי שיתרון האויר מתוך החשך דוקא יבא שמפני שרמ"ח מ"ע בנוג' דעשי' הם הנק' חושך מזה בא יתרון האור גם בעצמו' אור א"ס ב"ה כי נעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו וסוף מעש' במחשב' תחלה כידוע שיש יתרון מדרג' בסוף עד שיקבל הראש ממנו כו' וכי' מברורי רפ"ח ניצוצי' דנוג"ה יבא יתרון האור וכמשל הנ"ל בהבהקת האור בצמצום החושך יותר משיבהיק בצהרי' כו' והיינו נראה אור כמו במרא"ה כנ"ל וד"ל.

הוא: כאן נחתך מהגליון.

וכ: כאן נחתך מהגליון, ואוציל: וכנ"ל.

בעזרת השם ליל שבת פ' ויגש

להבין מאמר הזוהר פ' ויגש (דר"ה) פתח ר' אלעזר כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו כו' גואלינו מעולם שמך, עד לא אתברי עלמא אתיין כל אתוון קמי' עאלת תייו כו'. וסוף המאמר כי אתה אבינו בגין דהאי עלמא בהאי דרגא אשתכלל כו' כי אברהם לא ידענו אע"ג דביה קיומא דעלמא לא אשתדל עלן כעל ישמעאל דאמר לו ישמעאל יחי' כו' (וישראל לא בריך לבנוהי אלא בהאי זאת כו') וישראל לא יכירנו דשבק כל ברכאן להאי דרגא לברכא כולהו, כי את' אבינו קיימ' עלן לאשגחא עלן כאבא על בנין כו', גואלינו מעולם אנת אתקרי גואל כמ"ש המלאך הגואל ודא מעולם שמך ודאי ותנינן אין מפסיקי' בין גאולה לתפלה כו' עכ"ד.

הנה בתחלת המאמר בענין האותיו' להבין שרש הענין איך שכללו' האותיו' כבר נאצלו וכל אות עאלת קמי' כו' שבו יהי' עיקר ההשתלשלו' דאבי"ע כו' זהו סוד עמוק אך להבין בצורת האותיו' והכינויי' שלהם הנה מבוארי' בפרד"ס ושערי אורה ומה שנוגע למאמר זה יש להזכיר מ"ש שם על הפ"א כי הוא ביי"ת יו"ד והוא בחי' בינה שהיו"ד בהיכלה כו' וגם הפ"א רומז לפה שממנה מקור מוצא האותיו' בפ"ה אחע"ה מהגרונן כו' משא"כ בחכמ' עדיין לא יוכל להמצא ממנה מוצא האותיו' כידוע והנה מה שפתח ר' אלעזר בפסוק זה כי אתה אבינו על פ' זו ויגש אליו יהוד"ה כו' עיקר הכוונה הוא להורות למשכיל בענין יהודה ויוסף שיהודה הוא מל' כידוע ונגש להתחבר אל יוסף צדיק חי' עלמין בחי' יסו"ד כידוע לכך מביא ענין הפסוק כי את"ה שהוא מל' יהי' גואל לעתיד לבא במקום יוסף שידוע שהגאולה בחי' יסוד כו' ולפי שאסור להפסיק בין גאולה לתפלה ומתחברי' למהוי חד לכך גואלינו' מעולם שמ"ך דוקא כו' זהו כללו' המכוון וכדי להבין זה בפרטו' מתחיל לבאר הפסוק כי את"ה אבינו ולא אברהם אע"ג דאיהו קיומא כו', פי' כי הנה ידוע שהמל' הוא הדיבור ולהיות כי אנו רואי' שאין התעוררו' הדיבור באדם כ"א כאשר יצטרך להשפיע לזולתו אי"כ הדיבור הוא בחי' ממוצע בין המשפיע למקבל וה"ז כמו השליח שמביא דבר מזה לזה ולכך נקרא הדיבור בשם מלאך כמ"ש במ"א וגם כאן יובן למשכיל בסוף מאמר זה דגואלינו' מעולם שמ"ך הוא הדיבור אתקרי המלאך הגואל כו' והנה ידוע דאבא יסד ברתא פי' מקור מוצא אותיו' הדיבור הוא ממל' דתבונה ושרש מל' דתבונה הוא מהחכמ' הגנוזה בבני' כמ"ש למעלה והחכמ"ה נקרא אבינו' כידוע וזהו שאמר על עליית מל' לעיל כי את"ה יהי' במדרג' אבי' הנק' אבינו' כו'.

וביאור הדברי' הנה יובן עפ"י מאמר הידוע בענין באחרית הימי' נכון יהי' הר בית ה' בראש ההרים כו' פי' שהמל' הנק' אחרית הימי' יהי' הגבה למעלה ממדרגת ההרי' עליוני' מדו' דאצי' כי תהי' עטר"ת בעליה שכאשר יתברר שם ב"ן יהי' בחי' ס"ג שהוא בבינה ברא"ש ההרים כו' כמ"ש

במ"א וגם כאן מרמז לזה שאתה יהי' אבינו אב"א שלמעלה מן ההר"ם כו' ואברהם לא ידענו כו' פי' המדו' דאצי' הן עתה המשפיעי' למל' ואז לא יהי' האור והשפע מהמדו' למל' מאחר שתתעלה למעלה מהם בראש ההר" כנ"ל ומפרש הטעם דאצי' דקיומא דכל המדות הוא אור החסד דאברהם דאזיל עם כולוהו יומין כו' וכנו' בע"ח שנשאר רשימו מן החסד בכל מדה ומדה כו' עכ"ז לא אשתדל עלן כעל ישמעאל דא' לו כו' פי' כי מצד מותרי שפע אור החסד יצא עיקר החסד לישמעאל ולא אשתדל כ"כ על יצחק מפני שהוא היפכו מבחי' גבורו' כו' ורצה מפני זה שישמעאל יחייה במקום יצחק כו' וד"ל. גם ישראל הוא ת"ת לא יכירנו הגם שהוא שבחא דאבהן כי כלול כל המדו' כו' אך להיותו מאד נעלה מן העולמו' שלח את השפעתו ע"י המל' הנק' זא"ת כמ"ש וזאת אשר כו' וזהו דשבק לכל ברכותיו דהאי דרגא יכרך להו ולא הוא בעצמו כו' אבל אנת' אשתדלת עלן כו' ומאחר שזא"ת בריך להו כשתתעלה בראש ההר" כנ"ל יאמרו כי אתה' אבינו דוקא וד"ל.

גואלינו מעולם כו' אין מפסיקי' בין גאולה לתפלה, חוזר לכללו' המכוון שכאשר יהי' עליי' האמיתי' למלכו' אז תקרא הגואל כמו אשר עתה יקרא בחי' יסוד גואל כמ"ש אם יגאלך טוב כו' עד אשר אין להפסיק בין גאולה דיסוד למל' הנק' תפלה כידוע לאחזא' דכולא חד ומאחר דכולא חד א"כ כאשר תתעלה המל' להיו' עטרת בעלה כנ"ל תקרא המלאך הגואל כו' וד"ל וזהו כי הנה המלכ"י נועדו כו' כאשר יתחברו יוסף ויהודה והיו לאחדי' ממש כמ"ש ויגש אליו יהוד' והיינו כמ"ש והי' אור הלבנה כאור החמה כו' שוין בקומתן ממש כו' אז עברו כן תמהו כנ"ל כי בהיות היחוד השלם לא יש אחיז' לחיצוני' כלל וכלל כו' וד"ל. ענין יהודה ידוע שהוא ענין למען יזמך כבוד פי' כמ"ש ביהודיה הפעם אודה את ה' דהיינו ההודאה ותכלית הביטול שבחכמ"ה שבמל' דאצי' כמ"ש במ"א ע"פ שחור' אני כו' וד"ל.

***חלום** פרע' אח"ד הוא כלומר לפי שהי' החלום כפול בד' וד"פ ז' כ"ח וכמ"כ בפתרון הרי נ"ו לכך חיכרם יוסף ואמר חלום פרע' אח"ד כדי למעט המספר ולהעמידם על ז' לבד כו' וד"ל.

ויתנכר אליהם כו' כי הי' מבחי' פנימי' יסוד שלמעלה מהם הרבה והם חשבוהו במדרגתם במל' לכך חשבוהו לשפל מהם כו' וזהו הטעם עצמו שהוא הי' יכול להתנכ"ר מהם והוא הכירם מיד שזהו הוראה על מדרגתו הגבוהה הרבה מהם וד"ל.

לא הכירוהו הגם שהי' תחת אלקי' כו', שבטי' היכל ק"ק דבריא' שהארתו מן האצי' שילוי"ב כו' י"ב בקר והים מלמעלה כו' שבט ענף מן האילן

דשביט כו'. יוסף הד"ר מ"ה וב"ן כו' מל' דא"ק שמו' הנאצלי' התעוררו' המדה מעצם פשוט כו' כמו חסדן שבהעלם שמעוררי' אותו כו' וגילוי התעוררו' למעלה כמו הגילוי דקריא' שם ולא כמשל השלהבת כו', מזל ונוצר ונקה כו' בינה מצרי"ם השגה מצמצמת.

ויוסף הור"ד ששם עלו שבטי' כו' לשם ה' מעוררי' המדה ורב חסד כו' אפי' כשכועס כו' וכמו שקוראי' בשם.

הו"י סובב וממלא כו', ונתתי לך שכם א' כו' שכם כמאן דשדי כו' אחוריי' בעמי' יהי שפה ברורה לעבדו שכים א' שיהי' ה' אחד כו' עולי עין למעלה מהשג' הנרא' ליש כו' סתימו כו' ושם ויפת שכם שניהם • אבל כ"ם הוא השליש הכלה כו'. כחברי, רוממו' כו' פיפיו' ב' פיות א' תאור' המשפילי ליתן יניק' כו' כי מתנשא • והב' גסו' אם תגביה כנשר כו' בגרונ"ם קנה חכמ' נתפס בלב בתפלה ורידי"ן התלהבו' כו' חותך הראש מן הגוף כו'.

ואלה המלכ"י כו' מ"ה דמצח' יסו"ד דא"ק הד"ר כו'. שכם אח"ד על אחי"ר, הברור שבטי' מרפ"ח דבי"ע מהר"ע טו"ב מאלמי' אלומי' בשד"ה חק"ל כו' אבל אלומתי' קמה כו' ברור נעל באצ"י מכתפי' דא"א להפוך לפנימי' א"א כו', כי בשינ"ה הסתלקו' המוחי' בא למעלה למעלה מתורה אחוריי' דא"א שממית' כו' וכמו במצרי"ם פרע"ה עורף עומ"ד על היאור אניי עבדי' לכל נתפשט זרועו' דא"א כו' זרועו' דא"א אבל יאר פניו בחו"ב ממילא לא נמשך לכתפי' וגם הפנימי' מאיר בחו"ב כו'. חו"ב שר המשקי' קנה חכמ' לחלוחי' המוח כו' כי גיד"י המו"ח עושי' הרגשה בלב ע"י הקנה שמוליך משק' לריא' וגם הקול מלב לקנה כו' והוא העיון בהלכ"ה אורי' מחכמ' כו' וורידיו' מלמט' למעלה כהא"ש רמ"ח מ"ע והנתפס בל"ב בתפלה ע"י הקנה וההתלהבו' מבינ' לבא ושס"ה ל"ת ע"י הורידיו' כו' כי שניהם צריך והוא פיפיו' ב' ההי"ן חו"ג ע"י מ"ע להמשיך גם מותרי' השפע לחכמ' דאורי' כו' וע"י ל"ת כדי שלא יתגא"ה מלמט' למעלה לקבל מכתפי' דא"א כו'. הושט ממוצע הן צירופי' אותיו' חט"ה לחם לכו לחמי כו'. מיד האמורי' אותיו' מחשב' כו' כי השביר' הי' בכלי"ם דוקא שהוא האותיו' צירופי' אחרי'. עצת ה' תקום מ"ה כו'. בקשתי בבעותי למשוך היתה בהכנע' עצמו' נעש' גילוי • אור גדול שמאיר יותר למרחק כו', כי הנסתר"ם שאינם בו בקשתי ישיגם כו' כי ה' גדול ונור"א בגילוי גדול.

שניהם: כאן נחתך מהגליון.

מתנשא: כאן נחתך מהגליון.

גילוי: תיבה אחת אינה ברורה בכת"י.

(בענין האותיות)

הג'מ"ל ביסוד לפי שהוא וי"ו ולכך הוא גומל דלים פי' שגומל חסד ושפע למלכו הנק' ד"ל כמ"ש אשרי משכיל אל ד"ל כו' וענין הוי"ו יו"ד הוא דוגמת הוי"ו אך הוי"ו הוא יוד וי"ו להורות על פנימי הטפה היא יו"ד בראשית השפע כו' ונמשכה בשפע הוי"ו אח"כ כידוע משא"כ גימ'ל הוא בהיפוך הוי"ו למעלה והיו"ד למטה כו' להורות על סיום השפע במל' אחרי המשך האור והשפע מן המשפיע כו' וד"ל. הדליית במל' וכן הה"א, הדליית לפי שיש בו אורך ורוחב להורות על כלי קבלת השפע כידוע והיו"ד שבה"א ידוע שהוא בנין המל' כו'. הזי"ן במל' לפי שהיא כלי זיין באבנא ורומחא כו' כנז' בזהר ויפקד בידה כו' וזהו ענין ענני כבוד שקיבלו אבני' כו' דכל מאני קרבא אפקד בידה כו'. החיית בבינה להיותו ענין החירות שהוא בבינה עלמא דאתי כידוע וגם להיותו ב' זיינין כו' ועוד שהוא אות השמיני מלמעלה למטה כו' וכמ"כ הבינה היא השמיני' מן הכתרי' כו' וגם השמיני' מן המל' כנז' בזהר דכשם דאיהי תמינאה כו'. הטי"ת ביסוד להיותו הטו"ב כו' וגם להיותו האות התשיעי כו'. היו"ד בחכמ' להיותו נקוד' כידוע. הכ"ף בכת"ר כו'. והבי"ת בבינה וכן הפ"א שהוא בי"ת יו"ד כו', נו"ן פשוט' בכת"ר נו"ן כפופה במל'. צדי"ק ביסוד' כו' לפי שהוא יו"ד נו"ן כו'.

בזהר ויאסור יוסף מרכבתו, דא צדיק כו' לקראת ישראל תא אדם כו', פי' שמרכבת יוסף הוא מרכבה תמאה שהוא • שזוהי מרכבתו יצירה ועשי' ויעל לקראת ישראל דא אדם וד"ל.

שהוא: תיבה אחת אינה ברורה בכת"י.

בעזרת השם

להבין מ"ש בזהר פ' ויגש (ר"ז) ע"פ ה' בחכמה יסד ארץ מגו חכמ' עילא' ותתא' כו' כונן שמים בתבונה כונן בכל יומא ויומא ולא פסיק ולא אתתקן בזמנא חדא כו' ודא הוא דכת' ושמים לא זכו בעיניו כו' דמגו חכיבו ורעו סגיא לא דמי בעינוהי דמתתקנן כדקא יאות כו' ע"ש. הנה כת' מחדש בכל יום מעש' בראשית פי' מוחין חדשים נמשכי' בכל יום מאויא הנק' מעש' בראשי' לכל יום ויום מאיננו יומין עילאין דזו"ג כו' עד שגם בזמן הגשמי דבי"ע ג"כ מוחין חדשים נמשך להם בכל יום שלהם מה שלא הי' אתמול כו'. וביאור הדבר הנה אנו אומרים וקדושים בכל יום יהללך סלה כו' פי' קדושים נקראים שבטי יעקב שנים עשר שהם בחי' מרכבה תתאה למל' דאצי' והטעם שהם קדושים לשון מובדל ומרומם מן הצמצום כו' היינו להיות כי יש הפרש בין הארת האצי' כאשר כבר הוא נסתר ומצומצם בתוך הנפעל

נוסחא שניה

ביום השבת, פי' ויחי בעזרה

בזהר פ' ויגש פתח ואמר ה' בחכמה יסד ארץ כו', ת"ח כד ברא קב"ה עלמא, חמא דלא יכול לאתקיימא עד דברא אורייתא כו'. פי' קב"ה הוא המאציל ב"ה שברא עלמא, הוא שהאציל ז"א באצילות וחמא דלא יכיל לאתקיימא, פי' שא"א להם להתקיים בלעדי מוחין, שהוא אורייתא שהוא מוחין דז"א ובה קיימו עילאי' ותתאי, שהוא ע"י הארת המוחין בהם כנ"ל, הה"ד ה' בחכמה יסד ארץ, פי' דאבא יסד ברתא, וע"י חכמה שהוא אבא יסד ארץ (שהוא נוק' דאצילות) ד"א ה' בחכמה יסד ארץ עלמא עילאה לא אתברי אלא מגו חכמה, פי' עולם האצילות נק' עלמא עילאה כו', ועלמא תתאה שהם עולמות בי"ע לא אתברי אלא מגו חכמה, וכלהו נפקין מגו חכמה עילאה שהוא אבא דאצילות, ומגו חכמה תתאה שהוא חכמה שבנוק' דאצילות (שממנה נפקו עולמות בי"ע) וד"ל. כונן שמים בתבונה הוא המשכת מוחי' דאימא לז"א וד"ל. ד"א כונן, פי' שכונן משמע לשו' הווה שתמיד הוא כונן כו' אלא כונן כל יומא כו' ולא פסיק, ולא אתתקן בזמנא חדא, אלא בכל יום אתקין ליה והיינו רזא דכת' ושמים לא זכו בעיניו, וכי ס"ד דגריעותא הוא לשמים, אלא רשימו משמים איהו, בגין חכיבו ורעו סגיא דקב"ה רעי בהו כו' דאע"ג דאיהו מתקין לי' לא דמי בעיני דמתתקין כדקא יאות בגין רחימותא דילהון לגבי' כו' (עכ"ל).

וּפ"י' שמפרש שמ"ד כונן לשו' הווה שכונן תמיד כו', אינו גריעותא לשמים (שאינה ישר בעיניו כו') כ"א אדרבה חשיבותא לשמים כו' שכונן דכל יומא ולא פסיק כו', פי' כמשל באדם שעושה איזו מלאכה שעושה כלי וחפצו ותשוקתו בה מאד לעשותה נאה ויפה מאד, הנה כל מה שעושה אף שעושה

דבריא כו' בין הארה זו עצמה בעודנה בבחי' אצי' במקומה העצמי שאז נק' בשם קדוש ומובדל כו' אך מפני שסופה לירד ולהתצמצם בבריאה הוא בחי' בריאה שבאצי' כו' כי גם האצי' כלול מבריאה כידוע ודל' ואמנם גם בחי' בריאה שבאצי' גבוה הוא מן בחי' אצי' שבבריאה כידוע שתחתית העליון גבוה מאד נעלה מעליונו של תחתון וזהו שנק' השבטים בשם קדושי' להיות כי הם בתכלית ההתחברות באצי' עצמו קודם שירדו להתצמצם כו' וכתבי הן בקדושי' לא יאמין ושמים לא זכו בעיניו כו' פי' מפני שבכל יום ויום מאינן יומין דאצי' נמשך מוחי' חדשי' מאוי' וביאור הדבר היינו עד"מ החכמה הגשמית שבאדם כשמשפיע שפע השכל שיש לו הנה מה שהשפיע בשעה זו לזולתו לא יחזור עוד להשפיע' אות' אלא ישפיע שכל חדש והנה מוכרח שיהי' השכל החדש יותר עמוק מן הראשון כי אם הוא במדרגי' הראשון אין זה התחדשו' שפע שהרי כל שפע הוא מבחי' התחתוני' שבמשפיע כידוע ואיכ' מאחר שצריך להשפיע חדשו' צריך שיהי' שפע זו החדש'

נוסחא שניה

אותה יפה מאד אינה ישרה בעיניו דלא דמי בעיניו דאיהי מתתקן כדאי יאות, ועושה ומתקנה באופן אחר שיהי' נאה יותר ויותר משהי' קודם, ואף לאחר עשייתה נאה יותר אינה ישרה ג"כ בעיניו מרוב חיבתו אותה (שתהי' נאה מאד) ועושה ומתקנה עוד נאה יותר כו' נ' כמיכ' למעלה ממש, שהוא כונן שמים בתבונה, פי' המאציל ב"ה הוא כונן את השמים שהוא ז"א דאצילות (שהם המדו' חו"ג ת"ת נה"י) כדכתי' לך ה' הגדולה והגבורה והת"ת כו' ופי' שהוא כונן אותו תמיד בלי הפסק בכל יום ממש, והוא כנו' (בפרע"ח) שהמוחי' שמסתלקין בלילה אינם חוזרים למחר אותן המוחי' שנסתלקו, כ"א נמשכים למחר מוחין חדשי' שלא נמשכו כלל קודם כו' (ע"ש) וזהו כוונתו בזה שהוא כונן תמיד בלי הפסק כו' ודמי בעיניו דלא מתתקן כדא יאות, ופי' כנ"ל כמשל שמחמת החיבה שיהי' נאה אינו ישר בעיניו מעשיו ותיקונו הראשוני' ומתקנה בהידור יותר כו' וכן אותו ההידור ג"כ אינו ישר בעיניו מחמת חיבתו אליה (שתהי' נאה ויפה מאד) ומתקנה עוד בהידור יותר מכמקדם כו' כמיכ' למעלה כשמשפיע המאציל ב"ה (שנק' קביה) לז"א דאצילות שנק' שמים מוחי' (לצורך תיקונו כנ"ל) ואיכ' כשמסתלקי' בלילה אינו משפיע להם ביום מחר אותן המוחי' שנסתלקו שאינם ישר בעיניו מחמת חיבתו לשמים כו' ואלו הי' משפיע בכל יום אותן המוחי' הישני' שנסתלקו בלילה אין זה עליה כלל לשמים (שיעמדו הכל על תיקונו הראשון שהם המוחין הראשונים), כ"א הוא ב"ה משפיע להם בכל יום מוחי' חדשים שזהו עליה לשמים בעילוי אחר עילוי, פי' שהמוחין הישני' שנסתלקו אינם חוזרים אליהם כלל, כ"א נמשכים מוחין חדשים נעלים מן הישני', כי בסדר השתלשלות מלמעלה למטה, הוא תחלה יורד המדרגה הנמוכה ואח"כ

ממדריג' הגבוה שבשכלו יותר מן הראשונ' וכן השלישי' תהי' ממקום גבוה מן השני' • שברוב הימי' יגיע להשפיע מהמדרג' היותר נעלה שבשכלו וחכמתו שאין עוד למעלה הימנ' ואמנם אם אין לשכלו וחכמתו קץ וסוף לעילוי אחר עילוי לא יגיע לעולם בהשפעתו למדרג' שלא יהי' עוד למעלה הימנ' כו' גם שיהי' בכל פעם התחדשו' ממקום גבוה יותר כו' וד"ל ועד"מ זה יובן בהיו' שאין קץ וסוף לאור חכמ' דאצי' מאחר שאור א"ס ב"ה נתלבש בה כידוע וא"כ הגם שבכל יום ויום מהמדו' עלינו' נמשך התחדשו' המוחי' מאורו' דאבא כו' ובכל התחדשו' צ"ל ממקום הגבוה שבאבא יותר מן מוחי' הראשוני' כנ"ל עכ"ז לעולם לא יהי' קץ וסוף לעילוי אחר עילוי בחידוש אחר חידוש כו' מפני שהוא אור א"ס כידוע וד"ל וזהו וקדושי' שמקבלי' מיומין עילאין דז"א דאצי' חידוש המוחי' לנוק' כידוע יהללו סליה בלי קץ וסוף מיום ליום כו' וגם בהם לא יאמיין מפני שגם שמיים לא זכין בעיניו פי' שגם הם מתחדשים בכל יום מאז"א ואין קץ להתחדשו' זו כנ"ל וד"ל אך

השני' • שברוב: בגוכתי"ק נחתך כאו מהגליון, ובכתי"י מעתיק: עד.

המדרגה הנעלה הימנה וכן עד רום המעלות, ולכך המוחין חדשים שנמשכים מה שלא היו קודם הוא העילוי להם במדרגה נעלה, והוא כנ"ל שמרוב חיבתו של הקב"ה לשמים כו' לכך הם לא זכו בעיניו פי' שאף שמשפיע להם מוחין נעלים אעפ"כ אינם משפיעים אותן המוחי' שנפל אתמול שאתן אינם ישר בעיניו כלל שהוא רוצה לתקנם בתיקון משוכח והוא השפעת מוחי' חדשי' שעתה (וכן אותן אינם ישר כו' למחר ומשפיע עוד נעלי' מן הראשוני' וד"ל) וכנ"ל במשל באדם בעשיית כלי שמרוב חיבתו אליה לעשותה נאה מאד אינו ישר בעיניו המלאכה ראשונה ומתקנה בהידור יותר כו', וד"ל. וזהו כונת הזוהר, אע"ג דאיהו מתקין ליה לא דמי בעיניו דאיהו מתקן כדא יאות בגין רעו וחביבו סגי' דקב"ה רחים לון והוא כנ"ל שמשפיע להם בכל יום מוחי' חדשים כו' (וגם בגין רחימותא דלהון לגבי', פי' שהמוחי' הישני' אין ישר בעיניהם שמשתוקקים למדרגה נעלה להשגה חדשה וד"ל), וזהו בחי' עליות עד אין קץ בבחי' א"ס ממש שהשפעה ראשונה מסתלקת ונשפעת השפעה חדשה שהיא נעלה כנ"ל וכן עוד נעלה בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית בבחי' א"ס ממש (ואף שלמטה אינו בחי' עליי' אבל למעלה יש עליות עד אין קץ בבחי' א"ס כנ"ל), אך ההפרש הוא בין עליות דעתה, ובין העליות שיהי' לעיל בימות המשיח, הוא, שעתה הוא כל העליות והשגות רק מאבא דאצילות, פי' אף שעתה הוא ג"כ עד אין קץ בעילוי אחר עילוי בבחי' א"ס ממש כנ"ל, אעפ"כ השגתם ועלייתן שבבחי' א"ס הוא רק מאבא שהוא חכמה וכדכתי' ה' בחכמה יסד ארץ, אך מה שמשגי' בבחי' א"ס, הוא כי התלבשות אור א"ס ב"ה הוא כחכמה כנ"ל במ"א, שיש כמה מיני מדרגות בחכמה גופא מדרגות עד אין קץ בבחי' א"ס ממש, אבל אעפ"כ כל ההתגלות

סיבת התחדשו' זו בכל יום ממקום הנעלה יותר מבואר המשל במאמר זה להיו' כי לפי שהחביבו' נפלאה בפועל השפע עד שנדמה לו פועל שפע הראשון' אינו' בשלימו' עדיין כו' וביאור הדבר כו' שמפני עונג המשפיע בשפעו לא יחזור מה שכבר השפיע כי כלא תחשב בעיניו וירצה להשפיע חדשו' נעלים יותר כו' וזהו מסיבת החביבו' דוקא לכך לא זכו' בעיניו שפע אתמול כו' וכמו בעבודת ה' מה שהי' לו כוונ' הלב אתמול כלא חשיבא לגבי כוונתו היום כו' ודיל'. והנה סיבת ההתחדשות מאו"א לזו"נ עתה כו' אלפי שני' אינו אלא מצד החביבו' שהוא הארת העונג שבחכמ' שאינ' אלא האר' בעלמא כו' אבל באלף הז' יהי' חביבו' זה בגילוי דהיינו מהארת עיי' עצמו שלמעלה הרב' מחויב וכידוע וגם באור א"ס שבעיי' יהי' גיכ ענין חידוש המוחי' בעילוי אחר עילוי כו' כמו עתה באו"א כו' מאחר שהוא א"ס גם בעונג עצמו כו' ודיל' ובכל זאת יובנו כל דברי המאמר הזה דעלמא דאתי לא פסיק כו' עיש ודיל'.

והשגתם בכחי' הוא רק מפרצוף אבא ששורה בו א"ס ב"ה אבל לעיל יהי' ההתגלות וההשגה יהי' מפרצוף א"א ועתיק שיתגלה משם הארת בכחי' א"ס שהוא נעלה הרבה מכמו שעתה שאין הגילוי רק מאבא בלבד כנ"ל וכדכתי' ישכיל עבדיו ירום ונשא וגביה מא"ד, שהם ה' עליות עד בחי' מאד שהוא עתיק שיתגלה אז כנ"ל ודיל'. (וזהו אור חדש כו' תאיר לעיל ודיל').

וזהו וקדושים בכל יום יהלוך סלה, פי' קדושים הם הי"ב שבטים שהם מרכבתא תתאה, פי' שהם בחי' אצילות שבכריאה ששרשן מאצילות ונמשכו לכריאה (או כריאה שבאצילות *) והם המחברים בי"ע לאצילות, כדכתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה, והם נקראו קדושים כו' ופי' שבכל יום יהללו' סלה, שהשגתם בכל יום הוא השגת מוחין חדשים מה שלא נמשכו כלל מקודם והוא הכל בחי' עליות כו', כנ"ל שהמדרגה נמוכה יורדת תחלה, ואח"כ המדרגה הנעלה, ולכן כל המוחין חדשים שיורדים הוא הכל בחי' עליות כו' כנ"ל וזהו וקדושים בכל יום יהללו' סלה שמשיגי' בכל יום מוחי' חדשים שהוא בכחי' עליות עד בחי' א"ס ממש וזהו לשו' סלה ודיל' (וזהו השגת כל הנשמות הגבוהות בגי' עליון כמו נשמת מרע"ה כו' שהשגתן הוא אף עתה בכחי' א"ס כנ"ל), אך עתה הוא ההשגה רק דרך אבא בלבד כנ"ל ולעיל יתגלה מפרצוף עתיק שיתגלה אור חדש לגמרי וכדכתי' אור חדש על ציון תאיר ודיל'.

תורה ברבים, שבת פ' ויחי, בעזרה"י

ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך כו'. הנה צריך להבין תחלה ההפרש שבין יוסף לאחיו הי"ב שבטים, שבאחיו הי"ב שבטים כתי' ששם עלו שבטים שבטי י"ה להודו' לשם הוי' כו', שכת' בהם עלי' כו', וביוסף כתי' ויוסף הורד מצרימה שכת' בו בחי' ירידה. ולהבין כ"ז היטב, צ"ל היטב, הפ' ששם עלו שבטי' כו' להודו' לשם הוי' כו'. דהנה כתי' אתה אני ראשון ואני אחרון כו' שאתה הוא ראשון ואתה הוא אחרון ומבלעדיך אין לנו מלך כו', ופי' שא"ס ב"ה בעצמו בכבודו הוא רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית מגדר התהות כל העולמות, שהוא ב"ה הוא קדוש ומובדל כו' וכדכתי' אני הוי' לא שניתי כו' בין קודם שנברא כו' ובין לאחר שנברא כו' שזה קמי' ממש בלי שינוי כלל, שהוא ב"ה בעצמו הוא קדוש ומובדל מגדר השפעה להתהות עולמות ושוה קמי' בין קודם שנברא כו' ובין לאחר שנברא כו' הוא הכל בלי שינוי כלל שהוא מובדל כו' אך רק התהות כל העולמות שנתהוה הוא רק מבחי' שמו בלבד, כדכתי' כי נשגב שמו לבדו, הודו' על ארץ ושמים, שהתהות כל העולמות הוא רק מבחי' שמו בלבד שהוא רק הוד וזיו והארה מעצמותו ית' ופי' שכל מדותיו ית' שהם המהוי' כל העולמו' כו' כמו אל א"א ורב חסד ונוצר חסד כו' הם רק שמותיו ית' בלבד שהוא רק הארה וזיו מעצמותו ית', וכמשל קריאת השם באדם הגשמי, שאין מצטרף האדם עצמו להש"ם שלו בשביל עצמו (שיכול לחיו' כו' בלא שם וד"ל), אך רק השם שלו הוא מצטרף לזולתו, פי' כשצריכי' לקרוא אותו שיפנה לחבירו, אז קוראי' אותו ע"י קריאת השם שלו, אבל אין מצטרף השם בשביל עצמו כנ"ל, והוא כמו כשצריך חבירו אליו שישפיע לו איזה חסד כו', והוא באותו העת בכעס ורוגז גדול, אזי קורא אליו חבירו, איך שהוא בעל חסד גדול כו', שע"י הקריאת שם חסד עליו שקורא לו כו', מעורר אצלו את מדת חסדו שיש אצלו בלבבו בהעלם, וע"י הקריא' שם כו' מעורר את המדת חסד שבלבבו בהעלם שיתגלה אליו שיתן לו אותו דבר שמבקש ממנו ואף שהוא באותו העת בכעס ורוגז גדול, פי' שמדת חסדו הוא אז בהעלם גדול כו' אעפ"כ מעוררו ע"י הקריאת שם חסד עליו שהוא בעל חסד כנ"ל שיתגלה מדת חסדו אליו מן ההעלם לגילוי שיתן לו מה שמבקש כו' וכמ"כ כשצריך התלמיד לקבל השפעת חכמה מרבו (שישפיע לו רבו איזה דבר חכמ' כו') מעוררו ג"כ על קריאת השם חכמה עליו שאומר לו איך שהוא חכם גדול כו' שע"י הקריאה ממשיך את הדבר חכמה שבהעלם אצל רבו שיבא לידי גילוי שישפיע לו וד"ל. כמ"כ למעלה ממש, שא"ס ב"ה בעצמו הוא רם ומתנשא עד אין קץ ותכלית מגדר השפעה להתהות העולמו' כלל, כדכתי' אני הוי' לא שניתי כו' שאין שינוי כלל אל עצמותו ית' בין קודם שנברא כו' ולאחר שנברא כו' שהוא שוה ממש קדוש ומובדל כנ"ל ורק התהות כל העולמות הוא רק מבחי' שמו בלבד שהוא רק הארה וזיו ממנו ית', והוא בעצמו אין מצטרף להשם כלל כ"א השם הוא רק בשביל השפעה לזולתו (כנ"ל במשל),

ופי' שמדותיו ית' שהם אל' א"א ור"ב חס"ד נוצ"ר חס"ד כו' שהם המהווים כל העולמו' כו', הם רק שמותיו בלבד, פי' שע"י קריאת של העולמו' שם חסד עליו שהוא רב חסד נמשך להם התגלות והתפשטות החסד ממנו ית' להחיותם ולקיימם מאין ליש כו', שהם הם רק בחי' שמותיו בלבד, שהם לצורך התהות עולמו' כנ"ל שהשם הוא רק מצטרך לזולתו וד"ל, (והם רק זיו ממנו ית' שהשם הוא רק זיו מן העצם וד"ל). אבל א"ס ב"ה בעצמו כו' הוא מובדל מגדר השפעה כלל שאין ערך אליו כלל כו' והוא המלך המרומם לבדו כו' והמתנשא מימות עול"ם, שימו"ת עול"ם נקראו מדותיו ית' שהם שמותיו ית' שמהוי" ומקיימ" כל העולמו' מאין ליש, והוא ב"ה בעצמו הוא מתנשא מהם שהם אין ערך אליו וכלא חשיבי שהם רק זיו והארה ממנו ית' כנ"ל (וכמשל ביטול זיו השמש בשמש כנ"ל במ"א).

וזהו ג"כ מה שאומרים בתפלה ב"א הוי', פי' שע"י קריאת השם עליו שהוא הוי' שמהוה את הכל מאין ליש, ע"י הקריאה ממשיכי' שיומשך אלינו בחי' הוי"ה שיהוה את הכל וד"ל.

וזהו פי' הפ' ששם עליו שבטי' כו' פי' שזה היה עסקם תמיד לעלות למעלה ולקרוא בש' ה' שיומשך אלינו כנ"ל שע"י הקריאת שם ממשיכי' כו', וזה ששם עליו שבטי' שבטי י"ה להודות לש' הוי', פי' עלו הוא הפי' שעלו לירושלי' וד"ל, להודות לש' הוי' שכל העלי' שלהם היה רק להודו' לשם כו' שהוא הקריאת השם הנ"ל שבתפלה שאומרי' בא"י כו' שע"י ממשיכי' אותו שיומשך אלינו כנ"ל, וכמ"כ היה עבודת השבטי' תמיד לעלות למעלה להודו' לשם הוי' שזוהי הקריאת שם הנ"ל (שמלמטה למעלה וזוהי עלו מלמטה למעלה וד"ל) בכדי שיומשך אור א"ס ב"ה למטה ע"י הקריא' שם שזוהי העלי' שלהם וד"ל, וע"י עליה שלהם להודות בש' הוי' שזוהי הקריאת שם שמלמטה למעלה אל עצמותו ית' כנ"ל ממשיכי' אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה שיתגלה אלינו להחיות כל העולמות כו', וזהו ויוסף הורד מצרימה, פי' בחי' יוסף נקרא למעלה בחי' עצמותו ית'; שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע. ויוסף הור"ד, הוא ירידת השפע מן עצמותו ית' שנמשך אור וזיו ממנו ית' למטה שיהי' בחי' סוכ"ע וממכ"ע. מצרימ"ה, נקראו כל העולמות המקבלים החיות ממנו ית', ואף העולמות עליוני' נקראו בחי' מצרימ"ה, פי' שמצרימ"ה הוא לשו' מיצר וגבול, ואף כל העולמו' עליוני' שהם בחי' א"ס בלי גבול נק' ג"כ בחי' מצרימ"ה, והוא שאף שהם בעצמם הם בלתי גבול, אך מאחר שיוכל להתהות מהם בהשתלשלו' המדרגות זה העולם הגשמי שהוא בחי' גבול ותכלית ממש כמארז"ל מהארץ ועד לרקיע מהלך ת"ק שנה כו' ובין כל רקיע ורקיע כו' מהלך ת"ק שנה כו', נמצא שיש בזה

בח"א: בכת"י בצד הגליון כתוב: וזהו כי עמך מקור חיים, שמקור חיים של כל העולמו' הוא עמך שהוא טפל אליו ב"ה שהוא רק זיו ממנו בחי' שמו בלבד וד"ל. ואולי שייד לכאן.

העולם גבול ותכלית ממש ולכך העוה"ז נתהוו מהעולמו' עליוני' שהם בעצמם בלתי גבול כו', אך שנתהווה זה העולם מהם בהשתלשלות המדרגו' רבות ולכן מאחר שהעולמות עליוני' הם מקור לעוה"ז שהוא בחי' גבול ותכלית ממש כנ"ל ומאחר שהם מקור לבחי' גבול כו', נקראו ג"ם הם בחי' מצרימ"ה, פי' שלשו' מצרימ"ה הוא שעושה גבול כו', וזהו העולמו' העליוני' שהם בעצמם הם בלתי גבול אך הם מקור לגבול שעושי' גבול על השתלשלו' המדרגו' שהוא העוה"ז שנמשך מהם בהשתלשלו' כו' והעוה"ז הוא בחי' גבול ממש כנ"ל והם מקור להגבול כו', לכך נקראו מצרימ"ה שעושי' מיצר וגבול כנ"ל וד"ל. וזהו ויוסף שהוא בחי' עצמותו ית' שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע כנ"ל הורד שהוא ירידת השפע שנמשך מעצמותו ית' זיו והארה למצרימ"ה שהם כל העולמו' שנקראו מצרימ"ה כנ"ל וד"ל, וזהו לשו' הורד, שאצלו ית' הוא שפלות גדולה עד שישפיל א"ע להחיות כל העולמו' הנבראי' כו', כנ"ל.

וזה דכתי' המשפילי לראות בשמי"ם ובארץ, פי' שמי"ם נקרא בחי' סוכ"ע שהוא המקיף מכל צד בהשוואה א', כמשל השמי"ם הגשמי שהיא עגולה מבלי שימצא ראש וסוף (כנו' במ"א בארוכה), וארץ נק' בחי' ממכ"ע, וא"ס ב"ה הוא שפלות גדול שישפיל א"ע להתלבש בתוך שמים וארץ שהם בחי' סוכ"ע וממכ"ע כי הוא ב"ה הוא מובדל וקדוש כנ"ל וזהו המשפילי לראות בשמי"ם ובארץ כנ"ל, וזהו באור"ך שהוא משפילי בשמי' כו' נראה אנחנו אור וד"ל, שזוהי ויוסף הורד שהוא ירידה גדולה ושפלות גדול שירד מצרימ"ה שהם כל העולמו' (ממכ"ע וסוכ"ע) כנ"ל וד"ל. וזהו שמה שיוסף הורד מצרימ"ה שהוא שישפיל א"ס ב"ה שיתלבש בתוך שמים וארץ, הוא ע"י קריאת שם והעלאה שמלמטה למעלה שאומרי' בתפלה בא"י כנ"ל שזוהי מ"ד ששם עלו שבטי' שע"ז ממשיכי' שירוד יוסף מצרימ"ה וד"ל.

וזהו ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך, פי' שכ"ם הוא בחי' עורף ואחוריים (ששכ"ם הוא פי' כתף) והם חיצוניות העולמות שנק' בחי' שכ"ם כי יש למעלה בחי' פנימיות העולמות ובחי' חיצוניות כו', כמשל באדם, הגוף הוא החיצוניות שלו, והנשמה שמחיה את הגוף הוא הפנימיות שלו, כמ"כ יש למעלה בחי' פנימיו' וחיצוניו', ופי' שחיצוניות העולמות הם נק' בחי' שכ"ם שהוא בחי' אחוריי' כו', ופי' דכתי' ואתה מחיה את כול"ם אף להע' שרים (שהם ע' אומיו') שמשפיע לכולם חיות, אך החיות שמשפיע לישראל הוא בחי' פנימיות כו', ומה שמשפיע חיות לאוה"ע (לע' שרי'). הוא בבחי' חיצוניו' ואחוריי' כמאן דשדי בתר כתפי', ולכך נק' שכ"ם שהוא בחי' אחוריי' וחיצוניו' שמשפיע להם חיות בבחי' אחוריי' בלבד כמאן דשדי בתר כתפי' וד"ל.

והנה התכלית הוא לעשות שכ"ם שהוא בחי' כתפי' ואחוריי' כנ"ל אח"ד שהוא להפך מאחוריי' וכתפי' לאח"ד שהוא הפנימיות, וזה יהי' לע"ל

כדכתי' אז אהפוך אל עמים כו' ולעבדו. שכ"ם אח"ד שיתהפכו השכ"ם שהם או"ה לאח"ד כנ"ל, והם הב' עמי' שם ויפ"ת שיתהפכו לאחד, וכמארז"ל שלישיית יהי' כלה כו' שהוא חם שיהי' כלה ונשרפ' ושם ויפ"ת יתהפכו משכ"ם שהוא בחי' אחוריי' וכתפי' לאחד, כדכתי' ויקח שם ויפ"ת את השמלה, וישמו על שכ"ם שניהם כו' וילכו אחורנית כו' ופניהם אחורנית כו', שזה היה עבודתם לשים השמלה על שכ"ם שניהם כו' שיהפכו את השכ"ם כו' לאחד אבל חם יהי' כלה ולא יתהפך לאחד וד"ל. וזה ניתנה ליוסף שיהפך משכ"ם שהם בחי' אחוריי' וכתפי' לאחד וזהו ואני נתתי לך שכ"ם אחד כו' וד"ל.

אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי כו', הנה אין מפורש בכתוב היכן לקח יעקב מיד האמורי בחר"ב כו', אך הענין הוא, דכתי' רוממות א"ל בגרונום וחרב פיפיות בידם לעשות נקמה בגוים כו', ופי' כשצריכי' לעשות נקמה בגוים שלא ינקו ויקבלו חיות מבחי' עורף ואחוריי' כדכתי' ואתה מחיה את כולם שמחיה אף לאו"ה בבחי' שכ"ם שהוא בבחי' אחוריי' כמאן דשדי בתר כתפוי כנ"ל, וצריכי' לחתוך ההשפעה שלא יושפע להם מבחי' אחוריי'. והוא ע"י החרב כו', כמשל החרב הגשמי שחותכי' בו את הראש ואז אינו יורד חיות מהראש לכל האיברי' שחותכי' את הראש כו', אבל קודם שחותכי' אז משפיע הראש חיות לכל האיברי', והמשכת החיות שנמשך מן הראש לכל האיברי', הוא דרך קנה וושט וורידין שהם הממשיכי' החיות מן הראש לכל האיברי' כו', וכשחותכי' את הקנה וושט וורידין בחרב אז מפרידי' את הראש שלא יושפע ממנו חיות לכל האיברי'. כמ"כ למעלה ממש, יניקת או"ה וקבלתם החיות מאלקות, הוא בבחי' אחוריי' ועורף (שהוא פרע"ה עורף) והוא ע"י ג' שרי פרע"ה (שהוא עורף) שהם שר המשקים ושר האופי' ושר הטבחים שהם בחי' קנה וושט וורידין (שזלע"ז עשה האלקי' כו' ישנם בקליפה ג"כ), שהם שרי פרע"ה שהוא עורף כו', שהם משפיעים להם חיות מבחי' פרעה שהוא עורף ואחוריי' כנ"ל, וצריכי' לחתוך אותם בחרב בכדי שלא ימשיכו להם חיות מאחוריי' ועורף (שהוא פרע"ה), כמו החרב הגשמי שחותך את הקנה וושט וורידין שע"ז מפרידי' הראש שלא יושפע ממנו חיות להאיברי' כנ"ל. ויש למעלה ברוחניות ג"כ בחי' חר"ב המפרידם ומחתכם (את קנה וושט וורידין שהם ג' שרי פרעה כנ"ל), שלא ימשיכו חיות לאו"ה מבחי' אחוריי' (שהוא פרע"ה עורף).

והנה החרב שלמעלה הוא מ"ד רוממות אל בגרונום, פי' שזלע"ז עשה האלוקי' ויש בקדושה ג"כ ג' שרי פרעה שהם שר המשקי' ושר האופי' ושר הטבחי', פי' שר המשקי' הוא הקנה ובקדושה הוא הקנה הממשיך ליחות ומים מן המוח (שבו יסוד המים כנו' בלק"א) ללב להקר את הלב שיורד דרך הקנ' לריא' והיא מקררת הלב וד"ל, והוא למעלה בקדושה בחי' תורה, פי' שתורה היא חכמה עילאה וכאשר הוא קורא בתורה פי' שעוסק בתורה וקורא את התורה ללב שממשיכה ללבו (שתהי' נתפס' בלבבו) כדכתי'

בקרביך אקדש שתהי' נתפסת בלבבו היטב, זוהי נק' שר המשקי' שהוא הקנה הממשיך ממוח ללב כנ"ל דקדושה (ודוקא שיהי' נתפס' בלבבו שהוא בקרביך אקדש אבל מחשב' לבד אינה מועלת וד"ל), (וכן בתפלה הוא כשנתפס' השגתו והתבוננותו בגדולת ה' ב"ה היטב בלבבו כדכתי' על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני כו' שצריך ליתתפס בלבבו דוקא וכנ"ל בוזה' ע"פ נודע בשערי' כו' כל חד וחד לפום מה דמשער בליבי' כו' שזוהי בתפלה ענין שר המשקי' כנ"ל וד"ל). ושר הטבחי' דקדושה, הוא ענין התפלה שהיא הצעקה שמלמטה למעלה בגבורת הלב ברשפי אש כשלהבת עזה, כי שר הטבחי' הוא הורידין שע"י הורידין עולה הדם שבלב למוח (כידוע למי שבקי בחכמ' הניתוח) וזוהי בקדושה ענין התפלה שהוא הצעקה מלמטה למעלה בגבור' הלב ברשפי אש ושלהבת עזה וד"ל. ושר האופי' דקדושה הוא הוושט המחבר מוח ולב ע"י האכילת לחם (כמשי"ת) וזהו החרב שלמעלה מה שרוממו' אל בגרונם שהמה הג' שרי' דקדושה שהוא בחי' תורה ותפלה כנ"ל שע"ז שעוסקי' ישראל בתורה ותפלה שהם הג' שרי' דקדושה הנ"ל ע"ז גופא חותכי' את החיצוני' שלא יקבלו חיות מבחי' אחוריי' כו', כי שר הטבחי' דקדושה הוא בחי' תפלה שהוא הצעקה מלמטה למעלה בגבור' רשפי אש כו' כנ"ל שהוא הורידין שעולה הדם בהם מן הלב למוח כנ"ל שזוהי שר הטבחי' דקדושה ותרגום של שר הטבחי' הוא רב קיטולייא, פי' שהוא החרב ההורג וחותר את החיצוני' שלא יקבלו מאחוריי' דקדושה שהוא ע"י התפלה בגבור' רשפי אש שע"ז חותכי' אותם כנ"ל שזוהי החרב גופא וד"ל (וזוהי ע"י רוממו' כו' בגרונם שהמה הג' שרי' דקדושה • חותכי' אותם כנ"ל וד"ל).

והנה כתי' וחר"ב פיפוי"ת בידם, פי' שהחרב הוא של שני פיות ופי' שצריכי' לחרב של שני פיו"ת, שהפה הא' הוא, שלא • כו' שכשמשפיל א"ע בתאוות רעו' כו' אז מעורר לעילא שיומשך חיות לחיצונים ע"ז, והוא מפני שישראל עלו במחשבה עילאה כו' (שהוא בחי' חכמ' עילאי'), וכאשר נשפל ישראל למטה לתאוות רעות שהוא שפלות גדולה ועצומה אלי' שנמשך ממחשבה עילאי', ועתה נשפל לתאוות רעות שבלא דעת כלל שנמשל ככהמה נדמה כו', ועי"ז מעורר למעלה ג"כ שישפיל הקדבי"ה א"ע להחיות לחיצוני', כי ישראל עלו במחשב' (והם אחד עם אלקו') לכך כשמשפיל ישראל למטה כו' מעורר למעלה שישפיל א"ע הקדבי"ה כו', וזהו נפלה עטרת ראשינו אוי נא לנו כי חטאנו, פי' מה שמשפיל הקדבי"ה להחיו' כו' שהוא למעלה מבחי' דעת וזהו עטרת כו', הוא מחמת שחטאנו וד"ל כנ"ל) וד"ל. וזהו הפה הא' של החרב גופא שע"ז נדחי' החיצוני' ואינם מקבלי' חיות וד"ל והפה הב' של החרב כו' הוא, שאף שאינו משפיל א"ע לתאוות כו' ואין נשפע החיצוני' חיות מאחוריי' דקדושה כו', אעפ"כ יכולים להגביה א"ע בגסות הרוח וחוצפא

דקדושה • חותכי': בכת"י מטושטש כמה תיבות.

שלא • כו': בכת"י מטושטש כמה תיבות.

ולינק מאחוריי' דקדושה, כדכתי' אם תגביה כנשר כו', והוא מפני שיש לישראל גסות הרוח, שמזה יונקי' החיצוני' (שהם אויה) ג"כ שמגביהי' א"ע כנשר כו' בחוצפא ולינק מהקדוש' (מאחוריי' כו') וע"ז הוא הפה השני של החרב הנ"ל, שהוא שלא יהי' גסות הרוח בישראל שעייז חותכי' והורגי' את החיצוני' שלא יגביהו א"ע בחוצפא כו', וכדכתי' אם תגביה כנשר כו' משם אורידך כו' שהוא ע"י שלא יהי' לישראל גסו' הרוח, שזהו הפה הב' של החרב לחותכם ולהורגם שלא יוכלו להגביה א"ע כנשר כי משם אורידך (ע"י פה ב' של החרב שהוא מה שלא יהי' גסות הרוח כי הם יונקי' רק מקדושה וד"ל) וד"ל.

אשר לקחתי מיד האמורי', פי' אמורי הוא הדברים בטילי' ומ"ז שיש בישראל, כי סימן לשטות מילין (שהוא מסט"א שמבלבלי' את ישראל וד"ל), ולאו דוקא דברי' בטילי' כ"א אף מ"ז ג"כ בכלל כי אמירה אינו הפי' דיבור כי אמירה היא בלב והוא אף מ"ז שחושב דברי' בטילי' וזרים שלא לה' המה, שזהו בחי' אמורי' שהוא לשון' שעושה לאמר תמיד והוא המלך זקן וכסיל שרוב דברים לא יחדל כו', והוא המבלבל את ישראל, להרהר ולדבר במ"ז דברים בטילים, וצריכי' ליקח מן האמורי' שלא יהרהר במ"ז דברים בטילי' כ"א יחשוב ויהרהר תמיד את האמירה של הקדביה שהוא אמר ויהי כו' שזוהי העיקר וד"ל. וכדכתי' ה' הפיר עצת גוים הניא מחשבות עמי"ם שהוא המחשבו' של אויה שמקבלים מישראל ע"י הרהורם בדברים בטילי' כי הם יונקי' רק מישראל כנ"ל וד"ל. רבות מחשבו' בלב איש המה ישראל, הרהורם ודבורם בדברי' בטילי' ועצת ה' היא תקום פי' שזוהי עצת ה' שתקום לעד, וזוהי האמירה שלו ית' כי הוא אמר ויהי הוא צוה ויעמוד כו', אבל אותן המ"ז דברי' (בין של ישראל ובין של אויה) בטילי' יבוטלו כי המה נלקחי' רק מהבל דכתי' ראיתי כל המעשי' כו' והנה הכל הבל כו' ורק אמירתו ית' תקום לעד, שהוא מה שאמר והי' העולם, שבאמירה א' נבראו כל העולמו' כו' (כנ"ל במ"א).

וזהו אשר לקחתי מיד האמורי' שהוא האמירה שבלב במ"ז דברי' בטילי' שמזה יונקי' אויה ג"כ ומחשבי' כו' כנ"ל שנפלה עטרת ראשינו הוא מחמת שחטאנו כו') והלקיחה הוא ע"י שיהי' כל מחשבותם לה' אחד באמירתו ית' שהוא להעמיק בהתבוננות בתפלה איך שאמר אמירה א' והי' העולם וכולא כלא חשיבי קמי' כנ"ל שעייז לוקחי' מן האמורי' (שלא יושפע לאוה"ע חיות וד"ל) בחרבי כנ"ל.

ובקשתי, פי' ובקשתי שזוהי ענין הבקשה שכתפלה (כמש"ת), שהוא כמשל הקשת הגשמי שכשאינ מותחי' את היתר שעליו לאחוריי' אז אין העץ יורה כלל, כ"א כאשר מותחי' היתר שעל הקשת לאחוריו הרבה אז יורה ענף החץ למרחוק הרבה, וכמ"כ למעלה ברוחניות ממש, זוהי ענין

הבקשה, פ"י כשצריכי' לדחות החיצוני' שמרחוק כדכתי' עד אבוד הנשארי' ונסתרי' מפניך כו' (כמשי"ת לקמן בארוכ' ע"ש) שהמה נסתרי' בריחוק גדול, ואין יכולי' להגיעם ע"י החרב כי החרב אינו הורג כ"א מקרוב, אבל כשצריכי' להרוג מרחוק כו', הוא דוקא ע"י הקשת, שכשמותחי' היתר שעליו לאחוריו הרבה, אז יורה החץ למרחוק הרבה והורג כו', וברוחניות למעלה הוא ענין הבקשה שבתפלה שהוא ג"כ כמו הקשת בגשמיות, ופ"י שאין מבקשי' דבר אא"כ חסר כו', והחסרון הוא מגודל עוצם ההתבוננות שבתפלה בגדולת א"ס ב"ה איך שכולא קמ"י כלא חשיבי ואיך שמהוה את כולם רק בבחי' שמ"ו בלבד שהוא רק זיו והארה מעצמותו ית' כו', ועי"ז ההתבוננות יתמרמר מאד במרירות לבו איך שהוא רחוק מאור פני מלך חיים בתכלית הריחוק כו' (כנז' במ"א שדוקא בתפלה אומר'י' סלח לנו כי חטאנו כו') ויעורר עי"ז רחמים רבים מעצמותו ית', שיבקש רחמים רבי' מעצמותו בתפלה באומר'ו ב"א הוי' פ"י שיתגלה הוי' ב"ה בבחי' גילוי כו', ועי"ז הבקשה הוא דוחה את הרע והחיצוני' אף הרחוקי' ממנו והנסתרים ממנו כו' כי ע"י הבקשה הנ"ל הוא ממשיך גילוי רחמים רבים מעצמותו ית' לדחותם ממנו כו', והוא כמו הקשת הגשמי שע"י שמותחי' היתר שעליו לאחוריי' הרבה אז דוקא יורה החץ למרחוק הרבה (יותר מהחרב כו'), וכמ"כ הבקשה שמבקש על נפשו במרירות גדולה ועצומה מעומקא דלבא כדכתי' ממעמקי' קראתיך כו', שמשפיל א"ע במאד איך שהוא רחוק כו' בתכלית הריחוק, עי"ז הוא ממשיך רחמים רבים מעצמותו ית' לדחות הרע והחיצוני' אף שרחוקי' וד"ל (וכמשי"ת לקמן ע"ש) וזוהי בחי' בע"ת דמשכי לי' בחילא יתיר כמבואר במ"א ע"ש וד"ל, (ואת הכל ניתן ליוסף שיהפך משכם לאחד שלא יושפע לאחוריי' כו' והוא ע"י חרב וקשת כנ"ל). וזהו בן פורת יוסף בן פורת עלי עי"ן, פ"י שיוסף הוא בחי' עצמותו ית' כנ"ל וע"י החרב והקשת הנ"ל מהפכי' את השכם לאחד כנ"ל ושיורד יוסף שהוא בחי' עצמותו ג"כ מצרימה כנ"ל שהוא בן פורת עלי עי"ן פ"י עי"ן הוא חכמה ושכל, ויוסף הוא בחי' עצמותו ית' שלמעלה מחכמה והשגה כלל כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל, וע"י החרב והקשת הנ"ל ממשיכי' את בחי' עצמותו ית' שהוא בחי' יוסף שעלי עי"ן למעלה מדעת והשגה אליני' כנ"ל וד"ל.

פ' יחי הנ"ל באור על התורה הנ"ל בעזרה וית'

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל, צ"ל תחלה הטעם מפני מה הכיר יוסף את אחיו, והם לא הכירוהו, ודומה להם שהוא איש מצרי, והלא יוסף היה בחי' מרכבה דאצילות, כדכתי' התחת אלוקי' אנוכי, שהי' תחת אלוקי' שהיה מרכבה דאצילות, ואיך לא הכירוהו שדימה להם שהוא מצרי כו'. אך הענין הוא, שהי"ב שבטים היו בחי' מרכבתא תתאה, שהיו בחי' אצילות שבכריאה (או בריא' שבאצילות כנ"ל), ופי' שהם היו מחברים את כריאה לאצילות, והוא שמה שמלכות דאצילות היתה נשפלת להסתתר בכריאה היו השבטים מעלים אותה לחברה לאצילות, ופי' כי הי"ב שבטים, הם הי"ב בקר שהיה בים שעשה שלמה כנו' בזוהר, שהיה שלשה פונים צפונה ושלשה פונים נגבה כו', שהם הם הדגלים של השבטים כו' (ע' בזוהר), שהם הדי' מחנה שכינה, פי' שהם בכריאה והים עליהם מלמעלה הוא בחי' מלכות דאצילות, והם המחברים מלכות דאצילות שמסתתרת בכריאה לאצילות, והוא מפני שרשן הוא מאצילות, ואינם בעצם בחי' בריאה כ"א שרשן הוא מאצילות, כי הם זרע האבות שהם המרכבה דאצילות, אך הם נמשכו יותר למטה לבריאה, וזהו לשון שב"ט שהוא לשו' המשכה כמו כוכבא דשביט כו' והוא ע"ש המשכתן שנמשכו יותר למטה לבריאה אבל שרשן הוא מאצילות כנ"ל (ולכך מעלי' את מלכו' דאצילות וד"ל), והם בחי' היכל ק"ק דבריאה שמחברים בריאה לאצילות כנ"ל, וזהו ששם עלו שבטים כו', שעבודתם הוא רק לעלות הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לש' ב"ן ומשם לבי"ע כנו' במ"א, להעלותן לאצילות ע"י בירורן שמבררין הם מבי"ע ומעלים הטוב לאצילות. ויוסף הוא באצילות ממש שהוא מרכבה דאצילות, והוא בחי' הוי"ה שבאצילות (שהוא יסוד ז"א דאצילות וד"ל), והי"ב שבטים הם רק בכריאה תחת הי"ם שהוא מלכות דאצילות כנ"ל שהוא ש' אדניי וכאשר הם מבררין בבי"ע הרפ"ח ניצוצין כנ"ל ועולים לאצילות (את מלכו' דאצילות מבר' לאצילות) אז מחברים ש' אדניי לש' הוי"ה, שהוא שילוב אדניי בהוי"ה (שהוי' הוא יוסף יסוד ז"א דאצילות כנ"ל והם מחבריי' ש' אדניי מלכות דאצילות לש' הוי' וד"ל).

והנה זה הי' מעשה השבטים, ועבודתם, שביררו הרפ"ח ניצוצין שנפלו מש' ב"ן לבי"ע, ועלו לאצילות את הבירורי' כנ"ל. והנה כמו שיש למטה בש' ב"ן גופא בחי' בירורי' והוא לברר מבי"ע ולהעלות לאצילות ושזה הי' מעשה השבטים כנ"ל, כמ"כ יש למעלה מעלה, ג"כ בחי' בירורי', ופי' שהוא הבירור שמברר ש' מ"ה את ש' ב"ן (שהוא בירור נעלה כנ"ל במ"א לברר את ש' ב"ן גופא וד"ל), ופי' שמ"ה הוא הארה ממצחא דא"ק כו' שהוא התיקון פי' שלא היה בשבירה כלל, והוא מפני שהוא נעלה מאד הארה ממצחא דא"ק כו', לכך לא היה בשבירה (שלא הי' יכול להיות ממנו שבירה כלל מחמת שהוא בחי' מ"ה וד"ל כנ"ל במ"א ע"ש), ולכך הוא המברר את ש' ב"ן

(שהשבירה הי' בס"ג ונפלה לש' ב"ן כנ"ל), (והוא התיקון וד"ל), וזוהי בחי' יוסף ששרשו הוא בחי' יסוד דעתיק שהוא יסוד דא"ק, מה שלא הי' בשבירה כלל כי השבירה לא היתה כ"א במלכות דא"ק (שהיא המדרגה התחתונה שבו כמשי"ת) שהם הו' מלכים שמתו, שהי' רק השבירה בבחי' מלכות דא"ק בלבד כדכתי' וימת כו' וימלוך כו' וימת כו' וימלוך כו', הכל בבחי' מלכות דא"ק בלבד, והם הו' מלכים שמתו וד"ל. אבל בחי' יסוד דא"ק לא היה בשבירה כלל, והוא בחי' יוסף שהוא יסוד דא"ק כנ"ל, שהוא המלך הח' שלא הי' בשבירה שהוא הד"ר וש' עירו פע"ו שהוא בחי' יוסף שהוא יפה תואר כו' (וזוהו המלך המרומם לבדו מא"ז שהוא המלך הח' שהוא מתנשא מימות עולם וא"א לימשך ממנו כלל כמשי"ת). והטעם שלא היה השבירה כ"א במלכות דא"ק בלבד ולא ביסוד דא"ק כו' הוא (כנ"ל בתורה) מפני שכל התהות עולמות הנאצלים כו' הוא רק מבחי' שמו בלבד שהוא רק הארה ממנו ית' כו', ופי' כי א"ס ב"ה בעצמו ובכבודו הוא עצם פשוט בתכלית הפשיטות, פי' שאין בו מגדר חכמה ומדו' כו' שהם הי"ס הנאצלים כלל שהוא מרומם ומתנשא מימות עולם (שהם י"ס הנאצלים) שאין ערך אליו כלל כו', ואין הפי' אף כמשי"כ בפרד"ס שקודם שנאצלו הי"ס היו גנוזות במאצילן כו' שזה לא יתכן אליו כלל שהוא ית' עצם פשוט בתכלית הפשיטות, דלאו ביה מאינון מדות כלל (וכפי"ד הפרד"ס שהיו גנוזו' כו' אז אינו עצם פשוט כנ"ל וד"ל) כ"א הי"ס הנאצלים הם רק בחי' שמו"ת בלבד שהם עשרה שמות כו', ופי' בעצמיות א"ס ב"ה אין כלל י"ס אף גנוזות כו' שהוא עצם פשוט כנ"ל, כ"א הי"ס הנאצלים הם בחי' שמות, כמשל השם באדם, שקורין לו שהוא בעל חסד כו' והוא ע"ש הפעולה שרוצה המקבל שיפעול לו בחי' חסד לכך מעורר אצלו המדת חסדו שישפיע לו חסד כו' ע"י הקריאת שם שאומר לו שהוא רב חסד, ואף בעת שהוא בכעס כו' מעוררו שישפיע לו חסד (כנ"ל בתורה ע"ש). והנה הקריאה שקורא לו שהוא בעל חסד הוא רק השם והארה מן החסד העצמי שלו שיש בלבבו, כי הקריאה הוא שיפעול לו חסד כו' והוא הבחי' עשיי' בלבד שיתן לו מה שצריך כו' שהוא רק הארה מן החסד העצמי שבלבבו (ונק' רק בחי' שם מן החסד העצמי, שע"י קריאתו שם חסד כו' ממשיך אליו הארה של החסד העצמי שנותן לו עי"ז אותו דבר וד"ל), וכן כשקורא לו שם חכם הוא גי' ע"ש הפעולה בכדי שיפעול לו פי' שישפיע לו עתה דבר חכמה והוא רק שם והארה מן החכמה העצמי שלו וד"ל, וכמ"כ למעלה ממש, הי"ס הנאצלים נקראו עשרה שמות, שהם רק בחי' שמות שהוא הארה ממנו ית' שהם אל א"א ורב חסד הוא ע"ש הפעולה לפעול העולמות שהוא ע"י קריאת ש' הוי"ה ממשיכי' שיהווה אותם כו' וכן כולם וע"ז נאצלו הי"ס שהם הי' שמות לפעולת העולמות (שע"י הקריא' שם חסד ממשיכי' חסד שיהוה כו' וד"ל) כנ"ל במשל באדם כו', אך אינו דומה ממש לאדם, שבאדם כשקורין לו שהוא בעל חסד, אף שאינו קורא כ"א שם חסד בלבד שהוא פעולת החסד שישפיע לו עתה מה שמבקש שהוא בחי' עשיי' לגבי חסד העצמי שבלבבו כנ"ל, אך יש בו חסד עצמי בלבבו (רק שאין ערך ש'

החסד שקורא להעצמי כו' אבל ישנו לעצמי בלבד) אבל בא"ס ב"ה אין כלל שום י"ס אף גנוזות כו' כ"א הוא פשוט בתכלית הפשיטות כנ"ל, ורק כשקוראי' כו' או נמשך הארה והתפשטות החיות ממנו ית' שאינו נקרא כלל אז שם חסד כו' כ"א כאשר יורד למטה או נקרא ש' חסד כו' (שהוא משתנה לפי הכלי' כנ"ל במ"א) אבל כשנתפשט החיות ממנו ית' אינו כלל בחי' חסד כ"א התפשטות החיות בלבד וד"ל כנ"ל בארוכה ע"ש שהוא ב"ה בעצמו ובכבודו קדוש ומובדל מגדר י"ס כלל דלאו בי' אינון מדות כלל כ"א הוא ב"ה עצם פשוט בתכלית הפשיטות כנ"ל וד"ל. ולכך לא הי' השבירה ביסוד דא"ק (שהוא נק' בחי' עצמותו ית') שהוא ב"ה רם ומתנשא מימות עולם (שהם הי"ס) כ"א עצם פשוט בלבד כנ"ל ולא היה אפשר להיות בחי' שבירה ביסוד דא"ק כו' שא"א לימשך ממנו ית' כלל כנ"ל כ"א כל המשכות הם רק מבחי' שמו בלבד כנ"ל שהי"ס הנאצלים נקראו י' שמות כו' והוא שהשבירה היתה במלכות דא"ק כו' שהוא בחי' שמו בלבד מדרגה תחתונה שבו כו' (שע"י השבירה נמשך למטה כנ"ל במ"א). ויוסף היה בחי' יסוד דא"ק שהוא למעלה מאצילות מה שלא היה כלל בשבירה (כנ"ל שהוא המלך הח' הדר וש' עירו פעו שהי' יפה תואר כו') ולכך לא הכירוהו, שאחיו הי"ב שבטים היו בש' ב"ן שהיו מרכבה תתאה בחי' ק"ק דבריאה כנ"ל שעבודתם היה רק לברר רפ"ח ניצוצין שבבי"ע לעלות לאצילות וזהו ששם עלו שבטי' שהעלו הרפ"ח כו' לאצילות כנ"ל, ויוסף היה בחי' מ"ה שלא היה כלל בשבירה שהוא למעלה מאצילות כנ"ל, ולא הי' דביקותו נרגש ונראה כלל כ"א כבחי' מ"ה בהעלם מאד (למעלה משרשם וד"ל) ולכך לא הכירוהו שדימו שהוא מצרי שלא היה נרגש בגופו כלל דביקותו וביטולו מפני שהי' בחי' מ"ה בהעלם מאד וד"ל. וזהו ואנ"י נתת"י לך שכס אחד על אחיך פי' שכ"ס הוא בחי' אחוריים בחי' כתפי' כנ"ל בתורה.

והנה עיקר ותכלית הברור' הוא רק להפך את בחי' אחורי' לבחי' פנים (פי' מה שהי' זיווג פכ"א יהי' פכ"פ) שיהי' הזיווג פכ"פ כו', והנה נ"ל שזה היה עבודת הי"ב שבטים אחיו שהם היו בבריאה ובררו את רפ"ח ניצוצין שבבי"ע שנפלו (לב"ן ומב"ן לבי"ע) בשבירה, ושם עלו שבטים כו' שהעלום (את הרפ"ח ניצוצין כו') לאצילות כנ"ל, ופי' שבררו את הרפ"ח כו' שנפל בשבירה לבי"ע במאכלי' שהם בחי' טעמים כו' וכאשר אוכל שלא תתיאבון כ"א בכדי לעבוד את ה' בהאכילה ההיא, אז מתברר הטוב שבמאכל שנפל בשבירה כו' ועולה למעלה ע"י שעובד ככח האכילה את ה' ועי"ז מעלה ומברר את הטוב שבמאכל וד"ל. וכ"ז היה מעשה השבטים שבררו הרפ"ח ניצוצין שבבי"ע והעלום לאצילות, שהפכו את בחי' אחורי' (שהיה תחלה הטוב שבמאכל באחורי' וד"ל) לבחי' פנים שהעלום לאצילות שיהי' זיווג פכ"פ וד"ל. וזהו לעבדו שכ"ס אח"ד (שנ"ל בתורה) שהוא הפיכת השכ"ס שהוא בחי' אחוריים לבחי' פנים שיהי' אח"ד כנ"ל. וזהו ענין השכ"ס כו' של אחיו י"ב שבטים (שביורן מבי"ע להעלות לאצילות כנ"ל). אבל ביוסף כת"י

ואנ"י נתת"י לך שכ"ם אח"ד פי' ג"כ ענין הבירור להפך מאחוריים לבחי' פנים שהוא בחי' שכ"ם אחד (ששכ"ם יהי' אח"ד) אך השכ"ם אחד של יוסף הוא על אחיך, פי' שבירורו שמברר יוסף להפך מאחוריים לפנים הוא נעלה מהבירורי' שמבררי' אחיו הי"ב שבטים, כי אחיו הי"ב שבטים הם בכריאה שהם בחי' היכל ק"ק כנ"ל שהם תחת היש שהוא מלכות דאצילות כו', שהם בש' ב"ן שהוא השבירה ובירורו הוא רק מבי"ע להעלות לאצילות כנ"ל, ויוסף הוא בחי' מ"ה (שהוא מיסוד דא"ק) שהוא התיקון שלא היה כלל בשבירה כנ"ל, ולכן בירורו נעלה מאד, שהוא ש' מ"ה המברר ש' ב"ן גופא (ואחיו הם כב"ן מבררי' מבי"ע, ויוסף ש' מ"ה המברר ב"ן גופא וד"ל). וזהו דכתי' והנה מאלמים אלומים בשדה כו' פי' מאלמ"ים הוא לשו' קשריים, שהוא הקשריים שמקשרים כל הי"ב שבטים ג"כ לברר מבי"ע להעלותם ולחברם באצילות כנ"ל וזהו בשדה שהוא חק"ל תפוחין קדישין (נוק' דאצילות). והנה קמה אלומתי וגם ניצבה, פי' שהקשר והחיבור של יוסף קמה וגם ניצבה שהוא נעלה מאד מהקשרים של אחיו כנ"ל ששרשו נעלה מש' מ"ה המברר ש' ב"ן גופא (והם היו רק מש' ב"ן בלבד), ולכך ותשתחווין לאלומתי' (שבטל הבירורי' שלהם נגד שלו וד"ל).

והנה עתה ית' היטב מהו השכ"ם אח"ד של יוסף שהוא נעלה מאחיו (על שכ"ם אח"ד שלהם) על אחי"ו. הנה שורש אחיות ויניקת החיצונים, שמקבלים חיות, אינו ממדרגה נמוכה כ"א דוקא ממדרגה נעלה, ופי' כי כאשר נמשך אור א"ס ב"ה בבחי' קוין דאצילות (שהוא בסדר והדרגה לחכמה ומדו' כו') אז אינם יכולים לקבל חיות החיצוני', כי מלך במשפט יעמיד ארץ, והוא המשפט והדין שלמעלה במלכות דאצילות, לזכות את הזכאי כו' ולחייב את החייב כו', כי דינא דמלכותא דינא, אז אינם יכולים לקבל משם החיצוני' (שהם ע' שרים של או"ה) כי לפי המשפט והדין אינם ראויים לקבל כו' ושישלטו על ישראל, כי אין להם תורה כלל והם כולם רשעים כו', שכפי שנמשך בחכמה ומדות כו', שהוא ההנהגה עפ"י דין תורה דוקא, ולכך או"ה שאינם מקיימין התורה והם כולם רשעים כו', אינם יכולים לקבל מכאן חיות (כי כ"ש וק"ו מישאל שיש להם תורה ויש משפט כנ"ל ק"ו להם וד"ל). ולכן אין יניקתם וקבלתם החיות מכאן (פי' כפי שנמשך בחכמה ומדו' כו'), כ"א קבלתם החיות ויניקתם, הוא ממדרגה נעלה מאד, והוא מאחורי"י דארי"ך שפרע"ה עומד על היאור כו' ומעלה מן הנה"ר דנגיד כו' ולא פסיק שהוא עומד ומעלה מחכמה וד"ל שפרע"ה הוא עורף, והוא עורף דא"א שמעורף דארי"ך הוא יניקתם (כנז' בקבלה), ופי' ששם הוא למעלה מבחי' חכמה כו' שהוא למעלה מבחי' תורה, כי ארי"ך הוא הרצון הפשוט (העצמי) שלמעלה מבחי' חכמה (שהוא תורה) (ששם אין תופס מקום כלל עבודת ישראל ועסקם בתורה כי כלא חשיב קמ"י), וקבלתם החיות משם הוא מבחי' אחורי"י בלבד כמאן דשדי בתר כתפי' כו', ופי' (כנ"ל) דכתי' שממית בידים תתפש, והיא בהיכלי מלך, שהם כמשל השממית שהולכת בהיכל מפני שאין תופסת מקום

כלל בעיני המלך (לירגז עליה), ולכך הולכת בהיכלו וד"ל, כמ"כ למעלה בא"א שהוא רצון הפשוט למעלה מבחי' תורה (שהוא חכמה) אינם תופסים איזה מקום כלל כמשל השממית הנ"ל, ולכך יכולים לקבל שם חיות ולינק מאחורי' דארייך שהוא פרע"ה עורף דא"א שפרעה עומד על היאור למעלה מן היאור וד"ל כמבוא' במ"א ע"ש, שמשפיע להם חיות דרך עורף כמאן דשדי בתר כתפי' וד"ל (ששם אין בחי' דין ומשפט לדונם כי שם למעלה מהתורה כנ"ל וד"ל), והמשפיע להם מאחורי' דארייך שהוא פרע"ה עורף דא"א, הם ג' שרי פרעה שר המשקים ושר האופים ושר הטבחים, שאלו הג' שרים הם המשפיעי' להם מעורף דא"א (שהוא פרעה והם שרי פרעה וד"ל) כנ"ל. והנה תחלה יוסף נמכר לעבד כו' שהיה עבד לג' שרים הנ"ל, והשפילן ע"י פתרון החלומות שלהם שהשר האופים תלה ע"י פתרונו כדכתי' כאשר פתר כו' כן היה, ואת שר המשקים העלהו למעלה לקדושה וד"ל, ואח"כ נתעלה יוסף (ונעשה משנה לפרעה שהוא עורף דארייך כנ"ל), ואז עשה יוסף שלא יושפע להחיצונים חיות מאחורי' דא"א שהוא פרע"ה עורף דא"א כנ"ל ועצר את ההשפעה שלא יושפע דרך אחורי' עורף דא"א כי אז יונקים החיצונים משם כנ"ל שמחמת שאריך הוא רצון הפשוט למעלה מבחי' תורה כנ"ל לכך יונקים החיצוני' משם דרך אחורי' (שהוא פרע"ה עורף דא"א), ולכך עצר יוסף את השפע שלא ירד דרך אחורי' דא"א, כ"א שירד ויתלבש בחכמה ומדות (בהדרגה וסדר השתלשלות י"ס) אל ישראל דוקא וכשנשפע בסדר השתלשלות דרך חכמה ומדו' לישראל, אז הוא ההארה לישראל דרך פנים דוקא (ולא כמו שנשפע תחלה לחיצוני' ממקום נעלה שהי' רק דרך אחורי' וכתפי' בלבד כנ"ל אבל לישראל כשירד דרך חכמ' ומדו' יורד דרך בחי' פנים) כדכתי' יאר ה' פניו אלייך, שהוא הארת פנים לישראל והוא כשירד בהשתלשלו' בחכמה ומדות כו' כנ"ל ואז אינם יכולים לינק החיצונים, כנ"ל שמלך במשפט יעמיד ארץ, וכאשר נשפל בחכמה (שוויה בחי' תורה) ומדו' כו', אז אינו מאיר להם הארה (אף דרך אחורי') כ"א לישראל דוקא שמקיימין התורה ומצות, שאז הוא לפי הדין תורה והמשפט (ואצלם אין תורה כלל והם כולם רשעי' לכך המשפט להם שירחקו וד"ל), וכנ"ל (בכוונות בהגדה) עבדים היינו לפרע"ה במצרים, פי' שאז לא היו אר"א מלבישים לזרועות דא"א לכך היינו עבדי' לפרעה ויוציאנו ה' משם בי"ד חזקה ובזרו"ע נטויה, פי' שכשאר"א מלבישי' לזרועות דארייך אז הוציאנו' משם כו' (ע"ש). והוא הפי' כנ"ל שהשעבוד שהיינו משועבדים לפרע"ה כו' היה מפני שהיו יונקים החיצוני' מזרועו' דא"א מבחי' אחורי' דא"א שהוא פרעה עורף דא"א ומשם היה קבלתם החיות והוא מפני שאז לא היו מלבישי' אר"א את הזרועות דא"א, פי' שלא היה נשפע מא"א לאר"א בסדר והדרגה כו' כ"א היה השפע יורד להם דרך אחורי' והעורף (שהוא פרעה) דארייך ששם הוא למעלה מתורה שא"א הוא הרצון הפשוט שלמעלה מתורה (שאינו תופס מקום כלל בעיניו עסקם של ישראל כו' כנ"ל), ולכך היו מקבלים החיצונים חיות דרך אחורי עורף דא"א כנ"ל כמשל השממית הנ"ל שהולכת בהיכלי

מלך כנ"ל, ולכך היינו משועבדים אז לפרע"ה וד"ל, אבל כשנתלבשו זרועות דא"א באו"א (שאו"א הלביושום) אז הוציאנו משם, פי' כי כאשר מלבישי' או"א את זרועות דא"א ויורד השפע בחו"ב ומדו' כו' כתי' יאר ה' פניו הפנים אליך דייקא, שאז מתנהג על פי דין תורה כי מלך במשפט יעמיד ארץ ולכך יאר אז ה' פניו אליך דייקא ולא לאוה"ע כנ"ל (שנתגלה פכ"פ לישראל ולא נשפע עוד דרך עחוריי' דא"א להם כ"א יורד בסדר והדרגה מא"א לאו"א כו' וד"ל), ולכך קיבלו ישראל את התורה כי נמשך אז בסדר בהתלבשות באו"א שזוהי בחי' תורה וד"ל אבל תחלה היה למעלה מן התורה וד"ל (כמשי"ת).

והנה כ"ז שהוציאנו ממצרי"ם ונתן לנו התורה כו', עשה הכל יוסף, ופי' שיוסף עצר את ההשפעה שלא יושפע להם מאחורי עורף דא"א כ"א ירד בבחי' הדרגה בבחי' פנים לישראל (שהוא ע"י הלבש' באו"א שהוא התורה כנ"ל), כדכתי' יאר ה' פניו אליך דייקא ולא להם, והוא כנ"ל שהג' שרי פרעה (עורף דא"א) משפיעי' להם החיות מעורף דא"א (שהוא פרעה כנ"ל) ויוסף תלה את שר האופים כנ"ל ואת שר המשקי' העלה לקדושה כו' כנ"ל.

וזהו בחרב"י, פי' שכ"ז עשה יוסף ע"י בחרב"י, כמשל החרב שחותכי' בו את הראש ואז אינו נשפע החיות מהראש לכל האיברי' כמ"כ עשה יוסף שלא יושפע להם חיות מעורף דא"א ע"י החרב (שחתך את ראשם של השרים הנ"ל), שלא ישפיעו הג' שרים הנ"ל להם מעורף דא"א כנ"ל, וכדכתי' רוממות א"ל בגרונם, וחרב פיפיות' בידם, פי' שהחרב הוא של ב' פיות' (וכמשי"ת) והחרב הוא מה שרוממות אל בגרונם שע"י שממשיכים את א"ס ב"ה לחכמה ומדו' כו' והוא לג' שרים דקדושה כי זלעז' עשה האלקי' אזי ממילא נחתכו הקליפות שאין להם יניקה וחיות כ"א מלמעלה מאחורי עורף דארי"ך כנ"ל וכאשר יורד בבחי' פנים לישראל בסדר והדרגה כו' אזי ממילא אינו יורד אליהם דרך אחוריי' כו' כנ"ל ואין להם חיות ממילא (כי מכאן אינם יכולים לקבל שכאן הוא מתנהג כפי חכמת התורה במשפט כנ"ל), וזהו הג' שרים דקדושה, שר המשקי"ם הוא הקנה, פי' שחיבור של המוח ול"ב הוא ע"י הקנה שמחברן ביחד, ופי' למשל באדם כשמחשב ומתבונן איזה דבר אזי מתפעלת תיכף הלב, וצריך להיות שיש חיבור בגשמיות בכלי הגוף מה שמוליך מהמחשבה להלב, והוא הקנה שיש בו גידים דקים שמחוברי' במוח ונמשכי' בלב ואותן הגידי' הם המחברי' המוח ולב ביחד שתתפעל הלב מן המוח (שכשחושב יתפעל הלב) וכן הקנ"ה הוא הממשיך לחלוחית (מים וליחות) מן המוח ללב כנו' בלק"א שיסוד המים הוא במוח ויסוד האש בלב כו', והקנה הוא הממשיך לחלוחית מים וליחות מן המוח לל"ב להקר את הלב (שמשקה את הלב שלא יתגבר הלב בגבורו' רשפי א"ש) (וכן הקנה הוא מוציא הקול מן הלב ויבוא' במ"א). וכמ"כ למעלה בקדושה שר המשקי"ם הוא הקנ"ה שהוא קנ"ה חכמה וקנ"ה בינה, שזוהי מצות עיון התורה לעיין

בחכמת התורה שימשיכה ללבו שזוהי ע"י הגידי' שממשיכי' מן המוח ללב וד"ל), וכן בתפלה הוא מה שמשיג השגה אמיתית ע"י התבוננותו בגדולת א"ס ב"ה, ונתפסה ההשגה בלבבו ולא בכחי' גבורו' רשפי אש כו', כ"א בבחי' קריורו' רק שנתפסת השגתו בלבבו וד"ל זוהי שר המשקים דקדושה שהוא הקני' חכמה קנה בינה, הממשיך מן המוח ללב דרך הגידי' הנ"ל (שנתפסת השגתו בלבבו ע"י המשכת הגידי' שממשיכי' מן המוח ללב וד"ל), ושר האופים דקדושה, הוא ענין מצות עסק התורה בדבור גשמי לדבר את ההלכה שלומד בדיבור גשמי דוקא שזוהי ענין הגשמת התורה יותר, שזוהי בחי' לחם (שהוא הגשמת התורה) כדכתי' לכן לחמו בלחמי שהתורה נקראת לחם כו' והוא עסק התורה באותיות הדיבור גשמי שמגושם יותר (מעיון בתורה כנ"ל) שממשיך הדבר הלכה בדיבורים גשמיים וזוהי נק' לחם, שזוהי חט"ה שהיא כ"ב אתון כו' כ"ב צירופי אותיו' הדיבור וד"ל. ושר הטבחים, הוא הוורידיו, שבהורידיו הוא הדם שהולך מהלב למוח מלמטה למעלה בכחי' גבורו' רשפי אש העלאה מלמטה למעלה (שדם הוא בחי' גבורו', והוא הגבורו' של הלב), ושר המשקים הוא בחי' חסד המשכת המים של המוח ללב כנ"ל מלמעלה למטה ושר הטבחי' הם הורידיו שיהלך הדם של הלב למוח מלמטה למעלה בכחי' גבורו' רשפי אש, והוא ענין התפלה שהוא העלאה מלמטה למעלה בכחי' גבורו' רשפי אש של הלב ושר המשקי' הוא תורה כנ"ל והם בחי' חו"ג כנ"ל שחסדי' וגבורו' המה הפכי' שחסדי' נמשכים מלמעלה למטה כי מים יורדי' ממקום גבוה למקום נמוך וגבורו' הוא בחי' אש שעולה מלמטה למעלה (והם הג' שרי' שר המשקי' הוא חסדי' בחי' תורה ושר הטבחי' הוא בחי' גבורו' בחי' תפלה) וזהו החרב גופא שממשיכי' ישראל את אור א"ס ב"ה ע"י עסק התורה ומצות שיאיר ה' פניו אליך דייקא כנ"ל והוא ע"י ג' שרים דקדושה שר המשקים ושר האופים ושר הטבחי' שהוא בחי' תורה ותפלה אז ממילא נחתי' ראשם של הג' שרים דקליפה שאינו יכולים לינק מכאן כנ"ל שמלך כמשפט יעמיד ארץ (שהמשפט הוא עפ"י חכמת התורה כנ"ל) ומאחורי עורף דאיא אינם יכולי' לקבל כי אינו יורד כלל א"א לאחוריי' כו' כ"א יורד לישראל בהשתלשלו' והדרגה חכמה ומדו' כו' בבחי' פנים כדכתי' יאר ה' פניו אליך כנ"ל.

והנה כתי' וחרב פיפיות' שיש בהחרב הנ"ל ב' פיות, ופי' (כנז' בתיקוני זוהר) שהם תרין ה"הי"ן ה"א עילאה וה"א תתאה שהם הם הני' פיות כו' (ע"ש). ופי' שהב' ההי"ן הם רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שהם בחי' חו"ג, והם הני' פיות הנ"ל, ופי' שהפה הא' של החרב הוא רמ"ח מ"ע שעי' שעוסקי' ישראל בתורה ומצות (כנ"ל שהם הג' שרים דקדושה) ממשיכי' מא"א שימושך (דרך חכמה ומדו' כו') להם בבחי' פנים, כי אף שאורי' היא רק מחכמה נפקת וא"א הוא למעלה מן החכמה כנ"ל, אך הענין הוא שאורי' היא נפקא מחכמה, פי' גילוייה הוא מחכמה ולמטה, אבל שורש של התורה ומצות הוא למעלה מן החכמה כי התרי"ג מצות הם תרי"ג ארחי' דגלגלתא (כנ"ל

במ"א ע"ש), ולכך ממשיכי ישראל ע"י קיומן את רמ"ח מ"ע שיומשך מא"א להם בכחי פנים כנ"ל שיאר ה' פניו כו', וזהו הפה הא' של החרב, פי' שכשירד השפע לישראל בכחי פנים מא"א ממילא אינו יורד מא"א לאחוריים כלל ואין יכולי לינק החיצוני מעורף דא"א (שאינו יורד כלל מאחוריו כ"א מפניו בלבד וד"ל) וממילא נחתך ראשם וד"ל, והפה הב' של החרב הוא, כי אף שאינו נשפע להם מאחוריי דא"א כי השפע יורד ממנו בכחי פנים לישראל (כנ"ל שעושי זה ע"י קיומן רמ"ח מ"ע) אעפ"כ יכולים הקליפו להגביה א"ע ולינק מאחורי עורף דא"א כדכתי' אם תגביה כנשר כו' (והוא כשיש לישראל גסות הרוח יונקים הם מזה כנשר לינק מאחורי עורף דא"א כמשי"ת) ולזה הוא הפה הב' של החרב, פי' שהפה הב' הוא השס"ה ל"ת שהוא בחי גבורה לאסור חלב ודם כו' שעייז מונעי אותם שלא יגשו לעלות ולהגביה א"ע כנשר לקבל משם כו' שעייז הגבורו של השס"ה ל"ת מרחיקי אותם, וכן עייז איסורי דרבנן שחמורים יותר מד"ת שהם הסייגים והגדרים של התורה, פי' הסייגי וגדרים הוא להרחיק החיצוני שלא יגשו לקבל כו', וזהו הפה הב' של החרב שעייז מחתכי את ראשם (ג' שרים דקליפה הנ"ל) שלא יושפע להם חיות כלל (מאחוריי דא"א ומכאן אינם יכולי לקבל כי מלך במשפט כו') (וזהו ב' פיות שנו' בתורה הא' שלא ישפיל א"ע לתאות כי ישראל עלו במחשבה כמשי"ת לקמן והב' ההגבהה בגסו' הרוח שלא יגרום שינקו החיצוני משם וד"ל). וזהו ואני נתתי לך שכים אח"ד כו' אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי כו', פי' שזוהי השכים אח"ד של יוסף שנעלה מהשכם אחד של אחיו כנ"ל, פי' שהשכים אח"ד של יוסף הוא למעלה מעלה שמעצור את ההשפעה שמא"א שלא יושפע לבחי שכים שהוא בחי עורף (פרע"ה) וכתפי' שלא ינקו משם החיצוני, ועשה זאת יוסף שיושפע ההשפעה מן א"א לישראל בכחי פנים כדכתי' יאר ה' פניו אליך כו' ולא יושפע ממנו דרך אחוריי לחיצוני (ועייז גרם יוסף שיצאו ממצרים, כנ"ל שילבישו או"א את זרועו דא"א שהם היד חזקה וזרוע נטוי כנ"ל שאז ניתנה התורה וד"ל, והוא עייז בחרבי, שהוא החרב של ב' פיות הנ"ל ב' ה"הין רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת חו"ג שעייז גורמים שלא ינקו החיצוני כלל שלא יושפע להם והוא עייז רמ"ח מ"ע (שהם ג' שרים דקדושה הנ"ל וד"ל) שנשפע לישראל בכחי פנים ולא להם, ושלא יגביהו א"ע כנשר בחוצפא וגסות רוי"ח כו' והוא עייז שס"ה ל"ת, איסורי דאורי' ודרבנן כנ"ל, אשר לקחתי מיד האמורי כנ"ל בתורה שזוהי הרהורי ומ"ז ודברים בטילי כו' ופי' שהאותיו של מחשבה ודיבור, הם מה שנפלו בשביריה כו' כי האותיות הן הן הכלים כנ"ל במ"א, שזוהי היה השבירה של הכלים הן האותיות שנתפרדו הצירופים של האותיות ונתפרדו זמ"ז ונפלו למטה ונעשה למטה מהם צירופים אחרים (כנ"ל במ"א בארוכה) שזוהי דכתי' וימת כו' שהיה השבירה שנתפרדו האותיות ונעשו למטה צירופים אחרים וד"ל, ומזה הם המבלבלי את האדם במ"ז והרהורים רעים כו', ויוסף שהוא מש' מ"ה שהוא התיקון כנ"ל לקח ובירר האמורי (וזהו שנו' בתורה רבו' מחשבו' כו' כי ה'

הפיר עצת גוי' כו' הוא האמורי שמשבירת הכלי' כנ"ל, ועצת ה' היא תקום הוא יוסף ש' מ"ה המברר ב"ן וד"ל) שהם שבירת הכלים ימשכו החיצוני מאחורי עורף בא"א כנ"ל כ"א שירד השפע לישראל דרך חכמה ומדו' שיתנהג עפ"י תורה כנ"ל, כי ע"י האמורי שהם המז' ודבריו בטילי' הנ"ל יונקים החיצוני', וישראל הם הגורמים לזה, שכשישראל משפיל א"ע לתאוות רעות שהוא שפלות אליו במאד, כי ישראל עלו במחשבה שהם ההנהגה עפ"י חכמה דוקא, וכשישראל אינו מתנהג עפ"י חכמה כ"א כבהמה נדמה שעוסק בתאוות גשמי' שהוא בלא דעת כו' הוא שפלות גדולה אליו. והנה יעקב חבל נחלתו שמקושרים בא"ס ב"ה, לכך מעוררי' עי"ז שישפיל א"ע הקדב"ה להחיות לחיצוני', שמתנהג ג"כ שלא עפ"י חכמה שהיא דין תורה ולא מהראוי להשפיע להחיצוני' חיות אך הוא משפיל ג"כ שלא עפ"י חכמה להשפיע אף לחיצוני' כנ"ל וד"ל ומזה יונקי' החיצוני' שגורמי' ישראל ע"י שמתנהג שלא עפ"י חכמה כנ"ל וד"ל. ולכך כתי' אשר לקחתי מיד האמורי כחרבי, כנ"ל שע"י החרב של ב' פיו"ת שהם רמ"ח מ"ע וסס"ה ל"ת חו"ג ב' ה"ה"ן חותכי' את החיצוני' שלא ינקו כנ"ל שע"ז שעוסקים בתורה ומצות עשה ממשכי' א"ס ב"ה לחכמה ומדו' כנ"ל להאיר לישראל בבחי' פני', וזהו פה הא' של החרב הנ"ל (ופי' שזוהי שלא ישפיל א"ע לתאוות רעו' בלא דעת כו' שלא יגרום ליניקת החיצוני' כ"א יתנהג עפ"י חכמת התורה ומצות שאז חותכי' ראשם שלא יקבלו כנ"ל שבחכמת התורה הוא המשפט כו' וד"ל) וד"ל והפה הנ"ל של החרב הנ"ל הוא אף שלא נשפע להם מעורף בא"א, שלא נשפע כ"א רק לישראל דרך פנים כו' אך כשיש גסות הרוח בישראל כו' אזי נותן בזה אעפ"כ כח להקליפות שיגביהו א"ע כנשר ולקבל משם כנ"ל וע"ז הוא הפה הנ"ל שס"ה ל"ת שע"ז מרחיקי' אותם (כנ"ל בארוכה) וד"ל. ובקשתי', פי' שאף שדחה החיצוני' לגמרי שלא ינקו כו' ע"י בחרבי' החרב של ב' פיו"ת, אך אעפ"כ החרב אינו חותך כ"א מקרוב ולא מרחוק, והקשת הורג מרחוק ופי' שהרע שיש בקרבו יכול לדחות ע"י החרב ב' פיו"ת הנ"ל שהוא ע"י קיום תרי"ג המצות כנ"ל (וע"י תפלה ותורה) לאכפיי' לסט"א שע"ז נדחי' כנ"ל, אך להחיצוני' הרחוקי' פי' או שאין לו בעצמו רע וצריך לדחות הרע שיש בעולם שרחוקי' ממנו (או שהרע שאצלו הוא ג"כ מוסתר ונעלם מחמת דקותו והוא ג"כ רחוק שאינו יכול להורגו ע"י החרב כו'), אז הוא הורגם ע"י הקשת שהורג מרחוק והוא הבקשה שבתפלה (שזוהי פי' בקשתי' לשו' בקשה שזוהי הקשת וד"ל) שהוא ענין הקשית ממש, כמו הקשת כשאין מושכי' היתר שעל הקשת לאחוריו אז אינו הולך כלל אבל כשמושכי' היתר לאחוריו אז הוא נופל למרחוק והוא ג"כ ברוחניו' ענין הבקשה, שאין מבקשי' דבר אא"כ שחסר כו' והוא המרירו' מעומק הלב איך שהוא רחוק מה' כו' כנ"ל שע"ז ממש יכול אור גדול יותר להאיר מתוך החושך שהם החיצוני' ויכול לדחות' אף הרחוקי', וכדכתי' עד אבוד הנשארים ונסתרי' מפניך כו' שהמה רחוקי' נעלמי' מאד ויכולי' לקבל חיות אף שיש לו חרב שאינו רואה שנעלמים ממנו כנ"ל) כי ה' אלוקיך אל גדול ונורא, פי' ע"ז

צריכי' להמשיך אל גדול יותר שהוא אור גדול יותר מבחי' עצמותו ית' שעייז יכולי' לדחות' ולהרגם, וכמשל נר קטן אינו מאיר למרחוק כ"כ כ"א לי' אמה אבל אבוקה גדולה מאירה לק' אמה, כמ"כ כשצריכי' לדחות החיצוני' שהם בחי' חושך שמרחוק שאינם מרגישי' אותם מחמת העלמן הנסתר' מפניך כו' צריכי' להמשיך אור גדול יותר שיאיר מרחוק יותר בכדי שיכוסלו כי החושך נדחה מפני האור, והוא ע"י הקשת דוקא שזוהי הבקשה כדכתי' ממעמקי' קראתיך כו' שזו הקשת שהיא הבקשה כו' הוא בחי' תשובה וד"ל, שמעורר רחמי' רבי' מעצמותו ית' מעומקא דלבא ואז ממשיך אור גדול יותר ודוחה אף אותם שנסתרי' מפניך ורחוקי' שלא ינקו מעורף דא"א כמשל הנר הנ"ל שאבוקה גדולה מאירה למרחוק יותר, וממילא נידחי' שהם בחי' חושך והחושך נדחה מפני האור וד"ל (וכ"ז עשה יוסף ע"י חרבי וקשתי בכדי שיאר ה' פניו כו' לישראל דוקא שלא יקבלו החיצוני' מעורף דא"א כלל ועייזו יצאו ישראל ממצרים שהלבישו או"א זרועו' דא"א כנ"ל והכל עשה יוסף כנ"ל וד"ל).

וזהו ויוסף הורד מצרימ"ה, פי' מצרימ"ה נקראו או"א דאצילות שהם בחי' מיצר וגבול לגבי למעלה (שבינה היא בחי' מיצר כו' וכמ"כ אבא לגבי למעלה נק' מצרימה וד"ל), כי עיקר התענוג הוא מן הדבר שמשגי אותו היטב שאז מתגלה התענוג שמתענג מן ההשגה ההיא, והוא דוקא כשהשגה היא בכחי' גבול (פי' שיש גבול להשגה והוא משיגה לגמרי) אז מתגלה התענוג שמתענג ממנה, אבל כשהשגה היא בלי גבול (שאינן גבול לאותו השגה ואינו יכול להשיגה על בורי' כי אין לה גבול וד"ל) אז אינו מתגלה התענוג שאינו מתענג ממנה מחמת שהיא בלתי גבול (ואינו יכול להשיגה על בורי' כנ"ל) ולכך נק' או"א בחי' מצרימ"ה לגבי א"ס ב"ה ששם הוא התגלות התענוג (כי התגלות עתיק הוא בנינה כידוע) מחמת שהם בחי' גבול לגבי א"ס ב"ה (שאינן לו תחלה ותכלה א"ס ממש וד"ל) ולכך נק' או"א מצרימ"ה וד"ל, ויוסף הוא יסוד דא"ק כנ"ל (שהוא בחי' א"ס כו').

והנה (נז' בע"ח) שאבא ואמא יונקים מב' מזלות דא"א, אבא יונק ממזל הח' כו' ואימא יונק ממזל הי"ג (כנ"ל בארוכה ע"ש) וע"י המזלות הנ"ל יורד השפע לאו"א דאצילות, וזהו ירידה גדולה וצמצום גדול לגבי אור א"ס ב"ה שיתצמצם בחי' מזלות (שהם הכל בחי' צימצום לגבי ב"ה כנ"ל במ"א) שישפיעו לאו"א דאצילות, וזהו ויוסף הוא יסוד דא"ק כנ"ל הור"ד מצרימ"ה פי' הור"ד המה המזלות דא"א שהמה ירידה וצמצום אליו ב"ה והם בחי' שיומשך השפע למצרימה שהמה או"א דאצילות כנ"ל (וכ"ז עושה יוסף יסוד דא"ק שיורד השפע לאו"א דאצילות ולא יושפע דרך אחורי עורף דא"א כנ"ל וזהו ויוסף הורד מצרימ"ה וד"ל וד"ל).

יום ב' פ' שמו' בעורה"י
(ועתה ית' בן פורת כו' הנ"ל בתורה)

בן פורת יוסף כו'. הנה תחלה צ"ל מהו ענין הכת"ר (שהוא א"א הנ"ל),
דהנה רבו הפירושי' בזה אם הכתר הוא נמנה ב"ס או אינו
נמנה (כ"א הוא מבחי' א"ס בחי' המאצי' כו') כו', והכריע האריז"ל בזה,
שהכת"ר הוא הממוצע בין המאציל לנאצלי', ופי' שפנימיו' הכתר הוא בחי'
תחתונה שבמאציל (שהוא בחי' א"ס), וחיצוניות הכתר, הוא בחי' ראשונה
שבנאצלי' כו' (ע' בע"ח). והטעם (שכת"ר הוא הממוצע כו') הוא, מפני שא"ס
ב"ה בעצמו הוא רם ומתנשא מימות עולם (שהם הי"ס הנאצלים) שאין ערך
אליו ב"ה כלל כל הי"ס הנאצלי' כו' שהוא הכל בחי' שפלות וצמצום אליו
ב"ה שישפיל א"ע להתלבש בתוך י"ס הנאצלים כו' (ושיאציל י"ס) שהם חכמ'
ומדו' כו' שהוא צמצום גדול אליו כי ב"ס הוא בחי' התחלקו' שחלוק חכמ'
מבינה כו', וכ"ש המדו' חו"ג שהם ענפי' מתפרדי' לבחי' קוין (שחסד הוא
הפכי מגבורה כנו' במ"א), וא"ס ב"ה הוא עצם פשוט בתכלית הפשיטות
(מבלי התחלקו' וצמצום כלל כו') כנ"ל תוכן הכת"ר (שהוא א"א) הוא
הממוצע בין המאציל ב"ה לנאצלים כנ"ל שהוא מדרגה תחתונה שבמאציל,
ומדרגה ראשונה שבנאצלי' כו' (שהוא המחבר את המאציל ב"ה עם הנאצלי'
וד"ל).

והנה עתה יובן היטב משנ"ת (בל"ת בהגדה) על עבדים היינו לפרעה כו'
שתחלה לא היו מלבישי' או"א את זרועו' דא"א והי' פרע"ה עורף
דא"א יונק משם כו' ויוציאנו ה' כו' בי"ד חזק"ה ובורוע נטו"י, הם הזרועו'
דא"א שהלבישום או"א כו', ופי' כאשר מלבישי' או"א את הזרועו' דא"א כו',
אז מתנהג עפי' חכמת התורה כו' ולכך אינם יכולי' לשלוט או החיצוני' כו'
כי חכמה היא בחי' דין (וצמצום כנ"ל) פי' שהחכמה אינה סובלת כ"א
שמחייב החכמה כו' אבל הסכלות אינה סובלת כו' (כנו' במ"א שזוהי מדת
החכמ' לזכו' הזכאי ולחייב החייב כו'), ולכך אינם יכולי' לשלוט או החיצוני'
(שהם או"ה) כדכתי' ואת עשו שנאתי כו' שהוא מלך זקן וכסיל (כנ"ל בתורה
וזהו גופא מחמת שחכמ' היא צמצום ודין כמשי"ת), ולכך ויוציאנו אז
ממצרים כו', אבל כשלא הלבישו או"א את הזרועו' דא"א, אז היינו עבדי'
לפרע"ה כו', והוא מפני שאז לא היה יורד השפע מא"א לאו"א כו' כ"א היה
יורד מאחורי עורף דא"א כו', ולכך שלטו אז כו' שהיה יורד ההשפעה לכולם
בשוה, והוא מפני שא"א הוא נעלה מאד ששם אין בחי' דין וצמצום כלל
כנ"ל שהוא סוף עולמו' א"ס, וכולם בשוה כלא חשיבי קמי' (והיו כולם שוי'
קמי' כי לא תפס מקום כלל עבוד' ישראל כו' ששוה קמי' הצדיקי' והרשעי')
וכדאי"תא במדרש, ויקרא ה' לאור יום זו מעשה הצדיקי' ולחושך קרא לילה
זו מעשה הרשעי', ועדיין איני יודע באיזו מהן חפץ כשאומר ויבדל בין האור

ובין החושך הוי אומר שחפץ במעשה הצדיקי' (עכ"ל). ופי' שבא"א (שהוא הכת"ר) הוא הבחי' שאיני יודע באיזו מהן חפץ כו', שקמ' כולם כלא חשיבי ושניהם שוים (מעשה הצדיקי' והרשעי') בלי תפיסת מקום כלל בעיניו, כדכתי' אם צדקת מה תתן לו (ורבו פשעי' מה תעש' לו) ולכך שלטו מצרים על ישראל שעבדו בהם בפרך, שאז היה יורד השפע מעורף דא"א לכולם בשוה כו' (ואין הפי' שלהם בלבד ה' יורד כו' כ"א לכולם בשוה כו' אבל עתה כשהלבישו כו' אינו יורד כו' כ"א לישראל בבחי' פנים כמשי"ת וד"ל) • כו' (שלא הלבישו אז או"א את הזרועו' כו') ושם אין תופס מקום כלל (מעש' צדיקי' ורשעי') כו' שאיני יודע באיזו כו' חפץ כו', וירד משם ההשפעה לכולם בשוה, ונתלבש בכוכבי' ומזלו' פי' שנתלבש בטבע שמפני שהמצרים היו הרבה כו' (והיה מזלם טלה) היו מצליחי' והיו מושלי' ועובדי' בישראל בפרך כי מאחר שהשפע היה יורד אז מעורף דא"א לכולם בשוה, ששם כולם שוים בלי תפיסת מקום כנ"ל, לכך נתלבשו בהמזלו' שמפני שמצרים רבו (ומזלם ה' טלה השפיע להם רמות וממשלה כו') כו' משלו על ישראל (שלא ה' אז יתרון מעש' ישראל כו' כ"א כולם שוי' שאיני יודע באיזו כו' חפץ כו' לכך משלו מצרים על ישראל לפי דרך הטבע שהיו הרוב כו' כי נשפל אז רק בדרך הטבע והוא מטעם הנ"ל וד"ל), וזה עשה יוסף שיומשך מן א"א לאו"א שילבישו או"א את הזרועו' דא"א כו' בכדי שיאיר ה' פניו לישראל דוקא, כי כשמתלבש א"ס ב"ה בחכמה כו' (שהוא חכמ' התורה) אז הוא בבחי' דין ומשפט לענוש הרשעי' כדכתי' ואת עשו שנאתי כו', וזהו מש"נ במדרש כשאומר ויבדל כו' והוא כאשר נתלבש בחכמ' ומדו' כו' אז הוי אומר שחפץ במעש' הצדיקי' ולא במעש' הרשעי' כדכתי' ואת עשו שנאתי כו' וד"ל, כנ"ל שחכמ' הוא דין שאינה סובלת הסכלות, והוא מלך זקן וכסיל כו' ולכך את עשו שנאתי וד"ל (ועי"ז יצאו ממצרי' כנ"ל שהכל עשה יוסף וד"ל). וזהו ויוסף הורד מצרימ"ה כנ"ל שהיא בחי' ירידה וצימצום לגבי' ב"ה כו' שיתלבש בחכמ' ומדו' כו' (אך עי"ז נגאלו כנ"ל), אך תחלה היה יוסף בבחי' גלות כנ"ל שלעבד נמכר כו' וזהו הורד כו' שהיה בבחי' גלות ולאח"כ נתעלה כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן היטב ענין בן פורת כו' (הנ"ל בתורה). דהנה כתי' שמ"ע ישראל הו"י אלקינו הו"י אח"ד, ופי' שמ"ע ישראל הוא ההעלאת מ"ן שמלמטה למעלה (כמשי"ת), הו"י אלקינו הו"י אחד הוא ההמשכת מ"ד מלמעלה למטה, ופי' הו"י אלקינו הוא יחוד או"א שהם תרין ריעין דלא מתפרשי' דזווגיהו תדיר ולא פסיק (כנ"ל בזוהר ע"ש) ואינו הפי' על הכלי' דאו"א כ"א על אור א"ס ב"ה שמתלבש ומתייחד בכלי' דאו"א כו', כי זהו כלל גדול שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, פי' כי כאשר כתי' הו"י שפשוטו הוא מורה על א"ס ב"ה כמ"כ הכוונה הוא ג"כ לפי הפשוט שהוא הכוונה שהו"י אלקינו הוא יחוד או"א כו' הוא הפי' על אור א"ס ב"ה שמתלבש

ומתייחד באו"א (ולא הפי') על הכלי' דאו"א עצמן כי הכונה היא לפי הפשוט וד"ל), וכן זהו הכלל בכ"מ כשנכתב ש' אלקות כמו אל הוי' כו' הוא הכל הכוונה שבו לפי הפשוט שמורה על א"ס ב"ה כמ"כ הכוונה הוא ג"כ התלבשו' אור א"ס ב"ה (כאותו הספי' שמרומז הכונה) כמו א"ל הכונה הוא חסד הוא ג"כ כפי הפשוט שמורה על אלקות, שהוא התלבשו' אור א"ס ב"ה במדת חסד וד"ל (וכן כיוצא בזה), כיא כשלא נכתב ש' אלקות (כ"א רק מרומז כונה על הספי' כו') יכול להיות הפירוש על הכלי' עצמם וד"ל, וכאן הוא ג"כ הכוונה לפי שהוא התלבשו' אור א"ס ב"ה באו"א זהו הפי' של הוי' אלקינו וד"ל. הוי' אחד, הוא כשנתגלה אור א"ס ב"ה בז"א אז מתאחדי' המדוד' כו' כנו' במ"א שהוא עושה שלום כו' שהמדוד' חו"ג הם ב' הפכ"י ממש כו' וכשנתגלה עליהם אור א"ס ב"ה שלמעלה משניהם מתבטלי' ומתאחדי' כו' (כנ"ל במ"א בארוכ' ע"ש), וזהו הכל המשכ' מלמעלה למטה (פי' הוי' אלקינו כו' הוא המשכ' מלמעלה למטה כנ"ל) ושמ"ע ישראל הוא ההעלאת מ"ן שמלמטה למעלה, פי' כי תחלה הי' התהות עולמו' בתורת נדבה (כלי העלאת מ"ן כלל) כ"א כך עלה ברצונו הפשוט להאציל ולברא כו' (שחפץ חסד כו') אבל עתה צריכתי' להעלות מ"ן (להמשיכו כו'), וזהו שמ"ע הוא ש"ם עי"ן, פי' כל העולמות שנתהוו מרפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה שהמה בי"ע וכולל עמם ש' ב"ן וגם כולל עמם אותן היכלות דאצילו' שהם בחי' היכלו' ואעפ"כ הם בחי' אצילות שהם בחי' כלי' קטני' דאצילות וכ"כ במ"א שהם תרין צפרי' תרין עופי' כו' ע"ש וד"ל כו' נכללי' בש"ם, שכולם הם נתהוי' רק מבחי' שמו בלבד (כנ"ל), וזהו ההעלא' מ"ן שהש"ם (שהמה בי"ע וש' ב"ן שנתהוו מהשבירה) נכללי' בטלי' להעי"ן רבתי, כי העי"ן רבתי הוא ש"ת דאימא שהוא מקור של השבירה כי השבירה היתה בנקודו' והעי"ן הוא ז"ת דאימא למעלה מנקודו', ושהוא קודם השבירה (מז"ת דאימא) והוא קודם שנשברו ומתו הז' מלכ"י כו' כדכתי' אלה המלכ"י אשר מלכ"י כו' שתחלה מלכו (למעלה מנקודו'), ואח"כ בנקודו' נשברו ומתו כו' וזהו העי"ן רבתי הוא מקור. של השבירה (שהוא ז"ת דאימא) כשמלכו ולא נשברו עדיין (שהוא קודם שהגיעו לנקודו' וד"ל). וזהו שמ"ע שהוא ההעלאת מ"ן והביטול של הש"ם שהמה הרפ"ח ניצוצין שנשברו (ונפלו לבין ומשם לבי"ע) שבטלי' (העולמו' בי"ע עם ש' ב"ן) למקורם שהוא עי"ן רבתי שהוא מקור השבירה (מז"ת דאימא שהמה שלמעלה מהשבירה כנ"ל), שהם רק בחי' ש"ם בלבד ממנו ובטלי' נגדו, ובוה מעלי' אותם כשאומרי' שמ"ע ומתבונני' בזה שהם רק ש"ם בלבד כו' ומאמיני' בזה כו' ועי"ז האמונה מעלי' אותן (לשרשן וד"ל) וד"ל. ישראל, הוא העלאת עוד נעלה מן הראשונה, כי ישראל הוא יש"ר א"ל שהוא מוחי' דז"א (שקודם השבירה) והוא נעלה אף מהעי"ן רבתי הנ"ל שהוא מקור השבירה כו', וישראל הוא נעלה ממנו (והוא העלא' ב') עד שמגיעי' עי" ב' העלאת מ"ן הנ"ל לעצמות א"ס ב"ה, ואז ממשיכ' מ"ד שימושך מלמעלה למטה שיתלבש אור א"ס ב"ה לאו"א שהוא הוי' אלוקינו כנ"ל ולז"א שהוא הוי' אחד כנ"ל.

זוהי בן פורת יוסף בן פורת עלי עי"ן, פי' שהא' (בן פור' א') מורה על המשכ' מ"ד מלמעלה למטה, והב' (בן פורת ב') מורה על העלאת ב"ן מלמטה למעלה, כי יש ביוסף ב' בחי' העלאה מלמטה למעלה והשפעה מלמעלה למטה, ופי' כי יוסף הוא צדיק' בחי' יסוד שהי' מרכבה לבחי' יסוד כו' וכל היסודו' נקראו בחי' יוסף (כמשי"ת) ויש ביסוד בחי' התקשרו' מלמטה למעלה ובחי' השפעה מלמעלה למטה, ופי' ההתקשרו' שמלמטה למעלה, הוא מ"ד בן פורת עלי עי"ן, פי' שיוסף הי' צדיק בחי' יסוד, והיה התקשרותו ודביקותו נפלאה מאד למעלה בעומקא דלכא והשגתו נפלאה מאד עד שנגע בהתקשרותו ודביקותו הנפלאה את בחי' ישראל הנ"ל שהוא נעלה מעי"ן רבתי הנ"ל, וכדכתי' הנה בנך יוסף בא אליך, ויתחזק ישראל על ראש המטה, פי' שכיון ששמע שיוסף בא אליו ויתחזק ישראל כו', ופי' כי יוסף הוא יסוד וישראל הוא גופא, וגופא וברית כחדא חשבי' לי', פי' שאף שהוא למטה אעפ"כ כחדא חשבי' לי', שהברית מעורר את גופא, שיתחזק ישראל, שע"י התקשרותו של יוסף שהוא הבריית בעומק השגתו ודביקותו הנפלא' נגע את ישראל דלעילא שיתחזק כו', וכמשל בגשמיות שאף שהאבר הוא גשמי אעפ"כ הוא מעורר את עצמיות הטפה שבמוח שיומשך, ועי"ן הוא מוליד ויכול לעשות הולדה ממש, כמ"כ למעלה בחי' יוסף שהוא יסוד (הבריית) מעורר ע"י התקשרותו ודביקותו הנפלאה את הטפה העצמיו' שהוא ישראל דלעילא שהוא בחי' מוחי' לי' רא"ש, שיתחזק על ראש המטה הנ"ל, וכדכתי' ויאסור יוסף מרכבתו ויעל לקראת ישראל אבי"ו, שיוסף שהוא יסוד כדכתי' אלה תולדו' יעקב יוסף, הוא עולה לקראת ישראל אבי"ו שמגייע אליו ע"י התקשרותו הנפלאה כנ"ל כי אין קישוי אלא לדעת (ולכך מעורר את הדעת שהוא ישראל לי' רא"ש וד"ל) וזהו בן פורת עלי עי"ן שיוסף שהוא יסוד מעורר ומגייע ע"י התקשרותו הנפלאה מלמטה למעלה את ישראל שהוא עלי עי"ן למעלה מעי"ן רבתי כנ"ל שמתחזק ישראל על ראש המטה כנ"ל.

בן פורת יוסף, הוא המשכ' מ"ד שמשפיע יוסף (ע"י העלתו תחלה כו') מלמעלה למטה, שפור'ת הוא לשו' פרה ורבה, שהוא ע"ש ריבוי השפע שמשפיע יסוד מלמעלה למטה, כי כל היסודו' נקראו יוסף כנ"ל, שהם הכל מיני צימצומי' כי המאציל ב"ה הוא רם ומתנשא מימות עולם (י"ס) ואינו בגדר השפעה ולכן כשצריך להשפיע הוא בחי' צימצום לגבי', וזהו קונה הכ"ל שהוא בחי' צימצום לגביו שישפיע כו' (וכנו' במ"א ע"ש) והם הם הט"ו יסודו' (שהם מיני צימצומי' כנ"ל) שבכמה מעלו' טובו' למקום כו' שהם הכל בחי' טובו' כנ"ל שיושפע השפע (לאוי"א וז"א) לישראל בבחי' פני' כדכתי' יאר ה' פניו אליך דוקא ולא ינקו החיצוני' (כנ"ל שע"ז נגאלו כו'), וכן זהו דכתי' זכר רב טובך כנו' במ"א שהם הכל היסודו' הנ"ל שהם הכל טובו' כנ"ל (שיצמצם א"ע להתלבש בחכמ' להתנהג עפ"י דין כנ"ל) וזהו בן פורת יוסף שהוא כל השפעו' ט"ו יסודו' שמלמעלה למטה (ט"ו טובו') הוא

ע"י בן פורת עלי עי"ן שהוא התקשרותו ודביקותו הנפלאה מלמטה למעלה שמעורר עי"ז את ישראל שעלי עי"ן למעלה מעי"ן רבתי כנ"ל שע"ז מתחזק ישראל כנ"ל, ויורד השפע מן אור א"ס ב"ה מלמעלה (דרך ט"ו יסודו' כנ"ל), וזהו שמ"ע ישראל' המה ההעלאת מ"ן שמלמטה למעלה שיעורר את ישראל, שעל"י עין רבתי' כו' בכדי שאח"כ נמשך עי"ז השפעת מ"ה אור א"ס ב"ה ואויא שהם הוי' אלוקינו כנ"ל שמתלבש בתוכם ומתייחד שם (כנ"ל) שהם תרי' ריעי' דלא מתפרשי' דזיווגייהו תדיר ולא פסיק פי' ששם הוא ההתחדשו' מאין ליש תמיד בכל רגע ממש, כי למטה הוא רק מחדש בכל יום כו' שנראה החידוש כו' בכל יום (שבלילה חושך וביום מאיר ומחדש), והוא מפני שלמטה הוא תחת הזמן שמלכו' הוא מחי' אותם (שהוא בתוך הזמן), אבל למעלה באויא דאצילות שהם למעלה מן הזמן, הוא שם היחוד והזמני' שהוא ההתחדשות מאין ליש בכל רגע ממש וד"ל ואח"כ הוא הוי' אח"ד כנ"ל שעושה שלום כו' שמתאחד' חו"ג שהם ב' הפכי' ע"י גילוי אור א"ס ב"ה בהם שלמעלה משניהם ולכך מתבטלי' ומתאחד' כו', ואח"כ עוד נשפל למטה והוא יחודא תתא' בשכמ"ל וד"ל (והכל עושה יוסף כו' וד"ל), ואת הכל עשה יוסף שיגאלו ישראל ממצרים ושתנתן להם התורה כנ"ל שיוסף הורד מצרימ"ה שילבשו או"א זרועו' דא"א בכדי שיאר ה' פניו לישראל דוקא, והוא שיתנהג עפ"י חכמת התורה כנ"ל (שאו אין יכולי' לינק החיצוני' כי חכמ' היא דין ומשפט כנ"ל) והוא שסדר בראשית הוא קדמה לתורה שהתחלת התורה הוא מסדר שמות כו' (וסדר בראשי' קדמה לתורה פי' שהוא הכל איך שיהי' תורה כנ"ל) וד"ל וד"ל.

בעזרה

להבין ענין מ"ש בזוהר ע"פ השמיעני את קולך קודב"ה ציית לאינון קלי דמשתדלי באורי"י בחצו' לילה כו'. הנה באמת באותיו' התור' הרי מלוכש בה אור א"ס ב"ה בעצמו דאורי"י מחכמ' נפק' והתלבשו' היותר פנימי הוא בחכמ' דוקא כידוע וא"כ הרבה מאד נעלה הוא מדרג' התור' ממדרג' זיו

נוסחא שניה

השמיעני את קולך כו' ופי' בזוהר השמיעני קלא דאינון חברייא דמשתדלי באורייתא, כד"א חברי' מקשיבי' לקולך השמיעני דב"ג דאתער בפלגו' לילה לאשתדלא באורי"י כל צדיקיא דבג"ע צייתין לקלי' וקב"ה משתכח בינייהו כמה דאוקמוה היושבת בגני' חברי' מקשיבי' לקולך כו' (עכ"ל). ופי' שלכך מקשיבי' ושומעי' צדיקיא שבג"ע כו', אף שהם

השכיני' שמאיר בנשמו' בג"ע כו' ולכך כששומעי' ד"ת מתפעלין מאד לפי שמאד נעלה אור זה כו' וזהו שאמרו תנה הוד"ך כו' אך למה בחצו' דוקא הטעם הוא להיו' כי כל נשמה יש לה לבוש מסתיר שתשב ותתלבש בה וענין הגילוי אלקו' בחי' עונג נפלא הוא שנהנית מזיו כו' לא בכל עת הוא אלא לעית' ידועי' וכענין שמצינו בווהר שלח לך דבתי' בת פרע' ג' זימני' ביומא כו' מאחר שזהו קבלת שכר להם הרי יש להם מתחלה איזה ענין עבודה עד שיקבלו השכר והיינו שנסתרי' בלבושי' שהן השגו' שלהם בצמצום גדול ועובדי' כל א' כפי עבודתו אם באוי"ר או בשליחו' וכדומ' ואחר העבודה יש להם עת קבוע לקבל שכר העונג הנפלא בזיו השכיני' כו' וא"כ בשעה שהמה עובדי' שהו בירידו' ושפלות הגם שיאיר אור א"ס בחכמ' שילמוד האדם למט' דבר ההלכה ויעבור דרך היכלו' שלהם לא יוכלו להכיר האור ולהשיגו כלל מפני גודל צמצומם במעשה עבודתם כו' אך כשהן עולי' מידי שבת

נוסחא שניה

בג"ע ונהנין מזיו השכינה כו', אעפ"כ שומעי' לקלא דאורי' שאשתדל בינ' למטהר והוא מפני שהאור א"ס ב"ה מלובש בחכמ' התורה (כנ"ל בכמ' מקומו'), וכשעוסק בתורה למטה ממשיך עי'זו אור א"ס ב"ה (מאצילות לבי"ע) וכשנמשך האור א"ס ב"ה (מאצילות לבי"ע) עובר עליהם בדרך מעבר בעלמא, ורואי' את האור הגדול של א"ס ב"ה שנמשך כו' ועובר עליהם בדרך מעבר כו' שהוא נעלה מן האור שמישיגי' בג"ע, כי אף שהשגתם והנאתם בג"ע הוא ג"כ קבלת שכר שעסקו בעוה"ז בתורה ומצות, אך אעפ"כ כשיורד להם השפעת האור כו' אינו יורד כ"א מבחי' מלכות בלבד שהוא זיו השכינה בלבד (שיורד ע"י צמצומי' וד"ל), אבל האור שממשיכי' למטה ע"י עסק בתורה כו' הוא נמשך מז"א דאצילות לכך מקשיבי' ושומעי' כו' שרואי' את האור הגדול שהוא נעלה הרבה מן אור השגתן שנהנין רק מזיו השכינה בלבד (וזה האור נמשך מז"א דאצילות) ואף שלמטה בעשיי' בד' אמות של הלכה אין נראה האור של א"ס ב"ה שמלובש בה (שהוא שם בהסתר כו') אעפ"כ לאותן הצדיקי' שבג"ע נראה ונגלה האור (שמלובש בחכמ' התורה שלמטה בד' אמות כו' הוא בהעלם ולהם נגלה בגילוי כו'), כי הגילוי של האור כו' נשאר למעלה, כדכתי' אשר תנה הוד"ך שהוא ההוד של האור כו' שיתגלה על השמים דוקא וד"ל (שאינו מתגלה למטה כ"א נעלם ומוסתר שם וגילוי הוא רק למעלה), ולכך חברי' מקשיבי' כו' שכשרואין את האור הגדול שנמשך לבי"ע ע"י העסק בתורה למטה כנ"ל והאור עובר עליהם בדרך מעבר בעלמא, והם רואי' אותו (שלהם אין נסתר כו' כדכתי' תנה הוד"ך על השמים כו'), שהוא למעלה מן גילוי האור שנגלה להם (שזו מתן שכרו כו') שהוא נמשך למטה מבחי' מלכו' שהוא זיו השכינה, אבל זה האור נמשך ממקום נעלה שהוא מז"א, לכך מקשיבי' וד"ל וזהו וקב"ה משתכ"ח בינייהו שהוא הטעם שמקשיבי' מפני שהאור הזה נעלה מאור השגת' שזו

וחדש להשתחור' כו' וכן בעיית' הקבועי' בכל יום בחצו' וכדומה אזי לפי שנפשטו מצמצומם הראשון ע"י זיו השכינה שמאיר עליהם כו' יכולי' להכיר ולהשיג קצת אור היותר נפלא מזיו השכינה ויתפעלו מאד כו' וזהו דקודב"ה אתא לאשתעשע' בצדיקייא בחצו' דהיינו גילוי אלקו' עליה' שהוא ענין השעשוע כידוע אז הוא ופמליא דלי' צייתי' לאינון קלין דמשתדלי באוריית' למטה משא"כ בעת אחרת שלא היו מכירי' כלל באור הנפלא שבתור' כנ"ל וד"ל וזהו השמיעני את קולך כו' פי' בדרך כללו' לכנ"י קאמר השמיעני דברי תור' בחצו' דוקא כי יתוסף מוחי' לז"א ג"כ ע"י חכמ' שבדבר ההלכה כמ"ש במ"א בארוכ' בענין רוכב על כרוב קל שלו ושט בח"י אלף עולמו' כנ"ל וד"ל.

 נוסחא שניה

נמשך מז"א שהוא קב"ה דמשתכ"ח שהוא הארה מז"א, והאור שלהם הוא רק מזיו השכינה שהיא מלכו' כנ"ל ולכך מקשיבי' וד"ל. אך הטעם, שהעת שמקשיבי' צדיקיי' לקלייהו דאינון דמשתדלי באורייתא בליליה' דוקא, הוא מפני שאותן שבג"ע אינם משיגי' השגתן והנאתן מלמעלה מזיו השכינה בכל עת ושעה, כ"א בעת וזמן קבוע לזה שמשיגי' ונהנין שמתגלה עליהם זיו השכינה כדאי' בווהר (של"ח ל"ך) ג' זימנין ביומא אתת בתי' בת פרעה כו', שמתגלה רק ג' זימנין ביומא עליהם כו' (ולשאר אינו מתגלה כ"א פ"א בשבוע שיש כמה מדרגו' בזה) וזולת אותו העת, אינם משיגי' כו' כ"א הם מלובשי' בלבוש בג"ע, ויש להם עסק ועבודה שם וד"ל ולכך עיקר הע"ת שמקשיבי' כו' הוא כפלגות ליליה' שאז הוא העת שלהם שנפשטי' מלבושיהם, לקבל ההשגה וההנאה שלהם מזיו השכינה שאז כשעוסקי' בתורה למטה שממשיבי' עי"ז אור א"ס ב"ה מז"א דאצילות, ועובר עליהם דרך מעבר בעלמא כנ"ל ואז כשהאור עובר כפלגות לילה, שאז העת שלהם שמקבלים השגת' כו' שנפשטי' אז מלבושיהם ורואי' אז האור העובר עליהם לכך מקשיבי' אז דוקא, אבל ביום כשעוסקי' בתורה כו' וממשיכי' ג"כ האור מז"א דאצילות, והוא עובר ג"כ עליהם דרך מעבר כו' אך הם אינם רואי' אז שמלובשי' אז בהלבוש שלהם כנ"ל (שאו אין הזמן שלהם להשגת' לפשוט הלבוש כ"א אז מלובשי' והלבוש מסתיר אליהם ולכך אינם מקשיבי' שאינם רואי' וד"ל) וזהו דוקא כפלגו' לילה הוא העת שנפשטי' מלבושיה' לקבל הנאתן מזיו השכינה אז מקשיבי' כו' שאז רואין האור שעובר עליהם דרך מעבר וד"ל.

שבת פ' שמות בעזרה"ש וית'

להבין ענין שמחת חתן וכלה. הנה חתן נק' למעלה קב"ה פי' כשא"ס ב"ה משפילי בתוך שמים וארץ להחיות את הנבראי בבחי' ממכ"ע כו' אז נק' חתן שזהו לשו' חת"ן חו"ת דרג"א. שהוא שפלות גדול אליו שישפיל א"ע להחיות כו' בבחי' ממכ"ע, כי א"ס ב"ה ב"ה הוא מרומם ומתנשא כו' שהוא קדוש ומובדל מן העולמו' כנ"ל, כדכתי' אני הוי' לא שניתי כו' ששזה קמי' בין קודם שנברא ולאחר שנברא כו' (כנ"ל בארוכה), ולכך הוא שפלות גדול שישפיל א"ע להחיו' כו' בבחי' ממכ"ע כו', ולכך נק' בש' חת"ן שהוא לשו' שפלות חו"ת דרגא כנ"ל וד"ל. וכדכתי' ביום חתונתו וארוז"ל זו מתן תורה, פי' שנמ"ת היה קב"ה בחי' חת"ן שירד ה' על הר סיני ונשפל א"ע בבחי' ירידה להתגלות על הר סיני כו' ולכך נק' אז חת"ן חו"ת דרגא כנ"ל וד"ל וכלה נק' כנ"ל, ויש בה ב' פירושי', הא' הוא שכלה הוא לשו' כלתה נפשי כו' (והוא הרצוא ליכלל למעלה כו'), והב' הוא שכלה הוא לשו' כלא (לאשר כילהו) שהוא בית האסורי' וזהו מה שאנו אומרי' אתה נפחת בי ואתה משמר"ה בקרבי כו', פי' שהשימור של הנשמה הוא שלא תסתלק הנשמה למקורה ורששה כו' כדכתי' כל הנשמה תהלל כו' וארוז"ל שעל כל נשימה ונשימה כו' שרוצת תמיד להסתלק כו', וזהו ואתה משמרה שהוא ששומרה שלא תסתלק כו', וזוהי ענין פי' הב' שבכלה הנ"ל שהוא לשו' כלא שהוא בית האסורי' כנ"ל פי' שזוהי הכלא של הנשמה שאסורה בגוף ואינה יכולה להסתלק (שזוהי משמרה בקרבי) כנ"ל וד"ל. ולהבין היטב כל הנ"ל, צ"ל תחלה ענין חבלי לידה של משיח סובלי' ישראל, מה נמשלו ישראל לילודת סובלת חבלי לידה שהיולדת היא המולדת בעצמה לכך סובלת כו' אבל מפני מה סובלי' ישראל חבלי הלידה של משיח כו'.

אך הענין הוא, שכנ"י שהיא מקור של כנ"י היא היולדת עצמה שהיא המולדת כו' כדכתי' אני היום ילדתיך, ופי' שהלידה הוא מכנ"י שתחלה היו בעצמם בבחי' עיבור ואח"כ יהי' ע"י הלידה, ולכך סובלי' הם החבלי לידה כו', וכדכתי' כמו הרה תקריב ללדת תחיל תזעק בחבליה כן היינו מפניך הוי', הרי נוחלנו כו', ופי' שכל ימי משך הגלות נק' בחי' עיבור (שאלקו' מוסתר כו') וכל בחי' גאולה נק' בחי' לידה, פי' שכל בחי' התגלות אלקות נק' בחי' לידה שהוא בחי' התגלות (שנגלה הולד שהי' תחלה מוסתר במעי אמו ועתה מתגלה כו'), וזהו כמו הרה תקריב כו' כן היינו מפניך הוי', פי' שזה העבודה בכל משך הגלות שיתגלה הש' הוי' ב"ה דוקא שש' הוי' הוא שהי' הוה ויהי' כי אני הוי' לא שניתי כתי' כנ"ל שאין מסתיירי' כלל העולמו' כו' וכדכתי' שויתי הוי' לנגדי תמיד שהוא שוה קודם שנברא כו' ולאחר שנברא כנ"ל, ולכך זוהי העבודה בכל זמן משך הגלות להמשיך את ש' הוי' ב"ה דוקא שלגבי' שוה קודם כו' ולאחר כו' שכולא כלא חשיבי קמי' כנ"ל, והוא ע"י התפלה באמרם ב"א הוי' כו' ממשיכי' עייז אותו שיתגלה כו'.

כנ"ל שיהי' אז הלידה כו' כדכתי' אני היום ילדתיך כו', שאז יהי' נגלה כבוד הוי' ב"ה כי עין בעין יראו כו' וכדכתי' ז"ה אלי כו' וד"ל כנ"ל, וזו יהי' בחי' הלידה שיתגלה ש' הוי' ב"ה ששוה קמי' קודם כו' ולאחר כו', אבל בזמן הגלות אינו מתגלה כ"א בחי' ש' אדני', שהוא אדון כל הארץ כו' ותופסי' העולמו' בחי' יש ודבר רק שהוא אדון ומלך עליהם (והוא בחי' הסתר אלקו', אבל כשיתגלה שם הוי' ב"ה לא יסתירו כלל העולמו' כנ"ל) וזוהי כמו הרה תקריב כו', כן היינו מפניך הוי' פ"י כשצריך להיות בחי' לידה שיתגלה ש' הוי' ב"ה כנ"ל צריכי' להמשיך מפניך הוי' שהוא למעלה מש' הוי' שיומשך משם ש' הוי' ב"ה שזוהי הלידה כנ"ל וד"ל. והנה התהות הלידה הוא מן חבלי הלידה כו', ופ"י כשצריך להיות בחי' לידה שיתגלה ש' הוי' ב"ה צריך להיות תחלה בחי' חבלי לידה הממשיכי' שיהי' הלידה, והוא כדכתי' כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה, ופ"י שזו חבלי לידה הוא כל ימי משך הגלות, שהוא תחיל תזעק בחבליה, ופ"י שזוהי ענין הצעקה שמלמטה למעלה לה' אחד שיומשך ויתגלה ש' הוי' ב"ה שלא יסתירו העולמו' כלל כנ"ל וכדכתי' צעק לבם אל הוי' (שיומשך בחי' ש' הוי' כנ"ל), ויצעקו אל הוי' בצ"ר להם (שזוהי חבלי לידה), שזוהי הכל הצעקה שמלמטה למעלה בכל משך הגלות שמבקשי' שיומשך ויתגלה ש' הוי' ב"ה כנ"ל, והוא ע"י התפלה באומרם ב"א הוי' כו' שהוא הכל המשכ' ש' הוי' ב"ה (והוא דוקא ע"י בצ"ר להם שמחמת גודל הריחוק שע"י מבקשי' מנקוד' הלב כנו' במ"א שפרעה הקריב ע"ש וד"ל) כנ"ל, וזוהו בכל בחי' חבלי לידה שתזעק בחבליה שזוהי הצעקה מלמטה כו' להמשיך ש' הוי' ב"ה כנ"ל, וע"י החבלי לידה ממשיכי' את הלידה שיתגלה ש' הוי' ב"ה ויהי' נגלה כבוד ה' (כמשי"ת), והוא כמארז"ל ע"פ אשה כי תזריע כו', אשה מזרעת תחלה יולדת זכר, והזריעה שלה, הוא האוד"ם כו', ופ"י שאשה הוא כנ"ל שכשמזרעת תחלה האוד"ם כו' שזוהי ענין החבלי לידה הנ"ל שתזעק בחבליה בגבורו' רשפי אש למעלה שזוהי בחי' אוד"ם כו', אז יולדת זכר שהוא לידת ש' הוי' שמתגלה אח"כ כנ"ל, ולכך סובלי' ישראל חבלי משיח שהם בעצמם מעוברי' עמו כדכתי' הריני חלני' ואח"כ הם בעצמם המולידי' כדכתי' אני היום ילדתיך שזוהי כנ"ל המולדת אותו כנ"ל וד"ל.

והנה נ"ל שכל בחי' גאולה שהוא בחי' התגלות כו' נק' בחי' לידה, וכמ"כ היה ביציאת מצרים ג"כ בחי' לידה (כנו' בקבלה) כו', והנה כתי' לאחרי צאתם ממצרים, שהוא לאחר הלידה, והביאך כו' אל ארץ טובה ורחבה, ארץ זבת חלב ודבש, ופ"י שאחר הלידה נעשה הדם נעכר ונעש' חלב בהדדי', וקודם לכן לא הי' בהם חלב כו'. והנה נראה שעיקר גידולו של הולד הוא בהכ"ד חודש שהם ימי יניקה, ואף שהוא גדל לאח"כ אך הוא אינו לפי ערך גידולו שגדל בהכ"ד חודש של יניקה כו', שאז הוא עיקר גידולו כו', והוא מפני שהחלב הוא המגדלו כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש, שלאחר הלידה שהוא לאחר הגאולה כנ"ל כתי' והביאך אל ארץ טובה ורחבה כו', פ"י

כנ"ל שלידה הוא התגלות ש' הוי' ב"ה, ולאחר הלידה הוא בחי' יניקת החלב, שהוא המגדל כו', וזהו והביאך אל ארץ טובה ורחב"ה ששם הוא בחי' הגדלה והרחבה והוא ששם הוא ארץ זבת חלב כו' שהחלב הוא המגדל כנ"ל, וכדכתי' כי הגדיל הוי' לעשות עם אלה, פי' שהוי' הוא נגדל כו' והוא ע"י אלה שרש ישראל, שגרמו את הלידה ואח"כ בחי' יניקת החלב שע"ז נגדל הש' הוי' ב"ה, כמארז"ל שעשה לדדים במקום בינה ולכך ע"י בחי' יניקת החלב נגדל הש' הוי' ב"ה, וזהו ארץ טובה ורחב"ה שזוהי ענין הגדלת ש' הוי' ב"ה שע"י בחי' יניקת החלב שבדדים שבמקום בינה כנ"ל וד"ל. ודב"ש, פי' שכאשר הוא בבחי' יניקה שהביאך אל ארץ זבת חלב ששם נוזל החלב, והחלב הוא המגדל כו' כנ"ל שמגדל את ש' הוי' ב"ה כדכתי' הגדיל הוי' כו' וש' הוי' הוא ה' הוה ויהי' שאינם תופסי' מקום כלל העולמות שכלא חשיבי כדכתי' שויתי הוי' כנ"ל, ולכך כשהוי' הוא הגדיל ע"י יניקת החלב, יכולי' העולמו' להתבטל לגמרי שלא יהי' עולמו' כלל שיתבטלו ויתכללו למקורן ושרשן כו'. וע"ז הוא הדבש, פי' כי טבע של הדבש הוא לכווץ ולעצור את כוחו' החיות כו', כנראה שכשמניחי' איזה פרי בדבש יכולה להתקיים הרבה במראיתה וטעמי' בלתי ריקבון כלל, והטעם הוא מפני שכשהפרי מונחת הרבה נרקבת, הוא מפני שעוה"ז הוא עולם הפרוד כדכתי' ומשם יפרד כו', ולכך נרקבת, פי' שכחותיה שמד' יסודו' מתפרדי' כל יסוד לשרשו (מפני שהוא עולם הפירוד וד"ל) וכשמונחת בדבש אינה נרקבת לעולם, והוא מפני שהדבש מעצור את כחותיה שמד' יסודו' שלא יתפרדו לשרשן (ולכך אינה נרקבת שהדבש מעצור את כחותיה שמד' יסודו' שיהיו ביחד שהוא מכווץ כו' ולא יתפרדו וד"ל). והטעם שהדבש הוא מכווץ שלא יתפרדו, הוא מפני שהם הם בחי' גבורו' שהוא בחי' הסתלקו' שרוצי' כל א' להסתלק לשרשו, והדבש הוא מתוק כו' וע"י המתיקו' שלו הוא ממתק את הגבורו' שלא יסתלקו כו', כי טבע של דבש הוא להפך כל דבר שמונח בו שיהי' נהפך על מהותו ממש (כנו' בש"ע ביו"ד • בענין היתר לאכול חלב שנח בדבש מפני שהדבש היפכו למהותו ע"ש בסי' הר' יונה ז"ל), פי' שהוא ממתק את הדיני' ומהפך ממרירו למיתקא ממש על מהותו ממש כנ"ל שהוא ממתק את הגבורו' וע"ז מכווץ שלא יתפרדו כנ"ל וכמ"כ למעלה ממש, הוא בחי' דב"ש, לכווץ ולעצור את הנפש בהגוף שלא יסתלק לשרשה בכלות הנפש (ע"י גידול ש' הוי' ב"ה ביניקת החלב כנ"ל) ואינו גרעון להנפש, כ"א עילוי לה, שהדבש מקיימה בגוף, שתהי' קיימת ונצחית (בלי רקבון כלל וד"ל) וד"ל.

וזוהי שניל הפי' הב' בכלה שהוא לשון כלא ובית האסורי' שזוהי ואתה משמרה בקרבי כו' שזוהי הדבש שהוא המשמרה ואוסרה בגוף שלא תסתלק לשרשה כו', וכנ"ל במשל שעצירת הדבש שמעצור ומכווץ כו' הוא ע"י מתיקותו שממתק את הגבורו' שלא יסתלקו כו', כמ"כ הוא למעלה ממש,

שאתה משמרה בקרבי כו' שהוא הדבש המשמרה ואוסרה בגוף, הוא ע"י מתיקותו, ופי' שהמתיקו' הוא בחי' אהבה בתענוגי', שע"י התענוג המתוק מתיישבת הנפש בגוף, ופי' כמארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט בעוה"ז מכל חיי העוה"ב, שהוא קיום התורה ומצות בעוה"ז אשר קדשנו במצותיו כו' שהוא יפה מכל חיי העוה"ב כו', ומזה הוא האהבה בתענוגי' והמתיקו' מן קיום התורה ומצותיו בעוה"ז שיפה מכל חיי עוה"ב כו', ועי"ז אינה רוצה ליכלל למעלה כ"א לקיום למטה תורה ומצות שיפה מכל חיי עוה"ב וד"ל וזוהי בחי' דבש שהוא המתיקו' והאהבה בתענוגי' מן קיום התורה ומצות שבעוה"ז שע"י מתיישבת בגוף ואינה רוצה להסתלק כו' וד"ל (כנ"ל שהדבש שהוא המתיקו' כו' מהפך ממרירו שהם הדיני' והגבור' להסתלק וממתיקים וד"ל), וזוהי ואתה משמרה בקרבי כנ"ל וד"ל.

וְזוּוְהִי בַחֲבִי שִׁמְחַת חַתָּן וְכִלְיָהּ, פִּי' ששניהם אינם יכולי' להיות בלא שמחה כו', כלה שהוא לשו' כלא ובית האסורי' כו' שזוהי ואתה משמרה כו' כנ"ל שא"א לה להיות בלא שמחה שזוהי הדב"ש הנ"ל שע"י השמחה והמתיקו' בחי' אהבה בתענוגי' מן קיום התורה ומצות שבעוה"ז שיפה מכל חיי עוה"ב היא מתיישבת בגוף ואינה רוצה להסתלק כנ"ל (ובלעדי הדבש הנ"ל א"א לה להתקיים כנ"ל), ובלעדי השמחה א"א לה להתקיים כנ"ל, וזוהי שמחת כלה כנ"ל, ושמחת חתן הוא כנ"ל שחתן הוא הקב"ה כשמשפילי' להחיות להחיות להעולמות, בבחי' ממכ"ע כו', שזוהו לשו' חות דרגא כנ"ל, וזה א"א ג"כ להיות בלא שמחה, כי כשאינ המלך בשמחה, אז הוא מוסתר בהיכלו ואינו מתגלה להעם, כ"א בשמחה שעושה סעודה לעבדיו אז מתגלה ומשפילי' לישיב עם שריו ועבדיו בהסעודה כדכתי' עשה משתה לכל שריו ועבדיו כו' בהראותו את עושר כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו כו' שבעת השמחה שעשה משתה כו' אז בהראותו כו' שאז מתגלה לכל שריו את כבוד מלכותו ואת יקר תפארת גדולתו כו', שבעת השמחה מתגלה המלך לכל שריו ועבדיו כו', וזוהי שמחת חתן שהוא הקב"ה כשמשפילי' א"ע להחיות כו' בבחי' ממכ"ע שא"א בלא שמחה (כי בלא שמח' אינו מתגלה כ"א הוא מוסתר בהיכלו כו') שבעת השמחה מתגלה המלך לכל עבדיו כדכתי' בהראותו כו' וד"ל, אך התעוררו' למעלה השמחה כו' הוא ע"י אתערותא דלתתא שע"י השמחה (והתענוג) למטה מעוררי' לעילא וממשיכי' שמחתן חתן כו', כדכתי' כמראה אבן הספיר דמות הכסא כו', פי' שאבן הוא הספיר הוא בהיר מאד ומחמת בהירותו כמו שמסתכלי' בו כן מראה הוא לנגד, כן למעלה כתי' כמראה כו' הספיר דמות הכסא שזוהי מ"ד במראה אליהם אתודע שזוהי בחי' מראות אלוקי', פי' שע"י ששמחי' למטה מעוררי' למעלה ג"כ בחי' שמחה שישמח החתן כו' והוא כמראה אבן הספיר שהוא כמו שמסתכלי' (ומעמיד' איוה דבר נגדו) בו כן מראה לנגד ממש כמ"כ כמו שמראי' השמחה מלמטה כמ"כ נמשך מלמעלה ג"כ בחי' שמחה העליונה של החתן שירד כו' וד"ל. וזוהי שמחת חתן וכלה וד"ל.

ומ"ד גמולי מחלב כו', הוא לאחר השלמת ימי יניקה שאז מגיע לבחי' מוחי' כי בחי' יניקה הוא בחי' קטנות כדכתי' כי נער ישראל כו' זוהי בחי' יניקה ובני בכורי ישראל זוהי לאחר השלמת ימי יניקה שאז הוא בבחי' גדלות המוחי' כדכתי' בנים גדלתי שהוא לאחר ההגדלה וד"ל. ובעבודה הוא ג"כ בחי' יניקת החלב ואחי"כ הדבש כנ"ל שהוא שפעם הוא רחוק מאלקוי' ואין נתפס בו ההתכוננות כלל ואחי"כ כשנתפסת בו ההתכוננות בהרחבה שזוהי השגה חדשה מה שלא הי' קודם זו נק' בחי' לידה התגלו' כו' ואחי"כ בחי' חלב שזוהי ההרחבה שמרחיב בו ההשגה כו', ואחי"כ צריך לדבש לעצור כו' שזוהי מתיקוי' התענוג כו', וכאשר משיג עוד השגה נעלה שזוהי בחי' לידה צריך עוד הפעם ליניקת החלב וכן עד רום המעלות וד"ל, וכמ"כ היה ביציאת מצרי' יניקת החלב אל ארץ טוב' ורחב' כו' זבת חלב כו', ועתה יהי עוד בחי' לידה ויניקה אחי"כ נעלה מאותן שהיו כנ"ל וד"ל.

תורה ברבי' של שבת פ' וארא בעזרה
(וביאורו נ"ל שנחלפ' זהוהא שגיאי')

לכן אמור לבני ישראל אני הוי' והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים כו', וגאלתי אתכם בזרוע נטויה כו', ולקחתי אתכם לי לעם כו', כי אני הוי' כו', המוציא אתכם מתחת סבלו' מצרים, והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברה' כו', ונתתי אותה לכם מורשה אני הוי'. וצ"ל מפני מה גדול הנס של יצי' מכל הניסי' שנעשו כו', שמזכירין יצי' דוקא בלילות כו', ואף שהרבה ניסי' היו כמו נס דקיי' שהי' נס גדול (יותר מיצי' מ) כו' וכן נס דמ"ת שירד הוי' ב"ה על הר סיני ובמ"ת הי' הנס שירד כו' ממקום גבוה נעלה מן המקו' שנעשה משם נס דיצי' כו' (ואף שלא הי' הנס דמ"ת גדול יותר מיצי' כו' אעפ"כ הנס דמ"ת הי' ממקו' גבוה יותר כו' וד"ל) ואעפ"כ אין החיוב כ"כ להזכירן בכל יום פעמים זולת נס דיצי' דוקא הוא החיוב להזכיר בכל יום פעמים ערב ובוקר כו' (שארז"ל מזכירי' יצי' בלילוי' כו').

אך להבין כיון, צ"ל היטב ענין ומהות של גלות מצרים, וגאולת מצרים כו'. דהנה כמו שיש בחי' גלות מצרים למטה, וכן אחי"כ הגאולה מבחי' מצרים כו', כמ"כ ישנו (בחי' גלות מצרי' שלמעלה ואחי"כ גאולה ממצרים

שגיאי': כן כתוב בכת"י (בראש הגליון), ולכא"ו כוונתו שאצלו נתחלפה, שהכניס הביאור קודם המאמר לכן אמור, וצ"ל אחר המאמר אשר נשאתי. וכן הדפסנו.

כו') למעלה ממש, כי זלעז' עשה האלקים, וכמו שישנו בחי' מצריים בקליפה, כמ"כ ממש ישנו בחי' מצריים בקדושה באלקות כו' (כי זלעז' כו'), וכמו שישנם ישראל למטה כמ"כ יש למעלה בחי' ישראל כו' (ומקור נשמו' ישראל שלמטה הוא כנ"י ע"ש שהיא מאספ' ומקבלת לתוכה ישראל דלעילא כמשי"ת). ובאור הדבר הוא, דכתי' מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים, ופי' שזה נאמ' על כנ"י שהיא בחי' כנ"י, בבחי' אהבה בתענוגי' כו' והוא מפני שהיא נק' כנ"י ע"ש שמקבלת ומאספת וכונסת לתוכה את בחי' ישראל דלעילא, ולכך נק' כנ"י כו', ופי' שכשהיא מקבלת וכונסת לתוכה את ישראל דלעילא שאז נק' בש' כנ"י כנ"ל אז כתי' מה יפית כו' אהבה בתענוגי' כו', ופי' דכתי' עבדו את ה' בשמחה כו' וכת' תחת אשר לא עבדת ה' אלוקיך בשמחה וטוב לבב מרוב כ"ל כו' (כמשי"ת) וכת' אם הבנים שמחה כו', ופי' שענין השמחה למטה בעבודה הוא מן גודל עוצם ההתבוננות בתפלה איך שמכ"ע וסוכ"ע, הוא הכל מבחי' שמו בלבד פי' שכל התהות העולמות שמחי' אותם בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע, הוא רק מבחי' שמו בלבד ששמו בלבד שהוא בחי' מלכותו ית' בלבד מחי' אות' כו', וכדכתי' הודו על ארץ ושמים כי נשגיב שמו לבדו כו', וכמשל המלך שהוא מהו' בפ"ע ורק הארה ממנו מתפשט למלוך על העם כו' כמ"כ למעלה מה שמחי' בחי' מלכותו ית' הוא הארה ממלכותו ית', והוא מה שמתלבש בהעם כי אין מלך בלא עם כו' אבל שמו לבד נשגב כנ"ל וד"ל, ופי' שאף מבחי' שמו ית' שהוא מלכותו ית' בעצמו אי"א לקבל ממנו חיות, כי לית מחשבה תפיסא ב"ה כלל, ואך ורק כל התהות העולמו' וקיומם כו' הוא מבחי' זיו והארה מן שמו ית' שזוהי כדכתי' הודו' בלבד על ארץ ושמים אבל שמו נשגב לבדו שא"א להם לקבל חיו' ממנו ית' כי לית מחשבה תפיסא כו', ונק' (ההוד של שמו שמחי' את כולם כו') בשם זיו השכינה, ששכינה הוא מלשו' ושכנתי בתוכם כו', שהוא בחי' מלכותו ית' ששוכן כו', כדכתי' מלכותך מלכות כל עולמי' כו' שהוא בחי' שמו ית' (שנק' מלך שהוא מלכותו ית' כו') כנו' בתפלה למען שמ"ז באהבה מלך כו' ששמ"ז נק' בש' מלך ששמו ית' הוא בחי' מלכותו ית' כנ"ל, וההוד של שמו ית' שמחי' את כולם, נקרא בשם זיו השכינה ב"ה כנ"ל וד"ל. וזהו שכל מה שמקבלי' חיות כל העולמו' כו' הוא רק מבחי' שמו ית' בלבד ופי' כנ"ל שמהזיו השכינה ב"ה שהוא ההוד של שמו ית' מקבלי' ארץ ושמים שהם כל העולמו' כו' (ואף ששמו נשגב לבדו אך אעפ"כ מן הזיו שלו מקבלי' כו' ומעצמותו ית' א"א להשיג ולקבל אף מן זיוו כי לית מחשב' כו' וד"ל), אבל מא"ס ב"ה בכבודו ובעצמו א"א לקבל חכמ' כלל כי הוא ב"ה בעצמותו ית' הוא קדוש ומובדל מן העולמו' שמובדל מן גדר השפעה כלל כנו' במ"א, שאין ערך אליו כלל, וא"א לקבל כו' אף מן זיוו ואורו ית' בלבד כי לית מחשבה תפיסא ב"ה כלל וכלל (אבל מן זיו השכינ' יכולי' לקבל וד"ל) שזהו שאומרים בתפלה יחי'ד, חי העולמים מלך, פי' אי"ס ב"ה בעצמו הוא קדוש ומובדל מגדר השפעה לחיות העולמות כלל כי הוא ב"ה בעצמותו, הוא בחי' יחי'ד שמובדל כו' כנ"ל (וכנו' במ"א ע"ש). אך ורק חיות של כל העולמו'

הוא רק מבחי' מל"ך שהוא בחי' שמו ית' בחי' מלכותו ית' כנ"ל, שמזיו השכינה ב"ה שהוא ההוד של שמו ית' הוא חיות של כל העולמו' שנהנין מזיו השכינה ב"ה (שמשיגי' אותו כו'), אבל מעצמותו ית' א"א להשיג ולהנות אף זיוו והודו א"א להשיג ולהנות, כי לית מחשבה תפיסא ב"י כלל וכלל כנ"ל, שהוא בעצמותו ית' בחי' יחי"ד מובדל כו' וחי העולמי' שהוא השפעת החיות לכל העולמות הוא בחי' מלך שהוא בחי' שמו ית' כנ"ל.

ואחר כל ההתבוננו' הנ"ל כשיעמיק בהם היטב בתפלה בעומק הדעת כו', צריך להוליד מזה ההתבוננות כו' בחי' שמחה ותענוג מעצמותו ית' שמובדל בבחי' יחיד שאף מן זיוו והודו של עצמותו ית' א"א להשיג ולהנות כ"א ההשגה וההנאה של כל העולמו' הוא מזיו השכינה ב"ה שהוא שמו ית' בלבד (וגם שמו מובדל בלתי תפיסא ב"י כ"א מזיוו משיגי' • כנ"ל, וזהו מד' עבדו את ה' בשמחה כו' שזוהי השמחה נולד' מן עומק ההתבוננות הנ"ל בתפלה כנ"ל, וד"ל. וכן זהו פ"י הפ' תחת אשר לא עבדת כו' בשמחה וטוב לבב מרו"ב כ"ל, פ"י שהשמחה והתענוג שבתפלה כנ"ל, צריך להיות יותר מן רו"ב כ"ל, שרו"ב כ"ל הוא בחי' שמיים וארץ שהם בחי' ג"ע העליון וג"ע התחתון שנק' שמים וארץ (ונק' רו"ב כ"ל) ששם הוא ההנאה וההשגה מזיו השכינה ב"ה בלבד כנ"ל, וקבלתו שם התענוג הוא רק מזיו השכינה ב"ה בלבד כנ"ל, אבל קבלת השמחה והתענוג בעוה"ז הוא ממקום נעלה מן קבלת השמחה בג"ע עליון ותחתון כו', כמארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב, ופ"י שהוא השמחה והתענוג בעוה"ז מן קיום מצותיו ית' שהם נעלי' מן עוה"ב כו', כי הנה אנו אומרים בקיום המצות אשר קדשנו במצותיו כו' ופ"י שהמצות שאנו מקיימין למטה בעוה"ז נקראו מצותיו ית' שהם מצותיו של הקדב"ה שגם הקדב"ה מקיים כל המצות, כמארז"ל הקדב"ה מתפלל כו', וכן הוא מקיים מצות טלית והנחת תפילין, כמארז"ל הקדב"ה מתעטף כש"צ כו' וכן ארז"ל הקדב"ה מניח תפילין כו', וכן הוא ב"ה מקיים מצות צדקה כדכת"י אני מדבר בצדקה כו', וכן כל המצות כולן מקיים הקדב"ה שלכך נק' מצותיו ית' (וכנ"ל ביאור הדברי' האלו ע"ש) וד"ל. ולכך צריך להיות השמחה והתענוג בעוה"ז בקיום המצות יותר מרו"ב כ"ל שהוא התענוג שמקבלים בג"ע העליון ותחתון ששם הם נהנין ומתענגי' רק מזיו השכינה ב"ה בלבד כנ"ל, וכאן בעוה"ז הוא השמחה והתענוג מן קיום המצות שהם מצותיו ית' שהקדב"ה מניח תפילין כו' (שנמשכי' מעצמותו ית' וד"ל), ולכך צריך להיות השמחה ותענוג בעוה"ז יותר מרו"ב כ"ל כנ"ל וכמארז"ל יפה שעה א' בתשובה ומע"ט (שהם קיום המצות) מכל חיי עוה"ז כנ"ל וד"ל.

וכמו שלמטה הוא השמחה והתענוג מן עומק ההתבוננות הנ"ל שנולד' מזה בחי' שמחה ותענוג בלב יותר מרו"ב כ"ל כנ"ל, כמ"כ ישנו למעלה

ג"כ בחי' שמחה ותענוג כו' כדכתי' אם הבני"ם שמח"ה כו', ופי' כי אם לבינה תקרא, ובני"ם הם המדו' העליונות כו', וכאשר יוצא ומתגלה האור מן האם לבנים, שהוא הגילוי מן בינה למדו' כו' אז הוא בחי' שמחה ותענוג בכנ"י שהיא מקור כלליו' נשמו' ישראל, שהיא נק' כנ"י ע"ש שמקבלת וכונסת לתוכה את ישראל דלעילא כנ"ל כי שמח"ה היא בחי' התגלו' שהוא בחי' עלמא דאתגל"י שהוא כנ"י שנק' בחי' שמחה, ופי' כמשל המלך כשהוא בשמחה כו' אז מתגלה לשריו ועבדיו (ועושה משת' ומתגלה כו' כנ"ל בהראות"ו כו' ע"ש), אבל כשאינו בשמחה, אז הוא נעלם מן העם ומסתתר בהיכלו כו', כמ"כ למעלה, נק' שמחה בחי' עלמא דאתגל"י (שהיא כנ"י שנק' • עלמא דאתגל"י) והוא מפני כאשר יוצא מן ההעלם לגילוי או הוא בחי' שמחה כמשל הנ"ל, והוא כנ"ל שכאשר יוצא האור מן האם שהוא בינה שנק' עלמא דאתכסי"י לבנים שהם המדו' כו' שהוא עלמא דאתגל"י, אז היא (כנ"י) שמחה וד"ל ששמחה הוא בהתגלו' כנ"ל וד"ל ואז כתי' על כנ"י מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגי' שאז היא שמחה כנ"ל וד"ל.

והנה כאשר אם הבנים שמחה כנ"ל שיוצא האור מן האם שאם לבינה תקרא לבנים שהם המדות עליונות שאז הוא בחי' שמחה בהתגלות כנ"ל אז נמתקי' כל הדינים, פי' ששמחה היא בחי' עלמא דאתגל"י (שהוא ע"ש שהשמחה היא בהתגלות דוקא כמשל הנ"ל) שהיא בחי' כנ"י, וכנ"י נקראת ארץ כנען, ופי' שכנען הוא לשו' הכנעה, שהוא כשיוצא מהעלם לגילוי שאז הוא השמחה בהתגלות כנ"ל אז נק' ארץ כנען שנכנעי' כל החיצוני' שאינם יכולים להגביה א"ע, ואז נמתקי' כל הדינים שהשמחה ממתקת כל הדינים וד"ל.

והנה זהו שני' שאם הבנים שמחה כו', הוא למעלה בחי' לידה, שהוא בחי' גאולת מצרי"ם שלמעלה, שהוא בחי' לידה, ופי' כמשל הלידה הגשמית שלמטה, הוא שהעובר שהיה תחלה כנוס ומוסתר בכטן אמו יוצא מן ההעלם לגילוי שזוהי בחי' לידה שיוצא הולד לאויר העולם לידי גילוי כו', כמ"כ הוא למעלה ממש, כשאם הבנים שמחה פי' כנ"ל שיוצא האור שהיה תחלה מוסתר בהאם שהיא בינה כי אם לבינה תקרא, לגילוי להבנים שהם המדות עליונות שאז היא שמחה בהתגלות (ששמחה היא עלמא דאתגל"י כנ"ל), זוהי נקרא בחי' לידה שלמעלה שהוא בחי' התגלות כמשל הלידה הגשמית כנ"ל, שזוהי בחי' גאולת מצרים שלמעלה (שגאולה הוא בחי' לידה וגלות הוא בחי' עיבור כנו' במ"א ע"ש) וד"ל. אך א"א להיות בחי' לידה, בלתי שהי' תחלה בחי' עיבור כו', וכמ"כ הוא למעלה תחלה בחי' עיבור (ואח"כ הלידה כו'), ופי' שהעיבור למעלה, הוא למשל למטה בעבודת ה' שיש לו דו"ר ותשוקה ליכלל כו' אך הם מכוס' אצלו בהעלם שאינם יוצאים לידי גילוי הלב (כ"א מכוס' בתוך התבוננותו וד"ל) שאינו יכול להוציאם

מההעלם אל הגילוי, והוא מפני שיש דבר המפסיק בין מוח ולב, שלכן אינו יכול להוציאם מההעלם (שמכוסים) בתוך ההתבוננות כנ"ל) אל התגלות לבבו, מפני שאותו דבר הוא המפסיק כו' כנ"ל, וזוהי נקרא בחי' עיבור, כמשל העיבור למטה בגשמיות שהולד הוא יש בשלימות (כמו אחר הלידה) בבטן אמו, אך הוא מוסתר וכנוס בתוכה בבחי' העלם והסתר כו' כמ"כ הוא למעלה בחי' עיבור שכשאינו יוצא האור מן ההעלם (שהוא בבטן אימא כו') לגילוי אל הבנים, מפני שיש דבר המפסיק בין מוח ולב שמעצור שלא יתגלה כו' (כמשל בעבודתה כנ"ל) וזוהי בחי' עיבור שלמעלה, בכל פרשת העיבור יהי צרכיהם לפניך, כשאתה מתמלא עליהם כאשר עוברה כו', שזוהי בחי' עיבור שלמעלה שזוהי בחי' גלות מצרים שהוא בחי' עיבור וד"ל כנ"ל (שמוסתר האור כו' וזוהי הבקש' שאף בעת העיבו' יהי צרכיהם כו' וד"ל), וכדכתי' הרינו חלנו מפניך הוי', פי' כשצריך להיות בחי' ש' הוי"ה ב"ה שהוא הלידה שאח"כ (כנ"ל בארוכ' ע"ש) צריך להיות תחלה בחי' עיבור והריון כנ"ל, ואח"כ הוא הלידה כנ"ל (וכמשי"ת), אך כמו שלמטה ממש בלידה הגשמית, איא להיות הלידה, בלתי חבלי לידה (שהמה יסורי הלידה כו') שיוצא דם נידות הרבה שע"ז הוא הלידה אח"כ, כמ"כ הוא למעלה ממש שא"א בחי' לידה שלמעלה בלתי שיהי' תחלה בחי' חבלי לידה שלמעלה, פי' שהחבלי לידה שלמעלה הוא ג"כ שיוצא דם נידות כו' שהוא הפסולת שיוצא לחוץ וכדכתי' ואראך מתכוססת בדמך כו', שהוא החבלי לידה שלמעלה וד"ל, ולמטה בעבודת ה' הוא בחי' חבלי לידה, שכשם שא"א לאשה להוליד בלתי החבלי לידה (שהמה יסורי הלידה כנ"ל) כמ"כ איא לאדם להשיג בגדולת בהרחבה ושיהי' לו בחי' שמחה בהתגלות לבבו מזה ההשגה כנ"ל שזוהי בחי' לידה, בלתי החבלי לידה, שהמה היסורים לבטש הגוף, כי כאשר הוא עוסק וטרוד בענייני עוה"ז הגשמיים ועוסק רק כל הימים בענייני וצרכי גופו בלבד, אזי נתגשם מאד ומחשיך הגוף עליו ומסתירו מלהגיע לבחי' שמחה בהתגלות לבבו מגדולת ה' ב"ה כנ"ל, שגופו מחשיך עליו כנ"ל, לכך צריך לבטש הגוף ביסורים (שהוא להתמרמר מאד כנו' בלק"א ע"ש) שהוא החבלי לידה שא"א בלא יסורי הגוף כך כאשר הגוף הוא שלם כו' (שאינו משברו ביסורי' כו') אינו יכול להשיג בחי' שמחה הנ"ל כנ"ל. ואף אותן שאינם עוסקים במו"מ בענייני עוה"ז כו' (שהם פנויי' כו') אעפ"כ צריך לבטש הגוף ביסורים שהמה חבלי לידה הנ"ל (כי לכולם יש גוף המסתיר ע"י אכילה ושתיי' וכדומה) ואחר החבלי לידה הנ"ל הוא הלידה כנ"ל וד"ל.

ולכך מזכירין יצ"מ בערב ובוקר יותר משארי ניסי' כו' מפני שבכל יום חייב אדם כו' לצאת ממצרי"ם, שהוא שיתגלה השמחה מגדולת ה' אצלו בלבבו בבחי' גילוי שזוהי בחי' לידה, שהוא בחי' יצ"מ, אך לאחר התפלה נסתלקה השמחה כו' לכך צריך לעוררה בערב ולהזכיר יצ"מ כו', ואח"כ מזכיר למחר בבוקר מפני שהפסיקה השינת ערב, לכך צריך להזכיר יצ"מ בערב ובוקר וד"ל.

והנה המשכת הלידה שלמעלה שהוא שיתגלה האור שלמעלה מההעלם לגילוי שיהי' בחי' שמחה למעלה בהתגלות כו' כדכתי' אם הבנים שמחה כנ"ל, וכן למטה בעבודת ה' ב"ה הוא ג"כ בחי' לידה כנ"ל שיוציא השמחה מגדולת ה' ב"ה שמעמיק בהתכוננות כו' מן ההעלם לידי גילוי שיתגלה השמחה בהתגלות לבכו כנ"ל, הוא ע"י הצעקה בתפלה מנקודת הלב כו' (ועומק עומק ההתכוננות כו') לעורר ולהמשיך את בחי' שמחה כו' בהתגלות לבכו כנ"ל, ואח"כ אחר התפלה יקרא בתושב"כ שנקראת מקרא ע"ש הקריאה בה את אור א"ס המלוכש בה שיתגלה כו' שעייז הוא ממשיך גילוי אלקות שיתגלה אצלו בחי' שמחה הנ"ל שהוא בחי' לידה (וכן למעלה יתגלה כו' בחי' לידה כנ"ל) וזהו הקול קול יעקב כו' שעיי הקול שקורא בתושב"כ שנק' מקרא ע"ש הקריאה כו' כמשל אדם הקורא לחבירו בשמו בכדי שיפנה אליו כו' כנ"ל במ"א, הוא מעורר וממשיך בחי' לידה למעלה (וממילא הוא הלידה בנפשו ג"כ וד"ל) וכן ע"י הקריאה בתפלה כנ"ל, וזהו נק' קורא בתורה (שע"י התורה קורא את אור א"ס ב"ה שיתגלה בבחי' לידה כנ"ל) וד"ל, ודוקא ע"י הקריאה בתושב"כ שנק' מקרא כנ"ל. כי זהו ההפרש בין תושב"כ לתושבע"פ, שתושב"כ היא בחי' חכמה עילאה, פי' שעיקר כל התורה שבכתב הוא אינו הסיפורי מעשיות כו' שכתובי' כו' כמו שהם כתובים, כ"א העיקר הוא הרמזים שנרמזים באותיו' של הסיפורי מעשיו' והדיני' שכתובים בה, כי כל אות מרמז על בחי' חכמה כו', ולכך אסור להוסיף או לגרוע אות א' בתורה ולכתוב בלשו' אחר אף שיכתוב ג"כ המכוון כמו עתה ממש, והוא מפני שדוקא באותיו' הללו שעתה כתוב מרומז ומלוכש בהם חכמה עילאה, אבל כשיכתוב בלשו' אחר לא יהי' מלוכש כלל חכמתו ית', כי כל אות מרמז על החכמה כו', ולכך אסור להוסיף או לגרוע אף אות א' ואף תג א' כנ"ל וד"ל (ואף שמבין מעצמו בה יותר אעפ"כ אסור לכתוב כפי הבנתו בה בלשו' אחר כנ"ל). אבל תושבע"פ הוא העיקר לידע איך הוא רצון העליון בירור הדיני' כו' (אסור מותר כשר פסול כו'), אבל אין קפידא על הלשון שיכתב הדין דוקא בזה"ל, כי לשו' המשנה הוא באופן אחר ולשו' הברייתא הוא באופן אחר כו', ואך ורק עיקר הקפידא הוא על המכוון שידע המכוון של הדין של רצון העליון ב"ה אבל בהלשו' אין קפידא כנ"ל, וכל מה שמשיג יותר בה לעומק הדיני' כמ"כ ממש ניתוספי' הצירופי' אותו' של הלשו' כו' ומותר לכתוב אותה בכל לשון שירצה וד"ל.

וזהו והבאתי אתכם אל הארץ כו', שהוא נקראת ארץ צבי, וכמארז"ל מה צבי אין עורו מחזיק את בשרו כו', ופי' שתושבע"פ נקראת ארץ צבי, והוא כמארז"ל מה צבי אין עורו מחזיק את בשרו כו', ופי' כנ"ל שזה משונה תושבע"פ בתושב"כ הוא העיקר והקפידא על כתיבת הלשון כנ"ל, משאי"כ בתושבע"פ שאין קפידא כלל על כתיבת הלשון שיותר לכתוב בכל ענין כו', ורק העיקר הוא לידע בירור הדיני' לאמיתם שידע איך רצונו ית' כו', וכל מה שמשיג בה יותר לעומק בירור הדיני' כו' כמ"כ יתרבה ויתוסף

כתיבת הלשון באותיו מרובי שמתוספי לפי ערך ההשגה שאם ההשגה היא קטנה כמ"כ האותיות הם מועטים, ואם ההשגה היא רחבה ביותר, כמ"כ נתרבים ונתוספי הצירופי אותיות כו', שהכלים מתרבים לפי ריבוי וגודל האור (שהכלים הם כעין האור וד"ל), ולכך נק' ארץ צבי שכמו שהצבי שאין עורו כו' שכמו שהבשר גדל כמ"כ הולך וגדל העור ממש (לפי ערך גידול הבשר כו' הוא גידול העור), כמ"כ הוא תושבע"פ, שלפי ערך גידול וריבוי האור שהוא ההשגה בה כו' כנ"ל, כמ"כ ממש הוא ערך גידול וריבוי הכלים שהם הצירופי אותיו שניתוספי לפי ערך תוספת האור כנ"ל וד"ל ויכולי הכלים להתוסף עד אין קץ ממש הכל לפי תוס' האור שהוא ההשגה (שכמ"כ ניתוספי הכלים שהם האותיו כנ"ל וד"ל).

אשר נשאתי את ידי כו', פי' שאשת חיל היא עטרת בעלה כו', ופי' שאשת חיל שהוא הארץ צבי שהיא בחי' תושבע"פ, היא עטרת בעלה, כמשל העטרה שעל הראש (שהראש הוא המוחין והיא על המוחי' כו' וד"ל) למעלה מן הראש כו', כמ"כ אשת חיל שהיא ארץ צבי בחי' תושבע"פ היא עטרת בעלה כעטרה שעל הראש כו', ופי' שזוהי מ"ד נשאתי את ידי, כמשל היד הגשמי של האדם שיכול להשפילה למטה ולהגביה איזה חפץ ולהניחו בידו על הראש שמגביהו את ידו עם אותו חפץ ומניחו בידו על הראש מלמעלה כו', כמ"כ הוא למעלה ממש שאף שהארץ צבי שהיא תושבע"פ (שנק' אשת חיל כו'), נשפלה למטה כו', אעפ"כ היא עטרת בעלה כעטרה שעל הראש מלמעלה כו' ופי' סוּף מעשה דוקא הוא במחשבה תחלה (כי נעוץ תחלתן בסופן דוקא וד"ל), והוא שבתושבע"פ שלמטה מלובש בה רצונו ית' שלמעלה מן החכמה כו', ונק' בחי' עטרת שכמו שהעטרה היא למעלה מן הראש כמ"כ רצון העליון ב"ה היא למעלה מן החכמה כו', שהיא נקראת ארץ חפץ כו', מפני שמלובש בה חפצו ורצונו ית' שלמעלה מן החכמה, וכדכתי' ונתתי צבי בארץ החיים פי' צבי הוא הרצון (מלשו' צבא צביונו כו') והוא מלובש בארץ החיים שהיא תושבע"פ שמלובש בה רצון עליון ב"ה ולכך נק' ארץ צבי כנ"ל וד"ל. וזהו אשר נשאתי את ידי פי' שאף שנשפלה הארץ (צבי) שהיא תושבע"פ למטה אעפ"כ נשאתי את ידי, שנגבה למעלה מן הראש שהוא חכמה כי נעשה אשת חיל שהיא הארץ הנ"ל (תושבע"פ) עטרת בעלה כעטרה שעל הראש והוא ע"י הגבהת ידו כמשל הנ"ל באדם שמגביה את ידו למעלה מן הראש, כמ"כ הגביה הקדב"ה את הארץ הנ"ל (שהיא אשת חיל תושבע"פ) למעלה מן הראש שהוא חכמה להיות עטרת בעלה כנ"ל והוא ע"י שמלובש בתושבע"פ, רצונו ית' שלמעלה מן החכמה כו' (כי נעוץ תחלה בסוף דוקא וסוף מעשה הוא הוא במחשבה תחלה כנ"ל), ונתתי לכם מורשה פי'

שהתושבע"פ שמלוכב בה רצון העליון ב"ה שלמעלה מחכ' כו' שנק' ארץ צבי ארץ חפץ כו', נתן לנו מורשה לעסוק בה כו' וכמארז"ל כל העוסק כו' הקדב"ה יושב ושונה כנגדו, פי' שכת"י ואשים דברי בפ"ך שמה שלומד ועוסק בבירור הדיני' לאמית' ואומר בדבורו זה כשר וזה פסול כו', אז הוא בטל בתכלית והדבור שמדבר כו' הוא רק דבר ה' שמתלבש בו ואומר זה כשר וזה פסול כו', והוא בטל במציאו' כו' וכמארז"ל שמתניתן מלכתא, שהוא בחי' מלך שמצוה ופוקד שזה כשר וזה פסול כו' והוא מפני שהוא בטל בתכלית ורק דבר ה' כו' (שהוא בחי' מלכותו ית') מתלבש בתוכו ואומר זה כשר כו' שמצוה בבחי' מלך וד"ל וזהו ונתתי לכם מורשה, שרצון העליון ב"ה שמלוכב בתושבע"פ נתן למורש' כו' לעסוק בה כנ"ל ובבחי' מלך כו' שרק דבר ה' מלוכב בו שנתאוה הקדב"ה להיות לו דירה בתחתוני' וד"ל והוא בעצמו בטל בתכלית וד"ל וכנו' במ"א (שלכך זכה הב"י להמגיד שלמד במשניות ע"ז האופן כנ"ל וד"ל) להיות לכם לאלקי', שאח"כ (שהי' תחלה הלידה שהוא השמחה כנ"ל) מסתתר בבחי' אלוקי' דוקא שזוהי העסק בתושבע"פ שנק' אלוקי' בבחי' הסתר דוקא שלמעלה אף מן השמחה הנ"ל שבתושבע"פ מלוכב רצון העליון כנ"ל והוא בעצמו בטל בתכלית הביטול כנ"ל וד"ל (וזוהי שתושב"כ ממשיך הלידה כנ"ל ואח"כ מסתתר בתושבע"פ בבחי' אלוקי' והוא נעלה אף מן השמחה הנ"ל ואף מתושב"כ וכמשנ"ת לעיל וד"ל).

שב' פ' וארא

ביאור על התורה הנ"ל במ"ש הנ"ל

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל, הנה כלליות של כל הדברים הנ"ל הוא (עפ"י לשו' קבלה) ענין יחוד וזיווג אר"א וז"א ונוק' דאצילות שהוא לפי סדר ההשתלשלות כו', ולבאר כל הדברים הנ"ל בפרטיות, הוא, שלמעלה בחי' מצריים, הוא מיצר מ"י, פי' כנו' בע"ח שיסוד אימא מסתיים בחזה דז"א, והמחברו עם ז"א וממשיכו לז"א הוא הגרו"ן שהוא הקנה הממשיך מן המוח ללב והמחבר את המוח ולב כו' והוא הגרו"ן שהוא חרו"ן והוא בחי' מצריים (שהכל א' ע"ש), ופי' למשל בגשמיות בנפש האדם, כשמתהפך מהשכל למדה, פי' שמהשכל שמבין איך שאותו דבר הוא טוב כדומה נתהווה מזה אצלו אהבה ותשוקה לאותו דבר כו', והנה האהבה שנתהווה אצלו שיאהוב אותו דבר כו' הוא מחמת הבנת השכל שלו שהשיג תחלה בשכלו איך שאותו דבר טוב כו' ועי"ז נולדה אצלו המדת אהבה

לאהוב לאותו דבר כו' וזהו שנתהפך מהשכל שהשיג תחלה בשכלו איך שאותו דבר טוב כו' לבחי' מדה שע"ז נולדה מדת אהבה לאותו דבר כו', נמצא שהמדת אהבה שנולדה לו שאוהב לאותו דבר כו' הוא מחמת שנתהפך השכל (שהשיג תחלה שהי' תחלה בחי' שכל ועתה נתהפך למדה וד"ל) לבחי' מדה כנ"ל (והוא צמצום השכל שנתצמצם ונתהפך למדה וד"ל). והנה זהו בחי' צמצום לגבי השכל שיתהפך למהות אחר ממש שיעשה מדה כו', וע"ז יש בחי' ממוצע המהפכו ממהותו שיתהפך למהות אחר שהוא שיתהוה בחי' מדה כו', שהממוצע הוא המחבר שמחבר את השכל עם המדה, פי' שיתהפך מן השכל למדה כנ"ל. והממוצע הוא הגרו"ן שהוא הקנה המחבר מוח ולב (כנ"ל). וכמ"כ הוא למעלה, שיסוד אימא מסתיים בחוזה דז"א כנ"ל, ופי' שאימא הוא בינה שהיא בחי' השגת השכל כו', והוא מסתיים בחוזה דז"א כו', פי' שז"א הם המדו' דאצילות, והוא (כנ"ל במשל) שהשכל מתהפך למדה, שזוהי יסוד אימא מסתיים בחוזה דז"א כו' פי' כנ"ל במשל שע"י הבנת שכלו כו' נולדה המדת אהבה כו', כמ"כ למעלה יסוד אימא מסתיים בחוזה דז"א, פי' שע"י ההבנה כו' נולדו' המדו' כו' שזוהי שמתהפך השכל לבחי' מדה ממש וד"ל (וזוהי ענין היפוך השכל שהי' תחלה בחי' שכל והשגה כו' ואח"כ כשמסתיי' יסוד אימא בחוזה כו') נעשה ונתהפך אותו השכל ממש לבחי' מדה וד"ל.

והנה המחבר את המוח ולב שהוא המהפך את השכל שיתהפך לבחי' מדה כו' (שהוא הממשיך יסוד אימא שיסתיים בחוזה דז"א כנ"ל וד"ל), הוא הגרון שהוא הקנה שהוא השר המשקים הנ"ל שהוא הממשיך ומחבר המוח ולב (שהוא שיתהפך מן המוח ללב כנ"ל), והוא גרו"ן הוא חרו"ן הוא מצרי"ם כו', ופי' שהגרון שהוא המחבר כו' כנ"ל הוא הממוצע בין מוח ולב, ופי' שאינו לא מוח ולא לב, כמשל בגשמיות שהגרון הוא המפסיק בין המוח ולב (שהוא הקנה שאינו לא קרוי מוח ולא לב) והוא רק המחבר את המוח ולב כנ"ל אבל הוא בעצמו אינו לא מהו' מוח ולא מהו' לב כו', כמ"כ למעלה הוא ענין הגרו"ן שהוא הממוצע בין מוח ולב והוא המפסיק בין מוח ולב כו' והוא בעצמו אינו לא בחי' מוח ולא לב, ופי' כנ"ל שיסוד אימא מסתיים בחוזה דז"א שהוא התהפכו' השכל להיות בחי' מדה, כנ"ל במשל שע"י השגתו תחלה באותו הדבר איך שהוא טוב כו' נולד לו מזה מדת אהבה לאהוב כו' שזוהו התהפכות השכל למדה כו'. והנה קודם שמתהפך השכל לבחי' מדה כו', פי' כשהוא עדיין בחי' ומהות שכל (כנ"ל במשל שהוא עדיין במוח השגתו איך שאותו דבר הוא טוב כו'), אז הוא בחי' ומהות שכל בתכלית (שאו הוא רק מהות שכל בלבד וד"ל), וכן לאחר שמתהפך השכל לגמרי למהות מדה (שהוא לאחר שמסתיים יסוד אימא בחוזה כו') אז השכל נעשה בחי' ומהות מדה לגמרי, פי' שאו הוא לאחר היפוך השכל למדה שאו הוא בחי' מדה ממש, ופי' שהשכל שמתהפך למדה הוא מגדיל המדה ע"י היפוכו (כנ"ל במשל שהוא לאחר התהפכו' השכל כו' שנולד לו מזה שהשיג תחלה בשכלו

איך שאותו דבר טוב כו', מדת אהבה לאותו דבר נמצא שהשכל שמתהפך למדה מגדיל את המדה ע"י היפוכו כנ"ל וד"ל), ונעשה השכל לאחר היפוכו למדה בחי' מדה ממש (שאו הוא רק בחי' ומהות מדה ולא מהות שכל כלל וד"ל), אך המהפך את השכל למהות מדה (שהוא המחברו שיומשך להמדו' שיתהפך כו' וד"ל), הוא הגר'וין שהוא הקנה המחבר את המוח ולב (שהוא שר המשקים הנ"ל), ופי' כנ"ל שהגר'וין הוא הממוצע בין מוח ולב, והוא המפסיק בין מוח ולב, והוא בעצמו אינו לא מהות מוח ולא מהות לב, ופי' כשנצרך להתהפך השכל לבחי' מדה, הוא ירידה וצמצום לגביו כנ"ל לכך נצרך לממוצע (כנ"ל במ"א ע"ש), שהוא הקנה שהוא גרון שהוא הממוצע כנ"ל (שהוא המהפכו כמשי"ת), ופי' שענין הגר'וין הוא כשמתצמצם השכל להתהפך לבחי' מדה, וקודם התהפכותו כו' שעדיין אינו מתהפך כו' כ"א הוא מתצמצם להתהפך כו', או הוא בבחי' גר'וין, פי' שאז הוא לא מהות שכל שירד ונתצמצם להתהפך לבחי' מדה (ולכך אינו או מהו' שכל שירד ממהותו כו'), וגם אינו או מהו' מדה שעדיין לא נתהפך למהות המדה, שלא בא עדיין למהות מדה, והוא אז בגר'וין שהוא הממוצע בין מוח ולב, והוא המפסיק בין מוח ולב, והוא בעצמו לא מהו' מוח ולב כנ"ל, והוא כנ"ל, שכשמתצמצם השכל להתהפך למדה, ביני לביני, כשירד ממהותו הראשון שהי' בחי' שכל ולמהותו הבי' שיתהפך למדה עדיין לא בא אז נק' גר'וין שאינו לא מהות שכל ומדה כ"א ממוצע והפסק בנתיים, ופי' שבגרון הוא מקום ההיפוך ששם מתחיל להתהפך למהו' מדה (כי הגר'וין הוא המחבר כנ"ל וד"ל), כי הגר'וין הוא המחבר את המוח ולב שהוא מקום ההיפוך שמתהפך השכל למדה כו' אך הוא בעצמו אינו לא מהו' מוח ולב כ"א הוא ממוצע ומפסיק כו', ופי' שכשהשכל הוא בהגר'וין הוא אז לא מהות שכל כבראשונה (שנתצמצם להתהפך כו') וגם לא מהו' מדה, שעדיין לא בא כנ"ל שזוהי ההפסק שבגר'וין שמפסיק בנתיים וד"ל. ופי' שהגר'וין הוא במקום החתך שהוא מקום ההיפוך כנ"ל וד"ל.

וכמ"כ למעלה ממש, כשמסתיים יסוד אימא בחזה דז"א כנ"ל, שזוהי ענין התהפכו' השכל (שהוא יסוד אימא) למדה (שמסתיי' בז"א), יש בחי' גרון המחבר ומהפכו לבחי' מדה ששם הוא מקום ההיפוך כו' (שהגר'וין הוא במקו' החתך כו') והוא בעצמו ממוצע בין מוח ולב שאינו לא מוח ולא לב, ופי' שקודם שמסתיים בחזה דז"א (שאו מתהפך לגמרי שנעשה מדה), שהוא לא נתהפך עדיין למדה כ"א הוא מתצמצם ויורד להתהפך כו' אז הוא בגר'וין שהוא הממוצע המפסיק בנתיים שאז (כשהוא בגרון) אינו לא מהות שכל כבראשונה שירד ממהותו ונתצמצם להתהפך כו' ולמהות מדה עדיין לא בא כנ"ל ושם הוא מקום ההיפוך ששם מתחיל להתהפך לבחי' מדה (שאח"כ מסתיים בחזה דז"א שאז מתהפך למדה לגמרי וד"ל) [וכמשל הנ"ל בנפש האדם, תחלה תופס בהרחב' שכלו והשגתו איך שאותו דבר טוב כו' ואין כלל עדיין שום צמצום. השכל להתהפך למדה לאהוב אותו דבר כו' כ"א עדיין

השגת שכל בלבד, ואח"כ מתצמצם השכל שאינו בהרחבה כ"כ כמקדם שמתצמצם אח"כ כשמבין שטוב אותו דבר, להתהפך למדה לאהוב כו', וקודם שמתהפך לגמרי שנולדה המד' אהבה ממש שאז מתהפך השכל למדה לגמרי שאינו אז מהו' שכל כלל כ"א רק מדת אהב' בלבד כו' אך קודם לזה הוא אינו מהו' שכל ולא מדה שאינו בחי' שכל כמקדם כ"א בבחי' צמצום וקטנות שמתחיל להתהפך כו' וזוהי בחי' גרון המפסיק בנתיי' וממוצע בין שכל ומדה ושם מקום ההיפוך שאח"כ מתהפך לגמרי למדה ממש וכמשי'ת וד"ל].

והנה בגרו'ן הוא בחי' מצרי'ים (שהוא חרן וגרון ומצרי' הכל א' כנ"ל), ופי' שמצרי'ים הוא מיצר מ"י שהוא בגרו'ן, פי' כנ"ל שהגרו'ן הוא הממוצע כו', ושם הוא מקום ההיפוך כו' ששם מתחיל השכל להתהפך למדה, וירד ממהותו הראשון שהי' בחי' שכל בבחי' גדלו' המוחין, ועתה בגרו'ן נתצמצם בבחי' קטנות המוחין בכדי להתהפך למדה (ועדיין אינו מדה ג"כ כנ"ל), ולכך שם הוא בחי' מצרי'ים מיצר מ"י פי' ששם המוחי' הם בבחי' קטנות כנ"ל, וגם אינו מתהפך לגמרי למהו' מדה שאז כשמתהפך הוא מגדיל המדה שיהי' מהו' מדה בהתגלות כו', אבל בגרו'ן אינו עדיין מהו' מדה בהתגלות שלא נתהפך עדיין לגמרי כנ"ל וגם אינו בגדלות המוחי' כ"א בבחי' קטנות כנ"ל שהגרו'ן הוא המפסיק בנתיים, וזוהי בחי' מצרים שהוא בחי' עיבור כנו' (בפרע'ה בכוונות של פסח ע"ש) שבחי' עיבור הוא שז"א הם בבחי' עיבור בבטן אימא כלולים תלת גו תלת כו', שזהו העבור הוא שהגרו'ן מפסיק בנתיים למע' שלא יתגלו בבחי' לידה (כנ"ל שבגרו'ן אינו עדיין בחי' מדה שלא נתהפך לגמרי כ"א המדה אז בהעלם בבטן אימא בבחי' עיבור וד"ל), והוא למטה בעבודה (ענין העיבור), ג"כ כנ"ל שמעצור הגרו'ן, שהוא כשמשיג במוחו היטב גדולתו ית' ויש לו אהבה ויראה בהעלם, ואינו מוציאן לידי גילוי שיהי' בהתגלות לבו, והוא שמעצור הגרו'ן (שלא יתהפך השכל למדה) כו' שנשארי' בהעלם בבחי' עיבור כבטן אימא וד"ל שאז הוא בבחי' קטנות כנ"ל וד"ל, וזהו בחי' מצרים למעלה מיצר מ"י כשהוא הגרון המפסיק כנ"ל.

והנה כשז"א הוא בבחי' עיבור בבטן אימא (בבחי' קטנו') כלילין תלת גו תלת, שזוהי בחי' גלות מצרי'ים שלמעלה מיצר מ"י כנ"ל, אז פרע'ה עומד על היאור, פי' יאור' הוא נק' יסוד אימא, ופרע'ה הוא בחי' עורף כו', שמקבל חיות מלמעלה מן היאור' שהוא יסוד אימא (כי פרע'ה הוא עורף דא"א כנ"ל), שמשפיע לשר הטבחי' דקליפה כנ"ל, והוא מפני שז"א הוא בבחי' עיבור בבטן אימא (בבחי' קטנות) כלילי' בנו ג' כנ"ל שאז יכולי' לשלוט החיצונים ולקבל חיות מהעורף כו' שהוא פרע'ה שעומד על היאור' כנ"ל (והוא מפני שאז הוא בחי' קטנו' בגרו'ן שהוא מצרים כנ"ל לכך יונקי' אז) וד"ל.

והנה בחי' לידה למעלה הוא, שכו"א יוצא מבטן אימא לידי גילוי בהגדלת המדו' (שהוא לאחר שמתהפך השכל למדה שאו נגדל המדה כנ"ל שהוא לאחר שמסתיים יסוד אימא בחזה דו"א וד"ל), שזוהי נק' למעלה בחי' לידה. והנה המוציאן מההעלם (שהוא בחי' עיבור) לידי גילוי שהוא הלידה, הוא ג"כ הגרון הנ"ל, כי הגרון הוא הקול כו', והקול הוא המוציאן מן ההעלם שהוא בחי' עיבור לידי גילוי שהוא בחי' לידה (כנ"ל שהגרון הוא מקום ההיפוך כו' ששם מתהפך השכל למדה וד"ל), ופי' שבחי' לידה הוא בחי' התגלות שז"א יוצא מבטן אימא לידי גילוי כנ"ל, והוא הבחי' שמחה שנ"ל בתורה ששמחה הוא בחי' התגלות שזוהי כנ"י עלמא דאתגלייא כדכתי' מה יפית ומה נעמת אהבה בתענוגים (כנ"ל בתורה) שזוהי בחי' לידה שהוא בחי' התגלות שהשמחה הוא בגילוי (שנרגש שהוא יש כמשי"ת) והוא בחי' כנ"י עלמא דאתגלייא, ופי' שהלידה הוא כשיוצא ז"א מבטן אימא לידי גילוי כנ"ל (שהוא לאחר שמסתיים יסוד אימא בחזה דו"א) שאו מתחיל בנין פרצוף הנוק' דז"א כי היא מתחלת מאחורי ז"א (כנ"ו בע"ח שנקב מאחוריו כו' ע"ש) שמאחורי ז"א שהוא חיצוניות ז"א מתחיל בנין פרצוף הנוק' דז"א, וזוהי ששמחה שהיא בחי' התגלות הוא כנ"י עלמא דאתגלייא כו', שהוא לאחר הלידה שיוצא הז"א מבטן אימא לידי גילוי (שהוא לאחר סיום יסוד אימא בחזה דז"א כנ"ל), אז הוא השמחה שהיא בהתגלות כו', שהיא עלמא דאתגלייא ששם מתחיל בנין פרצוף הנוק' דז"א. אך יש ב' בחי' בהנוק', בחי' חיצוניות ופנימיות (כנ"ו בזוהר הרקיע על מאמר הזוה' כשושנ' כו' ע"ש) שבחי' חיצוניות הוא שושנה שבין החוהי', כן רעייתו בין הבנות הוא הפנימיות שלה כו' (ע"ש). ופי' שחיצוניו' הנוק' שהוא בחי' חיצוניות הדיבור הוא נקב מאחוריו כו' ששורש בניינה הוא מאחורי ז"א, והפנימיות שלה שהוא פנימיות הדיבור שורש בניינה הוא מפנימיות ז"א והיא (הפנימיות שלה) נקראת כלית משה שמש"ה הוא בעלה דמטרונתא כו' (והוא בעלה של הפנימיות שהוא פנימיות הדיבור ששרשה מפנימיות ז"א וד"ל), והיא (פנימיות הנוק') נקראת כנ"י שמפנימיות ז"א הוא מקור של כלליות נשמות ישראל וד"ל • (ולכך • בתורה ששמחה היא בחי' עלמא דאתגלייא כנ"י הוא הפי' על פנימיות הנוק' ששרש בנייני' הוא מפנימיות ז"א כנ"ל וד"ל).

והנה נ"ל שהמוציאן מן ההעלם שהוא בחי' עיבור לידי גילוי שהוא הלידה, הוא הגרון שהוא הקול שהוא מוציאן מן ההעלם לגילוי כו' שיהי' בחי' לידה, וזוהי משנ"ל בתורה, הקול קול יעקב כו', שזוהי קורא בתורה כו' שע"י הקריאה בתושב"כ שנק' מקרא כו' מוציאן מן ההעלם לגילוי שיהי' בחי' לידה, שלכך נק' מקרא כו' שהוא ע"ש הקריאה בהקול' (שהוא הגרון) להוציאן מן ההעלם שהוא בחי' עיבור לידי גילוי שהוא הלידה כנ"ל, והוא

דוקא ע"י הקריאה בתושב"כ שנקראת מקרא שזו הגרון הוא הקול יעקב (שנ"ל בתורה) שהקול (כשהוא הגרון) הוא הקורא בתושב"כ שנק' מקרא כו' שע"י הקריאה ממשיך ומוציאן מהעלם שהוא בחי' עיבור כנ"ל לידי גילוי שהוא בחי' לידה הנ"ל ודוקא ע"י מקרא (ממשיך הגרון הנ"ל) כנ"ל, שהוא תושב"כ, כי זהו ההפרש שבין תושב"כ לתושב"ע"פ, שתושב"כ הוא בחי' מוחי' דאבא, ותושב"ע"פ הוא בחי' מוחי' דאימא, ופי' שתושב"כ שהוא מקרא הוא בחי' מוחין דאבא הוא בחי' חכמה פי' כנ"ל בתורה שהאותיו' שבתושב"כ הם רק רמזים על החכמה כו' כי די לחכימא ברמיזה (כנ"ל בתורה ע"ש), ואעפ"י שמבין ומשיג בה בתבונתו יותר ממה שכתוב כו', אין רשאי להוסיף אותו' לפי השגתו בה יותר כו', והטעם הוא מפני שתושב"כ היא בחי' מוחי' דאבא שהוא בחי' חכמה (שלמעלה מאותיו') והאותיו' שלה הם הכל בחי' רמזים על החכמה, פי' שהצירופי אותו' שלה רמזים על איכות המשכת החכמה, פי' כמו אל"ף הוא נקודה בראשו ונקודה בסופו וקו באמצעיתו והוא הרמז על איכו' המשכה כו' (כנז' במ"א), וכן בי"ת הוא בגי' קוין מעלה ומטה וקו לימין כו' והוא ג"כ רמז על איכות ההמשכ' כו' וכן גי' הוא קו א' שהוא ויין עם נקודה שהוא יו"ד תחתיו כו' וכן כולם, כל תמונת האותיו' והתגיין שעליהם הם הכל רמזים על איכות המשכה כו', ופי' שחכמת התורה מלוכש' בהצירופי אותו' שלה שנמשכה בהצירופי אותו' שלה שהצירופי אותו' שלה הם הרמזי' של החכמה וכפי החכמה כן הם הצירופי אותו' ממש שהאותיו' מורים על איכו' המשכה של החכמה כנ"ל וד"ל, ולכן אין רשאי להוסיף אף אות א' לפי תבונתו והשגתו יותר כו' מפני שהאותיו' הם הרמזי' של החכמ' שהם מורים על איכות המשכ' החכמה כנ"ל ובהם דוקא (לפי שנצרכו האותיו' כן היא החכמ' ומלוכש בהם דוקא ולא בע"א וד"ל) מלוכש' החכמה וד"ל, ולכך אין רשאי להוסיף כו' וד"ל (שהחכמה היא למעלה מאותיו' והיא למעלה מן הבנתו והשגתו כו' ולכך אין רשאי להוסיף כו' שבהאותיו' מלוכש' החכמ' שלמעלה מבינה וד"ל).

אבל תושב"ע"פ היא בחי' מוחי' דאימא שהיא בינה היא מקור הציורופי אותיות (שהם פיתוחי' חות"ם כו') כמו למשל בנפש האדם שהתהות הציורופי אותו' (המחשכ') הוא מן השגתו והבנתו שלפי ההבנה כו' כמ"כ ממש נתהו' הציורופי אותו' כו', ולפי ערך השגתו והבנתו כמ"כ מתהו' הציורופי אותו' כו' פי' כשהשגתו והבנתו הוא רחבה ביותר כמ"כ ממש הם הציורופי אותו' מרובי' לפי ערך הבנתו הרחבה, ואם הבנתו קצרה כמ"כ הם הצורופי אותו' מועטים וד"ל, שהכלי' שהם הציורופי אותו' מתרחבי' לפי האור שלהם, פי' אם האור שלהם שהוא בינה (ההבנה והשגה) רחבה ביותר שהשגתו היא בהרחבה גדולה, כמ"כ ממש מתרחבי' הכלי' שהם הצורופי אותו' שמתרבי' בתוספת מרובה כו' (שהכלי' הם לפי האור כעין האור ממש וד"ל).

כמ"כ הוא למעלה ממש שתושבע"פ היא בחי' מוחי' דאימא שהיא נקראת ארץ טובה ורחבי'ה שדומה לצבי שאין עורו מחזיק את בשרו (כנ"ל בתורה) כמשל הצבי שאין עורו מחזיק את בשרו, פי' שכמו שהבשר הולך וגדל כמ"כ מתגדל עורו כו', והוא המשל לתושבע"פ שהיא מוחי' דאימא (שהיא בינה) שהיא מקור לצירופי אותיו' שהם הכלי' שלה וכל מה שמתרחב האור שהוא ההבנה וההשגה כו' כן ממש ניתוספו ונתרכיב הצירופי אותיו' שהכלי' מתרחבי' לפי האור (שהכלי' הם כעין האור) כנ"ל בתורה שאין הדיקדוק בתושבע"פ על הצירופי אותיו' שמשנה היא מדברת בלשו' א' וברייתא בלשו' אחר כו' (ע"ש) והוא מפני שעיקר של תושבע"פ הוא ההבנה וההשגה ואין הקפידא על הצירופי אותיו', כי לפי ערך ההשג' כמ"כ נתהוי' האותיו' שאם ההשגה וההבנה רחבה כמ"כ נתוספי' הצירופי' כו' בהרחבה כו' ואם ההבנה כו' היא קצרה כו' כמ"כ הצירופי' כו' הם מועטי' (שהכלי' הם לפי האור כנ"ל), כנראה שבמשנה שההבנה שם בקצרה כו' לכך הצירופי אותיו' שם מועטי' כו' אבל בתלמוד שניתוסף ההבנה והשגה בהרחבה גדולה כו' (ביתרון מבמשנה כו') לכך נתרבו שם הצירופי אותיו' בתוספת מרובה מבמשנה וד"ל ולכך נקראת ארץ טובה ורחבה כו' שהכלי' שהם הצירופי אותיו' מתרחבי' לפי האור שלהם כו' (ויכולי' להתרחב עד אין קץ הכל לפי גדלו' ורחבו' האור שלהם וד"ל (וכנז' בגמ' שא"י גמדא ופשטי' שמה שהי' שתין כרכי' בזמן שהיו ישראל שרוי"י בה הוא עתה אפי' שתין קנים לא יעמדו שם כו' וד"ל) והטעם הוא כנ"ל שבזמן שהיו ישראל שרוי"י בתוכו היה האור גדול בהרחבה גדולה לכך הי' הכלי מתרחב ג"כ לפי ערך האור, ועתה שאין ישראל שרוי"י בה והאור שבה קטן כו' לכך גמדא גם הכלי שאפי' שתין קנים כו', וזהו שהיא גמדא ופשטי' לפי האור כנ"ל וד"ל, וזוהי הפרש בין תושב"כ לתושבע"פ כנ"ל וד"ל.

והנה כמו שבבינה שהיא נק' תושבע"פ כו' שהיא נקראת ארץ כו' רחבה שהכלי' שהם הצירופי אותיו' מתרחבי' לפי האור כנ"ל (ויכולי' הכלי' להתרחב עד אין קץ הכל לפי גודל האור כנ"ל), כמ"כ הוא ממש בנוק' דז"א שהיא נקראת ג"כ ארץ טובה ורחבה כו' שהיא ג"כ בחי' תושבע"פ כו' כדכתי' חכמו'ת בחוץ תרונה שהם ב' חכמו' חכמה עילאה וחכמה תתאה, פי' שנוק' דז"א נק' ג"כ תושבע"פ והיא בחי' חכמה תתאה וד"ל והיא נקראת ג"כ ארץ טובה ורחבה כו', ופי' שלכך נקראת ארץ כו' רחבה, שהיא מתרחבת מאד לפי השראת האור א"ס ב"ה בתוכה, פי' שבזאת משונה הנוק' מכל הספי', שהיא מתרחבת ומתקצרת יותר מכל הספי', פי' שהיא מתרחבת ומתקצרת לפי השפעת אור א"ס ב"ה בה (שזוהי גמדא ופשטי') שפעם מתקצרת מאד שנעשה רק נקודה חזא ליטודה, והוא מחמת מיעוט השפעת אור א"ס ב"ה שמחמת שהאור שלה קטן כו' לכן היא מתקצרת מאד (כנ"ל) ופעם נעשה היא בנין שלם פרצוף שלם מי"ס כו' והוא מחמת שאז משפיע לה אור גדול מא"ס ב"ה שמתלבש בה אור א"ס ב"ה לכך נעשה פרצוף שלם מי"ס,

שמתרחבת לפי האור כנ"ל, ופעם היא מלבש' נה"י ופעם נעשה היא פב"פ כו' והוא הכל מחמת השפעת אור א"ס ב"ה שהוא המוחי' (בכ"מ שנו' אור א"ס ב"ה הוא הכל בחי' מוחי' וד"ל) בה לכך מתרחבת מאד, ולכך נקראת ארץ רחבה, שהיא מתרחבת מאד לפי ריבוי השראת האור א"ס ב"ה ומתקצרת מאד לפי מיעוט השראת האור א"ס ב"ה (כנ"ל שהכלי היא מעין האור וד"ל), ובזאת היא (הנוק') היא משונה מכל הספי' שכל הספי' אינם מתרחבי' ומתקצרים כ"כ כמו הנוק', כי אבא ואמא אינם מתרחבי' ומתקצרי' לעולם כי אין בהם שינוי כלל (ומש"נ ארץ רחב' הכוונה על הכלי' של ביני' מתרחבי' ומתקצרי' וד"ל) לעולם, וגם ז"א הוא ג"כ אינו מתרחב ומתקצר כ"א כשנשפע להם מוחי' דיניקה מלמעלה מקבלי' הם המוחי' כו' או לא נשפע להם המוחי' דיניקה כו' אבל הם בעצמן אינם מתרחבי' ומתקצרי' כמו הנוק' שהיא בעצמה מתרחבת ומתקצרת שפעם אינה רק נקודה חדא ליסודה ופעם יש בה ג' ספי' ופעם היא פרצוף שלם ופעם מלבש' נה"י ופעם נעשה היחודה וזיווג' פב"פ כנ"ל והטעם הוא שהיא נק' ג"כ ארץ טובה ורחבה שהיא בחי' תושבע"פ שהכלי' (שהם האותיו') מתרחבי' לפי האור וכמארז"ל מה צבי ואין עורו מחזיק את בשרו כו' כנ"ל וד"ל. וזוהי היתרון בתושבע"פ מהשמחה ואהבה בתענוגי' הנ"ל ששמחה ואהבה בתענוגי' היא בחי' יש ודבר, שהשמחה היא בהתגלות הלב כנ"ל שמרגיש השמחה והתענוג בלבבו, והוא בחי' יש ודבר (יש מי שמתענג וד"ל) אבל בתושבע"פ האור מוסתר כו' (כמשי"ת) ואין נרגש התענוג כו' לכך היא נעלה כו' שהיא בחי' מ"ה תכלית הביטול בלי הרגש' כלל וד"ל (כמשי"ת לקמן).

וזהו (משנ"ל בתורה) ונתתי צבי' בארץ חיים כו', פי' צבי' הוא הרצון (מלשון צביוני' כו') והוא שהצבי שהוא רצונו ית' העליון הוא מלוכש בארץ חיים דוקא שהיא הנוק' דז"א כו' שנק' תושבע"פ, ופי' שזאת עוד מעלת ויתרון הנוק' דז"א שנק' תושבע"פ על תושב"כ שהוא מקרא (מוחי' דאבא כנ"ל) שתושב"כ שהוא מקרא הוא רק בחי' מוחי' דאבא בלבד שהוא בחי' חכמה כנ"ל אבל א"א להבין ולהורות איזה פסק דין שהוא רצון העליון לזכו' או לחייב (אסור או מותר כו') מן התושב"כ שא"א להבין ממנה איזה פסק דין כו', שהיא רק בחי' חכמתו ית' בלבד, אבל הנוק' דז"א שהיא בחי' תושבע"פ כו' מלוכש בה רצון העליון ב"ה שהוא ענין פסקי הדיני' שבתושבע"פ אסור מותר כו' שזהו רצון העליון ב"ה ובה דוקא מלוכש רצונו ית' שזהו ונתתי צבי' בארץ חיים דוקא כנ"ל שהיא למעלה מבחי' תושב"כ ששם רק מלוכש חכמתו בלבד כו' ובה מלוכש רצונו ית' (שלמעלה מן החכמ') והוא מפני שסוף מעשה דוקא הוא במחשבה תחלה ונעוץ תחלתן בסופן דוקא וד"ל וזהו שנק' הנוק' דז"א שהיא תושבע"פ ארץ צבי ארץ חפץ כו' שבה מלוכש רצון העליון ב"ה (שלמעלה מן החכמ') שהיא תושב"כ כנ"ל).

וזהו והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה כו', פי' (כנ"ל בתורה) כמשל היד שמגביה כו' שיכולה להגביה למעלה מן הראש ויכולה להניח כו' על הראש כו', כמ"כ הארץ שהיא נוק' דז"א בחי' תושבע"פ כו' היא הארץ אשר נשאתי ידי כו', ופי' כי אשת חיל עטר"ת בעלה שהנוק' דז"א שהיא תושבע"פ כו' היא עטר"ת וכתר לבעליה שהוא ז"א, והוא מפני שבה מלוכש כתר' עליון (שהוא רצון עליון) שסוף מעשה דוקא במחשב' תחלה, ונעוץ תחלתן בסופן דוקא כנ"ל שזאת יתרון מעלת תושבע"פ על תושב"כ כו', וזהו שהיא הארץ אשר נשאתי את ידי, פי' ידי הם הזרועי' דא"א שהוא הכתר' שהם חג"ת דא"א שמלוכשי' בנוק' שהם מכונני' את הנוק' (כנ"ל במ"א שזו הא' מד' מדו' שמכונני' הנוק' כו' וד"ל).

וכדכתי' והי' צניף מלוכה עטרת תפארת בכף אלוקיד, פי' שהצניף מלוכה שהיא נוק' דז"א היא עטרת תפארת שהיא עטר"ת בעלה שהוא ז"א והיא העטרת (שהוא הכתר לז"א בעלה) לבעלה שהוא ת"ת בכ"ף אלוקיד שהיא היד' דא"א שהוא הכתר שמלוכשי' בה, ופי' כנ"ל שהזרועי' דא"א שהוא הכתר' שהם חג"ת דא"א מלוכשי' בנוק' כו' וזהו אשר נשאתי את ידי שנקבה הנוק' שהיא תושבע"פ למעלה שנעשה עטרת בעלה (שהוא ז"א) והוא מפני שנשאתי את ידי שמלוכשי' בה חג"ת דא"א, וכנ"ל שבתושבע"פ מלוכש רצון העליון ב"ה (שהוא כ"ע) וזאת היתרון של תושבע"פ על תושב"כ שהיא רק חכמתו ית' בלבד כנ"ל וד"ל. וזהו פי' כל הפ' והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב ונתתי אותה לכם מורשה כו', פי' והבאתי כו' אל הארץ שהיא תושבע"פ (שהיא נוק' דז"א) שמלוכש בה רצון העליון (שהוא כ"ע) ב"ה שהיא עטרת בעלה שהוא ז"א והיא עטרת שלו (בחי' כתר לז"א מטעם הנ"ל) וזהו אשר נשאתי את ידי שנגבה הנוק' שהיא הארץ הנ"ל שהיא תושבע"פ להיות עטרת בעלה שהוא ז"א שהמה האבו' כו' (וזהו לתת אותה להאבו' כו' שהוא שתהי' היא עטרת להם שהוא בעלה וד"ל). ונתתי אותה לכ"ם מורשה, שיהי' מוסתר בה האור כו' שתהי' בחי' אלוקי' דוקא בבחי' הסתר האור (והתענוג כו') כנ"ל שזוהי תכלית הביטול בבחי' מ"ה שאין נרגש כלל הביטול כו' משא"כ בשמחה ותענוג' כו' בחי' אהבה בתענוג' הוא בחי' יש ודבר שנרגש השמחה בלב כו' ולכך נעשה היא בבחי' הסתר כו' בחי' אלוקי' דוקא שזוהי תכלית הביטול בבחי' מ"ה בלי הרגשה כלל וד"ל (שאינו מרגיש התענוג כ"א מבטל רצונו רק מפני רצון העליון ב"ה שמלוכש בה וכדכתי' ודברי אשר שמת' בפיד' והוא שבטל בתכלית בלי הרגשה כלל כ"ז בתורה ע"ש וד"ל).

וזהו כנ"ל שכל שהוא (מכלל) ענין יחוד וזיווג א"א וז"א ונוק' לפי סדר השתלשלות כו', פי' שתחלה הוא בחי' עיבור שז"א מעובר בבטן אימא שזוהי בחי' מצרי"ם מיצר מ"י (שהוא מיצר הגרו"ן כנ"ל) ואח"כ הוא הלידה שהגרו"ן שהוא הקול של יעקב כו' שהוא קורא בתושב"כ שהוא מקרא כו'

מוציא אותן מן ההעלם שהוא העיבור לידי גילוי שזוהי הלידה וד"ל, אך כמו הלידה הגשמי א"א בלא חבלי לידה (ביסורי' כו') שיוצא דם נידו' כו' ועי"ז היא מולדת כו', כמ"כ למעלה הוא החבלי לידה (שהם היסורי' כנ"ל בתורה) שיוצא דם נידו' כו' ופי' שהוא כאשר מעמיק בתפלה בהתבוננו' גדולה שמוזה נעש' אח"כ הלידה שהוא השמחה והתענוג כנ"ל אזי יוצאי' כל המ"ז והרהורי' רעי' לחוץ שהפסולת יוצא לחוץ והוא הדם נידו' שהוא הפסולת שיוצא לחוץ שזוהי תשליך במצולת י"ם כו' (וכמ"כ הוא למעלה וד"ל) וד"ל ואח"כ הוא הלידה שיוצא ז"א מהעלם (שהוא העיבור) לגילוי שזוהי הלידה (והמוציאן כו') הוא הקול כו' שהוא הגרוין קורא בתורה כנ"ל) שזוהי השמחה והתענוג בהתגלות הלב כו' ואח"כ יורד ההשפע' לנוק' דז"א שהיא נקב מאחורי ז"א כנ"ל ואז נק' ארץ כנעין שמכניע כל החיצוני' (שנמתקי' כל הדינין, מפני שכשהוא בבחי' לידה אז הז"א יוצא כו' ואז הם בהגדלה כו' לכך נכנעים החיצונים, משא"כ כשהי' ז"א בעיבור בבטן אימא שזוהי גלות מצרים שלמעלה הי' יונקים החיצונים שמפרעה שהוא העורף כנ"ל, מפני שאז הי' בעיבור שהיו בבחי' קטנות לכך *) [וכשבא' השפע לנוק' שהיא תושבע"פ אז היא למעלה מכולם עטרת בעלה כו' כי סוף מעש' במחשבי' תחלה כנ"ל והיא נעלה אז אף מתושב"כ כנ"ל שבה מלובשי' זרועו' דאי' וזהו נשאתי את ידי' כנ"ל ולכך נתצמצמה בה יחד האור בבחי' אלוקי' שהוא תכלית הביטול בחי' מ"ה בלי הרגש' שנעלה מהשמחה שהוא הלידה בגילוי כו' ששם הוא נרגש בבחי' יש ודבר כנ"ל אבל כאן הוא תכלית הביטול בבחי' מ"ה בלי הרגשה כלל כנ"ל] וד"ל.

בעז"ה. שבת פ' וארא

הוא * אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בניי על צבאותם, הם המדברים אל פרעה וגו' הוא משה ואהרן, הנה הדקדוק בפסוקים אלה ידוע מה שמתחיל להזכיר בתחלה אהרן ואח"כ משה ובסיום דבריו או' הוא משה ואהרן כו', ומלבד זה הנה עוד י"ל במה שמצינו בכתוב שלפרעה הי' משה עיקר המדבר ואהרן לא הי' לו רק למתורגמן לפרש דבריו וכמ"ש אתה תדבר אל פרעה כו' ואהרן אחיך יהי' נביאך פי' כמו מתורגמן בלבד כמ"ש ואתה תהי' לו לאלקים כו', ולגבי זקני ישראל מצינו שהי' אהרן עיקר

(*) בכתי"י, כמה תיבות מטושטשות.

הוא: נעתק מבוך מס' 1018 קכח, א. ובמפתח שם רשום על מאמר זה: ל' אאומ"ר ז"ל.

המדבר וכמ"ש ויאספו את זקני ישראל וידבר אהרן וכו' וזה פלאי לכאורה דלישראל הי' מהראוי שהי' משה עיקר המדבר ולפרעה יהי' די באהרן ובכאן נהפוך הי', והנה התורה היא נצחית בכל דור ובכל זמן וי"ל כ"ז מהו בחי' משה ואהרן בכל דור ובכל זמן ובכל אדם מישראל.

(א) **בהיות** מבואר בזהר בכמה מקומות דמשה נק' שושבינא דמלכא ואהרן נק' שושבינא דמטרוניתא פי' שושבינא עד"מ הגשמי כמו השושבין לכלה שמנהיגה מבית אביה לבית בעלה כך אהרן הוא בחי' שושבינא למטרוניתא היינו כללות נשיי' להעלותם מלמטה למעלה בעילוי אחר עילוי כמ"ש בענין הדלקת נרות המנורה שנא' לאהרן דוקא בהעלותך את הנרות כו' וידוע דהנה"א נק' נר וכמ"ש נר ה' נשמת אדם וכתיב כי אתה תאיר נרי כו' והו' כללות נשיי' שנק' נרות ואהרן הוא המעלה אותם למעלה כמ"ש בהעלותך את הנרות כו'.

ולהבין ביאור הדברים הללו איך שאהרן דוקא הוא המעלה ואיך הוא ענין העלאה שלהם, הנה יש להקדים תחלה איך שהנשמה ירדה לחומר גופני ירידה זו לצורך עלי' היא דהנה אנו או' מחדש בכל יום מע"ב כו' וענין התחדשות הזאת ידוע שהוא ענין ההתחדשות מאין ליש ממש, וביאור זה הנה ידוע בפי' וענין של השתלשלות שהוא הנק' בחי' ממכ"ע שהוא כדמיון הנפש המתלבש בגוף כמו שהגוף ואברי' שלו חיים וקיימים תמיד מאור חיי הנפש כך כל העולמות עליונים והתחתוני' כמו געה"ע והתחתון וכל רבוא רבבות צבאות המלאכים והנשמות שיש בג' העולמות בי"ע כולם מקבלים אור ושפע החיות מחיי החיים אור א"ס ב"ה שמתלבש במדת מל' דאצי' שנק' נפש כגוף ואברים שמקבלים חיות מחיות הנפש כו' ואחר התלבשותה כנפש לגוף בהכרח הוא שתתפעל מהתפעלות הנשמות והמלאכים המעלים מ"נ באתדלית כו' וכתיב חדשים לבקרים רבה אמונתך שבכל יום מתחדשי' כל העולמות מאין ליש וכמאמר מחדש בכ"י מע"ב עד"מ חידוש חיות הגוף מנפש בכל יום ושעה בחיות חדש כו', והנה כ"ז בבחי' ממכ"ע אבל בחי' סוכ"ע והוא הנק' קדוש היינו שהוא קדוש ומובדל מבחי' ההשתלשלות הזאת ונק' בשם הקב"ה בלשון הגמ', והענין הוא שאינו כדמיון הנפש בגוף שתתפעל כו' אלא הוא בחי' סובב ומקיף לכל העולמות כולן מראש לסוף יחד בהשוואה אחת עד דקמי' כחשיכה כאורה כו' קטן וגדול שוין ממש וכמ"ש קטן וגדול שם הוא כו' והטעם הוא לפי שמה שמחיה את כל העולמות מאין ליש אינו אלא בחי' זיוו ואורו בלבד אבל אין זה מבחי' מהותו ועצמותו ועד"מ הנפש המתפשטת בגוף להחיותו שאין זה אלא בחי' התפשטות אורו ולא מבחי' עצמות הנפש כידוע כך החיות ואור האלקי המחיה כל העולמות אינו אלא בחי' ההתפשטות וההתגלות ולא מבחי' עצמות אלקות כידוע שהתפשטו' הזאת אינו אלא בחי' שם משמותיו ית' וכמ"ש אני הוי' הוא שמי כו' ועד"מ השם באדם שאינו אלא התפשטות הארתו ולא

מבחי' עצמותו כלל רק שנפנה לקוראו ע"י שמו כו' וכמ"ש במ"א וד"ל, וזהו הודו לה' קראו בשמו כו' פי' וענין של הסדר הזה שסידרו אנכה"ג לומר הודו תחלה ואח"כ פסוד"ז כו' כי הנה בתחלה צריך להזכיר להודו' במה שהוא רק בחי' שם משמותיו ית' שהרי הוא בסדר המדרגה מלמטה למעלה והיינו בבחי' ממכ"ע הנ"ל, וזהו קראו בשמו בבחי' שמו בלבד כנ"ל ומ"ש הודו להוי' כו' ענין ההודאה הזאת הוא כאדם המודה לחכירו על דבר שמנגד לו שכדבריו כן האמת ולא כמו שהי' הוא סבור תחלה כך ענין ההודאה למעלה דהנה להיות שהנשמה נתלבשה בחומר גופני והוא מלובש בד' יסודות הגשמי' שמנוגה דעשי' דהיינו השמים והארץ וכל צבאם הגשמי' שהן מצומצמים בבחי' צמצום היותר אחרון מפני מיעוט האור מיעוט אחר מיעוט עד שהם נראים ליש ודבר נפרד לגמרי כידוע והנשמה אע"פ שמצד עצמה הרי היא חלק אלוקה ממעל ומשגת באור אלקי המחי' את כל העולמות מאין ליש כנ"ל אבל מפני התגשמות שלה בהיותה מלובשת בחומר הגופני ומסותרת תחת בחי' התגשמות זה העולם הרי הוא כמו מי שהוא יושב באיזה מאסר ותפיסה עד שמחשיך האור עליו ומסתיר לו מכל צד והנה כך ריבוי ההתלבשות שמלבישים לנשמה האלקי' מסתירים ומחשיכים לה האור האלקי מכל צד כו' עד שבצאתה מחושך הזה נק' כמו יציאה מבית האסורים עדימ' והוא הנק' יציאת מצרים שחייב אדם בכל יום לצאת ממצרים כידוע בדרז"ל לפי שהגשמי' שמקיפים וסובבים את הנשמה וכמאמר אתה נפחת בי כו' שהנשמה נכנסה בע"כ בגוף החומרי וכמו שהושב אדם והורד בבית הבור שתחת לארץ כך ירדה הנשמה מאיגרא רמה לבירא עמיקתא והנה בצאת הנשמה האלקי' ממאסר הזה הוא הנק' יציאת מצרים לפי שיוצאת מן בחי' המיצר והצמצום כו' ואז היא מתנת בחי' ההודאה לה' וכמ"ש הודו לה' כו' פי' שתתן הודאה על האמת שהאמת הוא שהבורא ית' הוא עיקר ומקור כל החיים והנבראי' כלא חשיבי ממש לפי שמשגת אז בהשגה איך שהוא ית' חיי החיים ולפי שתחלה היתה בבחי' המאסר הנ"ל והיתה סבורה היפך זה לפי שהשמים וארץ וגוף חומרי שלה הסתירו לה ונראה לה העולם ומלואו לבחי' יש ודבר נפרד ע"כ אחר צאתה מן המאסר נתן הודאה על האמת והי' כמשל האדם שמודה לחכירו ע"ד שנתווכח עמו שלא כן הדבר כמו שהי' סבור תחלה כנ"ל וד"ל, וזהו שסידרו אנשי כה"ג לומר הודו תחלה והקדימו לזה ברכות שחר שהן ג"כ רק בחי' הודאה כידוע ושרש התחלת בחי' ההודאה הזאת הנה היא מתחלת תיכף בעמוד האדם וקם בבוקר משניה וכמו שהוא למעלה במלאכים העליונים דחתי' ברוך יחד כוכבי בקר ויריעו כל בני אלקים כו', והיינו ענין הנטילה שחרית לצאת מחומריות הגוף שקיבלה הנשמה בשעת השינה שטעמה טעם א' מששים בסט' הנק' מות כמ"ש בזהר והברכה על נטילת שחרית היא ראשית ההודאה ואח"כ בברכת שחר מפרש פרטיה ובהודו מתחיל כללות ענינה כמו שהוא למעלה אך להיות כי לא כל אדם יוכל לבוא בנפשו לבחי' הודאה הזאת כו' מפני שיש ריבוי עוונות המבדילים שלא תאיר הארה הזאת בנפש האדם אם מצד חטאת

נעורים או בעוונות שהאדם דש בעקביו בכל יום שגורמים לעשות כמו מחיצה של ברזל מפסקת על נפשו לבלתי תוכל לצאת מנרתק שלה החומריות להודות לה' כנ"ל ע"כ אנו אומרים בהודו פסוק זה והוא רחום יכפר עון כו' הושיעה את עמך כו' שהן פסוקים המעוררי' ר"ר למעלה על נפש האדם שלא יסתירו ויבדילו לה העוונות והפשעי' ותוכל ליתן תודה לה' ולא יבטלו את ההודאה כו' וכ"ז רק הכנה לפסוד"ז והעיקר הוא בתהלה לדוד שצ"ל ג"פ בכל יום כו', והיינו באמרו ארוממך אלקי' המלך פי' ארוממך אלקי' כו' להיות כי מבואר למעלה שבחי' ממכ"ע אינו אלא רק בחי' ההארה וההתפשטו' מעצמות אלקות ע"כ בכאן מתחיל לומר ארוממך אלקי' לרוממות בחי' העצמות שהוא נק' בחי' סוכ"ע והוא קדוש ומובדל כנ"ל, וזהו ארוממך אלקי' הוא בחי' כח החיות שמחי' כל העולמות מאין ליש וכמ"ש הודו לאלקי האלקים פי' כח המקור לכל הכחות אלקיי' בבחי' גבול כו' ולכך נק' אלקים פי' חיות וכח דגם בפרט לכל נפש הוא כח המחי' מאין ליש אבל ארוממך אלקי' המלך לרומם אותו בחי' האור וההתפשטות לבחי' העצמות והוא בחי' יחוד דשם אדני בהוי' דהיינו ממכ"ע בסוכ"ע וכמ"ש כי עמך מקור כו' ומ"ש אלקי' המלך לפי שבחי' זו נק' בשם מלך וכמ"ש אלקים חיים ומלך עולם מפני שהוא בחי' מל' דאצי' כמ"ש מלכותך מכ"ע וכמ"ש ומלכותו בכל משלה מלכותו דוקא וד"ל.

ואברכה שמך לעולם ועד, פי' שמך הנה מבואר למעלה דבחי' ההתגלות אור נק' בחי' שם בלבד עד"מ שם האדם כו' והנה כל בחי' ההתחלקות מדרגות שיש בעולמות הוא רק מבחי' שם בלבד כי מפני שאינו אלא בחי' זיו ואור ע"כ יש בחי' מעלה ומטה במדרגה בפרטות ובכלל הנה מתחלקות זה האור לב' מדרגות והוא ענין עלמין סתימין דלא אתגליין ועלמין דאתגליין והיינו מה שאנו אומרים אתה הוא כו' פי' אתה לנוכח היינו בחי' עלמא דאתגליין והוא כמו ג"ע העליון ששם בחי' גילוי השכינה לנשמות וכיוצא ועלמא דאתכסייא הוא בחי' העלם אותו האור כשהוא עדיין בבחי' הסתר למעלה מבחי' גילוי ההשגה לנשמות בג"ע כו', והכל הוא רק מבחי' שמו בלבד וזה ההעלם נק' הוא דרך נסתר כו' ויש לו שם מיוחד בשמות דבחי' ממכ"ע הוא הכל בבחי' שמו וכמ"ש לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ כו' ובכלל הן ג' שמות שם אדני ושם אלקים כו' אבל למעלה מבחי' ההתגלות וההתפשטות לא שייך לומר בחי' אתכסיין ואתגלייא ושניהם שוין כאחד וזהו אתה הוא עד שלא נבה"ע, פי' קודם שנבה"ע בחי' אתה ובחי' הוא שהן עלמין דאתכסיין ודאתגליין שניהם שוין לפניו ואתה נחשב כמו הוא והוא כמו אתה מפני שאין בחי' הגילוי נחשב גילוי ואין ההעלם נחשב העלם וכמא' לפניך נגלו כל תעלומי' כו' וד"ל, וזהו ואברכה שמך לעו' פי' לעולם ועד הן עלמין דאתכסיין ודאתגליין ובכלל הוא כענין הידוע שהוא ית' למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית כו' שהוא ענין בחי' ההעלם והגילוי כו' ועל שניהם הוא אומר ואברכה שמך שיתברך בחי'

השמות שבהם לעולם ועד מן ההעלם לגילוי כו' ותוס' ברכה זו מן בחי' עצמות אא"ס ב"ה שלמעלה גם מבחי' שם כנ"ל וזהו ע"י שאמר תחלה ארוממך אלקי' כו' שנתרומם לבחי' העצמות שלמעלה מבחי' השם שבממכ"ע וע"כ ממילא ואברכה שמך כו' בתוס' ברכה והמשכה כו' וד"ל, ואחר פסוד"ז ע"י ההתבוננות הזאת יגיע בק"ש להתפעלות יותר גדולה ע"י האהבה ואהבת את ה' אלקיך ופי' ענין התפעלות זאת האהבה הוא כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו' פי' שמים בכללות ההשתל' הוא בחי' סוכ"ע הנ"ל שהוא כמו דוגמת השמים התחתונים המקיפים כו', כך הוא בחי' סוכ"ע לפי שהוא למעלה מבחי' ההשתל' בגילוי אור בכלים מכלים שונים כמו ג"ע עליון ותחתון כו' ופי' ארץ הוא בחי' ממכ"ע וזהו כמו בחי' ארץ למטה שמקבלת ההשפעה מהשמים ועל שניהם הוא אומר שאינו חפץ בהם כמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ, והענין הוא לפי שארז"ל בספרי ע"פ מי כה' אלקיני בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו והיינו בחי' שמותיו שמתלבש בהן כמו שם הוי' בבחי' סוכב ובחי' שם אדני ואלקים בבחי' ממלא כנ"ל אלא עיקר הרצון והתשוקה במס"נ צריך להיות לבחי' עצמותו ומהותו ממש שלפני התלבשותו בבחי' שמות וגם בחי' סוכב מאחר שהוא בחי' מקיף לעולמות גם הוא ירד ונמשך ע"י שם ומדה ממדותיו אלא שנק' שם הוי' ומכ"ש בעולמות הנמשכים משמות הללו שא"צ לחפוף בשום א' מהן רק בלתי לה' לבדו ואע"פ שגם בהם יש בחי' ההארה משמותיו ית' וכידוע דביו"ד דשם הוי' נברא העוה"כ כו' וזהו ככל לבכך בבי' יצריך דהיינו שלא יחפוץ לעצמו כלום גם לקבל פרס בעוה"ב להנות מזיו כו' כי אינו חפץ רק בעצמותו ומהותו דוקא ואור אהבה כזו דוקא הוא המייחד לשמות הוי' ואלקים וזהו ואהבת את ה' אלקיך והיינו שיש בתיבה דואהבת גי' כפי' אור לנגד יחוד ב' אורות הללו דשם הוי' ואלקים א"י וא"ח כידוע בסה"ק וד"ל.

ב) וזהו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני כו', דהנה אהרן הי' מז' רועים המפרנסים לכללות נש"י וענין זאת הפרנסה כמו המרעה לצאן הוא עד"מ וכמ"ש ה' רועי לא אחסר בנאות דשא ירכיבני כו', והענין הוא לפי שאהרן הי' ממשיך לכללות נש"י אותה מדרגת התפעלות האהבה כענין אומרו מי לי בשמים כו' מלמעלה למטה ולכך נק' בשם שושבינא דמטרוניתא כנ"ל כפי' בהעלותך את הנרות דהיינו שהי' מעלה ומדליק בחי' התפעלות אה"ר הנ"ל מלמעלה למטה בכני' עד"מ המדליק הנרות ולכך נק' בשם אהרן כי ענין זה מרומז באותיות שמו של אהרן דהנה אותיות תיבת אהרן הוא אות אלף בתחלה ואח"כ אותיות ותיבת ה"ר ואח"כ אות נון פשוטה ותחלה צריך לבאר מהו בחי' תיבת ה"ר שבשמו של אהרן, הנה ארז"ל לא כאברהם שקראו הר כו' הענין הוא לפי שהתפעלות האהבה נקראי' בשם הר כי עד"מ הר בארץ שהוא נבדל משאר חלקי שטחי' הארץ במה שהוא מוגבה ומרומם בגובה על כל שטח הארץ וה"ז כמו ענין התנשאות דבר מה כאשר מתנשא מוגבה ומרומם הוא כך ההר הרי יש

בגובהו בחי' ההתנשאות ולכאורה איך יתכן לומר בחי' ההתנשאות ביסוד העפר הדומם אך להיות כי כל הד' יסודות כלולים המה זמ"ז כידוע ע"כ גם בחלק הדומם יש מחלק יסוד הרוח והוא בחי' ההתנשאות שיש בעפר ושל הדר כמה שהוא מוגבה ומרומם מכל שאר שטח הארץ לפי שיסוד עפר שבהר הוא מבחי' יסוד הרוח שבחלק הדומם כו', וכך הנמשל מובן ברוחניות כחות הנפשיות שבאדם שהגם שמצד בחי' הנפש עצמה לא היתה עולה למעלה מפני רוח הבהמה בחי' חלק הדומם שבה וכמ"ש וזרעתי בי' זרע אדם וזרע בהמה כי רוח הבהמה יורדת למטה כו' אבל ימצא בה גם בחי' העלאה והתנשאות ע"י בחי' יסוד הרוח שבנה"א וכמ"ש כי רוח האדם היא העולה למעלה כו' המנשא ומגביה ומרומם את הנפש ע"י שתוכל גם היא לעלות ולהדבק בה' אחד והוא ע"י התפעלות האהבה שמצד נפש האלקי' שעולה הנפש באור התפעלו' זאת כדוגמת התנשאות הדר כו' וכמ"ש באברהם הלוח ונסוע הנגבה ואמרן בזהר שהלך ונתעלה ממדריגה למדריגה בעילוי אחר עילוי ע"י בחי' הדביקות של אור התפעלות האהבה שהוא עולה בעילוי אחר עילוי בעומק אחר עומק כו', וזהו שאמרו לא כאברהם שקראו הר לפי שהי' מדריגת דביקתו באהבה שהוא בחי' התנתקות הנפש לעלות ולהתפשט מגופה ולהדבק למעלה במקור החיים כו' כמ"ש כי רוח כנ"א הוא העולה כו' וע"כ האהבה נק' בשם הר עד"מ הדר שמתנשא על כל שטח הארץ כנ"ל, וזהו מי יעלה בהר ה' כו' פי' הר הוי' הוא בחי' האהבה שמתנשאת את הנפש בכחי' העלאה והי' כמו שעולה בהר גבוה שהולך ומתעלה בגובה עד שעולה לראש הדר כו' אך מי יעלה בהר נקי כפיים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו, פי' לא נשא כי האהבה הוא בחי' התנשאות הנפש לעלות ולהדבק למעלה ויש אשר ענין התפעלות אהבתו לשוא ושקר הוא דהיינו שאין כוונתו אמיתי' לה' בלבד בהתנשאות זו אלא כוונתו להשלים נפשו בשלימות מעלת הדביקות ולצרכו ותועלת המעלה בלבד הוא מתכוין ואין לו כוונה האמיתי' לדבקה בה' בלבד משום שהוא ית' יחיד חי העולמים כו' וכידוע בעניני תערובות רע בהתפעלות הדביקות והרי הוא אז התנשאות הלב לשוא ממש שאינו דבוק בהתפעלות זו כלל בה' ולחנם טרח וייגע מה שעלה בהר והי' כמשל העולה בהר גבוה ויפול בהגיעו לגובה הדר שנפילתו תורידנו למטה יותר כי הנופל מאיגרא רמא יותר יותר תהא עוצם הנפילה והירידה למטה כו' וע"כ אמר מי יעלה בהר ה' נקי כפיים ובר לבב דוקא שלבבו ברור בתמימות הכוונה לה' בלבד וכמ"ש תמים תהי' עם ה' כו' והוא איש אשר לא נשא לשוא נפשו ואז ישא ברכה והמשכה מאת הוי' מלמעלה למטה אח"כ כמשיית בעזרה וד"ל. והנה אהרן הי' ביכולתו להמשיך הכח והעזו בכללות נש"י שיוכלו לעלות בהר ה' באהבה ודביקות הנפש בעילוי אחר עילוי וכמ"ש בהעלותך את הנרות וכנ"ל וזהו ענין תיבת ה"ר שבאותיות שם אהרן והוא בחי' הר הוי' הנ"ל והטעם שהי' ביכולתו כך לפי ששרש נשמת אהרן הי' מבחי' אה"ר שלמעלה מבחי' אהבה זו שנק' הר ה' כו' וכידוע שיש ב' מדרגות באהבה הא' הנק' אהבה זוטא והב' אה"ר. ושרש הענין הוא שאהבה שנולדה מן

השכל וההתבוננות נק' בשם אהבה זוטא להיותה למטה מן השכל ואהבה שלמעלה מן ההתבוננו' נק' אה"ר והוא הנק' הר ההר ששם צוה ה' למשה על אהרן שיאסף שם אל עמיו כו', ופי' הר ההר למעלה ה"ו כמו דוגמא הגשמי' בהר ע"ג ההר למטה שהר התחתון נק' בחי' שטח לגבי הר העליון שעומד עליו כו' כך האהבה זוטא הנ"ל אינו אלא בחי' דומם עפר לגבי בחי' אה"ר שלמעלה מן ההתבוננות כו' ולכך נק' הר ההר ואותה האהבה רבה הנה היא נמשכת ומתאחדת בחכ' מלמעלה מן החכמה והוא אות אלף שבאהרן שהוא אותיות פלא כידוע ומבואר בסה"ק שהוא בחי' כתר עליון שנק' פלא העליון לפי שהוא מופלא ומובדל מכל ההשתל' ואותיות אלף היינו כשמאיר האור בחכמה וכמ"ש והחכ' מאין תמצא וכמ"ש במ"א, וזהו סדר אותיות שמו של אהרן בתחלת התיבה הארת אות האלף להאיר בחכ' ובחכ' הוא מציאת אה"ר שנק' הר ההר ובחי' הר ההר הזה הוא מוליד תחתיו בחי' האהבה זוטא הנ"ל שהוא הנק' הר ה' ומשם נמשך אור התפעלות אהבה בכללות נש"י שיוכללו ג"כ בהר ה' כו' וכמ"ש בהעלותך את הנרות וכנ"ל, וזהו אות הנון פשוטה שבסוף תיבת אהרן להמשיך אור אהבה זו שנק' הר בכנ"י וע"כ הוא נק' נו"ן פשוטה דוקא מפני שצריך שיגיע אור שפע זו גם כנשמות היותר תחתונים בכנ"י והן גם הנשמות שבעקביי' כו' וכידוע דכנ"י הוא בצירוף קומה כו' ואהרן ה"י רועה כללי לכללות נש"י מראש לרגל לפרנסם באהבה וע"כ נק' אהרן וד"ל. וזהו הוא אהרן ומשה כו' בתחלה אהרן ואח"כ משה כי אהרן צריך שימשיך להם תחלה הכח והעוז לעלות באהבה כנ"ל ויציאת מצרים הוא ענין ההעלאה מן המיצר והצמצום שהתחלה הוא ענין ההודאה הנ"ל כפי' הודו לה' קראו בשמו עד ק"ש באמרו ואהבת שאז עלתה הנפש האלקי' ע"י אהרן שושבינא דמטרוניא כנ"ל, וזהו אשר אמר ה' להם הוציאו את בני כו' פי' לצאת מצרים דוקא אמר ה' לאהרן תחלה שיאמר לוקני ישראל וכמו שמצינו שלגבי זקני ישראל ה"י אהרן עיקר המדבר כנ"ל וד"ל.

ג) הוציאו את בני על צבאותם, פי' על צבאותם לכאורה אינו מובן למה דוקא על צבאותם וגם מהו ענין על צבאותם כו', הנה כתי' קדוש קדוש כו' הוי' צבאות כו' פי' ג"פ קדוש הוא ענין ג' צמצומים שמצמצם א"ע להיות קדוש ומובדל בבחי' העלם עד שהוא נק' בשם הוי' צבאות דהיינו להיות בחי' התחלקות חיילות ונשמות ומלאכים רבות משם הוי' בה' כידוע שבכל חלק מחנה מד' מחמת דשכינה יש בחי' שם מיוחד משמות דהוי' ובכללות נקראו צבאות הוי' ובפרט הן מתחלקים לס"ר ניצוצות כמספר בני' כידוע בזהר דד' הדגלים היו בדוגמא לד' מחנות שכינה דגל מחנה ראובן לסטר דרום כו' וזהו במספר לגלגלותם שכללות נש"י נמנו במספר ס"ר כדוגמת מספר בחי' שמות העליונים שבד' מחנות שכינה שמתחלקי' שם לס"ר חלקים ויש להם מספר ג"כ במספר ס"ר כידוע כמ"ש לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות בארץ א"ת שמות אלא שמות כו', וז"ש תפקוד אותם לצבאותם פי' לפי בחי' מספר השמות שיש בצבאות הוי'

למעלה שהן שרשי ומקוריי לס"ר ניצוצות שבכני והטעם שנחלקו למספר ס' רבוא דוקא ידוע לפי שנאמר לך ה' הגדולה והגבורה והתפארת כו' וידוע שהן בחי' ו"ק העליוני' וכל מדה כלולה מי' וי' מתחלק לק' וק' לאלף ואלף לרבוא ורבוא לי' רבבות וכמ"ש ואתא מרבבות קודש הרי ס"ר וד"ל, וזהו הוציאו את בני' על צבאותם למעלה מבחי' צבאותם כו' דהיינו למעלה מעלה מבחי' המספר וההתחלקות דו"ק דאצי' בשם הוי' כו' ששם נקי קדש ולא הוי' צבאות כו' והוא ע"י שיתעלו כני' מלמטה למעלה ע"י אהרן עד שיביאם וידיקם בעצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' ההתחלקות שבששה מדותיו הגדולה והגבורה כו' ואז נאמר והי' מספר בני' כחול הים אשר לא ימד ולא יספר וידוע הקושיא בגמרא מרישא לסיפא דברישא אמר והי' מספר כו' ותירצו כאן כשישראל עושין רש"מ, ופי' רש"מ היינו בחי' כתר שנק' רצון כידוע והוא למעלה מבחי' המדות עליונים הנ"ל שנק' מקום שהוא בחי' ו"ק כידוע וזהו פי' רש"מ וכמ"ש במ"א והוא ג"כ בחי' אות האלף שבאהרן שלמעלה מן האהבה זוטא הנ"ל ע"כ בידו להעלות לכללות נש"י על צבאותם למעלה מבחי' צבאות הוי' הנ"ל וד"ל, ובזה יובן ג"כ מ"ש בק"ש ואהבת כו' בכל נפשך ובכל מאדך פי' בכל נפשך הוא בחי' כללות נש"י שהם ע' נפש דיעקב ובכלל ובפרט הן מתחלקים לס' רבוא והוא מ"ש נודע בשערים כעלה ואמרו בכל חד וחד לפום מה דמשער בלבי' כו' כי כאו"א יש לו השגה מיוחדת באלקות וזהו לפום שעו"ד דמשער בלבי' כו' ויש עד"ז ס"ר שיעורוי' והשגות לפי מספר ס"ר ניצוצות וכי' מפני שבעלה למעלה דהיינו בחי' ז"א נודע באינון שערים דבינה עילאה שהן בחי' נ' שע"ב שמתחלקים להיות מוחין למדות עליונות כו' וכך למטה בכני' ע"י ההתבוננו' שנק' בינה מתחלק לכמה מיני מוחין והשגות בלב והיינו בכל חד לפום מה דמשער בליבא כו' וד"ל, וזהו בכל נפשך בכל כחות השגות הרבות שיש בכללות נש"י ואח"כ בכל מאדך הוא כענין על צבאותם הנ"ל דהיינו מפני התפעלות האהבה שהוא למעלה מן השכל וההתבוננו' ואותה איננה מוגבלת בכלי הלב וכלי השכל ולכך נקי' מאד שהוא בלי גבול כנודע ע"כ יבואו כללות נש"י למעלה באתעדל'ת זו ג"כ למעלה מבחי' הגבלת הכלי למעלה והוא למעלה מבחי' צבאות הוי' שבו"ק העליונים אלא בבחי' כתר עליון הואו בחי' פלא העליון שנק' עילת העלות סתימו דכ"ס דלית מחשבה תפיסא בי' משום שהוא בחי' עצמות אוא"ס שאינו נתפס בבחי' או"כ שבאצי' כו' כידוע וזהו מדריגת בעי'ת שגדולים מצד"ג משום דמשכי' לי' בחילא' יתיר כמ"ש בזהר וכמ"ש במ"א וד"ל.

ד) ועתה י"ל מ"ש הוא אהרן ומשה אשר אמר כו' מהו בחי' משה שאחר אהרן שהוא הנק' שושבינא דמלכא הנ"ל הנה בק"ש אחר ואהבת אמר והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום כו' וזהו בחי' משה דהנה פי' תיבת של משה לשון משוי הוא כמ"ש כי מן המים משיתיהו כו', והנה פי' מן המים משיתיהו הוא ידוע דהיינו מבחי' ח"ע שנק' מים עליונים וכמ"ש יהי

רקיע בתוך המים כו' ומים העליונים הללו שם הוא שרש נשמת משה וע"כ
 ביציאתו משרשו למטה נק' משה כי מן בחי' מים הללו נמשך ומהראוי לפי
 שיקרא משוי דהיינו שכבר נמשך שהרי הוא משוי כבר מן המים העליונים
 כו' ולמה נק' משה בחולם על המים שמורה לשון הוה דהיינו שהוא ממשיך
 תמיד מן המים הללו כו', אך הענין הוא לפי שבאמת ממשיך הוא תמיד
 מבחי' מים עליונים שבים החכ' שבתורה כי הנה ידוע דגם דאורי"י מח"ע
 נפקת אבל אינה אלא אשנמשכה ממקור החכ' עד"מ הכד הקטן ששואבין בו
 מים מועטים מים הגדול וכמ"ש ותמלא כדה כו' דהיינו כ"ד ספרים דאורייתא
 כמ"ש במ"א וכמארו"ל דתורה אינה אלא בחי' גבולות חש"מ וע"י משה הוא
 שנמשך מחכ' שלמעלה בחי' כד א' בלבד עד"מ ואמנם מ"מ הממוצע המחבר
 ומביא זאת ההמשכה מחכ' שלמעלה דהיינו המחבר תורה שלמטה בתש"מ
 כמ"ש בס' הבהיר הוא משה שהי' ממשיך שפע אור חכ' בתורה שלמטה
 מבחי' תורה שלמעלה וזהו מפני שמן המים העליונים שהוא בחי' חכ'
 שלמעלה משיתיהו כי שרשו משם וע"כ בצאתו משם הוא דולה וממשיך משם
 בתמידות ולכך נק' משה בחולם דוקא לשון הוה מפני שתמיד הוא ממשיך
 וכמ"ש בנות יתרו וגם דלה דלה וישק את הצאן וזהו משמעות גם פשט
 הכתוב כידוע והוא מטעם הנ"ל וד"ל. ומה הטעם מוכן ג"כ מה שנאמר לו
 למשה אהרן אחיך יהי' לך לפה ואתה תהי' לו לאלקים כו' כי בחי' דלי'
 והמשכה זאת מבחי' מים העליונים הוא בא ונמשך מלמעלה מעלה מבחי'
 השתלשלות כי בחי' השתלשלו' ידוע שהוא בחי' עו"ע וזה א"א כ"א ע"י בחי'
 אותיות גילוי והעלם בתחלה ומבואר הענין הזה בכמה מקומות בזהר וידוע
 דההתגלות שהוא בחי' אותיות הדיבור שבי' מאמרות בהן נברא כל היצור כו'
 ומקור הדיבור דכ"ב אותיות הוא בה"א מוצאות הפה אה"ע מהגרון וגיכ"ק
 מהחך כו', וזהו הנק' פה וכמ"ש בס"י וקבען בפה כו' כידוע אבל משה הי'
 מבחי' המקור המשפיע לבחי' דיבור הנק' עלמא דנוק' כי הי' מבחי' עלמא
 דדכורא דלכך נק' איש האלקים ונק' בעלה דמטרוניתא כמ"ש בזהר ע"פ
 שנאמר לו ואתה תהי' לו לאלקים והוא יהי' לך לפה שאהרן הי' רק בחי'
 המקבל ומשה הי' בחי' המשפיע והוא להיותו מבחי' מ"ד כמ"ש כי מן המים
 משיתיהו כו' ותמיד הוא ממשיך השפע לעולם הדיבור הנק' פה כי לכך נק'
 משה בחולם לשון הוה כנ"ל וד"ל, וכדוגמא זו יש גם עכשיו בכל זמן ובכל
 דור והיינו במה שאנו אומרים בק"ש והיו הדברים האלה כו' ודברת בס' כו'
 שזהו ג"כ בחי' משה הנ"ל דהנה כתיב ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם כו'
 ומאחר שהוא ית' לנו לאלקים ממילא מוכן שאנחנו לו לפה כדוגמא שמצינו
 שנאמר למשה אהרן אחיך יהי' לך לפה ואתה תהי' לו לאלקים לפי שהי' אור
 ההשפעה באה ע"י משה והתגלות ההשפעה המקבל האור הוא בפה דאהרן
 מטעם הנ"ל, והענין הוא כשכאו"א מישראל לומד איזה הלכה או איזה מקרא
 הרי בדבור זה שהוא מדבר אותו דבר ההלכה או המקרא נעשה פיו המדבר
 בחי' פה לאותו אור השפע של חכ' שבדבר ההלכה ומה שנשפע בדיבורו
 מאור החכ' הי' כדוגמא של מים העליונים שנשפעו ע"י משה ממש כי ידוע

דאור חכ' שמלוכש באותיות התורה נשאב ונמשך מים החכ' העליונה כנ"ל בפ"י ותמלא כדה שהו כ"ד ספרים דאורייתא, ועד"ז כל ההלכות שבמשנה וגמרא שכולם נאמרו ונשנו למשה בסיני ואפי' מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש כידוע וזהו דוקא כשלומד בבחי' ביטול דהיינו שאינו אלא בחי' כלי הפה לדבר ה' זו ההלכה כו' וכמו שמספר ומצוה גזירת המלך שאינו אלא בחי' כלי לדבר המלך והוא עצמו אינו כלום כו' כך מתניתא מלכתא כמלך שמצוה כך וכך כשר לעשות וכך וכך לא יוכשר כו' וכמ"ש במ"א. וזהו אחר שאמר בכל לבבך בבחי' אה"ר הנ"ל שע"י אהרן הנק' שושבינא דמטרוניתא כנ"ל אומרים והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך כו' פי' אנכי מי שאנכי שלמעלה מעלה מכל ההשתלשלו' כנ"ל מצוך וגזור גזירות הללו כי מתנית' מלכתא כנ"ל והוא בחי' משה דהיינו בחי' ההמשכה מלמעלמ"ט מבחי' מים עליונים לעלמא דנוק' הוא בכנס"י.

ואמנם אין נעשי' בחי' כלי בית קיבול אלא באה"ר במס"נ באמרו ו'אהבת ככל לבבך כו' ואזי יגיעו להיות רק בחי' כלי לקבל האור דבחי' מ"ד באורייתא כו' והוא מה שיהי' בבחי' כלי הפה לאותה ההארה וההשפעה והיינו ענין אמרו ודברת בם בשבתך בביתך כו' פי' ודברת בם שתהי' רק בחי' פה לדבר ה' המדבר בו וד"ל. וע"ז נאמר ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקי' דהיינו דוקא כשהם בבחי' פה כמו שהי' אהרן לפה למשה כנ"ל וד"ל. ובכ"ז יובן ג"כ מ"ש מי שם פה לאדם, כי הנה תיבת לאדם הוא בקמ"ץ תחת הלמ"ד דמשמעותו לאדם הידוע והיינו בחי' האדם העליון שעל הכסא הכבוד ועל הכסא דמות כמראה אדם והוא בחי' ו"ק דז"א כידוע, ובחי' הפה שלו הוא בחי' עולם הדבור שכללותו הוא בחי' ה' מוצאות הפה אחה"ע מהגרון כו' כמ"ש בס"י וקבען בפה וכנ"ל והיינו בחי' התגלות של מדותיו ית' כשבאים בדבור ב"י מאמרות כמ"ש ויאמר אלקי' יהי רקיע וכיוצא, ולהיות כי ידוע דבאורייתא ברא קוב"ה עלמא כמ"ש בזוה"ק וגם בדרז"ל דהתורה קדמה לעולם אלפיים שנה כו' וזהו בראשית בשביל התורה שנק' ראשית שנאמר ה' קנני ראשית דרכו וגו' וכת"י ואהי' אצלו אמון כו' וכמ"ש במדרש וידוע בכמה מקומות בזהר דאסתכל באורייתא בכל מלה ומלה ובהון ברא עלמא כו'. והיינו מי שם פה לאדם פי' כי ע"י שהתבונן יקרא באותיות התורה שקדמה לעולם וע"י הקריאה הזאת ברא ב"י מאמרות ונעשה עי"ז בחי' פה למעלה דהיינו בחי' התחלקות ד' מאמרות בה' מוצאות הפה כנ"ל וזהו ז"א דוקא מפני בחי' הדבור שבתורה וכמ"ש פיה פתחה בחכמה ותורת חסד על לשונה פי' מפני מה פיה פתחה ב"י מאמרות בחכמה דהיינו בחכמה שבמאמר בראשית כידוע שהבי"ת דבראש' הוא בבחי' החכמה וכמ"ש בחכמה יבנה בית כו' וכת"י ה' בחכמה יסד ארץ כו', וזהו מפני שתורת חסד על לשונה פי' לשונה לישראל דאורייתא דוקא והוא משום דאסתכל באורייתא

וברא עלמא וכנ"ל, וזהו דוקא אשר שם פה לאדם העליון שעל הכסא כו' וד"ל. והיינו גם עכשיו בכל דור ובכל זמן שהרי אנו אומרי' ודבריו חיים וקיימים כו' ודבר ה' או הלכה ששונה האדם בפיו הרי נאמר בו ודברי אשר שמתי בפיך כו' ונעשה עי"ז פה לדבר ה' המדבר בו כנ"ל בפ"י מתניתא מלכתא כו' ועי"ז אנחנו לו לפה להיות עי"ז עיקר קיום הי' מאמרות בהתחדשות בכל יום כמארו"ל אין העולם מתקיים אלא בהבל תינוקות של בית רבן כו' שהן עי" בחי' הכלים דאורייתא דוקא וכמ"ש במ"א וד"ל.

ובכ"ז מובן מה שאמר הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו כו' פ"י כי אחר בחי' אהבה שנעשית עי" אהרן בואהבת ראויים בני' להיות לפה לדבר ה' אשר אנכי מצוך מי שאנכי.

וז"ה ודברת בם כו' והוא בחי' משה שממשיך מ"ד מבחי' מים דאורייתא דוקא כנ"ל וגם בפ' שני' אומר ואספת דגנך כו' שהוא בחי' מים וחסד וכמ"ש ותורת חסד על לשונה כנ"ל והוא משום דבואספת דגנך מיירי במצות הצדקה ובצדקה כתי' צדקת פרזונו בישראל שהוא מבחי' החסדי' והן ג"כ מדריגה אחת עם התורה דתורה וגמ"ח ענין ומדריגה אחת הן בשרשן והוא שורש הכל רק מבחי' המשכת החסדי' דמ"ד כנ"ל בפ"י כי מן המים משתיהו כו', ולכן משה דוקא אמר ב' פרשיות הללו דק"ש וד"ל.

הם המדברי' אל פרעה כו' הוא משה ואהרן, פ"י לגבי פרעה הי' המדבר העיקר משה ולא אהרן, וזהו המדברי' אל פרעה דוקא הוא משה בתחלה ואח"כ אהרן כמ"ש ואהרן אחיך יהי' לפה כו' רק למתורגמן לפרש דבריו כו'. והטעם לזה הנה תחלה יש להבין פ"י וענין פרעה, דהנה פרעה הוא בחי' העורף דהיינו בחי' הגסות והעביות כ"כ עד שאינו מתפעל כלל משום דבר יהי' מה שיהי' כמו עד"מ העורף שהוא קשה מאד וכמ"ש קשה עורף ות"א קשי קדל שכל מי שעומד במעמדו בלי הכנע לעולם הוא מפני שהוא גס הרוח מאד בטבעו ופ"י גסות הרוח הוא ענין גסות ועביות הרוח מפני שהוא קשה כברזל עד אשר אינו נשבר לכו ולא מתפעל משום דבר, וכך בעבודת ה' יש הרבה נשמות בישראל שהם קשי' כאבן מבלתי יתפעלו באהבה על ידי ההתכוננות לעולם גם שישמעו ויבינו מעולם רוממות וגדולתו ית' והוא מפני שורש נפשם שהוא מבחי' אחורי' שבעורף דקדושה כידוע דציור כללות נשמות הם בציור אדם בחי' מוחין כו' ובחי' עורף יש ג"כ ולכך אינם יכולים להתעלות ולהתפעל לעולם כי אינם יכולי' לקבל בחי' העלאות הנפש עי" ההתכוננות אלא לעולם הן עומדים במעמדם וגם לשוא לא ישאו את נפשם כו' ויש נשמות שזהו בהם מצד הגלגולי' שנתגלגלו למטה להיות באחורי' ומצד שרשן הם נשמות עליוני' שמבחי' המוחין או המדות כו' וד"ל ויש שזהו בהם מצד העוונות כמו חטאת נעורי' וכיוצא שמטמטם לכו כאבן עד שנפלה נשמתו למטה ואע"פ ששרשה ממעלה ומדריגה גבוה כו' ויהי' איך שיהי' הן מבחי' הגסות דעורף דפרעה.

והנה בחי' פרעה דקליפה כל עיקר יסודו הוא רק בחי' גסות הרוח הנ"ל והוא הנק' תנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו וכמבואר בזהר שהוא בחי' קליפא תקיפא מאד ואין דבר לעומתו בקדושה שיפילנו ויכניענו רק מבחי' משה דוקא. והטעם הוא לפי שבמשה נאמר והאיש משה עניו מאד כו' עד שהי' לו לב נשבר ונדכה מאד והי' נבזה בעיניו נמאס בתכלית דאליכ לא הי' עניו מכל האדם אשר ע"פ האדמה כו' וזאת השפלות הגדולה נמצאת בו לפי שהי' שורש נשמתו גבוה מאד וכמ"ש בו כי מן המים משיתיהו וכנ"ל וידוע שכל הגבוה גבוה ביותר יותר יוכל להשפיל א"ע למטה ביותר כו'. וזהו שאנו מוצאים במשה שהי' משקה לצאן יתרו גם שהי' עועז' ולא נתגייר עדיין וכמ"ש בו וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן כו' לפי שהי' יכול להשפיל א"ע גם לצאן יתרו ולהשקות אותם כי מצד שהוא שרשו גבוה מאד יכול הוא להביא אור השפע גם למדריגות הנמוכות בתכלית כצאן יתרו קודם שנתגייר כו' ועד"מ הידוע במי ששכלו רם במעלה יוכל להשפיל השכל והסברא עד שיקבלוהו גם התינוקות או יכול להמשיל משלים וחדות לשכלי' עד אין שיעור למטה כו'. ולזה הטעם יובן ג"כ דלגבי פרעה להיותו מדריגה הנמוכה והעמוקה יותר בהיכלות הקליפות מאחר שנק' תנין הגדול כו' הגדול ועמוק ברע מכל מדריגות הקליפות לא הי' ביכולת להכניעו ולהשפילו כ"א ע"י משה דוקא להיותו מדריגה הגבוה בקדושה שיוכל להשפיל א"ע ביותר למטה מטה וגם היא הנותנת שיוכל להפילו ולהכניעו מפני היותו בבחי' לב נשבר ונדכה בתכלית כנ"ל לפי שהי' עניו מאד מטעם שהוא גבוה מאד כנ"ל והרי זהו תכלית המנגד לקליפות דפרעה שהוא בחי' הגסות לבלתי השבר כו' וע"י לב נשבר דמשה דוקא נתפעל גם הוא ונשבר ונכנע לבבו הקשה דגסה"ר אין תיקונה רק בכיטושי' גדולים דמכטשין לי' עד"מ שמכין באבן קשה שצריך להכותו הכאה גדולה עד שישבר כך תנין הגדול כו' לא נשבר רק ע"י משה להיות שבלב נשבר שלו הי' בתכלית העומק כ"כ עד שגם אבן קשה כפרעה נשבר לפניו כו'. וזהו ואתה תדבר אל פרעה, פי' תדבר לשון הכנעה כמו ידבר עמים תחתינו כו' וכמו שנאמר ותדבר את זרע המלוכה שהוא ענין הכנעה להכניעם ולהשפילם עד שיהיו מתנהגים כצאן ע"י רועה כו' וד"ל.

וזהו הם המדברי' אל פרעה כו' פי' המדברי' לפרעה היינו להדביר אותו כמו ידבר עמים כו' והוא להכניעו ולשברו בתכלית כו'. הוא משה פי' ע"י משה דוקא מטעם הנ"ל שאין דבר הזה אלא ביכולת משה דוקא ואח"כ אהרן שיהי' לו רק לפה כו'. אבל העיקר הוא משה וכמ"ש ואתה תהי' לו לאלקי', משא"כ בסדר המדריגה ביציאת מצרים על צבאותם שם נהפוך שאהרן קדם למשה מטעם הנ"ל דאהרן שושבינא דמטרוניתא וצריך הוא תחלה להעלות לכני' כו' אבל המדברי' אל פרעה הוא משה ואהרן. וזה הענין שנכתב בתורה אחר שהתורה נצחית הרי נוהגת בכל דור ובכל זמן וגם עכשיו יש בחי' משה ובחי' אהרן וכמ"ש בזה"ק דאתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא ואהרן קדם למשה עכשיו בסדר המדריגות בתפלה ופסוד"ז עד

ק"ש ואח"כ לברר בירורי נוגה כו' בסומ"ר ועש"ט כל היום אחר התפלה אין זה אלא ע"י משה דוקא דהיינו ע"י בחי' הביטול והענוה בלב נשבר שזה היפך ענין ההתלהבות שמרומם את הנפש בבחי' ההתנשאות הלב, וע"כ תיכף ומיד אחר התפלה יפול הנופל ולא יוכל לברר ולהפוך חשוכא לנהורא כו' אלא נשאר כמו שהוא כו', משא"כ ע"י בחי' ענוה ושפלות שזהו בחי' משה המדבר לפרעה ולבטש הגסות וזהו משה ואח"כ אהרן דהיינו מה שמתעלה ממילא אח"כ הטוב שבקליפות כמו השובר קליפת האגוז שאין צריך טורח אח"כ ליטול הפרי ולאוכלה כו' וד"ל.

ובכ"ז יובן מ"ש מי יעלה כו' אשר לא נשא לשוא נפשי ויש קרי וכת"י הקרי נפשי והכתיב נפשו לפי שבחי' משה הוא בחי' תורה כנ"ל וכמ"ש כי מן המים משיתיהו כו' והוא תושב"כ וע"כ נאמר בו נפשו כי בתיות האותיות בתורה הוא רומז לבחי' אור א"ס שבאור החכמה דאורייתא מחכמה נפקת והוא בחי' משה כנ"ל והיינו אם הוא מברר בירורי נוגה בלמוד התורה ובמעשה המצות להבדיל בין הטמא לטהור כנ"ל ואז נק' נפש האלקי נפשו כלומר נפשו דמשה אבל כשלא בא לבחי' ביטול וענוה אחר התפלה אלא רק שע"י ההתלהבו' שבתפלה ה' לו התנשאות הלב בלבד ולא יותר כנ"ל והרי מיד ששכח על ההתבוננות נפלה ההתלהבות ולא נשאר רק החיצוניות שהוא התנשאו' גשמיות בלבבו לומר הלא דבר הוא ולמען שמי יכבד ה' כו' כידוע והוא היפוך הביטול והענוה דמשה כו' ע"כ אינו חפץ באיזה מעשה טוב אחר. התפלה אלא מטיב לבבו בהתנשאות הלב שיש לו מן התפלה כו' א"כ הרי זה ההתנשאות של שוא ממש כי באמת לשוא נשא את נפשו בתפלה אחרי שלא נשאר בו רק הגסות הגשמיו' אמנם נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא את נפשו כנ"ל הוא איש אשר ישא ברכה מאת ה' כו' דהיינו בדבר הוי' זו הלכה מיד אחר התפלה להאיר נפשו מאור א"ס שבחכמה שבתורה והוא בחי' משה כנ"ל וד"ל. וזהו שהקרי נפשי ולא נפשו כי אם לא בתורת ה' חפצו לא נק' נפשו דמשה אלא נפשי בבחי' פירוד לעצמו, והוא ענין מ"ש בזהר על התפלה בלא תורה דהיינו כענין כאתתא דאתרכנת מבעלה והוא פירוד בחי' ה"א מוי"ו כו', וזהו מי יעלה בהר הוי' בתפלה אשר לא נשא נשאי' לשוא נפשי להיות נפשו דהיינו שתהא נכללת בתורה, ואם לאו גם בהר ה' לא יעלה כנ"ל, ובהיפוך גם האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו לפי שלא עלה בהר ה' בתחלה בסדר המדריגו' בתפלה שהיא העלאות הנפש ולא נעשה בחי' כלי שיוכל לקבל אור תורה כלל וד"ל.

ביאור על תורה הנ"ל

להבין שרשי הדברים הנ"ל, הנה להבין שורש ענין משה ואהרן למעלה, יש בספרי הקבלה דעות שונות ובפרט למעיין בע"ח ימצא כמה ענינים בזה דסתרי אהדדי כו', אך אחר העיון נראה אמיתיות הדבר כך, שהגם שמדריגת אהרן בודאי למטה ממדריגת משה מ"מ בשרשי הנשמות הם יוצאים ונמשכים ממקום ומדריגה אחת ממש וע"כ לפעמי' אמר אהרן ומשה ולפעמים משה ואהרן לפי ששניהם ענין א' ואין הפרש ביניהם כלל בשורש ומקור, וכן הוא אומר בפ"י בתהילים משה ואהרן בכהניו כו' משמע ששניהם במדריגה א' היו בבחי' הכהונה אך בירידתן למטה בהתגלות נתחלקו להיות בשני מדריגות ונעשה מדריגת אהרן למטה ממדריגת משה וכמבואר בהדיא בכתוב במדריגת הנבואה שהי' נבואת אהרן ומרים אחותו למטה הרבה ממדריגות הנבוא' של משה וכמו שאמר להם ה' בדברם על משה ה' במראה אליו אתודע בחלום אדבר בו לא כן עבדי משה כו' פא"פ אדבר בו במראה ולא בחידות כו' והרי מבואר מזה שהיתה נבואה של משה למעלה הרבה מנבואה של אהרן דהיינו למעלה הרבה מבחי' חלום ומראה אלא פא"פ כו'. אך הנה זאת הירידה של מדריגת אהרן שנעשה למטה ממש אינו אלא בבחי' ההתגלות אור דאצי' שמשם השפע יוצא לנברא' והוא בבחי' הדבור שמשם דוקא הנבואה נמשכת וכמו שאמר בחלום אדבר בו אדבר דוקא כידוע אבל למעלה מבחי' ההתגלות עדיין והוא בבחי' אור ההעלם שבאצי' שנק' בשם מקור ושורש האורות המתגלים באצי' ששם שורש הנשמות דמשה ואהרן לא הי' אהרן נבדל ממש כלל להיות למטה ממנו אלא שניהם שקולים כאחד וכמ"ש משה ואהרן בכהניו כו' וכמ"ש כאן בפרשה זו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' כו' הוא משה ואהרן כלומר שניהם שקולי' כא' וד"ל.

אך הנה עדיין יש להבין מהו ענין שרשם ששם שקולים כא' ומהו ענין התחלקותם להיות בשני מדריגות למטה וגם באיזה דבר הובדל אהרן להיות למטה ממש כו'. הנה מאחר שאנו מוצאים שאמרו משה ואהרן על עצמם ונחנו מה כי תלינו עלינו כו' מזה הוא הוראה גמורה ששרשיהם כאחד ממדריגת שם מ"ה שבחכמה הנק' כח מ"ה והוא מבחי' אור אצי' שהוא נק' בחי' ראשית וזהו מ"ש וירא ראשית לו כו' והוא הנק' שרש כל האצי' כידוע, ובחי' אור אצי' כלול מ"ס כידוע ובמשה נאמר ותרא אותו כי טוב הוא כו' וידוע דטוב הוא בחי' יסוד דהיינו בחי' יסוד אבא ונו"ה דאצי' מתכללים כא' ומשם שרשי הנשמות של שניהם כא', ומנצח דאור אצי' משם הוא שורש בחי' הכהונה שנמשך לאהרן למטה דהיינו מפני שהובדל אח"כ להיות למטה ממדריגת אור אבא עצמו אלא הוא מקבל מבחי' ענף החכמה והוא הנק' חסד ענא דאהרן כו' כידוע בציוור הקווין דחח"ן הוא קו הימין והחסד נמשך מן החכמה בדרך בחי' קו בלבד ונק' ענף החכמה (ומשם הי' קבלת שפע הנבואה

לאהרן ולא פא"פ כמשה כו') ואמנם זה נעשה אחר בחי' ההתגלות אור מן ההעלם דאור אבא אבל בהעלם האור דבחי' אבא שניהם היו שקולי' כא' כנ"ל וע"כ כשנאסף אהרן אל עמיו כו' ה' בהר ההר דוקא לפי שבחי' נצח דאבא הוא שורש ומקור לחסד הנמשך למטה מן אור החכמה וחסד שלמטה מן אור החכמה נק' הר וכמשארז"ל לא כאברהם שקראו הר כו' לפי שהי' מבחי' אור החסד והוא מדת האהבה והדביקות שטבעו למשוך את הנפש ולהיות עולה בהר שעולה בגובה כנ"ל ובחי' הר ההר למעלה היינו כדוגמא של ההר ע"ג ההר למטה דההר התחתון נעשה כשטח לגבי ההר העליון שעומד עליו כו', כך בחי' החסד ואהבה שכלולה בבחי' אור אבא דהיינו גם בבחי' נצח דאבא הרי הוא עומד למעלה בגובה על בחי' אור החסד שלמטה מן בחי' החכמה והרי הוא כמו שעומד הר ע"ג הר ולכך נק' הר ההר ולפי שהוא מקור ושרש לחסד התחתון שנק' הר כו' וד"ל. ואמנם לא הגיע אהרן למדריגה זו דבחי' הר ההר דהיינו בבחי' נצח דאבא אלא כשנאסף אל עמיו דוקא ולא בהיותו בחיים חיותו עדיין לפי שמבואר למעלה דבחי' ההתגלות אור מן ההעלם בבחי' היציאות הנשמות מן השרשים הרי ירד אהרן לקבל מן החסד שהוא ענף החכמה בלבד, אלא רק בשעת פטירתו מפני שנתעלה אז למדריגת שרשו ומקור חוצבו בתחלה שהוא בבחי' נה"י דאבא כנ"ל ע"כ נפטר בהר ההר דוקא ונאסף שם אל עמיו וכמו שציוה ה' למשה שם דוקא יאסף אהרן אל עמיו כו' וד"ל.

וזהו פי' אהרן שהוא אותיו' אל"ף ואותיות ה"ר ונו"ן פשוטה אחריהו כו', הנה אותו האלף שבו הוא מורה על שורשו ומקור חוצבו של נשמתו כמו שהוא בבחי' ההעלם דאור אבא כו'. והיינו אל"ף אאלפיך חכמה דהיינו הארת החכמה כשמקבלת האור מבחי' כתר העליון שעומד למעלה ע"ג ג' הקווין העליוני' חח"ן בג"ה כו' כידוע בציוור האילן בפרדס אך בחי' מקור הכתר קודם שיאיר האור באור החכמה נק' בשם פלא כהיפוך אותיות אל"ף והוא מלשון מופלא ונעלם כמו שמבואר בתחלת המדרש אמון אמון מופלא כו' וכמ"ש ביאור ענינו במ"א. ואותיות הר שאחרי אות האל"ף כולל שני המדריגות שיוצאים ונמשכי' כסדר זה אחר זה בציוור בחי' הקו הימין הנק' חח"ן בכלל כנ"ל. ובבחי' החכמה נק' הר ההר ובבחי' החסד שלמטה הימנו אח"כ נק' הר וכללותם יחד אינו אלא בחי' הר, אע"פ שאין הענין שלהם רק בחי' חסדי' שנמשכי' מאור אבא למטה בסיבת המשכת אוא"ס שמאיר מכתר לחכמה בקו הימין כו' וכמ"ש ימינך כו' ימין ה' רוממה כו' ואת הנו"ן הפשוטה מורה על השפעת החסדי' מבחי' חסד שבאצ"ו לבי"ע עולמות הנפרדי' בבחי' יש מאין כידוע, ולזה מוכרח להיות נו"ן פשוטה דוקא כי צורת הנו"ן פשוטה מורה על עוצם ירידות אור ושפע להתמשך מטה מטה מאד מאד והגם שהו"ו מורה ג"כ ירידות ההמשכה למטה אבל הנו"ן הוא וי"ו ארוך ביותר מפני שמתמשך יותר למטה כו' והיינו כדוגמת הרגל הימנית ששרשה מתחיל בכליות שבפני' ועקב הרגל נוגע בארץ ממש כו' כך

הנמשל למעלה באדם העליון מפני שבחי' נצה שבחסד דז"א נמשך החסד עד רגלי העשי' וכידוע דבי"ע שרשם בכלל רק בבחי' נה"י דז"א בג' פרקין שבו כו' כמ"ש בע"ח, א"כ בהכרח שיהי' נו"ן פשוטה אחרי אותיות הר דאהרן איש החסד כדי שיתמשך אור חסדו עד רגלי העשי' ומפני שנמצא שורש מקור חוצבו דאהרן מתחיל בשורש אור אבא שנק' ראשית גם בבחי' האצי' כנ"ל וסופו מסתיים ג"כ למטה דהיינו עד רגלי העשי' כנ"ל ע"כ נק' אהרן בד' אותיו' הללו דוקא וד"ל.

והנה אע"פ ששרש נשמת דמשה ואהרן במקור א' הם והיינו בבחי' יסוד אבא אבל מ"מ הפרש יש ביניהם במקורם דהיינו בחי' אהרן אע"פ שהי' מבחי' קו הימין כנ"ל מ"מ בהארתי והמשכתי למטה לבחי' מל' דאצי' שהוא ענין כנ"י למטה הי' מאיר ונותן בה בחי' הגבורות העליוני' כדי להעלות את הנוק' ולתקנה עד שתהא ראוי' ליתוד ולכך נק' אהרן שושבינא דמטרוניתא כו' כי עיקר תיקון ובנין הנוק' הוא מבחי' הגבורות דוקא כידוע. וזהו עיקר ענין בהעלותך את הנרות שהי' מעלה לכנ"י למעלה בהדלקה זו שהי' מדליק לפי שההדלקה הזאת היתה המשכה מבחי' גבורות עליונות במל' דאצי' כי כדי להעלות ממנה שלהבת רשפי אש ממילא ומאלי' עד שתהא דולקת מעצמה אח"כ הוצרך להמשיך בתחלה עלי' שלהבת רשפי אש מבחי' גבורות העליוני' להדליק אותה בפעם הא' ואח"כ תוכל לידלק מעצמה בלי מסייע מלמעלה כו' וד"ל.

וביאור הדבר להבין איך יהי' בחי' המשכה מלמעלה למטה ויהי' מבחי' הגבורות ולכאורה בחי' הגבורות הוא בחי' עלי' היפוך ההמשכה והירידה כו'. הנה יובן זה ע"פ דוגמא למטה שאנו רואי' שיוכל להמשיך לב האדם חבירו אליו בדברי' עד שמעוררי' את לבו ועושים בו התפעלו' גדולה עד שיתשוק לבו אליו בחשיקה ברשפי אש הרי אע"פ שהדברי' שיצאו מלב המדבר הי' מבחי' חסדי' שירודי' מגבוה לנמוך. כו' אעפ"כ עשו פעולת ההתלהבות כרשפי אש בלב השומע מפני שהדברי' יוצאים מן הלב באהבה כרשפי אש ואהבה שהיא ברשפי אש ההתלהבות תתפעל הנפש המקבלת השומע הדברי' ג"כ ברשפי אש ההתלהבות והי' ממש כמו המדליק נר מנר הדולק שיצא ונמשך אור מנר זה לנר שאינו דולק כך נדלק לב השומע מרשפי אש שיצא מלב המדבר באהבה שהיא ברשפי אש התלהבות דוקא, ואם אינו יוצא בהתלהבות אלא בקרירות כמים כו' לא תתפעל מאומה בלב השומע כו' כידוע, והנמשל מכ"ז מובן למשכיל למעלה דאע"פ ששרש נשמת אהרן הי' בבחי' קו הימין חח"ן כנ"ל ובפרט היינו בבחי' חסד דז"א כו' מ"מ האור והשפע שנמשך מאתו למטה במל' דאצי' שהוא כללות נש"י הי' בבחי' אהבה וחסד שהוא יוצא בבחי' רשפי אש התלהבות ונק' בחי' גבורה שבחסד דז"א וממנו הודלקו כללות נש"י למטה להיות בחי' המל' עולה למעלה ג"כ ברשפי אש שלהבת וכמ"ש רשפי' רשפי אש שלהבת י"ה כמ"ש למען יזמרך

כבוד כו' וכמבואר בזהר ע"פ אש תמיד תוקד על המזבח כו' וזהו ענין בהעלותך את הנרות דהיינו ע"י בחי' הגבורה' עליוני' שיוצאי' ונמשכים מלמעלה למטה להדליק הנרות שהוא כמדליק נר מנר כנ"ל וזהו כי אתה תאיר נרי כו', והוא דוקא ע"י בחי' הנו"ן פשוטה כנ"ל שכתובת אהרן לפי שהוא ענין ההמשכה הארוכה מבחי' חסד דאהרן שנק' הר ואמנם המשכה זו יוצאת בבחי' גבורות כרשפי אש כנ"ל אע"פ שבמקורו הוא חסד אלא שיורד בגבורה דהיינו בבחי' התגברות כמבואר במשל התפעלות הנפש מלב המדבר שאינו אלא דוקא כרשפי אש כו' וד"ל. ובחי' ההדלקה זאת יורדת כ"כ למטה בצירוף קומה של כנ"י עד שתדליק גם הנשמות דסוף רגלי העשי' ונק' עקבות משיחא וכמ"ש נר לרגלי דבריך כו', וכ"ז ע"י אהרן בנו"ן הפשוטה דוקא לפי שרגלי' יורדות כו' וכנ"ל וד"ל.

וזהו הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בניי על צבאותם, פי' כי כדי לצאת ממצרים שהוא בחי' העלאות מלמטה למעלה עד שתהא בחי' המל' ראוי' ליחוד כנ"ל א"א זה כ"א דוקא ע"י אהרן בתחלה לפי שהוא הנק' שושבינא דמטרוניא כנ"ל המעלה את הנרות ע"י שמדליקם מבחי' גבורות עליוני' אשר הוא ממשיך בהם וגורם בהם שיהי' בהם התפעלות אהבה כרשפי אש מלמטה למעלה וכמ"ש ואל אישך תשוקתך. והנה אחר בחי' העלאות הזאת של בניי אז המה באים למעלה מבחי' המספר וההתחלקו', וזהו על צבאותם למעלה מבחי' צבאות כו'. וביאור שורש הדברי' הנה ידוע דשורש בחי' המספר וההתחלקות הוא רק בבחי' מל' דאצי' וכמ"ש בה עיניך כרכות כחשבונו לפי ששם נמצא אור השפע בבחי' התחלקות לכמה רבוא רבבות כמ"ש אתה פוררת' בעז"ך ים וכמשל הדבור שמתחלק בה' מוצאות הפה לצירופי' עד אין שיעור וכמ"ש בס"י בג' דברים כו' בספר וסופר וספור כו' וכמ"ש במ"א, ושורש בחי' ההתחלקו' שבמל' מקבלת מבחי' מציאות ענין ההתחלקות שנמצא בז"א דאצי' ברבוא רבבות אופנים שונים באופני מזיגות אורות וכלים כידוע ומבואר במ"א באריכות, ודרך כלל בחי' ההתכללות הוא בוק' בלבד והיינו שכל מדה היא כלולה מ"י ואח"כ מ"י למאה וממאה לאלף ומאלף לרבוא הרי ששה רבבות וכל רבוא לי' רבבות הרי זהו ס"ר ניצוצות כפרט שנמצאי' במל' מסיבת בחי' ההתכללות שבז"א כו' והיינו שנק' צבאות הוי' כי שרש בחי' התחלקות צבאות רבות שבמל' הוא מסיבת בחי' שורש בחי' התחלקות בצבאות דשם הוי' שבז"א דאצי' כנ"ל וד"ל. וזהו שורש ענין במספר שמות לגולגלותם פי' גולגלתא דנוק' מפני שנעשי' משמות דז"א שמתכללים באופנים רבים כנ"ל א"כ כ"א למטה בבניי ג"כ במספר שמות הרבים וכמ"ש לכו חזו מפעלות אלקים אשר שם שמות א"ת שמות אלא שמות כו' וד"ל.

וזהו תפקוד אותם לצבאותם פי' לצבאותם לגבי שרשם ומקור חוצנם בבחי' ז"א ששם נק' צבאות בכלל והן רק שנים בלבד והוא בחי' נצח והוד

דז"א שמשפיע למל' ונק' צבאות הוי' בכלל כידוע וזהו לצבאותם תפקוד אותם להעלותם לשרשם בז"א דאצי' לפי שמשם דוקא נמשכו למטה בהתחלקות גמור כנ"ל וד"ל. וזהו על צבאותם למעלה גם משורש ההתחלקות והמספר שבמל' והיינו למעלה גם מבחי' צבאותם שבז"א דאצי' כו'. ואמנם האיך יבאו בני' למעלה כיכ היינו שאמר הוא אהרן כו' אשר אמר להם הוציאו את בני' על צבאותם לפי שביד אהרן דוקא ביכולת להביאם ולהעלותם למעלה גם משורש המספר וההתחלקות והוא להיות בבחי' כתר' וחכמה דאצי' ששם שרש נשמת אהרן באמת כנ"ל ופי' אהרן שאותו האל"ף הוא מורה המשכת הכתר בחכמה כו' והוא בחי' הר ההר ששם נאסף אהרן אל עמיו כו'. וידוע בפני' אחת ואחת אחת ושתיים דבכתר וחכמה לפי שהן בתכלית היחוד העליון היפוך בחי' הפירוד וההתחלקות עדיין לפי שאור עצמות הא"ס מאיר בכתר להיות בחי' ממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים כידוע וגם בחכמה עדיין התלבשות אא"ס שבכתר מאיר בה בבחי' הארה של עצמות המאציל שהוא הכל למעלה מעלה מבחי' התחלקות גם מהיות מציאות שורש להתחלקות והוא לפי שעיקר סיבת ההתחלקות בא מבחי' סיבת ריבוי האורות בכלים אבל בחי' יחידה שהן כתר וחכ' אין שם בחי' כלים עדיין רק בנר"נ יש כלים כו' ולכך נק' הכתר והחכמה אחת ואחת. משא"כ אחר המשכת מוחין דאז"א בז"א נק' אחת ושתיים שהוא בינה שנק' אחת ושתיים הן ב' מוחין חו"ב שמתחלקי' בכלים כו'. ואח"כ אחת ושלוש אחת וארבע כו' עד שנעשה אחת ושבע כו' וד"ל.

וזהו ג"כ פי' ויהיו בעיניו כימים אחדים פי' כמו בחי' הימים העליוני' שבכתר וחכמה הנק' אחדים שהוא בבחי' אחת ואחת כנ"ל והכל מטעם הנ"ל וזהו לעוצם אהבתו שהי' בלתי מוגבלת למעלה מבחי' הכלי כו' ולכך הי' בעיניו כימים אחדים באהבתו אותה כו'.

וזהו ג"כ ענין בכל נפשך ובכל מאדך כו' דהנה בכל נפשך קאי לכללות נשיי' בכלל ובפרט הן ס"ר ניצוצות כנ"ל הטעם והוא בבחי' זו"ג דאצי' שהוא בבחי' אורות וכלים וע"כ הוא בבחי' שורש המספר כנ"ל אבל למעלה דהיינו בבחי' עקודי' שלמעלה מבחי' התהוות הכלים לאורות כנ"ל הרי נקראים שם הימים שהן בחי' האורות אחדים כלומר בלתי התחלקות אחת לי' חלקים מ"י למאה כו' אלא הוא אור אחד פשוט כו' וא"כ הרי שם למעלה מבחי' המספר זהו בחי' בכל מאדך שהוא למעלה מבחי' הכלים כידוע שפי' מאד הוא כח בלתי מוגבל ובלתי מתחלק כו' והיינו על צבאותם כנ"ל. וענין מדריגה זאת דבכל מאדך למעלה הנה היא באה לכללות נשיי' למעלה ע"י אתעדלית שלהם למטה באה"ר שלמעלה מבחי' ההתיישבות בכלי הלב שהוא אהבת בכל מאדך כידוע וזהו כמ"ש ביעקב ויהיו בעיניו כימים אחדי' באהבתו אותה פי' מפני הפלאת עוצם האהבה שלא היתה מוגבלת בכלי ע"כ היו הימים בבחי' ימים אחדי' למעלה מן הזמן שהוא שורש המספר כו' וד"ל.

וגם בק"ש הענין כן שע"י אהבתו בכל מאדך למטה באים כנ"י למעלה מבחי' השורש של המספר והוא בבחי' הכתר שלמעלה משורש ההתחלקות וכמאמר הידוע בס"י לפני אח"ד מה אתה סופר פי' לפני אח"ד היינו למעלה מבחי' ויק דו"א שנק' אח"ד כידוע מה אתה סופר שם להיות כי שם הוא למעלה מבחי' המספר כנ"ל וד"ל.

ומעתה יש להבין שורש ענין ההפרש שיש בין אהרו למשה אחר ששניהם שקולי' כא' במקור חוצבם שהוא בחי' יסוד אצ"י כנ"ל. הנה פי' תיבת משה נתפש בכתוב באמרה כי מן המים משיתיהו ופי' מן המים היינו מבחי' מים העליוני' הנק' מ"ד כידוע בספרי הקבלה, ומאחר ששורש נשמת משה הוא מבחי' אור אבא כנ"ל א"כ בהכרח שיתפרש ענין מן המים משיתיהו מבחי' מ"ד דאור אבא ותיבת משה בחולם שמורה ענין הזה כנ"ל היינו שתמיד הוא ממשיך מ"ד מאור אבא כו' וזהו הטעם שנק' שושבינא דמלכא כלומר אור אבא נק' מלכא עילאה כידוע בזהר ומשה הוא הממשיך מ"ד מאור אבא ע"כ נק' שושבינא דמלכא וד"ל. וא"כ מובן שורש ענין ההפרש בין משה לאהרן גם בשורש מקור חוצבם באור אבא היינו שבחי' משה הוא בחי' המשכה מלמעלה למטה ממ"ד דאור אבא כמים שירד' מגבוה לנמוך כו' ובחי' אהרן הוא בחי' כח ההעלא' להעלות האור מלמטה למעלה כנ"ל ואע"פ ששניהם שקולי' כא' לפי ששניהם נמצאי' ממקור א' באור אבא אבל משה הוא מבחי' או"י ואהרן מבחי' או"ח לפי שבאותו מקום ומדריגה עצמו שמשם נמשכו שניהם הם יש שם בחי' או"י ואו"ח שהוא חו"ג שבחסד עצמו ואהרן מבחי' גבורה שבחסד כנ"ל ולהיות כי שניהם מבחי' החסד שבאבא שהוא בקו הימין חח"ן ע"כ נאמר משה ואהרן בכהניו כו', אלא ההפרש ביניהם שם הוא שמשה ממשיך מלמעלה למטה ואהרן מעלה מלמטה למעלה כו', וא"כ הרי מובן שבהכרח לזה הטעם שיוקדם אהרן למשה כי העלאת המקבל בהכרח להקדים תחלה ואח"כ יוכל לקבל השפע מ"ד ע"י משה ממ"ד דאבא ואם לא הי' העלאת המקבל להכנת היחוד לא הי' יכול לקבל אור השפע דמ"ד מאור אבא ע"י משה כו'. וזהו שאמר הוא אהרן ומשה אשר אמר ה' להם הוציאו את בני' על צבאותם פי' אהרן בתחלה להוציאם להיות על צבאותם למעלה מבחי' המספר כנ"ל ואז יקבלו הארה ממש דהיינו בחי' מ"ד דאבא שהן מיין דאורייתא וכמ"ש יהי רקיע בתוך המים ויהי מבדיל בין מים למים פי' מים עליוני' שמעל לרקיע ומשה הי' רועה ישראל להמשיך להם מבחי' מים העליוני' שבתורה והן כל המצות שנאמר למשה בתורה שבכתב שהוא בחי' מ"ד דאבא כו' וד"ל.

ולהבין זה בתוס' ביאור וגם להבין שורש ענין הנ"ל בבחי' משה שהוא מי שתורתו אומנתו דוקא כו'. הנה יובן ע"פ הקדמה בתחלה להבין שורש ענין מי שם פה לאדם הנ"ל. דהנה משה נק' בעלה דמטרוניתא כידוע בזוהר וידוע דמטרוניתא היא בחי' מל' דאצ"י שנק' ברתא דמלכא והיא בחי'

עולם הדבור העליון כו' וע"כ הי' משה ככד פה לפי שלא הי' יכול להתצמצם עצמו בכלי הדיבור להיות כי הדבור הוא בחי' כלי להגביל ולצמצם אור החכמה כידוע, וזהו שאמר לו אהרן אחיך יהי' לפה ואתה תהי' לו לאלקי' דהיינו שהי' בחי' משפיע מ"ד לעולם הדבור הנק' פה כמ"ש בס"י וקבען בפה כו'.

ואמנם הנה עיקר שורש מציאות התהוות גוף האותיות בה' מוצאות הפה ידוע שהוא נמשך ובא מבחי' אור אימא דוקא לפי שההשגה דוקא מהוה בחי' אותיות הללו למחשבה כו' וכמ"ש במ"א והן מתחלקות לה' חלקים בתחלה ואח"כ מבחי' ה"ג מנצפ"ך דאימא שהוא נק' פתוחי חותם נמשך למל' דאצי' דהיינו בה' מוצאות הפה ונק' אז דבור הפה והיינו מאמר הזהר הידוע באמר דאימא אוזיפת מנהא לברתא פי' מנהא הו בחי' ה"ג מנצפ"ך המחלקות ומגבילו' ונמשכו' במל' שנק' ברתא בה' מוצאות ומזה נעשה בנין עולם הדיבור כידוע וד"ל.

וזהו ג"כ פי' מי שם פה לאדם פי' אדם הוא בחי' ז"א דאצי' עצמו הנק' בעלה דמטרוניתא והוא ג"כ בחי' משה והוא נק' שושבינא דמלכא כו' ולהיות למעלה מבחי' הגבלת כלי הדבור בה' מוצאות הפה כנ"ל אלא ע"י אור אימא הוא שנעשה לו בחי' פה שהוא בנין המל' הנק' דבור והיינו ע"י דאוזיפת מנהא לברתא כנ"ל. וזהו מי שם פה לאדם פי' מי הוא בחי' אימא שהבינה נק' מי כידוע ומ"י אותיו' י"ם כי בהיפוך נעשית אותיות ד"ם החכמה כו' והיא אשר שם בחי' פה הדבור לאדם שהוא ז"א דאצי' והיינו לאדם בקמץ כו' דהיינו לאדם הידוע שהוא מ"ש על דמות הכסא דמות כמראה אדם כו' כידוע וד"ל.

והנה משה נקרא שושבינא דמלכא כו' דהיינו שממשיך אור אבא שבתורה בכחי' המשכת מ"ד משום דאורייתא מחכ' עילאה נפקת כידוע, וענין זאת ההמשכה הנה היא באה לבחי' הדיבור בפה דוקא וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפ"ך דוקא וכן כתי' לא ימוש ספר התורה הזה מפ"ך דוקא והיינו ענין בחי' הנ"ל בבנין בחי' הפה שבמל' וכאשר היא מקבלת דבר ה' זו הלכה שנק' מ"ד דאבא אחר התפלה זהו בחי' משה כו'. דהנה בתפלה יש ב' מדריגות הא' עד ש"ע והיינו בפסוד"ז וק"ש וברכותיו והב' ש"ע עצמה והנה כשאמרו רז"ל מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה ודאי אין הכוונה על ק"ש וברכותיו אלא על ש"ע עצמה דוקא שנק' תפלה, ויש להבין לכאורה למה יפטור ע"י התורה מן התפלה ש"ע דוקא ולא יפטור מק"ש וברכותיו כו', אך הנה תחלה יש להבין ענין ופי' מה שאמר מי שתורתו אומנתו דוקא פי' אומנתו היינו ענין כלי אומנות ממש עד"מ כלי אומנות לאומן הפועל כך כלי הדבור בד"ת הוא לו לבחי' כלי אומנות לשרות בו גילוי אור א"ס שבחכמה שבתורה ואין כלי הדבור שלו ענין דבר ויש בפ"ע אלא הוא רק בחי' כלי בעלמא לדבר ה'

שמדבר בו וכמ"ש ודברי אשר שמתי בפיו כו' וה"ז כמו מי שאמר דבר בשם המלך שאינו אומר דברים של עצמו אלא הוא רק כלי לדבר המלך וכאלו המלך בעצמו מדבר בו וגזור גזירותיו כו' כך מתניתין מלכתא כמלך שמצוה וגזור כך כשר וכך פסול כו' וכלי הדבור בזה הוא רק כמו כלי אותיות בלבד, וזהו פ"י מי שתורתו אומנתו שהוא בחי' הביטול בתכלית עד שאינו אלא רק בחי' כלי בלבד כו' וכמ"ש במ"א. אך הנה יש עוד מדריגה בעסק התורה שלא כדרך זה אלא הוא עוסק בתורה כדי לדבקה נפשו ע"י עסק זה באור האלקי ששורה בתורה ובזה מעלה את נפשו לדבקה בה' כו' וזהו בחי' העלאה מלמטה למעלה וע"ז נאמר והגית בו יומם ולילה כו' והוא היפוך בחי' עסק התורה בדבור הנ"ל שהוא בחי' המשכה ע"י הקריאה שקורא ומדבר דבר ה' כו'. וידוע שעל ב' מדריגות הללו ארו"ל מעיקרא כי עבד אדעתא דנפשי' עבד פ"י אדעתא דנפשי' לתקן נפשו ע"י דביקותה והעלאתה בעסק התורה מלמטה למעלה כנ"ל ואח"כ עוסק בתורה לשמה כלומר לשם התורה עצמה וע"ז אמר ובתורתו כו' והוא להמשיך אור ע"י הדבור מפני שהוא בבחי' הביטול במציאות מעצמותו מכל וכל ואינו אלא בחי' כלי לדבר ה' כנ"ל שזהו הנק' מי שתורתו אומנתו וע"כ אמר רב ששת חדאי נפשאי לך קראי לך תנאי כו' וד"ל. והנה ההפרש העיקר שיש בין ב' המדריגות הללו הוא מובן שע"י הדבור בבחי' ביטול נמשך המשכות עליונות בבחי' מ"ד דאור אבא כו' ונק' המשכות חיי עולם כו' וכשעוסק אדעתא דנפשי' בלבד אינו ממשיך כלום אלא אדרבה הוא עוסק בהעלאת נפשו כו'.

וזהו שארו"ל במי שתורתו אומנתו שפטור מן התפלה דש"ע דוקא ולא מק"ש וברכותי' דהנה בתפלה דש"ע הוא רק בחי' המשכות עליונות במל' דאצי' ממ"ד דז"א בחי' ברכאן כו' כמו בברכת רפאינו ממ"ד דמדת ת"ת ובאתה חונן כו' מבחי' הדעת וכיוצא. ומי שתורתו אומנתו כנ"ל הרי ממילא הוא ממשיך אורות עליוני' דאו"א בז"א ונק' חיי עולם והוא מפני שהדבור שלו נק' פה לאדם העליון ודבר ה' זו הלכה שמדבר בו הוא בחי' המשכת מוחין דאו"א וכנ"ל דבחי' מ"ד דאבא הוא במים דאורייתא דוקא וא"כ ממילא נפטר מהמשכות דש"ע כי יש בכלל מאתיים מנה וכמ"ש במ"א בענין ההפרש בין חיי עולם שבתורה לחיי שעה שבש"ע. אבל ק"ש וברכותיו ששם סדורים סדר ההעלאות מהיכל להיכל כידוע שז' היכלות יש עד היכל ק"ק שלפני ש"ע בסמיכות גאולה לתפלה ובאמת ויציב בחי' היכל הרצון ובק"ש היכל האהבה כו' והולכים בסדר ועולי' מהיכל האהבה להיכל הרצון ומהיכל הרצון להיכל ק"ק וכמ"ש ילכו מחיל אל חיל כו' והוא מפני מעלת ומדריגת הדביקות שמעלה הנפש בעילוי אחר עילוי וע"ד עליות הנשמות בג"ע ע"י עמוד כמ"ש בספר הבהיר. ובריש מדריגת הדביקות בק"ש בבחי' אהבה שבחכ' ושכל ובאמת ויציב בבחי' הרצון שלמעלה מן השכל והכל ענין ההעלאה מלמטה למעלה וע"כ מי שתורתו אומנתו חייב בהעלאות אלו אבל התפלה דש"ע הוא בחי' המשכה שהיא באה בבחי' ביטול גדול במקבל וכמ"ש

ואחרי האש קול דממה דקה ואמר תמן קאתי מלכא, פי' אחר בחי' הדיבקות ברשפי אש שבהיכל אהבה והיכל הרצון שלפני ש"ע אח"כ כבואה לפני המלך עצמו בש"ע בלחש דהיינו תמן קאתי מלכא והוא בחי' קול דממה דקה בתכלית הביטול וע"כ היא בלחש ובחשאי דוקא כו' ע"כ מי שתורתו אומנתו פטור ממנה כי גם מכילי הדבור בד"ת הוא נמשך המשכה שבאה בבחי' הביטול כנ"ל וגם כאן בענין מי שתורתו אומנתו יש ב' מדריגות הא' מה שהקב"ה יושב ושונה כנגדו ופי' כנגדו דוקא ולא מתלבש בדבור זה בבחי' או"פ אלא כנגדו מרחוק כו' וכמ"ש ה' צלך כו' ויש שמתלבש בדבור בבחי' או"פ ממש וכענין מארז"ל אין העולם מתקיים אלא בהבל של תינוקות שבי"ר וא"ל אביי לרבא דידי ודידך מאי א"ל אינו דומה הבל שיש בו חטא כו' משמע דבתוך ההבל הוא מתלבש וכמ"ש ודברי אשר שמתו בפיו בתוך פיו ממש כו' וד"ל.

וזהו מי יעלה בהר ה' כו' אשר לא נשא לשוא נפשו נפשו כתי' נפשי קרי פי' נפשו ונפשי הוא ענין הפרש שבין נפש דנוק' שנק' נפשי ונק' נפש דוד כידוע ונפשו הוא בחי' נפש דדכורא שבשם הוי' דז"א כידוע. וביאור הענין הפסוק הזה יתפרש כולו בענין הנ"ל באהרן ומשה שבחי' אהרן הוא המעלה לכנ"י ומדליק הנרות כו' ונק' שושבינא דמטרוניתא כו' וזהו בסדר העליות בו' היכלות עד ש"ע כנ"ל וזהו מי יעלה בהר ה' פי' הר הוא אור האהבה עליונה שנמשכת למטה במל' דאצי' שהוא כנ"י להעלותם והעולה בהר הזה הוא ע"י אהרן כנ"ל והיינו מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו כו' פי' נפשי קרי הוא נפש דוד כנ"ל והוא בחי' עליות המל' עד ש"ע כנ"ל וזהו נעשה בסדר התפלה בכלל ולכך נק' המל' בשם אשא תכלא ונהורא אוכמא לפי שתשוקתה לעלות למעלה ברשפי אש שלהבת העולה כו' להיותה תחלה בבחי' נפרד ראש לשועלי' בבי"ע כידוע וזהו שנאמר בה למען יזמרח כבוד כו' דמזמרת ומרגנת בעלותה כי ע"י היותה תחלה בבחי' ריחוק אח"כ כשעולה מבחי' הצמצום למעלה להתדבק בדיבקות בז"א דאצי' הנה היא באה בשיר וזמרה ע"ד כל בעלי השיר שיוצאין בשיר כו' וכמ"ש בזהר ע"פ אלקי' אל דמי לך כו' עד שאומר לה הסבי עיניך כו' משום שמוקדין לי' בשלהובי דרחימותא כו'. ונפשו כתי' היינו לאחר ההעלא' שמתדבקת באדם העליון בבחי' היחוד ממש שאז נק' בשם נפשו דשם הוי' ולא נפשי כו', וזהו שמבואר למעלה בענין מי שתורתו אומנתו דהיינו שנעשה רק פה לאדם העליון בדבור בד"ת ואז נמשך בו מ"ד דאור אבא שבתושב"כ ע"י משה וזהו אהרן להעלותה תחלה ואח"כ משה להמשיך בה מבחי' המ"ד שהוא בחי' היחוד עליון ממש ונק' נפשי נפש דהוי' ונק' נהורא חירורא ולא נהורא אוכמא (וזהו כי אתה תאיר נרי בבחי' נהורא חירורא כו') מפני בחי' התכללות שכוללת בבחי' הביטול כו'. וזהו מי יעלה בהר הוי' להקרות נפשו בקבלת מ"ד דאורייתא אשר לא נשא לשוא נפשו פי' כשהיתה עליתו בתכלית עליו הדיבקות אז יוכל להיות כלי לגילוי אור א"ס

בדבורו בד"ת משא"כ אם היתה עליתו לשוא כנ"ל. וכך הענין בכלל למעלה בבחי' מל' דאצי' כללות נש"י שנק' נפש דוד דעלי' באש בכלל באמרו אשר לא נשא לשוא נפשו (ונפשו כתיב נפשי קרי הנה נפשו כתי' בתושב"כ שהוא בחי' מ"ד דאור אבא ונפשי קרי באותיות שהוא בבחי' מל' כידוע).

הם המדברים אל פרעה כו' הוא משה ואהרן, הנה שורש בחי' פרעה הוא יונק מעורף דא"א והוא בחי' כתר הקליפה שהיא קליפת מצרים הנק' תנין הגדול הרובץ בתוך יאוריו כו'. וזהו שאמר פרעה לא ידעתי את הוי' שהוא ז"א כו' כמ"ש במ"א.

והנה ביאור ענין קליפת דפרעה הוא ענין גסות הרוח כמבואר בזהוה גסותא דרוחא דאית ב' כו'. והיינו בחי' תקיף בדעת שהוא העקשות הנק' ג"כ קשה עורף שכל מה שלא יוסכם בשכלו עומד על דעתו ואינו מבטלה בשום אופן והוא מפני בחי' הגסות כו' ולכך נק' מצרים קליפה תקיפא כו' מפני שא"א לו להבטל ולהכנע כלל וכלל כמו אבן קשה שא"א להשבר כו'. ולעומת דבר זה בקדושה האלקית לא היה ביכולתו לשבור קליפה זו הגסה וקשה כ"כ כ"א ע"י משה לפי שהי' לעומת זה ממש בקדושה האלקי'.

וע"ד הפשוט הרי הי' בבחי' הביטול במציאות בתכלית והוא מה שהי' עניו מאד מכל האדם אשר ע"פ האדמה כו' שדבר הנה בא מבחי' לב נשבר ונדכה כו' ולהיותו נבזה בעיניו נמאס ממש וכמ"ש ונחנו מ"ה כי תלינו עלינו כו' וע"כ ביכולת משה דוקא הי' לשבור קליפות מצרים שהוא היפוך זה שהוא הגסות והעקשות.

וע"ד הקבלה הנה משה הי' מבחי' מ"ד שבעצמות המאציל שלפני ההשתלשלות דאבי"ע, וז"ש כי מן המים משיתיהו מן בחי' המים העליוני' שמעל לרקיע כנ"ל וע"כ ביכולתו דוקא להכניע לקליפת מצרים, והטעם ידוע לפי שכל מי שהוא יותר עליון במדריגה יותר יכול להשפיל א"ע ולהכניע מה שמנגד לו משא"כ מי שאינו במדריגה עליונה כ"כ די לו להפריע א"ע אבל לא יוכל להשפיל א"ע להכניע לשכנותו כמו במלחמה וניצוח איזה ויכוח שכלי שכל מי שהוא יותר חכם יוכל להשפיל א"ע ולהשיב על כל הקושי' המנגדת ולהאיר כל המבוכות והספיקות משא"כ מי שאינו חכם כ"כ די לו בהבנה שמבין בעצמו אבל לא יוכל להשיג ולתרץ הקושיות ולהאיר חושך הספיקו' כו' וכן במלחמה גשמי' מי שהוא גבור ביותר יוכל להכניע לעומד לנגדו ושאינו גבור כ"כ אין ביכולתו כ"כ להכניע לצד שכנגדו כידוע. והנמשל מזה מובן למעלה דבשביל הבירורי' לאהפכא חשוכא לנהורא כמו להכניע קליפת מצרים הי' צריך שיהי' זה ע"י משה דוקא להיות כי שרש נשמתו מבחי' מ"ד שבמאציל שלפני שפע ההשתלשלות באצי' שהוא

בסדר ההדרגה כו' שהוא עליון ביותר לכך יכול הוא להשפיל א"ע ולהאיר גם את החושך והוא במקום קליפה דמצרים לאהפכא חשוכא לנהורא כו' והוא לשבור גסות ותקיפות הקליפה דפרעה כו' כי בחכ' דוקא אתברירו מטעם הנ"ל וד"ל.

ולהבין זה בתוספת ביאור הנה יובן ממה שמצינו בדוגמת ענין זה בענין ימות החול וימות השבת שאע"פ שהשבת עליון במדריגה וראש מימות החול כידוע שבשבת הוא בחי' עליות העולמות כו' וכמ"ש והי' מדי חודש ושבת יבא כל בשר כו' מ"מ יש בימות החול מעלה ומדרגה יתירה שאינה נמצאת ביום השבת והוא להיות שבימות החול הוא זמן בחי' הבירורי' לאהפכא חשוכא לנהורא כידוע שבו' ימי המעשה מתלבשי' ההארות וההמשכות ע"י יומין עילאין דז"א דאצי' ביום ראשון מהארת אור חסד דז"א וע"כ עיקר בחי' ימות החול הוא בחי' ז"א ובשבת אין בירורי' כלל דבורר אסור בשבת כמ"ש במ"א אלא בשבת הוא זמן העליות שאחר הבירור כי מי שטרח בע"ש יאכל בשבת כו' והיינו לפי שכבר הוברר בימות החול ואין צריך בשבת לבירור כלל אלא רק בחי' ההעלאה בלבד ולכך עליות העולמות בשבת דוקא כו' כמ"ש במ"א באריכות. וא"כ מובן שבחי' השבת העיקר הוא מבחי' המל' והוא יום השביעי כמ"ש בספרי הקבלה אחר שהוא בחי' עלי' ובימות החול העיקר הוא מבחי' ז"א והרי בחי' ז"א למעלה מבחי' מל' גוק' דז"א כידוע. ולהיות כן-בהכרח לומר שבימות החול יש יתרון מעלה ומדריגה מביום השבת כו' והטעם לזה הוא מפני שבימות החול שצריך לבחי' בירורי' לאהפכא חשוכא לנהורא כו' בני"ע הוצרך שיבא האור מלמעלה מבחי' ומדריגה שבאצי' היותר גבוה כי כדי לנצח המלחמה צריך למדריגה היותר עליונה כו' והיינו שארז"ל ע"פ פרו ורבו כו' וכבשה האיש דרכו לכבוש ואין האשה דרכה לכבוש פי' לכבוש המלחמה שהוא בחי' הבירורי' דרפ"ח שבבי"ע בכל ימות החול אין זה בכח הנוק' שנק' אשה יראת ה' כו' אלא בכח האיש דוקא שהוא בחי' ז"א דאצי' כמ"ש ה' איש מלחמה וכידוע, והוא מטעם הנ"ל שהרי לנצח מלחמה צריך שיהי' ממקום עליון ביותר כמו עד"מ למטה במלחמ' הגשמי' שאין הנקיבות יוצאות למלחמה רק הזכרים והוא מ"ש אין האשה דרכה לכבוש רק האיש דוקא. וע"כ בשבת אינו אלא זמן העלי' שאחר הבירורי' דימות החול ע"י איש מלחמה דז"א כו' ובזאת הוא יתרון מעלת ימות החול על ימות השבת כי לירד ירידה גדולה כ"כ לאהפכא חשוכא לנהורא א"א כ"א מבחי' היותר גבוה כנ"ל. ואמנם מ"מ מאחר שיותר למטה הרי הוא שוכן למטה ממש כו' משא"כ בשבת הרי הוא למעלה ולא למטה וזהו מעלתו דשבת וכמ"ש במ"א וד"ל.

והנה ע"פ כ"ז יובן בדוגמא גם כאן דמה שבחי' משה דוקא הי' מדבר לפרעה ולא אהרן לפי שמשה הי' מבחי' ומדריגה היותר עליונה שלמעלה מן ההשתלשלות כנ"ל ויוכל לירד למטה יותר ולנצח המלחמה כי

האיש דרכו דוקא לכבוש כנ"ל ע"כ אמר למשה ואתה תדבר אל פרעה כו' פ"י. תדבר להכניע אותו כמ"ש ידבר עמים תחתינו כו' לפי שבידו להפוך ולהכניע חשוכא לנהורא כו' וד"ל.

וזהו הם המדברים אל פרעה הוא משה ואהרן פ"י בתחלה משה ואח"כ אהרן דהיינו כמו שבימות החול מתברר תחלה ובשבת הוא ההעלאה רק ע"י משה הוברר פרעה תחלה ואח"כ נתעלו בני ישראל ממצרים ע"י אהרן המעלה אותם. והנה מ"ש בתחלה הוא אהרן ומשה כו' אשר אמר להוציא היינו רק לעשות הכח להתעלות כנ"ל אבל לברר ממש הוצרך תחלה ע"י משה ואח"כ אהרן שהוא המעלה ממש כו' וד"ל.

ויובן זה בדוגמא בעבודת ה' דהנה כתי' אשרי איש ירא כו' איש ולא אשה כי בחי' דכר הוא המוליד אהוי"ר ע"י התבוננות שבחכמה דוקא ואזי דוקא אתברירו שיוכל להפוך מדות רעות ולא יפול הנופל לעולם משא"כ בהתלהבות בלבד יפול הנופל תיכף ולא נשאר בו אפי' רשימו כו' והיינו דוקא ע"י בחי' ביטול במציאות ואז הוא בשפלות להיותו עניו ולב נשבר כו' והוא בחי' חכמה כח מה הנה ידוע שזהו היפך התנשאות הלב שע"י ההתלהבות כו' וזהו בחי' משה שע"י דוקא אתברירו ולא יפול לשום דבר רע ואח"כ כשיתפלל בהתלהבות לא ישא לשוא נפשו בהתנשאות שע"י ההתלהבות כי כבר הוברר ע"י בחי' משה כו' משא"כ אם לא הי' בחי' משה מברר כל היום הי' נושא לשוא נפשו בתפלה שלמחר בהתלהבו' וזהו נפשו כתי' בחי' דכר בוי"ו וכמ"ש אשרי איש ולא אשה כו' וד"ל. וזהו הם המדברי' אל פרעה הוא משה ואח"כ אהרן להתעלות הנפש בתכלית האמיתי אחר שכבר הוברר בתכלית וזהו מ"ש מי יעלה בהר ה' נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו כו' וד"ל.

ליל שבת פ' בא

באור על התורה ברבי' של שבת פ' שמות הנ"ל, בעזרה

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל (בתורה ברבי' פ' שמות כו' ע"ש). הנה (נז' בקבלה) שדבש הוא דין דגדלות, ש"ן של שופ"ר הוא בגי' דבי' פ"ר של שופ"ר הוא הגי' מנצפ"ך כו', ולכך כתי' כי כל שאור וכל דבי' לא תקטירו כו' מפני שדבש הוא בחי' דין דגדלות ולכך לא תקטירו כו'.

והנה (ילא כמו שסוברי' העולם שדין וגבורו' הוא צימצומי' גדולי' כי יש כמה מיני גבורו' פי' שאין הפי' שגבורו' הם הכל מיני צמצומי' ומיעוט חיות כו', כ"א אדרבה עיקר החיות הוא דוקא מגבורו' (כמשי"ת) כי יש כמה מיני גבורות, הא' הוא ההסתלקו' למעלה ליכלל באהבה רבה בשלהבת עזה ורשפי א"ש כו', זו נקרא בחי' גבורו' שאלו הגבורו' הם בחי' א"ח הסתלקו' למעלה וד"ל. ויש עוד בחי' גבורות שאדרבה שהם מחי' דוקא (שלא יסתלק כו') כנראה שד"ם הוא בחי' גבורו' וכת"י כי הדם הוא הנפש, שהוא עיקר החיות של כל הגוף הוא מן הד"ם שהוא הנפש והוא שעיקר החיות הוא דוקא מגבורו' (כנז' במ"א), וגם עיקר ההולדה שהוא השפעת החיות להיות נולד ולד כו' הוא ג"כ העיקר מגבורו', ופי' שהמשכת הטפה להוליד כו' הוא דוקא ע"י הגבורו' והחימום כו' כי מחסדי' שהם מ"ם שהוא בחי' קרירו' לא היה נוצר ולד כלל, שעיקר היצירה של הולד הוא ע"י הגבורו' כנ"ל שהגבורו' הם העיקר המוליד כו' (שזהו כנ"ל שריבוי החיו' הוא דוקא בגבורו' שהתהות הולד הוא דוקא מהם וד"ל) וכדכת"י וח"ם אבי כנען שח"ם שהוא החמימו' בחי' גבורו' הוא האב"י של כנעין שהוא עיקר המוליד כנ"ל (וכנ"ל וד"ל). (וכמארז"ל גבי שתפסוה ליצה"ר בדודא ג' ימי' ולא נמצא כו' שבטלה פריה ורבי' והוא כנ"ל שעיקר המוליד הוא הגבורו' שהם החמימו' כי עיקר החיות הוא מגבורו' וד"ל).

ועתה יבואר ענין דבש הנ"ל. הנה דב"ש הוא דין דגדלות כנ"ל ופי' שהוא בחי' גבורה דע"י שמתלבש כמוחא דא"א שהוא חכמה שבכת"ר, ופי' שהוא נק' בזוהר בוצינא דקרדוניתא, שהוא מאמר קו המדה (ומשחתא כו'), והוא בחי' גבורה דע"י שמתלבש במוחא דא"א (שהוא חכמה שבכת"ר) כי התלבשו' חסד דע"י הוא בכת"ר שבכת"ר, והתלבשו' גבורה דע"י הוא במוחא דא"א כנ"ל, ופי' שמפני שחכמ"ה שבכת"ר היא המקור ושורש לנאצלים (כי אריך הוא שורש הנאצלים) כו' והנאצלים לגבי המאציל ב"ה הם אין ערך כלל כנז' במ"א. ועתיק הוא מדרגת ובחי' המאציל ב"ה שלמעלה מן י"ס הנאצלים (שלכך נק' ע"י כו') שהוא סוף עולמות א"ס כו', לכך א"א לו להתלבש בחכמה שבכת"ר שהיא בחי' דין וצמצום לגבי' ב"ה שהיא מקור לנאצלי' כו', כ"א בחי' גבורה דעתיק בלבד, שהוא בחי' דין דגדלות כנ"ל (וכנז' המחלוקת בין המקובלי' הקדמוני' בפרד"ס) שיש שסוברי' שבחכמ"ה יש תערובת דין, ויש מקשי' ע"ז והלא חכמה הוא מקו ימין חח"ן, וא"א שיהי' בה תערובת דין, והכריע האריז"ל, ששניהם אמת, שמה שחכמה הוא מקו ימין חח"ן הוא הפי' על או"א דאצילות ששם הוא שחכמ' היא מקו ימין חח"ן, אבל החכמה שלמעלה מאצילות שהוא החכמה שבכת"ר (מוחא דא"א) היא בחי' דין (שיש בה תערובת דין כו') ופי' שהחכמה שבכת"ר שלמעלה מאצילות נק' בחי' דין מפני כנ"ל שעתיק הוא מעולמו' הא"ס כו' והוא

מבחי' המאציל שמתנשא מן הי"ס הנאצלים, וחכמה שבכת"ר היא השורש ומקור לנאצלים, לכך נק' היא בחי' דין וצמצום לגבי' ב"ה, ולכן אין מתלבש בה כ"א גבורה דע"י בלבד כנ"ל, וזהו בחי' דבש הנ"ל דין דגדלות בוצינא דקרדוניתא הנ"ל בוהר שהוא קו המדה כו' כנ"ל. ולכן כתי' וכל דבש לא תקטירו כו'.

וּפּי' שארז"ל וכל דבש כו' שכל מיני מתיקה אסור כו' (שהם בכלל דבש כו'), ופי' כנ"ל שוהי בחי' דבש דין דגדלות, (ולכך לא תקטירו כו') הוא התלבשו' גבורה דע"י בחכמה שבכת"ר כו' כנ"ל הטעם מפני שחכמה היא בחי' דין לגבי המאציל ב"ה (שהוא ע"י כנ"ל) לכך אין יכול להתלבש בה כ"א בחי' גבורה דע"י בלבד.

וּפּי' שחכמה נק' עד"ן (כנו' בוהר ע"פ ונהר יוצא מעדן כו') שהוא התלבשו' התענוג בה כנ"ל שמתלבש רק גבורה דע"י בלבד בה, פי' שהתלבשו' התענוג שמלוכש בחכמה, הוא רק בחי' מתיקות התענוג בלבד שמלוכש בחכמ"ה (במתיקו' החכמה), שמתיקות התענוג נק' לגבי תענוג העצמי בחי' גבורה וצמצום כו', ופי' מפני שמתיקות התענוג הוא בחי' הרגשת התענוג (שאותו שמתענג מרגיש התענוג שמתוק כו') שמרגיש המתיקו' של התענוג כו', וזהו בחי' גבורה וצמצום לגבי התענוג העצמי כו', שהרגש' של המתיקו' של התענוג הוא מפני שהתענוג נתלבש בכלי (שהכלי מרגישו וד"ל) שהכלי מרגיש התענוג שמתוק לו כו' וכנראה שהתענוג שמתלבש בכלי שהוא בחי' מתיקו' התענוג הנ"ל הוא מתחלק לחלקי' כו' פי' בתפוח מלוכש בחי' מתיקו' התענוג ובד"א אינו מלוכש בחי' מתיקו' התענוג כו' שהוא בחי' התחלקו' וד"ל (פי' שהוא מפני שמתלבש בהכלי לכך מתחלק שבתפוח יש מתיקו' ולא בד"א וד"ל) ולכך ארז"ל וכל דבש כו' כל מיני מתיקה הם בכלל דבש כו' וד"ל, וזו (המתיקו' של התענוג שהוא הרגש' התענוג כנ"ל) נק' בחי' גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס דא"א (שהוא חכמה שבכת"ר) שהוא בחי' גבורה וצמצום לגבי התענוג העצמי כו' מפני שהוא מתלבש בהכלי שנרגש המתיקו' כנ"ל לכך הוא רק בחי' גבורה דע"י בלבד, משא"כ חסד דע"י שהוא בחי' התענוג העצמי המתפשט כו' א"א לו להתלבש בשום כלי כלל, פי' שאין נרגש שם התענוג כלל (שהוא למעלה מבחי' הרגש' שאינו מתלבש בכלי כלל ואין שם הרגש' אף בחי' מתיקו' כלל כ"א הוא נעלה מהרגשה וד"ל) שאין נרגש שם אף מתיקו' התענוג כלל כי אינו יכול להתלבש בשום כלי כלל בבחי' א"פ, כ"א הוא מתלבש בכת"ר שבכת"ר כו', שהוא כגלגלתא כו' שנשאר בבחי' מקיף כו' שאינו יכול להתלבש בשום כלי כנ"ל וד"ל.

וזהו כוונת הארז"ל (שהכריע בין המחלוקת הנ"ל) שהחכמה שבכת"ר היא בחי' דין (שיש בה תערובת דין כו') והחכמה דאצילות (שהוא או"א

כו') הוא מקו ימין חח"ן כו', ופי' שהחכמה שבכת"ר שהיא נעלה מאד שמקבלת מעיי שהוא בחי' המאציל ב"ה למעלה מי"ס הנאצלי' מעולמו' הא"ס כנ"ל לכך היא בחי' דין לגבי' כנ"ל שהתלבשו' התענוג שמלוכש בחכמה שהוא בחי' מתיקו' התענוג שמרגיש כו' כי חכמ' היא בחי' טעמים וד"ל הוא רק בחי' גבורה וצימצום דע"י לגבי התענוג העצמי שאינו יכול להתלבש בשום כלי כנ"ל, ופי' שלגבי התענוג העצמי דוקא שהוא בחי' ע"י שלמעלה מי"ס הנאצלים כו' שהוא מבחי' עולמו' א"ס כנ"ל נק' החכמ"ה שבכת"ר בחי' דין כדכתי' כולם בחכמ' עשי"ת שהחכמ' נק' בחי' עשי"י לגבי' ב"ה שהיא בחי' דין וצימצום לגבי' ב"ה וד"ל שאינו יכול להתלבש בה כ"א בחי' גבורה דע"י בלבד (שהוא בחי' מתיקו' התענוג שנק' לגבי התענוג העצמי בחי' דין וגבורה כנ"ל) אבל לגבי הנאצלים נק' החכמה (שמלוכש בהמתיקו' התענוג הנ"ל) בחי' חסד שהיא מקו ימין חח"ן כי לגביהם נק' גם מתיקו' התענוג' שמלוכש בחכמה בחי' חסד, ורק לגבי המאציל ב"ה שהוא ע"י נק' מתיקות התענוג שמלוכש בחי' גבורה ודין כנ"ל, כי כל מה שלמעלה במדרגה העליונה הוא בחי' גבורה ודין הוא לגבי מדרגה התחתונה הימנה בחי' חסד כו' כמו גבורו' דאבא הם בחי' חסדי' דאימא כו' וד"ל.

וז"הו הכל בחי' דב"ש שהוא דין דגדלות כנ"ל שהוא גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס דא"א (שהוא חכמה שבכת"ר) שהוא נק' בוצינא דקרדוניתא מאמר קו המדה (כמשי"ת לקמן) וד"ל.

ובחי' חלב, הוא, כנ"ל (בדרוש פ' שמות) שעשה לדדים במקום בינה, ופי' שחלב הוא בחי' חסדי' דאימא שהוא מגדיל את ז"א שהם המדות דאצילות ו"ק (מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום) וכדכתי' כי הגדיל הוי' כו', ופי' שזהו ענין הגדלת המדות שמגדיל החלב שהוא בחי' חסדי' דאימא כנ"ל.

ד"הנה יש הפרש גדול בין מדות טבעיים לשכליים, פי' (שנק' בספרי המקובלי' הקדמוני') חב"ד חג"ת נה"י בש' מושכל מוטבע מורגש, פי' מושכל הוא חב"ד, מוטבע הוא חג"ת, מורגש הוא נה"י, ופי' שמוטבע הוא המדות טבעיים, כמו למשל אדם שהוא בטבעו בעל חסד שהוא פור"ן בטבעו וכשנותן צדקה אינו נותן מחמת איוה שכל וטעם, כי מחמת טבעיות שלו שטבע שלו הוא חסד לפזר כו', וזו נק' מדות טבעיים (מוטבע) (שהוא המדו' עצמם כמו שהם וד"ל), אבל כשהוא בטבעו אינו בעל חסד לפזר כו' ורק הפיזור שמפור ונותן צדקה כו', הוא עפ"י תורה שמשגי ויודע איך שמצוה ליתן צדקה כו' לכך מפור ונותן כו' זה הוא בחי' מדות שכליים, שהמדה נלקחת מן השכל מחמת שיודע חכמת התורה שמצוה ליתן צדקה לכך נותן כו' (ובטבעו אינו בעל חסד כלל ורק החסד נמשך מן השכל כו' וד"ל), ונעלה מאד המדה שנלקח' מן השכל מן המדו' טבעיים שבלא שכל, שהמדו' טבעיים הם בחי' קטנות (בלא דעת כלל) אבל השכליים הם בחי' גדלות

[שנמשכי' מן השכל ויונקי' מן השכל שכפי שהשכל מחייב כמ"כ נגדלת המדה וד"ל] וד"ל וכמ"כ הוא למעלה בחי' מוחי' דיניקה שמגדיל החלב שהוא בחי' חסדי' דאימא את ז"א, פי' שתחלה הי' ז"א בבחי' קטנות רק בחי' מדו' טבעיי' בלבד ואח"כ כשיונקי' החלב (דאימ"א) נגדלי' המדו' שיונקי' מחסדי' דאימא שהוא השכל וד"ל וכמשל הנ"ל ממש וד"ל.

והנה בחי' מוחי' דיניקה הנ"ל (שיונק ז"א החלב דאימא ונגדל עיי' כנ"ל) הוא בחי' מוחי' דקטנות, פי' שהמוחי' דיניקה הנ"ל הם נמשכי' מחסדי' דאימא שהוא בחי' חלב הנ"ל שמגדיל ז"א כנ"ל, והתהות החלב הוא מן היפוך הד"ם שהיא גבורו' שדם נעכר ונעשה חלב חסדי' וד"ל, והוא בחי' מוחי' דקטנות, כי בינה היא נקרא בחי' י"ש כדכתי' להנחיל אוהבי י"ש שהם שיי' עולמו' כו', ופי' שבינה הוא מה שאור א"ס ב"ה מתלבש ונתפס בהשגה שמשיגי' אותו בבחי' השגה והבנה (שזהו בחי' בינה שנתפס אור א"ס ב"ה כנ"ל וד"ל) והוא בחי' ג"ע עליון (כבריא') שמשיגי' אור א"ס ב"ה ונהנין כו' וזהו נק' בחי' י"ש שהוא בחי' צמצום גדול לגבי אור א"ס שיתפס בהבנה והשגה (כי לית מחשבה תפיסא בי' כלל), ולכך כשנמשך מבינה בחי' חלב שהוא חסדי' דאימא להגדיל את הז"א כו' נקרא בחי' מוחי' דקטנות, שבינה היא בחי' י"ש כנ"ל (שהיא בסדר השתלשלו' אצילות כו') והוא שרש בחי' שמיי"ם וארץ (בבחי' יש כו') שהוא ז"א וק' כו' ורק הם צריכי' להגדלה שיוגדלו, ולזה נשפע להם חסדי' דאימא שהוא החלב הנ"ל להגדילם, וזהו הכל בחי' קטנות (שכל שמתלבש בסדר השתלשלו' באצילות נק' הכל בחי' קטנו' וגדלו' הוא מה שא"א להתלבש באצי' כמשי"ת).

אבל בחי' מוחי' דגדלות, הוא מה שלמעלה מאצילות, שאינו יכול להתלבש ולתתפסי' כלל באצילות כו', ולכן כשצריכי' להמשיך מוחי' דגדלות, צריך להיות זיווג אחר נעלה בפ"ע לצורך המשכת מוחי' דגדלות (פי' שאותו זיווג הוא למעלה מאצי' נעלה מזיווג לצורך מוחי' דיניקה שבאצי' כנ"ל), פי' שאותו הזיווג שלצורך המשכ' מוחי' דגדלות הוא נעלה מבחי' אצילות, ופי' שהוא בחי' גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס דאי"א (שהוא חכמה שבכת"ר) שהוא בחי' דב"ש הנ"ל שהוא דין דגדלות כנ"ל שהוא התלבשו' גבורה דעי' במ"ס דאי"א כו' והוא בחי' בוצינא דקרדוניתא (הנ"ל בזוהר) שהוא מאמר קו המדה, והוא הזיווג הנ"ל שלצורך המשכת מוחי' דגדלות כו', פי' שהדב"ש שהוא דין דגדלות בחי' התלבשו' גבורה דעי' במ"ס דאי"א שהוא קו המדה כו', הוא העושה שיומשך מוחי' דגדלות (לאצילות) כו', ופי' שזוהי הפי' הא' שבדבש שנ"ל (בתורה הנ"ל) שבד"ש הוא מכווץ כו', ופי' שבדבש הוא בחי' קו המדה הנ"ל שהוא התלבשו' גבורה דעי' במ"ס דאי"א כו' והוא המכווץ כו', פי' שלכך נק' קו המדה (משחת"א) מפני שהוא המודד איך שיהי' דוקא בחי' השתלשלות עילה ועלול (שהי' דוקא מיני צמצומי' משכל למדו' כו'), שזה

המדידה שלו שמודד איכו' ההשתלשלו' כו' איך שיומשכו דוקא שיהי' השתלשלות עילה ועלול (במיני צמצומי' כו'), והוא כמשל אדם המודד כו' [שמודד כמה יומשך חכמ' כו'], והוא מפני שהוא בחי' גבורה כו' (גבורה דעי' שמתלבש במ"ס דא"א כנ"ל שזוהי הקו המדה כו' בוצינא דקרדוניתא כו') והוא בחי' שמאל דוחה לדחות דוקא שיהי' סדר השתלשלות עילה ועלול כנ"ל (וזהו שנו' בזוהר שקו המדה נקי"ב כו' שזהו הנקב שעושה שיומשך בבחי' השתלשלו' מעילה לעלול [וזהו הנקב שנוקב החכמ' שיומשך לבניה וכן כנ"ל וד"ל] דוקא כנ"ל וזהו הנקב שמנקב וד"ל). ומזה (שמתלבש גבור' דעי' במ"ס דא"א שהוא בחי' קו המדה שמודד שיומשך דוקא סדר השתלשלו' כנ"ל) נמשך מוחי' דגדלות לאצילות וזהו היווג בפ"ע שלצורך המשכת מוחי' דגדלות שהוא נעלה מאצילות כנ"ל וד"ל.

והנה זהו הפי' הא' של דבש הנ"ל (בתורה הנ"ל) שהוא מכווץ כו', שזהו שמחת כלה מלשו' כלא כנ"ל בתורה ואתה משמרה כו' שהוא השימור לכווץ להיות דוקא השתלשלו' כו' וד"ל. והוא כנ"ל שקו המדה נקוב כו' שיהי' דוקא סדר השתלשלות עילה ועלול כו' שהוא בחי' שמאל דוחה כו' כנ"ל שזהו בחי' דבש שמכווץ כו' וד"ל.

והפי' הב' שנ"ל (בתורה הנ"ל) שעוד יש בחי' בדבש שהוא מהפך ממרירו למיתקא להפך על מהותו (כמו שהוא בעצמו כנ"ל ע"ש) הוא הפי' שדבש הוא בחי' דין דגדלות, שהוא גבורה דעי' המתלבש במ"ס דא"א כנ"ל (שהוא הקו המדה כו') ופי' ששם הוא מקום הבירור של רפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה כו'. כי בחכמה אתכרירו כו' והוא הפי' על זו החכמה שבכת"ר (שהוא מ"ס דא"א) שכשמתלבש בה גבורה דעי' אז הוא שם (בחכמה שבכת"ר כו') מקום הבירור של רפ"ח ניצוצין כו' שנתבררי' שם, וכשנתבררי' כו' אז הם יוצאי' בבחי' שער' ששם מתחיל הדיקנא לצמח כו' שמשם יוצאי' הי"ג ת"ד כו' (שהם הי"ג מדו' כו' נוצ"ר ונק"ה כו'), וכל ההשפעות שנשפעים לאצילות מבירור של הרפ"ח ניצוצין כו' הוא הכל עי' בוצינא דקרדוניתא שהוא קו המדה כו' שהוא התלבשו' גבורה דעי' במ"ס דא"א שהוא דבש הנ"ל ששם הוא מקום הבירור של רפ"ח ניצוצין כו' וכשנתבררי' שם יוצאי' הי"ג ת"ד כו' (ששם מתחיל הדיקנא לצמח כו' כנ"ל ומשם יורד השפע לאצילות) ומשם יורד השפע שמהבירור של רפ"ח כו' לאצילות כנ"ל ואותו השפע שיורד כו' ואינה מן הבירור של רפ"ח כו' היא נמשכת מאח"פ כו' ולא מקו המדה הנ"ל וד"ל, וזהו הפי' של דבש שהוא מברר ומהפך ממרירו למיתקא שהוא ענין בירור רפ"ח ניצוצין שנפלו כו' ששם הוא מקום הבירור שמתבררי' כו' כנ"ל וד"ל.

והנה בחי' עיבור הוא כנ"ל (שנו' בפרע"ח ככווננו' דפס"ח) שז"א הוא בבחי' עיבור בבטן אימא שאז הוא בבחי' גלות מצריים מיצר מ"י בבחי' קטנות בגרון כו' וכנ"ל שהגרון הוא מקום החת"ך, כשמתהפך השכל למדה

ובגרון הוא מקום ההיפוך ששם הוא בבחי' קטנות שהשכל נשפל להיות מדה (ולא נתהפך עדיין לגמרי למדה) דהגרון הוא לא שכל ולא מדה כנ"ל (פי' שהוא קטנות השכל והמדה כו' כנ"ל) והוא נק' בחי' גלות מצריים מיצר הגרון שמפסיק, כמו בגשמיות בין המוח והזרועו' (שהוא השכל ומדו') של הגוף מפסיק הצואר שהוא הגרון (שאינו לא מוח ולא זרועו' כו') וכמ"כ הוא הגרון למעלה המפסיק בין מוח ולב וכנ"ל בארוכה ע"ש. והוא למטה בעבודה שכשהמדה היא מכוסה בבחי' קטנות בהתכוננות ואינו יוצא לידי גילוי (שמפסיק הגרון כו') זוהי בחי' גלות מצרים וד"ל. והנה המעצור שלא יהי' בחי' לידה שיצא ז"א בבחי' מדה מבטן אימא, הוא פרעה שהוא העורף כו' שהוא המקשה לילד שמעציר שלא יהי' בחי' לידה כו', וכדכתי' כי הקשה פרעה לשלחנו כו' שהוא המקשה לילד שמעצור שלא יהי' בחי' לידה וד"ל, וצריך לדחות את פרעה המקשה לילד שמעצור הלידה, לעשות בו נקמה כו', והוא החבלי לידה כו' שכמו שבגשמיות החבלים והצירים הם המונעי' ומעכבי' את הולד שלא יצא כו', והולד הוא דוחה א"ע בכח ליצא לחוץ, ועי"ז הוא מדחה את החבלים והצירים המעכבי' ומונעי' אותו לצאת כו', וזהו הדם נידו' שיוצא כו', כמ"כ למעלה כשצריך להיות בחי' לידה, ופרעה שהוא עורף כו' הוא המקשה לילד שמעכב ומונע את הלידה כו' ולכך הוא צריך להיות הנקמה בו לדחותו (שזוהי בחי' חבלי לידה שיוצא הפסולת לחוץ וד"ל) וכדכתי' מרכבות פרעה וחילו ירה בים סוף שזוהי הנקמה בו (ועי"ז נעשה הלידה כנ"ל) וכמ"כ ממש הוא למטה בעבודה וד"ל.

והתהות הלידה הוא, (כמו ששמע ממורו ע"ה) ע"פ ויעבור ה' כו', פי' שיסוד אימא הוא המקשר ומעצור את ההשגה וההבנה שלא יתגלה לחוץ (שזה שאינו מגלה לחוץ תיכף כשמבין הוא מחמת שיסוד אימא הוא המקשר כו') שהוא המעצור את ההבנה והשגה שלא יתגלה כו' אך ורק כשמתרבה ומתמלא מאד בהשגו' הרבה מאד מאד שאין הכלי יכולה לסבול או נתגלה מעט שבוקע את יסוד אימא בע"כ מחמת שאין הכלי יכולה לסבול ריבוי האור (ומוכרח להתגלו' מעט שבוקע את יסוד אימא בע"כ), והוא כמו (שנז' בזוהר תמיד) שאר"ש לא יכילנא למסבל כו' שמוכרח לגלות כו' והוא מפני שנתמלא ונתרבה מאד בשכלו השגו' הרבה מאד שאין הכלי יכולה לסבול והוכרח לגלות ליבקע את יסוד אימא שמקשר כו' שמחמת ריבוי האור בההשגה או נבקע יסוד אימא כו' וכמ"כ הי' בהאריו"ל כשהי' מתמלא השגו' אזי גילה כו', והוא כנ"ל, וכמ"כ הוא למעלה דכתי' ויעבור ה' פי' שנתמלא מאד ריבוי אורו בבניה שלא הי' יכול יסוד אימא לקשר ולעצור כו' שנבקע יסוד אימא ונתגלה כו' כמשל הנ"ל, וזוהי בחי' לידה שהוא ע"י ריבוי אורו כו' שנבקע יסוד אימא ומתגלה וד"ל, ובחי' יניקה הוא נתהוה ע"י חזרת הנהי" כו' שניתוספו ריבוי אורו' (בבניה) שזוהי החלב המגדיל ז"א כו' (כנו' בקבלה שהב' דדי' המשפיעי' לז"א הם אלדד ומידד כו' שהוא ש' שדי' וכנ"ל וד"ל.

אז * ישיר משה ובני ישראל כו' אשירה לה' כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה
 בים, להבין ענין חזרת כנס"י מדרכי הישר לא"י במסעות הידועים עפ"י
 ה' להיות חונים נגד הים כו' למען ידעו מצרים כו' והלא לא נותר מהם עד
 א' ומי יודע מהאותות שיספר כו' וגם להבין כל עיקר ענין קי"ס מהו. כתיב
 ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם ועד העולם ב' עולמים אלו הם עלמא
 דאתכסיא ועלמא דאתגליא כו' והוא ענין קריעת ים סוף. וביאור הדבר כי
 הנה על ג' דברים העולם עומד על תורה ועבודה כו' עבודה הן הקרבנות

אז: נדפס בתר"ח שמות רכנ, א, בלי הביאור.

נוסחא שניה

תור' ברבים, של שבת פ' בשלח, בעזרה"י

אז ישיר משה כו'. להבין היטב ענין עיקום הדרך שעיקם להם ה' שלא כפי
 המסעות שצוה ה' להם שישובו ויחנו על פי החירו' כו', בכדי שילכו על
 הים ויהי' נס דק"י כו', אבל באמת לא היו צריכי' לילך דרך הים כו' כי הוא
 דרך עקלתון שלא כדרך המסעות כו'. אך לכך עיקם להם הדרך שילכו דוקא
 דרך הים בכדי שיהי' נס דק"י בכדי שידעו מצרים כי אני הוי' כו', וצ"ל זה
 כי הלא כתי' לא נשאר בהם עד אחד כו'.

אך הענין הוא, שלכל ישראל קודם מ"ת יש בחי' מצרים וק"י כו', וכמארז"ל
 ע"פ למען תזכור את יום צאתך כו' כל ימי חיך כו' שאיתא בתוספתא
 ע"ז וצריך להזכיר בה ק"י כו', שגם נס דק"י צריך להזכיר בכל יום כו'.

ולהבין כל הנ"ל היטב. הנה ארז"ל על ג' דברים העולם עומד על התורה
 ועל העבודה ועל ג"ח ופי' שבזמן בה"מ היה העבודה במעשה
 הקרבנות כו' שהי' אש שלמעלה יורד כו' ואכיל כל קרבנין כו' שהאש
 שלמעלה הי' שורף כל הבהמו' שהעלו לקרבן כו', וכמ"כ עתה תיקנו תפלה
 במקום קרבן כו', שעבודה שבלב זו תפלה כו', שכמו שמעשה הקרבנות שהי'
 בזמן בה"מ כבש א' בבוקר וכבש א' בין הערבים כו', כמ"כ תיקנו עתה תפלת
 שחרית וערבית במקום קרבן כו', ופי' שענין התפלה הוא למסור נפשו לה'
 אחד כדכתי' בכל לבבך וארז"ל בשני יצריך שצריך להפך גם את היצה"ר
 לה' כו', והוא ענין הקרבן ממש, שכמו שמעשה הקרבן הי' שהקריבו בהמה
 גשמי' והיה יורד אש מן השמים מלמעלה ואכיל כל קרבנין כו' שהיה ממעט

שהי' אש של מעלה יורד ואוכל הנהמה ע"ג המזבח כמ"כ בכל יום חייב אדם למסור נפשו הבהמיות שתוכלל באש של מעלה שיורד ואוכל אש שלמטה שבגופו כו' וענין האש של מעלה היינו ענין התפלה שהיא עבודה שבלב במקום קרבן כו' באומרו ברוך אתה ה' מן העולם ועד העולם כו' שהוא בחי' סוכ"ע וממכ"ע כי הוי' הוא האלקים כידוע וכשנקשר נפשו הבהמיות לה' אחד ג"כ אזי בחי' אש שלמעלה מהארת סוכ"ע שורה ומתגלה בנפשו כי ברוך לשון המשכה וגילוי מן ההעלם הוא כידוע וד"ל. וכדי להבין שורש הדברים יש להקדים מארז"ל כל מה שיש ביבשה כנגדן יש בים כו' כי הנה אנו רואים הפרש בין ברואים שביבשה לברואים שבים שברי' שבים א"א לה לחיות אפי' רגע בלתי הים וכדבר א' ממש נחשבו וההוראה על זה הוא אשר הברי' מובלעת בתוך הים והים מכסה עליהם מלמעלה לומר שאיננה נחשבת

נוסחא שניה

את הנהמה כו' שהי' שורפה כו', כמ"כ הוא עתה ממש בענין התפלה שכנגד קרבנות תיקנו שמוסר נפשו לה' אחד בכל לבבך בשני יצריך כו' ששורף את נפש הבהמית וממעטה ע"י האש שלמעלה שזוהי הגבורו' רשפי אש בשלהבת עזה כו' שרוצה ליכלל (כמשי"ת לקמן) וזהו ימי שנותינו בהם דייקא ע' שנה כו', פי' שזוהו התכלית של הע' שנה שבעוה"ז הכל למעט את הנפש ע"י אש שלמעלה שבתפלה עד שבכל המשך של ע' שנה כו' הוא מהפכה לגמרי כולה לה' (שבא הכל לאש שלמעלה ששורף את כולה כו'), וזהו ימי שנותינו הוא בהם דייקא וד"ל, וזהו בחי' תפלה שתיקנו עתה נגד מעשה הקרבנות שהי' בזמן בה"מ שהי' אז יורד אש שלמעלה כו' ואכיל כל קרבניו כו', ועתה הוא האש שלמעלה בתפלה ששורף וממעט את נפש הבהמית ומהפכה לה' אחד כדכתי' בכל לבבך וארז"ל בשני יצרך כו' כנ"ל, וזהו הפי' דכתי' במעשה הקרבנות, לריח ניחוח אשה להוי', שלכאורה אינו מובן מהו הריח ניחוח של הקרבת הנהמה שנשרפת באש שלמעלה כו', אך כנ"ל יובן היטב שכשמהפך את נפש הבהמית לה' אחד שממעטה ע"י האש שלמעלה שבתפלה (כמשי"ת) זהו הריח ניחוח להוי' שע"י שמהפך הנפש הבהמית לאלקות נתהוה מזה נח"ר וריח להוי' כו' וד"ל.

והנה ענין הקרבן שעתה בתפלה שמקריב את נפשו הבהמית לה' אחד כנ"ל, הוא ע"י שאומרים בתפלה ב"א הוי' כו' מן העולם ועד העולם כו', פי' שזוהי ענין המשכתו מן העולם שהוא עלמא דאתכסיי עד העולם שהוא עלמא דאתגלייא (שזוהי בחי' קרבן שבתפלה שע"י מהפך את נפשו הבהמית לה' אחד כמשי"ת). ולהבין כ"ז היטב צ"ל מארז"ל, כל מה שיש בים יש ביבשה, וכל מה שיש ביבשה יש בים כו'. ופי' שכל מה שיש ביבשה יש בים כו', ורק החילוק שבין הברואים שביבשה לשבים הוא, שהברואים שביבשה הם נראי' ונגלים לעין כל (שכל הנבראי' שביבשה הם הכל בבחי'

לדבר ויש בפ"ע כלל ותמיד צריכים לשאוב שפע חיותה מן המים וכאלו אין במציאות רק הים לבדו אבל הברואים נסתרים ונעלמים בים כאלו אינם במציאות כלל כו' משא"כ ברואים שביבשה אע"פ שמקבלים חיותם מן אויר הארץ ומעפר הארץ יסודם אינם צריכים כ"כ לתמידות קבלת השפע כי הרי יוכלו להתקיים זמן רב באויר השמימה הגבה למעלה מאויר חומר עפר הארץ כו' וכמ"ש כל זה בארוכה במ"א וד"ל וזה הוראה אל היפוך שהם נבדלים ומופרדים ליש ודבר מה בפ"ע כו' וה"ז כמו הולד בבטן אם שעובר כירך אמו הוא והוא מכוסה ונעלם בבטנה כאלו אינו במציאות כי אוכל מה שאמו אוכלת כו' ואמנם לאחר הלידה שיצא לאויר העולם אין צריך לאמו בבחי' ביטול במציאות כ"כ כי הרי הוא יש ודבר בפ"ע רק שיונק משדי אמו כו' וע"ד אותיות שנק' סוסים וכמ"ש כי תרכב על סוסך כו' וביאור הדבר

 נוסחא שניה

גילוי כו'), והברואים שבים הם נעלמים ונסתרים בהים שהים מכסה עליהם מלמעלה כו', וגם יש עוד הפרש ביניהם שהברואי' שבים, אין חיותם רק מן הים עצמו שחיותם הוא רק בהמים שהמים מחייהם, וא"א להם לחיות בלתי מים כמארז"ל כל בריה שבים כיון שפירש' ליבשה מיד מתה כו' (שהם נבלעי' בהמים והמים הוא חיותם ממש) והוא מפני שכל חיותם הוא רק מן המים (שהים עצמו מחייהם וד"ל) [אבל אותם הברואי' שביבשה אין עיקר חיותם הוא מן הארץ עצמו כ"א ממאכלי' כו' כנז' במ"א בארוכה ע"ש וד"ל].

וכמו שיש בגשמיות בחי' ים ויבשה (וההפרש שביניהם כנ"ל), כמ"כ יש למעלה ברוחניות ג"כ בחי' ים ויבשה (ויש הבדל ביניהם כנ"ל), פי' בחי' יבשה למעלה נקרא למעלה בחי' עלמא דאתגלייא שהוא בחי' ממכ"ע, ובחי' ים נקרא למעלה בחי' סוכ"ע שהוא בחי' עלמא דאתכסייא. ופי' שבחי' יבשה שלמעלה שהוא בחי' ממכ"ע שהוא עלמא דאתגלייא, הוא בבחי' התחלקו' שנתחלק לחלקים כו', פי' מבשרי אחזה אלוה, שכמו שבנפש האדם שמתלבשת בהגוף [להחיותו כמארז"ל מה הנשמה ממלא כל הגוף כו' וד"ל] ומתחלקת לחלקים, פי' שהשכל נתחלק לג' בחי' כו' והמדות נתחלקים לז' בחי' ועוד מתחלקי' לג' בחי' שהם מדו"מ כו', ובדרך כלל מתחלקים לחמש בחי' שהם נרנח"י פי' שכל ומדו' ומדו"מ (שהם בחי' נרנח"י וד"ל), ופי' שהתחלקו' הנ"ל של הנפש שמתחלקת בגוף כו', הוא מצד הכלים (שהם איברי הגוף שמתחלקת לפי תכונת הכלי' שהם איברי הגוף המקבלים החיות, שכל אבר נוטל חיותו לפי ערכו ותכונתו, כמו הראש הוא הכלי לקבל בחי' שכל שזהו ערכו ותכונתו כו' לכך מתלבש בו בחי' שכל (שמתלבש האור לפי כלי המקבל וד"ל), והידיים מקבלי' בערכם ותכונתם וכן הרגלים (וכן שאר כל האיברי' קבלתם החיות הוא כפי ערכם ותכונתם כן מתלבש בהם החיות של הנפש וד"ל, וכל ההתחלקו' הנ"ל הוא הכל מצד התלבשותה של הנפש בכלי

כ"כ
1/42

הנה כתיב בחכמה יסד ארץ ארץ הוא אותיות הדבור שהוא לגבי החכמה שבדבור כמו ערך הדומם העפר לגבי השכל המדבר שהרי האותיות עצמם אין בהם שום עצמות השכלה רק שבהם ישרה אור השכל כאדם הדר בבית והיכל כמו שאנו רואים שיוכל האותיות להפרד להיות בבחי' דומם כגון אותיות הכתב או גם אותיות ה' מוצאות הפה שהן הבל גשמי לבד רק שאור השכל אחר בהם יובן מתוכם ההשפלה לזולתו כו' והי' כמשל איש הרוכב על הסוס שאין ערוך לסוס לגבי האדם הרוכב עליו שמנהיגו כרצונו כו' כמ"כ השכל עצמו נק' רוכב על האותיות שנקראים סוסים ולכל אשר יפנה השכל יפנו הצרופי אותיות כו' וגם כמו שיש יתרון מעלה בסוס על הרוכב שיוכל להביאו למקום הרחוק שאין ביכולתו לילך ברגליו כידוע כמ"כ עדי"מ יש יתרון מעלה באותיות שיוכלו להגביה ולהביא השכל למדריגה הנעלה מה

נוסחא שניה

הגוף שהם איברי הגוף כנ"ל שמפני שצריכה להתלבש בגוף לכך מתחלקת לפי כלי הקבלה של הגוף לפי ערכם ותכונתם (שלכל א' מתלבש לפי תכונתו כנ"ל). אבל בהנפש עצמה אין בה שום התחלקות כלל כ"א היא רק בחי' א' בלבד בלי שום התחלקות כלל וכלל.

כמ"כ ממש הוא למעלה בחי' יבשה שהוא בחי' ממכ"ע שהוא עלמא דאתגלייא, שהוא בבחי' התחלקות כמשל התחלקו' הנפש בגוף הנ"ל, ופי' שבחי' ממכ"ע הוא שממלא ומתלבש בהכלים בתוכם להחיותם (בבחי' א"פ כו') לכך מתחלק החיות לחלקים רבים כפי ערך הנברא' שהם הכלים המקבלים החיות כן מתחלק החיות שכל נברא מקבל החיות שלפי ערכו כנ"ל במשל התחלקו' הנפש בגוף כו' כמ"כ בחי' ממכ"ע שהוא בחי' יבשה שלמעלה שהוא עלמא דאתגלייא (כנ"ל שהברואים שביבשה נראי' ונגלי' שוהי בחי' עלמא דאתגלייא וד"ל) הוא נחלק לחלקי' רבים לפי ערך הכלי' המקבלי' כנ"ל וד"ל.

אבל בחי' ים שלמעלה שהוא בחי' עלמא דאתכסייא (שכמו בגשמיו' הברואי' שבים נעלמי' שהים מכסה עליהם כנ"ל כמ"כ למעלה נק' בחי' ים עלמא דאתכסייא וד"ל) שהוא בחי' סוכ"ע הוא בלי התחלקו' כלל, ופי' כנ"ל במשל שכל התחלקות הנפש שמתחלקת בכלי הגוף הוא רק מצד כלי הגוף המקבלי' כו' [לפי שצריכה להתלבש בתוכם להחיותם לכך מתחלקת לפי ערך הכלי' המקבלי' שכלי הראש כדומה מקבל שכל והרגלי' אין יכולי' לקבל כ"א בחי' הילוך ולא שכל כו' לכך מתחלקת וד"ל] אבל בהנפש עצמה אין בה שום התחלקו' כלל כו', כמ"כ הוא למעלה שכל ההתחלקו' שמתחלק החיות לחלקי' רבים לפי ערך הנברא' כו' המקבלים הוא רק בבחי' ממכ"ע בלבד לפי שצריך להתלבש בתוכם להחיותם לכך מתחלק

שאינן ביכולתו להשיג בעצמו וכנראה בחוש שעי" הדבור ימצא סיבת תוספת שפע שכל כו' וד"ל וכמ"כ עד"מ יובן למעלה כי הכל הי' מעפ"ר העליון אשר בקרקע המשכן אר"ץ העליונה ואב"א יסד ברתא כידוע הוא הרוכב על הדבור כמ"ש ה' בחכמה יסד ארץ הוא בחי' חכמ"ה שבדבור העליון כו' וזהו כי תרכב על סוסיך כו', והנה כתיב לא בגבורות הסוס יחפוץ ולא בשוקי האיש ירצה כו' רוצה ה' את יריאיו כו' פי' כי הנה חכמה שבדבור העליון די' מאמרות ויאמר אלקים כו' נק' מים תחתוני' אשר מתחת לרקיע כו' וחכמה שבתורה שבע"פ דמל' קרינו לה הגם שהיא ג"כ בחי' אותיות הדבור לבד אבל הוא ענין מים עליוני' אשר מעל לרקיע וכמ"ש במ"א בענין יהי רקיע בתוך המים ויבדל כו' ואותיות התורה ג"כ נק' סוסים לגבי ח"ע שבהם הרוכב עליהם כי אורייתא מח"ע נפקת כידוע אבל כמו שאין ערוך בין חכמה

נוסחא שניה

לפי ערך הכלים המקבלי' שהתחלקו' הוא מצד הכלי' המקבליים כנ"ל, אבל בבחי' סוכ"ע שאינו מתלבש בהכלים כ"א הוא בבחי' מקיף למעלה כו' אין שם שום התחלקות כלל וכלל, ופי' שסוכ"ע הוא בחי' י"ם שלמעלה שהוא עלמא דאתגליי' כנ"ל ושם הוא בלא התחלקו' כלל, פי' ששם הוא רק מחשבה א' בלבד שבמחשבה א' נבראו כל העולמו' וזהו ברוך שאמר והי' העולם, שבמחשבה א' וסקירה' הוא צופה ומביט עד סוף כל הדורו' (שהתהו' כל העולמו' היו במחשבה א' וסקירה' שצופה כו' עד סוף כל הדורו' וד"ל), ואין שם בחי' התחלקו' כלל כ"א מחשבה א' וסקירה א' בלי התחלקו' כלל וד"ל, וכדכתי' היוצר יחד לבם שהוא במחשבה א' בלבד וד"ל (שבמחשב' א' תופס כל הנברא' עד סוף כל הדורו' כנ"ל וד"ל). וכמשל אדם שמצייר במוחו איזה חפץ כו' הרי הוא תופס את החפץ במוחו במחשבה א' פי' שהחפץ נתפס במוחו ומחו מקיף את החפץ מראשו ועד רגלו בהשואה א' לכל צד בלי התחלקו' כלל שהחפץ ניתפס במוחו ומחו מקיפו בהשואה א' כו' וד"ל, כמ"כ הוא למעלה בחי' סוכ"ע שהוא בחי' ים שלמעלה שהוא עלמא דאתכסייא כנ"ל ששם אין בחי' התחלקו' כלל כ"א רק מחשבה א' וסקירה א' צופה ומביט עד סוף כל הדורות כמשל הנ"ל וד"ל (וכמבואר במ"א בארוכה ע"ש).

וזה הי' מדרגת ובחי' מרע"ה שהי' נשמתו מבחי' ים שלמעלה שהוא בחי' סוכ"ע שהוא עלמא דאתכסיי' כנ"ל, כדכתי' מן המים משיתהו' כו', שהי' בחי' מ"ה שאמר ונחנו מ"ה כו' וד"ל. ולכך הי' כבד פי"ה כו' שלא הי' יכול להשפיל א"ע בבחי' דיבור שהי' למעלה מבחי' דיבור שהוא עלמא

די' מאמרות לחכמה שבי' הדברות מאחר שח'ת זו שבמאמרות נמשכה ממים עליונים ח"ע דאורייתא כמ"ש במ"א כמ"כ אין ערוך לאותיות המאמרות לגבי אותיות התורה אע"פ ששניהם בחי' דומם לכד וכמו שידוע שיש דצח"מ בבחי' אצ"י גם כן וכערך השכל עם הדומם בעולם העש"י כן ערך הדומם דאצ"י עם השכל דעולם הבריאה כו' שהרי ידוע שתחתיות העליון גבוה מעליון שבתחתון כו' וא"כ אותיות התורה שהם בחי' דומם דח"ע הם גבוהים מחכמה שבמאמרות כו' וד"ל. וזהו סו"ס ורוכב"ו פי' מה שנשתלשלו וירדו אותיות התורה לחכמתה בירידות המדריגות כ"כ בים חכמה שבמאמרות מן העלם לגילוי כו' הנה ירידה צורך עליי' הוא שע"י הקריאה באותיות התורה יגרום גילוי ההעלם כידוע שדבור של דבר הלכה הנה הוא מוריד וממשיך הוי' העצמי להיותו סובב וממלא כו' והטעם מובן להיות כי חכמה

נוסחא שניה

דאתגליי', כי הוא נמשך מן המים שהוא ים שלמעלה שהוא בחי' עלמא דאתכסייא כנ"ל ולכך הי' כבד פה כו' וצוה ה' שאהרן יהי' לך לפי' וד"ל.

וביאור שרשן של הדברים הנ"ל, הוא, שבחי' יבשה שלמעלה שהוא עלמא דאתגליי' הוא בבחי' התחלקו' כו' הוא מפני שהוא בחי' ממכ"ע שמתלבש בתוך הכלים להחיותם כנ"ל הוא מפני שהוא מתלבש בבחי' א"פ כו' ולכך מתחלק לחלקי' כנו' בע"ח שא"פ מתחלק לראש וזרועו' כו' שמתחלק לפי הכלים כנ"ל, אבל בחי' ים שלמעלה שהוא בחי' סוכ"ע עלמא דאתכסיי' כו' הוא בלי שום התחלקו' רק במחשבה א' וסקירה א' צופה כו' עד סוף כל הדורו' כו', הוא מפני שסוכ"ע הוא בחי' א"מ וכנו' בע"ח שא"מ הוא מקיף את הכלי מראשה ועד רגלה בהשוואה א' לכל צד בלי שום התחלקו' (ראש וסוף כלל וד"ל) כלל וכנ"ל במשל באדם שתופס איזה חפץ במוחו כו' וד"ל. ולכך הי' מרע"ה כבד פה כו' מפני שנשמתו היתה מן ימא עילאה שהוא עלמא דאתכסייא שלמעלה מעלמא דאתגליי' שהוא בחי' דיבור כו' ולכך הי' כבד פה כו', וכמשל אדם כשהוא מעמיק במוחו באיזה חכמה בהעמקה גדולה שאז אינו מדבר כלל כ"א שותק והוא מפני שהוא טרוד בהעמקת החכמה שמעמיק במוחו לכך אינו יכול לדבר ולכך שותק וד"ל (שאז הוא למעלה מבחי' הדיבור וד"ל כנ"ל במ"א ע"ש) ולכך הי' מרע"ה כבד פה וד"ל.

והנה נ"ל שההמשכה שיומשך שלמעלה מעלמא דאתכסייא (שהוא בחי' ים העליון) לעלמא דאתגלייא (שהוא בחי' יבשה שלמעלה), הוא ע"י התפלה שאומרי' ב"א כו' מן העולם שהוא עלמא דאתכסייא ועד העולם שהוא עלמא דאתגלייא שיומשך ויתגלה מעלמא דאתכסייא לעלמא דאתגלייא וד"ל.

שבמאמרות הנק' ים העליון כנ"ל היינו סובב שבממלא שהוא כמשל מחשבה הכללית שמקפת המושג מראשו עד רגלו כא' בהשוואה מכל צד כמ"ש במ"א בארוכה וזהו צופה ומביט עד סוף כל הדורות בסקירה אחת ידוע את כל הנבואים כו' ובידיעה זו הוא מחי' את כולם כא' קטן וגדול בבחי' מקיף כמו ענין תולה ארץ על בלימ"ה כמבואר במ"א בענין עגולים ויושר, והנה מחשבה זו הכללית נמשכה מסובב העצמי שהוא חכמה שבתורה שקדמה להשתלשלות אבי"ע כידוע ע"כ בקוראו בתורה ממשיך סובב בממלא כו' וא"כ ירידה זו לצורך עליית המקבלים הוא וד"ל וזהו יש קונה עולמו בשעה א' פי' יש הם ש"י עולמות כמ"ש להנחיל אוהבי יש והוא הנאות העונג האלקי בג"ע העליון ותחתון כידוע והוא יש ודבר מה לגבי ימא עילאה שנתפשט מגדר הגבלה ונכלל במקור העליון בחי' ים עליון מחשבה הכללית

נוסחא שניה

אך קודם התפלה צ"ל בחי' כובד ראש כו', כמארז"ל אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש כו', ופי' שהכובד ראש מגודל התבוננות קודם התפילה בגדולת ה' ב"ה ומזה יראה גודל ריחוקו כו', שיכיר את מקומו כו' ומה שהוא חי אעפ"כ הוא מפני דכתי' ואתה מחי' את כולם שא"ס ב"ה הוא מחי' את כולם, פי' שיכול להשפיע חיות אף לרחוק כו', כי יכול להשפיל החיות להחיות כו' מאד מאד למטה מטה כו', כדכתי' ואתה מחי' את כולם, אף למטה מטה יכול להשפיל א"ע החיות להחיות כו', כי רגליה יורד' מו"ת כו' וד"ל ויתבונן בזה קודם התפלה שיכיר את מקומו איך הוא רחוק כו', והחיות שנשפע לו מלמעלה, הוא מפני שיכול לישפל החיות מאד מאד למטה מטה להחיות אף לרחוק כו' כדכתי' ואתה מחי' את כולם כי רגלי' יורדת כו' וד"ל (ומזה יהי' לו מרירו' כו' ולב נשבר כו' שהוא בחי' כובד ראש כו' וד"ל כנו' במ"א בארוכה) וזה הכובד ראש הנ"ל יהי' קודם התפלה כמארז"ל אין מתפללי' אלא מתוך כובד ראש כנ"ל. ואח"כ (כי ופרעה הקריב כתי' וארז"ל הקריב את ישראל לאביהם שבשמים כו' וד"ל) יתפלל בבחי' תשובה מנקודת הלב כי תפלה היא בחי' תשובה עילאה וד"ל.

והנה בזמן שבה"מ הי' קיים היו כהנים ולוים בעבודתם, שהכהנים הי' עבודתם במעשה הקרבנות שהיו מקריבי' הקרבנות כו', ועבודת הלויים הי' שהיו מזמרי' ומנגנים בכל כלי שיר כו' לפני הקרבן כו', ופי' שזה הי' עבודת הלויים שהיו מזמרי' ומנגנים בכל כ"ש לפני הקרבת הקרבן כו' והוא כדכתי' ועבד הלוי הו"א, פי' הו"א, הוא בחי' עלמא דאתכסייא, ועבודת הלויים הי' לעבוד את הו"א, שהוא עלמא דאתכסיי' להמשיכו מן ההעלם (שהוא אתכסיי') לגילוי, והוא ע"י עבודתם לומר בכל כלי שיר בשירו' ותשבחו' כו' ועתה הוא בחי' פסוקי דזמרה שבתפלה שלכך נקראו פסוקי דזמרה, שהוא בחי' עבודת הלוי' לומר ולנגן בשירו' ותשבחו' בבחי' זמר כו'

והוא ענין שעה א' שהרי המחשבה הכללית מחשבה א' הוא לבד כנזכר בזוהר כמשל החושב ומצייר איזה דבר במחשבתו שנתפסת מראשו לרגלו ברגע א' משא"כ אח"כ כשמתחלק המחשבה באופנים הפרטים יש רבות מחשבות כו' וכמ"ש במ"א וזהו שעה א' תנועה א' כמו וישע"ה אל הבל כו' וד"ל. ואמנם לא בגבורת הסו"ס יחפץ כי האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו פ"י כי הגם שזאת יתרון מעלת הסוס על הרוכב שיוכל להביאו למקום שאינו ביכולת רוכב להגיע מצד עצמו וכמ"כ אותיות התורה מרוממי הח"ע שבהם עד שיוכלו להביא ולהמשיך מלמעלה למטה שפע חכמה עילאה בתוספת מרובה על הקדום כו' עכ"ז לא חפץ ה' בגבורו' הסו"ס מטעם תורה שהיא לבדה בלא יראה אפי' תורה אין לו, וביאור הדבר היינו לפי שבאמת גם מ"ה שבחכמ"ה שנאמר במשה ונחנו מ"ה כלא חשיבי לגבי עצמות

נוסחא שניה

שע"ז העבודה ממשיכ' את ההו"א שהוא עלמא דאתכסייא להמשיכן מן ההעלם לגילוי, והוא נמשך ע"י עבודת הלוים לזמר ולנגן כו' שעתה הוא בחי' פסוקי דזמרה שבתפלה וד"ל. ופי' שלכך נקראו בש' פסוקי דזמרה, שנמשלו לזמר וניגון הגשמי (שזה הי' ג"כ עבוד' הלוים לזמר וניגון לפני הקרבן כו') שכמו שהזמר והניגון הגשמי, שאינו לא חכמה ולא דבר חדש כלל, כ"א הוא רק בחי' התפעלו' הנפש בלבד [פי' שבהזמר שמזמר אין מלוכש בו בחי' חכמ' ושכל כלל כ"א רק בחי' התפעלו' הנפש בלבד כנו' במ"א ע"ש]. כמ"כ הוא ברוחניו' ממש בחי' פסוקי דזמרה, וזה הי' ג"כ בזמן בהמ"ק כו' עבודת הלוים לזמר וניגון לפני הקרבן כו', שהי' עבודתם להמשיך מעלמא דאתכסיי' לאתגליי', כדכתי' ועבד הלו' הו"א, והוא הבחי' גבורו' רשפי אש בשלהבת עזה מנקודת הלב שבתפלה, והוא נתהוו מן גודל עוצם ההתכוננות שבתפלה, איך שהוא ממכ"ע וסוכ"ע וכולא קמי' כלא חשיבי, פ"י הוא ממכ"ע (שהוא בחי' מלכותו שמחי' את כולם בבחי' ממכ"ע וד"ל) שהחיות מתלבש בתוכם להחיות כמארו"ל ע"פ היש מספר לגדודיו כו', שאין להם מספר וגבול כלל כדכתי' וכבוד הד"ר מלכותו, פי' שמלכותו שמחי' את כולם בבחי' ממכ"ע כו' הוא הדר, פי' שזהו ההדר שיש מינים ממינים שונים עד אין קץ ותכלית כלל, כי כל גדוד הוא משונה מחבירו, פי' שיש מינים ממינים שונים באיכו' הביטול והכלות הנפש שלהם אליו ב"ה, כמו מחנה מיכאל איכו' הביטול שלהם והכלות נפשם, הוא הכל בבחי' אהבה עצומה שבזה האופן הם בטילי' במציאו' בכלות נפשם אליו ב"ה שהם בטילי' רק במדת אהבה כו' שמאז מו' ימי בראשית ועד סוף כל הדורות הוא ביטולם רק במדת אהבה אליו ב"ה, ומחנה גבריאל הוא ביטולם וכלות נפשם אליו ב"ה באופן אחר ממש, שביטולם וכלות נפשם הוא בבחי' יראה ופחד כו', וכן כולם, הם רק מינים ממינים שונים, שאין שוה בחי' ביטול וכלות הנפש של הא' לחבירו שא' חלוק בביטולו מחבירו כנ"ל ויש מינים עד אין קץ ותכלית

המאציל שהוא חכים ולא בחכמ"ה ידיע"א כלל דהיינו חכמה סתימאה דא"א כידוע וא"כ המשכות מ"ה שהוא ג"ר דאבא בעתיקא תליא שהוא חפץ ורצון ה' שהחפץ הוא בחי' ע"י והרצון בחי' א"א כידוע וזהו בגבורות הסו"ס מה שימשיך בגבורתו תוספת המשכת מ"ה שבחכמה שנמשכה מסוף מדריגות החכמ"ה בחי' נה"י דאבא שמהם שורש כח המשכה הנק' מחשבת שכל כמ"ש במ"א והמה המנהיגים האותיות הנק' סו"ס כו' וד"ל אלא רוצה ה' את יריאיו כו' פ"י ענין היראה היא התפעלות הנפש מעצמות המאציל דכולא קמ"י כלא חשיב"י בשמים ממע"ל ועל הארץ מתחת שהם מקיפי' ופנימי' דהוי' אלקים שניהם שווי' ממש כו' וא"כ התקשרות הנפש במקורה דכולא היא יכולה להמשיך דוקא חפץ ורצון ה' שיומשך גם מ"ה שבחכמ"ה לפי שהתקשרות"ם היינו בעצמות המאציל וזהו רוצה ה' את יוראיו דוקא וד"ל. ועיקר הטעם

נוסחא שניה

כנ"ל היש מספר לגדודיו כו' וכל גדוד משונה מחבירו כנ"ל, ולכך כתי' וכבוד הד"ר מלכותו, שהוא ההד"ר של בחי' מלכותו שממכ"ע כו' כנ"ל וד"ל. וזהו הכל בחי' ממכ"ע שמבחי' מלכותו ית' כנ"ל.

אך הנה כתי' להודיע לבני האדם גבורותיו וכבוד הד"ר מלכותו, פ"י שהדר מלכותו ית' שמחי' כל הנבראי' כו' בבחי' ממכ"ע כנ"ל, הוא בחי' גבורותיו שהוא בחי' צמצום גדול אליו ית' שיחי' את כולם בבחי' ממכ"ע (כהתחלקו רבו' עד אין קץ כנ"ל) כדכתי' וגבורתך ידברו שהוא הכל בחי' גבורותיו ית' מיני צמצומים נגדו שיתלבש להחיות את כולם בבחי' ממכ"ע כו'.

אבל הוא ב"ה, הוא סוכ"ע כנ"ל שבמחשבה א' וסקירה א' צופה ומביט עד סוף כל הדורו' בלי שום התחלקו' כלל כנ"ל שזהו ב"ש והי' העולם כו' וד"ל, וכמארו"ל י"ש קונה עולמו בשעה א', פ"י הי"ש הוא קונה בשעה א' שהוא במחשבה א' וסקירה א' כנ"ל וד"ל.

ואחר ההתבוננות בכל הדברים הנ"ל בעומק הדעת, יתעורר מזה אצלו בחי' גבורו' רשפי אש ושלחבת עזה בלבבו ליכלל אליו ית', שזהו בחי' עבודת הלויים שהי' מזמרי' כו' כדכתי' ועבד הלוי הוא שעבודתם להוציא מן ההעלם (שהו"א הוא עלמא דאתכסיי' כנ"ל) לגילוי וד"ל, ועתה הוא בחי' פסוקי דזמרה, שהוא להוציא מההתבוננות הנ"ל מההעלם לגילוי לבבו גבורו' רשפי אש ושלחבת עזה ליכלל כו' כנ"ל וד"ל.

וביאור שרשן של הדברים הנ"ל, הוא, כי בחי' לויים הוא בחי' גבורו' שהוא גבורו' הלב ברשפי אש כו' כנ"ל כדכתי' כי הד"ם הוא הנפש

שלא יחפוץ בגבורות הסוס היינו לפי שאין עצמות אור א"ס שורה כ"א בדבר שהוא בתכלית הביטול המציאות כידוע וא"כ הסוסים שהן אותיות התורה כשהן בלא יראה הגם שכוחם רב כנ"ל הרי גבורתם העצמי הוא ואין זה בחי' הביטול האמיתי שהרי באמת שקר הסוס לתשועה כו' כי הוא דוקא יהיב חכמת"א לחכימין כו' ולמי נותן למי שמשים עצמו כשיריים שאין בו ענין גבורת חכמה מצד עצמו ואינו אומר אין לי אלא תורה כו' והיינו המייחל"ים לחסדו פ"י שמצפים על מה שיתנו להם חכמה מלמעלה מחסד עליון דחפץ ה' הנק' חסד דע"י כידוע כי אין להם מצד עצמם כלל כו' וד"ל. וזהו סוס ורוכבו דהיינו ענין גבורתו רמ"ה בים השפילו שלא יהי' לו כח מצד עצמו כלום כנ"ל וזה לא ה"י כ"א בעת גילוי ענין גא"ה גא"ה דוקא להיותו בחי' העצמות כנ"ל וד"ל. ועתה יובן ענין חזרת בני' כמ"ש וישובו כו' למען ידעו

נוסחא שניה

(והדם הוא גבורו' כידוע), וזהו ועבד הלוי הו"א, שהו"א הוא עלמא דאתכסי"א כנ"ל והלוי עובד את הו"א שממשיכו מן ההעלם לגילוי כנ"ל, וזהו נכנס יין יצא סוד, פ"י שהוא כשיוצא ההתבוננות שהיא בהעלם במוחו להתגלות הלב, זוהי נכנס יין יצא סוד [שיין הוא ההתבוננו' וכאשר נכנס יין כו' יצא סוד ממוח ללב וד"ל], ועבודת הלוי הוא ע"י הזמר והניגון כו' כנ"ל שהוא כמו הניגון הגשמי שאין בו לא חכמה ואינו שום התחדשות, אך הוא רק בחי' התפעלות הנפש, כמ"כ הוא למעלה כשעובד בגבורו' הלב ברשפי אש כו' שהוא ברעש כו' נק' בחי' זמר וזוהי הפסוקי' דזמרה שבתפלה כנ"ל וד"ל. ועבודת הכהנים, הוא רק להקריב הקרבן כו', פ"י שעבודת הכהן הוא רק בחשאי שממשיך מלמעלה למטה כו' (כנו' במ"א ע"ש) שהוא בחי' שמ"ן ומ"ים שהוא בחשאי וד"ל ופ"י שהוא למטה בעבודת ה' בחי' נקודת הלב רעותא דלבא הנעלמה שאינה נרגשת כ"א רק בהעלם ובחשאי וד"ל כנ"ל במ"א ע"ש.

וזהו א"ז ישיר משיה כו', פ"י משיה הוא הפנימיו' הדעת שיש בכאו"א מישראל, והוא ישיר כו', פ"י שהוא השירה הנ"ל שנולדה מן גודל עוצם ההתבוננות בעומק הדעת שנולד מזה בחי' שירה בלב בגבורו' רשפי אש כו' שזוהי הי' עבודת הלויים כנ"ל, וזהו אז ישיר משה, פ"י א"ז הוא מא"ז ועד סוף כל הדורות ישיר משה שהוא הפנימיו' הדעת שבכאו"א מישראל שהוא ישיר כנ"ל שע"י העמקת הדעת בגדולת ה' נולדה השירה בלב כנ"ל וד"ל.

אשירה לה' כי גא"ה גא"ה, פ"י שא"ס ב"ה בכבודו ובעצמו ית' הוא נעלה מבחי' ממכ"ע ואף מבחי' סוכ"ע כו', שלא יתכן לקרותו אף בש' סוכ"ע הנ"ל כו', כי גם סוכ"ע הוא בבחי' גדר עלמין שיש עלמין והוא סוכ"ע

מצריים כו' והגם שלא נותר מהם כלום כי הנה כתיב המים הי' להם חומה מימינם ומשמאלם כו' ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים כו' ויש להבין תחלה למה הזכיר שהי' המים להם חומה מאליו מובן שהי' כן כו', אך הענין הוא דמים עליונים דאורייתא מח"ע נפקת הוא כלולה מחו"ג רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת המ"ע נמשכים מחסדים שבח"ע ושס"ה ל"ת נמשכו מבחי' גבורות שבח"ע כו' כידוע שהוא ענין שמאל דוחה וימין מקרבת פי' יש ימין בחכמה שהוא הארת השכל לזכות ולקרב כו' ויש שכל בחכמה להרחיק ולדחות כמו לא תאכל חלב ודם וכדומה כו' ולהיות כי מים עליונים אלו הם אמיתי' המקור למים תחתונים הנק' י"ם כנ"ל להיותם בבחי' חפ"ץ ורצון ה' הנק' ע"י וא"א כידוע ע"כ ישראל דוקא שעלו במחשבה דא"א וגם מפני שהיו עתידים לקיים התורה במ"ע ול"ת מן ההעלם לגילוי נהפך להם הי"ם ליבשה כמ"ש

נוסחא שניה

כו' שכלא נחשבו העלמין קמי' שבמחשבה צופה כו' עד סוף כל הדורו', ולגבי א"ס ב"ה בכבודו ובעצמותו הוא שפלות גדול לקרותו בש' סוכ"ע כו' כי אינו בגדר עלמין כלל, שאין ערוך אליו ית' כלל, ולגבי עצמותו ית' שניהם שוים הממכ"ע וסוכ"ע כלא נחשבו קמי' בשוה (שכמו שאין ערוך אליו בחי' ממכ"ע כו' כמ"כ ממש שוה בבחי' אין ערוך אליו ית' הסוכ"ע) שקמי' כולם שוי' כלא כו' כחשוכא כנהורא שוה ממש, וכמארז"ל במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותי', פי' שבמקום גדולתו שהוא השבח והגדולה שהוא ב"ה ממכ"ע וסוכ"ע כו', ש"ם אתה מוצא ענוותנותו ית' שוא שפלות וצמצום גדול אליו ית' שיהי' אף בחי' סוכ"ע שהוא בגדר עלמין כנ"ל והוא ב"ה בעצמותו אינו בבחי' גדר עלמין כלל כנ"ל. וזהו אשרה להוי' שהוא השירה אל עצמותו ית'. כי גאה גאיה, פי' גאיה הוא מלשו' התנשאו' מה שלמעלה מן הכלי' שאינו יכול להתלבש בשום כלי כלל כ"א נשאר בבחי' מקיף וסובב מלמעלה שהוא בחי' סוכ"ע, וא"ס ב"ה בעצמותו ית' הוא גאיה על גאיה כו' פי' שהוא גאה ומתנשא אף על בחי' גאיה שהוא בחי' סוכ"ע כו' ששניהם הבחי' סוכ"ע ובחי' ממכ"ע כלא נחשבו קמי' בבחי' אין ערוך כו' שהוא ית' מופשט מגדר עלמין כלל וכלל כנ"ל וד"ל.

ס"ס ורוכבו רמה בים. דהנה כתי' לא בגבורת הסוס יחפץ כו', פי' סו"ס נק' אותיו' התורה שהם כמשל הסוס הגשמי שמגביה את רוכבו ומוליכו למחוז חפצו ומביאו למקום שהרוכבו בעצמו לא היה יכול להגיע לשם, והסוס מביאו לשם, ובעצם האדם הרוכב עליו הוא למעלה מן הסוס כו', ואך אעפ"כ בזה הוא היתרון שבהסוס שמביאו למחוז חפצו למקום שלא היה יכול רוכבו בעצמו להגיע לשם כו', כמ"כ הוא למעלה, שאותיו' התורה נקראו בש' סוסי', שאותיו' התורה הם בחי' גשמיות לנגד השכלת האדם שהוא בחי' רוחניו' לגביהם, ופי' שאותיו' הכתב של התורה הם בודאי בחי' גשמיות ממש

ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים והטעם מובן להיות כי מחכמה ואילך מתחיל ענין ההשתלשלות מעילה לעילה גם בכחי' אצ"י כידוע ואפי' החכמה שבקווין שהוא ענין הגילוי שבחכמה יש ראש תוך וסוף והרוחניות למעלה מן הגשמיות והאור גבוה מן החושך וכדומה כו' אבל למעלה מחכמה הגלו' בקווין כו' דהיינו בח"ע שבצמות שהוא חכמה דאורייתא מ"ע ול"ת כנ"ל שיה שם המעלה עם המטה רוחניות וגשמיות כחשיכה כאורה כו' כי הוא הגבה למעלה מסדר ענין השתלשלות מבלי שימצא ראשיתך סוף כלל כנ"ל וזהו שמפרש הטעם הזה אח"כ והמים הי' להם חומ"ה פי' למה הלכו ביבשה בתוך הים העליוני' ונהפך המעלה למטה כו' לפי שהמ"ם עליונים דאורייתא הוא להם חומה בחי' חפץ ורצון ה' שהוא בחי' א"א וע"י שנק' חומה ע"ש הגובה המופלג וההגבה החזקה וכמ"ש בזהר ע"פ ואני אהי' לה חומת אש כו' שהוא מקור כל המקיפי' מימינ"ם ומשמאל"ם חו"ג דרמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כנ"ל וד"ל אבל מצרים שרדפו אחריהם בים לא עמדו להם המים

נוסחא שניה

לנגד שכל האדם כו', כי הם נק' בחי' דומם ממש, אלא אף אותיו' הדבור כו' שבתורה הם ג"כ בחי' גשמיות לנגד שכל האדם כו', אך אעפ"כ שורש של האותיו' התורה הוא למעלה מן שכל האד"ם כו', כי אותיו' התורה נקראו בחי' ארץ שהוא בחי' דומם העליון, וזוהי העפר שבקרקע המשכן (ושמים נק' בחי' שכל כו'), וכת"י ה' בחכמה יסד ארץ, ששורש של הארץ שהמה אותיו' התורה בחי' דומם העליון (עפר שבקרקע המשכן) הוא נעלה שנלקחי' ונמשכי' מבחי' חכמה עילאה כי ה' בחכמה יסד ארץ וד"ל ולכך מגביהי' האותיו' התורה את האדם למעלה למקום שהוא בעצמו כו' לא הי' יכול להגיע לשם, ואף שהם בחי' דומם העליון ממש למטה משכל האדם, אך שרשן נעלה שנמשכי' מחכמה עילאה כנ"ל ולכך מגביהי' אותו כו' וד"ל, ולכך נקראו אותיו' התורה בש' סוסי' כמשל הסוס הגשמי שלמטה במדרגה מרוכבו ואעפ"כ מגביה את רוכבו למקום שלא היה יכול בעצמו להגיע לשם כנ"ל, כמ"כ אותיו' התורה שהם בחי' דומם העליון עפר שבקרקע המשכן כו' למטה ממדרגת האדם כנ"ל מגביהי' את האדם למעלה מה שלא היה יכול בעצמו להגיע לשם כנ"ל וד"ל. וזהו פי' הפ' הנ"ל לא בגבורת הסוס יחפץ כו', פי' כשעוסק בתורה שלא לשמה בלא יראת שמים וכמארז"ל האומר אין לי אלא תורה אפי' תורה אין לו, והוא מפני שלימודו הוא שלא לשמה בלא י"ש כו' לכך אפי' תורה אין לו וד"ל. וע"ז נאמר לא בגבורת הסוס יחפץ כו' פי' שכשלומד בתורה בלא י"ש שהוא לומד שלא לשמה אז הוא רק גבורת הסוס שהוא אותיו' הגשמיים התורה שהם מגביהי' אותו כנ"ל, ולכך נק' אז בגבורת הסוס ולא בגבורתו של אדם, ולכך לא בגבורת הסוס יחפץ, שאין זה חפצו ורצונו ית' שיהי' רק גבורת הסוס בלבד כו' וד"ל, ולא בשוקי האיש ירצה, שזה נק' בחי' שוקי האיש, שהמחשבה שחושב באותיו' הגשמי' של התורה בלבד בלא כוונה לשמה כלל הרי זו נק' בחי' שוקי האיש, שהמחשבה

עליונים מימינם ושמאלם מטעם שלא נתנה תורה להם וגם בשרשם אינם בבחי' העצמות כ"א בבחי' אחורי' דא"א ונק' מצרי'ם מצר י"ם בחי' עורף כו' וכמ"ש במ"א ע"כ נטבעו בים כי לא יכלו לקבל יניקה ממקום הנעלה כזה מבחי' גאה גאה מקור כל המקיפי' כנ"ל וד"ל אמנם יש להבין לאיזה טעם הוחזרו בני' כדי שיטבע מצרים ב"ם ולא יקבל יניקה א"כ מהיכן ידעו מצרים כנ"ל והענין הוא דמסיים הפסוק הפך ים ליבשה כו' עיניו בגוים תצפינה הסוררים אל ירומו סלה פי' אל ירומ'ו לא יוכלו לקבל יניקה מרוב הרוממות גאה גאה כו' כי הגם שאדרכה בבחי' עצמות ההתנשאות דמקיף ופנימי שניהם שווי' כנ"ל וכחשיכה כאורה כו' א"כ גם החושך שרש המצרים יכול לקבל שפע כמו האור מפני העדר תפיסת מקום כו' ולזה אמר הסוררים אל ירומ'ו לפי שגם ברום הרוממות נבדלו ונפרדו כו' וד"ל וזהו וידעו מצרי'ם כי אני הוי' פי' בטביעה זו שנטבעו כים בשעה שהי' התגלות רום הרוממות וגאה גאה ולא יוכלו לקבל השפע אז דוקא ידעו כי אני ה' ולא

 נוסחא שניה

זו היא המדרגה הקטנה שכנפשו שהוא רק בחי' שוקים בלבד וד"ל, ולכך בשוקי האיש ירצה וד"ל.

רוצה ה' את יריאיו כו', פי' יריאיו הם אותן שבטלי' בתכלית בכלות הנפש לעצמותו ית' שהוא גאה גאה כו' כנ"ל ששניהם הבחי' סוכ"ע וממכ"ע כו' כלא חשיבי קמי' בשוה בבחי' אין ערוך כו', שכולם בשוה הם לגבי' בחי' דומם ועפר ממש וד"ל. המיחלים לחסד'ו, פי' כאשר בטל בתכלית, בכלות הנפש אל עצמותו ית', שהוא גאה גאה כו' אז נמשך מעצמותו ית' שהוא גאה גאה כו' בחי' חסד'ו ית' להגביהם שניהם את הסוס והרוכב (כי חסד הוא המשכ' מלמעלה למטה כידוע), ופי' שהוא עניו עסק בתורה לשמה שאחר התפלה, שתחלה בתפלה הוא מתבטל בתכלית בכלות נפשו אל עצמותו ית' שזוהי בחי' יריאיו כו' כנ"ל, ועיי' הביטול שלו, נמשך מעצמותו ית' בחי' חסד להגביהם שניהם כנ"ל וד"ל ואז אינו גבורתו של הסוס (ולא גבורתו של הרוכב כו' כ"א המשכ' החסד שמלמעלה מעצמותו ית' שמגביה שניהם וד"ל כמשי"ת לקמן) וד"ל. וזהו סוס ורוכבו רמה ב"ם, פי' שכשהיריאיו בטילי' כו' לעצמותו ית' שהוא גאה גאה כו', שאז נמשך מעצמותו ית' (שהוא גאה גאה כו') בחי' חסד להגביהם שניהם הסוס והרוכבו לימא עילאה שהוא ההגבהה לבחי' סוכ"ע שנק' בחי' ים כו' שבמחשבה א' צופה כו' כנ"ל וזהו סו"ס ורוכבו שניהם רמה הגביה בימא עילאה וד"ל. וביאור הדברי' הללו הוא, שגבור' הסוס (שלא יחפץ) הוא, כשעוסק בתורה ע"מ לקבל פרס (שיקבל שכר עוה"ב כו'), ולכך נק' גבורתו של סוס שהאותיו' התורה מגביה' אותו, ולא גבורתו של הרוכב כו' כנ"ל, אבל רוצה ה' את יריאיו כו', שבטלי' לעצמותו ית' ואח"כ עוסקי' בתורה אחר התפלה כנ"ל לשמה, ואז סוס ורוכבו רמה ב"ם, ששניהם נגבהי' ע"י

מקדמת דנא והטעם מובן עפ"י הנ"ל שהרי קליפת מצרים בעודנה חיים וקיימים יש להם שורש דשורש עד בחי' אחורי' דאי' כו' וסיכת שפע קיומם מאין ליש הוא מחמת רוב טוב חסדו העצמי שמאריך אף גם לרשעים כחשיכה כאורה כו' אי"כ לא ידעו את ה' אמנם באיבוד רשעים בים בשעת גילוי העצמות ולא יכלו לקבל היניקה או הכירו שהכל תלוי בעצמות א"ס ב"ה גם חפצו ורצונו כו' וכענין יהי רצון מבעל הרצון ואי"כ יכול להבדילם גם בבחי' העצמיות ולא ישתווה חושך לאור כו' ויתפרדו כל כו' הגם שהיו יכולים לקבל מצד שרשם כו' אבל לא חפץ בהם וד"ל [פ"י] אני ה' בחי' פנימיות החפץ והרצון והוא רצונו הפשוט כידוע ולא חיצוניות הרצון שבעורף המאיר להם וד"ל].

 נוסחא שניה

המשכ' החסד מלמעלה מבחי' גאה גאה כו', שמגביה שניהם כנ"ל (ואז אינו לא גבורתו של סוס ולא של רוכבו וד"ל כנ"ל).

וזה ה' נס דק"י. דהנה כתי' הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמחה בו, ופ"י שכשיצאו ישראל ממצרים (שהוא מיצר י"ם, פ"י שהוא בחי' קרירו' שרק לפי השגתו בשכלו את האלקות כן היא האהבה אליו ב"ה, ובאמת לית מחשבה תפיסא ב"י כלל וא"א להשיגו בשום שכל כלל כ"א ע"י הביטול במציאו' למעלה מן השכל וד"ל ולכך נק' בחי' מצרים מיצר ים כנ"ל וד"ל) שאז היו בטל"י בכלות נפשם אל עצמותו ית', שהוא גאה גאה כו', כנ"ל שלגבי עצמותו ית' שניהם הבחי' ממכ"ע וסוכ"ע כלא חשיבי בשוה כי אינו בגדר עלמין כלל (וסוכ"ע הוא עדיין בגדר עלמין שהוא ג"כ בסדר השתלשלו' כמשי"ת), ופ"י שא"ס ב"ה בעצמותו ית' הוא מופשט מגדר עלמין פ"י שמופשט מסדר השתלשלו' העולמו' שהוא בחי' ממכ"ע וסוכ"ע (שהוא הכל סדר ההשתלשלו' כו') אבל א"ס ב"ה בעצמותו ית' מופשט מסדר השתלשלו' העולמו' כו' שאינו בגדר עלמין כלל, וקמ"י כולם שוים כלא חשיבי בשוה (הבחי' סוכ"ע וממכ"ע כלא חשיבי בשוה כנ"ל) שאין ערוך אליו ב"ה, שקמ"י כחשוכא כנהורא שוה ממש וכנ"ל וד"ל. ולכך כשהיו ישראל בטל"י אל עצמותו ית' שהוא גאה גאה כו' שהוא מופשט מסדר השתלשלו' כו' שכולם שו"י כלא כו', עברו בתוך הים דייקא ביבשה, פ"י כנ"ל ש"ים הוא עלמא דאתכסייא בחי' סוכ"ע במחשבה א' צופה כו', ויבשה הוא עלמא דאתגלייא, בחי' ממכ"ע (בבחי' התחלקו' כו') כנ"ל אבל לגבי עצמותו ית' שניהם שו"י כלא כו' שהוא גא"ה גא"ה כו', ולכך כשהיו ישראל בטל"י לעצמותו ית' אז הפך הים ליבשה לפי שעצמותו ית' מופשט מסדר השתלשלו' שכפי ההשתלשלו' א"א להיות מים שהוא בחי' סוכ"ע עלמא דאתכסיי, יבשה שהוא ממכ"ע עלמא דאתגליי, אבל לגבי עצמותו ית'

להבין שורש הדברים הנ"ל בקצרה להיות כי ענין האו"מ לא נתהווה כ"א כאשר יש תהוות כלים שישרה בכלי האו"פ או אור המקיף מקיף את הכלי ומזכה מבחוץ כו' כנזכר בע"ח אבל קודם תהוות הכלים לא יתכן לומר ענין או"מ כלל בכל פרצוף ופרצוף לפי ערכו עד רום המעלות דהיינו גם בא"ק המקיף שלו מעצמות א"ס אינו אלא כשנתהווה בחי' כלי"ם דוקא כמבואר בכתבי האריז"ל והטעם מוכן להיות כי ענין האו"פ ג"כ לא יתהווה מציאותה כ"א כאשר יתמצם בכלי דוקא שהכלי תגביל את האור אז יקרא האור מצומצם בכחי' פנימיות הכלי כו' משא"כ קודם תהוות הכלים אין מקום מסויים לצמצמו והתרחכותו עדיין בשום דבר כו' וד"ל. והנה כאמת תהוות המקיף עם תהוות הכלים באין כאחד דבשורש דשורש ההתהוות קדמה תהוות הכלי להתהוות האורות כמ"ש במ"א ולטעם זה יש כח בכלי הסובב האור נקבה תסובב גבר שתרומם ותגביה האור כענין

נוסחא שניה

שמופשט מסדר השתלשלו' שהוא גאה גאה כו' כנ"ל, לכך הפך הים ליבשה שיכול להתגשם הים שהוא עלמא דאתכסיי' להיות בחי' יבשה וד"ל והוא ע"י שנמשך עצמותו ית' שהוא גאה גאה ששם שניהם כלא חשיבי בשוה כחשוכא כנהורא כו' לכך יכול להפך את הים ליבשה שלא כפי ההשתלשלות וד"ל (שמאחר שאינם תופסי' מקו' שניהם הסוכ"ע וממכ"ע שהוא הים ויבשה לכך הפך י"ם ליבשה כנו' במ"א ע"ש) (ועפ"י פשוט הוא שיי"ם הוא בחי' רוחניו' ויבשה בחי' גשמי', וכשיכול להתגשם הרוחניו' להיות גשמי' א"א שיומשך מעצמותו ית' שלגבי' ב"ה שניהם שוי' כלא הרוחניו' והגשמיות, כדכתי' המשפילי לראות בשמים ובארץ, שלגבי עצמותו ית' שוה השפלות להשפיל א"ע ברוחניו' כמו בגשמי' כו' גם הרוחניו' היא גשמית נגדו כמו הגשמיות וד"ל, ומחמת שניהם כלא חשיבי בשוה לכך יכול להתגשם הרוחניו' וד"ל).

שם נשמחה בו, פי' דוקא ישראל יכולי' להגיע אל בחי' עצמותו ית' שהוא גאה גאה מופשט מסדר ההשתלשלו' כנ"ל, מפני שמקיימין התורה וג"ח כו' שצריכי' להיות בשמחה (שבצדקה כתי' מפורש לא ירע לבבך כו') וזהו שם נשמחה בו, פי' שדוקא ישראל מגיעי' לנס דק"י שיהפך את הים ליבשה מפני שמגיעי' לבחי' עצמותו ית' שמופשט מסדר השתלשלו', והוא מפני שמקיימין התורה ומצות כדכתי' והמים להם חומ"ה מימינם ומשמאלם, שהן הרמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ח, שהוא בחי' שמאל דוח"ה וימין מקרבת, לכך יכולי' להגיע לעצמותו ית' שמופשט מסדר ההשתלשלו' (ולכך מהפך הים ליבשה וד"ל), אבל או"ה שאין להם תורה ומצות לכך אינם יכולי' להגיע למעלה מסדר השתלשלו' כו', כדכתי' רם על כל גוים הוי', שהוא נגבה מהם שאינם יכולי' להגיע כו', וכן כתי' (שם בפ' הנ"ל להלן) הסוררי' אל ירומו למו סלה שהם אינם יכולי' להגיע למעלה מסדר השתלשלו' כו' שיהפך הים ליבשה מפני שאין להם תורה כ"א קבלתם החיות הוא דוקא מסדר השתלשלו' כו'

ורוממות שדיי כו' כניל בענין גבורות הסוס כו' לפי שהסביבה שתסבב האור
 הן בחי' המקיפי' שלמעלה מאוי"פ לזה הטעם המקיפי' שורין על הלבושי'
 דוקא כמ"ש במ"א וד"ל ועל זה השורש מוסב כל ענין הנ"ל ע"פ כי גאה גאה
 כו' דהיינו למעלה מהתהוות המקיפי' נק' גאה גאה כו' כניל ואו דוקא לא
 חפץ בגבורות הסוסים על הרוכב כו' כיא למייחלים לחסדו הוא עצמות שלו
 איס ביה כניל וד"ל.

נוסחא שניה

וד"ל. וזהו וירדפו מצרים כו' שגם מצרים רצו להגיע לתוך הים כיבשה
 שהוא שלא כפי סדר ההשתלשלו' אך איא להם להגיע כו' כניל שהם צריכי'
 לקבל מסדר ההשתלשלו' מפני שאין להם בחי' תורה ומצות כניל ולכך כתי'
 וישבו המים על מצרים כניל וד"ל.

ובאור של הדברי' הנ"ל בענין הפך הים ליבשה כו' שנמשך מעצמותו ית'
 שהוא גא"ה גא"ה ששניהם כלא חשיבי בשוה כו', ופי' כי למעלה
 מהויו' הכלים שהוא למעלה מא"ק כו', אין שם בחי' א"פ וא"מ כלל, שא"פ
 וא"מ הוא השייכו' רק כשיש כלים ושם שייך להיות א"פ המלובש בכלי
 וא"מ המקיף עליה מלמעלה כו' אבל בלמעלה מן הויות הכלי' שהוא למעלה
 מן א"ק כו' אין שייכו' שם כלל בחי' א"פ וא"מ וד"ל (ומה שנק' העיגול
 הכללי בש' מקיף הוא מפני שגם החלל כו' הוא בחי' צמצום וד"ל), וזהו פי'
 משניל שעצמותו ית' הוא גא"ה גא"ה ששניהם הסוכ"ע והממכ"ע כלא חשיבי
 בשוה כו', פי' מפני שעצמותו ית' הוא למעלה מהויו' הכלי' כו' לכך אין
 שייכו' שם כלל בחי' א"מ וא"פ (כיא שניהם הא"מ והא"פ כלא חשיבי קמ"י),
 ורק השייכו' של הא"פ וא"מ הוא בהויו' הכלים שהוא נק' סדר ההשתלשלו'
 (שנק' סוכ"ע וממכ"ע) אבל לגבי עצמותו ית' שניהם כלא כניל, וזהו שניל
 שההיפוך של הים ליבשה שהוא היציא' מן ההעלם לגילוי הוא ע"י המשכ'
 מעצמותו ית' כו', ופי' שלפי סדר ההשתלשלו' (שהוא בהויו' הכלי') צריך
 להיות י"ם בחי' עלמא דאתכסיי' וא"א לו להתגלות כי כן הוא הסדר של
 ההשתלשלו', ולכך נצרך לההמשכה מעצמותו ית' דוקא שלמעלה מסדר
 ההשתלשלות ששם שניהם כלא כו', ולכך הפך הים ליבשה וד"ל. וזוהי ענין
 כל הנרכי' שבתפלה שהוא הבקשה על גילוי אלקו' ופי' כניל שעפ"י
 ההשתלשלו' איא להעלם להתגלו', ולכך הבקשה הוא מעצמותו ית' שיומשך
 ממנו ית' שהוא מופשט מסדר השתלשלו' וד"ל.

יום ד' פ' משפטים בעזרה"י

בזוהר (פ' בשלח ד' ס"ג ע"ב). ומאי הוא ממעמקי קראתיך הכא תאנא כל מאן דמצלי צלותא כו', ומי אמר דוד הכי, והא כתי' בכל לבי דרשתיך, דמשמע בכלל כל לבו ומהו יתור הלשון של ממעמקים כו'. אלא הכי תאנא כל ב"נ דבעי בעותי' קמי מלכא, בעי לכוונא דעתא לרעותא מעיקרא דכל עיקרין. פי' עיקרא דכל עיקרין נק' יסוד אבא, ולכך נק' עיקרא דכל עיקרין, מפני שבו מלוכש בחי' והשפעת המאציל שמשפיע לנאצלים, שכל השפעי' שבנאצלים הוא הכל מיסוד אבא שהוא המקור המשפיע להם, והוא שבו מלוכש בחי' המאציל ב"ה וכונו' במ"א שאור א"ס ב"ה הוא מתלבש בחכמה דוקא כו' ע"ש ולכך נק' עיקרא דכל עיקרין, שבו מלוכש בחי' המאציל ב"ה (והוא המקור המשפיע לנאצלים כנ"ל וד"ל).

(זוהר) מעמקא דבירא, הוא יסוד אבא שהוא נקודת החכמה ולכך נק' עמקא דבירא, שבירא הוא הבינה ועמקא דבירא הוא יסוד אבא וד"ל.

(זוהר) לאמשכא ברכאן מעמקא דבירא בגין דינגיד ברכאן ממבועא דכלא, ומאי הוא ההוא אתר דנפיק מניה ואשתכח ההוא נהר כו' וכתי' נהר פלגיו ישמחו עיר אלוקים. פי' נהר הוא בינה ופלגיו הם המדו' וק', ועיר אלוקים הוא הנוק', וזהו פי' כשמקבלת הנהר שהוא הבינה, השפע מעמקא דבירא (שהוא יסוד אבא כנ"ל) אז משפעת היא השפע שקיבלה כו', לז"א שנק' פלגיו ופלגיו הם ישמחו את עיר אלוקים שהוא הנוק' שז"א משפיע אליה השפע כו', וזהו שמפ' סדר השתלשלו' השפע מעיקרא דכל עיקרין ששם הוא מקור המשכת השפע כי אור א"ס ב"ה מתלבש בחכמה דוקא כנ"ל (והוא יסוד אבא שבו מלוכש בחי' המאציל ב"ה כנ"ל) ואחיכ נמשך משם לבינה ומבינה לז"א ומז"א לנוק' וד"ל.

וְדָא אקרי ממעמקים עמקא דכולא כו', פי' כנו' בע"ח שיסוד אבא אריך כו', ויסוד אימא קצר ומסתיים בחזה דז"א כו', וזהו ממעמקים שהוא הב' עומקים של יסוד אבא ויסוד אימא, וזהו כוונתו בתור הלשון ממעמקים כו' שהוא שיתפלל מעומק עומק נקודת הלב שהיא בחי' יסוד אבא כו' בכדי שיכול להמשיך מעיקרא דכל עיקרין כו' כנ"ל אבל בכל לבי כו' הוא רק בחי' יסוד אימא בלבד כי בינה לבא כו' ולזה כתי' ממעמקי' כו' שהוא הב' יסודו' דאימא בכדי שימשיך מעיקרא דכל עיקרין כנ"ל וד"ל (וכמשיית).

(ב) אמר ר' חזקי' כד עתיקא סתימא דכל סתימין בעי לזמנא ברכאן לעלמין אשרי כלא כו' בהאי עמיקא עילאה כו'. פי' עתיקא סתימא דכל

סתימי' נק' א"א שהוא הכת"ר כו' (שהוא המקיף העצמי), ופי' (כנ"ל בתורה פ' בשלח) שבחי' גאה גאה הוא שהוא ב"ה בעצמותו הוא למעלה אף מן גא"ה שהמה המקיפי' שלגבי כלא חשיבי בשוה כו' ע"ש, וכמ"כ כאן עתיקא סתימא כו' שהוא הכ"ע הוא הבחי' גא"ה גאה שמתנשא על כל המקיפים שלגבי' כלא חשיבי (המקיפי' הפנימיים כי הוא המקיף העצמי וד"ל) (וכנו' במ"א ע"ש), זהו כנו' במ"א שכל ההמשכו' שלמעלה הוא דוקא מבחי' גא"ה גא"ה שהוא כ"ע ב"ה שמשם דוקא נמשכים כל ירידת השפע שמלמעלה למטה שמשם דוקא נמשכים כל ברכת השפע שלמעלה וד"ל (וכנ"ל במ"א ע"ש וד"ל). וזהו כוונתו, כד עתיקא סתימא דכל סתימינן שהוא הכ"ע כנ"ל בעי לומנא ברכאן כו' שממנו דוקא נמשכו כל הברכו' והשפעות כנ"ל (כנו' במ"א ע"פ המשפילי ע"ש וד"ל).

אשרי כלא כו' בהאי עמיקא עילאה כו'. פי' שמכ"ע בעצמו ב"ה א"א לקבל ההשפעה כי הוא רם ומתנשא מאתנו כו', לכך אשרי כלא בעמיקא עילאה שהוא יסוד אבא שבו מלוּבש שפע של המאציל ב"ה לנאצלים שדרך בו יורד השפע לנאצלים כי התלכשות אור איס ב"ה הוא בחכמה כנו' במ"א וד"ל.

ומהכא שאיב ואתנגיד בירא דנחלין ומבועין אתנגידו מניה ומשתקיין מניה כלהו ומאן דמצלי צלותא בעי לכוונא לבא ורעותא לאמשכא ברכאן מההוא עמיקא דכולא בגין דיתקבל צלותי' ויתעביד רעותיה (עכ"ל הווהר). ופי' שמיסוד אבא יורד השפע לבינה שהיא נקרא בירא דנחלין כו' אתנגידו מניה שהוא ז"א שנמשך מבינה כו', ועמקא דבירא נק' יסוד אבא כנ"ל וד"ל.

ומשתקיין מניה כלהו. פי' שזוהי ענין הגדלת ז"א שנגדל הו"א כשיוצא מבטן אימא שהיה תחלה בבחי' עיבור בבטן אימא כידוע שהיה אז בבחי' קטנות תלת גו תלת כו', וכשיוצא מבטן אימא בבחי' לידה אז נגדל כו' (כנו' במ"א ע"ש) וזהו ומשתקיין כו' שהוא הגדלת ז"א כשיוצא בבחי' לידה כנ"ל וד"ל.

ומאן דמצלי צלותי' כו'. פי' שמפ' הפ' ממעמקי' כו' שכל התפלה הוא הכל להמשיך מעתיקא סתימא שהוא הכ"ע להגדלת ז"א שיצא מבטן אימא בבחי' לידה כנ"ל שכשז"א הוא בבחי' עיבור בבטן אימא אז הוא בבחי' קטנות ג' כלילין בג' כו' ולכך צריכי' להמשיך מכ"ע שיצא מבטן אימא בבחי' לידה שאז הוא בבחי' גדלות כו', ולזה צריך להיות התפלה בבחי' ממעמקים כו', ופי' שז"א הוא הוי"ק דאצילות שהוא המדו' דאצילות כדכתי' לך הוי' הגדולה והגבורה והתת' כו', וזהו בחי' ז"א דאצילות שנק' בש' הוי"ה ב"ה כידוע. והנה לגבי איס ב"ה הוא בחי' צמצום גדול שיהי' בחי' שמתלבש ית' שהוא

בחי' ש' הוי"ה ב"ה כי הם בטלים נגדו כו' (כנו' במ"א) והם בחי' יש לגבי' ב"ה שמתלבש במדותיו ית' שהם חו"ג כו', שהוא בחי' יש וצמצום לגבי' ב"ה כו' דכתי' לך ה' הגדולה והגבורה כו', ולכך כשצריכים להמשיך שיהי' ש' הוי' ב"ה שיתלבש במדותיו ית' שהוא בחי' ז"א דאצילות, צריכים להמשיך מלמעלה מש' הוי' ב"ה (שהוא ז"א דאצ"י) שהוא ההמשכה מלפני הוי' ב"ה שיהי' ש' הוי' ב"ה כו' והוא כדכתי' ותתפלל חנה על הוי' פ"י שתפלתה היתה למעלה מש' הוי' ב"ה שהוא ז"א דאצילות בכדי להמשיך משם שיהי' ש' הוי' ב"ה וזהו ותתפלל כו' על הוי' שהוא התפלה מלפני הוי' שיומשך בחי' הוי' ב"ה וד"ל וזוהי התפלה שמלפני הוי' שיוגדל ויתהוה ויומשך שם הוי' ב"ה, הוא ענין התפלה ממעמקים כו' כנ"ל שממעמקי' הוא הב' עומקי' שהם הב' יסודו' דאר"א וזהו בחי' ממעמקי' מעומק עומק הלב ועי"ז דוקא יכולי' להמשיך שיהי' ש' הוי' שהוא ענין ההמשכה שיוגדל ז"א כו'.

ג) ופ"י' כי יסוד דאבא הוא למעלה מז"א, שהוא הביטול בתכלית בבחי' מ"ה שזה הי' מדרגת מרע"ה שאמר ונחנו מ"ה כו' כנו' במ"א, שהוא בחי' יראה עילאה ירא' בושת שהוא למעלה מז"א שהם המדו' חו"ג שהם אהוי"ר, ופ"י' שאהוי"ר תתאה שהם המדו' חו"ג הם בחי' יש ודבר לגבי' בחי' יראה עילאה שהיא נעלה מהם שהיא בחי' יסוד אבא הביטול בתכלית בבחי' מ"ה כו', וכנו' במ"א שיש דחילו ורחימו ורחימו ודחילו שהם כנגד ד' אותיו' של הוי' ב"ה, והוי"ד של ש' הוי' ב"ה הוא הודאה עילאה שהיא נעלה מהם שהם הם בחי' יש לגבוה, שהיא למעלה אף מאהבה רבה כו', ופ"י' שהוא מפני שאף מדת אהבה רבה היא בחי' יש ודבר כמשל האדם האוהב את חבירו שאף שאוהב לו באהבה רבה ונפלאה כו' אעפ"כ הוא בחי' יש ודבר בפ"ע והוא אוהבו מאד (נמצא שהוא בחי' יש נפרד לעצמו והוא אוה"ב וד"ל) כמ"כ למעלה נק' אף האהבה רבה בחי' יש לגבי' יראה עילאה כנ"ל ירא בושת ששם הוא הביטול בתכלית שהוא בטל בתכלית מכל וכל המציאות שאין כלל מי שיאהוב שהוא בחי' מ"ה תכלית הביטול וד"ל [שנתבטל מהותו מכל שאין כלל מי שיאהוב כמשל העומד לפני המלך כו' כנו' במ"א] (ולכך נעלה מד' יראה עילאה ממדת אוי"ר תתאה אף שהיראה עילאה היא ג"כ בחי' מדה והטעם כנ"ל וד"ל). וזהו בחי' מדרגת מרע"ה שאמר ונחנו מ"ה שהוא בחי' יסוד אבא תכלית הביטול כנ"ל וד"ל. וזהו יתור הלשון של ממעמקי' כו' שלא כתי' בכל לבי שבחי' ומדרגה זו של בחי' יראה עילאה הנ"ל שהיא בחי' מ"ה היא למעלה מן הלב שהמדו' חו"ג שבלב הם בבחי' הרגשה בלב בבחי' יש ודבר כו', אבל מדה זו היא נעלה מן הלב שאינה נרגשת בלב שהיא למעלה מן הלב שהם המדו' חו"ג שמלובשי' כלם ממש והיא היא רק מקור הלב ואינה נרגש' בלב (והיא נק' עומקא דלבא וד"ל) (ונק' בא דיא הארץ גליעט שאין נרגש בלב וד"ל), ועי"ז התפלה בעומק עומק הלב שהוא בבחי' יראה עילאה שהוא בחי' מ"ה שהוא בחי' יסוד אבא, ממשיכי' מבחי' כ"ע שהוא עתיקא סתימא כו' שיוגדל הו"א שהוא בחי' ש' הוי"ה ב"ה המדו' דאצילות

שיצא מבטן אימא בבחי' לידה, ופי' שממשיכי' עי"ז שיהי' ש' הוי' כנ"ל וד"ל, ופי' כנ"ל שכל ההמשכו' הם דוקא מכ"ע שהוא בחי' גאה גא"ה כו', שמשם נמשכי' כל הברכו' וההשפעו' כמו שצריכי' להמשיך שירד מטה ושיתרפא החולי כו' שהוא נמשך דוקא מכ"ע כנו' במ"א בארוכה ע"ש, אך הוא רם ומתנשא מאתנו כנ"ל ולכך ממשיכי' הכיטול בבחי' ממעמקי' שהוא בחי' יסוד אבא בחי' יראה עילאה כנ"ל שבו מלובש בחי' ושפע המאציל ב"ה שמשם נמשך לז"א להגדילו כו', וזהו פי' הזוהר הנ"ל כד עתיקא סתימא כו' בעי לזמנא ברכאן אשרי כלא בהאי עמיקא עילאה כו' שכל ההשפעו' נשפעי' בו וממנו נמשכי' לז"א דאצילות כו' ולכך אומר ומאן דמצלי כו' שהוא שיתפלל בבחי' ממעמקי' כו' בכדי שימשיך מיסוד אבא כל ההשפעו' והברכו' להגדיל ז"א כו' כנ"ל וזהו פי' הפ' ממעמקים קראתייך הוי"ה, פי' שממעמקי' שהוא הכל עומקי' דאוי"א ממשיכים משם (מיסוד אבא) שיהי' בחי' ש' הוי"ה שהוא ז"א שיגדל ז"א שההמשכה הוא דוקא ע"י ממעמקי' שנעלה מש' הוי' כנ"ל שמשם קוראין וממשיכי' שיהי' ש' הוי' שהוא ז"א שיצא מבטן אימא בבחי' לידה שאז יגדל כו' וזהו מש"ם דוקא קראתיך שיהי' הוי' וד"ל.

המארייך* באחד מאריכינ לו ימי"ו ושנותיו כו' כתיב ויהי ערב ויהי בוקר יום א', היום לא נקרא אלא כשהוא ערב ובוקר ולא כשכולו יום או כולו לילה וכן השנה לא נק' אלא כשהוא מימים של יום ולילה כו' והטעם הוא לפי שבראשית הבריאה הי' במה"ד לבד ולא נתקיים עד ששתף עמו מדת החסד כידוע ולזה הטעם כל בריאה הוא מב' מדות אלו משותפים חו"ג אור וחושך יום ולילה והחושך קודם לאור כו' כמ"ש ויהי ערב כו' וביאור הדבר הנה גם בעבודת ה' יש מדת יום ומדת לילה אור וחושך וא"א לשום עבודה תמה בלתי שתהא משותפת מב' בחי' אלו דהיינו מתחלה השפלות וההכנעה שמתבושש מגדולת ה' מאחר דכולא קמי' דכלא חשיבי והוא סובב וממלא כו' איך הוא רחוק בתכלית הריחוק העצום בהתקשרותו בעניני העוה"ז וכדומה ויתמרמר נפשו במאד מריחוק זה ויכנע לבבו מאד וכמשארז"ל אין מתפללי"ן אלא מתוך כוב"ד רא"ש שהוא ההכנעה והיינו החושך שקדם לאור והלילה שקדמה ליום כו', התפלה שאחר מרירות ושפלות זו היא היפוך זה, כמו שהאור והיום היפוך החשך והלילה, להיות כי התפלה הוא קרבת אלקים באה"ר בשמחה דוקא כמ"ש קרבת אלקים לי טוב

המארייך: ראה לקמן בהוספות ע' שפז ביאור מכ"ק אדמו"ר הצי"צ ושם רשום: חורף תקס"ג, קודם פי'

כו' וע"י ההתלהבות רשפי אש מן ההתבוננות יגיל בה' אלקים כידוע וה"ז
 ממש כמו האור שיאיר את החושך הן השמחה אלקי' בהתלהבות יאיר את
 העוצב והמרירות שקדם כו' ובלשון הזוהר נק' בשם תשובה עילאה ותשובה
 תתאה כידוע וד"ל ולשניהם אנו צריכים כי כמו שא"א לאור בלא חשך שקדם
 כן א"א לאהבה ושמחה בלא קדימת המרירות מקודם כמ"ש אין מתפללין כו'
 והטעם הוא כנ"ל לפי שכך הוא הבריאה בכל ההשתלשלות דאבי"ע וד"ל.
 והנה כתיב ויבדל אלקי' בין האור כו' דמשמע שהיו תחלה מעורבים יחד
 בלתי קדימה לא' על זולתו וכמעט שאינם במחלוקת ב' הפכי' עד שהבדילים
 וקרא לאור יום כו' והיינו ענין אריכות יום יום שכולו ארוך פי' כשהמדה
 של האהבה הוא ברצון שלמעלה מן השכל והטעם הנק' רעותא דלכא היא
 ארוכה מאד מאד עד שלא יגבילנה השכל לומר מזה הטעם תעמוד ותתעכב
 האהבה הרבה כי מים רבים לא יכבנה כו' כידוע וזהו כללות ענין המאריך
 באחד מאריכין ימיו פי' שבאה האהבה שלמטה מן השכל שהובדלה עפ"י
 השכל וכמ"ש ויבדל כו' ברצון הנק' א"א כידוע והיינו שבו נק' אורך ימים
 יום שכולו ארוך ושם הם בלתי התחלקות והבדלה כלל להקרות אור מובדל
 מן החושך כו' מאחר שהוא למעלה מן השכל המבדילים כו' וד"ל וע"י מה
 יוכל לבא לאה"ר כזו היינו ע"י שמאריך באחד דוקא. וביאור ענין המאריך
 באח"ד יש מתחלה להבין ענין אח"ד שהוא ענין ו' קצוות הגשמי' הוא הנק'
 מקום שיש בו מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום והיינו לאדם שהוא
 בגדר מקום כ"א יעמוד כאן אינו עומד כאן כו' יהי' לו המזרח לפניו
 והמערב לאחור ודרום וצפון ימינו ושמאלו כשיעמוד כך וכשיעמוד למערב
 יהי' בהיפוך אבל לגבי מי שאינו בגדר מקום כלל אין המזרח לו לפניו כו'
 כי כל המקום אינו אלא מהות דבר שנתפשט ונמשך מאין ליש להיות בו"ק
 אלו מזרח ומערב כו' אבל מי שהוא מאין הרי הוא אינו בגדר מקום זה כלל,
 וא"א להבין זה כ"א עפ"י מה שמצינו בארון בהיכל ק"ק שלא הי' מקום
 הארון מן המדה הגם שהי' הארון אמתיים וחצי ארכו כו' הי' ממנו לכל צד
 י' אמות כו' והיינו לפי שהי' גילוי אלקות ד' הדברות בארון שהאלקים הוא
 למעלה מגדר הגבלת מקום ומדה כו' לכך הי' מקום הארון ג"כ למעלה
 מגדר מקום ומדה ולא הי' תופס מקום כלל שהרי הי' ממנו לכל צד י' אמות
 כו' ומתוך זה יובן למעלה באלקים חיים כח הפועל אלקי בנפעלים שהם
 בבחי' ו' קצוות הגשמי' מעלה ומטה אינו בגדר מקום זה כלל ואינו מן
 המד"ה להיות העולם מקומי כלל מאחר שברא המקום הזה מאין וכמ"ש
 הנה מקום אתי שהוא ית' מקומו של עולם ואין העולם מקומו כו' ולא כמו
 שהאדם נתפס בבחי' מקום ד' אמותיו וכמ"ש איזה בית אשר תבנו לי ואיזה
 מקום מנוחתי כו' ועל זה הי' עיקר ההוראה בהיכל ק"ק שאין ההיכל ק"ק
 מקומו לומר שבו ישכון ויתפוס בו הגם שהי' נגלה בו כו' וד"ל. וזהו אח"ד
 אל"ף אלופו של עול"ם פי' האלוף והאדון השוכן בעולם שהוא ו"ק הנבראים
 מאין ליש והוא החיית והדליית חיית הם הז' רקיעי' והארץ שהוא מעלה
 ומטה בכלל ואח"כ מתפשטי' הד' סטרין מזרח ומערב כו' ועל כולם ארז"ל

תמליכהו בשמים וארץ וד' רוחות העולם וענין המלכות היינו ההתבוננות איך שאין העולם מקומו מאחר שהוא אלופו כו' וכנ"ל וד"ל. וענין המאריך באח"ד זה היינו להתבונן איך שהתחלקות ו"ק אלו גם בשרשם בבחי' אי"ן הי' עפי" החכמה שמבדלת לימין ושמאל כידוע וכמ"ש כולם בחכמה עשית והיינו בראשית בחוכמתא ברא המעלה ומטה שהם שמים וארץ כו' וחילקם עוד לד' סטרין יהי אור כו' וכידוע וזהו עושה בראשית וענין עושה הוא לשון הוה בתמידות כידוע וד"ל. והנה חכמה זו שהמשיכה שרש הו"ק רוחניי' ג"כ נמשכה מבחי' א"א כי מה שבחכמה תחלק לימין ושמאל כו' היינו מצד שהוא כבר כלולה מחו"ג שכל לזכות ושכל לחוב כו' כידוע ואמנם ברצון העליון שלמעלה מן השכל והטעם אין התחלקות כלל בין שכל לזכות או לחוב מאחר שהוא לגמרי מן מהות השכל כו' וא"כ אין שורש ומקור עדיין להתחלקות הו"ק כו' והגם אם יש הו"ק גם ברצון הם באריכות מופלג שלמעלה מן השכל כנ"ל במדות שברצון כו' וד"ל וזהו המאריך באח"ד אריכות דאח"ד כי למטה מן החכמה אינו אח"ד באריכות כי כבר הוא מקור למצר וגבול כו' וד"ל ומאריכות האח"ד יבא לאהבה הרבה שלמעלה מן השכל וההתבוננות כנ"ל וזהו שמאריכין ימיו והטעם הוא באמת לפי שקדם ואמר שמע ישראל ופי' ישראל ידוע להיות כי ישראל עלה במחשבה והענין הוא מחשבה דא"א דהיינו למעלה מן השכל וטעם הגלוי אלא מבחי' העלם החכמה חכים ולא בחכמה ידיעא שהוא בחי' ח"ס כידוע ולכך ישראל אותיות ליי רא"ש ליבטל המוחין עליוני' הנק' ראשית כו' והגם שבי' מאמרות נברא העולם והוא הדבור אבל המחשבה קדמה להדבור הרבה כי שרש הדבור תלוי בשכל וטעם כי אבא יסד ברת"א אבל המחשבה שרשה בח"ס הנ"ל שלמעלה מן השכל וכענין מארז"ל שתוק כך עלה במחשבה לפני' כלומר הגם שאינך משיג הטעם שתו"ק כי הוא למעלה מן הטעם והשכל לגמרי והוא המחשבה סתימאה הנ"ל וד"ל והוא בחי' חכמה שברצון העליון כידוע ומפני ששורש נשמה האלקי' עלתה במחשבה סתימאה בבחי' אריכות האח"ד כנ"ל מזה יוכל לבא לבחי' אריכות הימיים אה"ר הנ"ל שלמעלה מן השכל בלתי התחלקות עדיין כנ"ל וזהו שמע ישראל דוקא הוי' אלקינו פי' א' באריכות שהוא שרש ישראל הוא הוי' א' הוא הממשיך חכמה להיות שורש להתחלקות הו"ק הנק' אח"ד סתם כנ"ל וד"ל. וזהו המאריך באחד מאריכין ימיו כי רעותא דלבא שלמעלה מן השכל הוא פנימית הלב והשכל הוא הממשיך חיצוניות גילוי המדות בלב אהוי"ר כו' ופי' בכל לבבך ב' לבבות היינו להורות על בחי' פנימיות הלב ולהיות כי הוא בבחי' רצון שלמעלה מן השכל הנק' אורך ימיים כנ"ל והוא בא מסיבת אריכות האחד ברצון העליון שלמעלה מח"ע דהיינו חכים ולא בחכמה ידיעא כו' הרי ע"י השראת רצון העליון ברצון התחתון שבלב האדם וזה בטל רצונך מפני רצונו פי' רצונך דוקא שהוא אורך ימים כדי שישרה בך רצון העליון הנק'

יום שכולו ארוך כנ"ל וד"ל וענין ושנותיו הוא להיות כי היום שאינו כלול מערב ובוקר אינו יום וכן השנה אמנם בימים עליונים שברצון הגם שאינם בבחי' התחלקות לגמרי ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה קודם ההבדלה כנ"ל עכ"ז נק' בשם מדות אך שהן ארוכין מאד כידוע וגם שם יש חו"ג ואמנם גם הגבורות ארוכין כמו אורך היום וזהו שמאריכין ימיו ושנותיו וד"ל. ובוה יובן ענין ויחד לבבינו לאהבה כו' פי' ויחד שיכוונו ויתאחדו האהבה שמלמטה למעלה עם האהבה שמלמעלה למטה דהיינו כמו שהאהבה עליונה הנק' אורך ימים כנ"ל הוא למעלה מחכמה עליונה כידוע כמ"כ תהי' האהבה תחתונה מכני' למעלה מן השכל והטעם היינו בכל מאדייך כנ"ל שהוא ענין מאריכין ימיו כנ"ל וזהו ויחד לבבינו לאהבה עליונה שלמעלה מן החכמה שתתאחד גם היא עמה להיות ג"כ למעלה מן השכל כו' וכענין יחל לבבי ליראתך דפרשיי שהוא הכנת הלב שיהי' מוכן לקבל היראה עליונה כו' וכמ"כ ענין יהי חסדיך עלינו כאשר יחלנו לך כמ"ש במ"א וד"ל.

ואשיבה שופטייך כבראשונה כו' פי' כי בראשית ההשתלשלות הי' חסד חנם ואח"כ ע"י העלאות מ"נ דוקא הוא גורם המשכת מ"ד כידוע ואמנם לע"ל שיהי' תכלית העילוי למל' ולא תצטרך להעלאת מ"נ עוד ויהי' רק המשכות המ"ד לבד מכל מעשה המצות שגרמו הוספות האור באצ"י כמבואר במ"א אז יהי' שופטייך הם בחי' חג"ת דז"א כמו בראשונה שהי' חסד חנם מבלתי העלאת מ"נ כידוע וגם יועצייך נה"י דז"א כבתחלה כנ"ל וד"ל וזהו צדקתך כהררי אל כו' מה שצדקתך הוא מדת מל' עולה בעליות שונות כאיננו טורין עילאן כו' הוא עכשיו ולע"ל יהי' מעלוות האלו ירידות והמשכות מסוכ"ע לבד מבלתי העלאת מ"נ וזהו משפטייך תהו"ם רבי"ה מלמעלה למטה כמ"ש במ"א וד"ל.

בעז"ש שבת פ' שקלים

כ"י תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם כו' כתיב בטח בה' ועשה טוב כו' ורעה אמונה פי' רעה כמו הרועה המנהיג צאנו בשדות הוא זנם ומפרנסם תמיד כו' כמ"כ בחי' משה ר"מ הוא הזן ומפרנס בכל דור לכללות נ"י הנק' אמונה כי הנה ישראל מאמינים בני מאמיני' כו' פי' שנקבע בנפשם האלקי' מצד שורש חוצבם באלקים חיים ישראל עלה במחשבה כו' ענין התחדשות הבריאה מאין ליש כו' וכאלו רואים בעין השכל ממש האין השופ"ע ומהוה שמים וארץ וכל הברואים שנראים ליש ודבר נפרד כו' ואיכות ביטול מציאות הנפרד לגבי מקורו האלקי כמ"ש כי עמך מקור חיים כו' הם משיגים בתכלית מצד חכמה שבנפשם האלקי' ומה שנק' אמונה הוא ע"ש ההטבעה שהוטבע זה בנפשם מצד שרשם האבות הן המרכבה כו' כמו האומן את היונק שמרגילו מעט מעט מקטנותו עד שכמו טבע בנפשו ולכל אשר יחפוץ האומן ללמדו כו' ואלו הי' מלמדו בפעם א' לא הי' כמו טבעיות אצלו אך מפני הרגילות וגם ההגדלה מידי יום ויום מעט מעט הוטבע בו הדבר שלמדו כו' כמ"כ עד"מ אחדות ה' באבות הנק' אומנים הם אשר המשיכו בכללות נ"י המסתעפי' מהם מעט מעט כאומן את היונק כו' עד שהוטבע אחדות ה' בכנ"י בבחי' טבעיות כאלו רואה בעין השכל ממש כו' לכך המקבלים שפע זו נק' אמונה וד"ל וזהו ורע"ה אמונה פי' מעלת משה ר"מ יתירה על האבות בזה דהיינו שהוא הזן ומפרנס את אמונה זו. וביאור הדבר הוא להיות כי האמונה היא בבחי' ממכ"ע וסוכ"ע לבד, דהיינו איך שהוא ית' מהוה מאין ליש במדת מלכותו כידוע בענין יתברך שמ"ך בפי כל חי כו' פי' מה שבפי כל הברואים השגות באלקות אינו אלא שמ"ך מדת מלכותו כח הפועל בנפעל כידוע ובחי' סוכ"ע הוא למעלה מהשגתם לגמרי ואומרים קדוש הוי' כו' וגם זאת בכלל האמונה תחשב שמאמינים ומשיגים איך שהוא קדוש ומובדל אך למעלה מסובב וממלא הוא למעלה מענין האמונה כו' כי מאחר שאין בעצמות א"ס ב"ה שום תפיסא למקבלים לומר אפי' שהוא קדוש ומובדל כו' מפני שהקדוש ומובדל היינו לשלול ממה שהוא בבחי' ממלא אבל בעצמותו ומהותו גם קדוש לא יתכן לומר אלא כמ"ש אתה ה' לבדך כו' וד"ל. והנה מבחי' העצמיות שהוא ענין לבדך כו' נמשך משם שפע ומזון לרעו"ת האמונה דהיינו שיהי' מושג בבחי' סובב וממלא כו' וזהו כי תשא את ראש בני ישראל פי' ראש בני' הם החכמה שבכנ"י שהוטבע בנפשם מן האבות כנ"ל והתנשאות והגבהות ראש ומוחזן דכנ"י הוא ע"י משה דוקא כי תשא את ראש כו' מפני שבחי' משי"ה הוא רעיא מהימנא לזון ולפרנס את האמונה כמ"ש ורע"ה אמונה כנ"ל וד"ל.

והנה על ג' דברים העולם עומד על התורה ועבודה וגמ"ח עבודה הן הקרבנות בזמן בהמ"ק שהרי אש שלמעלה יורד ע"ג המזבח בדמות אר"י כמבואר בזוהר והיינו ענין כאר"י ישא"ג שהוא פני האר"י להימין כו' וביאור הדבר היינו מ"ש מצרף לכסף כו' כן איש לפי כו' פי' כי הנה אהבה רבה שהוא באה ונמשכת למעלה למטה לעורר את האהבה בכללות נ"י הוא בבחי' מקיף כמ"ש וימינו תחבקני כו' והיינו כאר"י ישא"ג לעורר כנ"י כו' וזהו אינו אלא אחר ההתבוננות בק"ש בפסוק שמע ישראל ובשכמל"ו יחודא עילאה ותתאה ואז בש"ע שהתפלה במקום קרבן יורד האש שלמעלה אהבה רבה מבחי' אר"י הנ"ל ואוכל הקרבן שהוא הנפש הבהמיו"ת כו' דהיינו שמתהפך גם רצון חומר הגוף לה' לבדו ואין בלבו אלא אחד ואין זר אתו כו' וזהו מצרף לכסף כו' פי' עד"מ הכסף המעורב בסיגים בתכלית התערובות כשנותנים אותו בכור המצרף בשלהבת מתברר ומתפרדים כל החלקים שבו עד שחלק הטוב יוצא נקי בפ"ע וכל חלקי הסיגים מתפרדים ויוצאי' מובדלים בפ"ע וכל שיתנו אותו בשלהבת הרבה פעמים יותר יובדל חלקי הסיגים הדקים כידוע וא"כ נמצא שמה שהי' הסיגים בהעלם מתחלה בערבוביא על ידי השלהבת נתגלו ויצאו לידי גילוי וכל שנשתהה הכסף בשלהבת יותר יותר יצא ההעלם עד שגם הדק שבדקין יצא להיפרד בפ"ע ולא להיות מעורב בטוב כו' וד"ל וכמ"כ עד"מ בנפש הבהמיות עם הניצוץ אלקי שהן מעורבים בתכלית מטור' וע"י השלהבת העולה מאליה בתפלת ש"ע מחמת שאגת אר"י דלעילא הנ"ל מתבררים כל החלקים המעורבים ויוצא מן ההעלם כל הסיגים גם הדק שבדקין כו' וד"ל וזהו הטעם שאנו אומרים סלח לנו בש"ע דוקא להיות כי כל מה שהתבונן ביותר העמקות בק"ש וסדר השבחים בפסד"ז בהתלהבות רשפי אש שלמטה צעק לבם כו' יותר נתעורר למעלה אש של מעלה אהבה רבה כו' ואז גם שמים לא זכו בעיניו כו' מאחר דלגבי עצמות המאציל כלא חשיבי המשפיע עם המקבל סובב וממלא כו' וגם למטה נתגלו כל דק שבדקי' שבתעורבו' טור' ואז נעשה חוטא גדול גם בדקות הרע ואומר סלח לנו כי חטאנו כו' מפני שחוט השערה נדמה כהר לגבי אמיתית בעל האמת כו' כמשל מי שעומד לפני מלך שגם תנועה קלה בפריקת עול האימה כמרד יחשב וגם כל יגיעותיו לא יזכיו בעיני המלך לפי שלגבי התנשאות המלך אין לך דבר שיספיק כו' וד"ל וז"ש גבי מומין בדוקין שבעין לדידהו לא הוי מומא פי' דוקין שבעין הוא ההסתרה שבחכמה והשגה אלקי' מצד חומר מחשיך הגוף והסתרה זו שלא נתפס במוח ולב סובב וממלא הוא תכלית הדקות של הרע משבירת רפ"ח ניצוצין שבשעת חטא אדה"ר שנתגשמו כל הברואים וכמ"ש בזוהר דאחשיך אנפין כו' ולכך לדידהו שנלקחים מבחי' אחורי' דאלקים אחרים אין זה מום כי הפרידן מאחדותו בתחלה כו' אך לדידן ישראל עלה במחשבה הוי מום גמור כי ישראל מאמינים כנ"ל וזהו שבהם נאמר עינים להם ולא יראו מפני הדוקין שבעין החכמה כנ"ל וכמו בבלעם שהי' סומא בעין א' כו' אבל בישראל נאמר וכל ישראל רואים כו' וד"ל.

וכל הנ"ל שמתפרר הדק שבדקים אינו אלא דוקא אחרי שירד לעמקות
 ההתבוננות וגם בהתלהבות התפלה כדוגמת הקרבן כנ"ל משא"כ
 מתחלה ה' מעורב טו"ר בתכלית דהיינו כידוע בענין כל דרכי איש זך
 בעיניו כו' שנדמה לו ההר כחוט השערה והוא כשר וישר בעיניו כו' ואינו
 מרגיש הרע כלל אבל כשמתלהב ביותר יותר ירגיש אפי' הקל שבקלות כהר
 גבוה כנ"ל וד"ל. וזהו ונתנו איש כופר נפשו לה' מחצית השקל בשקל
 הקודש תרומה לה' פי' כי הנה במשכן ה' ג' דברים כללים זהב כסף ונחושת
 והוא נגד ג' דברים שהעולם עומד עליהם שהן תורה ועבודה וגמ"ח העבודה
 הן הקרבנות הוא בחי' הזה"ב ורשפי אש התשוקה מלמטה למעלה כידוע
 והכסף הוא חסד עליון מלמעלה למטה אה"ר הנ"ל לעורר האהבה בכני'
 נכסף נכספתי כו' והנחושת הוא ממוצע כלול משניהם והוא התורה
 וכללותו ג' קווין ימין ושמאל ואמצע כידוע וד"ל והנה ידוע ההפרש בין
 קדש לקדוש שקדוש בוא"ו מורה ההמשכה מסובב לממלא לומר שהוא ית'
 קדוש ומובדל מזמן ומקום כו' והוא מתנשא ומרומם מהם כו' כידוע אבל
 קדש בלא וי"ו הוא עצמות הסובב קודם שיהי' סובב לממלא כו' שאז הוא
 ענין הקדושה וההבדלה בעצמותו ולא שהוא קדוש ומובדל מתחתון הימנו
 בלבד כו' וד"ל. וזהו ענין שקל הקדש דוקא להיות משה ר"מ הוא לזון
 ולפרנס האמונה לכני' כנ"ל בענין כי תשא את ראש בני' כו' והיינו שהוא
 ממשיך מקדש העליון העצמות של המאציל ב"ה להיות קדוש בחי' סובב
 לממלא כו' והמשכת קדש העליון הוא בג' קווין ימין ושמאל ואמצע כנ"ל
 ע"י תורה ועבודה וגמ"ח דוקא להיות כי ע"י המצות אנו מתקדשים בקדש
 העליון באמרינו אשר קדשנו במצותינו כו' והיינו בחי' קדוש בו"ו כו'
 והוא ענין שקל הקדש שנשקל במדה קדש העליון בג' קווין כו' וד"ל וענין
 מחצית השקל דוקא כו' להיות כי קדש העליון הזה בא ונמשך בבחי' כף
 מאזניים לשוקלו לחצאין שוין דוקא ומחציתו יתנו כו' ועד"מ כששוקלין איזה
 דבר לחצאין שוין כל שמחצית הא' יותר כבד במשא ויכבד ביותר בירידתו
 מטה מטה עפ"י המעט שמכריעו כן לפי ערך יתעלה מחצית השנית שבכף
 שכנגדו ויוגבה ויתרומם למעלה מעלה כידוע וכמ"כ עד"מ קדש העליון
 נשקל בכף מאזני החכמה עליונה ימין ושמאל פי' המחצית הא' יורד בדרך
 ירידה מלמעלה למטה בבחי' קווין הנ"ל להוסיף אורות באצ"י ע"י מעשה
 רמ"ח מ"ע שכללותם הוא ענין יחוד קוב"ה ושכינתו דהיינו להיות בחי' סובב
 וממלא כו' ומחצית הקדש עליון בכף השמאלי ירידתו בשביל העליו'
 והסתלקות שיתעלה ויתרומם למעלה כשיכריענו הכף הימני כנ"ל במשל
 והיינו מחצית השקל שיתנו תרומה לה' פי' ארמותא להוי' כנזכר בוזהר והוא
 עליות כני' ישראל עלה במחשבה בתשוקה נפלאה מלמטה למעלה בתפלת
 ש"ע ע"י אור חסד עליון דקדש העליון שירד לעורר את האהבה בבחי' או"ח
 כו' וד"ל. וזהו כי תשא את ראש בני' פי' כשתרצה לפרנסם כאמונתם
 מחסד העליון מחצית השקל של הקדש העליון שיוור לעורר את האהבה
 בבחי' או"ח להגביה ולהנשא את ראש ומוחין דכני' כו' ונתנו איש כופר

נפשו כו' מחצית השקל כו' ומאותה המחצית היו הקרבנות שהוא ענין ההעלאות מ"ג מלמטה למעלה אשה ריח ניחוח כו' כידוע והעשיר לא ירבה והדל לא ימעיט כו' והטעם הוא כי כבר נשקל המחצית בשקל הקודש העליון מתחלה כנ"ל וא"כ העשיר במצות והדל במצות שוין כי כך ה"י המדה בתחלה מהמודד בבחי' מאזני חכמה עילאה כנ"ל וד"ל.

לפקודיהם פי' כמו נפקד מקום דוד כו' שהוא לשון חסרון והענין הוא בהיות כי הרי מבואר למעלה בענין שמי"ם לא זכ"ו בעיניו כו' כשהעלי"י הוא בתכלית לגבי העצמות וכן למטה בכנ"י אומרים סלח לנו כו' לפי שאז מתברר תכלית הבריור ויתפרדו כל פועלי און אפי' הדק שבדקים כנ"ל וזהו לפקודיהם פי' שמפרש הטעם למה תשא ותגביה את רא"ש ומוחין דכנ"י כו' הוא כדי שיפקד ויחסר הרע הנדבק בנשמותיהם בערבוביא בהעלם כי מעתה יתפרדו ויבולע המות כו' וד"ל. וזהו ונתנו איש כופר נפשו לה' לשון כופר הוא כמו בעי לכפורי ידי בההוא גברא כו' דהיינו שיוסר ויובדל כל חלקי הרע מנפשם ויתפרדו כל פועלי און כו' ע"י ענין מחצית השקל שיתנו תרומ"ה להו"י שהרי הקרבן שבא ממנו נאכל ונשרף ע"ג המזבח לגמרי באש שלמעלה אר"י עילאה דאכיל קרבנן כו' והוא ארמות"א העלי"י בתכלית שאז יהופך גם הרע לטוב כהמס דונג מפני אש כן יאבדו רשעים וד"ל. וזהו מחצית השקל השנית שבכף השמאלי להעלות מרפ"ח ניצוצי" תרומה לה' כו' אך ערך העלי"י הוא לפי ערך הי"רדה מלמעלה למטה כמחצית השקל הקדש עליון שבכף הימין המכביד ויורד בג' קווין תורה ועבודה וגמ"ח וכללותם רמ"ח מ"ע רמ"ח המשכות מקדש העליון כענין אשר קדשנו כו' וד"ל וכל שמתגברים ישראל ביותר במעשה המצות אז נמדד המדה של קדש העליון בשפע רב יותר ואז ממילא עליית בני"י הגבה מאד נעלה לפי ערך כנ"ל וד"ל. ומ"ש העשיר לא ירבה כו' הגם שתלוי במעשה המצות כו' הרי ידוע דכללות נ"י קומה שלימה היא והראש תלוי ברגל ולכך הדל והעשיר שוין במחצית השקל אך במדידות כללות ההשכלה בשני החצאי' בבחי' או"י ואו"ח תלוי לפי ערך מעשה המצות בכנ"י כידוע וד"ל.

בעזרה"ש לפ"ק

להבין שורש הדברים הנ"ל. הנה שורש ענין ורע"ה אמונה הוא בחי' משה יסוד אבא הממשיך חסדים לנוק' הנק' אמונה כמבואר בזוהר בכמה מקומות ופרטי הדברים הנה מתחלה יש להבין שרש ענין מחצית השקל כו' הנה ידוע דת"ת דאימא כתר לזו"ג ומהחסד שבת"ת זה מתחלק לשני חצאין חצי הא' לז"א ונמשך בג' קווין שלו חג"ת שהן תורה ועבודה וגמ"ח והוא מחצית השקל הנשאר בז"א ומחצית החסדים נמשך לכתר דנוק' והוא כדי

לעשות לה התעוררות העלאת מ"נ כו'. וביאור דברים אלו יובן עפ"י הידוע בענין אתערותא דלעילא שהוא ע"י אתערותא דלתתא מתחלה ומבואר שורש הענין בשער מ"ז ומ"ד כידוע אך יש להבין בו מאחר שאין המ"ד שהוא אתערותא דלעילא אלא ע"י העלאות מ"נ מתחלה מהיכן יהי' כח להעלות מ"נ מתחלה שהרי ידוע שאין שום כח במקבל כ"א שישפיע לו המשפיע מלמעלה כו' אך הענין הוא דב' מיני אתערותא דלעילא הם הא' לעשות הכנה במקבל שיוכל להתעורר ולהעלות מ"נ אל המשפיע והמשכות מ"ד זה אינו אלא מבחי' המקיפי' וימינ'ו תחבקני לעורר האהבה שיהי' אל אישה תשוקתה בהעלאת מ"נ כו' ולא יהי' ממנו שום הולדת ולד כלל כו' אמנם התעוררות המשפיע שנית שאחרי העלאת מ"נ של המקבל הוא בבחי' אורות פנימי' בכלים כו' והוא המוליד כו' וביאור הדבר היינו עד"מ זיווג הגשמי שהחיבוק ונישוק הוא לעשות התעוררות להיות אל אישה תשוקתה כו' ואין מזה שום הולדה כו' לפי שהוא בבחי' העלם האהבה ולא בגילוי בגופו כו' אך הזרע של הטפה הוא בגילוי מן העלם האהבה כו' ולכך מוליד ולא יהי' כ"א אחרי העלאת מ"נ דאשה המזרעת תחלה כמ"כ עד"מ יש ב' מיני מ"ד דאצי' הא' ענין אתערותא דלעילא לעורר את האהבה במקבלים ממל' דאצי' שיהי' למלכות וחיילי' דילה נשמות ומלאכים כו' כח ועוז להיות תשוקת' באהבה נפלאה להתפשט מכלי ההגבלה ולהיות עולין ונדבקין במקורא דכולא בחי' ז"א דאצי' כו' והתעוררות זו לעורר את האהבה היא נמשכת בבחי' העלם גדול דהיינו בבחי' מקיף לבד ולא בגילוי וכמ"ש וימינ'ו תחבקני כו' וכמו שאנו רואים בחוש שיתעורר הניצוץ אלקי פתאום מבלתי שום הכנה מתחלה וזה מח"ע וימינ'ו תחבקני כו' וכמ"ש עד יערה עלינו רוח ממרום כו' ואין מזה שום הולדת נשמה או מלאך כו' כי אין הולדתם מאין ליש מבחי' יסוד שבמל' כו' כ"א מאור הזרוע בכלים דאצי' כו' היינו בחי' גילוי אור התעוררות המשפיע דאצי' הנק' מ"ד הראוי להוליד ולד שהוא דוקא אחרי תשוקת העלאת מ"נ הבא מלמטה למעלה מל' דאצי' וד"ל. וזהו ענין מחצית השקל פי' שקל הקדש הוא המשכות החכמה דבחי' יסוד אבא הנק' קד"ש ולא קדו"ש בוא"ו כידוע ושק"ל הוא המכריע בכף מאזנים כו' היינו כשהחסדים דאבא ואמא נמשכו בבחי' מאזנים דהיינו בבחי' או"י ואו"ח פי' להיות החצי מן החסדים נמשך לנוק' כדי שתוכל להעלות מ"נ בבחי' או"ח [ועשרים הגר"ה שבשקל הוא ב' מיני י"ס דאו"י ואו"ח כו'] והחצי הוא בבחי' או"י בג' קווין דז"א בחג"ת שבו כו' וביאור הדברים היינו המחצית מחסד עליון דאבא יורד כדי לעורר את האהבה במל' בבחי' או"ח והחצי מן החסדים נשאר בבחי' או"י ולפי ערך כובד מחצית השקל באו"י כן יהי' ערך הגבהת מחצית השק"ל בכף מאזני' שכנגדו כשמכריעו ומגביהו בבחי' או"ח כו'. וכדי להבין זה הנה תחלה יש להבין ענין מחצית החסדים בבחי' או"י להיות כי הנה ידוע דרמ"ח מ"ע כללותם הם רק ה"ח ונחלקים לג' חלקים כללים תורה ועבודה וגמ"ח גמ"ח ח"ס דלי"ת להחיות רוח שפלים הוא מלמעלה למטה דהיינו להמשיך שפע למל' הנק' דלי"ת כידוע ועבודה הן הקרבנות שהן העלאת מ"נ

אשה ריח ניחוח כו' והוא בחי' גבורות והתלהבות התשוקה מלמטה למעלה כו' ובי' בחי' אלו בז"א עצמו הן שהן חו"ג ימין ושמאל כו' והתורה הוא הממוצע כי כלולה מחו"ג כמ"ש מימינו אש דת למו כו' אש שחורה ע"ג אש לבנה כו' והוא הת"ת כידוע ובג' קווין אלו חג"ת נמשכים החסדים דכללות רמ"ח מ"ע מאבא שורש כל האצ"י וזהו על ג' דברים האלו שהעולם שהוא ז"א עומד כו' וד"ל וע"כ ע"י מעשה רמ"ח מ"ע ניתוסף האורות בכלים באצ"י עצמו מאור הראשון דאבא כו' אך הוספה זו שהוא בבחי' או"י מלמעלה מאבא כו' נשאר באצ"י ולע"ל כתיב ונגלה כבוד ה' כו' כידוע ומחצית השנית מחסדים האלו נמשך לנוק' להיות עולה בבחי' או"ח כנ"ל וכל שהשפע של חסדים דאבא בתגבורות יותר באורות הנאצלים בבחי' או"י כו' הרי גם המחצית השנית שכנגדו שעולה באו"ח הוא ג"כ בתגבורות ההתנשאות למעלה מעלה כו' כמשל הכובד הגדול ביותר שבכ"ף זה לפי ערך כובדו שמכביד למטה מטה כן יהי' ערך העליו' והתנשאות והגבהות הכ"ף שכנגדו ממש בשוה כי המאזנים הם שקולים כו' וכמ"כ כל שנתוסף האור באצ"י דרך ירידה ביותר ע"י תורה ועבודה וגמ"ח בבחי' או"י כנ"ל כמ"כ לפי ערך זה ביותר יהי' עליית המל' ע"י אתערותא דלעילא ממחציתה השנית שבבחי' או"ח בעילוי היותר גדול כו' וד"ל. וזהו אין טיפה יורדת מלמעלה שאין טפיים עולין כנגדה פי' כי הנה ענין כ"ד כ"ד שמשותיך הם בי' שמות דהוי' שנמשכים לזו"ג יחד מאוי"א כו' אך שהן נחלקים לב' שמות מובדלי' והיינו מחצית השקל כמבואר בלק"ת וכנ"ל אמנם יש בזה עוד מדריגה שלישית והוא להיות כי הטפות חסדי' עליונים שיורדים בבחי' או"ח לעשות בחי' העלאת מ"נ למטה הוא בחי' טפה אחת לבד דהיינו ענין התעוררות כללי בהעלם האהבה כדי לעורר את המקבל ולא לדבר מיוחד דוקא ואנו רואים שהמקבל יתעורר אח"כ בכמה אופנים דהיינו בבי' דברים בדרך כלל באהבה וביראה חו"ג והרי אי"א לומר שהיראה שנתעוררה במקבל נתעוררה מעצמה כי אין לך דבר במקבל בלתי שיבא מתחלה התעוררות מן המשפיע כידוע וא"כ מוכרח לומר שהי' התעוררות היראה שבמקבל ג"כ באותה טפה של חסד עליון שירד מלמעלה לעורר את המקבל אך שהי' בהעלם דהיינו שהי' המשכות התעוררות כללי לעורר את המקבל והי' כלול מכל מה שנתעורר המקבל אח"כ מחו"ג וזהו אין לך טפה שהוא מחצית השקל השנית שיורד בבחי' או"ח מלמעלה שאין העלאות מ"נ מלמטה אח"כ עולה בכפליים דהיינו טפיים מחו"ג אהוי"ר כנ"ל וזהו רמ"ז מ"ש ואוליך אתכם קוממיות' בשתי קומות להורות על הגדלת התעוררות המקבל בכפליים מקומה של המשפיע שירד אליה לעוררה כנ"ל וד"ל.

לפקודיהם כו'. הנה במחצית השקל שנתנו כופר נפשם הי' מהם הקרבנות שהוא תרומה להוי' וביאור ענין התרומה היינו בבחי' או"ח שע"י זה עולה המל' בעליו' אחר עליו' כמ"ש בזהר ארמות"א להוי' כו' אמנם יש להבין מהו ענין לפקודיה"ם שהוא לשון חסרון כמו נפקד מקום

דוד כו' להיות כי מבואר בזהר ויקהל איך שבשבת הוא עליית מל' מקליפת
 נוג'ה ויתפרדו כל החיצוני' שיונקי' מבחי' אחורי' כמו מהצפרניים ידיים
 ורגליים כו' ורוחצות הרגלים מכל טינוף ולכלוך כמ"ש רחצתי את רגלי כו'
 וביאור הדבר הוא בהיות כי הרי ידוע שהמל' הוא ראש לשועלים ותתן טרף
 לביתה ב"ע לכל העולמות גם לנוג'ה שבכל עולם מאחר שמסתרת בסתר
 המדרגות בירידה אחר ירידה להחיות רוח שפלים כו' א"כ יכולים הכל לקבל
 אף החיצוני' עד הע' שרים דעשי' מקבלים מותרי השפע מבחי' הצפרנים
 כידוע בענין ועשתה את צפרניה כו' והנה עיקר סיבת מותרי השפע הוא
 מחמת הערבוביא דטו"ר שנפל בשביר"ה וצריך בירור כידוע ובחכמ"ה דוקא
 אתברירו להפריד ולהבדיל בין טמא לטהור כו' לכך בשבת שעליית מל' הוא
 בחכמה ומוחין כידוע אז נבדלו ונפרדו יניקת החיצוני' ונבדל החול מן
 הקודש ואנפאה נהירין כו' וזהו ענין רחיצת הרגלים הנזכר בזהר ויקהל
 הנ"ל וד"ל. ועד"ז יובן ענין מחצית השקל שהי' ג"כ ענין עליית המל'
 ארמות"א להוי' כנ"ל ואז נפרדו כל החיצוני' ויצא הטוב מן הרע נקי מכל
 פסולת וסיג אפי' מדק שבדקים כנ"ל וזהו ונתנו כופר נפשם פי' כפ"ר
 להסיר ולהבדיל כל חלק הרע מכל וכל כו' והיינו לפקודיהם להחסי"ר
 יניקת החיצונים ממותרי השפע מפני שיבדיל המותרות והשמרי' ויהי' תכלית
 הבירור ע"י תרומת השקלים כנ"ל וד"ל. וזהו כי תשא את ראש כו' פי'
 הגבהות והתנשאות דהיינו עליית המל' בחב"ד שלה הוא ע"י משה דוקא
 שהוא הרועה ומפרנס האמונה כנ"ל וזהו להיותו מבחי' יסוד אבא ואבא יסד
 ברתא פי' מחכמה שבמאציל עצמו נמשך תמיד מוחין חדשים לזו"ג לחזקם
 ומתחלה יומשך מ"ד כדי לברר הפסולת והיינו בחכמ"ה אתברירו הנ"ל והוא
 לעשות הכנה להעלאת מי"ן כנ"ל ואח"כ יומשך מ"ד מהארת יסוד אבא בשביל
 הולדה כנ"ל וד"ל ומכל הנ"ל יובן בבי' מיני המשכות מ"ד הנ"ל שעיקר
 ההפרש ביניהם הוא זה להיות כי החכמה הנקי' קדש עילאה כשנמשכת מבחי'
 עצמותה היא המבררת כל הברורים ויתפרד מכל סיג מחמתה. והיינו כענין
 שמי"ם לא זכו בעיניו וד"ל כנ"ל וכן מצרף לכסף כו' וזהו שבעמקות החכמה
 יתברר כל טעות ויפרד ויהי' השכל נקי כו' משא"כ בחיצונית חכמה יתערב
 הטעות הדק כו' וד"ל והוא המשכת מ"ד בחכמה אתבריר"ו והיינו לעורר את
 האהבה כנ"ל שימצא חייב בעיניו כו' אבל המשכת מ"ד להולדה שאחרי
 העלאת מ"ן אינו מעצמות החכמה כ"א המשכתו והשפעתו בדרך ירידה
 והשתלשלות מטה מטה כמשל כף ימיני היורד כנ"ל ובכל השפעה ימצא
 הפסולת בעולם כידוע ע"כ מזה סיבת התערובות בהשתלשלות העולמות
 מטו"ר את זלעז"ז עשה כו' כידוע משא"כ במ"ד הראשון הנ"ל לא יגור
 במגורו שום מקור למציאת פסולת מצד עוצם ההתנשאות בבחי' עצמות
 שהוא טהור עינים כו' עד ששמי"ם לא זכ"ו כו' וזהו את"ה מרו"ם ה' אויביך
 יתפרד"ו אפי' הדוקי"ן שבעין כנ"ל לפי שבחכמ"ה העצמיות אתברירו לגמרי
 מכל וכל וד"ל ועליה נאמר ורע"ה אמוניה שהוא בחי' יסוד אבא שיו"ר במל'
 לברר בירורים בכל יום כמבואר בע"ח וד"ל.

להבין בתוספת ביאור שרשי הדברים הנ"ל, יש להבין תחלה פי' מאמר הר"מ ריש פ' כי תשא וז"ל מאן מחצית השקל כגון חצי ההין ודא וי"ו ממוצע בין שני ההי"ן, אבנא למשקל בה דא י', עשרים גרה השקל דא יו"ד כו' ע"ש עד סוף המאמר. ויש להקדים תחלה כללות ענין מ"ן ומ"ד הנה מבואר בספרי הרפואה באיכות התהוות הולד מזרע איש ואשה שהוא כמו המחבץ שמניח עור הקיבה בכלי מלא חלב אזי הקיבה החמוצה מפרדת חלק הטוב שבחלב ומתכווץ בפ"ע והקום הנק' מי חלב יתפרד לעצמו כידוע כן זרע האשה מתקבץ תחלה הנק' מ"נ וטפת מ"ד הבא אח"כ עושה פירוד להפריד במ"נ חלק הטוב שיתכווץ בפ"ע וממנו עיקר פנימיות הולד כו' והפסולת שבמ"נ מתפרד בפ"ע וממנו נעשה עור הולד הנק' שליא וכל מיני פסולת כדם הלידה כו' ע"ש וכמארז"ל האודם שבאשה ממנו בשר כו' אבל מן הלובן אינו אלא העצמות והצפרנים כו' הרי עיקר מהות הולד הוא מזרע האשה אך לא הי' מתחלק ונפרד בו הפנימיות מן החיצונית כ"א אחרי המשכת המ"ד שכח הטפה של מ"ד הוא המעמיד ומכווץ את הטוב מהמ"נ כנ"ל ומה שנק' עיקר הולד ע"ש טפת דכורא המוליד היינו לפי שהוא עיקר המעמיד והמקיים אבל לא שמהות הולד ממנו כו' וכמ"ש במ"א וד"ל ויובן כיוצא בזה בהולדה רוחניות מאין ליש נשמות ומלאכי' עליונים ממ"נ דנוק' דאצי' כידוע שעיקר מהותם הוא מהמ"נ דוקא אבל המ"ד דאצי' הוא המברר והמפריד את חלק התמצית שממנו פנימיות הנשמה והמלאך והפסולת שבמ"נ נעשה ממנו בחי' עור הולד הנק' שליא והוא ענין הלבושי' של הנשמה אלקית הנק' צלם כנוכר בזוהר בענין הצללים כו' וביאור הדבר הוא מה שאנו רואים בנפש האלקי' שכבר נתחברה בחומר הרוחניות של נפש הבהמיות שמד' יסודות כו' והרי המה ב' הפכים בערך שהאלקי' מובדל בערך מן גשמיות הנפש הבהמיות ואיך תוכל לירד כ"כ להתחבר בנפש הבהמיות אך הענין שיש בנפש האלקי' צללים הנק' לבוש ועור המכסה עלי' מעת הולדה מאין ליש ואותו הלבוש הוא כח רוחני הנמוך מכל מדריגת הנפש כערך לבוש גשמי לגוף גשמי לכך ביכולתו לירד ולימשך להתחבר ולהתלבש בחומר נפש הבהמיות וע"י הלבושים הנק' צלם מתחברת גם פנימי' גרנח"י של הנפש אלקית בגוף הגשמי וכמ"ש במ"א בארוכה וד"ל או כמו שאנו רואים בכל ניצוץ אלקית אפי' דעשי' בעיה יש פנימיות וחיצונית כמו רעותא דלבא מנקודה פנימיית היא תמצית של נפש האלקית מפנימיית המ"ן דנוק' דאצי' שנברר ע"י המ"ד כנ"ל ובחי' החיצונית הוא פעולת מעשה הטוב במחדו"מ כל היום שלא מחמת התפעלות פנימיות הוא מבחי' פסולת המ"ן דנוק' שיוצא ונדבק סביב לולד כו' ועד"ז גם בנשמות הגבוהות דכריאה ויצירה בהשגות אלקות והתפעלות אהויר' כו' ויש להן לבושי' חיצוני' שמבחי' שלי"א העליונה בעודנם בבטן מל' דאצי' כו' ובאותן הלבושי' עומדים בג"ע עליון ותחתון כמבואר בזוהר וע"ח וד"ל ומה יוכל המשכיל

להבין בכללות ההשתלשלות דכל העולמות מאין ליש מבחי' מ"נ כו' עד שחיצונית דחיצונית דקליפת נוג"ה דבי"ע הוא מד"ם נדות פסולת המ"נ שנשאר בלתי בירור בשעת עיבור ולידה כו' וד"ל.

והנה התהוות המ"נ בנוק' הוא מן המאכלים שאוכלת שנהפך המאכל לדם ובא למוח ונתחזק המוח ע"י זה ואז בכוחה להוריד ממוחה המ"נ כו' והרי ידוע שהמאכל שהאדם אוכל הוא גבוה בשרשו מנפש האדם מפני שנפל המאכל בשבירה משם ס"ג כו' וכמ"ש במ"א בארוכה בענין כי לא על הלחם לבדו כו' דמאחר שאנו רואים שהאדם יחי' ויתקיים ע"י המאכל מוכרח שהמאכל גבוה ממנו לכך מחייהו כו' וכנראה בחוש שיתוסף שכל חדש באדם ע"י המאכל מה שלא הי' יכול לחדשו מקודם שאכל כענין עד לא אכילנא בשרא דתורא כו' חמרא פקחא כו' וא"כ הי' שכל זה החדש במאכל דוקא בבחי' העלם שנפל מטעמים העליוני' דס"ג כו' מאחר שמצד עצמות הנפש לא הי' מחדש שכל זה כו', והגם שאינו יכול להמציא שכל זה העמוק מנפשו שנלקחה מחכמה שבאצ"י עפ"י סדר ההשתלשלות כו' אבל מצד המאכל ששרשו קודם שנפל בשבירה הוא בבחי' נקודים שלפי האצ"י אשר החכמה דשם הוא הגבה מאד נעלה מחכמה דאצ"י שבכרודים אחר התיקון כידוע לכך ימצא השכל ע"י בשרא דתורא מה שלא הי' יכול להשיג מקודם וכמבואר כ"ז במ"א וד"ל ומאחר שכן גם במל' דאצ"י יובן כן להיות כי ידוע ענין המאכלים שהמל' אוכלת היינו מה שהיא מלקטת ניצוצותי' הקדושות מרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה כי בכל לילה כתיב ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה כו' פי' מסתרת בכל העולמות דבי"ע ומשפיע להם מזון גם להיכלות דנוג"ה מאחר שיורדות בסתר המדריגות להחיות רוח שפלים הכל מקבלים כידוע ובעת התפלה הוא שעת העליי' שלה כמבואר בפע"ח וביאור הדבר היינו שהעלאת מ"נ של כל הנבראים פנימיות וחיצונית דבי"ע שמעלין לה בעת קבלתם השפע הוא כדוגמת המאכלים וכשמתחברים אח"כ בחב"ד דנוק' ונעשה מוחין חדשים מהם בכל בוקר בזאת היא עולה בעלייתה בשעת התפלה כו' והטעם לחיזוק וחיידוש המוחין דנוק' הוא ע"י אכילתה ולקטתיה בהיכלות נוג"ה דבי"ע המעורבים טו"ר דוקא לפי שהן בשרשם קודם השבירה משם ס"ג שלפני האצ"י וכמו המאכל גשמי שיוליד שכל חדש במוח כנ"ל במשל כמ"כ מאחר שסיבות ירידות ההשתלשלות כ"כ עד מציאת נוגה הוא מחמת השבירה דס"ג דנקודים כידוע א"כ יש בחלק הטוב שהיא מבררת בנוג"ה ועולה למ"נ דנוק' דאצ"י יתרון מעלה מן המ"נ עצמן עד שיתן לה תוספת חיזוק ותוספת מוחין חדשים ונעלי' מן הראשונים בכל בוקר כו' וד"ל וכשנתחזק ונתחדש המוחין דנוק' ע"י הברורים דבכל לילה אז קמיה בשח"ר ומעלה מ"נ שלה שנמשכי' מחב"ד שלה שנתחדשו מן המאכלים שאכלה כו' וזהו הברור הראשון שהוא עליות המל' בשעת התפלה בחב"ד שלה

שממשיכי' מ"נ ועולין אח"כ למעלה לקבל מ"ד כמבואר בזהור דאשדי מ"יין לקבלי' כו' וד"ל והמשכת המ"ד הבא מלמעלה אחרי עלייתה הוא הברור השני לברר את שכבר נברר דהיינו לברר את המ"ן שעולה כו' וביאור הדבר היינו כמשל המחבץ הנ"ל שאינו אלא להפריד התמצית מן הפסולת כו' כמ"כ עד"מ המשכות טפת דכורא דאצי' הוא כדי לברר המ"נ דנוק' דאצי' ויובדל חלק הטוב והתמצית בפ"ע ויתפרדו כל פסולת בפ"ע כו' וזהו עיקר היחוד עליון דהיינו כדי להוליד נשמות הגבוהות ומחיצונית הנדחה לחוץ יומשך שפע מותריות לחיצוני' עד הע' שרים דעשי' כנ"ל והנה הברור שאחר ברור הזה מהמ"ד הגם שאין הנולדים מתהווי' ממהות המ"ד כנ"ל עכ"ז הוא עיקר המקור ועל שמו יקראו כמו פלוני הוליד פ' שהולד נק' ע"ש האב דוקא המוליד כידוע והטעם הוא שהרי המעמיד הוא העיקר והכל הולך אחר המעמיד כמו שאנו רואים שאור שבעיסה או שמרים הטובים שמעמיד' כל עיקר העיסה והיין וכדומיהו ובלעדם יאבדו ויקלקלו לגמרי מפני שנותנים כח גדול להתקיים וגם סיבת הפירוד הנ"ל ימצא מפני כח של המעמיד כו' וכל מה שימצא טעם בעיסה והיין הוא רק מן השמרים או השאור כו' וכמ"כ יובן איך שטפת דכורא הוא הכח העיקרי שמעמיד ומקיים כל מ"נ דנוק' וגם יפריד בו כנ"ל ונק' היולי בלשון החכמים וד"ל ואעפ"כ אין מהות הולד ממנו כנ"ל וכמ"ש כל זה במ"א וד"ל [ולטעם זה נשמת משה ויוסף שהי' עיקרם מחלקי המ"ד היו בחי' אלקות ממש כמ"ש במ"א וד"ל].

והנה ידוע דמ"ה וב"ן דא"ק הוא שורש מ"ה וב"ן דאצי' שאחר התיקון שהן מ"ד ומ"נ הנ"ל, ושורש מ"ה החדש דא"ק ממצחא שהוא מלך הח' הדר כו' הוא שם ע"ב דחכמה שבמצחא כו' ושורש ב"ן דא"ק הוא ס"ג דבינה דא"ק ובחכמה אתברירו היינו חכמ"ה דא"ק שמאיר במצחא ונשתלשל עד שם מ"ה שבז"א דאצי' שהוא המ"ד הנ"ל ויש להבין כל זה וגם למה דוקא בחכמ"ה אתבריר'ו כו' להיות שהרי ידוע דבינה הוא ההשגה והבנת המושכל שהוא יש ודבר מה ולכך הוא בס"ג אותיות ג"ס כו' ומחמת הרגשות דבר מה שבבינה יפול הנופ"ל בבחי' פירוד השפע בחלקים רבים עד שיהי' הטעות נולד ג"כ בשכל זה המורגש וכדומה והוא משל להבין סיבת השבירה בס"ג דוקא וד"ל ואמנם בחכמ"ה שלמעלה מן ההשגה לגמרי לא יפול הנופל בשום טעות זר כו' מפני שהחכמ"ה היינו נקודת ההשכלה ותמציתה כלתי תמשך עדיין לאורך ורוחב באותיות ההשגה כידוע והוא תכלית הביטול והפשטת יש ודבר כו' ולכך נק' כ"ח מ"ה לומר מה פשפשת כו' וכמ"כ עד"מ למעלה לא הי' סיבת השבירה משם ע"ב שבחכמ"ה כ"ח מ"ה להיות כי היא בבחי' תכלית הביטול משום הרגשת יש ודבר מ"ה כו' היא קרובה יותר לאור א"ס כידוע שאור א"ס אין בחי' גילוי השראתו כ"א בדבר שהוא תכלית הביטול וההפשטה מיש ודבר מ"ה כו' ולכך התלבשות אור א"ס בחכמ"ה כ"ח מ"ה דוקא וזהו הטעם שלא היתה השבירה משם ע"ב דחכמה כי השבירה היא ירידה הגדולה מאור א"ס להתהוות מציאת נפרדים לגמרי כמו נוג"ה דאבי"ע

כו' וכל שאור אי"ס מאיר בכלי החכמה מפני הארת אור אי"ס לא יתערב זר וחיצוני' כלל בחכמה מפני תכלית הביטול כו' וזהו הטעם ג"כ שהחכמה מבררת להיות כי נדחה ממנה כל פסולת ויוצא מופרד לעצמו בלתי יתערב בנקי וכמו בעמקות השכל יבורר כל טעות ויצא לאור כל שכל שנפל בטעות כו' מפני שלפני אור החכמה ימצא גם הדקות של חשך הטעות כמו שהאור הגשמי יאיר את החושך ולכך נק' החכמה אור כידוע בענין יהי אור כו' וד"ל.

וזהו הטעם של כח המ"ד דו"א דאצ"י שיברר בירור אחר בירור במ"נ דנוק' כנ"ל לפי שבחכמה אתברירו דוקא והוא שם מ"ה כידוע והמתברר דשם ב"ן דנוק' שרשו קודם השבירה מס"ג דא"ק שממנה סיבת השבירה כנ"ל ומ"ה החדש דממצחא דא"ק הוא המברר כו'. וביאור הדבר כי הנה ענין א"ק ידוע שהוא כמו בחי' יחידה שבנפש שבה יש ג"כ כל מה שמסתעף ממנה בנר"נ דהיינו שכל ומדות והשכל שבה נק' חכמה קדומה כו' כמ"ש במ"א בארוכה והנה החכמה הקדומה במאציל עצמו הוא שם ע"ב הגנוז במצחא דא"ק ויוצא הארתו דרך כלי המצח בשם מ"ה לברר את הב"ן כו' ונוכל להבין מזה איך שהמתברר גבוה באמת הגבה מאד נעלה מן המברר כו' שהרי המצח הוא מסתיר לגמרי אור השכל שבמוח וההארה שיאיר במצחא כמו חכמת אדם שתאיר פניו כו' אינו רק בחי' חיצונית ההארה לבד משא"כ ס"ג דא"ק שמאוזן כו' שהוא המבחין בין טוב לביש במוח הבינה הוא בחי' פנימיות דא"ק הרבה יותר כו' ויובן זה עד"מ אדם שמגלה איזה שכל עמוק שהי' צריך לביאורו ריבוי דברים מאד והוא אומרו וכוללו בתיבה א' הנה הסתיר והעלים כל עומק השכל בתיבה זו ולא נגלה ממנו רק אפס הקצה דהיינו מה שמובן קצת מאותיות התיבה לבד והרי זה דומה לאור הגדול שבבית שמאיר דרך נקב קטן לחוץ שאותו האור שמאיר דרך הנקב הגם שהוא מעצמות האור שבבית אבל הוא מאד מעט מזעיר אך שיכולים להכיר כל האור כי מן המעט יבינו את הריבוי מאחר שמהות א' הם כמ"כ ההשכלה המעוטה שמשיגים בתיבה זו הוא כמו הנקב מן העומק של כל השכל הנעלם בה אך יכולים להשיג כל השכל ע"י תיבה זו מאחר שהשפעת השכל בתיבה זו הוא מעצם א' עם השכל כו' משא"כ אם מעלים כל עומק השכל באיזה משל וחידה או בסיפורי מעשיות כמו סיפורי מעשיות שבתורה שנרמזים בה כל רזין דאורייתא כידוע הרי זה אינו דומה כלל למשל נקב שבבית שהרי אין מובן כלל מעצם השכל הנעלם במשל וחידה כי המשל ענין זר לגמרי הוא והנקב יש בו מהארת העצם כנ"ל אך אין זה דומה אלא לכלי מסך מבדיל כמו הפרוכת העב שמחשיך ומעלים האור לגמרי ועכ"ז הארה בעלמא יכולים להכיר מתוכו כידוע והארה זו אינה מעצמות הארה שלפני הפרוכת כלל רק הארה דהארה כו' וד"ל.

ועד"ז יובן ההפרש בין נקבי העינים ואח"פ דא"ק להארת המצחא כי הלא הנקב שבעין יומשך בו מפנימיות המוחין שבמוח כידוע בענין בת

היענה כו' וה"ז כמשל האור שמאיר דרך נקב שבבית וכמבואר בע"ח וכן נקבי הא"פ כמבואר שם שהוא כמשל הנ"ל בתיבה א' שנגלה בה מעצם השכל כו' משא"כ הארת המצחא מאחר שהמצח כלי מסך להסתיר לגמרי אור השכל שבמחשבה גם כשיבקע האור בו אינו אלא בחי' הארה דהארת המוחין ולא הארת המוחין עצמן כו' ועוד יובן זה עדי"מ המתעורר מעצמו מצד התכוננות שכלו ותכונותו שזהו הארות עצמות שכלו משא"כ מי שמתעורר מהתעוררות אחרים שאותם האחרים נתפעלו משכלם שאצלו הוא רק הארה דהארה כו' וד"ל ועד"ז ממש יובן ענין שם מ"ה החדש שממצחא דא"ק הגם שמאיר פניו ומחזק את הנמוך ממנו עד ז"נ דאצי' אינו אלא הארה דהארה הגם שהוא המברר דוקא כי בחכמ"ה דשם מ"ה אתברירו כנ"ל אמנם המתברר שהוא ב"ן דא"ק שממנו השבירה עד ב"ן דנוק' ושרשו ס"ג דאון הרי הוא מבחי' פנימיות דא"ק מפנימיות מוח בינה דא"ק כנ"ל וד"ל ומזה הטעם יובן למה תהי' אשת חיל עטרת בעלה לאחר שיתברר שם ב"ן כי הגם לאחר שנפל בשבירה המ"ד הוא המברר כנ"ל אבל לאחר שנתברר הוגבה לשרשו בפנימית א"ק כנ"ל וכמשל המאכל שלאחר שנתברר ונתעלה למוח הוא מחזק את המוח כנ"ל וד"ל.

ועתה יובן המאמר הנ"ל אבנא למשקל דא' י' פ"י עדי"מ האבן אשר למשקל הרי האבן בעצמו אינו כלום כי הסחורה הוא העיקר וכוננתו אינו אלא לידע משקל הסחורה כמה הוא וע"י האבן ששוקל כנגדה הוא יודע משקל הסחורה מפני שמשקל האבן ידוע וכשיהי' משקל הסחורה כמשקל האבן הרי זה טוב ואם יפחות משקלה יגרע ערכה כו' וא"כ אין האבן אלא לתועלת הידיעה שיתברר ע"י משקל הסחורה אם לפחות או לגרוע כו' וכמ"כ עדי"מ הנה החכמה נק' י' כידוע וכשהבירור דמ"ד הנ"ל ע"י החכמה דשם ע"ב דבמצחא כנ"ל אז הוא כמשל האבן השוקל הסחורה כו' כן המ"ד הוא שוקל ומברר המ"ן להפריד בו הברור מן הפסולת ועי"ז ידע ערכו ולא יהי' בערבוביא טו"ר שלא יודע ערכו כו' וא"כ המ"ן הוא העיקר שממנו נולד הולד כנ"ל שהוא מפנימיות א"ק יותר כו' שעליו הכונה לידע ערך הטוב שבו כו' אך מפני חסרון ידיעה בא משקל המ"ד לשוקלו ולהכריע בו את הטוב שיעלה למעלה והרע יפול כי זהו עיקר הבירור להעלות הטוב ולהפיל את הרע למטה וכנזכר בע"ח בכל הבירורים כמו בירורים דע"י מה שלא יוכל להתברר ולעלות לע"י יפול למטה הימנו דהיינו שיוברר עוד הפעם ע"י א"א ויעלה הטוב לא"א ומה שלא יוכל להתברר ולעלות לא"א יפול למטה הימנו באו"א דהיינו שיתברר ע"י או"א ויעלה בהם ועד"ז עד סוף כל המדרגות דהיינו מהפסולת האחרון שא"א להתברר הטוב ממנו גם בעולם היצירה יפול למטה להתברר בחכמה דעשי' לא יתברר הוא הפסולת הגם מכולם שאין לו בירור לעולם והן הגבורות הקשות דז' מדורי גיהנם כו' וזהו שקראו בשם אבנא למשקל מפני שאין הנולד ממהות המ"ד אלא ממהות המ"ן שהוא העיקר והמ"ד אינו בא אלא להכריע את הטוב שבמ"ן שיעלה

מעלה כו' וד"ל ועכ"ז הרי עיקר כח המעמיד בטיפת דכורא כי נק' היול"י כו' וכנ"ל במשל שאור שבועיסה כו' וכמו משקל האבן שכל המשקל שימצא בסחורה ימצא באבן וזהו תכלית פעולה כשמשקלה שוה אליו והרי האבן מכריע ומעמיד שקל הסחורה בכף שכנגדו ע"י כובדו כו' מזה מובן הנמשל שעיקר המוליד הוא טיפת דכורא אך שאין מהות הנולד ממנו כנ"ל וד"ל וזהו שנמשל לאבן כי המים שבאים בבחי' דומם האבן הם באים במדה כמ"ש אבנים שחקו מים כו' כמ"כ החכמה שבמ"ד נק' טפת דכורא שבאה במדה כלומר שמתחלקת לברר כל פרטי המדות כמו המדה של הנצח יבורר בחכמה שבנצח וכדומה חכמה שבהוד יברר ההוד וקודם שירדה החכמה בדומם האבן היו כל המדות כלולים בה ונק' נצח והוד שבחכמה כו' ועד"ז בחכמה שבמל' הבירור הראשון דמ"ג הנ"ל וד"ל.

עשרים גרה השקל דא יו"ד, הנה מתחלה אמר מחצית השקל הוא הוי"ו הממוצע כו' וחזור ומפרש איך כשהי' מחצית זה בהעלם בבחי' מילוי ביו"ד והוא השקל השלם עשרים גרה הי' יו"ד ומתחלה יש להבין כללות ענין המילוי בכ"מ להיות כי ידוע ענין העיבור שהולד כלול בהעלם בבטן אמו דהיינו שישנו במציאות רק שאינו בגילוי כו' כך ענין המילוי הוא כשהמתגלה הי' תחלה בהעלם נק' אז בשם מילוי כמו עדימ הדבור הוא מן השכל אבא יסד ברתא כידוע והרי אותיות הדבור מה שירצה לדבר עפ"י השכל הי' צריך תחלה לחושבם במחשבת שכלו איך לדברם וכשהיו אותיות הדבור שידבר תחלה בשכלו היו כלולים בהעלם בתוך השכל כעובר במעי אמו כמו אותיות יו"ד שהי' ראשית הכונה על נקודת י' לבד בלא וי"ו דלי"ת וכשבא לדבור יתפרש בו"ו דלי"ת אך גם כשהי' במחשבתו הי' כלול מוי"ו דלית שיפרש בדבור רק שהי' בהעלם וזה נק' מילוי וד"ל ועד"ז בכל גילוי התהוות מגבוה לנמוך כמו משכל מדות הגילוי של המדות היו כלולים בהעלם בתוך השכל בבחי' מילוי וכיוצא בזה וד"ל וגם כאן הוא מפרש שוי"ו דלי"ת הוא מ"ה וב"ן דאצי' הוא מחצית השקל ממוחין דאוי"א עצמם שבאו לידי גילוי הי' כבר בהעלם בבחי' מילוי בי' דנקודת חכמה שקל השלם שהוא שם ע"ב דחכמ"ה כשהי' במלוי יודי"ן שאותו הי' בלא וי"ו דלי"ת בגילוי רק בהעלם כנ"ל וד"ל. וזהו שמתחלה קראו בשם אבנ"א דאיהו י' לבד והיינו נקודת טפת אבא עצמו כנ"ל ששרשו משם ע"ב דאי"ק שבתוך המצחא כו' וממנו נשתלשל למטה בגילוי במ"ד דז"א דאיהו וי"ו ממוצע בין הא' עילאה לתתאה שיהי' כוחו ג"כ לברר המ"ג דנוק' כידוע וכמו עדימ המים שבאבן בהעלם מפני חלק הדומם וכשיתגלה יהי' מים דדכורא כו' שנמשכים מוי"ו דלי"ת בחי' דומם שבחכמה עילאה טפת אבא הנק' אבנא כו' וד"ל [וזהו הכל הי' מן העפר פ"י מדומם שבחכמה כו'] והנה עשרים גרה השקל הם י"ס דאוי"ו וי"ס דאוי"ח כי בחכמ"ה די' דע"ב עיקר הבירור וידוע דבכל בירור יש ב' אופנים הא' בחי' או"י דהמברר שיורד מלמעלה למטה בי"ס והב' מה שמכח המברר נברר ועולה מלמטה למעלה בבחי' או"ח בי"ס ג"כ והוא אותו

כח עצמו של המברר כו' כי נעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו פי' כמו שהארת הראשית שהוא החכמה בסוף שהוא המל' כן הסוף נעוץ בתחלה מלמטה למעלה כשעולה בבחי' או"ח רק שסדרן מהופך שהתחלה נעוץ בסוף מעילה לעילה בירידות המדריגות מכתר לחכמה כו' ובחי' האו"ח מהסוף לתחלה הוא בהיפוך שהכת"ר עולה ראשונה ואח"כ החכמה כו'. וביאור דבר זה הנה מבואר במ"א עפ"י משל או"ח של השמש בארץ שהרי אנו רואים תחלת הזריחה מגוף השמש מלמעלה למטה הוא יורד ומתקרר בסוף כו' וכשמכה האור בארץ ועולה בבחי' או"ח יהי' החום בארץ יותר מכשהוא באמצע שכל שעולה יותר מתקרר כמבואר בספרי התכונה שבאמצעות הגובה האויר קר כו' וד"ל. ועתה יובן ענין מחצית השקל פי' מן אבנא הנ"ל שקל השלם בעשרים גרה או"י ואו"ח יורד המחצית לידי גילוי בו"י דוא כנ"ל לעשות תרומה להוי' פי' לברר המ"ן דנוק' לעלות הטוב שבה לה' בבחי' אצי' והמתרות יפול ויפרד למטה כנ"ל. וזהו ארמות"א שהוא עליות המל' מחיצונית שלה כי מלבושיה החיצוני' דנוג"ה דבי"ע נלקחים מפסולת המ"נ כמשל המחבץ הנ"ל ובשעת העלי"י בכל שחר הנה היא אפשיטית מכל פסולת ומתברר ועולה הנקי והטוב להוי' בבחי' אצי' ממש ומזה הוא הולדת נשמות ומלאכי' פנימי' כנ"ל וכמו בכל שבת הוא עליות המל' היינו שנפרדים ממנה כל החיצונים כידוע וד"ל וכשהוא עולה בבחי' או"ח הכתר עולה ראשונה כו' וד"ל.

וזהו ונתנו איש כפר נפשו לה' פי' כפר הוא הפדיון שפודה נפשו משחת וכל פודה הענין הוא שנותן חליפין במקום נפשו שהוא הממון ונפשו ישאר לו כו' וכמ"כ הנה באמת יש מקום ליניקת החיצוני' בקרבנות המזבח מבחי' אחורי' דאחורי' דקדושה שהרי ידוע בזוהר בעשן המערכה שהי' מתעכב ברקיעי' דעשי' ונדחה ומתעכב לצפון להיכלות דנוג"ה להחיותם וליתן להם טרף ומזון כו' ע"ש והיינו הבירור של הפסולת דוקא כשיש להם יניקה מן הפסולת כמו העשן כו' שאז הריח ניחוח לה' מן הקרבן עצמו עד רום המעלות מפני שנתברר כו' וגם חטא האדם מתכפר עי"ז כשנותן כופר נפשו לחיצוני' בעשן הקרבן וכמו שהשלמים היו למזון גם ליניקת החיצוני' מן הפסולת כו' וזהו הפדיון כמו שאומר זה חליפתי כו' כן אומר זה כפרתי פי' מה שהחיצוני' יונקים מפסולת קרבנות הוא לכופ"ר ופדיון לנפשו מרדת שחת אל החיצוני' ונשאר נפשו נקי לעלות לה' לבדו ואין זר איתו כו' וכן נעשה בכללות כל העולמות שנפרדו החיצוני' מן הפנימיות דהיינו כנ"ל שהחיצוני' יניקתם ממותרי פסולת המ"נ כמו השליא ודם נדות כו' וכשנותנין להם יניקתם נתפרדו בפ"ע ואז ארמותא להוי' שהוא עליית פנימית המ"נ

וד"ל: עד כאן נמצא בתו"ח הנ"ל.

נקי: בבוך 260 זך ונקי.

וכשנותנין: בבוך 260 וכמו"כ וכשנותנין.

בתכלית הברור מכל סיג כו' ותרומה זו נעשה ע"י המ"ד המכרר כי בחכמה אתברירו כנ"ל וד"ל וענין אין טפה יורד מלמעלה כו' היינו במחצית שקל זה שיו"ד מ"ד כדי לברר והוא טפת יסוד ז"א ששרשו טפת אבא כנ"ל טפיים. עולין כנגדן בעליות המל' כי מבואר למעלה דס"ג דא"ק הוא העיקר והארת המצחא דשם מ"ה אינו אלא הארה הארה כו' וא"כ לאחר שנתברר הבין גדול כוחו בכפליים ממ"ה כמ"ש עטר"ת בעלה וד"ל. וענין ורעה אמונה היינו לעשות כח ההעלאת מ"נ כנ"ל וכמש"ל אנשים ללמוד לקבל בבחי' או"פ ונשים לשמוע שמתפעלים מכללות הענין כו' שהוא בבחי' מקיף לבד כו'.

בעזרה"ש שייך לביאור פ' שקלים

להבין* בתוספות ביאור מ"ש בר"מ העשיר לא ירבה כו' מעשר ולא אחד עשר כו' והדל צדיק לא ימעוט עשר ולא תשע כו' והנה משמע שהי' ראוי למנות י"א אך שאין להוסיף על עשר וכן משמע שהי' ראוי למנות תשע אך שאין לגרוע מיו"ד הענין הוא כמבואר בפרד"ס שכאשר מונין הכת"ר והדעת היו י"א ומלבד שניהם הוא רק ט' אך שאין למנות אלא י' לכך כשמונין כת"ר אין מונין הדעת וכשמונין הדעת אין למנות הכת"ר כו'. וביאור הדברים הנה ידוע דכת"ר הוא הממצוע בין מאציל לנאצלים כי חיצונית כת"ר שרש וראש הנאצלים ופנימיות הכת"ר הוא חיצונית ע"י בחי' תחתונה שבמאציל כו' ומה שנמנה הוא מחיצוניותו ודולגים הדעת ומה שאינו נמנה הוא מצד פנימיותו ומונין מחכמה ומוסיפי' הדעת פי' להיות כי עצמיות המאציל הוא מהארת הא"ס ממש שלמעלה מרצון ותענוג וכ"ש חכמה כו' וחיצונית התענוג הוא פנימיות הרצון הנק' כת"ר כידוע ועדיין אין למנותו כי הוא עדיין מהארת העצמות וזהו לא ירבה להיות י"א כו' אבל מחיצונית הרצון המקור לחו"ב יש למנות ואז אין למנות הדעת שלא יוסיף על י' ולהיות כי שורש הדעת מפנימית הכת"ר ע"כ ישווה לו שאם מונין מחכמה הדעת במקום הכת"ר כו'.

וטעם הדבר יובן בהיות כי הדעת עליון הוא המזווג חכמה לבניה כו' כידוע עדי"מ ע"י עומק ההתקשרות במושכל יבא לידי הבנה חדשה כו' א"כ מוכרח שהוא למעלה מהחכמה והוא להיותו בקו האמצעי מפנימית הכת"ר כו' וכן במה שיש כח בהדע"ת לחבר השכל עם המדות שהרי יש

טפיים: בכרך 260. 284 טיפין טיפין. ובכרך 788 טפיים טפיים.

להבין: ראה לקמן (ע' ריא) בדיה בר"מ (פ' כי תשא) פקודא ליתו (יום ו' עשיק פ' כי תשא).

משיג שכל ואינו מתפעל כלל מן השכל רק כאשר דעתו באותו השכל יכריח השכל להתמשך במדות ויולד אהבה כו' א"כ מוכרח שהדעת שרשו מלמעלה מן השכל והמדות כו' וזהו משה מלגיי' מהארת פנימית הכת'ר בא ונמשך הדעת עליו ותחתון כו' אבל יעקב הוא ת"ת הגם שהוא תחתיו אינו עולה לפנימיות הכת'ר כמותו אלא לחיצונית הכת'ר וזהו מלכ'ר כו' ודיל.

והנה כדי להבין בתוספת ביאור מאמר הר"מ הנ"ל בהתחלתו אבנא למשקל בה דא י' כו' יש להקדים תחלה שרש ענין שבירת הכלים הנה עיקר טעם השבירה הי' כדי שיהי' עולמות נפרדים שימצא ענין השכר ועונש כו' וקודם השבירה מבין שלפני האצ"י לא היו מציאות הנבראים כלל כי הי' רק בחי' אלקות בבחי' אצ"י ולא יתכן עליהם העבודה לעבד'ה ולשמר'ה כו' הגם שהיו כלים לאורות כו' הרי היו כדוגמת אברי הגוף לגבי הנשמה שנחשבים לעצם ומהות א' עד שלא יתכן לומר שיעבוד היד לאדם במה שמושיט ידו לפיו וכדומה כן עד"מ בחי' כלים דאצ"י הם בבחי' אצ"י שהוא בחי' אלקות רק שהן מגבילי' האור כו' ואיהו וגרמוהי חד כו' וכגופא חד חשיב ולא הי' ענין שכר ועונש כלל אך כאשר יצאת השפע ונתפרדה בריבוי הכלים מכלים שונים עד שנתהוו עולמות דבי"ע הנפרדים אז יש לומר ענין העבודה עליהם בשכר ועונש כו' ולזה הי' כל עיקר הטעם בשבירת הכלים וד"ל.

ועוד טעם שני להיות כי עיקר העבודה הוא להפריד הרע מן הטוב או להפוך רע לטוב כו' שהוא ענין הבירורים וקודם השבירה לא הי' מציאות עירוב הטו"ר שיתכן על זה העבודה כו' לכך הי' השבירה שיהי' נפילת רפ"ח ניצוצין בערבוביא דטו"ר בבי"ע כדי שיהי' להנבראים מה לעבוד ולתקן דהיינו הברורים דרפ"ח ניצוצין בכל עליי' ועליי' שהן עולין מידי שבת כו' כידוע וד"ל. והנה ידוע דעיקר השבירה הי' בשם בין בין לפני האצ"י בין בבין דאצ"י כו' ושם מ"ה הוא המברר בין באצ"י דנקודים כו' בין לפני האצ"י ע"י מ"ה דא"ק הנק' הד"ר כו' והוא שם מ"ה דע"ב דא"ק כו'. ולהבין הדברים הנה ע"ד דוגמא יובן מענין בע"ת שהן גדולים מהצדיקים כו' והטעם הוא להיות כי הבע"ת כבר נמשך אחר הרע ונתפזרו ניצוצי נפשו בהם כשבא להתעורר ולקבצם מן הפיזור הגדול והריחוק המופלג הנה יהי' ברעש ובכח גדול דהיינו מעומקא דלכא מאד כמ"ש ממעמקים קראתיך כו' משא"כ הצדיק שלא נפל מעולם ברע ומקושרת נפשו באלקית מצד טבע תולדתו במקור חוצבו הנה לא תהי' התקשרות שלו לה' בכח גדול מעומקא דלכא כ"כ כו' ועד"ז יובן בניצוצי קדושה שנתפזרו ונפלו בערבוביא דטו"ר בנוגה דבי"ע כשהן חוזרין ועולין לה' בבחי' אצ"י ע"י שם מ"ה המברר כו' יקרא בשם תשוב"ה תשוב ה' פי' בין ה' תתאה חוזרת מנפילתה ועולה לשרשה שקודם השבירה שהי' בס"ג כידוע וזהו בינה דס"ג שרש הבין כו' ולכך נק' בינה תשוב"ה עילאה כי כאשר כבר יתברר הבין דרפ"ח ניצוצי' ועלו הן עולין בכח גדול מאד ממעמקים כו' ובינה נק' עומקא דלכא כו' ואז

אשת חיל עטרית בעלה למעלה משם מ"ה המברר שהוא רק כמו הצדיק שלא נפל מעולם כו' וד"ל.

והנה שם ע"ב במילוי יודי"ן שבא"ק הרי הוא כלול מס"ג מ"ה ב"ן בהעלם כו' כמו שבחב"ד כלול חג"ת נה"י בהעלם ע"ד בכלל מאתיים מנה כידוע וזהו ענין המילוי יו"ד הנזכר כאן דעשרים גרה הוא יו"ד כו' וכדי להבין טעם ושרש הדברים יש להבין תחלה ענין הוי"ו דל"ת שבי' מה הם להיות כי ידוע דוי"ו הוא הקול והדל"ת הוא הדבור דהיינו קול הבל הלב הוא כלול מאש רוח מים כידוע דבהתגברות האש ישתנה קולו כו' והרכבה זו הגשמיית מאר"מ גשמי"י יש לה שורש ומקור רוחני במדות שבנפש הרוחני"י שהן אהוי"ר שבלב בפנימיותו ולפי אופן הרכבתם ברוחניות כן יהי' הרכבה זו הגשמיית אמ"ר גשמי"י כמ"ש במ"א וזהו קלא פנימאה שאין בו הבל וקלא דמשתמע בפה הוא בהבל אותיות הלב כו' וד"ל והדל"ת ג"כ יש רוחני וגשמי הדבור בפה בה' מוצאות הוא גשמי בחי' מקבל וכלי הלב הלב אמ"ר כו' והרוחני במחשבת המוח מה שבלב אם אהבה או יראה כן מהרהר במוח כו' והוא דל"ת דלא כו' כידוע וד"ל ושו"ר הוי"ו דל"ת הללו נמשכין מן השכל כידוע שהשכל מוליד המדות בגלוי וגם בהעלם ישנם במציאותם ממש בבחי' כח והיולי בשכל עצמו כמו שאנו רואים המדות שבשכל הנק' ו"ק דחכמה חסד שבחכמה היינו השכל וטעם שיחייב לחוב כו' מהם נולדו המדות אהבה ושנאה חייב וזכאי ממש בגילוי כו' ואמנם בעודנו עוסק בחכמה העצמות לא יש בגילוי רק החכמה והשכל לבדו וגם בהעלם לא ימצא בו עדיין הרבה אופנים לזכות ולחוב כו' וד"ל. ועד"ז יובן ההפרש בין י' לבד ובין יו"ד בהיות כי כאשר יצטרך לפרש מהו י' לא יוכל כ"א כאשר יפרש בדבור ג' אותיות אלו יו"ד וכן האל"ף אל"ף למ"ד פ"א כ"א יאמר הצורה לבד לא יכינו שהוא יו"ד כו' ואמנם גם כאשר יפרש יו"ד עדיין אין הוא"ו דל"ת בגילוי כ"א בהעלם שהרי אינו מזכיר בעיקר רק שם היו"ד אך שא"א לו לפרשו כ"א שיוזכר ג"כ אותיות ו"ד ונמצאו הם טפלים ליו"ד כמו הפירוש לגוף הענין כו' אך כשיוזכר הו"ד לבדם אז הם בגילוי כו' ונמצא ג' חילוקים בדבר הא' ה' לבדו והב' יו"ד בהעלם הו"ד הג' ו"ד כשיצאו נפרדים בגילוי כו' ועד"ז יובן ג"כ בשכל ומדות ה' לבדו הוא החכמה העצמיות להשכיל הסברא לבד ומה שיוליד לזכות ולחוב בשכל עצמו עדיין אינו אפי' בהעלם כו' אך כאשר ירחיב השכל ויפרשנו היטיב ימשיך להרבה אופנים לזכות ולחוב כו' והן ו"ק שבחכמה כו' יו"ד והג' כאשר נולדו המדות נפרדים באהבה שנאה בפ"ע בלב ומכ"ש בקול הבל הלב כו' וד"ל. והנה עיקר ענין המילוי הוא עד"מ העובר במעי אמו שישנו כבר במציאות אך שהוא מכוסה בכטן כו' כן הו"ד שבחכמה כבר ישנם במציאות השכל לזכות ולחוב כו' רק שהחכמה תכסה עליהם להקרות בשם שכל אבל באמת הן הן המדות המתגלים אח"כ בלב כו' וכן בדל"ת הוא הדבור או במחשבה הרי מיד שהמציא השכל קודם שיהי' מתפשט באותיות מחשבה יש בכח השכל איך

שיבוא במחשבה רק שעדיין לא בא בגילוי אלא הוא בהעלם עדיין כמו העלם המדות בשכל לזכות ולחוב כו' שהרי מה שיחשוב אח"כ אין זה מצד כח המחשבה עצמה כ"א מחמת השכל א"כ היתה מחשבה זו כבר בשכל אלא שעתה יצאת לגילוי כו' וד"ל.

ועתה יוכן המאמר אבנא למשקל בה דא י' לבדו ולא יש בו וי"ו דליית אפי' בהעלם כי הוא רק שם ע"ב במילוי יודי"ן כו' אך לפי שיש בו בהעלם הוי"ק דחכמה י"ס דחכמה החיצוני' הוא מחצית השנית דשקל כו' לזה אמר עשרים גרה דא יו"ד דהיינו חלוקה השני' כאשר כבר יש בשכל בהעלם המדות והדבור כנ"ל וד"ל. וטעם הדברים דשם מ"ה דע"ב שבא"ק המברר אינו אלא י' לבדו כו' הוא לפי שידוע דשורש התהוות ביי"ע ממל' דאצי' הנק' דבור הוא מדליית שיש בהעלם גדול בחכמה כי אבא יסד ברתא כידוע וגם שרש התהוות המדות עצמן דאצי' הוא שם מ"ה דאצי' הוא מוא"ו. שיש בהעלם בחכמ"ה כנ"ל א"כ כאשר בחי' שם מ"ה דע"ב במילוי יודי"ן דא"ק שלפני האצי' מברר הוא יורד לפי אופן הצריך להתברר לבד כמשל כ"ף מאזניים שמניח אבן כבד לפי משא הסחורה לבד כו' והמתברר הוא וא"ו דליית שבחכמה שירדו להיות מקוריי' לנבראים כידוע ע"כ לא יומשך מ"ד מחכמה דא"ק לברר כ"א י' לבד נגד וי"ו דליית המתברר שהוא מחציתו כו' וד"ל וזהו עיקר ענין מחצית השקל שבהיות עיקר התרומה לה' מהמתבררי' משם ב"ן הן הקרבנות שלקחו ממחצית השקל כידוע לכך העשיר לא ירבה כו' כי אין מהצורך להתברר כ"א וי"ו דליית הוא מחצית השקל השנית שבמילוי הי' כו' וגם מלמעלה לא נמשך אלא הי' לבדו כדי לברר היו"ד השני' שעלו למעלה כו' וד"ל אך מה שנמשל לאבן כו' הוא מטעם דשם מ"ה נמוך משם ס"ג וכאשר נתברר ב"ן יהי' ס"ג כנ"ל וכמ"ש במ"א עוד טעם שני דשם מ"ה דע"ב דא"ק אינו אלא מהארת המצחא כו' ע"ש בארוכה.

וזהו העשיר לא ירבה כו' לפי שאין מן הצורך להתברר רק י' גרה החיצונית שבחכמה עילאה שנשפלו למטה כנ"ל וענין העשיר והדל ידוע דמדות ת"ת דאצי' נק' עשיר והטעם מבואר בפרד"ס כי הוי"ק הם בבחי' עיגול י"ב גבולי אלכסו"ן כו' והת"ת הוא באמצעות העיגול כו' וכמו שבנקודה שבמרכז העיגול יבואו בו כל פרטי המשכות הקווין מצדדי העיגול מכל צד כו' כמ"כ עד"מ כל פרטי המשכות מחו"ג צפון ודרום כו' יבואו בת"ת כי הוא הכולל כל המשכות כו' וד"ל ולכך נק' עשיר כי הוא בלא חסרון מאחר שכלול מכולם משא"כ בחסד יחסר אור הגבורה וכדומה וגם העשיר לא ירבה להוסיף על י' עם הדעת והכתר כנ"ל כי עפ"י החכמה ד' היתה תחלת המשכה כדי הכובד של ההעלאה מלמטה למעלה שאינו אלא י' גרה ג"כ כו' וד"ל וגם הד"ל הוא בחי' יסוד שהדעת בו בהעלם ומכ"ש הכת"ר רק החכמה ראשיתו והוא סיומו כידוע ואינו אלא ט' כו' עכ"ז לא ימעיט כו' וד"ל. והנה ד' מדריגות יש במל' דאצילות דצח"מ דומם כמ"ש

מקימי מעפר דל כו' ונק' עפר אשר בקרקע המשכן כו' והטעם הוא להיות כי האצ"י הוא בחי' אלקות כידוע והוא בלתי בע"ג פי' לא כמו שבגשמיות ימצא ים האוקיינוס שהוא בלתי גבול והטיפה אחת גבולית שיש עכ"ז ערך ושייכות ביניהם שזה מהות מים כמו זה רק שהים הוא ברבוי מופלג כו' או השכל הקטן הנבדל משכל הגדול המופלג בחכמה שיש ערך ושייכות זה לזה אמנם למעלה מאצ"י לבריאה מוגבלת אינו כן שאין הבריאה ערך ושייכות כלל לבחי' האצ"י לא מיני' ולא דוגמתו כו' מפני שפי' בלתי בע"ג באצ"י אין הענין שהוא ע"ד מהות בריאה רק שאינו מוגבל כו' אלא הענין הוא שהמהות של האצ"י אינו ממהות הבריאה כלל ולכך יקרא בלתי בע"ג כלומר בלתי מציאות מהות מוגבלת כמהות הבריאה ולא מצד הגבול מופשט מן הבריאה אלא מצד המהות כי מאחר שאין האצ"י מחודש ונמצא אין לו תחלה וראשית כמו שהנבאר מחודש כו' הרי מוכרח שמהות האצ"י הוא הגבה למעלה ממהות הנבאר עד שאין לה שום השתוות בערך כלל וכלל ואין זה אלא ע"ד ערך הדומם לגבי האדם שהגם שימצא בחי' הדומם באדם ג"כ כמו העצלות וכדומה אין ערוך לו עם הדומם הגשמי כלל וכלל שהעצלות יש בו חיות וגם שכל כו' והאבן אין בו חיות כו' וד"ל ולכך גם מקור האלקי היורד ממהות האצ"י להמציא מציאות בע"ג שהוא תכלית הירידה כו' נק' בשם עפר אשר בקרקע כו' דהיינו בחי' הדומם שבאצ"י לבד כו' וד"ל ומדריגה השני' הוא בחי' צומח דאצ"י ואו הוא במעלה עליונה יותר כערך מעלת הצומח על הדומם כו' ונק' שושנה כידוע או בשם תפוח כמו חקל תפוחין כו' וענין התפוח הוא להורות על בנין המל' בחג"ת שבנה"י כי בשושנה דאית בה חיזור וסומק כו' ג' גוונין דנה"י לבד אבל בתפוח יש ג' הגוונין וגם ג' הגוונין חג"ת יש בהתפוח עצמו בטעמים מורגשים מתיקות וחמיצות ועריבות כו' והיינו כמו שבמדות שבלב יש גילוי המדות לבד לזולתו בדבור הם כמשל הגוונין לבד אבל עצם המדות המורגשים בהבל הלב אש רוח מים כו' הם כמשל הטעמים שבתפוח כו' והגוונין אינם אלא הוראה עליהם כמ"ש במ"א וד"ל משא"כ בחי' הדומם אין בה גם מן הגוונין כמו העפר שאין בו אפי' הוראה לחיזור וסומק כו' וד"ל ומדריגה השלישית כשהוא בחי' ח"י דהיינו כשנק' בה"ר וכמ"ש אני בהמות כו' והוא שם ב"ן בגימט' בהמ"ה כידוע ואז מעלתה יותר גבוה כערך מעלת הח"י על הצומח והוא בחי' זיו השכינה שמאיר בג"ע עליון ותחתון דהיינו להוסיף מוחין חדשים לכללות הנבראים דבי"ע כמ"ש ותתן טרף לביתה כו' כרוח הבהמה היורדת למטה כו' ואין לה ערך והשתוות כלל עם מהות האדם שהרי לא יתפעל האדם בצער הבהמה כו' וכמ"ש במ"א ומדי שבת וחודש יש עלי' למל' להיות בחי' קרבן ע"ג המזבח עילאה דאצ"י ואר"י עילאה יורד ואוכל אותה פי' אר"י הוא אותיות ראי' כמ"ש וירא ראשית כו' כי החכמה נק' ראשית ונק' ראי' כידוע והיינו שבחי' חכמה בשם מ"ה דאדם עילאה דאצ"י יורד ומעלה את הבהמה שם ב"ן שתוכלל ותוקד באש של מעלה דאר"י זה והיינו התכללות הח"י במדב"ר עדי"מ אדם התחתון כשאוכל הבשר דכהמה ומכרר הטוב ונתחזק

מוחו לה' כו' כן עד"מ הקרבת ועליות זיו השכינה שתוכלל באר"י דרביע
עלה כו' מתבררת בזה מהפסולת והמובחר עולה בבחי' אצי' כעולה וכקרוב
עד רזא דא"ס עצמו כמ"ש בזהר דנק' אש"ה ריח נוחח כו' שהן ג' עליות
המל' מבחי' דצ"ח כנ"ל וד"ל ומדרגה הרביעית כשנק' אדם תתאה וכמ"ש
ופני אד"ם לארבעתן כו' וכמ"ש במ"א וד"ל אך הנה באמת ד' מדריגות המל'
הן מתחלפין במעלותיהן מעליון לתחתון פי' כי מה דאדם הוא במדריגה
המעלה מכולם היינו לגבי התחתוני' דוקא שבהיות שהן בחי' בע"ג ותכלית
לכך בחי' אלקות המחי' אותם נק' בשם אד"ם שהוא החכמה כמ"ש כולם
כחכמה עשית שבי"ע נק' דצ"ח לגבי' כו' אמנם לגבי העליון דאצי' הוא
מדריגה היותר תחתונה ותכלית הירידה ונק' בחי' עפר לגבי' כנ"ל וד"ל
ונמצא מובן שכל שמתרחקת ביותר מן האצי' להיות ראש ומקור לנבראים
ותהי' במדריגה הנמוכה יותר לגבי האצי' תהי' לגבי הנבראי' במעלה ומדרגה
היותר נעלה כו' כמו שתהי' בחי' עפר לגבי האצי' שהוא ראשית הירידה מן
האצי' כנ"ל נק' אדם לגבי התחתוני' וכשתהי' יורדת עוד להקרות תפוח בגי'
גוונין כו' תקרא בה"ר לגבי התחתוני' כו' כי העליון והתחתון הם ב' הפכים
תחתון שבעליון עליון שבתחתון כמשל חותם המתהפך כו' מה שבעליון ראש
יהי' בתחתון סוף כמ"כ עפר שהוא ראש המדריגות בעליון הוא סוף מדריגות
בתחתון כי מ"ש מקימי מעפר דל קאי על עולם הבריאה שנק' עפר כמ"ש
במ"א וד"ל ואדם ראש בתחתון הוא סוף בעליון כנ"ל והצומח שני' בעליון
ובתחתון שלישיית והחי שני' בתחתון ובעליון שלישיית וד"ל ויובן עד"מ
משפע הרב לתלמיד כששכל הרב מתצמצם והולך בד' דבורים זה משל לזה
כו' שמשל הראשון אינו מבין התלמיד כלל והמשל הד' מבין הרי מה שאצל
הרב סוף דיבוריו נעשה ראש לשכל התלמיד וממנו יבין המשל השני עד
המשל הד' היותר נעלה כו' א"כ נהפוך הוא סדר המדריגה ראש לסוף מה
שאצל הרב ראש נעשה סוף אצל התלמיד כו' וד"ל.

שבת פ' זכור

זכור* את אשר עשה לך עמלק כו' ג' מצות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ
להכרית זרעו של עמלק ולבנות בהמ"ק ולמנות מלך כו' שאין השם
שלם ואין הכסא שלם כו' ויש להבין ג"כ ענין מלחמה לה' בעמלק מדור דור
ולא נאמר לדור דור. הנה תחלה יש להבין ענין יציאת מצרים שחייב אדם
בכל דור ודור לראות כאלו יצא ממצרים כו' שנאמר בעבור זה עשה ה' לי

זכור: ראה אוה"ת שמות כרך ז' ע' ב'תשסח. שם ע' ב'תשעא שנדפס שם בחסר ויתיר.

כו' וכן בעמלק כתיב אשר עשה לך כו' להיות כי יש להתבונן על ירידת
 הנשמה אלקית בגוף החומרי לאיזה תועלת הוא הלא קודם בואה לגוף היתה
 דבוקה בכוראה ביתר שאת כידוע. אך הענין הוא דארוז"ל יפה שעה אחת
 בתשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב שהוא מה שנהנין מזיו השכינה. ויש להבין
 מהו ענין הזיו הנה ההנאה שנהנין מזיו השכינה היינו שנהנין מבחי' עונג
 אלקי שהוא מקור כל התענוגים הנמצאים בעולמות עליוני' ותחתוני' כמ"ש
 אז תתענג על ה' שהתענוג האלקי שבג"ע העליון הוא ראש ומקור השופע
 מציאת העונג של הנבראים דעולם הבריאה מאין ליש וכן העונג האלקי
 שבג"ע התחתון הוא ראש ומקור השופע מציאת עונג גשמי שבעולם העשי'
 כו' ונמצא מה שנהנין ומרגישי' העונג הוא בחי' בריאה מוגבלת אבל הזיו
 אלקי שנהנין ממנו בג"ע העליון הוא אמיתית המקור של כל התענוגים
 הנמצאי' ממנו מאין ליש כמ"ש להנחיל אוהבי י"ש כו' וד"ל וכמו שבבחי'
 העונג של הנבראים שהוא בחי' יחידה שבהם מתהווים מזיו השכינה כמה
 פרטים נרנחי' שבהם מתהווים מאין ליש מדת מל' ית' הנק' שכינה כידוע
 שהוא כח הפועל בנפעל כו' והוא מדה התחתונה שבאלקי' להיות נמשך
 ומתפשט למטה להחיות רוח שפלים וזהו מלכותך מלכות כ"ע פי' כל
 התהוות העולמו' הוא רק ממדת מלכותו ית' המתפשט עליהם כידוע וגם
 מדת המלכות כלולה מבי' מדריגות הא' כח הפועל בנפעל ממש כידוע והבי'
 בחי' כתר מל' פי' כל עיקר מהות המל' שהוא כח ההתפשטות כידוע והוא
 המתנשא עליהם ומקיף את כל העולמות כמ"ש ארוממך אלקי המלך פי' מה
 שארומם אותך ומתנשא מכל הנבראים דבי"ע בבחי' כתר ומקיף בהשוואה
 לכולם כו' הוא המלך בחי' כתר מל' כמו עד"מ מלך ב"ו שמתפשט אימתו
 על אנשי המדינה ובכתר מלכותו כלולה כל פרטי התפשטות האימה כמ"ש
 במ"א וזהו ארוממך אלקי ארומ"ם את כח הפועל כו' וד"ל וזהו ה' מלך
 גאות לבש פי' מה שהוא ית' מתנשא ומרומם על הגאות והתנשאות של זיו
 השכינה כו' כי עצמות האצי' הוא למעלה מהשתלשלות להיות ממלא וסובב
 כידוע, וכמ"ש אני הוי' לא שניתי שבחי' הוי' הוא הי' הוה ויהי' פי' עבר הוה
 ועתיד שבזמן ומקום בעצמות האצי' אין שום שינוי בין עבר לעתיד כי עבר
 ועתיד כא' הם וזהו לא שניתי כלל בין קודם ההשתלשלות לאחר
 ההשתלשלות מאחר שהוא למעלה מהזמן ומקום בחי' קדו"ש ומובד"ל כו'
 וכמ"ש במ"א וד"ל וזהו יפה שעה אחת בתשובה כו' כי הנה לית מחשבה
 תפיסא בכ' פי' אפי' מחשבה והשגה דנשמות עליוני' דג"ע העליון שנהנין
 מזיו הוא רק מצמצום האור והזיו כו' כמ"ש להודיע לבני האדם גבורותיו
 פי' גבורותיו צמצומיו שמתצמצם עצמו עד שהוא מקור וחיות לנברא כו' והן
 הן בחי' גבורותיו שהוא יכול להתצמצם כ"כ כו'. וכבוד הד"ר מלכותו פי'
 וכל אלו הצמצומים הן רק מזיו וכבוד הד"ר של מדת מל' ית' שהוא אשר
 נהנין מזיו השכינה וכתוב היש מספר לגדודיו כו' ואם במלאכים אין מספר
 כ"ש וקי' בנשמות אלקות שהן כהנה וכהנה כידוע וד"ל.

והנה הגם דלית מחשבה תפיסא ב' אבל למעלה מן המחשבה יש תפיסא ב' והוא הרצון שלמעלה מן הטעם ושכל הנק' רעותא דלבא והוא רצון העליון משא"כ רצון התחתון שנמשך מן השכל וטעם כו' כמ"ש בזוהר יוצא מעדן כו' אבל רצון העליון הוא אהבת בכל מאריך בלי שיעור וגבול כו' והיינו כמ"ש מי לי בשמים כו' ועמך לא חפצתי כו' כלה שארי כו' דהיינו שאין לו רק רצון א' לאביו שבשמים לבד ואין זר איתו כו' ולהיות כי רוח אייתי רוח כו' מעורר למעלה ג"כ בחי' רצון וחפץ העליון כמ"ש אשר חפץ ה' עשה כו' והוא כתר מל' אשר נתפס ושוכן ברצון הלב באהבת בכל מאריך מה דלית מחשבה תפיסא ב' בג"ע כי אינם משיגינן ונהנינן רק מהזיו' ולא בכחי' כתר מל' הרם ומתנשא עליהם כנ"ל ולזאת הושפלה הנשמה בגוף שתבא להתקשר בהוי' סוכ"ע ביתרון מעלה מכמו שהיתה בג"ע וזהו יפה תשובה ומע"ט מכל חיי העוה"ב נהנין מזיו כו' וד"ל אך יש להבין מהיכן כח זה הנ"ל לגוף החומרי שע"י התלבשות הנשמה בו בעוה"ז תעלה ותגיע למדריגה היותר נעלה מכמו שהיתה בג"ע כנ"ל אך הענין הוא דכתיב מן המצר קראתי כו' ענני במרחב י"ה פי' מה שענני במרחב י"ה להתקשר בסוכ"ע שלמעלה מכל השתלשלות כנ"ל הוא מחמת שמן המצר קראתי פי' מן מצר הגוף שמחשיך ומסתיר האור אלקי שבנשמה ויתמרמר מאד מזה יעלה ויבא לידי אהבת בכל מאריך בלי גבול ושיעור בחי' רעותא דלבא כמ"ש מי לי בשמים כנ"ל שבו ישכון חפץ ורצון ה' היינו מרחב י"ה מה שלא יוכל לבא בכחי' השתלשלות מעלה ומטה וכלים מכלים שונים מאחר שהוא למעלה מן השכל כנ"ל וד"ל.

אמנם יש להבין זאת הסיבה למה יגיע לרעותא דלבא שלמעלה מן השכל מחמת המיצר והדחוק שיצר לו מחומר הגוף כו' דוקא הענין יובן עפ"י הידוע בענין השופר דצדו האחד הרחב שכו' למעלה וצדו הב' הקצר למטה בפיו ואז קולו ישמע בהתרחבות גדול אמנם אלו הי' ב' צדדיו רחבים לא הי' הקול נשמע בחוזק ובהרחבה כ"כ א"כ עיקר סיבת ההרחבת קול בצדו הרחב הוא לפי שהולך וכא מן המיצר בתחלה וכל שבא מן המיצר לרוחב יהי' תגבורת הקול בחוזק ובהרחבה כו' וה"ז כמו ההכאה בחץ כל מה שצר ביותר בקשת כן יזרוק ויכה יותר בכח למרחוק כו' וד"ל ועד"ז הנה כתיב כשופר הרים קולך פי' קול הצעקה בתפלה כשהוא מחמת מיצר ומצוק שמיצר לו מחושך הגוף כמ"ש ויצעקו אל ה' בצר להם כו' אז בקול התורה כשהוא אחר המיצר הזה הוא בהתרחבות וחוזק וכח גדול בקול השופר שהולך ומתגבר בהתרחבות מפני המיצר בתחלה וכן אהבת בכל מאריך בלי שיעור וגבול שהוא בחי' קול גדול כמ"ש מי לי בשמים כו' וכנ"ל נעשה בתפלה אחרי המיצר בתחלה דוקא וזהו כשופר הרים קולך פי' הרים קול הוא האהבה רבה בכל מאריך למעלה מהכלי של השכל וכנ"ל וד"ל. ובכל זה יובן הטעם למה ע"י מיצר ומצוק הגוף תגיע הנפש להתקשר באה"ר בכחי' רצון העליון כו' מה שלא הי' לה מדריגה זו בעודנה במקור חוצבה נהנית

מזיו השכינה כו' וד"ל וזהו מן המיצר קראתי ענני במרחב י"ה כו' וד"ל וזהו ענין יצ"מ שחייב אדם בכל יום כו' פי' מצרי"ם הוא כחי' המיצר והגבול של כל העולמות המסתירים אור האלקי בבחי' קצבה ומדה והיציאה מהמיצר הזה הוא ענין התקשרות הנפש אלקי' בהוי' סוכ"ע כחפץ ורצון העליון שלמעלה מזיו השכינה כנ"ל ע"י אהבת בכל מאדיך רעותא דלכא כנ"ל. והנה בצאת בניי ממצרים פגע בהם עמלק כמ"ש זכור אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתך ממצרים כו' דמשמע שקליפת עמלק הוא גבוה בשרשה מקליפת מצרים עד שגם אחר שכבר יצאו ממצרים נלחם בהם עמלק כו' וכדי להבין זה הנה יש להבין תחלה שרש קליפת עמלק כתיב ראשית גוים עמלק כו' פי' הגם שיש ז' אומות הכנעני והחתי כו' הראשית לז' גוים הוא עמלק וביאור דבר זה כי הנה ידוע הו' גוים שישנם בכאוי"א מישראל הם ז' מדות הרעות תאות דח"ם אבי כנען כו' וגדלות וכדומה אמנם קליפת עמלק הוא הגם שלא יהי' לו התאוה או הגדלות כו' שמחמתם ימנע מעבודת ה' עכ"ז לא יחפוץ להתייגע בתפלה ותכבד עליו העבודה מאד מחמת שאינו חפץ בה ולא הוכשרה בעיניו כלל עד שישנא את העובד ויקנא לו לשנוא ולנקום ממנו כו' ואע"פ שאין לו טעם לשנאה זו באמרם אליו מה איכפת לך כו' עכ"ז יאמר אני שונא עבודה זו בלתי טעם ודעת לא ידעתי מאיזה טעם רק לא אוכל לסבול כו'.

וכמו שימצא מדה זו בין אדם לחבירו שיש שישנא לחבירו מחמת איזה רעה שעשה לו ויש שלא ימצא שום טעם לשנאתו רק הוא שונא בלא טעם כלל לומר שלא יוכל לסובלו בשום אופן כו' ושורש דבר זה הוא כמו שיש באהבה ב' מדרגות הא' למטה מן השכל שיאהבנו מחמת איזה טעם והב' למעלה מן השכל הוא בחי' האה"ר שברצון שחפץ ורוצה בו מאד בלא טעם ודעת כו' כן בקו השמאל יש שנאה מצד הטעם ויש שנאה למעלה מן הטעם ודעת ונק' תכלית שנאה כלומר שהוא בלי גבול כלל שלא יגבילנה השכל לומר למה תשנא כו' מפני שהוא בבחי' יחידה שבנפש והוא הרצון שכלול מחו"ג כידוע דהיינו מה שיחפוץ בדבר בלי טעם הוא מבחי' החסדים ומה שלא יחפוץ ויאמר איני רוצה בדבר זה ה"ז הסתלקות הרצון ממנו וכחו גדול כמו התקבלות הרצון כמ"ש במ"א שהרי מקור אחד להן כו' ועד"ז יובן קליפת עמלק הוא בבחי' אחורי' דכת"ר היינו שלא יחפוץ בעבודת ה' והסיר הרצון ממנה בלא טעם והוא מדת העקשות שכחה גדול למסור נפשו עליה כמו ברצון שיחפוץ בדבר כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וזהו ראשית גוים עמלק למעלה מהמדות הרעות כו' מפני שהוא יונק מבחי' אחורי'ם האחוזים בגבורות דכת"ר עליון הנק' חפץ ורצון ה' כו' ולכך אומר לא חפצתי בהוי' בלא טעם ונלחם בהוי' כמ"ש כי מלחמה להוי' בעמלק כו' והוא רק חוצפא והתנשאות שבלא טעם ודעת כו' וד"ל וזה ה"י מלחמת עמלק לאחר שכבר יצאו ממצרים מכל המדות הרעות כו' ונלחם בישראל בלא טעם ודעת לא מפני איזה תאוה רעה וכיוצא שנדחית מפני עבודת ה' רק שאינו חפץ בהוי' כו' ועל ריב לא לו הוא נלחם כו' וד"ל.

ויזנב בך כל הנחשלים אחרוך פי' כי הנה שעת צלותא שעת קרבא כמ"ש בזוהר דהיינו להיות כי הניצוץ האלקי מתגבר או לעלות לה' בכל לב ונפש ומאד אז כל הנלחמים ומונעים לזה יפלו מתוקפם הם המדות הרעות יפלו ויהפוכו גם לה' לבדו דהיינו לב א' לאביו שבשמים וגם כל היום נשאר רשימיו מתגבורות ההתלהבות שבתפלה עד שגם בעסקו וטרדתו בעניני מו"מ לא ישכח על ה' לגמרי ויוכל בכל פעם לעורר את האהבה לה' שהי' לו בתפלה כידוע.

אך קליפת עמלק הוא אשר לא יחפוץ בה' בלא טעם ההסתר ממדה רעה כו' כשעמדה קליפה זו בתפלה ולא נלחם עליה להתגבר עליה בבחי' הרצון דוקא לומר מי לי בשמים כו' ועמך לא חפצתי כו' בהיפוך שלא יחפוץ בדבר זר לבד מה שהוא חפץ בה' ענין כולל כו' אז יזנב בו קליפה זו כל היום כאשר כבר נחשל דהיינו כאשר נשכח מאתו עבודת התפלה והוא רפה ידים ממנה מפני הטרדא במו"מ וכיוצא ומפרידו לגמרי מה' אחד כו' ולולי קליפה זו הי' עליי' לכל מעשה עבודתו כל היום כמו"מ בזכרו על ה' כנ"ל אך בחי' עמלק הוא העקשות והסרת הרצון מאלקות שכחה גדול מאד כנ"ל היא המשכחת בלבו ומפרידו להיות פורק עול מ"ש כל היום כו' וד"ל וטעם הדבר יובן עדי"מ אדם שמקשר רצונו באיזה דבר כשיטרוד ישכח על הרצון אך כשיפנה מטרדתו ויניח מיד תעלה הראשית הרעיון שלו באותו הרצון או בקומו ממטתו מיד שאין לו עדיין טרדא יחשוב רק בדבר שרצה בו כו' העוסק במו"מ לעניני מו"מ והעוסק בלימוד לעניני לימודו כידוע כמ"כ טרדת התפלה בשומו ללבו אהבה ורצון לה' ביטלה לפי שעה נקודת השנאה והסרת הרצון בחי' עמלק וכשחוזר לעניני העוה"ז חוזר וניער ועושה שכחה לגמרי על עבודת ה' כו' וד"ל.

וזהו ויזנב כל הנחשלי"ם דוקא כמו עדי"מ המקושר לחבירו ברפיון אך לשונאו הוא מקושר ברצונו בקל יכול לפתותו ולהסיר לבבו ממנו כו' וד"ל. והנה העצה היעוצה לבטל קליפת עמלק הוא לעורר בקדושה האלקית בחי' המנגד לבחי' עמלק והיינו אשר קדשניו במצותיו כו' בחי' חפץ ורצון העליון ב"ה וזהו ענין הג' מצות שנצטוו לבנות בהמ"ק ולהכרית זרעו של עמלק כי הא בהא תליא שאין השם שלם כו', וטעם הדברים להיות כי כפסוק הנ"ל מסיים ואתה עייף ויגע ולא ירא אלקים פי' מחמת קליפת עמלק תבא סיבת העייפות והרפיון בתפלה מפני הסרת הרצון ממנה כמו כל דבר שיעשה האדם ואין רצונו בהדבר תכבד עליו העבודה במאד ויהי' לו לעניני נפש כו' וכל זה הוא תחת אשר לא ירא אלקים משמע מזה דירא אלקים הוא המנגד לקליפת עמלק ממש והוא להיות כי הנה עיקר היראה הוא המצוה מעשיות כמ"ש רצון יריאיו יעשה פי' רצון העליון מאחר שהיראיים הם העושים רצונו ורצונו הוא רצונם יעשה גם הוא את רצונם והוא המשכת האלקי' שהמה ממשיכים במעשה המצות באמרם אשר קדשניו במצותיו פי'

שעושים מכוון ודירה להשראות קודש העליון שישכון ויאיר למטה כמו למעלה וזהו ואת שעושים ישמע כו' כמ"ש וחסד ה' מעולם ועד עולם על יריאיו פי' שנמשך בחי' הוי' שם ע"ב במילוי יודי"ן דחכמה וקוד"ש העליון מעולם האצ"י למטה בהיכל ק"ק דבריאה י"ע כו' ע"י היריאים דוקא וד"ל והנה כללות כל המצות הוא בחי' קדש הקדשים ונמשך להתחלק ולהסתעף לכמה ענפים וחלקים רבים וכל א' נק' קדש פרטי שנמשך מקדש הקדשים כו' והן רמ"ח מ"ע אשר קדשנו בקדש פרטי בכל מצוה פרטי כו' והן רמ"ח אברי' דמלכא כידוע ודרך כלל נחלק הקדש קדשים לג' חלקים הן ג' קווין תורה ועבודה וגמ"ח ימין ושמאל ואמצע כמ"ש בזוהר אחד בדרועא אחד בגופא באמציעתא כו' פי' ע"י מעשה המצות שהן המשכות אלקות מלמעלה למטה כמו מעשה המצות הוא אחד בדרועא ימינא דקוב"ה כו' וע"י מעשה המצות שהן להעלות מ"נ מלמטה למעלה כמו הקרבנות כידוע הוא אחד בדרועא שמאלא כו' והיינו העבודה אך ע"י התורה שכלולה משניהם הוא אחד בגופא באמציעתא כו' וזהו ענין המצוה לכנות בהמ"ק דהיינו לעשות כלי ומכוון לשבתו ית' להיות לו דירה בתחתוני' דוקא ע"י המצות והוא השראת כת"ר עליון בהיכל ק"ק שבבהמ"ק דהיינו כללות ענין המצות כו' וזהו ויין מלכות רב כיד המלך כו' פי' יין הוא המשכת חכמה דאורייתא וקדש הקדשים רב מאד כיד המלך כי הוא ית' חכים ולא בחכמה ידיעא כו' ואין חקר כלל לתבונתו כו' רק שנמשך במדה וקצבה כלים מכלים שונים כמ"ש להשקות בכלי זהב כו' היינו רמ"ח מ"ע רמ"ח אברין כו' ומאחר שע"י המצות הוא בחי' גילוי אלקות למטה כמו למעלה דהיינו בהיכל ק"ק דעשי' כמו בבחי' ק"ק דכת"ר עליון כו' אזי נחלש קליפת עמלק כמ"ש קומה ה' ויפוצו אויביך כו' פי' ע"י הקימ"ה וההתנשאות תפול חוצפא של אויבי ה' וינסו כו' והיינו מחמת הגילוי אלקות דוקא כו' וזהו שנצטוו על ב' מצות אלו כי הא תליא שבבנין בהמ"ק ממילא נכרת זרעו של עמלק כו' ובהיפוך אין השם שלם כו' וד"ל וזהו מלחמה לה' בעמלק מדור דור ולא לדור דור כי לדור דור משמעו לעולמי עד ובאמת אין המלחמה עם עמלק אלא קודם בנין בהמ"ק אבל לאחר בנין בהמ"ק נמחה שמו כו' אך לא לגמרי כי מצוה לזכור את אשר עשה לך עמלק כו' גם לאחר שנכנה בהמ"ק רק אחריתו לימות המשיח יהי' עדי אובד כו' וד"ל וזהו מדור דור הראשון של אדה"ר שבחטאו נתגבר ראשית גוים כו' עד האחרון של ימות המשיח וד"ל.

ושורש הדברים כי קליפת עמלק הוא כת"ר דקליפה כי את זה לעו"ז עשה האלקי' וכמו שבחי' רעותא דלכא שלמעלה מן השכל בקדושה כן יש השנאה והיפוך הרצון שלמעלה מן השכל בקליפה והוא חוצפא מלכותא בלא תגא פי' בלא כת"ר לפי שהוא חולק על הכת"ר האמיתי ומנגדו לומר איני רוצה כו' וזהו ראשית גוים עמלק ואחריתו דוקא עדי אובד דהיינו

לימות המשיח אבל בזמן בהמ"ק לא נתבער הרע מכל וכל כי הרי הי' שורש לאגג עדיין שיצא ממנו המן כו' אמנם אם היו גוברים ומנצחים את עמלק לגמרי הי' בנין בהמ"ק בעילוי מדריגה היותר נעלה דהיינו כמו שיהי' לעיל כו' ולהיות כי שרש יניקת כתר דקליפה דנוק' באחוריי' דנוק' כמ"ש בזהר רישא דעשו כו' ע"כ הי' עיקר מפלת המן ע"י אסתר וד"ל.

בעז"ש

כי טל אורות טליך כו' זה טל שעתיך להחיות בו את המתים ובוהר דא טלא דנטיף מעתיקא ואנער לההוא רישא דלבר כו'. הנה ההפרש בין טל למים הוא ניכר בלחלוחיות הארץ שע"י הטל תתלחלח בכל חלקים הפנימי' ג"כ וע"י המים לא תתלחלח אלא מבחוץ והטעם הוא לפי שהטל הוא דק ורוחני יוכל להתפשט בכל החלקים הפנימיים ביותר מפני דקותו משא"כ גשמיות המים לא יוכלו להתפשט בתוכיות הארץ כ"כ כו' והנמשל מזה יובן להיות כי הרי מה שימצא לחלוחית מים בארץ הוא מן הטל כידוע ובטל עצמו אין בו עדיין ממהות גשם המים כלל שהרי אינו אלא אויר דק מאד כדקות האויר כידוע רק סופו להתגשם בגשם המים והלחלוחית הדקה והנעלמה שבאויר הזה הוא שרש מציאת מהות המים הגשמי' כו'. כמ"כ עדי"מ יובן בהתהוות מציאת חכמה הנק' בשם מים הרי שרשו נמשך מח"ס דא"א וע"י כידוע ובחי' ע"י ידוע שהוא הגבה מאד נעלה מן השכל וחכמה עד אשר החכמה כגשם יחשב לגביו כידוע והממוצע ביניהם הוא בחי' הטל דהיינו כשירוד שפע ומקור מציאת החכמה ואותו המקור הוא דק מאד לגבי גשמיות החכמה כערך דקות הטל שהוא דק אויר לח כנ"ל והיינו שאינו נתפס עדיין במוח לשום הבנה ושכל כו' אך הוא עיקר המקור השופע חכמה והבנה הגלוי' כו' וד"ל ולמעלה מהטל שהוא מקור זה השופע מציאות החכמה הוא הגבה מאד נעלה בעצמות בחי' א"א וע"י כו' ועל זה אומרים וממשיכים שירידי הטל כו' וד"ל.

והנה יש להקדים ענין א' בתחלה והוא אשר תה"מ וימות המשיח הוא גבוה במדריגה מג"ע העליון שעכשיו וקבלות שמקבלים הנשמות עכשיו כג"ע אינו אלא לפי שעה לבד אבל העיקר הוא העוה"ב שיבא לעתיד בימות המשיח וכן בזהר נק' עלמא דאת"י כו', ושורש הדברים כי במשיח כתיב ונחה עליו רוח חכמה כו' וישכיל וגבה מאד ידוע שהוא עליות המעולה שבמל' שאין כמוהו והיינו יותר ממדריגת משה כשהי' במרום מ' יום כו'

והטעם מובן בהיות כי בהיות משה במרום הגם שהוריק אכילה שבמעיו ונזדכך גופו עכ"ז ה' גופו מד' יסודות הגשמיי' רק שנזדכך מאד כו' אבל לע"ל יהי' עיקר חיות הגוף מאור א"ס ב"ה כמו שעכשיו יחי' האדם על ידי המאכל כן יחי' ויתקיים גופו של אדם לע"ל ע"י התבוננותו והשגתו באור א"ס וזהו ונחה עליו רוח דעת כו' כי יהי' רוח הדעת • לחיות ממש כמו הנפש דעכשיו כו' אי"כ מוכרח שיהי' כלי הגוף קרוב בערך אל בחי' אלקות עד שיחי' ויקבל שפע קיומו רק מאלקות כו' והיינו תחיה"מ שיחי' גופם בחיות אלקות כו' וידוע עד"מ העיגול דכל שמתעגל הרבה למעלה כמ"כ יתעגל הרבה מאד למטה לפי ערך מאחר שהוא עגול מכל צד בשוה כו' כמ"כ כל הגבוה ביותר יוכל להיות השפלתו למטה ביותר כו' וכמ"ש במ"א וא"כ גם כאן מאחר שאנו רואים ענין תחיה"מ הוא שלא עפ"י סדר השתלשלות כלל שלא כסדר חיות הנפש בגוף שהוא בהשתלשלות שהרי ע"י דם ובשר ישרה בו הנפש הבהמיות כו' אבל בעצם קטן שבמת לא ישם שום כלי ומכון שישרה בו החיות כו' רק מארבע הרוחות יבא הרוח כו' ולהיות כי אנו רואים שמלמעלה למטה הרי יש כאן דילוג גדול מה שיושפל חיות אלקי כ"כ למטה עד עצם קטן להחיותו בנפש כו' מוכרח שיהי' השפלה גדולה מחמת שירד ממקום גבוה מאד נעלה דהיינו למעלה מסדר ההשתלשלות דאבי"ע כמשל העיגול הנ"ל והיינו מבחי' טלא דנטיף מעתיקא כנ"ל שהוא למעלה מחכמה הגלוי' בחי' אבא שורש כל סדר ההשתלשלות דאבי"ע כידוע ולכך ביכולתו לשנות הסדר כו' וד"ל וזהו ההפרש בין ג"ע שעכשיו לימות המשיח הנק' עלמא דאתי כי זיו השכינה הוא בחי' מל' דאצי' שהוא ראש לשועלים כידוע והוא מדה האחרונה שבאצי' ולע"ל יהי' עליי' למלכות שתהי' במדרגת בחי' ז"א שעכשיו כו' וזהו כל הנותר בציון כו' קדוש יאמר לו פי' קדו"ש הוא בחי' ז"א דאצי' שיש בו מבחי' קודש העליון ע"י הוי"ו שבו משא"כ קד"ש תתאה בלא וי"ו הוא מדת המל' שהוא זיו השכינה כידוע והיינו שיהי' השפע אלקי או בנבראים להחיותם ממש מבחי' סוכ"ע שעכשיו ולא מבחי' ממכ"ע שעכשיו כו', והגם שארז"ל לעתיד צדיקים יושבים ועטרותיהם בראשם ונהנין מזיו השכינה אותו הזיו עיקרו מז"א רק מה שבתוך נשמתם ממש הוא מזיו השכינה עפ"י סדר ההשתלשלות משא"כ עכשיו אין הארה גלוי' בג"ע כ"א מזיו השכינה לבד ולא מז"א כלל כו' ונמצא הג"ע שעכשיו הוא רק לפי שעה עד שיתעלה לע"ל להיות בבחי' אדם שהוא ז"א וזהו ישכיל כו' וגבה מא"ד אותיות אדם וזהו דאנער לרישא דלבר' היינו חב"ד דז"א דאצי' כי לבר' הוא מה שנתגלה מן המאציל להיות מקור לנבראים הוא עולם הנאצלים ורישא דההוא דלבר' הוא חב"ד שבנאצלים כי ברישא דז"א יהי' עיקר תחיה"מ כמ"ש מארבע הרוחות כו' כידוע דז"א דאצי' הוא המקור לתחתונים אך יקבל שורש השפע זו להחיות המתים ממקום גבוה מאד נעלה הוא בחי' טלא דנטיף מעתיקא פי' לא

ממוחין דאבא אלא למעלה מחכמה דאבא הוא הט"ל דנטיף מחכמה דעתיקא להיות מקור למציאת מוחין דאבא כו' וד"ל.

והנה קבלת השכר שנהנין מזיו בג"ע עכשיו הרי ידוע שהוא משכר מצוה וכללותם הוא הלימוד בדברי תורה שלמדו הנשמות בעוה"ז לומדים אותם ג"כ בג"ע ונהנין מזיו היינו שמתגלים להשגתם טעמי תורה ורזין דאורייתא כו' ואמנם אורייתא מח"ע שלמעלה מחכמה הגלוי' נפקא ועכשיו הוא מסתתרת בחכמה הגלוי' להיות נהנין מזיו כו' ולע"ל יתגלה עצמות כח החכמה שהוא בחי' חכמה נעלמה דא"א וע"י שמאותה החכמה טלא נטיף להחיות המתים כנ"ל, וזהו כל העוסק בתורה טל תורה מחייהו פי' כי העוסק בתורה ואומר דבר ה' זו הלכה וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך הרי נעשה נפשו כלי ודירה להשראת אור א"ס שבחכמה דע"י וא"א כו' כמשל ברזא שבחביות שמקלחת כל מי שמשים כלי תחתיה ימלא אותה כו', כן דבר ה' שבעצמות כח חכמתו ית' מקלחת ושופעת בפי כל נפש אלקי' שלומד דבר ההלכה כו' ולכך הטלא דנטיף מהתורה הקדומה שהתורה הנגלית נובלות ממנה מחייהו בתח"מ לע"ל מאחר שכבר היתה נפשו קשורה בתורה הקדומה שלמעלה מאותו הטל יהי' גם גופו כלי לשרות בו הט"ל שליה וד"ל.

להבין למה החכמ' נק' עדן כידוע בווהר, ומתחלה יש להבין שרש ענין התענוג העליון הנק' עתיק כידוע דהנה הרמב"ם מדמה העונג האלקי שבג"ע לאותו העונג שאנו רואים שיתענג האדם כשישכיל השכלות חדשות ומכ"ש כשיותרוי לו הספיקות והמבוכות כו' ובאמת אין הענין כן לא מיני' ולא מקצתי' כי עונג זה המורגש בנפש בשכל הוא שנשפלי' ממהות התענוג אבל מהות התענוג עצמו אינו ממהות עונג הנרגש בשכל כלל לא מיני' ולא דוגמתי' כו' אלא הענין הוא דמהות התענוג עצמו אין ענין עונג כלל רק שימצא ממנו מציאת העונג ונק' מקור כל התענוגים הנמצאי' כו'. וביאור דבר זה הנה ידוע בכל רוחניות עילה ועלול אין בעלול דבר חדש שלא הי' אותו הדבר עצמו בהעילה כי לא הי' אפשר למציאת הדבר בעלול בלתי השפעות העילה כמו מתיקות התפוח או חמיצותו מוכרח שיהי' אותו המתיקות ממש ברוחניות כח המצמיח רק שהוא שם במדריגת הרוחניות לא מערך גשמיות המתיקות שבתפוח ועד"ז בכל עשב ששרשו במזל המכה ומגדלו כו' וכן החיך שבאדם המרגיש המתיקות הרגשה זו גשמיות יש לה

שרש רוחני בעודנה הנפש בלא גוף שהי' לה חיד לטעום, אך הטעימה הי' רוחניות מאד כו' וכמ"ש במ"א ועד"ז כל פרטי התחלקות הנמצאים הגשמי ימצא כל פרטיהם בשרשם הרוחני ממש בלי תוספת וגירעון אם מחסדים או מגבורות וכדומה וכידוע וכמ"כ גם השכל שאנו רואים שיש בו תענוג הי' כמשל התפוח שיש בו המתיקות הרי המתיקות וגופו של תפוח הן ב' דברים נפרדים כי המתיקות הנרגש בגופו של תפוח יש לו שרש במזל המצמיחו רוחניות המתיקות ואם לאו לא הי' נמצא מציאות מתיקות גשמי' בתפוח וגופו של תפוח שישנו במציאות גם בלתי המתיקות ג"כ יש לו שרש במצמיחו בבחי' הרוחניות כו' הרי הם ב' דברים נפרדים בשרשם הרוחני וגם בתפוח וכמו שבשרשם הרוחני תגדל מעלת המתיקות הרוחניות שבו על מעלת גוף תפוח רוחני שבו כן תגדל מעלת המתיקות שבתפוח על גופו של תפוח, ועד"ז יובן בשכל ותענוג שימצא בו הרי יש להם שרש בלמעלה מן השכל הוא בחי' א"א וע"י כו' וכערך מתיקות גשמי' לגבי רוחני' כן ערך העונג הנרגש בשכל לגבי עצם העונג שבבחי' ע"י וכן ערך גוף השכל לגבי שרשו בע"י למעלה מן השכל כערך תפוח גשמי לגבי הרוחני' כו' וד"ל וכמו שבתפוח יש בו מציאות המתיקות הגשמי שיטעימנו וירגישנו בחיך כמ"כ יש בשכל מציאת העונג גם קודם שירגישנו בהשגה שבכינה, והוא בחכמה שלמעלה מהשגה שאינו עדיין בגילוי כ"כ שירגיש העונג אבל מ"מ ישנו במציאות והוא גשמי מאד לגבי ערך העונג שבע"י שלמעלה מפרצוף החכמה כמו הערך העילה לעלול הימנו וד"ל וזהו שנק' החכמה עזן היינו כאשר כבר נשפל בה העונג ממקור כל התענוגים הנק' עתיק והמקור השופע על עונג זה נק' בשם עתיקא קדישא כלומר העונג העצמי שבחכמה העצמי הנק' קדש כו' משא"כ עתיקא סתימאה הוא למעלה מעונג זה הנשפל להיות מקור לעונג שבחכמה אלא הוא סתום ונעלם בעצמותו וכמ"ש במ"א בענין השעשועים כו' וד"ל.

להביין ענין התלבשות הנזכר בע"ח שזה מלביש לזה ענינו הנה עד"מ
 במו"מ שעיקר נקרא רצונו הוא הריוח ומה שיצטרך לקנות סחורה כדי להרויח אינו אלא בחי' לבוש אל פנימיות המכוון שלו ולבוש ללבוש הוא מה שיצטרך לנסוע למרחקים למכור הסחורה וכדומה לזה כל שיסבב הפנימי המכוון העיקרי בלבושים חיצוני' שאין רצונו בהם כלל מצד עצמם כ"א לתועלת הפנימי' המכוון כו' יקראו בשם לבושי' וזה מלביש לזה וזל"ז עד המצא הנקודה הפנימי' שבשבילה טרח בכל הלבושי' החיצוני' כו' ועוד משל

אחר מן הכאת האב לבנוי שהכאה זו אין מטבעיות האב הפנימי לבנו שהרי אוהבו אהבה נפלאה אך להיות כי צריך ליסרו כדי שיטיב דרכו ואינו מיסרוי רק מחמת האהבה שמחמת שחפץ בהצדקו כו' ונמצא האהבה מסותרת ומלובשת באכזריות ושנאה של ההכאה כי אינו מכהו רק מאהבה אבל הכאה זו גלוי הוא והאהבה שמחמתה מכהו מסותרת הוא כמו הלבוש שמסתיר גופו של אדם כן מסתיר ומלביש החסדים בגבורות שהיו הגבורות בגילוי והחסדים בהסתר כו' וע"ד כל זה יובן למעלה התלבשות התחתון לעליון הימנו היינו שבחי' ההתגלות החיצוני' הוא התחתון והעליון שהוא העיקר מקור הפנימי' הוא בהעלם והסתר בו וכן עד כמה לבושי' זה מלביש לזה וזה לזה כו' וד"ל.

להבין צרופי אותיות הנפש שישנם בכח בנפש קודם שיחשוב או ידבר כו' כידוע ומבואר במ"א הראי"י על זה ממה שלא נעשה הקמיצת שפתים בקמץ אחרי הביטוי כו' אלא קודם הביטוי מזה הוראה שעיקרם בנפש עצמה אך ה' מוצאות הפה הם בחי' כלי ולא ככלי המוזיקא כו' וידוע דאותיות שבנפש הוא בחי' כלי לאור הנפש עצמה כו' כהדיו קמצא דלבושי' כו' כמ"כ מאור של הנפש הם השכל ומדות ממנו נעשה אופן הכלי שהוא צרופי אותיות מחשבה לחשוב כך או כך כו' והן מוכנים בכל שעה להצטרף כו'.

והנה מפתחו של המן היתה ג"כ ע"י בחי' ומדרגה שלמעלה מן הדעת, והוא כמארז"ל חייב אינש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי כו', ופי' שאין הפי' שלא ידע כלל (שהוא שיאמר בהיפוך) כ"א הפי' הוא שיאמר ארור המן וברוך מרדכי רק שלא ידע, הוא, שלא ירגיש באמירתו ארור כו' וברוך כו', פי' שיאמר זה בלא דעת והרגשה כו' וד"ל. ועי"ז הוא מפתחו ג"כ בבחי' שלמעלה מן הדעת שאינו מרגיש באמירתו שאומרו בלא דעת והרגשה כנ"ל וד"ל. ולכך אומר'י תחלה ארור המן, ואח"כ ברוך מרדכי, פי' שתחלה צריכי' להשפיל את המן שהוא בחי' חוצפא שלמעלה מן הדעת מלכותא בלא תגא (כנ"ל שהוא כתר דקליפה כו') ולכך אומר'י תחלה ארור המן להשפיל את בחי' המן שלמעלה מן הדעת בחי'

חוצפא כו', ואח"כ כשמשפילי את המן שלמעלה מן הדעת כו', אומרים ברוך מרדכי, פי' ברוך הוא המשכה (כנז' במ"א) שהוא ההמשכה שיתגלה אלקות במרדכי שהוא משנה למלך אח"ש ורו"ש וד"ל.

ובזה הנערה באה אל המלך כו' כל אשר תאמר ינתן לה כו'. פי' שהוא הכנה שכל נשמה כשצריכה לעלות למעלה כו' היא נצרכה למלאכים שיגביהו אותה וזהו כל אשר תאמר ינתן לה כו' (שא"א לעלות בעצמה בלתי המלאכי שיגביהו אותה כנז' במ"א ע"ש) וד"ל.

ובהגיע תור אסתר כו' לא בקשה דבר כו'. פי' שהיא לא היתה נצרכה להמלאכי שיגביהו אותה כ"א מנפשה סלקת כו', והוא כמארז"ל בגוהרקא דר"ח דמנפשיא סליק כו' (וכנז' במ"א בארוכ'), וזהו לא בקשה דבר, שהיא אינה נצרכה לזה שיגביהו אותה המלאכים, כי היא מנפשה סלקת כו' וד"ל. ופי', כי הנה כתי' ששים המה מלכות ושמונים פלגשים, ועלמות אין מספר, אחת היא יונתי כו', שהם הם הנערו' שעולות למעלה שצריכי' שיגביהו אותם המלאכי, שא"א להם לעלות בעצמם כנ"ל, שזוהי ובזה הנערה באה כו', אבל בהגיע תור אסתר כו', לא בקשה דבר כו', שהיא אינה נצרכה לזה כלל כנ"ל דמנפשה סלקת, והוא מפני שאסתר היא בחי' אחת היא יונתי כו' וד"ל.

כ"א את אשר יאמר הגי' כו'. פי' הגי' הוא מלשו' הגיון שהגיון הוא בחי' פנימיות הדיבור, שהוא מקור הדיבור (שהוא בחי' מחשבה שבדבור) כדכתי' הגיון לבי כו', והגי' הוא פועל יוצא, פי' שהוא עושה הדיבור, שעושה שידבר (שהוא פועל יוצא שעושה ופועל שידבר וד"ל), ופי' שהוא בחי' השפעה מהיכל ק"ק, שישוררו וידברו המלאכי וההיכל (פי' שהוא השפעת מ"ד מהיכל ק"ק למטה שידברו וישוררו המלאכי בבחי' העלאת מ"ן) וזה עושה הגי' שהוא מקור הדבור פנימיו' הדיבור [שהוא בחי' היכל ק"ק] שהוא פועל יוצא, פי' שעושה שידברו וישוררו המלאכי והיכלות כו', והוא ע"י השפעתו אליהם כנ"ל, כי הכל נתן ביד הגי' שומר הנשים וגם הז' נערות כו', שהם כל ההיכלו' שנו' בוורה שהם הכל ביד הגי', שהוא נותן תמרוקיהן כו', פי' ממנו הוי' המ"ד שישוררו וידברו ההיכלו' ומלאכים כנ"ל וד"ל [ולזה הי' צריכה גם אסתר את אשר יאמר הגי' שצריך להיות ממנו מ"ד לעורר השירה והדבור כו' וד"ל].

להבין* ההפרש בין שמחה לרנה והנה כתיב בואו לפניו ברננה ומשמע בזוהר דרננא דוקא ברמשא כו'. ויש להבין דהרי כתיב ולבוקר רנה והן פסוקי דזמרא במקום רנה שם כו' וכן כתיב ברוך יחד ככבי בוקר כו'. אך הענין הוא דידוע דתענוג תמידי אינו תענוג כמו היושב במים חמין לא יתענג מדברים חמים כ"א מהיפוך החמימות דוקא והן המים הקרים כמ"ש מים קרים על נפש עייפה כו' להיות כי הקרירות דבר חדש בנפשו העטופה כבר בחמימות יקבל עונג נפלא מזה והגם שכבר מתענג מן החום מאחר שכבר הורגל בו אינו תענוג משא"כ הקרירות שהוא היפוך החום שמקבל עונג חדש כו' ובהיפוך המורגל בקרירות מאד יערב לו החמימות כו' ועיקר הטעם בזה להיות כי העונג שבנפש ניתן בהשפעה לכמה ענינים פרטים כמו לחסדים ולגבורות דחמימות וקרירות כנ"ל אמנם אשר כבר ניתן והובדל מעצם כח התענוג העצמי שהוא הגבה למעלה מעונג הנרגש כמ"ש במ"א נק' תענוג תמידי פ"י שכבר הופרש ממקורו ואינו אלא מקור לענין הפרטי וצריך שיומשך לו בתמידות כו' אמנם בכוא לנפשו עונג החדש מענין ההפכי כמו הקרירות להחמימות כנ"ל אזי הארה של עונג זה הוא עילוי גדול לנפש יותר מעונג הראשון לפי שזה העונג להיותו חדש ועדיין אחוז וקשור במקור התענוג ולא הובדל להיות בתמידות כו' יש בו עדיין מהארת עצם התענוג כו' וכן בהיפוך מגבורות לחסדים ומפני שכל עיקר בנין כחות הנפש הוא בקבלתה מבחי' עצמות הנפש בבחי' יחידה כו' לכד כשמקבלת שפע חדשה

נוסחא שניה

ביום הפורים הנ"ל

עבדו* את ה' בשמחה באו לפניו ברננה כו'. איתא בזוהר רננא ברמשא כו', פ"י שרננה הוא בחי' גבורו' שהוא הניגון שבמ"ש וגבורו' כו' זוהי בחי' רננה וד"ל (שהוא ברמשא בתפלת המנחה שתיקן יצחק כו' שהוא בחי' גבורו' וע"ז הוא רננה ניגון במ"ש בבחי' גבורו' וד"ל). וצריך להבין הטעם שבעת השמחה מנגנים ניגון של מ"ש וגבורו', שהוא דוקא משמח בעת השמחה כו' (והי' צ"ל להיפוך וד"ל). אך הענין הוא, שקבלת התענוג הוא דוקא מן דבר ההפכי ממנו, פ"י שכשהוא בעצמו במ"ש אז מקבל תענוג מן ניגון של שמחה, וכשהוא בשמחה הוא מקבל תענוג מניגון של מ"ש. והטעם שקבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא, הוא כי תענוג תמידי אינו תענוג כו', ופ"י כדכתי' כמים קרים על נפש עייפה כו', פ"י שהנפש עיפה ויגעיה היא דוקא מתענדת ומתענגת מן מים קרים, והוא מפני שמים קרים הם הפכי ממנה שכשהיא בחימיו' שהיא עיפה כו' אז דוקא מתענגת ממים קרים

להבין . . . עבדו: ראה לקמן בהוספות ע' שצב ביאור מ"כ אדמור' הצמח צדק — (נדפס כיהל אור קאפ' קכ, ס"ד). ושם רשום — ע"פ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה. להבין ההפרש בין שמחה לרנה.

שלא הי' בה תחלה תתחוק במאד מאד כי תמיד צריכה לקבלת שפע חדשה דוקא וד"ל.

ועד"ז ממש יובן בניגון שיש מי שמתענג מניגונים של חדוה ושמחה דוקא כמו אנשי יון ואדום כו' ויש מי שמתענג מניגונים של יגון ומרירות וזהו שמחתו שיקבל עונג נפלא מהם ויזמרם דוקא בעת שמחתו וטוב לבכו כמו אנשי ישמעאל כידוע הטעם הוא לפי שישמעאל הוא מבחי' החסדים דאברהם כידוע. וכבר ניתן בו העונג של חדוה ושמחה הוא תענוג תמידי ואינו עונג להם כנ"ל משא"כ נגונים של יגון ומרירות העונג בהם חדש אצלם מאד יערב לנפשם ויקבלו תוספת חיזוק על ידם דוקא מטעם הנ"ל ובאדום ויון הוא בהיפוך להיות כי רישא דעשו בעטיף דיצחק מבחי' הגבורות העונג אשר כבר נשפע בבחי' הגבורות דמרירות הוא עונג תמידי כו' לכך לא יקבלו מעונג שמחת הנפש כ"א מניגונים של חדוה מטעם הנ"ל וד"ל וזהו ההפרש בין רינה לשמחה דרנה הוא הניגון בבחי' מרירות בעליות העולמות מלמטה למעלה שיש בזה מרירות מפני החושך שהי' להם מקודם ועתה רואים אור גדול כו' והגם כי ישמחו בעליות שלהם שמחה של מרירות הוא מפני שהיו רחוקי' תחלה כו' ע"כ עונג זה של גבורות הוא בבחי' רשפי אש התלהבות ונק' עריבות ולא מתיקות והיינו שיר הלויים על הקרבן בנעימת קול לבסומי קלא כו' שהי' בדרך מרירות כידוע בניגון הטעמים

נוסחא שניה

ההפכי' נגדה דוקא (ואינה מתעדנת ממים חמים שהם כמהותה כו') שהם דוקא משיבי' נפשה (שקורי' בליא קויקט כו'), אבל כשהיא אינה עיפה בבחי' חמימו' כו' כ"א בבחי' קרירו' אז אינם משיבי' נפשה המים קרים כו' וד"ל. וכן להיפך כשהיא נתקררה מאד כו' אז השבת נפשה ממה שמקבלת התענוג, הוא מן מים חמים דוקא, ולא ממים קרים כו', והטעם הוא כנ"ל שעיקר קבלת התענוג הוא מן דבר הפכי דוקא ולכך כשהיא עיפה בחמימו' אז קבלת התענוג שלה הוא ממים קרים כו', וכן להיפך כשהיא נתקררה מאד אז קבלתה התענוג הוא ממים חמים ההפכי' נגדה כנ"ל וד"ל. והטעם לזה שעיקר קבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא כנ"ל, הוא מפני שצריכי' לקבל את התענוג ואם שאותו דבר הוא כמהותו (כמו מים קרי' לנפש שנתקררה כו' שהם מהו' א') ממש, אזי אינו מקבל כלום, ופי' כמו למשל כשהוא נתקרר כו' וצריך לקבל תענוג, והנה כשישתה מים קרי' שהם כמהותו ממש אזי אינו מקבל כלום שהרי מהותו הוא גי' קרירו' כו', ולכך קבלתו התענוג הוא אז מן מים חמים שהם ההפכי ממנו, ובהפכי שייך לשו' קבלת התענוג שמקבל מדבר שאינו מהותו כ"א הפכי ממהותו וד"ל, אבל דבר השוה כמהותו אין שייך לשו' קבלת התענוג כי אינו מקבל כלום וד"ל, וזהו הטעם שקבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא כי צריך לקבליו וזה אין שייך כ"א בהפכי

דורקא כו' וזהו רננא ברמש"א בעליות המנחה דיצחק כו' וכן רינ"ה דככב"י
 בוקר להיות כי קדם להם החושך ויצא לאור ירונו וכן לבוקר רנה מפני
 שבערב ילין בכי לכך מיד בבוקר דוקא תהי' הרנה והן פסוקי דומרא שקדמו
 לק"ש ותפלה שצריכי' להיות בשמחה כמ"ש עבדו ה' בשמחה דייקא אך בואו
 לפניו ברגנה פי' תחלת הביאה לפניו שיצא מן החושך לאור להיות כי בא מן
 היפוך להיפוך הוא הנק' רננ"ה כנ"ל ואח"כ בשמחה ועונג שבחסדים הנק'
 מתיקות כמ"ש במ"א וד"ל.

 נוסחא שניה

ממהותו וד"ל ולכך מנגנים בעת השמחה ניגונים של מ"ש דוקא שיעקר
 קבלת התענוג הוא מן ההפכי דוקא כנ"ל וד"ל. ולכך ישמעאל שהוא בחי'
 חסד דקליפה. שאברהם כו' שיצא ממנו ישמעאל כו' שהוא מבחי' דרועא
 ימינא שהוא בחי' שמחה וחדוה כו' ניגוניו הוא רק במ"ש כו' שמהם דוקא
 הוא מקבל תענוג מפני שהם הפכי ממנו כנ"ל וד"ל (וכן בישראל ג"כ מקבלי'
 תענוג מניגון של מ"ש מפני שהם מדרועא ימינא דקדושה וד"ל) [וביין הוא
 להיפך מקבל תענוג מניגונים של שמחה דוקא שהם הפכיים נגדו וד"ל].

ועבד הלוי הוא, פי' כנו' בזהוהי שכל עבודתם של הלויים הוא להמשיך
 מהו"א שהוא בחי' בינה שהוא עלמא דאתכסיא לאתגלייא (שעבודתם
 הוא להמשיך מהעלם לגילוי), ופי' הנה צ"ל ההפרש בין בחי' מוחי' דאבא
 ומוחי' דאימא, פי' מוחי' דאבא הוא בחי' השגת הביטול דבחי' חכמה שהוא
 בחי' מ"ה כדכתי' ונחנו מ"ה שהוא בבחי' קרירו' כו' (כנו' במ"א בארוכה)
 שהוא בחי' יראה עילאה ירא' בושת שהוא בחי' אין תכלית הביטול [כנו'
 במ"א שא"א ליגבה באהב' בהתגלו' כלל כו'] רק הוא בבחי' קרירות כנ"ל,
 ובחי' מוחי' דאימא הוא שהוא בחי' בינה שהוא בחי' י"ש שבינה נק' יש
 כדכתי' להנחיל אוהבי י"ש כו', שהוא ההבנה והשגה ממש בגדולתו ית'
 [כשבא לכלל השגה ממש בבחי' י"ש וד"ל] שע"י ההשגה שמישו בומוחו
 גדולתו ית' נולדה מזה מדת אהבה עזה בגבורו' רשפי אש אליו ית', בבחי'
 התלהבו' בבחי' גילוי (ולא כמו שבחכמה שאין שם התלהבו' רק קרירו'
 שהאהב' בעלם וד"ל), וזוהי בחי' מוחי' דאימא שהיא מקור הגבורו' שנולדה
 מזה אהבה עזה בגבורו' רשפי אש בשלהבת כו', והנה בתפלה צריכים להיות

שניהם בחי' מוחי' דאבא ובחי' מוחי' דאימא הנ"ל, ופי' שבחי' מוחי' דאימא הוא הבחי' רצוא ליכלל למעלה ע"י אהבה עזה בשלהבת הנולדה מהתבוננו' בגדולתו ית' שזהו בחי' מוחי' דאימא כנ"ל שמוה יהי' בחי' רצוא כנ"ל, ובחי' מוחי' דאבא, הוא אח"כ הבחי' שוב, כמארז"ל ואם רץ לב"ך, שוב לאחד, שזוהי הבחי' יראה עילאה ירא' נושת שהוא בחי' מוחי' דאבא שמקבל עליו עמ"ש בעסקו בתורה ומצות כו' שזוהי השוב לאחד וד"ל. אבל הרצוא שבתפלה הוא ע"י בחי' מוחי' דאימא דוקא שצריך להוליד מן התבוננותו כו' בחי' אהבה עזה בשלהבת כו' בהתגלות אליו ית' ולא יהי' נשארה בבחי' העלם כו', ואף שבחי' מוחי' דאבא הם נעלי' ממוחי' דאימא כו', ובבחי' מוחי' דאבא הוא המדו' בהעלם (כנו' במ"א), אך העיקר הוא להאיר את הגוף והוא באהבה שבגילוי דוקא שקרוב יותר להגוף ובחי' מוחי' דאבא אף שנעלי' הלא א"ס ב"ה הוא נעלה עוד יותר, ולית מחשבה תפיסא ב"י כלל, כן למשל בחי' מוחי' דאבא שאהבה שם בהעלם שהוא נעלה מאתנו יותר כנ"ל וד"ל, ולכך צריך להוליד האהבה שבתפלה מההעלם לגילוי דוקא בכדי להאיר כו', שהוא ע"י ההתבוננות כו' שזוהי בחי' מוחי' דאימא כנ"ל שע"ז נולדת אהבת אהבה עזה בגבורות רשפי אש בהתגלות כנ"ל. וזה היה עבודת הלויים דכתי' ועבד הלוי הו"א, פי' שכל עבודתם היה להוציא המדו' אהוי"ר מההעלם לגילוי שהוא ע"י בחי' מוחי' דאימא שהוא ההתבוננות כו' שע"ז נולדי' המדו' בהתגלות בהתלהבות כו' (וזה הי' עובדי' את הו"א שהיא בינה מוחי' דאימא להוציא מהעלם לגילוי וד"ל), ולכך היה עבודתם בשירוי' בקול דוקא שהוא בהתגלות כנ"ל וד"ל. וכן היו מזמרי' במיני כ"ז כדכתי' הללו' בתקע שופר כו' הללו' בתוף כו' הללו' במינים ועוגב כו' הללו' בצלצלי תרועה כו' ופי' שיש כמה מיני התלהבות שבהתגלות, שיש תשוקה והתלהבו' בבחי' שמחה וחדוה כו' ויש שהיא בבחי' מרירו' ולב נשבר, והכל הם בהתגלו' הלב כו' וע"ז יש כמ"כ כמה מיני כ"ז לנגד כמה מיני התלהבו' שבגילוי הלב, וזהו הללו' בתקע שופ"ר שקרן השופ"ר הוא בבחי' גבורו' ומ"ש כו' וזוהי ההתלהבו' שבגבורו' במרירו' ולב נשבר שע"ז הם השברי' ותקיעו' (כנו' במ"א ע"ש) כו', וכן צלצלי תרועה הם ג"כ כנגד התלהבו' שבמרירו' ולב נשבר (שתרועה הוא לשו' שברון כו' כידוע) ועונג הוא כ"ז של שמחה, שהוא נגד האהבה והתלהבו' שבשמחה כנ"ל וד"ל וזה היה עבודת הלויים בכ"ז ככמה מיני' כנ"ל שהכל הוא לעבוד את הו"א להוציא האהבה מהעלם לגילוי כנ"ל וד"ל.

יוס ו' עש"ק פ' כי תשא, בעזרה"י וית'
ביאור על התורה ברבי' דשבת פ' שקלים

בר"מ* (פ' כי תשא) פקודא ליתן מחצית השקל בשקל הקדש כו', אבנא למשקל בה דא י', עשרים גרה השקל, דא יו"ד, העשיר לא ירבה, דא עמודא דאמצעותא, לא ירבה על י', והכי איתמר בס"י עשר ספירות בלי מה, עשר ולא אחד עשר, והדל לא ימעט, דא צדיק, לא ימעט מעשר כד"א עשר ולא תשע, ממחצית השקל דאיהו י', מחצית השקל עשר הוא (עכ"ל ר"מ).

הנה תחלה צריך לבאר, העשיר לא ירבה על י' כו', ופי' (כנו' במ"א) שהכת"ר הוא נמנה ואינו נמנה עם הי"ס, והוא כמו שהכריע האריו"ל (שכתר הוא ממוצע בין המאציל לנאצלים כו' וד"ל), שחיצוניות הכת"ר הוא נמנה עם הי"ס שחיצוניות הכת"ר הוא ראש לנאצלים כו' ופנימיות הכת"ר הוא אינו נמנה עם הי"ס שפנימיות הכת"ר הוא סוף מדרגת ובחי' המאציל ב"ה שהוא חיצוניות דע"י (כנו' במ"א שכל מדרגה התחונה של עולם המעלה הוא נעשה ראש לעולם התחתון הימנו כו' ולכך פנימיו' הכת"ר הוא סוף מדרגת המאציל ב"ה) שהוא חיצוניו' דע"י וחיצוניו' הכת"ר הוא ראש לנאצלים וד"ל. ולז"א העשיר לא ירבה על י' כו', פי' כשחושבי' חיצוניו' הספירות שאז חושבי' גם את הכת"ר כי חיצוניו' כת"ר נמנה עם י"ס שהוא ראש לנאצלים כנ"ל, לא יחשוב אז את הדע"ת (שדע"ת הוא מפנימיו' י"ס כמשי"ת) שלא יהי' י"א כו' וזהו לא ירבה על י' כי עשר ולא אחד עשר כו' וכשמחשבי' מפנימיות הספירות שאז מתחילי' לחשוב מחכמה ואילך כו' שפנימיות הכת"ר אינו נמנה כו' שהוא סוף מדרגת המאציל שהוא חיצוניו' דע"י כנ"ל אז יחשוב ביניהם הדעת שהוא מפנימיו' הספירו' כו', שהוא המוליד ז"א כו' פי' שהדעת הוא ההתקשרו' של השכל להעמיק בו שע"י העמקת והתקשרות השכל דוקא נולדי' המדו' כו' כי מחשבה בעלמא אינה מועלת כלום, שאף שיחשוב במחשבה בעלמא כל ההתבוננות בגדולת ה' ב"ה לא יתפעל מזה כלל בלבבו כ"א דוקא ע"י התקשרו' השכל בעומק דעתו בהתבוננות כו' או מתפעלת מזה הלב להיות נולד מזה ההתבוננות אהבה אליו ית' או יראה כו' וד"ל ולכך נחשב הדעת בפנימיות הספירו', כי משה מלגיו, יעקב מלבר, פי' משי"ה הוא הדעת שהוא ההתקשרו' כו' שמוליד ז"א כו' הוא מלגיו שהוא מפנימיות הספי' יעקב שהוא כללי' ז"א שכל הו"ק כלולי' בו הוא מלבר כו' וד"ל או הדעת עליון שמחבר או"א הוא ג"כ הפנימיות שבספי' שהוא המקשר ומחבר חכמה לבינה שהוא הכל ע"י ההתקשרות בעומק הדעת כו' וד"ל. ולכך כשמחשבי' מפנימיות הספירות שמתחילי' מחכמה ואילך כו' שפנימיות הכת"ר אינו נמנה שהוא חיצוניו' ע"י סוף מדרגת המאציל ב"ה, לא ימעט מעשר שיחשוב הדעת ביניהם שהוא מפנימיות הספירות כנ"ל וד"ל.

ועתה צריך להבין, ענין אבנא למשקל בה דא י" כו', שהוא כששוקלין בכף המשקולת (שהוא כף מאזניים) סחורה כו' שנותנים בכף הא' את הסחורה (שצריכי' לשקול אותה כמה במשקל כו') ובכף השנית נותנים האבן ששוקל את הסחורה ע"י הכבדתו בכף השנית כו' (שבזה שמכביד האבן בכף הב' שוקלין הסחור' כו').

והנה העיקר של המדידה, הוא הסחורה, שהיא העיקר כו', והאבן של המשקולת הוא רק שמכביד בכף הב' בשביל מדידת הסחורה כו', ועתה אי שכשמפ' שהאבנא למשקל בה דא י" כו' שהיו"ד הוא רק האבן של המשקל שבו מודדי' כו', נמצא שהדבר הנמדד בהאבן הוא נעלה ועיקר (שהאבן אינו רק שהוא המודד כו' ועיקר הוא הדבר עצמו הנמדד כנ"ל) ומוכרח שהדבר עצמו הנמדד כו' הוא נעלה מהי' שהי' הוא רק האבן המודד כו' והדבר עצמו הנמדד כו' שהוא עיקר כו' מוכרח שהוא למעלה מהי' כו', וצ"ל מהו דבר שלמעלה מבחי' י" כו' (שהיו"ד לא יחשב רק כאבן המשקולת בלבד שהדבר הנמדד הוא העיקר כנ"ל וד"ל).

אך להבין כ"ז, צ"ל ענין שבירת הכלים כו', הנה השבירה היתה בנקודים בש' ס"ג ונפלו לש' ב"ן (כנז' במ"א בארוכה) שש' ב"ן הוא בחי' מלכו' דאצילות מקור של עולמות בי"ע כו', והנה תכלית הכוונה של השבירה היתה בכדי שיהי' שכר ועונש כו', פי' שהיתה בכדי שיפלו לב"ן שהוא מקור לעולמות בי"ע, והוא בכדי שיהי' עולמות בי"ע שיהי' בחי' עבודה בקבלת שכר אח"כ ולענוש לרשעים כו', וזה א"א כ"א ע"י השבירה שאז הי' יוכלו להתהות עולמו' בי"ע, אבל בלתי השבירה לא הי' יוכלו להתהות עולמו' בי"ע (כנז' במ"א ע"ש) ואז לא הי' כלל בחי' עבודה בקבלת שכר ועונש כו', כי כשהי' בעקודי' (בכלי א' כו') הי' אז הוא ב"ה לבדו בחי' א"ס כו', ואף בעולם האצילות שנק' ברודים כו' שיש כלים להאורו' כו' אעפ"כ אין נק' שם בחי' עבודה עליהם כלל, שהכלים הם בטלי' ומיוחדי' בתכלית עם האורו' בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד כו', ולכך אין נופל שם עבודה עליהם כו', כמו שאין שייך לשון עבודה על אצבעו של אדם שהאצבע עושה רצונו של האדם שעובדו כו' כי הוא ואצבעו אחד הוא בתכלית היחוד כו' כמ"כ אין שייך לשו' עבודה בהכלים דאצילות שהם מיוחדים עם האורו' בתכלית היחוד (שבטלי' בתכלי' ומיוחדי' בתכלית) כמו יחוד אצבעו של אדם עם האדם כו' וד"ל. ולזה הי' הכוונה של השבירה שהי' בנקודים בש' ס"ג שמשם נפלו לש' ב"ן שהוא מקור לבי"ע (שע"י השבירה דוקא הי' יוכלו להתהו' בי"ע משא"כ בלא שבירה לא הי' יוכלו להתהות כלל כנז' במ"א ע"ש) בכדי שיהי' עבודה בקבלת שכר ועונש כו' (שבבי"ע שהם עולמו' הנפרדי' דוקא הוא נק' בחי' עבודה וד"ל) וד"ל.

והנה תכלית העבודה היא לברר את ש' ב"ן את הרפ"ח ניצוצי' שנפלו בו בשבירה כו' להחזירן ולהעלותן לשרשן שהי' קודם השבירה (ששרשן

הוא ש' ס"ג כנ"ל), והמברר אותן הוא ש' מ"ה שהוא התיקון (שלא הי' בשביר' כי'א נשא' באצ"י דאיהו וגרמוהי חד כו') שהוא עתה נעלה מש' ב"ן כו', ופי' כי ש' מ"ה הוא הארה ממצחא דא"ק כו' (כנז' במ"א ע"ש) שהוא הארה מע"ב דא"ק כו', ולכך הוא המברר את הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לש' ב"ן כו' כי הוא עתה נעלה מהם כי שרשו הוא ע"ב דא"ק כו', ושרשן של הרפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה הוא מש' ס"ג כו', וש' ע"ב הוא נעלה מש' ס"ג כו', כי ש' ע"ב הוא בחי' חכמה (בחי' אין לגבי בינה שהוא י"ש כו') וס"ג הוא בחי' בינה שהוא בחי' יש לגבי חכמה שס"ג הוא ג"ס כו' שהוא בחי' יש לגבי חכמה כדכתי' להנחיל אוהבי י"ש כו' וד"ל. אבל ש' ע"ב שהוא בחי' אין בחי' ביטול בבחי' מ"ה כדכתי' ונחנו מ"ה כו', ולכך ש' מ"ה שנמשך מע"ב דא"ק כו' הוא המברר את הרפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה לב"ן ששרשן רק מס"ג ושרשו הוא מע"ב דא"ק כו' (שהוא התיקון כו').

וזוהו עתה קודם שמתבררי' הרפ"ח ניצוצי' שבב"ן הוא ש' מ"ה נעלה מהם שהוא המברר אותם כו', אבל לאחר שמתבררי' הרפ"ח ניצוצי' שבב"ן (שמברר אותם מ"ה כו') שעולי' אח"כ לשרשן ס"ג או הם המתבררי' נעלי' מש' מ"ה כו', כדכתי' אשת חיל עטרת בעלה המברר שהוא ש' מ"ה כו', כי בחזירתן לשרשן ש' ס"ג אז אורן גדול ומאיר יותר מאורו' דש' מ"ה כו', והוא מפני שחזירתן הוא בחזקה בכח גדול (בהתלהבו' כו') לחזור לשרשן כו' לכך אז בחזירתן לשרשן ש' ס"ג כו' מאירי' יותר מהאורו' דש' מ"ה כו' (שלא הי' כלל בשביר' כו') והוא כמארו"ל במקום שבע"ת עומדי' צדיקים גמורים אין יכולי' לעמוד כו', שהוא מפני שיפה כח הבע"ת יותר מצדיקי' גמורי' בזה שמאחר שהיו תחלה למטה כו' ושבי' אל ה' אז הם שבי' בכח חזק וגדול מנקודת פנימיות הלב בבחי' ממעמקי' קראתיך כו' מעומק עומק הלב כו', דמשכי' לי' בחילא יתיר כו' משא"כ בצדיקי' גמורי' כו' וד"ל (כנז' במ"א בארוכה ע"ש) וכמ"כ למעלה ממש שהאורו' דש' מ"ה נק' בחי' צדיקי' גמורים שהוא התיקון שלא הי' כלל בשבירה כו' והאורו' דש' ב"ן נק' בחי' בע"ת כו', מפני שהם נפלו בדרך שבירה מש' ס"ג לב"ן ולכן עתה כשמתבררי' כו' אז הם שבי' לשרשן ש' ס"ג בבחי' בע"ת כו' ולכך הם נעשי' לאחר שמתבררי' עטרת בעלה שהוא ש' מ"ה כו' מפני שבחזירתן של הכלים כו' לשרשן כו' אז הם בחי' בע"ת ששבי' לשרשן כו' שבכח חזק וגדול יותר מבחי' צדיקי' גמורי' (שהוא ש' מ"ה כו') שמחמת שהניצוצי' שנפלו למטה בשבירה שבי' לשרשן כו' בבחי' בע"ת שבכח חזק וגדול יותר כו' לכך אז בחזירתן לשרשן אורן גדול מהאורו' דש' מ"ה שאינם רק בחי' צדיקי' גמורי' כו' ולכך אז כתי' אשת חיל (שהוא ש' ב"ן כו') הוא לאחר הבירור שעולי' הניצוצי' בבחי' בע"ת ששבי' לשרשן ש' ס"ג כו' עטר"ת בעלה שהוא האורות דש' מ"ה שאינם רק בחי' צדיקי' גמורי' כו' וד"ל (וזה הי' לע"ל לאחר שנתבררו לגמרי דכתי' והי' אור הלבנה כאור החכמה כו' וד"ל), ולכך נק' תשובה בינה כו' מפני שלמעלה הוא התשובה לפני ס"ג ששבי' הניצוצו' לשרשן ש' ס"ג שס"ג הוא

בינה בחי' יש ג"ס כנ"ל וד"ל (ומה שמ"ה הוא נעלה שנמשך מע"ב דא"ק כו' נו' במ"א שאינו רק הארה ממצחא דא"ק בלבד וס"ג שרשו הוא מעצמיו י"ס דא"ק לכך בשו"בם לשרשם הם נעלה ממ"ה, וע"ש ביאור לזה כו' וד"ל).

ובזה יוכן היטב, אבנא למשקל בה דא י' כו', שהוא ממש כמו ששוקלין סחורה בכף מאזנים כו' שתחלה קודם שמניחי' האבן השוקל כו' בכף השנית כו', אז הסחורה שמונחת בכף הא' של המאזניים היא נמוכה שמונחת הכף הא' שבו הסחורה מונחת, על הארץ כו', וכשמניחין האבן השוקל כו', בכף השנית של המאזניים, אז האבן השוקל שבכף הב' מכביד ויורד עד למטה וע"י ירידתו של האבן השוקל שבכף השנית נגבהה הכף הא' שבו הסחורה מונחת למעלה, שהגבההה הוא ע"י ירידת האבן השוקל שבכף הב' למטה שע"י ירידתו למטה נגבהה הכף הא' שבו הסחורה למעלה (ואז הסחורה למעלה שהאבן ירד למטה והעושה זה שיוגבה הסחורה עושה זה האבן, שתחלה היתה הסחורה נמוכה ורק כשהניח האבן כו' אז הכביד וירד וע"ז נגבהה הסחורה וד"ל) וד"ל. כמ"כ ממש הוא למעלה, שהאבנא למשקל בה דא י' כו', ופי' שתחלה קודם שמברר ש' מ"ה את ש' ב"ן כו' את הרפ"ח ניצוצין שנפלו בשבירה לש' ב"ן הם נמוכי' שנשפלי' ע"י השבירה לב"ן שהוא מקור לבי"ע כו' (והרפ"ח ניצוצי' שבב"ן הם כמשל הסחורה העיקר כו' כמשי"ת) וכשש' מ"ה יורד ומברר את הרפ"ח ניצוצין שבב"ן אז ע"י ירידתו לבררן הם עולי' לשרשן ש' ס"ג הנעלה כנ"ל ולפי ערך ירידת האורו' דמ"ה כמ"כ ממש לפי ערך עולי' הניצוצי' שבב"ן לשרשן ש' ס"ג כו' וכשעולי' לשרשן ש' ס"ג אז הם נעלי' מהמבררן ש' מ"ה כי אז נעשה אשת חיל עטרת בעלה ש' מ"ה המברר כו' כנ"ל, ולכך נק' ש' מ"ה אבנא למשקל כו' שש' מ"ה הוא הי' ששרשו מע"ב דא"ק כו', שש' מ"ה הוא כמו האבן השוקל הסחורה שהעיקר המכוון ששוקלין כו' הוא בשביל הסחורה כו' שהיא העיקר, והאבן הוא רק השוקל כו', שתחלה קודם הנחת האבן בכף הב' אז הסחורה נמוכה כו' וכשמניחי' האבן השוקל בכף הב' אז האבן מכביד ויורד למטה וע"ז נגבהה הסחורה למעלה והיא העיקר כו' כנ"ל. כמ"כ למעלה קודם ירידת ש' מ"ה לברר את הניצוצי' שבב"ן אז הם נמוכי' שהם נפלו בדרך שבירה לב"ן שהוא מקור לבי"ע כו', וכשירוד ש' מ"ה שהוא הי' כו' לבררן אז ע"י ירידתו עולי' הניצוצי' ונגבהים לשרשן ש' ס"ג לפי ערך ירידת האורו' דש' מ"ה כמ"כ ממש לפי ערך ההגבהה והעלייה של האורו' דב"ן שנפלו בשבירה לשרשן ש' ס"ג כו' ואז לאחר עלייתן לשרשן ש' ס"ג הם נעלי' מש' מ"ה כי אז אשת חיל עטרת בעלה ש' מ"ה המברר אך זה שנגבהה לשרשן ש' ס"ג הוא ע"י האבנא שהוא ש' מ"ה שע"י ירידתו לבררן עלו לאחר שנתבררו לשרשן ש' ס"ג כו' (שתחלה קודם שירד ש' מ"ה לבררם הי' נמוכי' בב"ן ורק ע"י בירוורו של ש' מ"ה שירד לבררם עלו ונגבהה הם כו'), ולכך נק' הי' שהוא ש' מ"ה ששרשו מע"ב דא"ק כו', רק אבנא למשקל כו' שהסחורה שהוא העיקר כו' הם הניצוצי' שנפלו בשבירה לש' ב"ן שצריכי'

להגביהן ולהעלותן לשרשן ש' ס"ג כו', והגבהתן הוא ע"י האבנא שהוא הי' ש' מ"ה שע"י ירידת האבנא שהוא ש' מ"ה לברר אותם, הם עול"י ונגבהי' לשרשן ש' ס"ג שאז הם נעלי' מהאבנא שהוא ש' מ"ה כנ"ל שש' מ"ה הוא רק האבן השוקל כו' הוא שע"י ירידתו נגבהי' כו' (ובלתי ירידת ש' מ"ה לבררן לא הי' נגבהי' כו') אבל העיקר הוא המתבררי' שיעלו לשרשן כו', וכמשל הנ"ל ממש כו', וכפי ערך ירידת האבן השוקל כו' שהוא ש' מ"ה לברר כו' כמ"כ ממש לפי ערך נגבהה הסחורה שהוא הניצוצי' המתבררי' כו' לשרשן ש' ס"ג וכנ"ל וד"ל.

אך מה שאמר עשרים גרה השקל דא יו"ד כו', הוא שהאבן השוקל הוא רק מחצית השקל שהוא י' שמספרו עשרה שהם רק עשר ספירו' בלבד שבו, אך הי' עם מילוי מספרו הוא כ' כי המילוי של הי' הוא ו"ד שהוא מספר עשרה והם כא' מספר כ' כו' וזהו עשרים גרה השקל שהשקל שהוא היו"ד עם מילוי הוא כ' שהוא ב"פ י"ס כו'. ופי' שהמילוי הוא האחוריים שלו, והוא כמו למשל כתיבת יו"ד הוא רק נקודא א' בלבד כדמות י' שמספרו הוא רק עשרה, אך כשצריכי' לקרותו את היו"ד בדבור כנ"ל א"א לקרותו בלתי שיוציא עוד ב' אותיו ו"ד (שבלתי שיוציא ב' אותיו הנ"ל עמו לא יבינו מקריאתו שהוא יו"ד שא"א לו להבינו לחבירו בדבור שהוא יו"ד בלתי שיוציא הב' אותיו ו"ד עמו וד"ל) [אבל במחשב' יכול לחשוב בציור היו"ד ככתיבתו בלבד וד"ל] וד"ל וזהו נק' המילוי שלו שהוא בחי' אחוריי' מן עצם היו"ד וד"ל (וכמשי"ת), וכן אות אלף כשכותבי' אותו כותבי' כציורו רק אות א' בלבד בציורו כו' אבל כשצריכי' לקרותו בדבור אז מתוספי' עוד ב' אותיו למ"ד פיי שא"א לקרותו בלעדם כנ"ל וד"ל וזהו נק' בחי' מילוי וד"ל.

והנה מאחר שכשקוראי' את היו"ד בדבור ממילא יוצאי' עמו ב' אותיו אחרי' שהם ו"ד עמו שא"א לפרשו בקריא' בדבור זולתם כנ"ל מוכרח מזה שאף קודם קריאתו בדבור כ"א כשהי' עדיין בציור על הכתב כדמותו רק נקודא א' י' כו' הי' בו ג"כ בהעלם מילוי שם הו"ד שאלו לא הי' אז בו בהעלם מאין היו יוצאי' אח"כ בקריא' כנ"ל רק שתחלה קודם קריאתו שהי' עדיין מצוייר על הכתב רק נקודא א' כדמות י' הי' אז מילוי הו"ד בו בהעלם ככחי' עיבור פי' שהי' ככח בו בהעלם שאח"כ יוצאי' לידי גילוי וקודם לכן היו בבחי' עיבור בהעלם ובכח בו (שאח"כ יוצא מכח והעלם לידי גילוי אבל אלולי לא הי' קודם לכן בהעלם ובכח מאין היו יוצאי' אח"כ בגילוי כו' וד"ל) וד"ל והוא כמו העובר שהוא תחלה בטן האימא בהעלם ואח"כ יוצא לידי גילוי וד"ל.

וכמ"כ ממש הוא למעלה, פי' עצם היו"ד כציורו בכתיבתו כו' בלא מילוי הוא למעלה בחי' פנימיות החכמה שמספרו של היו"ד עצמו בלא מילוי הוא רק עשר כו' והם העשר ספי' שישנם בפנימיו' חכמה כו' ומילוי

שהוא הו"ע. כו' הם הי"ס שנמשכי' מחכמה ואילך כו', פי' בבחי' חיצוניו' כו' נק' הו"ע. שהם המילוי דיו"ד כו' הוי"ו הוא הקול שכלול מג' יסודו' אמ"ר כנראה שאם נשתנה א' מג' יסודו' הללו אזי נשתנה הקול שאינו יוצא הקול צלול והוא מחמת שינוי הג' יסודו' הנ"ל שאינם מורכבי' במזיגה השהו כנ"ל אבל כשנמזגי' הג' יסודות הנ"ל במזיג' שוה אז יוצא הקול צלול (וכנזו' במ"א ע"ש) והג' יסודו' הנ"ל שבקול הם נמשכי' מג' מדו' חג"ת כו' וזה הקול נק' הוי"ו שהוא המילוי של היוד והדלי"ת הוא הדבור שהוא ג"כ המילוי של היוד (וכמשי"ת) וזהו בבחי' חיצוניו' כו' ובבחי' פנימיות כו', נק' הוי"ו שהוא המילוי של היוד כו', פנימיו' המדו' עצמן שהם ו'ק חג"ת כו', האורו' עצמם נק' הוי"ו שהם המילוי דיו"ד שהוא חכמה כי הם הכל נמשכי' מחכמה שגם החכמה כלולה מי"ס ויש בה ג"כ המדו' שהם הו"ק בהעלם שהם חסד שבחסד שבחכמה גבורה שבחסד שבחכמה גבורה שבגבורה שבחכמה כו', והתכללותן זו בזו כו', וזוהי הוי"ו שהוא המילוי דיו"ד שהוא חכמה כו' וד"ל, והדלי"ת שהוא ג"כ מילוי דיו"ד כו' הוא המחשבה שהוא לא"ה כו' וד"ל (וזוהי בבחי' פנימיו' ובבחי' חיצוניו' כו'), והן בבחי' פנימיו' כו' שהו"ע. שהוא המילוי דיו"ד שהוא חכמה כו' הוא הוי"ו האורו' של המדו' עצמן כו' והדלי"ת הוא לא"ה המחשבה כו', והן בבחי' חיצוניו' כו' שהוא המילוי דיו"ד שהוא חכמה כו', הוא הוי"ו הקול שכלול מג' יסודו' אמ"ר שנמשכי' מג' מדו' חג"ת כו', והדלי"ת הוא הדבור כו', נק' הו"ד בחי' מילוי שהוא בחי' אחוריי' דיו"ד כו', ופי' כנ"ל שכמו שביוד הגשמי שבכתיבתו אינו נכתב כ"א רק נקודא חדא י' כצירו כו', ואין ניכר ונרגש בו מילוי הו"ד כשהוא עדיין רק בכתב כו', אך מאחר כשמוציא אותו בקריאה בדבור שנרגשי' אז הב' אותיו' ו"ד ג"כ עמו שא"א לקרותו בלעדס כנ"ל מזה מוכרח שגם קודם קריאתו בדבור שהוא רק נכתב ציורו י' בלבד הי' ג"כ בו ככח ובהעלם הו"ד מילוי שאע"פ שאז אין ניכר כלל כו' כי אלו לא הי' אז בו ככח ובהעלם מאין היו יוצאי' אח"כ עמו בקריאתו בדבור כו' ומזה מוכרח שגם קודם לכן היו בו רק שאז היו מיוחדי' עמו בתכלית היחוד שאז הם בטילי' נגדו כו' ולכך אינם נרגשי' אז שהם אז בו רק בהעלם בבחי' עיבור (ובכח שיוכל אח"כ להוציאן לידי גילוי וד"ל), וזהו נק' בחי' מילוי בחי' אחוריי' דיו"ד שהם בטילי' אז נגדו כו' (וכמשי"ת) וכמ"כ הוא למעלה ממש שהיו"ד עצמו הוא פנימיו' החכמה (י"ס שבה פנימיי' כנ"ל) ומילויו הם הו"ד שהן בחיצוניו' הקול וי"ו ודלית דבור כנ"ל והן בפנימיו' הוי"ו הוא המדו' עצמן והדלית המחשבה כו' כנ"ל, ולכן נק' מילוי בחי' אחוריי' כו', פי' מאחר שלאח"כ יוצאי' ונמשכי' הו"ד שהם המדו' ומחשבה כו' שהוא בחי' פנימיו' כו' (או) בחיצוניו' הם הקול ודבור כו') מן החכמה לידי גילוי מזה מוכרח שגם קודם

שהוא הו"ע: כיה בכת"י, ואוצ"ל: הו"ד.

נק' הו"ע: כיה בכת"י, ואוצ"ל: הו"ד.

שהו"ע: כיה בכת"י, ואוצ"ל: שהו"ד.

יציאתן לידי גילוי היו בהעלם בחכמה רק שם היו בבחי' ביטול שלא היו נרגשים כנ"ל שאלו לא ה' תחלה בהעלם ובכח מאין היו יוצאי' אח"כ לידי גילוי כנ"ל. והוא כמו למשל, כשנופל איזה שכל במוחו הנה בעת שנופל השכל במוחו בבריקה ראשונה שהוא כשהוא עדיין בכח החכמה (שחכמ' הוא סקירת ובריקת השכל כנו' במ"א כו') אז אין ניכר ונרגש שם בחי' אותיו' כלל, כ"א אז הוא רק סקירת ובריקת השכל בלבד, אך מאחר שאח"כ יכול להבינו לחבירו ע"י אותיו' הדבור שיכול אח"כ לדברו לחבירו כי אף כל שכל נפלא יכולי' להלבישו באותיו' הדבור להבינו לזולתו כו' מוכרח מזה שגם קודם כשהי' השכל עדיין בבחי' בריקה ראשונה במוחו כו' היו ג"כ האותיו' הדבור בו בהעלם ובכח (שהיו בכח שיוכל אח"כ להוציא מכח אל הפועל וד"ל) שאלו לא היו תחלה בהעלם ובכח מאין היו יוצאי' אח"כ לגילוי (בפועל) וד"ל אך כשהיו תחלה לא היו נרגשי' מחמת העלמן וביטולן אז בהחכמה כו' וד"ל, וכמ"כ הוא למעלה ממש שהוא הדליית' שהוא הדבור (בבחי' חיצוניו'), הוא מילוי דיו"ד שהוא חכמה וכנ"ל שאף בכח החכמה שהוא הי"ד כו' ה' בו בהעלם הדליית' שהוא אותיו' הדבור שהוא מילוי כו' מאחר שאח"כ יוצא ונמשך לידי גילוי ומאין היו יוצאי' לידי גילוי בלתי שהיו גם בתחלה בכח החכמה שהוא הי"ד בהעלם אך כשהדליית' הוא בהעלם ביו"ד הוא אינו ניכר ונרגש כלל כנ"ל, מחמת עוצם ביטולו בהי"ד עצמו (כנ"ל שאין נרגש אותיו' הדבור כשהם בכח החכמ' כו' וכמ"כ הוא למעלה וד"ל) וכמו בגשמי' ביטול הדליית' שהוא מילוי דיו"ד כהי"ד עצמו כשהוא עדיין בציור על הכתב נקודא חדא וד"ל). וכן הוי"ו הוא ג"כ המילוי דיו"ד, שהוא בבחי' פנימיו' כו' הו"ק שהם המדו' כו' כנ"ל והוא כמו למשל כשנופל איזה שכל במוחו בגדולת ה' ב"ה כו' והנה בתחלת בריקה ראשונה של השכל כשהוא עדיין בכח החכמה כו' אז אין ניכר ונרגש כלל כח המדה כלל ואין ניכר כ"א רק בחי' חכמת השכל בלבד כו', אך מאחר שלאח"כ כשמעמיק בהתבוננות השכל ההוא שנולד אח"כ ממנו בחי' מדה שנולד מזה מדת אהבה לאהוב לה' כו' או מדת יראה לירא וליפחד ממנו ית' (והמדה נתהוה ע"י ההתבוננ' בהשכל ההוא כו'), מוכרח מזה שאף גם קודם לכן בתחלת נפילת השכל במוחו בבריקה וסקירה ראשונה הי' ג"כ בו המדה ההיא שאלו לא הי' קודם לכן מאין הי' מתהוה אח"כ כו' כנ"ל, אך ורק קודם לכן כשהי' השכל עדיין בכח החכמה כו' היתה המדה בו בהעלם גדול ובכח (שהוא הכח שיוצא אח"כ לפועל לידי גילוי וד"ל) ולכך לא היתה נרגשת כלל מחמת גודל עוצם העלמה וביטולה בהחכמה כו' וד"ל וזהו הוי"ו שהם הו"ק המדו' כו' הוא מילוי דיו"ד שהוא חכמה וד"ל (וכן בחיצוניו' כו' וד"ל) ושניהם הו' וד' הם מילוי דיו"ד, פ"י שהם בחי' אחוריים דיו"ד וכנ"ל שכשהם מעוכרים בהי"ד עצמו בהעלם אז הם בבחי' ביטול מאד שאין נרגשים מגודל עוצם ביטולו בו שהם רק בחי' אחוריים ממנו לכך מתבטלי' בו כמשל ביטול נה"י כחב"ד כשהוא כחב"ד בהעלם וד"ל או כמו ביטול שמות ס"ג מ"ה ב"ן שבע"ב שהוא חכמ' כשהם בו בהעלם וד"ל כמ"כ הו"ד כשהם בהעלם בהי"ד עצמו

(כמשל כשהי"ד עדיין בציור על הכתב נקודא חדא שאז הו"ד שבו הם בהעלם בביטול גדול כנ"ל הם בטילי' מאד שאין נרגשי' מחמת ביטולן וכנ"ל שאז הם בבחי' עיבור בהעלם ובכח (שיוצא אח"כ לפועל לידי גילוי כו') פי' כמשל אשה מעוברת שהולד ישנו בשלימו' רק הוא נעלם מעין כל שהוא מעובר בבטן אימא ואחר הלידה יוצא לידי גילוי כו' כמ"כ המילוי דיו"ד שהם ו"ד כשהם עדיין בהעלם בו (שהוא כשהי"ד עדיין בצורת הכתיבה למשל כנ"ל) אז הם בבחי' עיבור שנעלמי' בהי"ד עצמו שאינם נרגשים מחמת העלמן וביטולן בו (אבל הם יש בשלימו' אף אז בו בכח כנ"ל) ולאח"כ (למשל כשקוראי' הי"ד בדבור כו' כנ"ל) יוצאי' לידי גילוי והרגשה וכנ"ל וד"ל (כמו סקירת החכמי' שאח"כ מפרש אותה באותיו' הדבור שהוא המילוי דלי"ת דיו"ד כנ"ל בארוכה).

וזהו עשרים גרה השקל דא יו"ד, פי' שהשקל הקדש שלם שהוא הי"ד עם מילוי ו"ד הוא עשרים גרה שמספרו עם מילוי הוא עשרים ספי' (שהוא י"ס של הי"ד עצמו שהוא פנימיו' החכמה י"ס שבו כו', וי"ס של מילוי הו"ד הם כא' עשרים גרה וד"ל), ומחצית השקל, שהוא הי' עצמו בלא מילוי (שהוא פנימיו' חכמה פנימיו' י"ס שבה כנ"ל) עשר הוא, שמספרו של הי' עצמו בלא מילוי הוא רק י"ס בלבד וד"ל, וזהו מחצית השקל תרומה להוי' כו', פי' שנתחלק השקל הקדש שהוא בשלימו' הי"ד עם מילוי ו"ד עשרים גרה כו' לב' חלקי' שהמחצית השקל כו' שהוא המילוי דיו"ד שהוא השקל כו' שהם ו"ד במספר עשר יהי' תרומה העלא' מ"ן מלמטה למעלה להוי' והמחצית הב' שהוא הי' עצמו בלא מילוי (שהוא י"ס פנימיים שבפנימיו' חכמה מה שאין שם כלל המילוי ו"ד אף בכח והעלם כלל כ"א עצמיו' הי' שהוא י"ס שבפנימיו' חכמה כו') הוא האבנא למשקל בה כו', שהוא האבן השוקל כו' שהוא השפעת מ"ד מלמעלה למטה לברר כו' שהוא ש' מ"ה המברר כו', ופי' שהי"ד המילוי דיו"ד ירדו למטה לש' ב"ן שהוא מלכות דאצילות כי אבא יסד ברתא כו', והי' עצמו בלא מילוי נשאר למעלה באצילות שהוא ש' מ"ה כו', וצריכי' לברר את הו"ד ולהעלותם מש' ב"ן שהוא מלכו' דאצילות לשרשם כמו שהי' בתחלה [בטילי' כו'] ולזה יורד הי' עצמו שהוא ש' מ"ה בלא מילוייו' שהוא רק י"ס בלבד דפנימיו' החכמה מלמעלה למטה בבחי' מ"ד לברר ולהעלו' את הו"ד מש' ב"ן שהוא מלכו' דאצילות שיעלו בבחי' העלאת מ"ן לשרשם כמו שהי' בתחלה קודם ירידתם וד"ל ולכך כתי' העשיר לא ירבה כו' שצריך להיות דוקא י"ס פנימיים דפנימיו' החכמה בלבד ולא פחות ולא יותר שהוא הי"ד עצמו בלא מילוי שירד שהוא השפעת מ"ד להעלות ולברר הו"ד לשרשם כנ"ל וד"ל.

וזהו העשיר לא ירבה דא עמודא דאמצעיתא לא ירבה על י' כו' (ע"ש ברי"מ הנ"ל), פי' ת"ת נק' עשיר מפני שכל הוי"ק כלולי' בו (כנו' בפרד"ס שהוא כמשל הי"ב עיגולי אלכסון שנמשכי' מהעיגול לתוך הנקודא

דאמצעיתא כו' ע"ש), ולכן לא ירבה על י' כו' מפני שהשפעת מ"ד מלמעלה צריך להיות רק עשר דוקא לא פחות ולא יותר שהוא הי"ס פנימיים דפנימיו' החכמה שהוא היו"ד עצמו בלא מילוי שיו"ד למטה בבחי' מ"ד לברר ולהעלו' הו"ד כנ"ל ולכך העשיר לא ירבה על י' כו' וד"ל.

והדל לא ימעט דא צדיק לא ימעט מי' כו', פי' צדיק שהוא יסוד נק' דל שהוא הסוף של כל הספי' שהוא מדרגה התחתונה כו' [שהוא סיומא דגופא כו'] לכך נק' דל, ולכן לא ימעט מי' כו' כנ"ל שנצרך להיות דוקא יו"ד במספר עשר לא פחות ולא יותר, שהוא השפעת מ"ד דיו"ד עצמו בלא מילוי שהוא רק מספר עשרה כנ"ל וד"ל וזהו הכל המחצית הב' שיו"ד מלמעלה השפעת מ"ד שהוא הי' עצמו בלא מילוי שיו"ד מלמעלה למטה לברר שהוא ש' מ"ה כו' שמספרו רק עשר לא פחו' ולא יותר שהוא רק מחצית יו"ד עצמו בלא מילוי וזהו האבן השוקל כו' (כמשי"ת).

והמחצית השקל תרומה להוי' כו' הוא המילוי דיו"ד שהם ו"ד שמתעלי' מש' ב"ן כנ"ל בבחי' העלאת מ"ן לשרשם כמו שהי' קודם ירידתם (והעלאתם הוא ע"י ירידת האבנא כו' שהוא החצי הב' שהוא הי' עצמו בלא מילוי שהוא השפעת מ"ד כו' שהוא ש' מ"ה המברר את הו"ד שיתעלו בבחי' העלא' מ"ן לשרשן וכמשי"ת), ופי' שההעלאה של המחצית השקל שהוא המילוי ו"ד דיו"ד לשרשו הוא, ע"י שהיו לוקחין בהמו' בכסף הכפורי' כו' שהוא מחצית השקל כו', והקריבו אותם כו', שהקרבות הם בחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה עליו' עד קץ ותכלית כדכתי' לרי"ח נחור"ח אשיה להוי' כו' כנו' בזוהר ע"ז סליקו דקרבנין עד אין סוף כו', וכנגד זה היה יורד כדמות ארי"ה ואכיל כל קרבנין כו', ופי' שהארי' שהיה יורד ע"ג המזבח כו' הוא ש' מ"ה המברר את הקרבנות, שהקרבות נקנו בכסף הכפורים שהם המחצית השקל הא' המילוי דיו"ד שהם ו"ד (כמשי"ת) שצריכי' לעלות בבחי' העלאת מ"ן לשרשם כמו שהיו קודם לכן כו', ולזה יורד הארי"ה שהוא ש' מ"ה המברר [כי אריה הוא אותיו' ראי' שהוא ש' מ"ה וד"ל] שהוא היו"ד עצמו בלא מילוי שיו"ד בבחי' השפעת מ"ד (שהוא המחצית הב' שנשאר למעלה כנ"ל) ומברר את הקרבנות דאכיל לון כו' וד"ל, ופי' שבאתערו"ת דלתתא מעוררי' כמ"כ לעילא כו' וכמו שלמטה בגשמי' היו קונין בכסף הכפורים כו' שהם מחצית השקלים כו' בהמות והיו מקריבי' אותם כו' והיה יורד כדמות אריה ואכיל כל קרבנין כו', כמ"כ נתעורר לעילא, שהקריבו את הבהמה שלמעלה כו' (והארי' בירר אותה כו'), ופי' שהבהמה שלמעלה, הוא ש' ב"ן שנק' בהמ"ה רבה שב"ן הוא בגי' בהמ"ה, כי יש למלכו' דאצילות שהיא ש' ב"ן ד' שמות, והם עפר ותפוח, ובהמה ואדם, שהם ד' בחי' ומדרגו', דצח"מ, פי' עפר נק' כשהיא יורדת ונשפלת להחיות לעולמות ביי"ע שהם בחי' בעלי גבול ותכלית, ומאחר שהיא יורדת להחיות לבעי"ג, לכך נק' אז בחי' עפ"ר שהוא בחי' דומם לגבי אצילות שהוא בלתי

בעל גבול, ופי' (כנז' במ"א) שאין ערך כלל בין בעל גבול לבלתי בע"ג, ואין הפי' שאין ערך שביניהם הוא שזה בעל גבול וזה בלתי בע"ג אבל שניהם מהות א' רק שזה יש לו גבול וזה אין לו גבול אבל במהותם הם שוים מהות א', כ"א כשזה בעל גבול נשתנה מהותו ממהות בלתי בע"ג שנשתנה למהות אחר ממש (שמחמת שהוא בע"ג נשתנה אף מהותו מבלתי בע"ג) והשינוי הוא כמו ערך מהות העפר שהוא דומם למהות האדם שהוא מדבר שאינו מערך מהו' האדם שזה מהות דומם וזה מהו' אדם המדבר, כמ"כ הוא השינוי מהות הבע"ג לגבי בלתי בע"ג שהמהות הבע"ג לגבי בלתי בע"ג הוא כמהות העפר שהוא מהו' דומם לגבי מהו' האדם המדבר וד"ל, ולכן כשמדת מלכות דאצילות יורדת ונשפלת להחיות להעולמו' בי"ע שהם בע"ג ותכלית [והיא מקורן כנ"ל] נק' אז היא בחי' עפר לגבי אצילות שהוא בלי גבול בחי' אין סוף כו' שנשתנה מהותה למהות אחר ממש ממהו' הבלתי בעל גבול כמשל שינוי בין מהו' העפר שהוא דומם למהו' האדם שהוא מדבר וד"ל. ופעמים נק' בחי' תפוח כדכתי' תחת התפוח עוררתוך כו' שנק' חקל תפוחין קדישין כו' וד"ל, והוא מדרגה נעלה מעפר שהוא בחי' צומ"ה, ופי' שבתפוח יש ג' גוונים ירוק (שקורין בלא בלא"א), לבן ואדום, וג' טעמים מתיקות וחמיצות וממוצע ביניהם (שקורי' בלא"א וואיינענדיק שכלול מב' חמיצות ומתיקו' וד"ל) והוא בחי' חג"ת שבה שנק' תפוח וד"ל. ופעמים נק' בהמ"ה שהוא מדרגה נעלה יותר שהוא בחי' חי, וכנ"ל שש' ב"ן הוא בגי' בהמה שהוא נק' בהמה רבה ופי' לגבי הקרבן להתברר ולעלו' למעלה נק' בהמה וד"ל. ופעמים נק' בחי' אדם שהוא מדבר, והוא כשהיא נשפלת להחיות לבי"ע (שאו נק' לגבי אצילות בחי' עפר כנ"ל), נק' לגבי בי"ע שהם נבראי' בע"ג כו' בחי' אד"ם (שהיא נק' לגביהם אדם מדבר וד"ל) שהוא בחי' מדבר לגביהם וד"ל, ועכ"פ נמצא שם קרבן נק' ש' ב"ן שהוא מלכו' דאצילות בחי' בהמ"ה שהוא בגי' בהמה כנ"ל, וזהו המחצית השקל שבה שהוא תרומה להוי' שהוא ההעלאת מ"ן דמילוי דיו"ד שהוא ו"ד שבב"ן שמתעלה ומתברר כנ"ל וזוהי ענין הקרבת הקרבן שמקריבי' את הבהמ"ה רבה שהוא ש' ב"ן את המחצית השקל שבו שהוא ו"ד מילוי דיו"ד כו' שעולה בבחי' העלאת מ"ן דקרבת כנ"ל שקרבת הם בחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה עליות עד אין קץ כדכתי' לרי"ח ניהו"ח אשה להוי' דסליקו דקרבתין הוא עד אין סוף כנ"ל. וכנגד זה יורד הארי"ה ואכיל כל קרבניו כו', פי' ארי"ה הוא אותיו' ראיה שהוא ש' מ"ה המברר את ו"ד מילוי דיו"ד שיתעלו לשרשם כמו שהיו קודם לכן כו', והארי"ה שהוא ש' מ"ה היורד בבחי' השפעת מ"ד לבררם הוא הי' העצמי שבלא מילוי רק כמו שהוא ניכתב ומצטייר על הכתב נקודא חדא כנ"ל שהוא פנימיו' החכמה פנימיו' י"ס שבה שמספרו הוא רק עשר בלבד והוא הוא המחצית השקל כסף הב' שיורד בבחי' מ"ד מלמעלה למטה לברר ולהעלו' את הו"ד לשרשם שיתעלו בבחי' העלא' מ"ן כנ"ל וד"ל (וכנ"ל שעשרים גרה הוא השקל השלם שהוא היו"ד עם מילוי כקריאתו כו' ומתחלקי' לב' חצאי' שהחצי הא' שהוא המילוי דיו"ד שהם ו"ד עולים הם

בבחי' העלאת מ"ן ע"י הקרבנות וזהו מחצית השקל תרומה העלאת מ"ן מלמטה למעלה להוי' כנ"ל, והמחצי' הב' שהוא הי' עצמו בלא מילוי שמספרו רק עשר שרש עשר ספי' דפנימיו' החכמה כו' יורד בבחי' מ"ד מלמעלה למטה לברר ולהעלו' את המילוי שלו שהם ו"ד שיתעלו לשרשם כמו שהיו קודם לכן כו' והוא הוא האבנא למשקל בה כו' שהוא ש' מ"ה המברר עצם היו"ד בלא מילוי (שיורד בבחי' מ"ד לברר כו' ולכן נק' שקל כסף שהוא בחי' חסדי' שהוא המ"ד דיו"ד העצמי בלא מילוי שיורד לברר וד"ל) וד"ל. וכפי ערך ממש ירדת האבן השוקל שהוא מחצית השקל הב' שהוא ש' מ"ה שהוא הי' העצמי בלא מילוי שיורד מלמעלה למטה השפעת מ"ד לברר את הו"ד מילויי שבב"ן כמ"כ ממש לפי ערך מתבררי' ומתעלי' הו"ד מילויי שבב"ן שמתבררי' ועולי' בבחי' העלאת מ"ן ע"י מעשה הקרבנות שעושי' מכסף הכפורי' שהוא מחצית השקל הזה כו' לשרשם כמו שהיו קודם לכן כו' והוא לפי ערך ירדת ש' מ"ה שהוא האבנא כו' שהוא הי' העצמי בלא מילויי שהוא מחצית הב' של השקל כו', כמ"כ ממש לפי ערך מתבררי' ומתעלי' המילוי דיו"ד שהם ו"ד מחצית הא' של השקל שעולה בהעלאת מ"ן לשרשו תרומה להוי"ה וד"ל, וכמ"כ להיפך ממש שלפי ערך עליית המילוי די' שהם ו"ד שעולי' בבחי' העלאת מ"ן לשרשם ע"י מעשה הקרבנו' כו' כמ"כ ממש לפי ערך יורד הי' העצמי שהוא ש' מ"ה (שהוא הארי' דאכיל כו') לבררם ולהעלותם וד"ל, שלפי ערך ההעלאת מ"ן דהמילוי ו"ד כמ"כ ממש הוא השפעת מ"ד דהי' העצמי שהוא ש' מ"ה המברר וכמ"כ לפי ערך ירדת השפעת מ"ד דש' מ"ה כו' כמ"כ לפי ערך מתעלים בבחי' העלאת מ"ן המילוי דיו"ד שהם ו"ד לשרשם כנ"ל וד"ל.

וז"הו' כמשנ"ל כמשל משקולת הסחורה כו', שנותני' הסחורה בכף הא' של המשקולת כו' ותחלה קודם הנחת האבן השוקל בכף הב' היתה הסחורה שמונחת בכף הא' מונחת נמוכה על הארץ, ואח"כ כשנותני' האבן השוקל בכף הב', אז הכביד האבן הנ"ל שבכף הב' ועי"ז מתעלה הסחורה שמונחת בכף הא' למעלה שניגבהת אותו הכף שבו הסחורה כו' ע"י כובד האבן שבכף הנ"ל כו', וגם עיקר הכוונה של המשקולת כו' היתה רק בשביל לשקול הסחורה שתתעלה למעלה כו' שהסחורה הוא העיקר כו' והאבן אינו רק בכדי להכביד ועל ידו מתעלה הסחורה מה שלא היה באפשרי בלעדו כו' וכנ"ל וד"ל. וכמשל הזה ממש הוא למעלה, שהו"ד שהם המילוי דיו"ד שירדו לב"ן כו' הם נק' הסחורה שמונחת תחלה קודם הנחת האבן בכף הב', על הארץ, וכמ"כ הו"ד קודם-שמבררן היו"ד העצמי שהוא ש' מ"ה כו' הם נמוכי' שהם אז בב"ן כו', והאבן השוקל הוא הי' העצמי שהוא ש' מ"ה היו"ד בבחי' מ"ד לברר כו' וע"י ירידתו (שמכביד כו') מתעלי' הו"ד מילויי לשרשם ש' ס"ג כמו שהיו קודם השבירה כו' ואח"כ כשמתבררי' הו"ד ע"י ירדת ש' מ"ה כו' הם מתעלי' בבחי' העלא' מ"ן לשרשם ש' ס"ג כמו שהיו קודם השבירה כו', ולאחר עלייתם לשרשם אז הם נעלי' מש' מ"ה המברר כו' כי אז הוא

אשת חיל עטרת בעליה שהוא ש' מ"ה המברר כו' כנ"ל, ולכן נק' ש' מ"ה אבן השוקל שהוא רק השוקל את הסחורה שע"י הכבדתו וירידתו למטה לבררן הם מתעלי' לשרשם כו' ובלעדו לא היו מתעלי' כלל, אבל לאחר בירורן שמתעלי' אח"כ לשרשם ש' ס"ג אז הסחורה נעלה ונגבהה מן האבן השוקל כי אז הוא אשת חיל עטרת בעלה כנ"ל וד"ל. והעיקר הכוונה של המשקולת כו' הוא בשביל הגבהת הסחורה שהסחורה הוא העיקר, והאבן כו' הוא רק השוקל שהוא עושה שיוגבה הסחורה מה שא"א בלעדו כנ"ל, וכמ"כ למעלה העיקר הכונה הוא להגביה את הו"ד המילוי דיו"ד מש' ב"ן שיתעלו בכחי' העלאת מ"ן לשרשם ש' ס"ג שהסחורה הוא העיקר וד"ל, אך א"א לזה בלתי ירידת ש' מ"ה שיבררם תחלה שבלעדי זה א"א להעלות לשרשם כנ"ל ולכך נק' ש' מ"ה רק האבן השוקל כו' שהוא רק השוקל שהוא עושה שיתעלה הסחורה שא"א לזה בלעדו אבל העיקר הוא הסחורה שהוא לאחר שמתעלי' לשרשם הם נעלי' מש' מ"ה המברר שאז הוא אשת חיל עטרת בעלה כנ"ל וד"ל.

בזוהר פ' חוקת

ויקחו אליך פרה אדומה כו' פרה דקבילת מן שמאלא כד"א לפני שור מהשמאל, אדומה סומקא כוורדא כד"א כשושנה בין החוחים גזרת דינא תמימה דינא רפיא שור תם כו'. אשר אין בה מום כמ"ש כולך יפה רעייתו כו', אשר לא עלה עליה עול על כד"א נאום הגבר הוקם על מ"ט בגין דהיא שלומי אמוני ישראל ועליה לאו היא אלא עמה וכמ"ש בתולת ישראל בתולה ואיש לא ידעה עכ"ד ובלק"ת כתוב בפרה אדומה דשרשה מאדו"ם דו' מלכים ונפלה בנוק' דנוג"ה הנק' פרה סוררת והוא פר הג'

נוסחא שניה

שבת פ' פרה בעזה"י וית'

בזוהר (פ' חוקת) דבר אל בני ישראל ויקחו כו' האי פרה לדכיותא קאתיא כו' פרה דקבילת משמאלא כו' (ע"ש ע"ס כל המאמר). ופי' שעיקר קבלת הנוק', הוא מגבורו' (כידוע) שהוא שור כו' וזהו דקבילת הנוק' משמאלא שמקבלת מגבורו' שהוא בחי' שור, לפני שור מהשמאל כו'. אדומה גזרת דינא כו', פי' שמקבלת מבינה שבינה דינין מתערין מינה כו' וד"ל.

וכששורפין אותה נעשה אפר' ע"ש בארוכה. והנה בתחלה יש לבאר שורש ענין המאמר הנ"ל במה שסיים בסופו בגין דהיא שלומי אמוני כו' ואח"כ יתפרש כל דברי המאמר בפרטיות בעזה"ש הנה פ"י לשון שלומי אמוני כו' שהיא משלמת את ישראל דלעילא ל"י ספירות כי הוא עשיראה דכל ספ"י וספ"י דז"א דהיינו מל' דחסד מל' דגבורה כו' כי ז"א עצמו אינו אלא בעל ט' ספ"י כידוע דהיינו ענין דו' פרצופין שאמרו בגמרא שהיו קודם הנסירה בבחי' אב"א כו'. וביאור הדברים להיות כי באמת אחר הנסירה נעשית המל' דבר בפ"ע דהיינו להיות בחי' מקבל ההשפעה מז"א כו' כמ"ש ויביאה אל האדם כו' אחר שאו"א תקנו הצלע ובנאוהו להיות מהות פרצוף בפ"ע ואמנם קודם הנסירה היתה דבוקה ממש בז"א מתאחדת עמו כגוף ועצם א' בלתי יתכן לומר שיש משפיע ומקבל והיינו כמשל דו' פרצופי' שהפנים הוא העיקר והאחוריי' נגררי' אחריו אל כל אשר יפנה הפנים בלתי יקרא שם לאחוריי' למהות דבר בפ"ע כלל כו' עד שנאמר שיקבלו השפעה וזהו ענין עשיראה דכל ספירות כנ"ל פ"י בחי' אחוריי' דכל מדה בעודנה דבוקה בפנימיות המדה כמו עד"מ האהבה שבלב יש בה חב"ד חג"ת נהי' כידוע שהוא מושכל המדה ומורגש ומוטבע ובחי' ההתגלות של האהבה בלב תשתנה לפעמים תתגלה באופן כך ולפעמים באופן אחר זהו בחי' המל' של המדה ואמנם כאשר עדיין לא יצאת גילוי המדה באותיות מחשבה דו"מ הרי כח ההתגלות דבוקה עם עצם המדה והיו לאחדים ממש כמו שתמצה המדה להגלות כן תתגלה כי הגילוי אינו אלא בחי' אחוריי' שבה כו' כידוע ומבואר במ"א וזהו מל' של החסד מל' של הגבורה כו' וזהו שלומי אמוני ישראל

נוסחא שניה

אשר לא עלה עליה על ע"ל כתי' כד"א נאו' הגבר הוקם ע"ל, מ"ט בגין דפירי שלומי אמוני ישראל ועליה לאו היא אלא עמה אשר לא עליה ע"ל היינו דכתי' בתולת ישראל ואיש לא ידעה (עכ"ל הזוהר). הנה קודם הנסירה ה"י הזיווג אב"א כו', פ"י שאז היתה הנוק' רק בחי' צלע אחת מצלעותיו כו' שלא היתה בנין בפ"ע, כ"א היא היתה רק בחי' צלע בלבד, ופ"י שז"א הוא כלול מיי"ס כו' והיתה הנוק' אז רק בחי' צלע כו', שהיא היתה אשלימת ל"י כו', שהיא עשיראה דכולא, שהוא בחי' מלכו' שבחסד דז"א מלכו' שבגבורה דז"א, אבל לא היתה בנין בפ"ע, כ"א כו' היא היתה אשלימת ליי"ס דז"א שהוא מלכו' שבחסד דז"א, מלכו' שבגבורה דז"א כו' שהיא עשיראה דכולא, ולא בנין בפ"ע וד"ל (וזהו שהי' רק צלע א' מצלעותיו כו' וד"ל). וכמארז"ל דו פרצופי' איתברו כו' והוא מחלוקת שם שחד אומר פרצוף כו', פ"י שהמחלוקת הוא על קודם הנסירה, שהי' הזיווג אב"א אף אז היתה ג"כ בחי' פרצוף (רק שלא ה"י בנין בפ"ע כו') או לאו כו' וד"ל. פ"י ענין אב"א הוא שאו"א וכן ז"א שניהם (שהוא החב"ד) הוא למעלה אל

דהיא משלמת ע"י ההתגלות בבחי' טפל וחיצוניו' לבד ואינה כדבר ומהות בפ"ע כו' וד"ל ולכך עליה לאו היא אלא עמה פ"י כי עלה עלייה עול משמע שיש דבר מה שהוא מקבל ההשפעה כו' אלא שלא עלה כו' ובאמת לא יש מציאות מקבל כלל כנ"ל אלא עמ"ה פ"י גם לסייע ולעזור לא היתה כי אינה אלא בחי' אחורי' שממילא נגררת אחר הפנים כו' וד"ל ובוזה יובן דיש מ"ד פרצוף ה' ויש מ"ד זנב כו' פ"י מחלוקתם הוא גם קודם הנסירה אם היתה מתפשטת בכל הפנים להיות בחי' אחורי' לכל פרטים הספ"י שבפנים והיתה פרצוף שלם בבחי' אחורי' כענין דו' פרצופין כו' אם לא היתה רק בחי' אחורי' בטוף כל מדריגה ומדריגה שבפנים הנק' זנב כו' וד"ל וזהו בחי' אב"א פ"י פני המשפיע הם כלפי מעלה לקבל מעצמות המאציל ואינו מאיר לגלוי למטה רק בחי' נה"י שבו הנק' אחור אבל מחב"ד שבו פונים כלפי מעלה וביאור הדבר היינו השכל שבמדות חכמה שבחסד חכמה שבג' כו' טרודים למבלע ולקבל שפע שכלי' ממקור השכל דחו"ב תרין ריעין כו' ואז לא נשאר מן השכל שבמדות רק מעט מזעיר כדי חיות המדה בצמצום גדול והוא בחי' נה"י לבד כמשל אדם הטרוד לקבל מרבו ישיב לתלמידו בדרך אחורי' בצמצום גדול כו' ואמנם כשפנים דחב"ד דו"א למטה היינו כשאין השכל שבמדות עולים לקבל מהמאציל אלא הם יורדים ונמשכים בבחי' גילוי האור למטה בנה"י ואז הוא תגבורת החסדים בהשפעות המדות משא"כ כשעולין למעלה היא תגבורת הדין כמ"ש לפני שור בחי' גבורות יד החזקה כו' מפני שהן טרודין לקבל יהיו בצמצום ודין גדול כלפי מטה כו' ועוד שהרי ידוע דהחכמה מקור החסדים ומיעוט השכל מקור מדינין וצמצומים

נוסחא שניה

המשפיע המאציל ב"ה, בכדי לקבל מ"ד ממנו [שרוצה לקבל מ"ד מן המאציל ית' ולזה פונים פניהם אליו ב"ה] וגם אחר הקבלה שמקבלי' מ"ד מן המשפיע המאציל ב"ה, אין השפעתם למטה בבחי' פנים שהוא בחי' חב"ד, כ"א השפעתם למטה, הוא בבחי' אחורי' שהוא בחי' נה"י כו', אבל הזיווג דפכ"פ, הוא, שהשפעתם (של או"א וכן של ז"א כו') הוא למטה, בבחי' פנים כו' שהוא הזיווג והיחוד חב"ד בחב"ד (שחב"ד של המשפיע משפיע בחב"ד של המקבל וד"ל), ולכך כשהזיווג הוא אב"א, אז הנוק' היא מלאה דינים כו', משא"כ כשהזיווג הוא פכ"פ כו', והוא מפני כשהזיווג הוא פכ"פ אז החסדי' דיסוד ממתקים אותה שזהו כונת הזוהר הנ"ל בפ' נאו' הגביר הוקם ע"ל, ע"ל כתי', פ"י שהגב"ר הוא דו"ד שהוא בחי' מלכו' כו' וכשהזיווג הוא פכ"פ, אז הגב"ר שהוא הנוק' (בחי' מלכו') הוקם ע"ל, שמקבלת ק' ברכאן מיסוד להמתיקה כו', אבל כשהזיווג הוא אב"א, אז לא עלה עליה ע"ל כתי' שאינה נמתקת בק' ברכאן דצדיק (שהוא יסוד), שאז היא בחי' אב"א, וכמשל גשמיו' כששני בני אדם עומדים אחור באחור שזה פונה לכאן וזה פונה לכאן [אז

כמו עדימ התינוק מפני קוטן דעתו הוא מתכעס מדבר קל כו' משאיכ הגדול מפני רוחב דעתו לא תכעס בקל כי יוכל לסבול כל ההפכים המנגדים לרצונו וגם יוכל למצוא טעם ושכל להם שיוכשרו בעיניו ג"כ כו' אבל הקטן לא יסבול כלל היפוך רצונו כו' וד"ל וע"כ יובן עדימ למעלה כשפנים דז"א בהרחבת חכמה הם תגבורות החסדי' משאיכ כשטרודים ועולין הפנימיות למעלה ולא נשאר רק בחי' אחוריי' כו' וד"ל וענין אביא היינו שיש תרתי לגריעותא הא' מה שהמשיע לא יאיר רק בחי' אחוריי' בנה"י דקטנות כנ"ל והב' מה שהמלי' אינה בבחי' פרצוף שלם בחביד' וחג"ת כו' ולקבל אלא הוא רק בבחי' מלכיות דז"א לבד כענין דו' פרצופי' כנ"ל או בבחי' זנב לבד כנ"ל ואז המה מובדלים זמ"ז פי' שאין להם שייכות כלל זע"ז כ"א האחוריי' נגררים אחר הפנים. או פנים דאחוריי' לגבי אחוריי' דפנים כו' אבל כשעומדין אביא הן מובדלין לגמרי כו' וד"ל.

והנה כשיש זיווג פכ"פ או נמתקין הנוק' אבל בלא זיווג גבורותיה קשין וביאור הדברים כי הנה מבואר למעלה דחכמה שבחסד חכמה שבגבורה כו' הן תגבורות החסדים ע"כ בהשפעתם יומתקו הגבורות דנוק' ע"י חסדי הזכר שגוברים עליה כי הגם שהנוק' מלאה גבורות וצמצומים קודם הזיווג מאחר שאינו אלא בחי' אחוריי' כנ"ל עכ"ז עביד נייחא לי' ואתבסמת ע"י חסדי שפע הזכר כמ"ש במ"א בענין אשר כי תזריע וילדה זכר

הפנים: בשולי הגליון נרשם: אבל כשאין תרתי לגריעותא כנ"ל.

נוסחא שניה

אין מקבל א' מחבירו כלל שזה פונה כו' וד"ל] וד"ל. ולכך אז לא עלה עליה ע"ל הק' ברכאן דיסוד כו' להמתיקה, ולכך היא אז מלאה דינים, ופי' שהיא אז בבחי' קטנות, ולכך היא אז מלאה דינים, פי' כמשל התינוק שמתקצף ומתרגו מדבר קטן כו' והוא מחמת קטנות המוחי' אינו יכול להעצור הכעס והחיימה כו', משאיכ הגדול אף שמתרגו, יכול להעציר הכעס בחביד' שלו שהוא מחמת שהוא בחי' מוחי' דגדלות וד"ל, וכמ"כ ממש הוא למעלה, שכשהנוק' אינה מקבלת הק' ברכאן דיסוד שהוא כשהזיווג הוא אביא כו', אז היא בבחי' קטנות ולכך היא אז מלאה דינים וד"ל, משאיכ בזיווג פכ"פ שמקבלת ק' ברכאן מיסוד להמתיקה שאז היא בחי' מוחי' דגדלו' ולכך אינה מלאה דינים אז וד"ל. וזהו כונת הזוהר הנ"ל, שלומי אמוני ישראל ועליה לאו היא אלא עמ"ה כו', פי' שהוא כשהזיווג הוא אביא שאז הנוק' אינה בנין בפ"ע כ"א רק צלע, א' מצלעותיו, שהיא רק אשלימת לייס דז"א כנ"ל, וזהו כונתו ועליה לאו היא, אלא עמ"ה שרק היא אשלימת לייס דז"א אבל אינה אז בנין פרצוף בפ"ע כו' וזהו פי' הפ' שלומי אמוני כו' שרק היא אשלימת

שנעשה טבעה כטבע הזכר אחר הזיווג להיות ירדות השפע ממנה בתגבורות חסד וזהו וילדה זכ"ר כו' וזהו אשר לא עלה עליה עול על קרי והיינו ק' ברכאן זוכר וכמ"ש וענשו אותה מאה כסף מאה חסדים דיי"ס שבו כ"א כלולה מ"י והכרכה הוא תגבורת שפע החסד שבכל ספי' מחמת בחי' חכמה למוחין שבכל מדה דהיינו חכמה שבחכמה כו' כמו עדי"מ הזיווג גשמי שעיקר ההמשכה המוחין והן מתפשטין בכל שייפין ואברין כו' וד"ל ואמנם קודם הזיווג נק' אדומה מלאה גבורות ושרשה אדום שמלכו בארץ אדום הו' מלכין קדמאין כידוע ונפלו אח"כ בשבירה בשם ב"ן ונק' אדומ"ה לשון נפעל שנתאדמה מאדמומית העצמי שהי' מתחלה קודם השבירה, וביאור הדבר דהנה הגבורות עליונות דארץ אדום שמלכו בה הו' מלכים היו בחי' גבורות דקדושה לבד בלתי תערובות שום דין וצמצום רק כמשל ההתלהבות בתפלה ברשפי אש התשוקה לה' שלא ניכר בהתלהבות זו שום כעס ורוגז כלל אך לאחר ההתלהבות ימצא הכעס על המנגד ועובר עבירה וכדומה מחמת ההתלהבות כמ"ש במ"א כמ"כ הו' מלכים קודם השבירה היו רק בבחי' התשוקה הנפלאה בהתלהבות אל המאציל להכליל במקורם כו' אך כשהי' השבירה והנפילה בשם ס"ג עד המל' הוא שם ב"ן כידוע אז נק' פרה אדומה פי' פרה פר הא' ה' גבורות דמנצפ"ך כו' היינו הדין והצמצום שלא לסבול ההיפוך כו' וזהו אדומה בה"א ואז יכולה להשפיע דינים גמורים דנוג"ה הנק' פרה טוררית כי את זלעז"ז עשה האלקים כידוע והוא עדי"מ הכעס עצמו כו' וד"ל.

נוסחא שניה

לי' שעמה הוא י"ס כו' שהיא עשיראה דכולא כו' אבל אינה אז בנין בפ"ע כנ"ל וד"ל.

וזהו פרה אדומה כו' (כנו' בלית שהיא בחי' ה"ג מנצפ"ך כו' ע"ש) שהוא בחי' הנוק', איך כשהיא מקבלת, רק בבחי' אבי"א בלבד כנ"ל כדכתי' אשר לא עלה עליה ע"ל כו' כנ"ל, ולכך כתיב גבה, והוציא אותה אל מחוץ למחנה ושח"ט אותה כו', פי' שמפני (כשהוא אבי"א שאז היא נק' פרה אדומה כנ"ל) שאז היא מחיה את קליפת נוגה, לכך שחיטת"ה הוא דוקא מחוץ למחנה, ששם הם הג' קליפות הטמאו' כו' שהם יונקים מקליפת נוגה כו' וד"ל, וע"ז הוא השחיט"ה כו' שצריכ"י לברר הטוב שבה כו' והוא הדם כי הדם הוא הנפש כו', ולהזות מדמה נוכח פני אוה"ל מועיד כו', ואותה בעצמה צריכ"י לשרוף לעשותה אפר כו', כדכתי' ושרף את הפרה כו', ופי' דהנה בהפרה צריכ"י לטהר את טומאת מת כו', שהטומאת מת הוא משבירת הכלים, שהם הו' מלכים שמתו כדכתי' וימת כו' וימלוך כו', ולכן כשצריכ"י

וזהו ענין אפר הפרה כמ"ש בלק"ת הנ"ל דע"י שריפת הפרה נעשה מפרה פר ה' אפר באלף, וביאור הדברים הנה גבורות הקדושות דו' מלכים שהן לה' לבדו עצמות המאציל הוא א' פר גבורה א' בלתי מעורבות עדיין בגבורות קשות כו' וכשנפלו אח"כ נעשה פר ה' כנ"ל ויובן זה עדימ כששורפין עץ המורכב מד' יסודות ארמ"ע או כל יסוד הולך לשרשו הרוח לרוח כו' ולא נשאר רק האפר מיסוד העפר ויש להבין למה גם העפר לא ילך ויכלה ביסוד העפר שבארץ אך הענין הוא לפי שכל דבר יש בו ההרכבה שהורכב בו ממ"א ויש בו החומר הפשוט דהיינו עצמו ומהותו של אותו הדבר כמו שהי' קודם שהורכב כו' וכן בעץ יש בו ההרכבה מאש רוח מים אבל אינם עצמו ומהות של העץ כי גם אם יתוסף בו האויר ויתעבה או המים ויתפח וכדומה ע"י אש מכווץ כו' אין זה שינוי בגופו של עץ כו' אמנם האפר שנשאר אחר השריפה הוא חומר הפשוט שבו שהוא עצם ומהות העץ בלתי הרכבה כו' לכך כל היסודות הולכין וכלין בשריפה אבל העפר שבו לא יכלה בשריפה כי הוא עצם פשוט שלו והשריפה לא תכלה כ"א ההרכבה להיותה מפרדת ומפרזת חלק ההרכבה כו' וכמ"ש בספרי הטבע וד"ל וכמ"כ עדימ יובן בגבורות דפרה הגם שיש בה ה' גבורות היינו בכח"י ההרכבה שהורכב בה מחמת ההשתלשלות שע"י השבירה מז' מלכים הנ"ל אבל ע"י השריפה ילכו להן כל הגבורות המורכבות ולא תשאר אלא העצם הפשוט שהוא הגבורות הקדושות שהיו קודם השבירה וההשתלשלות והיינו אפ"ר דאדום דו' מלכים כנ"ל וד"ל ואחר ששרפו את הפרה ונעשה אפר כתיב ונתן עליו מים חיים אל כלי כו', להבין ביאור טעם הדבר שצריך עדיין למים

נוסחא שניה

לטהרו מטומאתו צריכי' להעלותו לשרשו כמו שהיה קודם השבירה כו' ששרשו הוא ש' ס"ג שהוא נעלה מש' מ"ה, שאז הוא אשת חיל [שהוא ש' ב"ן כשעולי' לשרשו ס"ג] עטרת בעלה, שהוא ש' מ"ה כו' כי מ"ה הוא בחי' קרינו', וס"ג הוא בחי' גבורו' דקדושה כו' בהתלהבו' יותר [כנ"ל שמ"ה הוא בחי' צדיק גמור והאו"ח של הרפ"ח ניצוצין המתבררי' לשרשם ס"ג הם בחי' בע"ת כו' ע"ש]. וזוהי מצות שריפת הפרה בכדי לעשותה אפר כו', ופי' כנו' בליקוטי תורה, שתחלה הי' ה"ג מנצפ"ך כו' וכשנעשה אפר אז אינה רק גבורה א' כו' ע"ש. ופי' שכל דבר ומין גשמי שכלול מד' יסודו' גשמיים והם ארמ"ע, הנה העיקר והמקור ושרש של אותו מין, הוא היסוד העפר בלבד, שהוא העצם לאותו מין ועיקרו ושרשו כו', והג' יסודו' אחרי' שהם אר"מ שבו הם אינם מעצם אותו המין כ"א הם רק מורכבים עליו, פי' שאורך ועובי של אותו המין הוא מן הג' יסודו' אר"מ שבו שעושי' אותו ארוך יותר או שעב יותר מחמתם וד"ל אבל אינם מעצם המין ההוא שאינם שורשו כו' כ"א העפר שבו בלבד הוא שרשו ועיקרו ומקורו ממש, והם רק מורכבי"ם עליו

חיים כו', כי הנה גם האפ"ר דקדושה האלקית דו' מלכים הנ"ל צריכי' עדיין להמתקה שיומתקו מהגבורות כל יפלו לעולם בגבורות קשות כו' ועיקר ההמתקה הוא בחכמה דוקא שנק' מים חיים אבל מי מקוה פסולים למי חטאת כידוע להיות כי החכמה מאין תמצא פי' כל האורות לבד מחכמה הם יש מיש אבל החכמה הוא יש מאין כמו שאנו רואים במעיין הנובע שמקור הנביעה אינו נגלה כלל לעין הרואה וכאלו הנביעה נעשית מאליה ומעצמה כו' ואין לה הפסק כלל מטעם שמקורה שמשם נובעה היא לבי הפסק משא"כ הנהר הוא יש ודבר מה נראה לעין הרואה ומי מקוה הנמשכים ממנה הוא יש מיש וכמו שיש הפסק למי מקוה כן יש הפסק למי הנהר שהרי הנהר נמשך כבר במדידה וקצבה מהמעייין הנובע כו' אבל המעיין נובע בלי הפסק כידוע וכמ"כ השכל נובע מבחי' יחידה שבנפש הנק' אין כידוע הוא נובע בלי הפסק כו' כי המקור של החכמה הוא בלי הפסק והוא מוסתר מן השגה כו' אבל הנהר היוצא מעדן היינו בינה בהשגה שיוצאת ונמשכת מחכמה הוא יש מיש שכבר נמדד הבינה כנ"ל במשל הנהר.

וזהו שחכמה מאיין תמצא דוקא ולא שאר האורות וד"ל וזהו ענין מים חיים פי' מים הנובעין ממקור הנביעה שבבחי' אין נק' מים חיים שהחכמה אשר כבר הובדלה לצאת ממנה הנהר אינו מים חיים אלא מים סתם כו' אבל החכמה הנובע מאין שלמעלה מן החכמה נק' מים חיים וד"ל וכשנותן הארת האיין שלמעלה מן החכמה על האפר דפרה היא נמתקת מגבורותיה כנ"ל.

נוסחא שניה

כנ"ל, וכנראה שבשריפתו אזי מתפרדיים ממנו הג' יסודו' אר"מ שהי' מורכבי' עליו כו' כל א' לשרשו כו', ונשאר רק עצמותו ושרשו ומקורו בלבד שהוא האפר שנעשה אחר שריפתו כו' שהאפר הוא עיקרו ושרשו ומקורו ממש (רק קודם שריפתו הי' מורכבי' בו הג' יסודו' אר"מ ג"כ ולאחר שריפתו נתפרדו הג' יסודו' אר"מ לשרשם ונשאר רק העיקר והמקור שהוא האפר וד"ל) ולכך לאחר שריפתו נשאר רק האפר בלבד וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה ממש, שזהו מצות שריפת הפרה, שקודם שריפתה היתה היג' כו' ולאח"כ נעשה אפר שהוא רק גבורה א' כו' כנז' בל"ת ע"ש, ופי' כי צריכי' לטהר בהפרה את טומאת מ"ת שהוא משבירת הכלי' שהם הג' מלכי' שמתו כנ"ל ולכך צריכי' לבררה ולהעלותה לשרשה כמו שהי' קודם השבירה, שהי' בס"ג שהוא בחי' גבור' דקדושה כנ"ל למעלה ממ"ה שהוא בחי' קרירו' שע"ז כתי' אשת חיל (שהוא הפרה ש' ב"ן לאחר שנתבררה) עטרת בעלה כו', וזה עושי' בשריפתה, שמתבררי' ומתפרדי' כל הג' יסודו' כו' כנ"ל ולא נשאר רק שורשה העיקרי שהוא בחי' האפר, פי' שנעשה גבורה א' שהוא האפר בלבד

אך יש להבין למה צריכים למים חיים דוקא הלא בכ"מ בחכמה אתברירו דהיינו בחכמה עצמה הנק' מים סתם אמנם הענין הוא דמצות פרה הוא למעלה מכל המצות בזה שלא די לה הכירור והמיתוק בחכמה עצמה ולכך אמר שלמה על מצות פרה אדומה אמרתי אחכמ"ה והיא רחוקה ממני פי' אחכמ"ה להיות מצות פרה עפ"י החכמה הגלוי' כשאר המצות והיא רחוקה ממני מפני שהיא מתבררת ע"י ההארה של אי"ן שלמעלה מן החכמה ולכך מטמאת טהורים אע"פ שמטהרת הטמאים כו'.

ולהבין שורש הדברים הנה יש להקדים ענין הכירורים בהיות כי המברר הוא בורר האוכל מן הפסולת ומפרידם זה מזה כי מחמת הערבוביא שהיו תחלה מעורבבים הטו"ר אוכל ופסולת כו' לא הי' האוכל ראוי לאכילה וע"י הכירור מתכשר כו', והנה אין בכירור זה שום התחדשות כלל שהרי מה שהי' תחלה פסולת עכשיו ג"כ פסולת ומה שהי' טוב מתחלה עכשיו הוא טוב ולא עשה אלא ההפרדה ביניהם כו' אבל בפסולת לא עשה שום תיקון כלל שהרי נשאר הפסולת כמו שהי' כו' ואמנם המיתוק הוא למעלה מן הכירור כמו מיתוק מים הרעים ביפים שנעשה תיקון בגוף המים הרעים שנעשו מתוקים וטובים כאלו הם מים מתוקים מתחלת הבריאה כו' וכמ"כ יש ב' מיני כירורי' למעלה הא' בחכמ"ה אתברירו שבכל המצות מעשיות כמו תפילין וציצית וכדומה אינו אלא להפריד ולהבדיל בין הקודשי' ובין החול כו' שיופרד הרע ולא יוכלל בטוב ואז יתעלה חלקי ניצוץ הטוב זך ונקי מכל סיג אבל הסיג' והפסולת הרע נשאר במהותו כמו בראשונה ולא

נוסחא שניה

כו', שהוא הגבורה א' דקדושה כמו שהי' קודם השבירה כו', בס"ג גבורה דקדושה כו', וזוהי שמתבררת להיות כמו קודם השבירה כו' ע"י השריפה שמתפרדי' כו', ונשאר רק האפר שהוא עיקרה ושרשה ומקורה גבורה א' [שהוא כמו שהי' בס"ג קודם השבירה שהוא גבורה א' מקורה ודל' ודל'.

ולקחו לטמא מעפר שריפת כו' ונתן עליו מים חיים אל כלי כו'. פי' כי שארי טומאו' מטהרי' מי מקוה כו' (כנו' בגמ') לבר מזו שצריכה מים חיים דוקא, ופי' שמי מקו"ה הוא רק בחי' בינה והם מטהרי' שארי טומאו' לא זו שצריכה למים חיים שהיא בחי' חכמ"ה דוקא, והטעם הוא שהחכמה הוא מאי"ן תמצא שהוא הכת"ר שהוא למעלה מן החכמה שנק' אין כו', והחכמה נק' יש לגבי', וזוהי שהחכמה בלבד היא רק נמשכת, יש מאי"ן, אבל מחכמה ואילך, הוא הכל נק' יש מיש, שהחכמה דוקא בלבד נק' יש מאי"ן, שאין נראה ונרגש נפילת החכמה איך שהיא נופלת מן למעלה מן השכל שנפילתו הוא, מן למעלה מן השכל, שהוא בחי' כת"ר, שנק' אי"ן,

נהפוך הרע לטוב כלל כו' אבל בירור השני היותר נעלה הוא ענין ההעלאה שהוא המיתוק הנ"ל שנהפוך הרע עצמו להיות טוב וכאלו הי' טוב בראשית הבריאה כו' וזה א"א להיות בחכמ"ה הגלוי' מאחר שממנה נשתלשל הטוב והרע כמ"ש כולם בחכמה עשית וכידוע דכל סדר ההשתלשלות דאבי"ע הוא מן החכמ"ה וא"כ איך יהופך הרע לטוב מאחר שיש לו שורש בראשית הבריאה בהשתלשלות מן החכמה להיות רע כו' אבל בהאר"ת האי"ן שלמעלה מן החכמה הנק' מים חיים כנ"ל להיותו למעלה מסדר ההשתלשלות דאבי"ע כידוע יכול להמשיך ממנו שרשים אחרים להיות הרע טוב כו' וע"י דוקא יומתק הרע להיות טוב ממש כי יוכל להיות לרע ביטול אמיתי ולהתהות בשורש אחר דחכמה הגלוי' כו' כמשל הנביעה שאינה אלא הארה בעלמא ממקור שמשם הנביעה ואע"פ שבמים שכבר נבעו יש סדר להמשתתם לימין ולשמאל כו' אבל במקור עצמו שעושה הנביעה יוכל לשנות הסדר הקדום כו' וזהו משל לפנימיות מקור החכמה כמ"ש החכמ"ה מאי"ן תמצא כו' וד"ל והנה ידוע דע"י חטא אדה"ר בעה"ד טו"ר כו' נמשך המות לכ"א כ"א אכל מעץ החיים וחי לעולם פי' כמו הו' מלכים קדמאין קודם שנשברו ונפלו בעה"ד טו"ר לא הי' בהם שום תערובת דינים וצמצומים רק התשווקה לה' לבדו עצמות המאציל שהוא בחי' אלקות לבד והוא חי וקיים לעולם אין לו תחלה ואין לו תכלה כו' אך אחר השבירה ע"י החטא דאדה"ר גרמו להם מיתה כמ"ש וימלוך וימת כמבואר בע"ח שהוא הסתלקות האורות מכלים כו' ובסיבת הסתלקות האור בחי' מיתה עליונה נשתלשלו גם למטה להיות נמצא הסתלקות החיות והשפע אלקים מן הנבראים וממילא יכלו וזו היא מיתה

נוסחא שניה

ולכך נק' החכמה בלבד יש מאי"ן, אבל מחכמה ואילך נק' הכל התהות יש מיש וד"ל. וכמ"כ המים החיים שהוא מקור המעיין מקום הנובע מן הארץ, נק' בחי' חכמה, שאין נראה ונרגש במקור המעיין שנובע מן עפר הארץ איך מתהווה ויוצא מים מן העפר כו', ולכך נק' מקור המעיין הנובע מן העפר כו' שהוא נק' מים חיים בחי' חכמה שהוא ג"כ התהות יש מאי"ן כנ"ל וד"ל, ולכך ונתן עליו מים חיים שהיא בחי' חכמה המתהווה יש מאי"ן דוקא וד"ל. אך צריך להשליך לתוך שריפת הפרה, עץ ארז ואזוב ושני תולעת, פי' עץ ארז הוא ז"א, ואזוב הוא יסוד, שגדולו הוא הרבה ביחד בהתקשרו' מאד (ומעצמו בלי זריעה) וזוהי בחי' יסוד וד"ל, ושני תולעת הוא בחי' גבורות וד"ל (וכדכתי' בפ' שם כו') ואז נטהר הטמא מ"ת מטומאתו, ופי' שלכך צריכים בפרה להמשיך מבחי' אי"ן שהוא הכת"ר שלמעלה מן החכמה כנ"ל, מפני שיש הפרש בין זו שמטהרי' הטומא' מת, לכל הבירורי' שמבררים טוב ואוכל מן רע ופסולת, ששם הוא רק בחי' בורר בלבד, פי' שרק הוא מברר את האוכל מתוך הפסולת אבל הפסולת והרע נשארת קיים, ורק הוא מברר את

גשמיות כידוע, והנה לע"ל כתיב ובלע המות לנצח כו' וכתיב ואת רוח הטומאה אעביר כו' פי' שלא יהי' המיתה כלל בכ"א מפני שיבוער הרע לגמרי מכל וכל כי שורש המיתה הוא בעה"ד טו"ר כידוע וכשיבוער הרע לגמרי ממילא יהי' חיים לעולם כו' ויש להבין למה תלוי תחה"מ בכירור הרע לגמרי דוקא הענין הוא דיש ב' מיני בירורים כנ"ל הא' שישאר הפסולת לבד והב' שגם הפסולת יהי' טוב, והנה המת שהוא מונח בקבר שאין בו חיות כלל אין בו מה לברר ע"ד בירור הא' לברר הטוב ולהניח הפסולת מאחר שאין בו חיות כלל וכלל כו' אלא ענין הבירור שלו הוא ע"ד בירור השני דהיינו להפוך הרע לטוב דהיינו שלא יהי' מציאת מיתה כלל ואז יחי' המת ג"כ וד"ל ע"כ וכל שיש עדיין מציאת רע לא יש עדיין מקום ושורש לתחה"מ אלא כשנהפך כל הרע לטוב אז יתבטל גם מציאת המיתה ויובלע המות כו' והרי מבואר למעלה שא"א להיות היפוך הרע לטוב כ"א בלמעלה מן החכמה דוקא להיותו למעלה ממדת השתלשלות דאבי"ע כו' וכמ"כ תחה"מ א"א להיות כ"א בלמעלה מן החכמה דוקא מאחר שאין התחי' ענין בירור אלא התהפכות מן הקצה לקצה כנ"ל, וזהו אמרתי אחכמה כו' לפי שאפר הפרה הי' עיקרו בשביל טהרות המת כידוע ולהיות כי טומאת המת הוא אבי אבות הטומאה פי' בלתי ימצא בו בירור הטוב עפ"י חכמה מאחר שאין בו טוב כלל כנ"ל ע"כ הוצרכו לטהרות המת הזאות מי חטאות דאפר הפרה דוקא להיות כי הי' מ"ים חיים על האפר שהוא למעלה מן החכמה כנ"ל שביכולתה להפוך רע לטוב וגם לטהר טומאות המת כי הא בהא תליא כנ"ל וד"ל ולכך הי' מצות פרה באפר ומים חיים האפ"ר היינו הגבורות קדומות קודם שנפלו

נוסחא שניה

האוכל, והטוב ממנו וד"ל, ולכך די זה בחכמה לבד, כי בחכמה אתברירו, שלברר את הטוב והאוכל מן הרע ופסולת זה יכולה החכמה כו', כי בחכמה הוא אתברירו וד"ל, אבל כאן לטהר את טומאת מת, שאין כאן ברירה שהלא הוא מת מונח בקבר, שהוא כנפילה בשבירה שהוא וימת כו' כנ"ל, וא"א כאן לברר כו' שהרי הוא מת כו' ונטמא כו', כ"א צריכי' לטהרו מטומאתו לגמרי שיטהר ממש מטומאתו לגמרי כו' פי' שצריכי' לטהר את הטומאה שיהי' הנטמא כו' טהור כו', ולזה לא די בחכמה בלבד, כי כח החכמה הוא אינו רק לברר את טוב מן הרע, שהרע נשאר קיים ורק שמברר הטוב ממנו כנ"ל, כי בחכמה אתברירו, אבל לטהר את הטומאה מעיקרה ממש, שיהי' הנטמא טמא מת שהוא אב הטומאה, טהור, זה אין בכח החכמה כו', כ"א צריכים להמשיך מעיקרא ושרשא דכלא, שהוא ההמשכה מן למעלה מן סדר השתלשלו' כו', שהוא למעלה מן מקור השבירה, ששם הוא למעלה מן השבירה כו', והוא ההמשכה מבחי' כתר' עליון, שהוא למעלה מן החכמה, שנק' אי"ן ואפס שהוא למעלה מן סדר השתלשלו' (שהוא למעלה מן מקור השבירה וד"ל),

ומתו שיומתקו במים חיים בלי יפלו עוד כו' עד שיהי' בכח האפ"ר הזה להחיות המת ולטהר ולהקים את שכבר נפל בשבירה כו' ובלתי המים החיים הי' האפר חוזר ונופל כו' וד"ל. ולטעם הנ"ל יוכן מה ששחטו הפרה חוץ למחנה והיו מדמה נוכח פני אוהל מועד כו' להיות כי נפלה עוד המל' בגבורות מעורבים טו"ר דנוק' דנוג"ה הנק' פרה סוררת כו' והיא שופעת לג' קליפות הטמאות כו' לכך הוציאו פרה זו דקדושה חוץ למחנה שכונה להורות על נפילת השפעתה לחיצונים ומשם יוציאו ויבררו כל הטוב במקום שנפל כו' והיינו ע"י השחיטה שיצא כל דמ"ה עיקר הגבורות הטובות שבפ"ה האדומ"ה הנ"ל והזה מדמ"ה נוכח פני ההיכל דק"ק להורות על כירור הטוב שבה בחכמה דקדושה האלקי בהיכל ק"ק אמנם לא כמו בשאר מצות שהי' הכירור בחכמה חיצונית הנק' יש וכאן אומר פני אוהל מועד פנימות מקור השופע על ההיכל ק"ק כו' וכנ"ל והטעם הוא לפי שכאן נהפך כל הרע דפ"ה לטוב ממש שהרי לקחו ממנה כל החיות בדמה ע"י השחיטה וע"י השריפה לא נשאר מעורה ובשרה רק האפר שהוא חומר הפשוט שלה כמו שהיתה קודם השבירה ואף גם זאת הומתקה במים חיים דוקא כנ"ל וא"א להיות כירור כזה כ"א נוכח פני אוהל מועד כו' משא"כ כירור דשאר קרבנות כתרומת הדשן ואימורי החזה ושוק כו' שנשאר מה לברר עדיין כו' וד"ל. ובכל הנ"ל יוכן הטעם למה היתה אפר הפרה מטהרת טמאים ומטמא טהורים ב' הפכים בנושא א' כו' להיות כי הרי מבואר למעלה דמים חיים הוא למעלה מן החכמה וטהרה וטומאה שווין לגבי' להיותו שורש ההמשכה בקוין כו' ע"כ הטהור יטמא בה והטמא יטהר בה אע"פ שהם ב' הפכים מצד

נוסחא שניה

שמשם ממשיכ' להעביר את רוח הטומאה ממש שיהי' הנטמא בטמא מת, טהור ממש, ופי' שהוא ההמשכה מן למעלה מן מקור השבירה ולכך יכול להעביר את הטומאה ממש, שיהי' הנטמא כו' טהור, ופי' שטומאת המת הוא נמשך מן שבירת הכלי' שהם הז' מלכים שמתו כו', ולכך כפי השבירה כו' הוא מת והוא טמא כו', ולכך ממשיכ' מבחי' כ"ע, שהוא למעלה מן מקור השבירה, שהוא בחי' עץ החיים, שמשם היה חי לעולם כו', ומתו הוא רק מלמטה משבירת הכלי' דו' מלכ' דמתו כו', ולכך יכול לטהר את הטמא מת, שהוא למעלה מן השבירה, ומשם היה חי לעולם, ולא היה מת כלל (והטומאת מת היא נעש' למטה מן השבירה כנ"ל וד"ל), ולכך צריכ' להמשיך מכ"ע דוקא, שנק' אי"ן ואפס שמשם דוקא יכולי' לטהר טומאתי מעיקרו ממש, שיהי' נטהר הטמא כו', כי שם למעלה מן השבירה כנ"ל ומשם מעבירין את רוח הטומאה ממש, שיהי' טהור (אבל אין זה בכח החכמה כו'

המשכתם מן החכמה אבל למעלה מן החכמה יוכל הטהור ליטמא והטמא לטהר כו' וכמ"ש במ"א בענין ר"מ שהי' מראה פנים על טמא טהור לפי שהי' נשמתו ממקור החכמה ולכך נק' מאיר ע"ש המאור שמאיר פני"ם חדשו"ת לטמא שיטהר כו' וד"ל ועוד עיקר הטעם בזה עד"מ הרפואה של סם לחולה היא טובה ומחי' אותו ולבריא הוא סם להזיק אותו והטעם הוא לפי שהרפואה מן הסמים הוא דבר שיש בו תגבורת שפע החיות ולכך נק' סם חיים ע"כ לחולה תחי' כי תמלא חסרונו ולבריא מזקת לפי שמחמת יתרון המעלה שברפואה לא יוכל לקבל אותה ויוזק ממנה כמו עני שיוזק ממיני מעדנים כו' כמ"כ עד"מ אפר הפרה הוא מבחי' גבורות עליונות מאד הנק' סם חיים והוא למעלה מהחכמה כשהיא במי"ם חיים כנ"ל ע"כ לטמא תוכל לטהר ולהשלים חסרונו אשר נפגם בטומאתו מפני יתרון מעלתה בתגבורת שפע החיות כו' אבל לטהור טמא לפי שלא יוכל לקבל אותה מפני גובה מעלתה ע"כ יוזק בה ויפול ממדריגתו הראשונה כמשל הרפואה הנ"ל וד"ל וכן בכ"מ הדבר הנעלה במדריגה מן המקבל אותה יפול המקבל אותה מחמת גובה מעלת המשפיע כמו התלמיד שישמע דבר נפלה וגבוה מכח קבלתו יפול גם מהשגתו הראשונה ויתבלבל לגמרי כו' וד"ל. וענין מה שהאפר הי' למשמרת כנ"ל היינו בהיות כי העלאת מ"נ דנוק' הוא הג' גבורות דנוק' אל אישך תשוקתך כו' נק' פרה אדומ"ה גבורה תתאה כו' ושורש הכח האמיתי שתוכל להעלות מ"נ הוא בחי' אפ"ר דפרה זו בעודנה במקור חוצבה קודם שנפלה בשבירה והוא בחי' ארץ אדום כנ"ל וזהו שהי' אפ"ר הפרה מונח למשמרת שממנה יהי' לה כח להעלות מ"נ בכל דור ודור כו' עד שבימות

נוסחא שניה

כ"א יכולה רק לברר ולא להפך את הטומאה לטהרה ממש כנ"ל), והוא כמו שהי' לע"ל שיבולע המות כו', שעל אז כתי' ואת רוח הטומאה אעביר מן הארץ כו', כמ"כ הוא עתה ענין הפרה כו' שממשיכי' מן בחי' כ"ע שלמעלה מן החכמה, שנק' עץ החיים, שמשם הי' חי לעולם (שהוא למעלה מן השבירה כנ"ל) ומטהר"י את הטמא מת ממש, שמעביר את הטומאה, מה שאין זה הכח בחכמה שאין בה רק כח לברר כו', ולכך אמר שלמה המלך ע"ה אחכמה והיא רחוקה ממני, פי' כנ"ל שבזה מובדל מעשה דפרה מכל הבריורי' כו', שהבריורי' יכולה החכמה לבדה לברר, כי בחכמה אתברירו' כו', אבל מעשה דפרה, לטהר הטומאה ממש, שהוא להעביר הטומאה ממש כו', זה אין לה כח כנ"ל כ"א צריכי' להמשיך מכ"ע שלמעלה מן החכמה, שנק' אין ואפס שהוא עץ החיים כו', וזהו אחכמ"ה, אבל היא רחוקה ממני וד"ל.

אך הטעם שמוזכר טמא ונוזה טהור (שמזי' על טהור טמא כו'), הוא כמשל הרפואה שלחולה הצריך לה היא רפואה, שמרפאת אותה, ולבריא שא"צ

המשיח יהי' תכלית של העלאת מ"נ של כל הדורות והיינו כאשר אזי יבולע המות כו' ויבוער הרע מכל וכל מפני שאפר הפרה במים חיים המונח במשמרת יטהר הטמאים כו' וד"ל. וענין עץ הארו ואזוב ושני תולעת שהשליכו אל תוך שריפת הפרה דהיינו כדי להמתיק גבורות קשות דפריה ע"י הארות והמשכות מעץ החיים שלמעלה מעה"ד טו"ר כו' והוא עץ הארץ כידוע וכמ"ש ויוריהו ה' עץ וישלך אל המים וימתקו המים כו' כי הצדיק עליו"ן כתמ"ר יפרח כאשר מקבל מאו"א וכארז בלבנו"ן ישגה כאשר מקבל משורש המוחין דאו"א והוא בחי' מ"ם חיים כו' וד"ל. ואזוב מורה על המתקות בחי' יסוד כו' כמו עד"מ האזוב הגשמי גידולו בקיר בלתי זריעה כו' יגדל בדיבוק גדול זה סמוך לזה כו' וכל זה מורה על בחי' ההתקשרות דיסוד וד"ל. ושני תולעת הוא בחי' גבורות ממותקות וכל אלה בהתחברם יחד מורים על המתקות החסדים דז"א בנוק' וזהו והשליך אל תוך שריפת הפרה פי' אל תוך להמתיק את תוך שריפתה כי רשפיה רשפי אש וד"ל. ואחר כל זה יתפרשו דברי המאמר הנ"ל בפרטיות פרה דמקבלת משמאלא כו' היינו כפי' הליקוטי תורה הנ"ל דשרשה מגבורות דב"ן דארץ אדום כו' וזהו סומקא כוורדא גזרת דינא דאתגזרת ונפלה משורש הדינים העליונים הנק' שור מוע"ד והוא יד החזקה כו' דהיינו הגבורות דז' מלכים שהן בהתגברות הדין יותר אע"פ שהן לה' לבדו בלתי תערובות טו"ר כנ"ל ועכ"ז נפלאה תשוקתם והתכללותם לגבי עצמות המאציל ויש בהם בחי' ההסתלקות מהכלים ביותר כו' משא"כ המל' היא דינא רפיא גבורות ממותקות להיות כי הרי יש בטבעה לירד ולהחיות רוח שפלים דבי"ע א"כ יש בה מן החסד ג"כ

נוסחא שניה

לה היא מזקת כו', כמ"כ זה שנמשך מדבר גבוה ונעלה מאד, שהוא נמשך מכ"ע שלמעלה מחכמה, שלמעלה מסדר השתלשלו' שנק' עץ החיים כו' כנ"ל, להטמא מת, שצריך ליטהר, הוא מטהר, שמעביר הטומאה כנ"ל, ולטהור, שא"צ לה, והיא דבר גבוה ונעלה כו' הוא אדרבה נטמא, שמאחר שא"צ לה והיא נעלה כו', הוא אדרבה נופל ממנה ונטמא, וד"ל.

והיתה לעדת בני ישראל למשמרת כו', פי' שהעלאת מ"ן של האפ"ר, שנתברר משריפת הפרה העיקר והמקור שהוא האפר שהוא העיקר ומקור כנ"ל, שהוא כמו שהי' קודם שבירה בס"ג גבורה א' כנ"ל, יהי' למשמרת על לע"ל, שאז יעביר רוח הטומאה מן הארץ לגמרי שיבולע המות לנצח, ויהי' אז כמו קודם השבירה העלא' גבורה א' בס"ג, כנ"ל וד"ל.

(בזוהר הנ"ל) ומום אין בכך כו'. היינו דכתי' בתולת ישראל ואיש לא ידעה, פי' שזהו גרועה יותר אף מזיווג אב"א, ששם היא מקבלת רק

אע"פ שתשוקתו להתכלל למעלה כו' וגם בהנהגות מדת מלכותו ית' בעולמות היא כלולה מחו"ג שהרי כתיב ואתם הדבקים בה' חיים כו' פי' אתם הדבקים במדת מל' תחי' אתכם אבל לאומות לא תחי' כו' הרי כלולה מחו"ג ולכך נקראת ג"כ בשם תכלת כמו גוון התכלת שכלול מסומק וחיוור כו' או אשא תכלא כו', ואמנם גבורות העליונות דו' מלכים הם רק בחי' הסתלקות לבד כנ"ל וד"ל. אשר אין בה מו"ם כמ"ש כולך יפה כו' היינו לפי שכאשר עדיין אינה בבחי' מקבל כנ"ל ואיש לא ידעה כו' אז פתחה סתום כבתולה ואין מקום כלל ליניקת החיצוני' מבחי' יסוד כמ"ש גן נעו"ל אחותי כלה כו' משא"כ כשמקבלת שפע נמתקין גבורותיה אז פתחה פתוח להיות לפת"ח חטאת רובץ ג"כ לפי שיש בה מתגבורות החסדי' דזכר כנ"ל וד"ל וזהו כולך יפה כו' ואין בה מום להיות נפגמת ע"י יניקת החיצוני' כאשר לא עלה עליה עולה דוקא משא"כ כשעלה עליה ע"ל ק' ברכאן כנ"ל יש בה מו"ם לפגום ביניקות החיצוני' ע"י העוונות הגוברים כמ"ש בזוהר וכידוע בענין תיקון חצות מ"ש ערו ערו עד היסוד כו' וד"ל. אשר לא עלה עליה עול מ"ש בגין דהיא שלומי אמוני כו' כאשר נתבאר בארוכה למעלה דהיינו כשהוא בחי' אביא כו' וד"ל.

 נוסחא שניה

בבחי' אביא כו' כנ"ל, אבל בתולת ישראל שמום אין כך כלל שפתחה סתום, שאיש שהוא ז"א לא ידעה כלל שאינה מקבלת מז"א שהוא האי"ש כו' כלל, אך בזה יש מעלה יותר מן כשהיא מקבלת כו', שכשמקבלת מ' ד חסדי' מז"א אז יכולי' לינק החיצוני' ממנה ג"כ בעת שפוגמים העוונות כו', אבל כשפתחה סתום שאינה מקבלת כלל, אז אין יכולי' לינק החיצונים וד"ל.

ומה שני"ל בזוהר הנ"ל, שור תם, דינא רפיא כו', אוף הכי תמימה, דינא רפיא, פי' שהוא שהנוק' (שהוא הפרה אדומה כו') אינה דינא קשי' כ"א דינא רפיא כדכתי' ואת"ה מחיה את כולם, שיש בה חסדי' ג"כ, שלישראל שהם הדבקים כו' הם חיים ממנה ב"ה שמשפעת להם בלבד חיות כו', וזהו ואת"ה הוא הנוק' היא מחי' כו' לישראל הדבקי' בלבד ולא לאו"ה, ולכך היא דינא רפיא (דין לאו"ה ולא לישראל) וד"ל.

בעזרה"ש

הללוהו בנביל וכינור כו' בתוף ובמחול י' מיני כלי זמר וכל א' כלול מי' כמו נבל וכינור היינו מסט' חסד לעורר את האהבה ע"י מתיקות קול נעים ונערב לשומע כו' והתוף ומחול הוא בקול רעש והתגברות כח בחי' הגבורות כו' וכן בצלצלי שמע ובצלצלי תרועה היינו חו"ג תרועה הוא קול המעורר התעוררות בבחי' מרירות ועצבות ויש בו עונג נפלא כמו בקול צלצלי שמע שהוא קול המעורר חדוה כו' וכל א' כלול מי' חסד שבחסד גבורה שבחסד כו' וכן בגבורה חסד שבגבורה כו' וד"ל וכל פרטי התחלקותם אינו אלא כדי לעורר י"ס הגנוזות במאצילן שיבואו לידי גילוי באצ"י ע"י השיר ב"י מיני כלי' הללו כ"א מעורר לספי' השייכה לו אם מגבורות או מחסדים בהיות כי השיר הוא הגילוי מן ההעלם בשמחה שיש בשיר כי השמחה הוא בחי' מוחין דאימא שיוצאים לגילוי בקול הבל הלב והוא קול שיר הפה או כלי הזמר משא"כ בחי' מוחין דאבא הוא בחי' ההסתר וההעלם בהעצמות בלתי חפץ בבחי' הגילוי אלא הוא בחי' ביטול מעצמותו והיינו בחי' הקרירות שבחכמה כ"ח מ"ה והבינה נק' יש בבחי' גילוי השמחה ברעש גדול והתלהבות כו' וד"ל וזהו ועבד הלוי הוא פי' עבודת הלויים בשיר על הקרבן ה' רק להביא מן ההעלם של החכמ"ה הנק' הוא כידוע אל הגילוי בקול קנה המחבר הלב והמוח יחדיו והיינו בקול שיר שלהם בכלי זמר שכוללים מכל פרטי התחלקות הי"ס כניל וד"ל, וזהו הללוהו פי' שיתהלל בבחי' גילוי אור באצ"י הוא ע"י נבל וכינור ותוף ומחול כו' שהן המביאי' אותו לידי גילוי כניל וד"ל.

מי יעלה בהר ה' כו'. יש להבין למה דוקא בהר ה' לא ימצא בקל מי שיוכל לעלות כו' אך הענין עד"מ העולה בהר הגבוה מאד נעלה מפני שיפוע ההר לא יוכל לעמוד במקום אחד לנוח מעט כי אם או שילך במרוצה ויעלה עד גובה ההר ויעמוד שם או כשלא יוכל לילך מפני השיפוע מוכרח לילך לאחור ויפול מן הגובה לארץ כי לא יוכל לילך אחורנית בשיפוע הגובה כידוע וא"כ יש כאן ב' הפכים דוקא דהיינו או שיהי' בתכלית העילוי כשכבר עלה בהר או בתכלית הנפילה ממקום גבוה לארץ כו' ולא יוכל להיות ממוצע ביניהם שהוא העמידה באמצע גובה ההר כו' וד"ל. וע"ד משל זה ממש יובן בבחי' עליי' רוחניות מאחר שנק' בשם עליי' מנמוך למדריגה הגבוה ה"ז ממש כעולה בהר כניל ולא ינצל מב' הפכים הנ"ל או שיתעלה למדריגה הגבוה או שיפול הנופל גם ממדריגה הנמוכה שהי' עומד בתחלה כו' אבל ממוצע לא יהי' ביניהם דהיינו שלא יוכל לעמוד במדריגתו

הראשונה כו' כי באמצעות בחי' העליי' לא יוכל לעמוד מפני הגובה בשיפוע כנ"ל וד"ל ועד"ז יובן הפסוק מי יעלה בהר ה' דוקא כי בא"י מאיר בחי' ו"ק דיצי' שבעשי' כידוע ונק' בשם עלמא דאתכסיא בחי' לאה לגבי אויר שאר חוץ לארץ כמבואר בווהר וע"ח ולכך להיותו עליי' גדולה מי יוכל לעלות ולקום שם דוקא כ"א לא יקום שם יפול מאמצע ההליכה תכלית הנפילה כנ"ל וד"ל.

בעז"ה

למה נסמכה פ' המשכן לפ' שבת לומר לך שכל מלאכה שהיתה במשכן אסורה בשבת ויש להבין למה תלה הכתוב איסור המלאכה בשבת באותן מלאכות שהיו במשכן דוקא ולא זולתם הנה ידוע דילפינן ל"ט מלאכות מאלה הדברים כו' ואלה אותיות אלה אהל ויובן כל זה בהקדים ענין א' והוא מ"ש בווהר פ' ויקהל דמענגין דישראל בשבתא כו'. ויש להבין איך הותר האכילה בשבת מאחר של"ט מלאכות האסורים בשבת הטעם הוא לפי שהן מבררין ומפרידין הרע מהטוב כו' וא"כ גם האכילה אסורה דמבררת היא הטוב מן הרע כידוע אך הענין הוא דל"ט מלאכות נחלקו לג' חלקים הא' מזון הגוף במאכל חורש וזורע ואופה ומבשל כו' סידורא דפת דקתני ברישא והב' במלבושים כאורג וטוה כו' והג' בהיכלות ודירות האדם כמו הכונה ואינך דקתני כסיפא דמתניתין וטעם החלוקה הזאת הוא לפי ששרש הענין הל"ט מלאכות הן ענין הבירורים שעל ידיהם יהי' השפע מלמעלה ג"כ מבחי' אצי' בג' מדריגות הנ"ל גופא ולבושי' והיכלות עליונים דאצי' כמ"ש במאמר אליהו גופא תקינות לון כו' לבושין כו'. וביאור הדברים הנה ידוע דעל הכסא דמות כמראה אדם כו' ובצלם אלקים עשה את האדם התחתון ומבשרי אחזה כו' כי הנה באדם יש ג' מדריגות לנפשו הא' גופו שנלקח מד' יסודות גשמי' וחיותו וקיומו הוא ג"כ מן המאכלים שהן מהחי והצומח כתבואה ובשר וכדומה והב' לבוש יותר חיצוני והן המלבושים לכסותו שהן מהצמר והפשתים שאין בהם חיות לנפש כמו המאכל רק להיות לו ללבוש ומכסה כו' והג' הוא לבוש יותר חיצוני לנפשו שהן ההיכלות והדירות שידור וישרה בו האדם כו' וכמ"כ למעלה באדם העליון הוא בחי' ו"ק דאצי' באורות וכלים דאיהו וגרמוהי חד כו' נק' גופא דמלכא פ"י כמו שהגוף הוא עצם א' עם הנפש ואע"פ שאינו עיקר הנפש כמ"כ בחי' כלים דיי"ס דאצי' הם עצם א' עם הספירות ואע"פ שאינם עיקר האצי' וזהו גופא תקינת לון כו' ועוד נשפע מן המאכל להיות לגופא דמלכא ללבוש ומכסה הוא בחי' הצמר

והפשתים וכדומה בבחי' אצ"י מבחי' הצומח שבו כו' וכן בחי' החי שבו כמו בחי' בהמות וחיות דאצ"י להיות לו למזון ולמחי' כו' וכן עד מדריגה השלישית בחי' ההיכלות דאצ"י להיות לגופא דאדם זה לדירה והשראה כו' וד"ל ומאחר שבאתערותא דלתתא נעשה אתערותא דאדם דלעילא ע"י הברורים והעלאת מי' מלמטה למעלה כידוע ע"כ בלי"ט מלאכות הנ"ל הנעשים בג' חלוקים הללו דמזון ומלבוש והיכלי' באדם התחתון נתעורר ונעשה גם למעלה באדם העליון ג' דברים הללו והיינו שארה כסותה ועונתה כו' פי' בהתקשרות אדם נפשו באחדות ה' בתפלה במס"נ או במלבושיו ומאכל ודירותיו הוא גורם בחי' מזון ומלבוש והיכלות עליוני' שיתוקנו לאדם דלעילא מאחר שנברר חלק הטוב שבמלבושי' ועלו לה' אחד וכן חלק הטוב שבמאכלי' עלו לה' אחד וכן בהיכלות דירותיו כו' ע"י יחודא עילאה ותתאה שעשה במס"נ בתפלה ותורה וכמ"ש נעשה אד"ם בצלמינו כדמותינו פי' אדם תתאה נק' מל' דאצ"י שמהוה מאין ליש כל הנבראים כידוע וזהו כדמותינו כידוע ואדם עילאה הוא בחי' כלים דיי"ס דאצ"י הנק' גופא דמלכא כנ"ל זהו בצלמינו כי כמו ההפרש בין צלם פני האדם לגבי הדמות שלו במראה כו' כן ההפרש בק"ש בין יחודא עילאה ליחודא תתאה כידוע והאדם התחתון שהוא מוסר נפשו ביחודא עילאה ותתאה אז הוא ממש בצלם ודמות אדם העליון להיות מלבושיו מלבוש לאדם העליון ומאכליו מאכל לאדם העליון והיכליו היכל לו כו' וכענין האבות הן המרכבה וד"ל והיינו מחמת הברורים שנבררו חלקי הטוב ממזון ומלבוש והיכל ועלו לה' א' ונעשו היכלות ולבושי' ומאכלי' בבחי' אצ"י ממש וד"ל. והנה יש להבין עוד ענין א' והוא מאחר שהמלאכות הנ"ל שהן הברורים אסורים בשבת אפי' להפריד אוכל מפסולת כו' א"כ למה הותרו הקרבנות בשבת שהרי הם ג"כ ענין בירר והעלאת הטוב מן הרע כמו האכילה כידוע ועוד למה יצטרך לביורר ותיקון בשבת מאחר שכבר הוברר בכל ימי החול בלי"ט המלאכות הנ"ל כידוע אמנם באמת יש להבין עוד דהלא הקרבנות לא יבוטלו אפי' לאחר תח"מ אע"פ שלא יהי' אז אכילה ושתייה כדוגמת העוה"ב אבל הקרבנות יקריבו לה' להיות אשה ריח ניחוח כו' ומאחר שהקרבתו הוא העלאה למה יצטרך העלי' לאחר התחיה שהן בתכלית העילוי גם בחומר גופם עד שלא יאכלו אכילה גשמיות כו' אך כל זה יובן עפ"י הקדמה אחת והוא כי יש ב' מיני בירורים הא' כח הבירור מלמעלה למטה כי בחכמה אתברירו והב' הבירור מלמטה למעלה והוא ענין ההעלאה שנתעלה ונברר מלמטה למעלה אחר שבא ההמשכה לבררו מלמעלה למטה כו'. וביאור הדברים הנה בכל דבר המתברר לא יוברר ויעלה כ"א שיבא מתחלה כח ועוז מלמעלה למטה שיכול לעלות ולברר כו' וכמו עדי"מ האב שמשפיל עצמו להיות נושא את בנו התינוק ומגביהו על כתפיו מפני שאינו יכול לילך ברגליו כי קטן הוא כו' או עדי"מ הרב שמשפיל עצמו להסביר לתינוק אמיתית דבר ההלכה ולהעמידו על בוריו שצריך להשפיל

עצמו לפי אופן מזג שכל התלמיד התינוק דוקא ואח"כ ינהל וינהיג אותו מעט מעט באמיתית ההשכלה עד שלא ידע התינוק סיבת עמידתו על האמת כו' וכן כאשר יפול התלמיד בטעות הדק ולא יהי' בכח חכמתו להנצל מן הטעות עד שהרב ישפיע לו כח חכמה נוספת על שכל התלמיד עד שמחמתו ירגיש בטעות ויוציא לאור המבוכה שהי' לו כו' שנמצא יש כאן ב' דברים הא' המברר והוא כח חכמתו הרב שהשפיע לו שכל איך להיות לו כח לעמוד על אמיתית הדבר כו' והב' המתברר דהיינו שכל הטעות עצמו הדק שנתקן והועלה בתכלית הברור והעילוי להיות שכל הסכרא ישרה וזכה ונקי מכל סיג כו' וד"ל.

וע"ד משלים אלו יובן ג"כ למעלה בהיות כי ההמשכה מחכמה עילאה לברר בירורין דעה"ד טו"ר כי בחכמ"ה אתברירו היינו ההמשכה וההשפעה מלמעלה ליתן כח ועוז להתברר ולהתעלות הטוב מן הרע כו' והיינו ע"י מס"נ ביחודא עילאה ותתאה ע"י כח חכמה שבנפש אלקית המשגת אלקות הוא מפרי"ד ומברר חלק הטוב מן הרע שבג' דברים הנ"ל מזון ומלבוש ודירה אבל הברור האמיתי הוא אשר אח"כ נתברר חלקי הטוב מן הרע ועולה לה' א' שהוא כמשל התינוק של הטעות כנ"ל אך א"א למתברר להתברר כ"א כאשר יהי' לו מתחלה כח להתברר ולעלות דהיינו ע"י המשכות מלמעלה למטה כנ"ל וד"ל. והנה כמו שבחכמה אתברירו כן ע"י אהבה רבה עליונה שיורדת מלמעלה למטה תתן ג"כ תוספת כח להתברר ליברר ולעלות כמ"ש וימינו תחבקני פי' עדי"מ הנ"ל שהאב משפיל ידיו למטה להגביהו התינוק כו' וכמ"כ כתיב ומתחת זרועות עולם דהיינו שיושפע כח אהבה הרבה מלמעלה לכנ"י כדי שתהי' מוגבהת מן הצמצומים הנפרדים ולהיות לה כח לעלות ולהכלל ביחודא עילאה כנ"ל וד"ל.

ואחר הקדמה זו יובן כל הנ"ל בהיות כי הל"ט מלאכות בימי החול ענינם הוא ההשפעה וההמשכה מחכמה עילאה מלמעלה למטה כבי"ע לברר בירורין דעה"ד טו"ר והיינו לעבד"ה ולשמר"ה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כו' ונחלק לג' חלקים הנ"ל במזון ומלבוש ודירה כו' וכללותם הוא כמשל המלאכה שהוא ירידת השפע באדם לחרוש ולזרוע כו' כן למעלה מחכמה שבמל' דאצ"י יורדת השפע לחרוש ולזרוע כו' בכל ששת ימי המעשה אור החסד ביום הראשון כו' והוא בשביל שיוכל להיות הברור אח"כ דהיינו כנ"ל שיתבררו הניצוצי' קדושות שנפלו במלבוש ודירה ומזון דבי"ע ויעלו לה' אחד להיות בחי' מזון ומלבוש ודירה בבחי' אצ"י כנ"ל ואחר שהוברר בימי החול לא מחוסר רק ההעלאה שיתעלה הטוב לה' בבחי' אצ"י והיינו בשבת שהוא עליות העולמות מכל מה שעבד בששת ימי המעשה וד"ל ועד"ז ענין המשכן והקרבנות בהיות כי מבואר בזהר דכל כלי המשכן היו בדוגמא העליונה דהיינו כתפאר"ת אד"ם העליון לשבת בית במטה שולחן כסא ומנורה בבחי' אצ"י היכל ק"ק נק' חדר המטות ע"ש היחוד והיריעות הן

המקיפי' עליונים כמ"ש נוטה שמים כיריעה והקרשים הם שרפים עומדים כמ"ש בזהר: וד"ל והיינו פרט ההמשכות מלמעלה למטה להיות כח לקרבן להתעלות להיות אשה ריח ניחות כו' ואם לא היו הכלים של המשכן בכל פרטיהם וכתבניתם למעלה לא הי' כח בקרבן להתעלות וע"כ חייבים משום שחוטאי חוץ כשאין מקריבין בפנים כידוע ולא יעלה לריח ניחות כלל כ"א במשכן דוקא מטעם הזה פי' שע"י ההמשכות כח הבירור ע"י כלי המשכן יוכל המתברר לברור כנ"ל וד"ל וזהו הטעם דילפינו ל"ט מלאכות דאסורים בשבת מהמלאכות שהיו בכלי המשכן דוקא כי ענין אחד הם וכל מלאכה שהי' במשכן הוא ענין הירידה וההמשכה מלמעלה לברר אוכל מן הפסולת כו' זהו ג"כ האיטור מלאכה בשבת לברר כו' אבל מלאכה שלא היתה במשכן אינה מלאכה בשבת מטעם הנ"ל וד"ל ועתה יובן ג"כ מה שהותרה האכילה והקרבנות בשבת בהיות כי הלא מבואר למעלה דאכילה היא ההעלאה מלמטה למעלה וכן הקרבנות והנה מבואר במ"א ע"פ ואכלתם אכ"ל שיש עלי' אחר עלי' עד אין קץ כו' דהיינו מה שכבר נאכל יוברר בשית אלפי שנין יאכל עוד לאחר תחז"מ מפני שאין קץ להעליות עילוי אחר עילוי עד"מ הטעות הדק שיתוקן עדיין יש לתקנו מן הטעות לגבי עומק השכל המופלא יותר שנחשב שכל זה לטעות לגבי כו' כמ"כ כתיב אשר עשה ה' עמכם להפליא פי' לעשות הפלאה כי ענין הפלא הוא עליות השכל במקור השכל והפלאה זו עדיין אינה מופלא לגבי העליון כו' וכן יפלא השכל בהפלאה אחר הפלאה עד אין קץ וכמ"כ עד"ז קץ לעליות העולמות משמיטה זו לשמיטה הבאה כידוע בענין גו"ן אלף יובלות כו' וד"ל. וזהו הטעם שלא יבטלו הקרבנות גם לאחר התחי' שיהי' בתכלית העילוי כי אין קץ לעליות וגם אז יצטרכו לעלות כו' וזהו הטעם ג"כ להקרבנות בשבת שאינו אלא העילוי אחר העילוי שכבר הועלה והוברר בחול ע"י ל"ט מלאכות כנ"ל ואין זה אלא כענין אוכלא דאפרת אוכל מאוכל ולא אוכל מפסולת וכמ"כ האכילה בשבת המותרות נבלע בקדושה כמו הפנימי' כי אינו בירור רק העלאה כו' וד"ל וזהו אלה הדברים כו' לקחו שרשם מאהל מועד כלי המשכן דוקא כנ"ל ולכך נסמכה פ' המשכן לפ' שבת וד"ל וכזה יובן ג"כ מה שאנו אומרים ברוך הוי' אלקינו אשר קדשנו במצותיו על המצות כי המצוה היא לברר בירורין כמ"ש לעבדה כו' ואשר קדשני' הוא העלאה מלמטה למעלה בקודש העליון כו' ע"כ צריכי' תחלה להמשיך מלמעלה למטה באומרו ברוך הוי' אלקינו כידוע וד"ל.

להבין שורש הדברים הנ"ל בתוספת ביאור הנה מה שמבואר למעלה דכלי המשכן הוא כח המכרר מלמעלה בחכמה אתברירו כנ"ל אין הכוונה על כלי המשכן עצמן שהרי הם בחי' מקיפי' עליונים שלמעלה מחכמה כו' והבירור שבחכמה היא במדריגה התחתונה כמשי"ת בעז"ה אך הכוונה הוא על העשי' והתיקון של כלי המשכן כמו לתקן הקרשים ולעשות המנורה שיהי' ראוי' למשכן שזהו ענין הבירור מהטו"ר להפריד החלק הרע מן בחי' נוגה דעשי' שממנו נלקח שורש הדצ"ח שבכלי המשכן הגשמי' כו' והתיקון והעשי' להבדיל ולהפריד הטוב מן הרע עד שיהי' ראוי' להשראות אלקות בהם בבחי' מקיפי' יריעות וקרשים וכדומה הוא דרך ירידה מלמעלה למטה ואינו אלא בחכמה כמו שנתבאר למעלה אבל השראות אורות המקיפי' עליונים אחרי אשר כבר הוכנו היריעות והקרשים ונגמרו מלאכתן והגם שזהו ירידה ג"כ אבל אינו בדרך מלאכה כלל כי אינו ענין תיקון דבר כ"א בחי' השראה ודירה כאדם שהולך לדור בכיתו כו' ולכן מותר אפי' בשבת ע"י הקרבנות שהיו מקריבים בשבת הי' השראת המקיפי' כו' ואין איסור בשבת כ"א הבירור שבדרך ירידה להיות מלאכה ועשי' דהיינו תיקון הדבר והוא לתקן הקרשים והיריעות כנ"ל והרי זה כמשל מלאכת הכתיבה שהוא ירידת שפע החיות מגופו להתפשט להלאה במרחק ויש בה יגיעת הנפש בלתי רצון וחפץ אך הכוונה בירידה והשפלה זו בשביל התועלת שמיצא לנפשו אחר המלאכה ועמל נפשו יראה אח"כ ויקבל עונג התועלת ממנו כו' וכיוצא בזה כל שאר המלאכות כולם הירידה הוא צער ועמל נפשו לתיקון הדבור ולא יקבל התועלת כ"א אחרי התיקון של המלאכה כאשר נגמרה כמו המו"מ בסחורה שיעמול נפשו עד שיתקן הענין ויהי' ריוח במעות ותכלית הריוח הוא לחם לאכול ובגד ללבוש וזהו העלי' שאחר הירידה שלזאת היתה עיקר הכוונה בירידה לצורך עלי' זו כו' כמ"כ עדי"מ יובן ענין לי"ט מלאכות שאינם אלא המלאכות שהיו במשכן כידוע היינו הירידה וההמשכה בבחי' עמל ויגיעה מחכמה עילאה כו' כדי לתקן היריעות והקרשים מבירורי נוגה כנ"ל כדי שיהי' אח"כ עלי' ע"י הקרבנות שעל ידיהם תשרה אורות מקיפי' עליונים ביריעות כנ"ל וזהו אסור בשבת כמ"ש כי בו שבת כו' פי' שבת מכל ירידת שפע ואפי' מחכמה כי החכמה היא ג"כ מירידת הנפש ויגיעי' תחשב לה כשתתפשט בשכל וחכמה והגם שבאדם אין החכמה ירידה כ"כ אבל באור א"ס ב"ה החכמה בחי' ירידה גדולה הוא לגבי עצמות המאציל שצמצם האור להיות נאצל ממנו אור החכמה דאצי' כי בראשית נמי מאמר הוא פי' כי הנה הדיבור הוא ירידת השכל ולכך בשבת הדבור יתירה אסור בו כמ"ש ממצא חפצין ודבר דבר לפי שהעשרה מאמרות הן ירידת השפע מחכמה שבמל' דאצי' באמרו יהי אור היינו חסד דבי"ע ויהי רקיע להבדיל כו' בחי' גבורות לצמצם כו' וכל ירידה אסור וכמ"ש לא עמל ולא יגיע כו' כי בו שבת מכל מלאכתו וא"כ גם מחכמה דשבת שהרי בראשית הוא השכל נמי ירידה הוא

מעצמות כתר מל' דאצי' ועד'ז בעולם האצי' עצמו ג"כ בראשית נמי מאמר הוא היינו חכמה דאצי' וא"כ מוכן שעיקר ענין השבת הוא בחי' כתר עליון שהוא בחי' ממוצע בין המאציל לנאצלים ויש בו מבחי' התחתונה שבמאציל והוא שרש כל הנאצלים והיינו בחי' עתיקא קדישא כידוע, וזהו וקראת לשבת עונג בג' הסעודות שאומרים דא היא סעודתא דעתיקא כידוע רק ההפרש ביניהם שבליל שבת הוא הארת עתיק יומין בחקל תפוחין במל' ובשחרית בבחי' עתיק יומין עצמו כמ"ש במ"א ובסעודה שלישית בחי' ע"י בז"א כידוע.

וביאור הדברים הנה החכמה נק' עדן ע"ש הרגשת התענוג שמרגישין עונג בחכמ"ה כידוע אבל באמת למעלה מן מציאת החכמה דהיינו בבחי' יחידה ועצמות אין העונג שם בבחי' הרגשה כלל ולפי שהכתר בחי' ממוצע בין עצמות לחכמה יומשך ויושפל העונג לחכמה כמ"ש במ"א וזהו וקראת לשבת שנמשך העונג העצמי בחכמה כו' להיות כי בכל ששת ימי המעשה בראשית נמי מאמר הוא כנ"ל וכמ"ש כולם בחכמה עשית שהחכמה עיקר המקור לכל ההשתלשלות בין באצי' בין בבי"ע כידוע [ולכך נק' האצי' בכלל אדם דעשי' לפי שבכללות האצי' חכמה ובריאה נביה כו' והחכמה שרש ומקור לעשי'] מפני שהחכמה היא ראשית הגילוי מן העצמות כידוע ולפי שהוא ירידה גדולה כנ"ל לכן בשבת כתיב וקראת לשבת עונג כלומר שינוח מן הירידה ויבא אל עצמותו כי בו שבת אפי' מחכמה כנ"ל כו' ועד"מ במלאכה גשמיות אין העונג בה אלא יגיע ועמל הנפש וכשינוח אחר גמרה ויבא אל עצמותו יתענג ונמצא שהתענוג הוא בבחי' עליות והסתלקות אל העצמות דוקא וכמ"כ יובן ענין עתיקא שיש מבחי' התחתונה שבעצמות המאציל בשבת יאיר בחכמה כי הרי במה שישבות מחכמה דאצי' ויבא אל עצמותו דהיינו עצמות העונג העליון הנק' ע"י כידוע וד"ל. ועתה יובן יותר שרש הטעם למה מלאכת כלי המשכן אסורים בשבת ואין מלאכות המשכן דוחה שבת כידוע לפי שהבירור שבחכמה היא ירידת החכמה מן המאציל כדי לברר ולתקן הטוב כנ"ל אבל בשבת ששורש השבת הוא בחי' עתיקא שלמעלה מן החכמה הגבה מאד נעלה בבחי' הסתלקות אל העצמות היפוך הירידה לכך הירידה כדי לברר אסור אפי' בחכמה כנ"ל וד"ל.

והנה כדי להבין איך שכלי המשכן עצמן לאחר שנגמרה מלאכתן שורה בהם מקיפי' עליוני' כו' יש להקדים ענין הידוע בע"פ בהתחלתו שבראשית הצמצום מעצמות אור א"ס ב"ה ה' בבחי' קו וחוט ונשאר מקום פנוי באמצעיתו והעיגול מקיף מכל הצדדי' בשוה כו' והקו הולך בבחי' או"י בכל ההשתלשלות דאבי"ע ובכל פרצוף יש הקו ובחי' העיגול המקיף כו' עד עולם העשי' ונמצא שרש כל האורות הפנימי' שבכל פרצוף הוא מן הקו ושרש כל בחי' עגולים ומקיפי' שבכל פרצוף הוא מן המקיף הראשון קודם שהי' הקו כנ"ל.

וביאור הדברים ידוע דאזה"פ הוא בחי' הגילוי אלקות בכל עולם לפי ערכו ואור המקיף הוא מה שנשאר בהעלם ולא בא לידי גילוי שהוא סובב מכל צד בשוה כו' ורצה הקב"ה להיות לו דירה בתחתוני' כדוגמת ראשית ההשתלשלות מעצמות אור א"ס ב"ה לכך ציוה ה' לעשות המשכן כדוגמת זה והיינו היריעות והקרשים בכל אופני תמונתם הפרטי הם דוגמת אורות מקיפי' עליונים שלמעלה מאצי' ומקיפי' שבאצי' כו' ובחי' הקו הנ"ל הוא מה שהי' גילוי אלקות בהיכל ק"ק במעשה הקרבנות שהי' כבוד ה' מלא את הבית כו' וד"ל ואמנם לא כל המקיפי' שווים כי אין תמונת המקיף אלא לפי אופן הפנימי שמסתעף ממנו עדי"מ השפעת גילוי השכל לפי אופן הרצון הגילוי כן יהי' המקיף בתחלה כידוע לכך הי' תמונת היריעות והקרשים בתמונה פרטיות כך וכך כמו אורך היריעה כך וכך וכדומה לזה בקרשים בכל פרטי אופני עשייתם הי' בציור תמונה פרטיות מפני שהתכלית הוא הגילוי אור הפנימי ע"י הקרבנות ולפי אופן רצון הגילוי כן צ"ל השראת המקיפי' בתחלה כנ"ל וד"ל אך יש להבין איך ישרה אור המקיף העליון בדברים גשמי' מד' יסודות כמו הדומם דיריעות וצומח דקרשים וכדומה בזהב ובכסף ובנחשת שהיו כלי המשכן נעשה מהם הענין הוא כידוע דכל דבר הגבוה ביותר יותר יוכל להשפיל עצמו למטה מטה ביותר כמו ענין אני ולא מלאך כו' דלפי שקליפת מצרים הי' עמוקה בנו"ן שערי טומאה כו' לא הי' יכולת שום מלאך להתגלות שם כ"א הוא ית' בכבודו ובעצמו ולגבי עצמותו כחשיכה כאורה כו' ולטעם זה יוכלו המקיפי' שהם גבוהים מן הפנימי' לשרות ולהתגלות בדברים נמוכים כמו הלבושים של אדם שהם בחי' דומם ישרה בהם אורות מקיפי' של הנפש שאינם נגלים בחכמה שבנפש כנ"ל ולכך המלבושים יקרים מאד הרבה מן המאכל כידוע ואף שהמאכל מחי' את האדם והמלבושי' אינם מחי' מפני שהמלבושים הם בחי' כלי ודירה לאורות המקיפי' כנ"ל וד"ל. ועד"ז יובן בכלי המשכן אע"פ שהם בחי' דומם וצומח ירדו המקיפי' העליוני' לשרות בהם מטעם הנ"ל וכמו שמבואר בע"ח מעין ענין זה דבחי' נה"י דא"ק מסתיימין ברגלי העשי' משא"כ האצי' כו' לפי שבחי' נה"י דא"ק להיותם בתכלית העילוי במדריגה כידוע יכולים יותר להשתלשל עד רגלי העשי' סוף כל דרגין משא"כ האצי' כו' וד"ל.

והנה אחר כל הנ"ל יובן הטעם למה הותרו הקרבנות בשבת וכן האכילה אעפ"י שהן בירור אוכל מתוך פסולת להיות כי הרי מבואר למעלה עיקר ענין השבת הוא בחי' עליות והסתלקות אל העצמות כשבא אל העצמות כנ"ל על כן כל בחי' עליות מלמטה למעלה אע"פ שמתברר מרע לטוב כל שהוא בדרך עלי' והסתלקות אל העצמות מותר בשבת והן הקרבנות שהם אשה ריח ניחוח כו' מעילוי לעילוי כנ"ל משא"כ הברור שבדרך ירידה כנ"ל וכן האכילה הוא בחי' עליות והסתלקות שהמאכל עולה ללב ומוח ומתאחד עמם ואין אכילה דרך ירידה אלא דרך עלי' להביא חיות המאכל אל עצמות הנפש כו' כדוגמת הקרבן שנשרף ונאכל ע"ג המזבח כו' ולכך השולחן מכפר

כידוע ומותר בשבת וד"ל וזהו אשר עשה עמכם להפליא ע"י עונג שבת עושים הפלא כתר עליון כנ"ל או ע"י הקרבנות כו' והעליות הן עד אין קץ כו' שהרי הנשמות שיתוקנו ויתעלה בימות המשיח ויחזרו להתגלגל ירידה לצורך עלי' אחרת יותר נעלה כו' וכן בעילוי אחר עילוי כו' ועמכ"ם דייקא כי קדשנו במצותיו משא"כ הנכרי אע"פ שנודר קרבנות אין הפלא נעשה ע"י כי חלק הוי' עמו דוקא ועל ידיהם יהי' נעשים המצוה ולא ע"י זרים כו' וד"ל.

בעוה"ש

להבין * ענין ברכת חתנים. כי הנה יש להבין למה נק' בגמרא בשם ברכת חתן הלא בזוהר מבואר דעיקר הו' ברכות הן לכלה דוקא ע"ש וגם יש להבין לשון הגמרא ברכת חתנים לשון רבים הל"ל ברכת חתן אך הענין דבאמת עיקר הברכה הוא בשביל הכלה כמ"ש בזוהר מברכין לה ב' ברכאן כו' וגם כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כו' ומ"מ הברכות נק' ע"ש החתן דוקא.

וכדי להבין הטעם יש להקדים ענין א' הדומה לזה והוא אשר מצינו במצות הקרבנות שציוה ה' להקריב הבהמה ע"ג המזבח ואש של מעלה הי' יורד ואוכלה כו' ויש להבין ענין מצוה זו הנה בהיות ידוע דשם ב"ן שלפני האצ"י בגימטריא בהמ"ה נק' בהמה רבה כו' וביאור הדבר הוא להיות כי רוח הבהמה היא היורדת כו' היפוך טבע רוח האדם שהוא עולה כו' כמ"כ עד"מ בחי' התפשטות והמשכה באלקות מגבוה לנמוך להחיות רוח שפלים מין ליש נק' בשם רוח הבהמ"ה עליונה היורדת כו' מאחר שבאמת אין ערוך כלל לנברא עם הבורא כי הנברא הוא בע"ג מחודש כו' והבורא הוא בלתי בע"ג אין לו תחלה ואין לו תכלה כו' וכאשר יומשך התהוות הבע"ג מבלתי בע"ג הוא תכלית הירידה שאין כמוהו כידוע ואפי' נבראים היותר נעלים כמו נשמות ומלאכים שבג"ע העליון שנהנין מזיו השכינה ירידה גדולה היא לאותו הוי"ו אלקי שיתצמצם כ"כ להיות מקור וחיות להשגות בע"ג ותכלית שבג"ע העליון מאחר שאין ערוך כלל ביניהם כידוע ע"כ נק' זיו זה האלקי היורד כ"כ להיות נהנין ממנו נשמות בע"ג עד שיוכלו להשיגו בהשגותיהם המצומצם כו' בשם בהמ"ה כרוח הבהמ"ה שטבעה לירד כמו שאין ערוך בין

החי למדבר שהרי לא יתפעל האדם משחיטת החי כן אר"י הוא אכיל קרבנינו כו' והיינו כמו באדם התחתון מה שיש בו בטבעו להתגלות בדבור הוא שפלות וירידה מן עצמותו וכל שירבה בו הדעת ימנע מלהתגלות ולירד כו' אך התינוק מפני קוטן דעתו לא יוכל לעצור רוחו ויגלה מיד כל מחשבותיו כו' עד"ז יובן למעלה שבחי' מוחין דקטנות דמל' דאצי' הוא בחי' ב"ן הוא היורד למטה מטה להוות מאין ליש בע"ג ולהיות נהנין מזי"ו כו' ואמנם בחי' מוחין דגדלות כמו שם מ"ה שהוא רוח האד"ם כו' וכש"כ שם ע"ב לא הי' יורד כי"כ ולא הי' מציאות הנבראים כלל מאין כו' וד"ל ועד"ז ממאציל לנאצלים ג"כ הוא ירידה גדולה ועצומה כמ"ש במ"א ע"כ תקרא ההמשכה והירידה מן המאציל בשם בהמ"ה ג"כ רק להיות כי בבחי' המאציל הוא בבחי' א"ס ממש לכך תקרא ירידה זו בשם בהמ"ה רב"ה בלי סוף כו' והוא שם ב"ן שלפני האצי' והכל ענין א' עם שם ב"ן שבמל' דאצי' היורד ומסתתר בבי"ע כנ"ל וד"ל.

וזהו ענין קרבן הבהמה ע"ג המזבח שתהי' אשה ריח ניחוח כו' דהיינו להעלות שם ב"ן בחי' זיו השכינה שירד למטה ויוקרב מעלה מעלה לבחי' העצמות והוא ענין העלאת המל' מבי"ע לבחי' האצי' עצמו וכן עד"ז שם ב"ן שלפני האצי' הוא עולה מצומצמת. בנאצלים להכלל בעצמות המאציל והיינו אשה רי"ח ניחוח ג' מיני עליות לג' מיני צמצומים וירידות שירדה דהיינו בי"ע ועד"ז ג' ירידות שבעולם האצי' כו' אשה העלאות מעשי' ריח מיצירה ניחוח מבריאה לאצי' כו' וד"ל וכ"ז נעשה למעלה בבהמה עליונה ע"י הקרבת גשמיית' למטה בדוגמא זו נתעורר למעלה כו'.

וזהו הבהמה שלמטה נשרפה ע"ג המזבח ע"י אש של מעלה שהי' יורד כו' והענין הוא להיות כי אין כח לבהמה להתעלות למעלה מצד עצמה כ"א שיבא לה עזר מלמעלה לעזור עלייתה והתכללותה והיינו האש של מעלה שירד ואכל אותה כו' מלבד מאש שלמטה שמצוה להביא ג"כ כו' והוא אר"י דאכיל קרבנין מלמעלה ושורש שרשו למעלה בבחי' אצי' הוא אש של בחי' ז"א דאצי' שיוורד להיות כח ועזו לשם ב"ן דאצי' להיות אל אשה תשוקתה לעלות כו' כי אין לה כח מצד עצמה מאחר שכבר הורדה כ"כ בנבראים כו' ועד"מ העני ונבזה כשרוצה לעלות להיכל מלך אין לו התנשאות בלבו ליכנס מצד פחיתותו וכשבא מאנשי המלך ומספרים לו שחפץ בו המלך כו' ומחזקו בדברים יתן לו תוספת כל לעלות כו' וד"ל ואמנם יש להבין אם ע"י הקרבן למטה נעשה למעלה ענין העלאות המל' שהוא עליי' גדולה לכל העולמות דבי"ע ממילא ע"י עליות מקורם בבחי' עצמות האצי' כו' כידוע ג"כ הי' ראוי שתהי' גאולה שלימה לכנ"י כימות המשיח ממש ע"י הקרבנות מאחר שנתעלה המל' תכלית העילוי אך הענין

כו' שמזכיר שבחים שלה מראשה עד רגלה כדי שתתחזק בזאת מן שפלותה ותוכל לעלות אליו כו' וד"ל. ועד"ז הם פסוקי דזמרה לשבח ולהלל כדי שתוכל כנ"י לעלות ביחוד עליון בשמ"ע צלותא בלחש כו' וכמ"ש במ"א וד"ל וכן טעם המצוה לספר בשבח הכלה כנ"ל הוא כדי להעלותה משפלותה הקדום וכמ"כ ענין הסבי עיניך כו' שהם הרהבוני כו' הוא ג"כ עד"ז שהתנשאות העצמות דו"א דאצי' הוא ע"י השבחים שהיא משבחת אותו מראשו לרגלו ראשו כתם פז כו' וזהו הרהבוני לשון התרחבות שמתרחב הלב ומתנשא ע"י השבחים כמו עד"מ הנ"ל כשמשבחים לעני נגבה לבבו ויוכל לדבר בפני הגדולים כו' וד"ל.

בעז"ש

מה * יפו פעמיך בנעלים בת נדיב כתו של אברהם שנק' נדיב כמ"ש נדיבי עמים נאספו כו' עזו והדר לבושה ותשחק כו' הנה ענין עקבות משיחא היינו נשמות שבבחי' עקביי' דאדם תתאה מל' דאצי' הנק' רגלי השכינה כו' וביאור הדבר הנה ידוע ענין ממכ"ע הוא כציור אדם ראש ורגל מראש כל דרגין עד סוף כל דרגין דהיינו מעולם הבריאה עד עולם עשי' דכתיב הארץ הדום רגלי פי' כי מדת מלכותו ית' בכל משלה היא מחי' ומהוה את כל הנבראים מאין וזהו ממכ"ע כמו הנשמה הממלאה את הגוף

מה: ביאור על מאמר זה נדפס באוה"ת שה"ש ע' תקצב, ונמצא בכרך מס' 61 רסו, א. בוך מס' 57 קסו, א. נח"ח תמא, א.

נוסחא שניה

בעז"ה יום שבת פ' החודש, פה באבינאוויטץ

מה * יפו פעמיך בנעלים, בת נדיב כו'. הנה יש ד' בחי' באצילות (וכן הם בב"ע) והם אורו"ת וכלי"ם ולבושי"ם והיכלו"ת, ופי' שהאורו' דאצי' הם בחי' אלקות ממש, וכולו קדושה (וכן הם בב"ע), והכלים הם ג"כ כולו קדושה (באצי' וכן בב"ע ג"כ וד"ל) רק שאינם בחי' אלקות ממש כהאורות, שהם אלקות ממש, כנ"ל. אבל שניהם הם כולו קדושה (אף בב"ע) כנ"ל. והלבושים הם בחי' כלי"ם להאור מקיף, דכמו שהכלים הם כלי"ם לא"פ, כמ"כ הם הלבושים בחי' כלים לאור מקיף וד"ל. וההיכלות הם משוירי המקיפים וד"ל.

(*) כל הכוכבים שבאמצע המאמר מראים שיש הערה מביא אדמו"ר הצי' הנדפס לקמן בהוספות ע' תג ושם זה בלשון שטה.

ממשכת שפע חיות לכל אבר לפי מזגו מראשו עד רגל כן כל העולמות דבי"ע הם כדוגמת אברים דשכינתא כידוע ויש אברים פנימי' כמו שבראש וכדומה ויש אברים חיצוני' כמו הרגלים שאינם רק לקיום ומעמד הגוף העיקרי כו' והרי יש ב' דברים החיות של כל אבר וגוף האבר עצמו כן עד"מ כל העולמות דבי"ע הפנימי' הקרובי' אל אור וחיות אלקי שבי"ס דבי"ע הם כערך גוף האבר לגבי חיות האבר דהיינו ממכ"ע שיורד ושופע לכל אבר ואבר מראש עד רגל כו' ועולמות החיצוני' ביותר הם בחי' לבושי' לגבי אברים אלו כמו הלבוש שהוא נפרד לגמרי כו' וזהו הארץ הדום רגלי שהוא עולם העשי' יש בו פנימיות שהיא בחי' רגלי השכינה סוף כל דרגין ממדריגות שפע החיות ממלי' דאצי' שנק' בשם רגל והחיצונית הם ההיכלות ולבושי' דעשי' שהם המלאכי' כו' אמנם הנשמות הם בחי' העקביי' עצמם כו' וזהו עקבות משיחא כידוע ומבואר במ"א וד"ל. והנה כמו שלמטה באדם התחתון הלבוש של הרגל הוא המנעל והוא היותר גס מכל לבושי' שעל גופו שהרי הלבושי' שמלביש הידים והחזה והשוקיים הם של צמר וכדומה הוא דק ולבוש המנעל הוא של עור שהוא גס מאד כו' כמ"כ למעלה לבוש דרגלי

נוסחא שניה

אך הלבושי' כשהם משתלשלי' בבריאה, הם מיעוטו רע, וביצירה חצי' טוב וחצי' רע, ובעשי' רובו רע ומיעוטו טוב (ואינם כמו אורו' וכלי' שהם כולו טוב וקדושה אף בני"ע כנ"ל וד"ל). ופי' דהנה יש כמה מיני לבושים כמו אותיו' השכל המלבישי' את השכל כו' שהוא כשמשכיל איזה דבר השכלה וחכמה, הנה בשעה שטרוד בהשכלת החכמה ההיא, אין ניכר ונירגש בחי' אותיות כלל כו', ואעפ"כ ישנם אף אז בההשכלה, שא"א להשכלה בלא אותיו' וד"ל, אך ורק שהאותיו' הללו אינם נרגשי' מחמת אחדותם עם השכל עצמו (שהן והשכל א' וד"ל). וזהו לבוש הא' הדק שבכולם, שהם אותיו' השכל הנ"ל, כנ"ל שהם מיוחדי' עם השכל בתכלית היחוד (שהם והשכל עצמו א'). והלבוש הב', הוא לבוש עב יותר מן הראשון, והוא, למשל כשחושב במחשבת שכלו אותיו' הדבור, שחושב בשכלו אותיו' הדבור ממש (שמצייר אותיו' הדבור במחשב' וד"ל) וזהו לבוש הנ"ל העב יותר מן הראשון וד"ל. והלבוש הג', הוא כשמצייר במחשבתו אותיו' הכתב (כמו שלומד איזה ספר הניכתב כו' הרי הוא חושב ומצייר במחשבתו אותיו' הכתב) וד"ל, שזוהי לבוש הג' עב וגשמי יותר מן ב' הראשוני' וד"ל. והג' לבושים הנ"ל הם בחי' ג' עורות שבאדם וד"ל. ויש עוד בחי' לבוש, והוא כמו שחושב (או מדבר) איזה משל או שכל אחר שאינו ענין לזה השכלה שצריך להשכיל, כ"א חושב השכל או המשל האחר, בכדי שיבין השכל העיקרי הזה וד"ל. וזהו שהמשל או השכל האחר כו' הוא בחי' לבוש כו' וד"ל (כי יש כמה מיני לבושים). והלבוש העב שבכולם הוא הנע"ל, שנעשה מעור הבהמה (ולא מעור האדם

השכינה שבעשי' הוא של עור ונק' מנעל כו' הגם שבודאי העיקר הוא גוף הרגל וחיותו הפנימי ואין העור של המנעל תופס מקום לנגדו שהרי מנהיג את המנעל לאותו צד שיפנה הרגל ע"פ רצון החיות אלקות שבו כו' עכ"ז הרי המנעל מסתיר מאד את הרגל יותר משיסתיר לבוש הצמר ופשתן את הגוף שהרי מתוך הדקות של לבוש הצמר והפשתן יכולים להביט קצת בגוף ולהכיר אפס ושמץ מנהו אבל מתוך גסות העור בלתי אפשרי להכיר כלל אפי' שמץ מן הגוף הרגל כו' וכמ"כ עדי"מ חיות האלקות שבבחי' רגלי השכינה הגם שהוא העיקר והמקור האמיתי לכל הנבראים דעשי' ומנהיגם כרצונו להשפיע ולהרים על מלכי האדמה כו' עכ"ז מתוך גסות הלבוש מנעלים דעו"ר כי הן קליפת גסות ומוסתר ומצומצם בהם כ"כ האור אלקי עד שהם כנפרדים ממש ליש ודבר בפ"ע ולא יושג ויוכר בהם ההשגה האלקות כו' וד"ל. וזה הטעם שבדורות הראשונים הי' מצוי האותות והמופתים ניסים ונפלאות כידוע ועכשיו אותותינו לא ראינו כו' אינו מצוי כ"כ שיהי' נס נפלא רק מוסתר ומצומצם מאד בסיבת הטבע כו' לפי שנשמות של דורות הראשונים הי' הלבושים שלהם דקים ביותר כמו צמר ופשתן על הגוף כנ"ל

נוסחא שניה

שנ"ל שדק יותר שיש נקבי' וחללי' בו משא"כ עור הבהמה כמשי"ת לקמן). ופי', דהנה המנעל נעשה בכדי שילבישו על הרגל, והוא נעשה מפני שהארץ קשה או מלוכלך, וא"א לילך יחף שלא תלכלך הרגל כו' לכך נעשה המנעל בכדי להלבישו על הרגל, שיסתיר את הרגל מן הארץ שלא יזיקה קוצים וברקנים, או ליכלוך הארץ כו', שהמנעל הנעשה מעור הבהמה הוא צירוף עב מאד, שאין יוצא בו שום משקה וכיוצא בזה, משא"כ בדבר האריג כמו צמר כו' יש בו נקבי' וחללים רבים שיכול לצאת בו משקה כו'. וכמ"כ ממש, הוא למעלה, כשבחי' מלכו' שבמלכו' דעשי' צריכה להשפיע חיות להע' שרים היא מתלבשת בנעל כו' שהם בחי' יש ודבר ממש, שאף שהם בחי' מלאכי' שאומרים שירה כו' אך השירה שלהם הוא רק דקרו לי' אלוהא דאלוהי' שהוא בעצמו שר כו' יש ודבר רק שא"ס ב"ה הוא נעלה ונגבה מאתם (דקרו לי' אלוהא דאלוהא כו'), אבל הם בחי' עצמם מגושמי' בחי' יש ממש, שיש להם קנאה ושנאה כו', שהוא הקנאה שכל א' רוצה שיהי' לו חלק הארץ יותר גדול מחבירו, וע"ז הוא לוחם עם חבירו, בכדי שיהי' לו חלק הארץ גדול מחבירו', שישפיע בחלקו כל הצמחי' ומיני פירות ודשאים, וכל האו"ה שתחת חלקו כו' מה שהם פרים ורבים הכל נשפע להם כל הנפשו' משר שלהם כנ"ל וד"ל (והשר מקבל מלמעלה כמשי"ת), וגם יש להם שנאה, ששונאי' את ישראל כנ"ל, ואוהבי' או"ה שתחתם כו', ולזה כשצריכי' הע' שרים הנ"ל, שהם יש ממש כנ"ל לקבל מקדושה, שקבלתם הוא ממלכו' דמלכות דעשי' כו', אזי צריכה מלכו' דמלכו' דעשי' להתלבש בלבוש עב מאד, והוא

הי' לפעמים עת הכושר שיאיר אור האלקי ויתגלה לחוץ מתוך דקות הלבוש וזה הי' הניסים הנפלאות שהוא בחי' גילוי אלקות כו' כידוע אמנם עכשיו בעקבות משיחא הנשמות שבבחי' עקביים דשכינה הלבושי' דנוגה דעשי' גסים מאד כמשל העור של המנעל לכך האור אלקות מוותר מאד בצמצום הנהגת הטבע ואין מצוי כ"כ שיהי' גילוי אור אלקי בנס נפלא כו' וד"ל. וכי' היינו כשהמל' יורדת ומסתרת בני"ע להחיות רוח שפלים בבחי' גלות כו' אבל כשעולה למעלה להתייחד עם בעלה כתיב רחצתי את רגלי כו' פי' כי אשר הרגל הולך בארץ מוכרח ללבוש המנעל הגס שלא תטנוף הרגל בטיט וצואה אבל כשעולה לפנימיות ההיכל רוחצת אותו מכל טינוף ולכלוך כו' כמ"כ כשכנני עולים לרגל הוא בחי' עליית המל' כמ"ש יראה כל זכורך את פני הוי' סוכ"ע שבבחי' האצ"י למעלה מזמן ומקום אני הוי' לא שניתי כו' מבלי שימצא שם ראש וסוף בהשתלשלות כידוע ואז להיות כי עלתה בתכלית העילוי מתייפה גם הלבוש שק של המנעלים וכתוב מה יפו פעמך בנעלים כו' כי רחצה אותו מכל לכלוך אחיות החיצוני' דעשי' כו' קודם שעלתה כו' וד"ל אמנם יש להבין איך יתכן שגופו של לבוש שק יהי' יפה

נוסחא שניה

שמתלבשת בהנעל הנעשה מעור הבהמה כו', פי' כנ"ל שהנעל הוא מעור הבהמה כו', הוא צירוף עב מאד שאין יוצאי' בו שום משקה כו', שאין בו חללי' ונקבי' כמו בצמר כו', רק שיש בו חללי' ונקבי' דקים במאד, שיוצא בו השערו' דבהמ"ה כו' (שהשערו' נמשכי' מבפנים ממוחי' כו') רק שהם דקים במאד מאד שאין יוצא בהם שום דבר משקה כו' (משא"כ בדבר האריג כמו מצמר כו' יוצא משקה דרך הנקבי' שהם גסי' וד"ל), וכמ"כ הוא למעלה בחי' הנעיל הנעשה מעור הבהמ"ה (שהוא ש' ב"ן כו' ולא עור האדם כנ"ל) כו', שהוא בחי' לבוש עב שמסתיר לגמרי כו' שאינו יוצא בו שום דבר משקה כו'. והוא שמתלבשת בו מלכות דמלכות דעשי' כשצריכה להשפיע להשרים כנ"ל שהם יש כו', וצריכה להסתיר אורה לגמרי בלבוש זר ועב כו' והוא הלבשת הנעל שלא יצא כלל מאורה כו' כ"א קבלתם הוא רק מנקבי השערו' דבהמה כו', שיניקתם הוא מבין צירוף לצירוף כו' וכל הלשונו' של העי' אומי' כו' הוא הכל שמקבלי' מקדושה כו' שהוא לשון הקודש (רק שנעשי' צירופי אחר' כו' אבל השורש הוא מקדושה) וזהו בא גבריאל ולימדו ע' לשון וד"ל כו' שהוא הארה מצומצמת מאד כו', ופי', שענין הלבש' הנעל שלמעלה שמתלבשת מלכו' דמלכו' דעשי' כשצריכה להשפיע לעי' שרים הוא כהעלם השכל בחידה שאין ניכר בהחידה השכל כלל כמו חידתו דשמשון כו' מהאוכל יצא מאכל כו', או כמו כל העובדו' דרבה בב"ח כו' שהם הכל חידו' שאין מביני' מהם השכל כלל כו', וזוהי הלבוש של נעל שמסתיר לגמרי שאין יוצא בו שום משקה כנ"ל, משא"כ בדבר האריג מצמר כו' יוצא בו משקה

ויעלה גם הוא לבחי' האצ"י אך הענין הוא להיות כי ידוע דשורש לבושי' דנוגה דבי"ע נפלו בשבירת הכלים וקודם שנפלו בשבירה הי' במדרגות היותר נעלה לפני מלוך מלך לבניי כידוע דכל שנפלה מטה ביותר מוכרח שהי' במעלה גדולה היותר קודם שנפלה כו' כמ"ש במ"א ע"כ הגם שהעור של המנעל הוא לבוש שק בעודנו בעשי' אבל כשעולה בעילוי המל' בא והגיע לשרשו קודם השבירה שהי' מאד נעלה לכך מה יפו הנעלים בעליות המל' ברגל דוקא וד"ל. וזהו מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב בתו של אברהם כו' כי הנה עיקר סיבת הנפילה והשתלשלות רבות עד שיש יניקה גם לע' שרים החיצוני' הוא מחמת תגבורות חסד העליון כאשר הוא רב חסד משפיע חיות לכולם גם למי שאינו ראוי כמו הנדבן וחסדן בטבעו שישפיע גם לנבזים ושפלים כמו לגדולי הערך כו' וזהו בת נדיב כמ"ש נדיבי עמים נאספו כו' כמו שאמר אברהם לו ישמעאל יחי' לפניך לפי שהי' מסט' דחסד הי' גם מותרי השפע ממנו לישמעאל כמ"ש במ"א והגם שאותו החסד שירד במותרות נשתלשלו מאד למטה ומחי' לקליפה גשמי' כישמעאל מ"מ בשורש שרשו הוא מאור ח"ע האלקי ממש כנ"ל. וזהו שאומרים כלה נאה וחסודה

נוסחא שניה

כו', והוא כמו שמדבר אדם איזה השכלה באותיו' הדבור כו' הרי הדבור הוא הלבוש של השכל ההוא אך מן הלבוש מבינים השכל העצמי (שלאחר שיוצא מן הדבור של הרב מבין התלמיד עצמיו' השכל וד"ל) וזוהי נק' לבוש העשוי מדבר האריג כו' כנ"ל (או הלבשת השכל במשל וע"י המשל מבינים הנמשל, זהו הכל בחי' לבוש העשוי מדבר האריג וד"ל), אבל לבוש הנעל הנ"ל שאינו יוצא בו שום משקה כנ"ל, הוא כהעלם השכל בחידה כנ"ל, או כמו שמדבר אדם צדיק כו' [המשיג השגו' נפלאי' כו'] עם הגוי בלשון הגוי כו', שמסתיר לגמרי כל אורו כו' (רק שמדבר בלשון הגוי כו' וד"ל) וזוהי נק' לבוש הנעל העשוי מעור הבהמה כנ"ל וכמ"כ הוא למעלה שמתלבשת מלכו' דמלכו' דעשי' בלבוש הנעל שמסתרת אורה לגמרי רק שמתלבש' בו כנ"ל כמו שמדבר בלשון הגוי כו' כנ"ל וד"ל, והלבשתה בהנעל הוא בכדי שלא תזיק הקוצי' כו' את הרגל כו' שהוא שצריכה להשפיע לע' שרים שהם יש כנ"ל לכך מתלבש' בנעל, שלא יקבלו כ"א הארה מצומצמת דרך נקביו' הדקי' של השערו' שבעור הבהמה (שיונקי' בין צירוף לצירוף וד"ל) שהבהמה הוא ש' ב"ן שהוא מלכו' דמלכו' דעשי' שמנקבי השערו' של העור שלה, יונקים הע' שרים (שהיא פרה אדומה סומקא כורדא כנז' בוהר ע"ש) כנז' בוהר ע"פ ועשת צפרניה, אחידן בטופרהא ושערהא כו', ומאותו הארה מצומצמת שמקבלי' מן נקבי השערו' דעור דבהמה (שהוא לבוש הנעל כנ"ל) הם משפיעי' למטה, כל שר לחלק הארץ שתחתו, כל הצמחי' מיני פירו' (שהם הטעמי' מתיקות וחמיצות כו') מתוקי' כו' וכל הדשאי' וכל הנפשו' שפרי'

פי' כשרוצים להעלות המל' הנק' כלה מזכירי' איך שהיא בת נדיב כלומר שבא מותרות שפע החסד מצד עצם תגבורות אור חסד העליון כי רב חסד הוא רק שאח"כ בא מזה סיבת ריבוי ההשתלשלות כנ"ל ובזאת הוגבהה ונתעלית לגבי בעלה או אביה מקור החסדים הוא אברהם שהי' אב המון גוים כו' וזהו חסודיה' לשון נפעל דהיינו החסדים שלה להחיות ע"י שרים הוא ממקור תגבורות החסד דאברהם כו' וזהו העליו' שלה ע"י אהרן שושבינא דילה להיות הכה"ג מזכיר שורש שרשה במקור החסדים כנ"ל מביאה אל בעלה בזה וד"ל.

ועתה יש להבין ענין מה יפו פעמיך מה היופי של ההילוך בנעלים דוקא כו' הנה כתיב עוז והדר לבושה כו' פי' כי אנו רואים בלבושים הגשמי' שבאדם הגם שהלבוש הוא נפרד לגמרי ממהות האדם הנה יבא לגוף האדם ע"י הלבושי' יתרון המעלה מה שלא הי' מנצחו ע"י עצמו והוא הפאר והתפארות שיתפאר ויהי' הדר מאד ע"י לבושים נאים כידוע והרי ע"י הפאר ההוא נתעלה בגופו מאד והי' לאיש אחר ממש וגם הוא חשב ונכבד

נוסחא שניה

ורבי' האו"ה שבחלק הארץ שלו הכל הוא משפיע להם, שמקבל הכל משערה א' כו' שהיא הארה מצומצמתי' כנ"ל וד"ל, וזוהי בחי' לבוש דנעלים המפסיק בין הע' שרי' כנ"ל וד"ל.

ב) והנה בתורה יש ג"כ בחי' לבושים, ופי' דהנה כתי' הו"ד והד"ר לבשת כו' עוטה אור כשלמה, ופי' דאורייתא מחכמא נפקת, שהיא בחי' נובלת חכמה עילאה שלמעלה, שנמשכה התורה מח"ע, להיות מוחי' לז"א דאצילות, שהם המדו' דאצילות חו"ג כו' שהם רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת שבתורה וד"ל, שהתורה היא נמשכה מח"ע להיות מוחי' לז"א, שהוא המוחי' של המדו' אסור ומותר כשר פסול שבכל המצות כמו ציצית ותפילין כו' שבתורה וד"ל. והנה כתי' ושמתי כדכ"ד שמשותיך כו', פי' שהתורה שנמשכה מח"ע ונתלבשה להיות מוחי' לז"א כו' היא רק נובלות חכמה שלמעלה (פי' שהתורה הנמשכ' להיות מוחי' לז"א שהם כל המצות כמו ציצית ותפילי' (שהוא המוחי' למדו' אסור מותר כשר פסול כנ"ל), היא רק נובלו' מחכמה שלמעלה), פי' שהיא אינה רק כ"ד ספרא דאורי' נגד החכמ' שלמעלה, כי אנת חכים ולא בחכמה ידיעא, ואין נמשך לאצילות כו' כל החכמ' כו' שהוא חכמ' התורה שהיא נעשה מוחי' לז"א, כ"א כל חכמת התורה שבאצילות, היא רק כ"ד א' נגד החכמה עילאה שחכים ולא בחכמה ידיעא והוא כמשל ששואבים בכד א' מים מן ים אוקיינוס (שכלא נחשב הכד א' של מים נגד הים אוקיינוס כו') כמ"כ הוא נק' כל המשכת חכמת התורה, שנמשכה לאצילות להיו' מוחי' לז"א שהם

בעיני כל רואיו מה שלא הי' מוצאו עילוי וכבוד זה לנפשו וגופו מצד עצמו כו'. ויש להבין מהיכן יש כח זה ללבושי' הנפרדים אמנם הענין הוא דיודע שהתפארת הוא עולה עד הכת"ר פי' שהוא בחי' אין כמו בחי' אין של המקיף הנק' כתר ע"כ יש בכח התפארות להגביה ולהעלות מהות הדבר משפלות לעלי' שהרי אנו רואים שהגוונים של התפארות אינו עצם מהות הדבר והוא בחי' אין לבד וע"י הגוונים יוגבה ויתעלה מהות הדבר אין זה כ"א מחמת הארת הכת"ר כו' והרי ידוע שהמקיפי' שורים על הלבושי' כי שרשם מן המקיפי' אלא שנתגשמו כמ"ש במ"א ע"כ יש הארת התפארות בהלבושי' עד שיפארו את האדם ויתעלה על ידם בתכלית העילוי כנ"ל והיופי שבלבושים אינו הלבושי' עצמן אך הוא שורש הלבוש כמו שהי' בבחי' מקיף כו' וזהו עליות הלבוש כאשר יראה בו היופי והתפארות כי כל ת"ת הוא מעלה בבחי' התנשאות ויוקר מופלג כנ"ל וד"ל. וזהו ענין היופי' בנעלים פי' כאשר הלבושיים מכסים על המל' להסתירה ולהעלותה בעולמות דבי"ע אז אינם יפים כלל אדרבה כתיב אל תראוני שאני שחרחרת כו' אך כשהיא עולה בתכלית העילוי באצי' אזי הלבושי' בבחי' התפארות והיופי שבלבושי' כנ"ל

נוסחא שניה

המוחי' של כל המצות ציצית ותפילין כו', לגבי החכמה שלמעלה [שנשא שם שלא נמשך רק מעט כו'] שחכים כו' ולא בחכמ' ידיעא, כמשל הכ"ד מים לגבי ים אוקיינוס כולו כו' שלא נמשך רק כד א' דספרא דאורי"י מן למעלה כו' (כמו השאבת רק כד א' מים מן ים אוקיינוס), וזהו ושמתי כ"ד כ"ד כו' וד"ל, וזהו הוד והדר לבשת כו', פי' שהתלבשו' התורה שנמשכה מח"ע בחג"ת (שהוא כשמתלבשי' להיו' מוחי' לז"א דאצי' כנ"ל) הוא הנק' לבושי' דהו"ד והד"ר (וכמשי"ת לקמן), שהם לבושי' הדקי' והנעלים כו', וכן יש בחי' לבושי' תורה, כבריאה, שהוא מ"ד תנה הוד"ך על השמים, שההו"ד של התורה שהוא פנימיו' התורה, ביקשו המלאכי' שיתן להם כו' וא"א להם לקבל זה לבדו כ"א ע"י לבוש יכולים לקבל כו' וד"ל (וזהו לבוש גס יותר מן הא' וד"ל).

ג) וזהו מה יפו פעמיך בנעלים, פי' מה יפו הלבושי' הדקים שהם הוד והד"ר לבושי' תורה שמתלבשי' בחג"ת כנ"ל, כשיראה ברגל את פני ה' שאז מתעלי' כל הלבושי' לשרשם לבושי' דהוד והדר דתורה כו' שאז מה יפו כו', ופי' שהוא כמארז"ל כלה נא"ה וחסוד"ה כו', שהם הם שושבינין שלה (כמשי"ת) וזהו השושבינין הא' שהוא נא"ה (שהוא בחי' ת"ת), ופי' שהלבושי' דהוד והד"ר שהוא התלבשו' התורה שנובלו' מחכמה עילאה בהם, פי' שנמשכה להיות מוחי' לז"א שהם המדו' שהם חוי"ג ות"ת כו' (שהוא רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כנ"ל), שהם ימין ושמאל [ואמצע] והוא ההידור שהיא נאה

והם מעלים ומשבחים אותה בעילוי' היותר גבוה מכמו שהי' תחלה כנ"ל וא"כ הגם שהנעלים הם בחי' לבוש שק מתחלה נעשי' יפים ביופי ות"ת העליון שניתן בלבושי' וכתיב מה יפו פעמיך בנעלים שהנעלים יתנו תוספת יופי לה כו' וד"ל. והנה היופי הנזכר כאן בכי' דברים הא' בנעליים והבי' בהילוך פעמי' מה יפו פעמיך כו' דהיינו שפעמיה יפים הם מלבד הנעלים עצמם כו', וביאור זה להיות כי העליי' של המל' הוא בכחי' רצוא ושוב שרשו ממטי ולא מטי כו' כמו טבע האש שהסתלקות למעלה אינו הסתלקות לבד אלא כלול מהסתלקות וירידה שהרי מתנענע בהסתלקותו דהיינו עולה וחוזר ויורד כו' וחוזר ועולה כו' ונמצא הגם שעיקרו הוא עליי' והסתלקות אבל הוא כלול גם מירידה והוא עד"מ בגבורות והסתלקות. האו"ח דמל' דאצי' להיותה מבחי' גבורות רשפיה רשפי אש כו' בחי' רצוא ושוב כי שורשה עוד למעלה מבחי' מטי ולא מטי שממנה שורש התהוות הכלים שהוא בנין הנוק' כו' והיינו ענין מרקדים לפני הכלה שהרקידה יש בו עלי' וירידה בכל רגע וזהו הרמז על עליות המל' הנק' כלה וד"ל ולטעם זה סדרו כנה"ג פסוד"ז בדרך עלי' וירידה בהשבחים שיש שבח שמשבחים על עוצם בחי'

נוסחא שניה

ככמה גוונים, שהם המדוי' תג"ת שנק' גוונים כו' וזוהי לבושי' דתורה שהם הוד והדר (שהוא השושבינין הא' שהוא נאי"ה כנ"ל) ואז מה יפו כו'.

פעמיך בנעלים, פי' שגם הלבושי' גסים שלה שהם הנעלים, שהם בחי' מסך מפסיק בינה לבין הע' שרי' שלא ינקו כו' כנ"ל, הם מתעלי' ברגל ג"כ למעלה לשורש ומקור הלבושי' שהם לבושי' דתורה שהם הוד והדר כו', ופי' שבעלי' ברגל אין צריכי' להלבושי' דנעלי' שיסתירו ויפסיקו בין הע' שרים כנ"ל שלא ינקו כו', כי בעליי' מתעלי' למעלה כו' וא"א להם להגיע לינק ולקבל כו' ולכך אין חשש בזה, וא"צ להלביש הנעלים ולכך מתעלי' הנעלי' ג"כ למעלה לשורש הלבושי' שהם הוד והדר כנ"ל, וד"ל. ולכך אסור ביו"כ נעילת הסנדל אבל בדבר האריג מצמר מותר כו', שביו"כ הוא בחי' עלייה למעלה ואין חשש מפני הע' שרי' שלא יקבלו כנ"ל ולכך אסור נעילת כו' שהנעל מסתיר לגמרי כנ"ל וד"ל אבל בדבר האריג מצמר כנ"ל שבדבר האריג מצמר כו' יוצא כל מיני משקה דרך הנקבי' כו' ולכך אין מסתיר ומפסיק כלל, לכך מותר (וכנ"ל שהוא ענין התלבשו' השכל בדבור או במשל שמביני' הנמשל השכל העצמי כו' שזוהי בחי' דבר האריג מצמר כו' וד"ל).

וזהו מה יפו פעמיך בנעליים, שכשהנעלים מתעלי' למעלה, והם שם בכחי' עליי' רצוא ושוב רצוא ושוב (ולמעלה בחי' מטי ולא מטי כו'), וזוהי

התנשאות והעלי' שהוא מוגבה בעצמותו ית' כמו לך הוי' הגדולה כו' וכדומה ויש שבחים שמשבחים בהפלאות ירידתו כו' להתפשט להחיות רוח שפלים דבי"ע כו' כמו מונה מספר לכוכבים גדול אדונינו כו' מצמיח חציר וכדומה לפי שהשבחי' כולם הם רק בחי' לבושים לבד כידוע שהוא ית' חכים ולא בחכמה ידיעה ולא צדק ידיעה כו' וענוותנותו הוא להיות משובח בתשבחות הספי' חכ"ד חג"ת כו' וכמו הלבוש הוא נפרד ממהות האדם כן כל י"ס הנאצלים הם רק כמו הלבוש לגבי עצמות המאציל כמ"ש במ"א אך ע"י השבחים משובח ומפואר כמו ע"י יופי הלבושי' יבא לידי בחי' התנשאות והעליות כנ"ל ולכך סדרו בדרך עלי' וירידה לפי שבכל עלי' והתנשאות כלול מחויג רצוא ושוב כנ"ל וד"ל וזהו ענין היופי בהילוך פעמי"ה בעלי' וירידה לפי המדה הראוי לא לגרוע ולא להוסיף דהיינו כמו יופי הרקידה במשקל יפה לכוון הטיב לתנועת הנגו"ן אם לשמחה או כו' וז"ש כלה נאה וחסודה להורות על שושבין השני המעלה אותה והוא הוא היופי בהילוך שהוא התנועה הפנימיות והוא התפארות העצמיות לבד תפארת הלבושי' שהוא ענין חסודה כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

ההידור בהנעלים, שהוא כמו שיש בחי' תפארת ברקידה כשמרקדין ברגלי' בבחי' רצוא ושוב רצוא ושוב (פי' הגבהת הרגל וירידת' כו' וד"ל) שזוהי בחי' תפארת שבנה"י כו', כמ"כ הוא למעלה הבחי' תפארת שבנה"י (שהם הנעלי') כשהם מרקדין בבחי' רצוא ושוב כו' (שהוא בעליית' כנ"ל) וע"ז כתי' מה יפ"ו פעמיך בנעלים (בעלייתם ברגל שאז הם מתעלי' בבחי' רצוא ושוב כנ"ל וע"ז מ"ה יפ"ו וד"ל).

ד) בת נדיב. פי' זוהי השושבינין הנ"ל שהוא וחסודה, ופי' כמארז"ל בת נדיב זו בתו של אברהם שנקרא נדיב כדכתי' נדיבי עמים כו', ופי' שנדיב נק' לאח"כ כשנק' שמו אברה"ם כו', כדכתי' נדיבי עמים כו' וד"ל. אבל קודם לכן כשנק' עדיין אבר"ם או לא נק' נדיבי כו' (כ"א לאח"כ כשנעשה אב המון גוים שנדיבי עמים נאספו כו'), ופי' שאבר"ם הוא בחי' שלמעלה מן החכמ"ה, שא"כ הוא חכמה יסוד אבא, ור"ם הוא למעלה מן החכמה וד"ל, ולכן כשהי' נק' עדיין א"ב רם, שהוא למעלה מן החכמה היה אז נגבה ונעלה מאד, ולכן אמר אז לו ישמעאל יחי' לפניך, שהוא מחמת גודל עוצם הגבהותו, לכך אמר שאף ישמעאל יחי' כו' (שמחמת שנגבה מאד

(*) בצד הגליון נרשם כהשמטה: שלא כל החכמי' היא מצות ציצית וחפלין כו' כ"א כולו נשאר למעלה חכים ולא בחכמה ידיעה וכל חכמי' החורה של כל המצות הוא כד א' בלבד וד"ל. אבל בפנים לא מצויין לזה.

וזהו עוז והדר לכושה ותשחק כו' כי הנה באלף השביעי יהי ענין עליות המלכות במדריגה היותר נעלה גם מכמו שהי' קודם החטא דאדה"ר דכתיב ויהיו שניהם ערומים כו' פי' ממלא וסוכב הנק' אדם ואשתו כידוע הי' השפע מזה לזה בלתי מסך הלבושי' בקליפת נוגה רק מבחי' הפנימיות שבגוף כו' וכמ"ש ולא יכנף עוד מוריך כו' שלא יסתר בלבושי' כו' וכמ"ש במ"א אמנם כשיובררו הלבושי' ונתעלו ביופי ות"ת העליון לע"ל כמ"ש הוד והדר לבשת לנוק' כו' ה"א תתאה כו' אזי יהי' יתרון האור מצד היופי יותר מכמו שהיו ערומים בלא לבוש מטעם ששורש הלבושי' הוא בכחי' מקיפי' כנ"ל וזהו ותשחק כו' וד"ל. ובזה יובן הטעם למה מברכין שעשה לי כל צרכי על הנעלים דוקא והרי על האזור מברכין אזור ענין פרטי ולמה לא מברכין גם כן על הנעלים בלשון פרטי כי הרי הוא לשון כללי כל צרכי ומנעלים הם דבר פרטי אך הענין הוא דהנה יש עוד יתרון מעלה בלבוש הנעל מכל הלבושים דהלבושים של כל הגוף הם רק עליו מלמעלה אבל הנעל הוא מלביש גם מתחת הרגלים והרי כל הגוף עומד עליו ונמצא הוא מתזיק את כל הגוף כו' וכמ"כ עד"מ הנה כתיב ומתחת זרועות עולם פי' עד"מ הנעל

נוסחא שניה

בחי' א"ב רם, שוה קמ"י אף ישמעאל שיחי' כו', וכמ"כ הי' ביצחק שאמר לעשו על חרבך תחי' ג"כ מזה הטעם שמחמת שהי' נגבה, ואין לו שייכו' כו' כלל לכך אמר לעשו על חרבך תחי' כו' וד"ל), ואז לא נק' עדיין נדיב, כי אז הי' נגבה מאד, שלא הי' נשפע ממנו כלל לברר בירורי' כו', כ"א לאח"כ כשנק' שמו אברה"ם אז נק' נדיב כו', ופי' שאברה"ם הוא אב"ר מ"ה, שהוא בחי' השפלת יסוד אבא (שנק' אבר מ"ה) בז"א לברר בירורי', ואז נק' נדיב, כדכתי' נדיבי עמים נאספו כו', שעשה אז גרים כו' שבירר בירורי' כנ"ל וד"ל (ואז נעשה א"ב המון גוים שמברר בירורי' ומעלה אותן כו' וד"ל). וזהו בת נדיב שהיא בתו של אברה"ם, שהוא אב"ר מ"ה, שנשפל יסוד אבא בז"א לברר בירורי' כו' ואז מתעלי' הבירורי' כו' ואז מתעלה היא ג"כ עם כל לבושי', פי' אף לבושי הנעלים שהם לבושי' הגסי' שלה, שמפסיקי' בינה לבין הע' שרי' שלא ינקו כו', הם מתעלי' עמה ג"כ (בעלייתה ברגל לראו' פני ה') לשורש הלבושי' כו', וכדכתי' נדיבי עמים נאספו כו' [שהוא כשמתבררי' הבירורי' ומתעלי' כו'] אז כי לאלוקי' מגיני ארץ מאד נעלה, פי' שאף גם המגינים כו' שהם לבושי' הנעלי' של מדת מלכו' כו', שהנעלי' הם המסך ומגן מפני הע' שרי' שלא יקבלו כו', הם ג"כ מאד נעלה שמתעלי' למעלה וד"ל (והוא דוקא כשנדיבי עמי' נאספו, שהוא כשאברה"ם אב"ר מ"ה נשפל לברר וד"ל).

וזהו מה יפו פעמיך כו', פי' כשמתעלי' כל הלבושי' לשרשם לבושי' דהוד והדר כו', כנ"ל אז מה יפיו, ופי' כי הנה נראה בגשמיות שההגבהה

גם שהוא לבוש נפרד' הוא מחזיק כו' כן הוא הדוגמא בארון נושאי'ו נשא ואעפ"כ היו נושאים אותו בכתף ונמצא כמ"כ המרכבה עליונה דבי"ע הגם שהם לבושים דנעל כי מט"ט נעל דשכינתא כו' והם נושאים את השכינה הרי הם מחזיקים אותה עליהם כו' אע"פ שבאמת השכינה נושא אותם כו' וע"כ כשיבורר הנעל יהי' בו הארה מסובב כ"ע המחזיק כל ההשתלשלות עליו כמ"ש ומתחת זרועות עולם כו' וד"ל. וזהו שמברכין כלליות כל צרכי על הנעלים מפני שהם לקיום הגוף ומעמיד לכללות בנין הגוף כנ"ל וד"ל. ושורש הדברים הוא ענין המעקה שבאצ"י שלא יפול הנופל בבי"ע כו' כן ענין הנעל לשמור הרגל מן הטיט כו' וד"ל.

 נוסחא שניה

וההתנשאו' של האדם מן התפארו' לבושי'ו הוא יותר מתנשא מן עצמותו (שמהתפארו' לבושי' נגבה יותר מעצמותו אפי' וד"ל), וכן נראה שהלבושי' הם ביוקר יותר מן המזון כו' שאף שהמזון הוא צומח כו' כי המזון יכול לקנות בדבר מועט להחיו' עמו הגוף, והלבושי' הם יקרים, והטעם הוא, מפני שהלבושים הם כלים להמקיפים כנ"ל (פי' שהם כלי' להשראת המקיפי' עליהם), דכמו שהכלים הם כלים לא"פ כמ"כ הלבושים הם כלים לא"מ כנ"ל, ולכך הם יקרים יותר מן המזון שהוא בחי' א"פ (שמחי' הגוף וד"ל) וד"ל. וזהו מה יפ"ו כו', פי' כנ"ל שהתפארו' של האדם מן לבושי'ו הוא יותר מעצמותו כו', והוא מפני שלמעלה הוא ג"כ שהלבושי' מגביהי' את העצמיו' כו', ופי' שהלבושי' הם כלי' למקיפי' דאו"א כו', וכאשר נשפע ממקיפי' דאו"א (בהלבושי') אז נגדל ז"א בבחי' גדלו' כו' (ותחלה הי' בקטנות) והגדלתו הוא ע"י הלבושי' שהם כלים להמקיפי' דאו"א וד"ל, ולכך מה יפ"ו וד"ל**.

 (** ככת"י הוסיף בשוה"ג: [ותורה דיום השבת הנ"ל ובאורו נכתב במ"א ע"ש].)

בעזרה"ש

אשר * ברא ששון ושמחה חתן וכלה כו'. יש להבין מהו ענין הבריאה לששון ושמחה כו' הנה לשון בריאה הוא כמו ברייתא שהוא כענין נפק לברא לחוץ וכפירוש הרי"ף בחולין בחיישינן- שמא הבריאה שמא יצא לחוץ כו' וזה ענין כולל לכל מקום שמזכיר לשון בריאה כמו עולם הבריאה ומ"ש ויברא ה' כו'. וביאור הדבר היינו שיצא מן ההעלם אל הגילוי שהוא מאין ליש כידוע וכמו היציאה מבית לחוץ אין בו שינוי בעצם שהוא במהותו כמו שהי' רק שהי' נעלם מעין הרואה וביציאתו לחוץ נתגלה לעין כמ"כ ענין התהוות מן האי"ן הוא רק ענין היציאה מן ההעלם לגילוי דהיינו שכל הנבראים היו כלולים תחלה בהעלם במקור חוצבם בבחי' אין דאצי' אח"כ נתגלו ויצא לחוץ פי' להתהוות יש ודבר מה שהוא ענין הגילוי לבר כמו הגילוי של אותיות הדבור מן המחשבה כמ"ש במ"א וזהו לשון בריאה שיצא לחוץ מן ההעלם כו' וזהו אשר אשר ברא אשר גלה מן ההעלם את הששון והשמחה בהיות כי היו הששון ושמחה תחלה בהעלם בבחי' אצי' ועתה נתגלו מאין ליש כמ"כ ששון ושמחה ישיג'ו שבא לידי השג"ה בגילוי הבריאה כו' וד"ל. וכוונת הברכה הוא להודות לה' על אשר גילה בנברא' להמציא דוגמת בחי' ששון ושמחה חתן וכלה העליוני' שבבחי' אצי' כו' כי ידוע דשורש נשמות הזכר ושורש נשמות הנקבה בעולם שלנו השפל הוא מחתן וכלה דכר ונוק' העליונים דאצי' וע"כ שמחה שלמטה יתעורר למעלה ביום חתונתו ושמחת לבו כו' מאחר שברא חתן וכלה התחתוני' מאין ליש וזהו הברכה שיהי' הוי' מאיר לאלקי' בששון ושמחה העליוני' של חתן וכלה העליוני' כו' וד"ל.

מהרה ישמע בערי יהודא כו' קול ששון וקול שמחה וקול כלה כו' יש להבין איך יתכן לשון בריאה לעתיד בקו"ל חתן וכלה הרי כבר נבראו בקול ודבור ויכולים להרים קול אך הרמז הוא על ענין עמוק להיות כי קודם חטא אדה"ר כתיב ולא יתבוששו כי לא הי' הרע יונק כלל ולא הי' הבושה בהם כלל בעת יחודם ותאוכתא דלהון הי' בגלוי לכל רואה מאחר שלא הי' משתתף בהם שום דבר זר כמו שלא יתביישו האדם ואשתו כשהן לבדן בלתי בני אדם אך עיקר הבושה הוא בפני זר כו' ולהיות כי הזר לא הי' לו יניקה עדיין כי היו שניהם ערומי' בלתי לבושי' כו' ולכך לא יתבוששו והי' קולם נשמע בתאוה נגלית בלתי בושה כו' וזהו מקול חתן בתאותו להשפיע וקול כלה בתאוותה לקבל בגילוי ורעש ולא כחשאי והצנע מפני

הבושה כמו עכשיו לאחר החטא שיונקים החיצוני' ונפל הרע בתאוה זו כו'. וזהו שמבטיח ישמע לע"ל קול חתן כו' וד"ל. והנה שורש הדברים הוא לפי שענין הקול הוא ההתפשטות וההתגלות ביותר כאדם שמדבר בקול כוונתו להודיע למרחוק שפע דבריו ומשפיע בהתרחבות גדולה ויש לקולו התחברות ושייכות עם השומע קולו עד שיתפעל בצביעות להתפאר לפנייהם בקולו כו' משא"כ מדבר בחשאי הוא מצומצם בעצמותו מפני היראה שלא ישמעו דבריו ויקבלו זרי"ם כו' היפוך זה ממש. ועד"ז יובן למעלה ההפרש בין התפלה בלחש שהוא מפני היראה שלא יקבלו גם החיצונים יניקה לכך הוא בלחש כו' אך החזרה של הש"ץ להיות העליות של המל' כבר נעשה והוא בבחי' אצי' למעלה מעה"ד טו"ר ואין שם יראה כלל מפני החיצוני' כו' לכך משמיע הש"ץ קולו דוקא לפי שאין לו יראה להתפשט בהרחבה להשמיע קולו למטה מטה כו' להיות כי קולו זה הוא בבחי' האצי' עצמו שלא יגור שם רע כלל כו' וד"ל וע"ד הידוע שמפני היראה ליניקות החיצוני' יעלה זוי"ג להתייחד בהיכל או"א פי' כשהוא בבחי' אחר בפנים כמו בזמן המדבר כו' אז יכולים לינק החיצוני' מבחי' אחוריי' כו' לכך היא עולה להיכל החכמה שאין מקור מוצא ליניקת הרע מן החכמה כ"א מחיצוניות בינה היתה השבירה כו' מינה דינן מתערין אבל החכמה תחי' כו' ולזה הי' במתן תורה קול גדול של החתן המשפיע מפני שאין שם יראה ליניקות החיצוני' לכך נאמר ויהי קול השופר כו' אך בני ישראל פרחו נשמתם בבחי' ביטול המציאות בצלותא דבלחש שהוא מפני היראה מן החיצוני' כי לא הי' עדיין בשלימות העליי' אז רק בבחי' אחר בפנים כו' אבל לע"ל תהי' עטרת בעלה פי' שתתעלה המל' להיות במקום ז"א שעכשיו כו' כי יהי' לכל הפרצופי' עליי' או"א במקום או"א כו' וזוי"ג במקום או"א כו' והיינו כשיבוררו לבושי' להתייפות ביופי ות"ת העליון כנ"ל אז ישמע בער"י יהוד"ה בחי' בנות ירושלים של מעלה קול כלה ג"כ כמו קול חתן ולא בחשאי והצנע כי יבולע המות כו' וראו כל בשר כו' וד"ל. והנה סיבת יניקות החיצוני' מהחזה ולמטה כו' הוא מצד תגבורת החסד עליון דרועא ימינא כו' עד שמתרי השפע יושפע ג"כ והיינו ענין הצפרניי"ם שבי"ד כמ"ש במ"א בענין אברהם שאמר לו ישמעאל כו' והוא ענין נט"י כמו ועשתה את צפרניה כו' אך מה שהי' אברהם נק' אב המון גוים ונק' נדיב כו' אינו מטעם מדת החסד כנ"ל כי אדרבה הי' מגייר גרים ומקבל ניצוצות הקדושות שנפלו בגוים ולא נק' אב המון עד שנתגייר דוקא ונק' אברהם בה"א ומטעם תגבורת החסד הי' משפיע גם לערלי' כו' אלא הענין הוא שהי' אב המון גוים לברר הניצוצות מה"ג בשם מ"ה החדש דמצחא כו' והוא אברהם אבר מ"ה כי בחכמ"ה אתברירו הלבושי' דנוגה והיינו בשם מ"ה דוקא כמ"ש במ"א ולכך נק' נדיב כמ"ש נדיבי עמים נאספו כו' שהוא ענין הד"ר מלך הח' כו' המברר כו' ובתו של אברהם הוא שם ב"ן המתברר וכשיבורר הוא בחי' שם ס"ג שלמעלה משם מ"ה המברר כמ"ש עטר"ת בעלה וכמ"ש במ"א וזהו ששורש ענין הנ"ל בלבושים דנעלים מה יפו פעמיך כו' בשעה שעולה לרגל דוקא שאז נק' בת נדיב כו' וד"ל.

להביין* בתוספת ביאור שורש כל הדברים הנ"ל ע"פ מה יפו פעמיד בנעלים כו', הנה יש להקדים תחלה ענין א' והוא אשר ידוע דיש ד' מדריגות בעולם האצ"י אורות וכלים ולבושים והיכלות והכלים הוא בבחי' האצ"י ממש איהו וגרמוהי חד כו' בלתי יתערב בהם שום שמץ רע ח"ו אך בלבושי' דאצ"י יש שורש ומקור לטו"ר בבי"ע בכריאה מיעוטו רע וביצי' מחצה על מחצה כידוע עד עולם העשי' דרובו רע כו' אבל הכלים אפי' די"ס דבי"ע הם בחי' אלקות שלא יגור במגורו רע אפי' להיות לו למקור וחיות כו' וטעם הדבר מובן בהיות כי מבשרי אחזה דהלא השכל שבמוח הוא משל לבחי' אור וכלי שהשכל הוא האור ומקום משכנו שישכון וישרה בו הוא המוח והרי מזג טבעיות המוח שיקבל השכל הוא מתאחד עם השכל עצמו בתכלית שהרי אנו רואים מי שטבעיות מוחו לזכות ולחסד ימצא במוחו שכלי' לזכות בסברות עמוקות ומי שטבעיות מוחו מבחי' הגבורות יהי' שכלו נוטה להיפוך בסברות הנוטות לחיוב כו' הרי חו"ג שבמוחו עם חו"ג שבשכל הכל א' כו' וכמו שבטבע החסדן והרחמן לעורר מדת האהבה ורחמנות בלבבו הטוב בטבעו כו' וד"ל משא"כ בחי' הלבוש הוא דבר נפרד לגמרי מן האור כמו שהלבוש גשמי נפרד לגמרי מן הנפש והגוף הוא מתאחד עמה כן בשכל יש בחי' לבוש רוחני הנפרד ממנה והוא אותיות השכל פי' כאשר ימצאיה האדם איזה שכל מוכרח שיהי' לו איזה ענין במה שיתלבש בו השכל אם מילי דעלמא או איזה חכמה אחרת כו' ואותו הענין שחושב בו השכל הרי אינו ממהות השכל כלל כי השכל הוא כח היולי לכל ענין אשר יחחכם בו כו' ולכן נק' בשם אותיות השכל דהיינו במה שיתלבש ויתגלה בו מהות השכל והוא נחשב לגבי השכל כערך הלבוש לגוף כו' והרי ישנן במציאות אותיות השכל במוחו בכח גם קודם שישכיל השכל כו' והוא לבוש היותר פנימי ואין מהות השכל אם לזכות או לחוב תלוי כלל באותיות הגילוי כמו שתלוי בטבעיות המוח כנ"ל וד"ל ויש כמה מיני מדריגות בבחי' הלבושי' בהשתלשלות זה מלביש לזה וזה לזה עד שיהי' לבוש היותר חיצון מכולם ויובן עד"מ מן השפעות שכל במחשבה ודבור לזולתו תחלה יתלבש מהות הגוף השכל בבחי' אותיות דאבא כנ"ל ועדיין הוא מתאחד עם השכל קצת אך כשבא עוד בהשתלשלות דהיינו לדבר המחשבה בפה אז יתהוו אותיות מחשבה גשמיות המלבישם אותיות השכל והוא מחשבה המקור לדבור לבד ונק' עקבי לאה כמ"ש במ"א ונק' ג"כ דבור שבמחשבה פי' מה שחושב את הדבור ומדריגה השלישית במחשבה כשחושב את המעשה והוא הדמיון שמדה ומצייר במחשבתו אותיות הכתב וכדומה לג' חלקים הללו יש כמה לבושים ללבושים עד שלבוש האחרון הוא בתכלית הפירוד מן השכל כו' וד"ל. והנה הגם שהלבוש נפרד יותר מן הכלי עכ"ז בשרשם הלבוש גבוה

יותר לפי שהלבוש הוא בחי' כלי לאור המקיף והכלי הוא רק כלי לאור פנימי כו'. וביאור הדברים הנה ענין המקיף ידוע דהיינו עומק ההשגה שאין המוח סובלו, ונשאר עליו בבחי' מקיף והרי אנו רואים שע"י אותיות הדבור יוכל להשיג יותר ממה שבמוחו וכן ע"י אותיות המחשבה יבא לעומק המושג ביותר מכפי היכולת במוח מצד עצמו כו' א"כ מוכרח שיש כח רב בלבושי' דאותיות יותר מכח הכלי כו' והיינו לפי שאור השכל מקיף שורה על הלבושי' דאותיות וכמו שידוע שמקיפי' שבנפש האדם שורים על הלבושי' כו' ולכך הלבוש שומר לנפש כמ"ש במ"א ונמצא האותיות והלבושים הוא בחי' כלי לאור המקיף כמו שהמוח כלי לאור הפנימי וד"ל ומ"ש בע"ח דמשוררי המקיפי' נעשי' העגולים והן בחי' ההיכלות כו' וביאור הדברים כי כמו שהיכל הגשמי יותר נפרד מן הלבוש הגשמי אבל בזאת יתרון מעלתו שהאדם בתוכו וההיכל מקיפו מכל צד גם למעלה מראשו שזה הוראה שבשרשו הוא הגבה מאד נעלה מראש האדם והוא אמיתית המקיף שסובב ומקיף מכל צד בשוה משא"כ מקיף הפרטי כמו עומק המושג דלגבי השגה עליונה מזו אין זה עומק כו' וא"כ אינו מקיף מכל צד כו' וזהו בחי' העיגולים שהראש והרגל שווין בו ממש כו' והיינו שרש ההיכלות שנשתלשל מאד למטה הרבה מן הלבושי' מפני שנתהוו רק משוררי המקיפי' פי' ממה שלא נשאר עדיין בבחי' מקיף כנ"ל אמנם שיור זה קודם ההשתלשלות בכלי ההיכלות כו' הוא אמיתית המקיפי' מטעם הנ"ל וד"ל וזהו השמים ושמי השמים לא יכלכלוך פי' כלי לכלי הוא בחי' ההיכלות שרשם ממקיפי' האמית' הנק' שמי' השמיים כו' לפי שאין ערוך כלל בין המאציל לנאצל לכך גם מקיפי' דנאצלים אינם אפי' היכלות למאציל כו' וזהו דכתיב איזה בית אשר תכנו לי ואיזה מקום מנוחתי כו' כי אין העולם מקומו וד"ל ואחר שנתבאר למעלה דיש כמה מדריגות בלבושי' יובן איך שהשתלשלות קליפת נוג'ה דבי"ע דטו"ר מעורבים הוא רק מחמת ריבוי הלבושי' בהשתלשלותם ממדריגה למדרגה כנ"ל עד שימצא מקום אחיזה ליניקת הרע בלבוש הגס מכולם.

ועתה יש להבין ההפרש בין לכושי' דאצי' שאין בהם עדיין מקום ליניקת הרע ללבושי' דבי"ע וגם ההפרש בין לבושים דכריאה דמיעוטו רע כו' ללבוש דעשי' שרובו רע כו' הנה עד"מ עור האדם הגשמי יש בו ג' עורות זעג"ז פנימי אמצעי וחיצון כידוע והגם שהם לבושים ע"ג לבוש מתאחדים כולם והיו לאחדים עם הבשר והעצם ואע"פ שנאמר עור ובשר תלכשיני כו' ואין הלבוש של עור דומה ללבוש הבשר כנ"ל עכ"ז שניהם מתאחדים עד שלא יפרדו כלל שהרי כשינקוב במחט יצא דם דרך נקבי העור מיד ולא יתעכב מחמת העור מפני שגם העור כבשר יחשב כו' וגם מזה אנו רואים שהג' מיני עורות מתאחדים זע"ז בל יכסה הא' על חברו ויעכב הדם לצאת כו' והטעם הוא לפי שנקבי העור מכוונים מאמצעי לחיצון ומפנימי לאמצעי רק שזה גס מחכירו כו' וע"ד כל זה יובן בג' חלוקות הנ"ל

במחשבה כ"א גם מחבירו ואעפ"כ כולם מתאחדים זע"ז להאיר את השכל דרך הצרופי אותיות מפנימי לאמצעי דהיינו ממחשבת שכל הנק' אותיות השכל לאותיות המחשבה בצירופי' גשמי' ומאמצעי לחיצון היינו לכת הדמיון או לחשוב מה שידבר והשתלשלות זו נעשית מן השכל עצמו ממילא ומאליה בלתי עיכוב כלל מזה לזה כו' כנראה כחוש בהשכלת אדם איזה שכל מיד יצייר במחשבתו השכל באותיות דבור וכתב כו' וד"ל וכמ"כ למשכיל למעלה יובן ג"כ שכל ג' מדריגות הלבושים בבחי' האצי' הכל א' בבחי' אלקות בלתי תערובות סו"ג שיהי' ממנו מקור ליניקת הרע ח"ו מאחר שהלבושי' של מדות עליונות מתאחדים עם המדה דאצי' בתכלית האחדות וד"ל וזהו ויעש ה' לאדם ולאשתו כתנות עור וילבישם פי' עור האדם העליון הוא כמשל עור היד באדם התחתון שהחסד שופע ביד והעור כלי ומלביש אליו והנה מה שהיד שופע החסד הוא מחמת החסד הרוחני שבאהבה שבלב כידוע ולאותו החסד הרוחני יש מלבוש של עור ג"כ והו' ג' מחשבות הנ"ל שחושב האהבה בשכל ומציירה באותיות כו' ועתה יובן ההפרש דלבושי' דאצי' היינו לבושי המדות עצמן דאצי' אור חסד דאצי' שבכלי הלב כשבא במחשבה כו' אבל כשהחסד שבלב בא ליד כלי יותר חיצוני והוא היד הימין המשפיע כמ"ש חסד דרועא ימינא כו' אז בחי' עור היד הזה הוא בחי' הלבושי' דבריאה שיש בו מקום ליניקות החיצוני' ג"כ בצפרני האצבעות וכדומה מפני שכבר הורק החסד עליון אל כלי והגם שבכלים דיי"ס אין אחיזה לחיצוני' אבל במלבושי' שלהם יש להם יניקה כמשל הנדבן בטבעו שינדב לאוהבו האמיתי אם יעמוד איש זר בשעה זו יתן גם לו מפני שידו פשוטה כנדיבות הלב מתפשטת גם חוץ מטעם השכל שבמדה שבלב והיינו מותרים המדה כו' וד"ל ולכך מיעוטו רע פי' כי יש קצת תערובות סו"ג בנדיבות הבחי' לבושי' דחסד דבריאה עד שיקבל גם הרע ממנו כו' משא"כ בבחי' לבושי' דאצי' אין שם מקום ושרש ליניקת הרע כלל וד"ל.

וההפרש בין הלבושי' דבריאה ללבושים דעשי' הוא כמו ההפרש בין עור האדם לעור הבהמה כי הנה עור האדם אינם מעכבים הדם לצאת כנ"ל וכן בלבוש הצמר וכדומה יצאו המשקין דרך נקבי הלבוש משא"כ לבוש דעור הבהמה הוא גם מאד ואין בו נקבים וסדקים כי העור עב ומכווץ עד שיכסה ויעכב יציאת המים בלתי יצאו ממנו אפי' טפה כ"ש ולהבין דוגמת עור ולבוש זה הגם בשכל היינו מה שאנו רואי' שיכולים להסתיר ולהעלים השכל הדק במשלים וחידות כמו משלי שלמה וחידות שמשון וכדומה עד שלא יוכר ויובן מן המשל וחידה אפי' שמץ מן השכל ולא יראה האדם במשלים וחידות כ"א דברי הבל של החידה ומשל כו' וה"ז כעור הגם ששואבים בו מים שיעכב המים בל יצאו אפי' כ"ש כו' כמ"כ נסתר ונעלם בתכלית ההעלם כל השכל בתוך המשל והחידה משא"כ כשמדבר או כותב איזה שכל הרי יוכלו להכיר ולהבין כל השכל מתוך הדבור או הכתב כאלו השכילו בעצמו ומה שהוא משכיל את השכל מתוך ממוצע הדבור והכתב

אינו אלא שהדבור הוא כלי מעביר שדרך בו יעבור השכל מהרב לתלמיד אבל כל השכל בשלימות יתקבל בתלמיד כו' ונמצא לא הסתיר הדבור והכתב את השכל כלל כו' והי' כמשל לבוש הצמר או עור האדם שאינו מעכב כלל יציאת המשקה דרך הנקבים שבהם כמ"כ לא יעכבו צרופי אותיות הדבור והכתב את אור השכל שבהם כו' וד"ל וכמו שסיבות העיכוב בעור הבהמה הוא לפי שהוא עב ביותר כן סיבות עיכוב וצמצום של השכל במשל וחיידה הוא לפי שנשתלשל בצרופי גסים ביותר ויובן ענין זה עד"מ אחר והיינו כאשר צריך האדם להשכיל שכל דק מלשון הקודש לגוי כלשון הגוים שצריך לשנות צרופי לשון הקודש ולדבר עמו בלשון גוי כלשונו ממש הרי עשה צרופי גסים מאד לאותו השכל הדק דהיינו צרופי אותיות הגוי כו' והי' השפלה עצומה לאותו השכל של החכם כשנצרך להשפיל עצמו כ"כ לפי צרופי שכל הגוי, וכדומה לזה יובן סיבות העיכוב והמניעה לגילוי השכל במשל וחיידה הוא מפני עוצם ירידת הצרופי שהלבוש השכל בלבוש זר מאד כו' והיינו כעור הגס כנ"ל וד"ל. וגם יובן שהנקבים בעור האדם הם בתכלית הדקות לכך יצא מהות החיות הפנימיות דרך הנקבים והם בחי' שערות האדם כמו שיצאו המים ממש מנקבי הצמר כו' משא"כ נקבי העור הבהמה שמהם שערות הבהמה מאחר שהעור עב מאד כנ"ל אין יציאת השפע בנקבים רק מבחי' המותרות מאד כי כל הפנימיות הסתיר והעלים עובי העור כנ"ל וד"ל.

להבין את הנמשל מכל זה יש להקדים הפסוק עוטה אור כשלמה כו' פי' כמ"ש עוז והדר לבושה וכן הוד והדר לבשת דקאי הכל על התורה שהגם שנק' אור כמ"ש עוטה אור אבל הוא בחי' אור מקיף כמ"ש כשלמה שהוא הלבושים שהן בחי' כלים להשראות המקיפי' וכידוע ומ"ש בוורה דאורייתא מחכמה עילאה נפקת לא מבחי' או"פ דחכמה אלא שרשה מבחי' אור מקיף דחכמה והנובלות של המקיפי' שורים על הלבושי' והן אותיות תושב"כ ותושבע"פ שנק' נובלות חכמה עילאה ומתחלקת לחו"ג ימין ושמאל רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת כידוע. וביאור כל זה הנה באמת כ"ד ספרין דאורייתא הוא כמשל השואב בכד אחד מים הגדול דכלא חשיב לגבי המים שבים שאין להם קץ וגבול כלל כו' כמ"כ מה שאנו רואים שירדה חכמתו ית' בתורה ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת הוא רק כד אחד שנשאב מעצם חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעה שהוא בחי' ח"ס דאריך כידוע ולכם נקראת התורה נובלות חכמה שלמעלה כמשל דבר הנופל מן הפרי ע"י הרוח שאינו אלא מבחי' חיצונית שבה כו' וטעם הדברים הוא לפי שהחכמה שלמעלה כשנגזרה לעשות המצוה כך וכך בד' פרשיות שבתפילין וח' חוטין שבציצית וכדומה הנה ירדה הארה בעלמא מעצמיות חכמתו ית' שתהי' המצוה כך וכך כי הרי אותה חכמה שגזרה לעשות תפילין וציצית הוא ענף פרטי לבד מעצמיות כח החכמה שלמעלה וכן בשאר המצות שנמשכים עפ"י ח"ע וא"כ אינו אלא ככד א' מן הים הגדול וכנוצר בא"ד דח"ס דא"א נק' ימא רבא כו' וד"ל והנה ת"ת דאימא כתר לאו"א כידוע ושורש התורה בח"ס שבו דכלולא

מכל גוונים חיור וסומק ירוק היינו כשר פסול והמכריע כו' וזהו הוד והדר לבשת שעיקר היופי בהצטרף כמה גווני' שונים במזיגה והרכבה יפה כו' כן הדינים שבתורה שכלולים מכל מיני גווני' חגית נק' הדר ובשרשה במקיפי' דאבא היינו בחי' חיס דאי' דכתיב ב' יאר ה' פניו וכן חכמת אדם תאיר פניו כי באור פניך נתת לנו תורת חיים כו' פי' התפארת שבכח החכמה ניכר ונתגלה בפני האדם כשקרון עור פניו מחידוש איוה שכל כידוע ולכך א"א במשה כליל תפאר'ת בראשו נתת כו' כשהוריד ב' לוחות אבנים כו' והוא בחי' ת"ת דמקיפי' דאוי' אך כשירדה בהשתלשלות בנובלו'ת כמשל שאיבת כ"ד כנ"ל בכ"ד ספרים דאותיות התורה היינו בחי' ההשראה שלה בלבושי' דאוי' כשהן מלבישי' לאי' ואז כתיב עוטה אור כשלמה כמבואר למעלה דהלבושים מקיפי' שורי' בהם ומקיפי' דאוי' נגדלו כל פרקי ז"א כו' כמשל התנשאות האדם ע"י תפארת הלבושים יותר משיתנשא ע"י תפארת עצמותן בשכל ומדות טובות וכדומה כו' לפי שאור המקיף שלמעלה משכלו ומדותיו שורי' בלבושים לכך יש כח גדול בתפארת ויופי שבלבושי' להגביה לב האדם ולהרחיבו יותר מכמו שהוא בעצם כו' כמ"כ הגדלת ז"א הוא מלבושים דהוד והדר ששורה בהם מקיפי' דאוי' עד ת"ת דאי' כנ"ל וד"ל וזהו הטעם ג"כ שהלבושים יקרים הרבה מן המאכל הגם שאינם מחי' לגוף כמו המזון לפי שכל המקיפי' הגבה מאד נעלה מן הפנימי' והן שורין על הלבושים כנ"ל וד"ל וזהו שאמרו המלאכים תנה הודך על השמים כו' פי' כל כל השגות המלאך באלקות הוא רק מן בחי' הלבושים כמ"ש למעלה אך ההוד והיופי שבלבושים ששרשו בבחי' המקיפי' דחכמ"ה הוא רם ומתנשא על המלאך ולא יוכלו לקבלו כלל מפני שהי' מתבטל ממציאיותו לגמרי כי הרי ידוע דגם אותה מעט השגה האלקי' אם היו משיגים בתוספת יותר היו מתבטלים לגמרי כידוע בענין הושיט אצבעו קטנ"ה שהיא יו"ד ושרפן כו' וכמו מלאך מיכאל' אותיות מי כמוך באלים כו' הוא השיר שלו כו' אם הי' משיג בו יותר מכפי השיעור הנמשך לו הי' מתבטל לגמרי ומכש"כ וק"ו אם הי' משיג בבחי' מקיפי' דח"ע ששורה על הו"ד הלבושים דאוריית' כו' ע"כ לא נתנה תורה להם רק לישראל להיותם חלק הוי' ממש בני בכורי כו' ישראל עלה במחשבה סתימאה כידוע דתלת קשרין הן אורייתא וישראל כו' וד"ל.

ועתה יובן הנמשל מכל הנ"ל בהיות כל ההשתלשלות דטו"ר בלבושים דבי"ע כנ"ל הוא מבחי' עור העליון שיוצא השפע בין הנקבים כו' עד שלבוש דעשי' הוא בחי' נעל שמסתיר לגמרי כנ"ל ולזאת נתנה התורה ג"כ בסדר השתלשלות כזה מלבוש ללבוש עד שתורה דבי"ע החכמה שבה בתכלית ההסתר וההעלם עד שבעשי' מוסתר ונעלם בה חכמה עילאה לגמרי שהרי אין מבינים כלל עפ"י שכל אנושי למה יעשו ח' חוטין בציצית דוקא או ד' בתין בתפילין וכדומה וגם אותיות התורה שמבינים ע"ד פשוט לשכל אדם הנה אותה ההבנה ה"ז כמשל הנ"ל בענין משל וחידה שנסתר ונעלם בו השכל עצמו תכלית ההעלם כו' כן החכמה אלקי בהלכה דשנים אוחזין

וכדומה מוסתר בתכלית ומה שנגלה בה לעין השכל הוא שכל פשוט ממילי דעלמא שהוא כמו לבוש זר לגבי החכמה אלקי שגנוז בה וד"ל והנה כמו גופו של אדם מלבושי נוגיה בחי' נעל דבהמ"ה המסתירי' אור האלקי לגמרי כן שורש הגוף היינו שרו של עולם העשי' שמקבל שפע ממל' שבמל' דעשי' מקבל דרך נעל לבד דהיינו צרופים גסים ועבים המסתירים אור ספי' המל' לגמרי עד שלא יצא לו השפע כי' כדוגמת שער עור הבהמה כנ"ל ולכך השר דעשי' הוא כח רוחני גס מאד דגם שהוא מלאך שהרי אנו מוצאים בשרים דעשי' שהן חפצים בכבוד וגדולה במלחמתו זע"ז להיות מדינתו יותר גדולה ממדינות חבירו וחבירו ישתעבד לו כו' וגם יחפוץ בכסף וזהב ועושר גדול ותאות נכריות כו' הגם שלוקח שפע חיות מאלקים חיים ויודע את ריבונו ואומר שירה בכל יום אך מעורב הוא טו"ר תכלית הערבוביא כו' לפי שיניקתו מהקדושה האלקי' דרך שערות וצמצומים עצומים בבחי' מסך מפסיק גדול כדוגמת הנ"ל וכמשל המדבר בלשון גוי כנ"ל כו' ע' לשון השרים שהן צרופי' זרים מאד שעל ידיהם יקבלו שפע מלה"ק דספי' מל' וזהו ענין שלמד גבריא' ע' לשון ליוסף פי' שהוריד שפע יוסף ללבושים זרים דע' שרים שיקבלו גם הם חיות שפע מצדיק חי עלמין כו' וד"ל אמנם בהיות האדם בגופו עוסק בתורה שגם היא ירידה בלבושים דנעלם בעולם העשי' כנ"ל בהבל פי"ו שנלקח מנוגיה וכן בעשותו המצוה מעשיות בדברים שבנוגה כמו צמר הציצית וקלף התפילין או כתיב מה יפו פעמיך בנעלים פי' שהוגבה ונתעלה הנעלים דלבוש שק דשכיניה שבעולם העשי' ע"י הו"ד והד"ר שבלבושים דאורייתא שבעשי' שהן יפין מאד מבחי' ת"ת דמקיף כנ"ל עד שיתנשא גם האדם העליון ע"י לבושי' דהו"ד והדר דאורייתא כנ"ל וד"ל והיינו כאשר עולין לרגל דוקא שהוא עליות המל' בג' רגלין מה שירדה להסתתר בבי"ע כו' וד"ל וענין פעמיך הוא הרצוא ושב שיש במצות מעשיות העלאות והמשכות כמו הקרבנות וכדומה הן העלאות מ"ן ולולב המשכות אלקות וכדומה ואת כולם יראה לפני ה' בעלותם לרגל את פני הוי' כו' וד"ל.

בת נדיב בתו של אברהם אבינו שנק' נדיב שנאמר נדיבי עמים נאספו עם אלקי אברהם כו' הנה הקושיא ידוע דלמה יקרא אב המון גוים לאחר שכל אדרבה המילה הפרידתו מן הגוים כו' וגם למה יקרא נדיב בשעה שעולין לרגל שאז הוא היפוך הנדיבות לו ישמעאל יחי' כו' שהרי הוא עליות המל' מן הלבוש שק כו' אך הענין הוא דנדיב יקרא מי שיש לו הטיית הלב לכל אדם להתחבר ולהתדבק בו בדברי אהבה וחיבה גלוי' והפיזור מעות לו בלתי התקרבות והתחברות אליו לא יקרא נדיב לב אלא חסדן יקרא אבל טוב הלבב שמתדבק ומתחבר לכל אדם קטן וגדול הוא מטבע הנדיבות שבלב שהוא התפשטות הלב משא"כ כיווץ וקיבוץ הלב בעצמותו בלתי התחברות והתדבקות לשום אדם יקרא כיל"י כו' לשון כיליון ומניעות ההטבה ומעלה זו של הנדיבות יתירה על הפזרנות שעל הפיזור בלתי התחברות לפעמים יקרא בשם אכזריות לגבי הטבת הלב לפי שזהו מבחי' פנימיות טבע הלב עצמו

והפיזור הוא מבחי' חיצוניותו שהרי גם הקמצן יכול לפזר לפעמים וטוב הלבב לא ימצא שיקמץ כו' ועד"ז יובן באברהם איש החסד שאמר לו ישמעאל יחי' לפניך קודם שמל עצמו ולא הי' מצד הטבת הלב כי הי' יודע קליפת ישמעאל אך מצד שהי' מובדל בעצמותו בלתי התחברות והשפלה לשום אדם ולכך נק' אברם פי' אב הוא חכמה העצמית שהוא רם ומתנשא בעצמותה בלתי תוכל להשפיל עצמו כ"כ להיות ממנה נובלות דאורייתא ברמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת בענינים גשמי' בבחי' לבושים דבי"ע כו' ע"כ אמר גם ישמעאל יחי' לפניך כלומר מחמת שאין השפע נחשבת לכלום מצד עוצם ההתנשאות גם ישמעאל יקח שפע כי כלא חשיב כל ההשפעה ולא מצד שחפץ בישמעאל רק מחמת העדר התחברות אליו מפני הרוממות וכמו שהפיזור ימצא ברוממות התנשאות האדם דוקא כידוע אבל נדיבות הלב היינו היפוך ההתנשאות אליו הוא ענין הירידה והשפלה מחמת טבע הטוב להתחבר ולהתדבק בכל נמוכי רוח כנ"ל והוא אברהם אבר מה בחי' מ"ה ביטול ממציותו להיות נשפל ויורד לרוח שפלים כו' והיינו בחי' יסוד אבא שבו יבאו הנובלו"ת מח"ע אבריים כדי לברר בירורי נוג"ה וזהו בת נדיב כי לאחר שמל ופרע הוא נק' אברהם כי אב המון גוי"ם נתתיך פי' להיות אב לגוי"ם להתחבר ולהתדבק בהם כדי שעי"ז יגייירו עצמם ויברר מהם ניצוצות קדושות שנפלו בהם ובלתי התחברות לירד עליהם היו נשארים בהם וכמשל הנדיב שעי' ההתדבקות שלו הרי הוא ביכולתו להפוך ולהטות לבב זולתו אליו כו' ואז נק' נדיב כמ"ש נדיבי עמים נאספו עם אלקי כו' פי' שנאספו להתגייר אתו ונקראים עם אלקי אברהם כו' שביררם בשמה' דאברהם והיינו התורה ומצות שירדו רק כדי לברר בירורי לבושי נוגה כו' וזהו כי לאלקים מגיני ארץ כו' פי' הלבושים דנוג"ה הם לבושים עבים מאד למחסה ולמסתור מפניהם אור האלקי כנ"ל ושרשם הוא המקיפי' מגיני ארץ כידוע שהוא מאד נעלה בבחי' כתר עליון שורש כל המקיפי' כידוע וזהו נתינת טעם למה נדיבי עמים נאספו להתגייר מפני ששרשם מאד נעלה ע"כ ביררם והעלם לשרשם ע"י התורה ומצות וד"ל וזהו בתו של אברהם שנק' נדיב בשעה שעולין לרגל דוקא שיראה כל זכורך בשם מ"ה המבררם כו' אז נק' המל' בת נדיב כנ"ל וד"ל.

בעוה"ש

שאן מרום עיניכם וראו מי ברא אלה המוציא במספר צבאם כו' הנה הנביא הוכיח את ישראל שישגו אור א"ס ב"ה גם בנבראים כשישאו למרום עיניהם ויתבוננו בריבוי הנבראים לאין שיעור ועכ"ז מוציאם במספר כו' ולהבין זה איך יוכלו להשיג בחי' אור א"ס ממש במציאות ריבוי הנבראים בע"ג ותכלית שיש להם סוף כו'. יש להקדים תחלה איכות ההתהוות מאין ליש בהיות כי ידוע דממל' דמל' דעשי' נתהוו מאין כל צבא השמים הגשמיים המורכבים מד' יסודות ארמ"ע רוחני' וגשמי' שהם השמים ז' רקיעים גשמיים והארץ הלזו הגשמי וכל אשר בה כו' מספ"י חסד שבמל' דמל' נתהוו רקיע הראשון ומספ"י גבורה הרקיע הב' כו' עד שהארץ נתהווה ממדריגה התחתונה שבמל' דמלכות כידוע והנה אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה המיוחד אל אותו העשב המגדלו ומצמיחו א"כ יש לכל עשב כח רוחני מזל עליון המגדלו כו' וכמו שאנו רואים ריבוי רכבות מיני עשבים גשמיים כן יש ריבוי רכבות כחות רוחניים המשפיעים ומגדלים אותם וכ"א כח מובדל בפ"ע ועד"ז המזלות לגבי העליונים מהם והעליונים לגבי העליונים מהם עד רום המעלות בבחי' אצ"י דהיינו במל' דאצ"י שיש בה כל ריבוי

נוסחא שניה

סמכוניי באששו' כו', כי חולת אהבה אני. הנה כנ"י הם בזמן הגלות בחי' חולה, פ"י כמו שהחולה הוא שאין מקבל נח"ר משום דבר כלל (שהוא תמיד בעצבו') וגם אינו יכול לקבל שום דבר מאכל, שתיכף מקיאו כו', כמ"כ הם ישראל בזמן הגלות נמשלים לחולה, ופ"י שהחולאת צריך להיות בתפלה, מגודל עוצם ההתכוונות בגדולת א"ס ב"ה, איך שהכח השופע ממנו ית' להחיות לעולמות ב"ע הוא בחי' א"ס ממש, ופ"י שאף שהם בעצמם הם בחי' גבול ותכלית אעפ"כ הכח השופע ממנו ית' שמחי' אותם כו' הוא בחי' א"ס ממש, ופ"י שזה אמר הנביא שאו מרום עיניכ' וראו מ"י ברא אלה, שהנביא רצה להראותם, איך שיש בחי' א"ס ממש אף למטה בגבול ולזה אמר להם, שאו מרום עיניכם כו', וראו מ"י ברא אלה, שהראה להם שאף בהחיות שמחי' את שמים וארץ גשמיים, הוא ג"כ מלוכב כח בחי' א"ס ממש, ופ"י שהחיות של שמיים וארץ גשמיים הוא ממלכות דמלכות דעשי', שמעשר ספ"י שבמלכות דמלכות דעשי', מתהווים שמים וארץ גשמיים, כי בעשרה מאמרו של מלכו' דמלכו' דעשי', נבראי' שמים וארץ גשמיים, שממאמר יהי אור שבמלכו' דמלכו' דעשי' שהוא מדת חסד נעשה אור כו', ופ"י שמצירופי אותיו' של יהי אור, מתהווה האור, כנו' בס"י ע"ש. וכמ"כ מצירופי אותיו' של מאמר תדשא כו', נעשו ונתהוו כל הדשאים גשמיים וד"ל, ומהו' מדות

הכחות דבי"ע המשפיעי' בהעלם כו' וידוע דאור א"ס איהו וגרמוהי חד כו' וא"כ מדת מלכותו היא בחי' א"ס ממש והיינו מה שאנו רואים דכח ההשפעה ממדה זו לכל העולמים ממנה מאין ליש הוא בלי שיעור וגבול כלל שהרי שית אלפי שני' דהוי עלמא לא נפסקה עדיין אור השפע האלקי להוות מאין ליש כמ"ש מחדש בכל יום מע"ב פי' בכל יום מאיננו יומין עילאין דאצי' מתחדשת השפע אלקי שבבחי' א"ס במדת מלכותו להוות מאין ליש מוחין חדשים לגמרי לכל הנמצאים דבי"ע ג"ע העליון ותחתון איש לא נעדר כו' וה"ז כמשל הנביעה ממעיין שאין לו הפסק ממקורו הגם שהמים שנובעים נמדדים בקצבה ואח"כ בכלים מכלים שונים אבל הנביעה אין לה הפסק לעולם מחמת שהמקור שמשם הנביעה אין לו תכלה בעצם כו' או כמשל השפעות שכל מחכם גדול שאין קץ וגבול לחכמתו שגם השפעתו מתחדשת בלי הפסק הגם שתלמידו מקבל בצמצום כו' וד"ל וכמ"כ יובן למעלה שאין קץ וגבול להשפעה האלקי' של אור א"ס שבמדת מלכותו ית' לחדש בכל יום באופן אחר זמן ומקום דבי"ע הגם שהמקבלים מוגבלים בכלים מכלים שונים ויש להם מספר ידוע וזהו המוציא במספר צבאם פי' שהגם שבאה השפע אלקות לידי מספר וחשבון עד שכ"א הוא כח מובדל בפ"ע והוא בתכלית ההגבלה כי לא ימצא שנים ביחד כו' היינו מצד המקבלים לפי שכך עלה

נוסחא שניה

שבמלכו' דמלכות דעשי' נתהוו הו' רקיעים גשמיים שרקיע הא' נתהוו ממדת חסד שבמלכו' דמלכו' דעשי', ורקיע ב' נתהוו ממדת גבורה שבמלכו' דמלכו' דעשי' כו', וכמ"כ כל הטעמים שיש בעוה"ז בכל מיני פירו' כו' כמו שקדים ורמונים ותאנים ותפוחים כו', שכל א' משונה מחבירו בטעמו, שזה מתוק וזה חמוץ כו', הם נמשכים מן הרכבת המדות שבמלכו' דמלכות דעשי', שכפי אופן הרכבתם כן מתהוו למטה הטעמים בהפירו' (שאם חסד שבחסד הוא טעם מתוק ואם חסד שבגבורה הוא טעם אחר כנו' במ"א ע"ש וד"ל), וכאשר יעמיק בזה ההתבוננות הנ"ל וגם איך שכל הברואים הנמצאים כו' הם מינים ממינים שונים שאין מהות א' שוה לחבירו כנ"ל והם ישנם בלי מספר כלל, וכולם מקבלים חיותם מלמעלה, ותמיד מתחדשים מאין שהוא כח השופע המשפיע להם תמיד חיות בלי הפסק כלל וכח המשפיע להם חיות, הוא בבחי' בלי גבול, שתמיד נובע ממנו חיות אליהם ולא פסיק כלל כו' [שזה החיו' מסתלק ונמשך חיו' אחר חדש שמתחדשי' תמיד וזהו שהוא בלי גבול וד"ל]. ופי' שאף מלכות דמלכות דעשי' [שמי"ס שלה נתהוו שמים וארץ הלזו הגשמיים כו'] שהיא בחי' כח המשפיע חיות לעשי' כו' היא ג"כ בחי' בלתי בע"ג שאין גבול לכח השפע הנמשך ממנה תמיד נובע ולא פסיק כו' ותמיד מתחדש החיות כו', וד"ל. והוא מפני שבמלכו' דמלכות דעשי' מלובשת מלכות דמלכות דיצירה ובמל' דמל' דיצירה מלובש' מל' דמל' דבריאה ובמל' דמל' דבריאה מלובשת מל' דמל' דאצילות ובמל' דמל'

ברצון השופע שיבואו במספר וזהו המוציא שהוא ית' מוציאם ומחלקם אבל מצד השפע עצמה אין לה קץ וגבול כלל גם כאשר תבא השפע לידי מספר שהרי אין לה הפסק כנ"ל, וזהו שמסיים מרוב אונים ואמיץ כח איש לא נעדר פי' זהו שמורה להם הנביא ענין השגת אור א"ס ממש במה שאין לשפע זו האלקית הפסק כלל וזהו לא נעדר ונפסק מוחין חדשים לכל איש ואיש מפני שהוא ית' רוב אונים ואמיץ כח פי' בבחי' א"ס כי כמו שאין לו תכלה כך אין לכתו שבמדת מל' שהוא התפשטותו תכלה וסוף כו' וזהו רוב אונים ריבוי הכח בלי הפסק כו' ונמצא שהשפעה זו האלקית הגם שבאה לידי סוף ומספר ידוע שרש נביעתה מבחי' א"ס ממש וד"ל.

ולהבין זה בתוספת ביאור הנה ידוע דכל עיקר התהוות הנבראים דבי"ע הוא מבחי' אותיות דאצי' כמ"ש כי הוא אמר ויהי פי' עד"מ נביעת האותיות ותנועתם מן השכל שבמוח הרי הם נובעים ונמשכים תמיד בלי הפסק כלל והגם שיצטרפו בתיבות במספר ידוע אח"כ אבל הנביעה שלהם מן השכל הוא בלתי הפסק וגם כלא חשיבי כל עצמם לגבי השכל עצמו שהוא הגבה למעלה מבחי' אותיות כידוע וכמ"כ עד"מ הי' מאמרות יהי רקיע יהי אור וכדומה שהמאציל אמרן הרי הן בחי' אותיות שלו ונביעתם מן

נוסחא שניה

דאצילות מלובשת מלכות דא"ס כו' וד"ל, ופי' שהי' מאמרות שבמל' הם בחי' אותיות הדבור שבטילים לגבי אותיות המחשבה כו', ואותיות המחשבה נובעים תמיד מן השכל ובטילים לגבי השכל כו', וכנ"ל ענין ההתלבשו' זה בזה כו' עד שבמל' דא"ס נשפעים האותיות מן המאציל ב"ה עצמו כו' וד"ל.

(ב) וְע"ז אמר הנביא שאו מרום עיניכם וראו מ"י ברא אלה המוציא במספר צבאם, ופי' שהנביא הראה להם איך שיש בחי' א"ס ובלתי בע"ג אף למטה בעשי' שהוא גבול ממש פי' שהראה להם שיש א"ס ובלתי בע"ג אף למטה בגבול כו' ולזה אמר להם ראו מ"י ברא לאה את השמים וארץ גשמיים וכל המינים גשמיים שנמצאים בעוה"ז כו', וכן הדשאים הנמצאים בעוה"ז שיש מינים עד אין קץ כו' ראו מי ברא אלה הוא הכל נמשך חיותן מלמעלה שנובע תמיד אליהם להחיותם ולא פסיק כו'.

וּפ"י ששורש והמקור החיות של הדשאים גשמיים שלמטה, הוא המאמר תדשא שבמל' דמל' דעשי' כנ"ל, שמשם נמשך אליהם שפע החיות ע"י בחי' השתלשלות כו', וכמארז"ל אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה שמכה כו' ואומר לו גדל כו', והמזלות הם מקבלים השפע מן המלאכים שנק' ג"כ עשבים כו' (שכמו העשבים נק' למטה עשבי' כן לגבי למעלה נק' המלאכי' שהם מקור העשבים האלו בחי' עשבים גשמיים ממש וד"ל), כדכתי'

המאציל בביתי הפסק כלל והוא ענין מדת מלכותו ית' שאין למדה זו סוף ותכלית כנ"ל הגם שמתחלקים המאמרות אח"כ למספר ידוע כו' וד"ל.

והנה כל כח רוחני יקרא שמו ע"ש השפעתו לבד, כמו אם השפעתו לגדל עשבים יקרא גם הוא בשם עשב כו' ואם השפעתו לגדל תבואות יקרא בשם תבואה וכדומה לזה בכל פרטי כוחות המזלות דעשי' כי כמו שהעשב או התבואה הוא גשמיות בערך לגבי המזלות שלהם כמ"כ ממש המזלות שלהם גשמי' לגבי העליוני' מהם ונקראו עשבים ותבואות ממש כו' וכן עד רום המעלות אפי' במלאכי' עליונים דבריאה ויצירה יקראו בשם עצים ואבנים ע"ש השפעתן בבחי' דומם או צומח כמ"ש או ירננו כל עצי היער כו' וכדומה וזהו לכולם בשם יקרא פי' לכל מלאך משפיע יש לו שם מיוחד לפי אופן השפעתו וקריאת השם הוא מבעל המאמר שהוא המאציל בחי' א"ס שבמדת מל' דאצי' וכנ"ל וד"ל. והנה ידוע דיש בכלל ד' חלקים בנבראים דצח"מ וכל א' כלול מארבעתן ויש חי ומדבר בצומח ודומם וביאור הדבר הנה אנו רואי' הטעמים שימצאו בצומח תפוח ושקדים וכדומה הוא דבר נבדל מן מהות התפוח שהוא בחי' צומח לבד אבל הטעם מתיקות הנרגש בו הוא מבחי' החי והן המדות דחוי"ג כו' והיינו כאשר תגבורות

נוסחא שניה

מצמיח חציר לבהמ"ה, שהוא בהמ"ה רבה שהוא ש' ב"ן דאכיל אלף טורין בכל יומא כו' (שהאלף טורי' כו' הם המלאכי' שנק' דשאים כו' כנ"ל) וד"ל, והמלאכים מקבלים השפע מלמעלה כו' וכן הוא ההשתלשלות עד רום המעלות עד מלכות דא"ס ב"ה, ששם הוא המקור של הדשאי' שהוא ממאמר תדשא שבמל' דא"ס כו' (וכנ"ל ענין ההתלבשות זה בזה כו' וד"ל), נמצא שהחיות השופע להדשאים שלמטה הגשמיים, הוא נמשך מבחי' א"ס שהוא בלתי בעל גבול ותכלית כלל כו' כנ"ל, ואעפ"כ כשנמשך ובה השפע הזו להמקבלים שהם הדשאים אזי מתחלק החיות לבחי' גבול, פי' כנראה שמתחלקי' הדשאים א' מחבירו שכל א' יש לו מדור בפ"ע בבחי' גבול ואין נמצא שיהי' ב' גדולי' מחוברי' כא' כו', כיא כל א' יש לו מדור בפ"ע, ויש גבול לכאויא ואעפ"י שהחיות נשפע בהם הוא בחי' א"ס בלתי בע"ג כנ"ל, אעפ"כ כשנמשך השפע למקבלים אזי הם מתהוים בבחי' גבול שכאויא יש לו מדור בפ"ע [בבחי' התחלקו' החיו' כו'] בבחי' גבול ומספר כו', וכן אין נמצא שיהי' שני כוכבים מחוברים כא' כיא ג"כ כל א' ואי' יש לו מדור בפ"ע בבחי' גבול ומספר והחיות השופע עליהם הוא בלתי בע"ג בחי' א"ס כנ"ל וד"ל.

וזהו שהראה להם הנביא איך שנמצא בחי' א"ס אף למטה בעוה"ז שהוא גבול ממש ואף בגבול ממש נמצא בחי' בלתי בע"ג בחי' א"ס כו' וד"ל, וזהו ראו מי ברא אליה כו' כנ"ל, המוציא במספ"ר צבאם כו', פי' שזהו

השפע חסדי' במלאך הנק' בחי' צומח כעצי היער כנ"ל או יצמיח מתיקות התפוח וכאשר יהי' בו משפע הגבורות יצמיח תפוח מר או אילן שקדים שיצמיח מרים ומתוקים הוא מבחי' המדות שבצומח כו' וד"ל ועד"ז יובן למעלה מעלה במ"ש כתפוח בעצי היער כן דודי כו' פי' השפעות ז"א במל' הוא מבחי' חג"ת שבנה"י כמראות התפוח ג' גוונין חלוקים בטעמים מתיקות וחמיצות ועכ"ז הוא בחי' צומח לבד כו' כן השפעות ז"א מהוי' לאלקים פעמים בחסדים פעמים בגבורות חיוור וסומק כו' הכל בבחי' צומח דאצי' לבד וד"ל.

והנה כתיב סמכוני באשיות כו' כי חולת אהבה אני ויש להבין למה דוקא בזמן הגלות נקראת כנ"י חולת אהבה כו' בהיות כי חולת אהבה היא כמו החולה שיתאוו למאכל מאד מאד אך כשיאכלנו יזיק לו מאד עד שיקלקל הקיבה ויקיאנו וכל גופו יחלה ממאכל זה שאכל מפני שמחלישת ורוע כלי גופו לא יוכל לקבל בתוכו המאכל לברר הטוב שבו ולקבל שפע חיותם ממנו כו' אבל הבריאי לחוזק כלי גופו יקבל בטוב את המאכל כו' וזהו ענין חולת אהבה שהוא חולה ולא יכול למלאות תאוותו לאהבת המאכל תגבר בו ביתר שאת מבבראי שימלא תאוותו תתפשט בו האהבה ולא תתגבר בו כ"כ

נוסחא שניה

גדולתו ית' שהן הן גבורותיו שאף שהחיות השופע עליהם הוא בחי' בלתי בע"ג בחי' א"ס כנ"ל שראו מ"י בר"א אלה שנמשך מבחי' אלה א"ס ב"ה כנ"ל, ואעפ"כ הוא מוציא במספר צבא"ם, שכשמגיע השפע להמקבלים הם מתהוים בחי' גבול ותכלית במספר כו' שמתחלק החיות לבחי' גבול כו' שכל או"א יש לו מדור בפ"ע בבחי' גבול ומספר כו' וזהו שהראה להם גדולתו ית' שאף למטה בגבול מלובש בחי' א"ס ואעפ"כ הם בחי' גבול ומספר ממש והן הן גבורותיו כנ"ל וד"ל.

ג) **והנה** אחרי כל הדברים וההתבוננות הנ"ל כשיתבונן ויעמיק בהם היטב בתפלה, איך שכח השופע מאין הוא בחי' א"ס כו' כו' כנ"ל, יחלה מזה ויתאוו תאוה להשיג על בורי' את כח השופע מאין איך הוא מהוה מאין ליש כו', וזה אין כח בשכל ומחשבה להשיג כי לית מחשבא תפיסא ביה כלל כו', וכאשר ירצה מאד ויתאוו תאוה מאד להשיגו כו' ואינו יכול להשיג כנ"ל מזה יחלה בבחי' חולת אהבה כו' ופי' [שזוהי טבע בהמיות כשמתאוו תאוה ואינו משיג תאוותו אזי נחלה כו'] שאף הבהמה כשמונעין ממנו מאכלה אזי היא צועקת במרירות כו', אך הבהמה אין לה דעת כלל כו', אבל האדם שבדעת צריך ליחלה מאד כשמשיג איך שיש כח השופע מאין ליש כו' ואינו יכול להשיג את האיין השופע כו' צריך ליחלה מזה מאד והוא נק' בחי' חולת אהבה [והוא כמארז"ל מעש' באדם א' שהעלה בלבו טיניא כו' שזוהי בחי'

כו' כמ"כ עדי"מ הנה לע"ל כתיב עין בעין יראו כו' פי' שיהי' השגות אלקות בכל הנבראים וראו כל בשר כו' בהשגות המהות ממש אבל עכשיו אין אצלם אלא השגות מציאותו ולא מהותו. וביאור הדברים כי הנה מבואר למעלה באיכות ההתהוות מאין ליש היינו שמוציא במספר צבאם והנביעה ממקור חיים הוא בחי' א"ס ממש כו' אמנם עכ"ז אין מהות אור א"ס נראה לנבראים רק השגות מציאותו כלומר שמשיגים בחי' א"ס מצד התפשטות השפע שאין לה הפסק ונתאמת אצלם שיש מציאות אור א"ס אבל לא שראו מהותו ממש כו' כמו בג"ע העליון שנהנין מזיו כו' ובהיות כי משיגים בשכלם מציאות אור א"ס ואין יכולים להשיג המהות לזאת תכלה נפשם בתשוקה נפלאה להשיג המהות כטבע הבר דעת שיתאוה להשיג אמיתית השכל כאשר הישיג אפס קציהו כו' וכמו שאם יחסרו המזון לבהמה תצעק ותחלה בחילוי כן כאשר יחסרו שלמות הדעת לבר שכל כו' וזהו חולת אהבה בזמן הגלות דוקא כי משיגים כנ"י אור א"ס מצד פעולת השפע אך מצד חומר גופם לא יוכלו להשיג המהות ויצעקו לה' בצר להם עד שיחלו פי' שצעקתם הוא כמו צעקת החולי לאכול שאהבתו נפלאה אבל אינו יכול לקבלו מפני רוע כליו כנ"ל כן מפני רוע כליו כנ"ל כן מפני רוע כלי חומר הגוף כל אוכל תתעב נפשם פי' שלא יוכלו להביט ולהשיג במהות אור א"ס ואם ישיגו יקלקלו עד

נוסחא שניה

טינא שהוא מ"ש כמשנ"ת במ"א ע"ש] שכנ"י נק' בזמן הגלות בחי' חוליה שהוא בחי' חולת אהבה מה שמתאו' להשיגו וא"א עתה בזמן הגלות להשיגו כנ"ל ומזה הוא החולאת והמ"ש כו' וד"ל, והוא כמו החוליה גשמי ממש, שאין לו נח"ר מכל דבר (שאין מקבל נח"ר משום דבר בעולם), ואינו יכול לקבל שום מאכל שתיכף מקיאו לחוץ כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש בחי' חולת אהב"ה שהוא בחי' מ"ש שאין מקבל נח"ר כו' שאינו משיג ותופס הכח האין השופע כו' כנ"ל וגם אין יכול לקבל שום מאכל שמקיא כו' ופי' שאין יכול לקבל השגות פנימיות התורה שהוא מתיקות התורה כו' וזוהי בזמן הגלות שכנ"י היא בחי' חולה כנ"ל וזוהי סמכוני באשיו' כי חולת אהבה אני כו' וד"ל.

ד) ולע"ל יהיה הרפואה שזוהי ברכת רפאנו שאנו אומרי' ברוך אתה כו' רופא חולי כו' שלע"ל יהי' רופא את החולים כו', ופי' שלע"ל יהי' הרפואה כו', שיהי' נגלה כבוד ה' ויראו בעיני ראי' את כח האיין המשפיע מאין ליש שהוא בלתי בע"ג בחי' א"ס כו' כנ"ל כדכתי' כי עין בעין יראו כו' וד"ל שישגו אז פנימיו' התורה את מתיקו' התורה מה שמשיגי' עתה זה בג"ע, ישיגו זאת לע"ל כו' וזה יהי' הרפואה להחולים וד"ל, משא"כ עתה בזמן נק' כנ"י בחי' חולה שאין משיגי' פנימיו' התורה המתיקו' התורה כו' שזוהו נק' מאכל ואין יכולים לקבל המאכל כהחולה הגשמי כו' כנ"ל וד"ל.

שיקאו כלומר ששיגו הפסולת כו' ויזיק לכל נפשם וגופם כו' וזהו רק מפני החולי בזמן הגלות אבל לע"ל יבראו גופם פי' שיהי' להם הזדככות הגוף בתכלית עד שיקבלו השגות אור א"ס במהותו ויקבלו שפע חיות ממנה כו' כמ"ש ויחזו את האלקים ויאכלו כו' וד"ל וזהו ענין החיות רצוא ושוב פי' החיות אלקי שירדה להסתתר בבי"ע להיות ראש לשועלים הוא תכלית הירידה וההשפלה העצומה כי אין ערוך כלל לבע"ג עם בלתי בע"ג כידוע וע"כ כשחזור האור אלקי להיות מקבל ממקורו בעצמות המאציל ה"ז כמשל האותיות הנובעים מן השכל שיחזרו לשכל כו' אזי אין בכחם לקבל מפני החולי שכבר הוחלו ברוע הכלים מכלים שונים כריבוי הצמצומים להוות בע"ג כו' וזהו כי חולת אהבה אני כאשר המל' עולה בחו"ב דאצי' כו' וד"ל וזהו החיות רצוא והשוב היינו השגת המהות בחכמה שבתורה שהוא מהות חכמתו ית' חכים ולא בחכמה ידיעא והגם שנובלות ח"ע הוא שהוא בחי' חיצונית עכ"ז נחשבת מהות ולא מציאות לגבי חכמה שבמל' שמסתתרת בבי"ע שהוא מחכמה דאצי' מבחי' אחוריי' שלה שנפלה בשבירת הכלים כידוע וחכמת התורה היא מבחי' חיצונית חכמה דאצי' כמו שהיתה קודם שנפלה בשבירה. וביאור הדברים, היינו עדי"מ מה שאנו רואים ההפרש בין חכמה דקדושה לחכמה דקליפה הוא בבחי' הביטול אל אור א"ס דבחכמת

נוסחא שניה

ה) והנה הרפואה שעתה בזמן הגלות להחולאת הנ"ל הוא העסק בתורה ומצות, שאומרי' אשר קדשנו במצותינו כו' שתורה ומצות הם בחי' רצונו וחכמתו ית' ועיי' העסק בתורה כו' משיגים את מהות רצונו ית' אם רצונו שיהי' כשר או פסול כו' [וכן בקיום המצות מקיימין רצונו ית' כו'] ובה יהי' הרפואה להחולת אהבה הנ"ל, כי בקיומו התורה ומצות יגל וישמח מאד בחדוה ושמחה שהשיג מהות חכמתו ורצונו ית' [וזאת הי' תשוקתו ומזה נחלה לכך זוהי הרפואה וד"ל] ופי' דהנה יש חילוק בין השגת מציאותו ית' להשגת מהותו ית', ופי' שהשגת מציאותו ית' נק' כשמשיג שיש למעלה בחי' רצון העליון ב"ה אבל אין יודע מהו מהו' הרצון העליון ב"ה כו' [שמציאו' הוא פי' שמשיג שיש כו' ומהותו נק' כשמשיגו ממש כו' וד"ל] אבל השגת מהותו הוא כשעוסק בחכמתו ית' שהיא חכמת התורה ויודע איך הוא רצון עליון ב"ה אם רצונו כשר או פסול כו' וזהו נק' השגת מהות הרצון ממש [שיודע את מהו' הרצון ממש שהוא כשר או להיפך וד"ל] וזוהי נק' השגת מהותו ית' ולכך כשעוסק בתורה ומצות שמשיג מהות רצון עליון ב"ה אז הוא רפואתו בזה שיגל וישמח מזה מאד ויתרפא מחולי' החולת אהבה הנ"ל וד"ל, שכשעוסק בתורה ומצות ויודע מהות רצונו ית' הוא משיג למעלה מג"ע כו' כי הוא משיג את בעל הרצון שהוא המאור בעצמו, שהוא בעל האור שמאיר בג"ע כו' (כי בג"ע הוא רק זיו ואור השכינה וכדכתי' במ"א וד"ל) רק שזה ניתגשם בענייני גשמי' כו' אבל הוא המהו' הרצון

התכונה וכדומה הגם שהוא שכל וסברה עמוקה אין בו השגה לאור אלקי כלל אדרבה השכל הוא בבחי' יש ודבר מה דבע"ג כו' והרי הן מסתירים אור א"ס אבל חכמה דקדושה האלקי בג"ע ובנשמות הצדיקי' וכדומה יש בה גילוי אור א"ס שהרי בחכמתם משיגים אור א"ס בסדר ההשתלשלות הפרצופי' ואיכות ענין ביטולם בתכלית אל אור א"ס המאצילן כו' וע"כ חכמה זו האלקי איננה מסתרת כלל אור א"ס אדרבה נעשית כלי ומכון לשבתו כו' ונמצא עיקר ההפרש לפי שבחכמה זו דקדושה שהיא בתכלית הביטול לאור א"ס הוא מבחי' חיצונית דחכמה שבמאציל כו' אבל חכמה דנוגה דבי"ע שהיא יש ודבר מה נבראת מבחי' אחורי' דח"ע שנפלה בשבירת הכלים כו' וד"ל והביטור מחכמה דקליפה הוא ע"י חכמת התורה שירדה לעולמות דבי"ע כדי לבררם מהרע כו' והיינו הנגלית לנו בתורה שבכתב ושב"ע"פ הגם שהן שכל וסברא גשמי' יש בהן בחי' הביטול בתכלית לאור א"ס לומר זה כשר וירצה בו ה' וזה פסול ולא ירצה לה' כו' וכן מה שאומר המשנה בדרך גזירות המלכות כך אומר המלך כידוע ענין מתניתא מלכתא וכמ"ש ואשים דברי בפ"ך כו' שאינו אומר דעת עצמו כלל כו' הוא ג"כ ענין הביטול במציאות ובוה מברר חלק הרע שבנוגה בענין ההלכה שהוא לומד כו' כי שם מ"ה שבחכמה דאורייתא מברר נוגה דב"ן הוא ענין הגשמי שמדבר בה

נוסחא שניה

שלמעלה ממש רק שניתגשם כו' וזה כמו דכתי' כי טל אורו' טליך שנתגשם ודכו אותו במדוכה כו' וד"ל (והמלאכי' העליוני' משיגי' מציאותו ית' יותר מכן רק שמהותו אינם משיגי' כ"א אנו משיגי' בעסקנו בתורה ומצות כו' ולזה אומרי' איה כו' ואומרי' מלא כל הארץ כבודו כו' וד"ל). אך ורק שהעסק שבתורה צריך להיות בבחי' ביטול, שהוא בעצמו יהי' בטל לגמרי והדבור שמדבר בד"ת הוא רק דבר ה' שמלוכשת בו כו' וכדכתי' ואשים דברי בפ"ך כו', וכמו שאמר המגיד להבי' אני המשנה המדברת בפ"ך כו' וד"ל.

והנה צריך להבין החילוק וההפרש בין חכמת התורה שהיא חכמתו ית' לחכמות חיצוניות שאף הם נמשכי' מחכמתו ית' שכולם בחכמה עשית כו', והענין הוא שחכמת חיצונית אף שנמשכו מחכמתו ית' אך הם היו בהשבירה כו' שהיא מעה"ד שמעורב טו"ר כו', וניתגשם ונעשה בחי' יש ודבר המסתיר את אלקות, אבל חכמת התורה היא לא היתה כלל בשבירה [שהיא רק טוב] שהיא בחי' נובלות חכמה שלמעלה שהוא בחי' חיצוניות החכמה שלמעלה כו' כי פנימיות חכמתו ית' אינו מושג כי הוא חכים ולא בחכמה ידוע כו' כנו' במ"א ע"ש. אבל חכמו' חיצוניו' שהיו בשבירה נק' אחורי' דחכמה (וחכמת התורה נק' רק חיצוניו' החכמה כו' וד"ל). וזהו ההפרש שבין חכמת התורה לחכמת חיצוניו' כו', שחכמת התורה שהיא

ההלכה כמו שנים אוחזין וכדומה ולכך מצווה ללמוד בדבור הלכה אחת כמה פעמים אף שלא היתה במציאות מעולם ולא תהי' כו' וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן סדר אמיתית העבודה שבלב המוטלת על האדם הן ב' דברים רצוא ושוב הרצוא הוא הסתלקות וכלות הנפש למקור החיים לחזות בנועם ה' בהשגות המהות לפי שהשיג מציאותו ע"י ההתבוננות תחלה וזהו חולת אהבה כנ"ל ואח"כ יתרץ לעצמו שיוכל להשיג המהות ע"י עסקו בתורה ומצות שהן גילוי אור א"ס ממש ואז יגיל וישמח בזה מאד כמ"ש עבדו הוי' בשמחה ישמח לב מבקשי ה' פי' כאשר בקשו בבחי' התשוקה חולת אהבה או אח"כ ישמח לבם ויראה להם בתורה ומצות שיעבדו והוא בחי' השוב אחרי הרצוא וד"ל וזהו ברוך אתה ה' אשר קדשנו כו' שאומרים בכל המצות לרמוז על ענין הרצוא ושוב הנ"ל דהיינו ענין הברכה הוא לחבר אדני בהוי' איך שביטולם כל ההשתלשלות לגבי העצמות ואין הפרש בין משפיע למקבל כלל וכענין מלכה"כ דמאחר שלגבי עצמות מהותו שווין הרוחניות עם הגשמיות גם בארץ הלזו מלא כבודו העצמי כמו למעלה כי כחשיכא כאורה כו' ואין כבוד אלא תורה שגם בתורה ומצות מלא כבודו העצמי למעלה מהשתלשלות כנ"ל וזהו שאומרים אח"כ אשר קדשנו במצותיו כו' וד"ל.

נוסחא שניה

נובלות חכמה שלמעלה לא היתה כלל בשבירה כו' והיא רק בחי' אלקו' כי העסק בד"ת הוא רק העסק ברצונו ית' אם כשר או פסול כו' [והוא הלומד אותה הוא בבחי' ביטול שרק מלובש בו דבר ה' כו' וזה הכלל כל שהוא דבר הבטל לה' שורה בו אלקו' כו' וד"ל] והוא (הלומד אותה) בעצמו בטל בתכלית, שרק דבר ה' מלובש בו כו' כדכתי' ואשים דברי בפיו כו' כנ"ל ולכך מתלבשת בחכמת התורה אור א"ס ב"ה (שהוא מפני שהחכמה הזו היא בחי' ביטול כנו' במ"א ע"ש).

אבל בחכמת חיצונית שנפלו בשבירה שהם מעה"ד טו"ר בחי' נוגה כו' הוא בחי' יש המסתיר את אלקות כו' כנ"ל שאין כאן בחי' ביטול כי אין העסק ברצונו ית' כו' כמו חכמת תכונה וחכמת הרפואה שהם בחי' יש כו' וד"ל, רק שחכמות חיצוניות הם בחי' נוגה שהם מעורב טו"ר שיש בהם טוב ג"כ ויכולים לברר מהם את הטוב ולהעלותו לקדושה, והוא כמו החכם בחכמת הרפואה יכול לברר את הטוב שיכול להבין ולהשכיל מחכמת הרפואה ג"כ גדולת הבורא ית' (שזו בירור הטוב שמעלהו לקדושה לבחי' ביטול כו' וד"ל), וזה הבירור לברר מחכמת חיצונית הטוב היה יכול לברר שלמה המלך ע"ה, כי בחכמה אתכרירו והוא שבחכמ' דקדושה דוקא יכולי' לברר את החכמו' חיצונית' שבשבירה וד"ל ולכך היה יכול שלמה המלך ע"ה דוקא לברר זה כו' וד"ל.

אור ליום ד' פ' צו בעוה"ת

להבין מ"ד מלכותך מלכו' כל עולמי' ואת"ה מחיה את כולם כו', שמדת מלכו' היא מחיה את כולם והלא נז' בווהר דמלכו' לית לה מגרמ"ה כלום שהיא נק' אספקלאריה דלא נהרא כו'. אך הענין הוא, דאף שמדת מלכו' היא מחיי' כל הנבראים כו', בזה היא משונה מכל המדות, שלית לה מגרמה כלום, ופי' שכל המדו' שהם חו"ג כו' יכולים להיות אף בלא עם שאף שאין כלל למי שישפיע החדס כו' אעפ"כ ישנה להמדה בשלימו' שהוא נדיב לב בטבע שאם הי' צריך איזה אדם לקבל שפע ממנו היה משפיע לו כו' ולכן אף שאין אדם צריך לקבל ממנו ישנה להמדת חסד בו בלב בשלימו' שהוא נדיב לב בטבע וד"ל, וכן כולם, משא"כ המדת מלכות שאינה נתהוה כ"א מן העם דייקא, שאין מלך בלא עם, ופי' שהמדת מלכו' הוא המדת התנשאו' להתנשא על העם ולמלוך עליהם בהתנשאו' כו', ואימתי שייך מדה זו של מלוכה כשיש עם דוקא על מי למלוך כו' שאז דייקא מתהוה מדה זו להתנשא ולמלוך כו' אבל כשאין עם כלל על מי למלוך כו' אז אין שייך המדה זו של מלוכה כלל וד"ל שעיקר התהות המדת מלכו' הוא מן העם כשיש עם כו' כנ"ל אבל בלא עם אין שייך מדה זו כלל כי אין מלך כו' ואינה מתהוה כ"א מן העים כנ"ל [משא"כ בשאר המדו' כמו מדת חסד כו' הרי ישנה להמדה גם כשלא יש למי לקבל שהוא נדיב לב בטבע רק כשיש מי שיקבל אז מתגלה מדת חסדו כו' אבל במדת מלכו' אינה מתהוה כלל כ"א כשיש עם כו' כנ"ל וד"ל] וזוהי משנז' בווהר דמלכו' לית לה מגרמ"ה כלום שאף שהיא מחיה את כולם כו' אך בזה היא משונה מכל המדו' כו' שלית לה מגרמ"ה כלום כ"א שמקבלת מן העם (דכשיש עם יש שייכו' למדת מלכו' משא"כ בלא עם כנ"ל) דכשיש עם או יש שייכו' למדת מלכות ומדה זו גופא היא מחייהם אבל בלא עם אין שייך לשו' מלוכה כלל כי אין על מי למלוך כו' וזהו דלית לה מגרמה כלום וד"ל.

אך אעפ"כ אינו מובן היטב דהלא מה שאמרו ז"ל דלית לה מגרמ"ה כלום, הפי' הוא שאין לה מגרמ"ה כו' כ"א מה שמקבלת השפעת מ"ד מלמעלה, ולפי הנ"ל הוא שאין לה מגרמה כו' כ"א מה שמקבלת מן העם דלמטה שע"י העם היא מתהוה ומתנשא למלוך כו'. וצריך להבין כ"ז היטב וגם צ"ל ההפרש בין השגת הנביאי' להשגת החכמי' כמו רשב"י וחביריו כו', דהנה שרש השגתם של כל הנביאי' הוא רק מנו"ה דבי"ע (כידוע) רק החילוק ביניהם הוא בהתלבשו', שהשגתו של ישעי' היה בכריאה פי' שראה האורו' דאצי' איך כשהם מלובשי' בכריאה והשגתו של יחזקאל היה שראה האורו' דאצילות איך שהם מלובשי' ביצירה, וזהו החילוק הוא רק בהתלבשו' כו' אבל שרש כולם הוא הכל מנו"ה דבי"ע שראו בהם האורו' דאצילו' כו' כנ"ל (שבזה אין חילוק רק שזה ראה איך שמלובשי' בכריא' וזה ראה איך שמלובשי' ביצירה כו' וד"ל), לבר ממהה רע"ה שלא קם עוד נביא כו',

שהשגתו היתה נעלה מהם, שהשיג את יסוד אבא דאצילות איך שהוא מלוכב בז"א כו' (שהוא בחי' מ"ה ונחננו מ"ה כו'), אך גם מרע"ה לא השיג כ"א רק חיצוניו' יסוד אבא שהוא איך כשהוא מלוכב בז"א (שהוא איך כשמלוכב בנ"ה כו') כו', אבל פנימיו' יסוד אבא לא היה יכול לראו' כדכתי' ופני' לא יראה כו', ואותו שנכנסו לפרדס שלא היו נביאי' כו' לא השיגו רק האורו' דיצירה בלבד שזוהי בחי' רוה"ק שהוא ביצירה וד"ל (ולא כהנביאי' שאף יחזקאל שהשיג ביצירה השיג שם אורו' דאצי' שנתלכשו ביצירה כנ"ל ואלו לא השיגו רק אורו' דיצירה ביצירה בלבד וד"ל). ועתה אינו מוכן, שרשב"י וחביריו לא היו נביאי' (ואפשר לא הי' רשב"י בפרדס ואף שהי' הלא לא השיגו שם רק אורו' דיצירה כו' כנ"ל) ולפי שנו' באד"ר כו' השיג השגו' גבוהי' ונעלים מהשגת הנביאים, שמדבר באד"ר בפרצופי א"א וע"י וא"ק כו' שלמעלה מהשגת הנביאים כו' שהנביאי' לא השיגו רק מנו"ה • בלבד (שאף מרע"ה לא השיג רק אחוריי' דיסוד אבא שבנו"ה דאצי' כנ"ל) ואף שארז"ל חכם עדיף מנביא הלא הנביאי' היו ג"כ חכמים כו'. אך הענין הוא דההפרש בין השגת הנביאים להשגת החכמים כמו רשב"י וחביריו (או כמו השגת האריז"ל) כו' הוא החילוק בין השגת מציאותו ית' להשגת מהותו ית', שהנביאי' מה שהשיגו השיגו מהותו ממש, לכך לא השיגו מאד נעלה כ"א שרש השגתם הוא מנו"ה דבי"ע שהשיגו בהם אורו' דאצילות כנ"ל שישעי' השיג איך כשהם מלוכבי' כבריאה ויחזקאל ביצירה כו', אך מה שהשיגו אותו המהות ממש, והשגת החכמי' כמו רשב"י וחביריו כו' אף שהשיגו מאד נעלה מהשגת הנביאי' שהשיגו פרצופי דא"א וע"י וא"ק כו', אך לא השיגו רק מציאותו ולא מהותו ממש. ובאור הדבר, שמציאות נק' כמו שאנו משיגי' ויודעי' שיש מדת מלכות דאצילות שמחיה את עולמו' בי"ע, ומשיגי' אנו איכות המציאות של מדת מלכו' שהוא מדת התנשאות למלוך על העם כי אין מלך בלא עם כו', וזוהי נק' שמשיגי' רק מציאו' המדה זו פי' שיודעי' אנחנו שיש מדה זו כנ"ל אבל אין יודעי' ומשיגי' מהות המדה זו ממש כי א"א לנו להשיג מהו' המדת מלכו' דאצי', כי כמו שמציירי' אנו בשכל הוא מגושם מאד (שמציירי' כבגשמיו' מדת התנשאו' שמיכאל משתחוה כו' והוא כ"ה מתנשא עליהם כו' ובאמת הוא מגושם נגדו ית' שאינו כן לא מיני' ולא מקצתי' וד"ל) כי אינו כן למעלה לא מיני' ולא מקצתי' כדמיונונו שא"א לנו לתפוס בשכלנו מהות המדת מלכו' שלמעלה ממש, כי בגשמיות המלך שמתנשא על העם, אינו מחייה את העם בהתנשאותו עליהם, ולמעלה הוא בזה גופא שהוא מתנשא עלינו שמולך עלינו כו' הוא מחיה אותנו ממש שזה חיינו ממש מה שמתנשא כו' שהתנשאו' שלו ית' הוא גופא מחיינו כולם כו' מאין ליש ממש, וזה א"א להשיג על בורי' המהו' ממש (שא"א להשיג שהמד' התנשאו' גופא מחיי' את כל הנבראי' משא"כ בכו"ד וד"ל) כ"א רק מציאותו ית' שאנו משיגי' איכות המציאו' של מדת מלכו' שיש מדת מלכו' שהיא מדת

ההתנשאו' כו' ואין אנו משיגי' מהותה ממש כי רק דברה תורה כלשון בני אדם אבל אין מהותה לא מיני' ולא מקצת' כדמיוננו כנ"ל וד"ל. וכמ"כ השגת חכמה עילאה אין משיגי' כ"א מציאותה ולא מהותה ממש כי הוא חכיים ולא בחכמה ידיעא, שהחכמה הגשמי' של האדם אינו מהוה שום דבר כלל, משא"כ החכמה עילאה ית' היא תחי' כו' שהיא מהוה נשמו' כו', וכן בהשתלשלו' המדרגו' נתהוה מחכמ' כו' שמין ומי"ם שנק' חכמה שנמשכו ונתהוה בהשתלשלו' מח"ע וזה א"א למוח להשיג על בורי' שמחכמה יתהוו נשמו' כו' או השמן ומים כו' ואין משיגי' רק מציאותה שיש בחי' ח"ע אבל לא מהותה ממש שא"א ליתתפס כלל כנ"ל וד"ל.

ועד"ז היה כל השגו' חז"ל כמו רשבי' וחביריו שהשיגו מאד נעלה עד א"ק כו' אך השיגו רק המציאות בלבד ולא המהות ממש, אבל השגת הנביאי' אף שהשיגו למטה ממה שהשיגו חז"ל כמו רשבי' כו' [שאז גם הם היו חכמי' והשיגו מציאו' למעלה כו' רק המהו' לא השיגו למטה כו' וד"ל] אך מה שהשיגו כו' השיגו המהו' ממש כדכתי' בישעי' ואראה את אדני' יושב על כסא רם כו', פי' שישעי' ראה ממש המהו' של אדני' שהוא מדת מלכות דאצילות איך כשהוא יושב על כסא רם כו' שהוא איך שמלוכש מלכו' דאצילות בכריאה (שכסא רם הוא כריאה כידוע) וראה ממש מהותה ממש כנ"ל וד"ל. וכן יחזקאל ראה מהותה ממש איך כשהיא מלוכשת ביצירה כנ"ל והשיגו מהותה ממש ולא מציאותה וזה ואראה ממ"ש כו' וד"ל וד"ל, וזה א"א להשיג כ"א רק הנביאי' השיגו זאת שהשיגו מהותה ממש, אבל החכמי' אינם משיגי' רק מציאותה בלבד כנ"ל שהשיגו המציאו' של מדת מלכו' שהוא מדת התנשאו' למלוך כו', אבל לא השיגו מהותה ממש שא"א להשיג שהמדת התנשאו' גופא מה שהוא מתנשא למלוך כו' היא גופא הוא החיות של כל הנבראי' כו', וזה א"א למוח להשיג על בורי' מהותה ממש, כי למטה בגשמיות כשהמלך מתנשא על העם למלוך אינה מחי' בהתנשאותו על העם כו' את העם כלל, ורק המדת התנשאותו כו' מחיה אותו בלבד כנראה שכשהאדם הוא בהתנשאו' אז מצהיב פניו (שמשנתנה פניו ע"י ההתנשאו' כו') שהוא ע"י ההתנשאו' שהיא גופא מחייהו ולכן מצהיב פניו כו', אבל אין מתפשט החיות של התנשאותו לזולתו להחיות לזולתו (כ"א רק את נפשו היא מחיי' כנ"ל כנרא' שמצהיב פניו כו') אבל למעלה המדת התנשאות גופא היא היא המחיה את כל הנבראי' כו' (שהיא משפיע לזולתה וד"ל) ולכך א"א להשיג מהותה ממש כ"א רק מציאותה בלבד, ורק הנביאי' השיגו מהותה ממש כנ"ל דכתי' בישעי' ואראה את אדני' יושב על כסא רם כו' שראה ממש כנ"ל וד"ל.

ועתה יובן היטב משנ"ל דמלכו' לית לה מגרמה כלום כ"א מה שמקבלת השפעת מ"ד מלמעלה כו', ופי' כנו' במ"א שאין הפי' שלית לה

מגרמ"ה כו' שאין לה אורה בעצמה כלל, כ"א הפי' הוא, שיש לה אור שלה בעצמה רק שאין לה כח להאיר למטה לנבראי' כו' אור שלה בלתי שמקבלת תחלה הארת והשפעת מ"ד מלמעלה שכשמקבלת השפעת מ"ד מלמעלה כו' אז יש בה כח שתתפשט אור שלה לזולתה להחיות לנבראי' כו' (וכנו' במ"א) כמשל הלבנה שמקבלת אור מן השמש, והנה בהלבנה עצמה יש אור שלה ממש אך אין בה כח להאיר אור שלה על הארץ בלתי שמקבלת תחלה הארה מן השמש ואחר קבלתה הארה מן השמש אז היא מאירה אור שלה על הארץ כו' (כנו' בספרי התכונה) כמ"כ הוא למעלה במדת מלכות דאצילות שהיא מדת התנשאו' למלוך כו', ולית לה מגרמ"ה כלום, פי' שאין בה בעצמה כח להשפיע חיות לזולתה ע"י מדת ההתנשאו' שההתנשאו' גופא יתפשט להחיות לזולתה כנ"ל בלתי שנשפע לה תחלה מ"ד, ופי' שהמ"ד הוא שנשפעי' בה כל האורו' עליוני' שכל הספי' שלמעלה, שהוא השפעת הרצון בה שרוצה למלוך כו' וכן השפעת המחשבה בה שעלה במחשבה כו' אנא אמלוך כו' וכן נשפע בה מדת החסד כדכתי' עולם חסד יבנה וד"ל, וכן נשפע בה אף התענוג שמתענג מן המלוכה וההתנשאו' כו', וע"י שנשפעי' כל האורו' הנ"ל בה אז יש בה כח להשפיע לזולתה פי' שתחי' במדת התנשאותה גופא את כל הנבראי' כנ"ל אבל לית לה מגרמ"ה כלום כו' פי' שבלא השפעת מ"ד הנ"ל אין בה בעצמה כח להחיות כו' ולהשפיע לזולתה כנ"ל וד"ל.

ועתה צריך להבין ענין פסח ומצה, שבפסח הוא הכל המשכת מוחי' דאוי"א כו', שהם ב' קוין חח"ן ובג"ה כו', ופי' שבינה נק' י"ש כו' שהוא ההתבוננו' בא"ס ב"ה שבא לכלל השגה ממש שנתפס בשכלו גדולת א"ס ב"ה מציאותו ית' כו', ובינה דינין מתערי' מינה, פי' שע"י שנתפסת ההתבוננות היטב במוחו יתלהב מזה בהתלהבו' אהבה עזה ברשפי אש אליו ית', וזוהי בחי' בינ"ה שהיא שרש ומקור לגבורו' (שאף שהיא בחי' חסדי' אך היא מקור לגבורו' כו') שזוהי הקו בג"ה כו' והוא מפני שבינה היא בחי' שמיע"ה שהשמיעה היא מרחוק כאדם השומע איזה דבר כו' והוא מרחוק ממנה כו' שזוהי כמ"כ ההבנה בשכל את מציאותו ית' שהוא רק בחי' שמיעה בלבד שהוא מרחוק (כנו' במ"א בארוכה ע"ש), ולכך בינה דינין מתערי' מינה שהיא מקור הגבורו' שהוא הקו בג"ה כו', מפני שכל דבר שמרחוק גדלה ההתלהבו' בבחי' גבורו' ביתר שאת מכמו שהוא מקרוב לאותו דבר בבחי' ראי' כמשי"ת, שמחמת שהוא רק משיג את מציאותו ית' בהתבוננו' שכלו שהוא רק בחי' שמיעה בלבד כנ"ל לכך מתלהב יותר באהבה עזה בבחי' גבורו' כנ"ל, וד"ל. [וכנו' במ"א באריכו' יותר, כמשל הבן כשהוא רחוק מאביו אז הוא מתלהב באהבה עזה ברשפיי' לראותו כו' אבל כשבא מקרוב לאביו שרואהו כו' אז הוא בקרירו' תכלית הביטול שבטל לגמרי כו' ע"ש וד"ל]. אבל חכמ"ה היא בחי' ראייה שהוא השגת הביטול בבחי' ראייה כו', ולכך היא בחי' קרירו' כו'.

מקור החסדי' קו ימין חח"ן כו', מפני שאינו דומה שמיעה לראיי' כו', שראיי' היא מקרוב שרואה את הדבר ממש (שהוא קרוב כו') ולכך הוא בטל בתכלית בבחי' מ"ה כדכתי' ונחנו מ"ה, ואינו יכול ליגבה א"ע להתלהב באהבה כו' שאין בו כח להתלהב כלל כ"א הוא בטל בתכלית בבחי' ראי' בחי' מציאותו ית' (ומחמת שהוא מקרוב בבחי' ראי' לכך אין לו הגבהת הלב לאהוב כו' שבטל מכל וכל בבחי' מ"ה וכנז' במ"א בארוכה ע"ש). וזהו בחי' מוחי' דאוי"א כנ"ל שבינה היא בחי' שמיעה שהוא ההבנה שנתפסת בשכלו מציאותו ית' כנ"ל ולכך דיני' מתערי' מינה שהוא ההתלהבו' ברשפי אש בבחי' גבורו' שהיא קו שמאל בג"ה כו' (שהיא מקור הגבורו' כנ"ל) שהוא מפני הריחוק ששמיעה הוא מרחוק (והיא בחי' יש לגבי חכמה כידוע) כנ"ל וד"ל משא"כ החכמה היא בחי' ראי' תכלית הביטול שאינו דומה שמיעה לראייה ולכך חכמ' היא בחי' קרירו' (שראייה הוא מקרוב כו') שהיא מקור החסדי' שהוא קו ימין חח"ן כו' וד"ל. וכמו שהמוחי' דאוי"א הם ישנם בנפש האדם בהשגת מציאותו של הקדב"ה כמ"כ ישנם להחוי"ב במהו' אור א"ס ב"ה (שבינה הוא כשנאצל ממנו ית' בחי' השגה ממש במהותו כו' וחכמה הוא בחי' ראי' תכלית הביטול כו' ושניהם הם במהו' אור א"ס ב"ה ממש וד"ל) וזהו המוחי' דאוי"א נק' י"ה מן ש' הוי' ב"ה, שהיו"ד ראשונה של ש' הוי' ב"ה, הוא בחי' חכמה בחי' מ"ה שהוא בחי' ראי' שהוא בחי' ירא"ה עילאה ירא' בושת כו', והה"א דש' הוי' ב"ה הוא בחי' בינה שמינה דיני' מתערי' והוא האהבה עזה כנ"ל שי"ה הוא ירא"ה עילאה ואהבה כו', והו"ה דש' הוי' ב"ה הוא בחי' תורה ומצות כו' וד"ל. ואור א"ס ב"ה בעצמו הוא למעלה אף מהכת"ר שנק' סתימו דכל סתימי' כו', פי' כת"ר נק' סתימו' שהוא למעלה מחכמ"ה (שהוא למעלה מן ההשגה) בחי' איין כו', ואור א"ס ב"ה בעצמו הוא למעלה אף מהכת"ר לכך נק' סתימו' דכל סתימיין וד"ל (פי' שהוא למעלה מן למעלה מן ההשגה כנ"ל וד"ל).

והנה כשהמוחי' דאוי"א הנ"ל נמשכי' לז"א להיות מוחי' לז"א כו', הם עוברים דרך הגרוין כו' וכשהם עדיין בגרוין אז הוא נק' בחי' מצריים שהוא מיצר הגרוין כו' (כנז' בע"ח ע"ש) וכשיוצאי' מהגרון לז"א אז הוא נק' בחי' יצ"מ כו' ובאור הדבר הוא עד"מ גידי המוח מתפשטים בכל הרמ"ח איברים, והם הגידי' שבהם הולך הד"ם שהדם הוא הנפש שמחי' את כל האיברים והם נמשכי' הכל מן המוח לכל הרמ"ח איברי' להחיותם כו', ויש גידי' שנמשכי' מן המוח לכל האיברי' ואין בהם דם כ"א רק חיות רוחני בלבד שבהם יורד החיות רוחני לכל האיברי' כו' ונק' בע"ח עורקים כו' (ע"ש) ויש גידי' הנמשכי' ממוח לכל האיברי' והם נק' גידי הרגשה כו', שהוא כמו החוש המישוש באיברי' כו' [כמו ביד יש חוש המישוש כו'] שהמישוש הוא הרגשת המוח כו' (ומוכרח להיות בגשמיו' כלי שבו נמשך הרגשת המוח כו' כמו כשהיד ממשש תיכף מרגיש המוח, מוכרח להיות כלי בגשמיו' הממשיך הרגשת המוח ליד שעי' מישוש היד ירגיש המוח וד"ל) שהמשכת

הרגשת המוח הוא ע"י גידי הרגשה שע"י מרגיש המוח במישוש האיברי' כו', וד"ל. וכן הרגשת כאב כו' כדומה שכואב לו הרגל מרגיש המוח את הכאב כו' הוא ג"כ ע"י גידי הרגשה שדרך הם מרגיש המוח את כאב הרגל כו' וד"ל (שהגידי' הנ"ל מחברי' את המוח שיתפשט בכל האיברי' כנ"ל), וכן ניכר התפשטו' הרצון שבמוח בכל האיברי' שכפי הרצון שבמוח שיתנונע האבר כן תיכף מתנונע האבר ההוא (שרוצה שיתנונע כדומה וד"ל) הוא הכל ע"י הגידי' הנ"ל שע"י מתפשט המוח בכל האיברי' כנ"ל [שמה שמתנונע האבר תיכף כשעולה ברצונו שיתנונע הוא שמתפשט בהאבר ההוא הרצון כו' של המוח כנ"ל וד"ל] וד"ל. אך בזה יש חילוק בין האיברי' שלא כל האיברים שוה כזה ההתפשטו' של המוח בהם, שבעקביים וריאה אין מתפשט כ"כ המוח בהם שאינם מתפעלי' כ"כ מרצונו (כי כשירצה שיתנונע הריאה לא תתפעל כלל הריאה מזה כו' כ"א כשתינונע כל גופו כו' כנו' במ"א ע"ש) כמו שאר האיברי' כו' שבהם המשכת המוח מעט מכל האיברי' כו' וד"ל, וכמו שמגשמיות המוח נמשך ומתפשט בכל האיברים גשמיים כנ"ל, כמ"כ ממש מרוחניו' המוח נמשך ומתפשט בכל האיברי' רוחניו' כו' ופי' כנראה שכשהוא בשמחה וחדוה (שהשמחה היא במוח ולב) אזי הוא מספק כף אל כף בהידים, נמצא שהשמחה שבמוחו ולבו מתפשטת גם בהידים ג"כ שמספק בידו' כף אל כף מחמת השמח' כו', נמצא שמלוכש בהידי' ג"כ השמחה של המוח כו' שכפי אופן השמחה שבמוח כן ממש היא בהידי' [שלפי אופן השמח' שבמוח כן מספקי' הידי' ממש ונמצא שיש השמחה שבמוח בידו' והוא שנמשך מן המוח לידי' וד"ל] וכן ברגלים שבעת השמחה הרגלים מרקדין נמצא שהשמחה שבמוח מתפשטת בהרגלים ג"כ שמרקדין ע"י השמחה כו' ולפי אופן השמחה שבמוח ממש כזה האופן מרקדין הרגלי' [שהרקידה היא ג"כ בשכל כלפי שהשמחה היא במוח כאופן הזה מרקדין הרגלי' כשכל ההוא ממש וד"ל נמצא שמתפשט השכל של השמחה ברגלי' ממש וד"ל] וכן בהיפוך כשהוא בעצבו' מספקין הידים בתנועה אחרת בעצבו' (נמצא שמתפשט מהמוח בהידי' ורגלי' כדומה ממש שנרגש השכל של המוח בסיפוק הידי' שאם במוחו הוא שמח כמ"כ התנועה של סיפוק הידי' הוא בתנועה של שמחה וכן להיפך כשהוא בעצבו' כן מורי' הידי' בתנועתם ג"כ עצבו' וד"ל), ועוד כלי רוחני יותר שבו מתפשט ממוח הרוחני הוא הקול שמעורר הכונה שבמוח, ופי' כמו שכשהוא מתכוונן איזה השגת שכל בגדולת א"ס ב"ה, הנה בעת שחושב במחשבתו בלבד את השכל ההוא אין מתפעלת הלב כלל מן השכל ההוא, וכאשר מוציא אותו שכל ממש בקולו בניגון כו' אזי מתפעלת לבבו מאד מן אותו שכל ממש שחשב תחלה, ואעפ"כ תחלה קודם שהוציאו בקול וניגון לא התפעל לבבו כלל ממנו ואח"כ כשאומרו בקול וניגון מתפעלת ממנו לבבו במאד, והוא מפני שמוחי' דאבא מלובשים בקול דוקא ולכן הוא מעורר את הכונה של המוח ממש שע"י הקול מתעוררת ומתפעלת הלב מן אותו השכל כו' שבהקול מלוכש השכל ממש וד"ל. וזוהי נק' בחי' מצריים מיצר הגרון פי' הגרון הוא הקול, שכשהמוחי' מלוכשי' בגרון

שהוא הקול שמעורר את הכונה של המוח שע"י הקול וניגון דוקא מתפעל במוחו מן השגתו כו' כנ"ל הוא בחי' מצרי"ם [וכן השאר הנ"ל התפשטו] המוח בסיפוק הידי' ורקידת הרגלי' כו' זוהי הכל בחי' מצרי' קטנו' המוחי' שמתלבש ביד' או ברגלי' וד"ל] פי' שהוא בחי' מיצר וקטנות המוחי' מאד שמתלבשי' בקול וניגון כו' (ומה שהלויים היו מנגנים בכ"ש כו' הקול דלויים הי' לבדוחי' כו' שהיינו בחי' המתקו' הגבורו' כו'), והוא כמו למשל שמלבישי' את המלך בלבוש שק ומוליכי' אותו בשבי' כו' שאעפ"י שהוא אסור בכבלי ברזל ולבוש לבוש שק כו' אעפ"כ הוא נק' מלך רק שהוא בשבי' כו', כמ"כ כשמלובשי' המוחי' דאבא בגרון שהוא הקול כו', אז הוא בחי' גלות מצרי"ם שהוא מיצר הגרון שמלוכש בלבוש זר (שהוא מלוכש בהקול שהוא נק' לבוש שק נגדו וד"ל) וד"ל ואך אעפ"י שמלוכש בלבוש ש"ק בכחי' מיצר הגרון הוא נק' מלך שבו אין שינוי שהוא בחי' מוחי' רק שהם כגלות אז בכחי' קטנו' בגרון כו' וד"ל.

ייציאת מצרי"ם הוא כשיוצאי' המוחי' או"א מהגרון לידי גילוי בז"א שהוא הלב בלתי המצרי' הנ"ל שהוא הגרון הנ"ל פי' שירד מן המוח ללב בלי עיכוב הגרון, שכפי שהמוחי' הם במוח כן נמשכי' ללב ומתפעלת הלב מזה בלא קול וניגון כלל וד"ל וזוהי ענין הפסח שהי' התגלו' המוחי' דאו"א בז"א בכחי' גילוי כו' שהוא יצ"מ (שבלא קול וניגון מתפעלת הלב מן המוח עצמו וד"ל) וד"ל.

ועתה צ"ל ענין דמצה כו', דהנה בעוכדא דלתתא מעוררי' כן לעילא, ופי' שבפסח צריכי' להמשיך מוחי' דאבא כנ"ל, וזוהי מצות אכילת מצה שהיא בחי' קטנות דאבא כו', ופי' כמארו"ל שאין החינוק יודע לקרות לאבא ואימא אא"כ טעמו טעם דגין כו' פי' שנפל בשבירת הכלים ההכרה שיכיר לאו"א כו' בהדגן הגשמי שע"י אכילתו הדגן מכיר עי"ז אביו ואמו כו' (שההכרה כו' בו הוא מן טעם הדגן דוקא שנפל ההכרה כו' בשבירת הכלי' בטעם הדגן כו' וד"ל) וכמו שבאכילת חמץ הנעשה מדגן כו' מכיר אבא ואימא גשמיים כמ"כ באכילת מצה מכיר אבא ואימא שלמעלה כו', ופי' שזוהי ההפרש בין חמץ למצה, הוא שחמץ הוא בחי' גדלו' השכל שיש בו טעם כו', ובשאור הוא בחי' ההתנשאו' כו', אבל במצה אין בה טעם כו' [וגם אין בה בחי' התנשאו' כו' שאינה מגבה' כשאור כו'] והיא נק' לחמא דמהימנות"א כו', ופי' שמצה הוא בחי' קטנו' דאבא שאין בה טעם כלל, והוא מפני שהוא למעלה מן הטעם כו' שהוא בחי' אבא שהוא מקור השכל (למעלה מן השכל כו') אך הוא בכחי' קטנות במצה כו' שזוהי בחי' אמונה שהיא למעלה מן השכל ורק היא בחי' קטנות וד"ל, ולכן ע"י אכילת מצה ממשיכי' מוחי' דאבא כנ"ל וד"ל.

והד' כוסות הם בחי' מוחי' דאימא שאימא היא מקור הגבורו' שהיא מקו שמאל בגי'ה כו' [כנ"ל שבינה דינין מתערי' מינה שהוא ההתלהבו'

באהבה עזה בגבורו' כו' ע"ש], וכולם (המוחי' דאו"א) מתגלים כלם שלא ע"י בחי' מצריים הנ"ל (שהוא מיצר הגרון כ"א נמשכו המוחי' דאו"א ללב בלא כו' שהלב מקבל ממוחי' דאו"א בעצמו כנ"ל שלא ע"י הגרון כנ"ל) וד"ל. והוא הדילוג דפסח כו' וד"ל, וגם הדילוג דפסח הוא שבפסח הוא בלא סדר והדרגה כלל, כי הרי קטנות דאבא דמצה היה צריך להיות קודם לגדלו' דכוס דקידוש כו', אך הענין הוא, עדי"מ הבע"ת התלהבותו והתפעלותו הוא שלא בהדרגה וסדר כלל כנז' בזהר שבע"ת הם ברגעא חדא כו' כמו תשובתו דר' אלעזר בן דרודייא כו' שהיה התלהבותו והתפעלותו שלא בהדרגה וסדר כלל כ"א רק בפעם א' כו' משא"כ הצדיקי' גמורי' עבודתם הוא מדרגא לדרגא שהוא הכל בהדרגה וסדר מדרגא כו' ולא בפעם א' כו', וכמ"כ הוא בפסח הוא הדילוג שהוא בחי' בע"ת שהתלהבותו בפעם א' בלא סדר כו' משא"כ אח"כ הוא מתנהג בסדר והדרגה [שבצדיקי' הוא ממדרגה למדרגה הכל לפי ההתכוננו' כן הוא ההתלהבו' כו' וד"ל] שהם הז' שבועו' דספירה דכתי' ז' שבועו' תספור לך והם כל המדו' חסד שבחסד כו', שהוא בהדרגה ז' שבועו' כו' ובפסח הוא בבחי' דילוג בלא סדר שהוא בחי' בע"ת שבפעם א' כו' [שמה שאח"כ הוא בו' שבועו' כו' בסדר כו' היה בפסח בפעם א' בבחי' דילוג וד"ל] וטעם הדילוג (נז' בקבלה) לפי שבמצרים הנ"ל היה הקטנות גבלעת באיברי' כו' לכך קדמה הגדלות כו' וד"ל.

להבין* ענין פסח ומצה הנה מתחלה יש להקדים ענין הי"ס הנאצלים שאינן מתגלים בכ"ע רק בחי' מציאותן ולא מהותן, וביאור הדברים הנה יש להבין במ"ש בזהר דמדת מל' דאצי' הוא אספקלריא דלא נהרא כו' ולית לה מגרמה כלום כו' וידעו ביאור דבר זה שהוא ענין אין מלך בלא עם פי' עדי"מ המלך בלא אנשים אין לו על מי להתפשט מדת ההתנשאות ולא נק' אז בשם מלך כלל אלא הוא כשאר אנשים א"כ עיקר הסיבה למדת ההתנשאות של המל' הוא ע"י העבדים מלמטה למעלה וזהו לית לה מגרמה כלום כ"א ע"י העלאות מ"ן מלמטה כו' ובאמת אין הפירוש כן אלא לית לה ההשפעה להחיות רוח שפלים דבי"ע בלתי שתקבל הארה בעצמה תחלה מן המשפיע דאדם דאצי' והיינו דלא נהרא זי"ו הלבנה שלא תאיר הארתה על הארץ אם לא שקבלה אור השמש בעצמותה כו' וכמ"ש במ"א א"כ סיבת ההתנשאות של מדת מל' דאצי' באה מלמעלה ולא מלמטה כו' וגם יש עוד להבין ענין אחר והוא אשר ידוע דהנביאים ישעי' ויחזקאל וכדומה היו משיגים בנבואתם הארות האצי' שבבריאה ויצירה בבחי' גילוי גמור ישעי' בנו"ה דבריאה

(*) נוסחא שני' מדי' שלפניו מעמוד רפ ואלך — קטע המתחלת ועתה צ"ל ענין פסח ומצה. וראה לקמן בהוספות ע' תט קיצור מכ"כ אדמו"ר הצ"צ.

ויחזקאל בנו"ה דיצירה וכן שאר הנביאים וכולם לא נבאו למעלה מבחי' נו"ה דאצי' כי גם משה רבן של הנביאים שהיתה נבואתו בבחי' יסוד אב"א שבנה"י דז"א וגם זאת לא היתה אלא בבחי' אחורי' וכמ"ש וראיתי אחורי לפני לא יראו וכידוע וא"כ למה אנו מוצאים בדורות האחרוני' כמו רשב"י וכדומה שהשיגו הגבה למעלה מנה"י דז"א כמבואר באד"ר שדברו בפרצופי' או"א עד א"ק כו' וידוע דגם שהשיגו ברוה"ק הרי אין רוה"ק אלא באורות דיצירה ואורות דבריאה עצמם לבד בלתי הארות אורות דאצי' כלל וכמבואר בפרקי היכלות דרנב"ה ודרי"ש כה"ג וגם אותם שנכנסו בפרד"ס שהכל הוא בהיכלות דבריאה ויצירה לבד והשיגו וראו אורות דבריאה ויצירה ולא השיגו אורות האצי' כלל כמבואר בכתבי האריז"ל. אך כל זה יובן עפ"י הקדמה אחת והיא אשר הגם שמבשרי אחזה אלוקה להבין ולהשכיל בספי' האצי' כידוע אין השגה זו שאנו משיגים בדרך משל משכל ומדות שבנפש האדם לערוך דוגמתם למעלה באצי' שכל ומדות כו' אלא השגות מציאותן לבד ולא השגות מהותן כלומר שאנו משיגים שיש מציאת שכל דאצי' ושממנו נמצאו כל הנמצאות דוגמת השכל באדם שיתהוו ממנו המדה אהבה וכדומה אבל אין אנו משיגים מהות השכל דאצי' איך הוא ומה הוא כי אין לדמותו כלל וכלל למהות שכל האדם לא מיני' ולא מקצתי' שהרי משכל דאצי' יתהוו מהות הנבראים מאין ליש וכידוע שהאור והמים ושמן בבריאה יצירה עשי' בכל עולם לפי ערכו יתייחסו כולם אל אור החכמה דאצי' שממנו נתהוו ותמיד החכמה תחי' ותהווה אותם מאין והרי מן שכל האדם לא יתהווה שום נברא כלל ולא יוכל ליתן חיות ושפע כלל כו' א"כ אין זה אלא ד"מ להשיג הדוגמא ממנו לשכל דאצי' אבל לא שיהי' ממהות שכל דאצי' לא מיני' ולא מקצתי' כלל כו' וכמו שהסומא יוכל להבין ולהשכיל מציאות האור והזוי במוחו אע"פ שלא ראה מאורות מימיו כשיסבירו איכותו כו' אבל לא יוכל להשיג מהות האור לעולם כמו ששיגנו הרואה כו' וד"ל.

ועד"ז השגות כל הנשמות ומלאכים עליונים דבי"ע אינם משיגים באורות דאצי' המהוה אותן מאין ליש כ"א השגת המציאות ולא השגות המהות ולזה אומרים איה מקום כבודו כי מהות האצי' קדוש ומובדל מהם לגמרי כו' ואמנם הנבואה בבחי' אצי' היתה השגת המהות באורות דאצי' ממש כאדם הרואה ראי' גשמיות לכך היתה בגילוי גמור בדמיון שבמוחו כמ"ש וביד הנביאים אדמה ולא בהשגה שכליות לבד כמ"ש במ"א אך לא היו יכולים להשיג המהות כ"א בהתלבשותו בכלים דיי"ס דבריאה או דיצירה במקום מדריגות נשמת אותו הנביא אם מכלים דיי"ס דבריאה או דיצירה אבל ע"י אותה הכלי הי' רואה ומשיג מהות אורות דאצי' היינו נו"ה דאצי' עצמן ומהותן כו' משא"כ מדריגת רוה"ק אינו משיג אלא מציאת אורות דאצי' לבד ואינו משיג מהותן כלל וכלל והיינו ע"י אורות דיצירה לבד שהי' רואה רי"ש כה"ג ורנב"ה מהותם בהיכלות דיצירה וידוע שמוסתר ונעלם באורות דיצי' אורות דאצי' בתכלית ההסתר וההעלם כי מבחי' כלים דאורות דאצי'

נשתלשלו נר"נ דבריאה י"ע כו' ועד"ז היתה השגות רשב"י הגבה למעלה גם בפרצופי או"א וא"א וא"ק כו' דהיינו בבחי' השגות מציאותן לבד ולא השגות מהותן כלל כו' וד"ל.

רבזה יובן ג"כ ענין לית לה מגרמה כלום בהיות כי מבשרי אחזה אלוקה כמו שההתנשאות על זולתו באדם התחתון יש בה תוספת חיות לנפש האדם שהרי אנו רואים בשרים הגדולים שיהי' התנשאות לבנו פיקוח ותענוג גדול לו ומקבל חיות גדול מזה יותר מכל תענוגי עוה"ז הגשמי' כאכילה ושתיה וכדומה ואמנם לא יוכל להחיות לזולתו בהתנשאות זו שהרי לא יקבל זולתו שום חיות ושפע מהתנשאותו עליו כו' וכשאנו מדמין לשער בנפשינו דוגמא זו במדת מל' העליונה בבחי' האצ"י שהוא ג"כ ענין מדת ההתנשאות אין מלך בלא עם כו' הרי מלכותו ית' בכל משלה להחיות הנבראים מאין ליש בהתנשאו' זו שמתנשא עליהם ונקי' שם מלכות עליהם כידוע וא"כ אין המשל דומה לנמשל כלל במהותן כ"א שמתוך משל התנשאות האדם יוכל להשיג מציאת התנשאות עליונה ולא מהותה כלל כו' כי מאחר שהשכל יקבל שפע ממנה הרי אין ההתנשאות מהות שכל וכנ"ל בארוכה ומאחר שכן לא יקשה ענין הנ"ל דאין מלך בלא עם באדם התחתון הרי האנשים היו במציאותן קודם שקבלוהו למלך עליהם כו' אבל למעלה הרי התהוות הנבראים היתה ממדת ההתנשאות א"כ מהיכן הי' גרמא למדה זו כו' אך הענין הוא דההתנשאות היא מדה כשאר המדות חסד גבורה אמנם טבע מדה זו בזאת משונה היא מהם שמעצמה לא תתעורר להתנשאות ולהתפשט כ"א כאשר יבא בה הרצון במחשבה לומר אנא אמלוך כו' מפני שיקבל עונג וכדומה לזה מפני שרוצה להטיב חסדו שבלבבו לעם ורצה למלוך עליהם כו' הרי לית לה מגרמה כלום פי' מצד עצמותה אינה אלא בחי' כלי ואינה מתעוררת לשום שפע כ"א מה שיומשך בה מן המדות חו"ג או רצון ותענוג כו' אזי תהי' כלולה מי"ס רצון ותענוג של המלוכה וחו"ג שבמל' היינו לנבראים כו' ומחמת זה תמלוך ותתנשא וממילא יתהוו הנבראים מאין כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה פי' מה שנתעוררה מדת ההתנשאות דמל' דאצ"י הוא מפני הארת חסד עליון דז"א דאצ"י שהאיר בה ועי"ז חפץ בהתנשאות וכן עד"ז ברצון ותענוג העצמי כשנמשך להיות לו רצון ותענוג בהתנשאות כו' וד"ל משא"כ שארי המדות דאצ"י הם מהות דבר בפ"ע בלתי צריכי' להתעוררות מלמעלה עליהם כמו החסדן שמשפיע חסדו כו'.

ועתה יובן ששניהם אמת דכמו דלית לה מגרמה שום התעוררות להשפיע לתחתוני' בלתי שיבא לה הרצון והמדות עליוני' מלמעלה כן לאחר שנתהווה הנבראים לא תהי' בהתפשטות אורך ורוחב כ"א ע"י העלאות מ"ן מלמטה שימליכהו עליהם באמרם ה' מלך כו' אבל מצד עצמה לא תתעורר כלל וזהו אין מלך בלא עם שיעוררוהו להיות עליהם מלך כו' וד"ל.

ועתה יש להבין שרש ענין פסח ומצה וכללות הענין הוא דמוחין דא"א
 באין מן ההעלם לגילוי בלב דז"א ויוצא הוא ממצר דגרון כמבואר
 בכוונת דפסח, ומתחלה יש להבין ענין או"א איך נשתלשלו מאור א"ס, הנה
 מבשרי אחזה אלוקה דחו"ב שבאדם הם משיגים מציאות אור א"ס ולא מהותו
 וכנ"ל ודוגמת חו"ב שבנפש יובן ג"כ למעלה בחו"ב הנאצלים שמשגיגים מהות
 אור א"ס כו' בהיות כי ידוע דחכמה שבנפש הוא בחי' ראי' וכינה הוא בחי'
 שמיעה ואינה דומה כלל שמיעה לראיה שהרי כשישמע מזולתו איכות ומהות
 המלך באופנים פרטים יבין וישכיל הטיב מהות המלך ועכ"ז אינו דומה
 שמיעה זו לראי' כשרואה את מהות המלך ממש אע"פ שלא ניתוסף במוחו
 ולבבו שום התחדשות במלך מכמו שהבין בתחלה עפ"י השמיעה כמ"כ
 ההפרש בין בינה לחכמה כי הבינה הוא ההבנה וההשכלה שמבין בשכלו את
 הדבר והחכמה הוא בריקת השכל שאינו עדיין בבחי' שכל והבנה כלל והוא
 בחי' ראי' מקרוב במהות הדבר המובן אבל הבינה הוא בבחי' שמיעה מרחוק
 כו' וע"כ בזה יש הפרש ביניהם שע"י ההתבוננות בשכל והבנה יוליד
 ההתלהבות והוא התפעלות התשוקה נרגשת מחמת שהשמיעה מרחוק ממהות
 הדבר שתשוקתו אליו כו' אבל ע"י החכמה שבבחי' ראי' הוא בבחי' ביטול
 ממציאיותו מחמת הקירוב הגדול ואין לו כח להיות לו תשוקה והתלהבות כי
 נשאר כאבן דומם כאשר יתקרב לקום ולעמוד לפני המלך ממש משא"כ
 בשמיעה הי' לו תשוקה והתפעלות אליו כו' וכמ"ש במ"א ועד"ז יובן ג"כ
 בחו"ב הנאצלים שידוע ענין האצ"י אור החכמה מעצמות אור א"ס ב"ה הוא
 עדי"מ מכח החכמה שנמשכה מעצמות הנפש באדם התחתון והרי יש השגה
 לכח חכמה שבנפש במהות הנפש כו' כמ"כ עדי"מ אור א"ס ב"ה הוא בחי'
 העצמות שהוא הגבה מאד נעלה גם מן אור הכתר כידוע אך שנאצל ונמשך
 מאורו אור החכמה פי' כח החכמה והשכל להשיג במהות אור הא"ס בבחי'
 ראי' מקרוב אבל אור הבינה נאצלה בריחוק יותר דהיינו כח ההתבוננות
 באור א"ס איך הוא ומה הוא בחי' שמיעה והבנה מרחוק כנ"ל וד"ל וע"כ
 הבינה נק' יש להיות נולד ממנה בחי' ההתלהבות למעלה לצאת מן הכלי
 להתכלל באור א"ס המאצילה כו' ומינה דינין מתערין מצד גבורות
 שבהתלהבות כידוע והוא בחי' מוחין דאמא מקור הגבורות לכל הקו השמאלי
 בג"ה כידוע ואמנם מוחין דאבא מקור כל החסדים שבקו ימין חח"ן כו'
 להיות כי אין באור חכמה הנאצל בחי' גבורות ההתלהבות מפני גודל הקירוב
 אל אור א"ס אלא הוא בבחי' ביטול גדול כנ"ל והוא הטעם שנקראת חכמה
 כ"ח מ"ה כידוע וגם לטעם זה י"ה חו"ב הן אהוי"ר עליונים דיראה קדמה
 לאהבה כי הי' יראה פנימית מפני הביטול והה"א עילאה כינה כו' כמ"ש
 במ"א וד"ל והנה מוחין דא"א נמשכו להיות בחי' מוחין לז"א הם המדות
 חגית כידוע והרי שפע המוח ללב באדם התחתון עוברת השפע דרך מצר
 הגרון ששם הקול והוא ענין יצ"מ דהיינו יציאת המוחין ממצר דגרון שיהי'
 בלב כמו במוח בלתי מצרים כלל כו'.

וביאור הדברים הנה יוקדם הקדמה אחת והוא אשר ידוע בספרי הרפואות דג' מיני גידים נמשכו מן המוח שבראש לאברים שבגוף הא' גידי הדם והוא אשר יחי' האבר ממנו והב' גידי' שאין בהם דם רק רוח חיים ונק' עורקים כמ"ש בע"ח והג' גידי ההרגשה דהיינו מה שירגיש הכאב במוח בהכאת האצבע הוא לפי שיש גידים דקים מאד מתפשטים מגשמיות המוח שבראש לכל אבר ואבר ומהם הוא כח התנועה שבכל אבר לפשוט או לקמץ וגם מה שיוכל להניע כו' הכל הוא לפי שיש התחברות האברים עם המוח ע"י הגידים דקים הללו וביותר הם מורגשים בחוש המישוש כו' ולא בכל האברים הן מתפשטין בשוה כי בעקביי' הם מעט מזעיר ע"כ לא ירגיש המוח הכאב שבעקביים, וכן המכה שבריאיה לא ירגיש המוח כידוע מפני שאין שם גידים הללו כו' ונמצא אנו רואים שמגשמיות המוח יושלחו גידים גשמיים לעשות רצון המוח בכל האברים כנ"ל בתנועה והרגשה כו' כמ"כ אנו רואים שמרוחניות המוח יושלחו בחי' רוחניות השפע בעורקים שאין בהם אלא רוח חיים של המוח כו' בכל האברים שבגוף כי הלא אנו רואים כשיבא לאדם איזה שמחה פתאום יספוק ויטפח בידים ויכס זו בזו במהירות עצום כו' ואין לסיפור וטיפוח הידים ערך ודמיון כלל אל החדוה הרוחני שבלבבו שמחמת החדוה יתנענעם ממילא אברי הידים הגשמיים ויספקו בלתי שהי' לו הכנה מתחלה במוח ומחשבתו כשאר תנועות האברים עפ"י רצון המוח כי הרי תיכף ומיד בהעלות השמחה בלבבו יספוק בידיו בלתי שהי' כלל אפי' רגע כידוע ואין זה כ"א שמרוחניות המוח ישלח שפע רוחניות בעורקים שבידים עד שע"י התפעלות הרוחניות שבמוח ולב מיד יתפעל הרוחניות שבעורקים שביד ודוקא לכלי הידים יותר מכל האברים כי הן קרובים יותר להתפעלות זו כו' ובתנועה כזו דוקא להכות הידים זע"ז כו' כי הרי בעצבות שיבא לו פתאום יהי' הסיפוק בידיו באופן ותנועה אחרת כידוע וגם בשמחה יש רבות מדריגות כמו תנועת הרקידה ברגליו פתאום ע"י התפעלות הרוחניות שבמוח ולב אינה באה לאדם כ"א כאשר תגבר ההתפעלות ביותר במוח כו' וד"ל וכ"ז הנולד פתאום בידים ורגליים מן התפעלות המוח ולב הוא ע"י התחברות רוחני שיש ביניהם כדוגמת התחברות גשמי שע"י גידי ההרגשה כנ"ל וד"ל ועוד התחברות רוחני יותר יש בין המוח ואברים והוא הקול גשמי שיוצא מהקנה שבגרון ולב כי הלא אנו רואים שהקול הוא מעורר את הכוונה דהיינו כאשר יתבונן באיזה שכל שבמוחו בדבר חכמה אלקית בגדולת הבורא לא יתפעל מחמתו וכאשר יאמר בקול וניגון אותה החכמה אלקית בשבחו של מקום יתפעל מאד מאד ומה זו התחדשות הי' לן במוח השגתו באלקות באותו השבח באמרו בקול גשמי כו' וגם הלא אין ערוך ודמיון כלל לקול הגשמי מהבל גשמי שבה' מוצאות פה וגרון הגשמי לגבי השכל וחכמה אלקית עד שבאמצעות הקול יהי' שינוי ההתפעלות במוח ולב מאותו השכל האלקי כו' אין זהב כ"א שמן השכל הרוחני שבמוח נשלח כבר רוחניות השפע של השכל דרך הגרון ללב עד שבאמצעות הקול יוצא מהגרון מעורר הכוונה שבמוח בשכל הרוחני ויתפעל כו' נמצא יש התחברות רוחני לשכל

עם הגרון בקול היוצא ממנו עד שיעורר את הכוונה והיינו דוגמת התלבשות גשמיות המוח בגידי' של הרגשה כנ"ל כן נתלבש מן מהות השכל וכוונת שבמוח הרוחני בקול הגשמי והרי הקול לבוש לשכל הרוחני כמו שהגידי' הם לבושים להרוח החיים שבהם מן המוח הגשמי כו' ובגרון הוא עיקר משכן אותו כח הרוחני שבשכל בהסתר והעלם עד שבשמיעת הקול מהגרון יתפעל כל שומע השבח שהוא מה שלא הי' מתפעל אם הי' דברי השבח נאמרים בחשאי כו' וד"ל ונמצא מובן מכל הנ"ל שאותם כוחות רוחניות של המוח שנשלחו דרך הגרון ודרך גידים שבאברים הן בבחי' מצר ודוחק גדול בלבושים זרים הללו שאין ערוך להם כלל עם גופו ומהות של השכל כו' וגם אפי' לגבי עצמות התפעלות השכל אין להם ערוך כי מה שנראית ההתפעלות שכלו בתנועת סיפוק הידים או בניגון וקול דוקא הוא כנראה אור דרך מסך מבדיל עב מאד כו' שהרי עצם מהות ההתפעלות של השכל והלב המה רוחניי' מאד מבלתי יראה להם תנועה חושיות וכש"כ תנועה גשמיות כו' וד"ל והנמשל מכל זה יובן למעלה בהיות כי מוחין דאוי' דאצי' שולחים שפע הארתם מבחי' הכלים שלהם לכל אברי זיא עד"מ הנ"ל בגידים שביד כו' ועיקר פנימיות המוחין נמשכו ללב דזיא היינו שכל וטעם לאור חסד דאצי' ושכל וטעם לאור הגבורה כו' כידוע וכמו שנתבאר למעלה די'ש התחברות רוחני למוח עם הלב ע"י הגרון בקול כו' כמ"כ למעלה יש בחי' התחברות מוחין דאוי' במצר דגרון בקול כו' עד שהקול יעורר כוונת המוחין כנ"ל והיינו ענין קול ה' על המים קול ה' בכח כו' חו"ג להיות התעוררות המוחין ע"י ז' קולות דהוי' כו' וד"ל. ואמנם שיר הלויים שהי' בקול ה' ענין אחר והיינו להמתיק הגבורות ע"י נעימת קולם לבדוחי ולבסומי כו' וכמו עד"מ מי שהוא בעצבות גדול כשישמע קול ערב ונעים יבא עליו רוח חדוה ותענוג ויפול רוח העוצב ממנו כמו שהי' מנגן דוד לפני שאול כו' כן עד"מ היו נמתקין כל הדינין והקטרוגיין עליוני' ע"י שיר הלויים על הקרבן כי עוררו את החדוה והענוג העליון ע"י נעימת קולם כו' וזה אינו אלא בקול נעימה שבא מן התפעלות גלויי' בנפש אמנם קול המעורר הכוונה הוא אפי' בלא נעימה רק מפני שהושפל בו כח מן הכוונה כנ"ל וד"ל.

וזהו ענין יצ"מ פי' היציאה של המוחין עליונים דאוי' ממצר הגלות דלבושי' המצומצמי' הנ"ל בקול הגרון וכדומה אלא הי' התפעלות המוח בלב גלוי' מבלתי לבוש הקול מפני שאין מהצורך כלל לעורר את הכוונה כי כבר גלויות בלב בהתפעלות העצמי שבה כנ"ל וד"ל. וזהו כל עיקר ענין הפסח שהוא הדילוג הגדול של מוחין עליונים להיות שורין בלב דזיא דאצי' מבלתי יבואו תחלה במצרים דגרון כו' וכמשל המלך שהי' אסור בזיקים במאסר שהגם שבעצמות המלך אין שום שינוי אבל בלבושי' יש שינוי והוא הזיקים וכבלים והיכל המאסר כו' כמ"כ יציאת מן המצרים דקול וגרון הוא כיוצא מן המאסר והכבלים כו' וד"ל. ועתה יובן ענין מצה וכוסות שהן כדי להמשיך מוחין דאוי' בזיא שלא ע"י מצרים הנ"ל כי בעובדא תליא

מילתא ועל ידי המצה נמשך מוחין דקטנות דאבא וע"י כוס של קידוש מוחין דגדלות דאבא כמבואר בכוונת דפסח והי' מהראוי להקדים אכילת מצה דקטנות לקידוש דגדלות להיות השפע בהדרגה מנמוך לגבוה כו' אך לפי שאין סדר והדרגה כלל בפסח שהרי נק' פסח ע"ש הדילוג שלא בהדרגה כנ"ל וכמשי"ת בעז"ה ועוד טעם אחר לפי שהארה הקטנה של בחי' קטנות דאבא היתה נבלעת באברים מפני קוטנה במצרים דקליפה שהוא תכלית ההסתר והעלם כידוע בחי' פרעה האוחז במצר דגרון ומעכב הגילוי ללב כו' לכך אומרים קידוש בכוס של יין תחלה כדי להמשיך גדלות דאבא שהכוס הוא כלי אבא והיין דכוסות הן מוחין דאמא כו' שהיא הארה גדולה ונתבטל כל המצרים מפניהם כו' וד"ל.

ולהבין שורש ענין המצה מפני מה היא בחי' קטנות דאבא יש להקדים מארז"ל בתינוק שאינו יודע לקרות או"א עד שיטעום מטעם דגן כי בטעם דגן יש בו מהארת החכמה כידוע ולכך אינו יודע לקרות אבא שהוא חכמה שבנפש כשמכיר ויבין את אביו כו' עד שיטעום טעם דגן ודוקא הטעם שבלחם כי הטעמים בבחי' חכמה כידוע אבל המצה שהיא בלא טעם כלל נקראת לחמא דמהמנותא פ"י כי האמונה הוא למעלה מן הטעם ודעת רק ההתקשרות מחמת שנלקח ממנו ונמשך אחר מקור חוצבא כו' והוא בחי' ראי' שבחכמה מקרוב והיינו בחי' אבא מקור השכל הגלוי בטעם רק שנסתר ונעלם הוא באמונה בבחי' קטנות המוחין כו' וזהו ענין המצה לחם דחכמה בלא טעם ע"י האכילה יקרא לאבא עילאה להשיג מהות אור החכמה דאצי' ולא מציאותה לבד כמו שע"י הלחם גשמי יודע ומכיר תינוק אביו הגשמי כו' וד"ל משא"כ הלחם שיש בו טעם הוא רק בחי' היש שבחכמה ולא כ"ח מ"ה שהרי השאור שבעיסה הוא הנותן טעם והרי ע"י השאור נתפחת העיסה והוגבהה בבחי' יש ודבר מה כו' וכמ"כ עדי"מ הטעם הגלוי שבחכמה הוא בחי' יש ודבר אבל במצה שאין בה שאור להתנשאות הוא בחי' הביטול כ"ח מ"ה שבחכמה והיינו מהות אבא מקור השכל הנולד כידוע וד"ל. וענין ד' כוסות יין הן בחי' מוחין דאמא שגם הם יומשכו ללב בבחי' גילוי מן ההעלם בלתי מצרים כנ"ל והוא קו השמאלי מקור הגבורות דבינה גבורה הוד כו', אך מה שכוס של קידוש הוא בתחלה היינו כדי שע"י גדלות דאבא שבכוס יוכל אח"כ לקבל בנפשו האלקות בלחמא דמהמנותא שיאכל הארת מהות אבא בבחי' קטנות האמונה כנ"ל וד"ל. וכדי להבין שרש ענין הפסח בכללותו איך שהוא הדילוג הגדול שלא בהדרגה כלל כנ"ל יובן עדי"מ הבע"ת כשבא לו פתאום הרהור תשובה מעומקא דלבא אזי לא יהי' סדר כלל בעבודת ה' להיות התפעלות הלב אחר השכל והתבוננות אלא יהי' התפעלות בלא טעם ודעת כלל הגם שתחלת התעוררות שלו הי' מאיזה טעם ודעת כו' והטעם לזה הוא לפי שבעודנו קשור בעמקי תאות עוה"ז שהן תכלית ההיפוך בעבודת ה' וכשחוזר מהם להתקשר בה' אחד ה"ז ההיפוך מן הקצה לקצה ומגודל התחדשות הענין בעיניו בחידוש עצום ורב כו' ישכח על עצמותו

לגמרי ותהי' התפעלות שלו בלתי הדרגה כלל וכלל דהיינו שיתפעל מהשגה אלקות שאין בערך נפשו האלקות להתפעל ממנה וכדומה • והכל הוא מפני שנעתק ממקומו הראשון מאוד מושך בנפשו כח אלהית בתפלה בחילי' יתיר כמ"ש במדרש וכמשל הזוה' חץ בקשת כו' ואח"כ כשכלה התפעלות הראשונה החדשה ויבוא לעבוד ה' מצד עצמות נפשו האלהית ואזי יהיה בהדרגה וסדר שיתפעל רק לפי ערך התבוננות שלו כידוע וד"ל. ועד"ז יובן ההפרש בין פסח לשבועות כי בני ישראל היו בגלות מצרים בתכלית הירידה בנו"ן שערי טומאה וכאשר יצאו מן גודל דוחק המצרים כנ"ל משכו בנפשם גילוי אלהות בחילי' יתיר שלא לפי ערכם כלל כו'. לכך היה גילוי בחי' מהות מוחין דא"א דאצי' בלב דבני ישראל בלתי סדר הליכתן דרך מצרים הנ"ל אלא פסח ודילוג אותם כנ"ל משא"כ לאחר שכבר יצאו ממצרים ובאו להתקרב אל ה' מצד שורש נשמתם כתי' ו' שבועות תספר לך כו' דהיינו בהדרגה וסדר בתחלה לברר הטוב מן הרע דנוגה בספירות העומר כיום הראשון כאמרו היום יום א' כו' ואחר שנברר חסד שבחסד יתברר גבורה שבחסד כו' עד יום השבועות שהיו ראויות לקבל התורה כמ"ש בזוה' ודווקא עפ"י סדר ולא בדילוג או להקדים המאוחר בו' ספירות כו' אבל בפסח אין בזה הדרגה כלל וכלל גם להקדים המאוחר כנ"ל דבכוס דקידוש הקדים לקטנות דמצה כנ"ל וד"ל.

כדומה • והכל: ע"כ נמצא בכרך 623 ומכאן עד הסיום נעתק מכרך מס' 549.

בעזרת השם, חה"מ פסח

להבין* מ"ש בע"ח בענין המסך שבין האצי' לבריא' כו' ושרשו מבחי' החשמ"ל דאור הבינה כו'. הנה תחלה יש להבין איך שבהתהוות הנברא' יש מאין הוא יותר נעלה במדרגת גדולת א"ס ב"ה ממה שנאצלו

להבין: נמצא ג"כ בכרך 364 (לז, א) ושם רשום, תורת אדמור"ר מוהרי"ד נ"ע זיע"א.

נוסחא שניה

בעזרה"י יום ב' דחזה"מ של פסח

הנה תכלית העבודה שעתה הוא הכל להמשיך מן העולם לגילוי כו' (כנו"ב במ"א ע"ש), ולכך צריך להיות ההתבוננות מגדולתו ית', מדברים נמוכים שלמטה דוקא, פ"י שהוא ההתבוננות איך שמהוה מאין ליש גשמי ממש (שהם עולמו' שהם יש ממש ומתהוי' מאין כמשי"ת) שבוה ההתבוננות

הנאצלי' מא"ס ב"ה. כי הנה ידוע ענין האצילוי' כמ"ש ויאצל מן הרוח כו' שהי' רוחו של הזקנים קרוב למדרגת רוחו של משה בערך ומהות רק שהובדל והופרש חלק קטן מגדול כשלהבת קטני' ממדורה גדולה והי' כמו ענין עילה ועלול הידוע שהיה העלול תחלה כלול בעילתו ע"ד בכלל מאתיים מנה כו' ויצא אח"כ מן ההעלם לגילוי' כפרט היוצא מן הכלל כו' שאין ביציאה זו שום התחדשות גמורה שהרי היה מהו' הגלוי תחלה בהעלם ממש כמו שהוא אח"כ בגילוי' כמ"ש במ"א ממשל מחשבה שנתגלית בדיבור וכיוצא בזה משל השפעת שכל הרב לתלמיד בדיבור או כמו שיש שכל בלמעלה מן השכל בהעלם כו' ואין כאן אלא הירידה וההשפלה מגבוה לנמוך אבל לא שינוי במהות כי הכל אינו אלא בחי' העצמות אלא שירד ונתגלה מן ההעלם כו', אבל במעשה בראשית ד' מאמרו' כתיב מחדש בכל יום מעשה בראשית פי' בהתהוותם יש מאין יש בזה התחדשות גמורה כלומר שלא הי' מהות הנברא כלל בתחלה בהעלם במקורו באצ'י המהו' אותו מאין ליש כו'.

והנה לכאורה נראה שהי' מהות הנברא תחלה בהעלם במקורו כפי המבואר במ"א בענין אל דעות ה' כו' שאצלינו נראין הנברא' ליש ודבר והכח אלקי השופע ומהו' אותם מאין אינו מושג לנו ולכך יקרא אי"ן כאילו אינו

נוסחא שניה

נמצא גדולתו ית' יותר מן ההתבוננות מעולמות עליונים הגבוהים (שהוא עולם האצילות כו') שאף שהתפעלות הלב היא יותר (לכאורה) מההתבוננות בעולמות עליונים וגבוהים כו'.

אך באמת ניכר שבחו וגדולתו ית', בזה הבריאה מאין ליש גשמי ממש יותר מן מעלת עולמות הנאצלים כו', כי כל העולמות העליוני' הם נתהוו הכל בבחי' סדר השתלשלות עילה ועלול, ואין זה נק' בחי' התחדשות מאין ליש ממש שהרי אין זה דבר מחודש כלל, שאף קודם שנתהווה העלול היה בהעילה תחלה בהעלם בבחי' ביטול, ורק אח"כ יצא מההעלם לגילוי' כו' כמו כשנאצל חכמיה מכת"ר, הרי גם קודם שנאצלה, היתה בהעלם בכת"ר שהוא למעלה מן החכמה כי יש בכלל מאתיים מנה, והיתה החכמה בכלל, בלמעלה מן החכמה שהוא הכת"ר רק שאז היתה שם בהעלם ובבחי' ביטול כו', ואח"כ כשנאצלה היא, היא יצאתה מההעלם לגילוי', נמצא שזה שנאצלה החכמה מכת"ר, הוא אדרבה בחי' ירידה אליו ב"ה (שהחכמ' שהי' בכלל בהעלם בכת"ר נאצלה וירדה להיות בגילוי' רק חכמ' לבד ודיל'), וגם אין זה דבר מחודש כלל כי החכמה היתה גם קודם שנאצלה כו' בכת"ר בהעלם כי יש בכלל מאתיים מנה, ורק כשנאצלה שירדה מכת"ר שהוא למעלה מן החכמה להיות בחי' חכמה, אז היא בגילוי' כו', וכן כולן כשנאצלו הם נאצלו הכל

ובאמת קמי' כלא חשיב דהנברא הוא אי"ן וכלא ממש והכח השופע הוא אמיתי' היש כו' ונמצא הי' מהו' היש של הנברא תחלה באמיתי' היש לפי זה כו'. וגם יובן כמו כן ממש במ"א על ענין הידוע בע"ח שיש כל מיני דצ"ח באצי" כמו שנקרא' המל' בשם סלע ואבן ולפעמי' בשם עפר ולפעמי' בשם שושנה כו' וכן כתפ"ח בעצי היער כו' וכיאור הדברי' ידוע עד"ז כי עד"מ האדם כשיצייר בשכלו ומחשבתו באיזה דומם או צומח הנה ציור אותו הדבר הוא במחשבתו בבחי' הרוחניות של המחשבה שלו ממש כמו שמצוייר הדבר בגשמיות וכפי אופן הרצון בלכבו לחשוב יחשוב אם בתפוחי' או באבנים וכיוצא כן יתהוו' ציורם במחשבת שכלו כו' כמ"כ יובן למעלה בהיות כי בחי' האצי" הוא בדרך כלל רצון המאציל להשפיע מן העצמות כמו עד"מ רצון הלב באדם שיטה שכלו ומדותיו לאופני' פרטי' בשינויי' רבי' והנפש עצמה אחת היא בבחי' יחידה והשכל ומדות מתפשטי' בגילוי מן ההעלם לפעמי' כך ולפעמי' כך לפי רצון הנפש בלב כו' כמ"כ עצמו המאציל הוא כמשל יחידה והאורו' הנאצלי' מן ההעלם לגילוי בבחי' חו"ב דאצי' וכן המדו' דאצי' הוא רק בחי' הגילוי אור מן ההעלם לפי רצון המאציל כו' ואמנם מה שבא מן השכל ומדות לאיזה ענין פרטי' כמו לחשוב בדומם דאב"ן הנה מיד יתהווה במחשבה אותיו' הציור שלו והן הנקראי' י' מאמריו' דאצי' כמו מאמר תדשא

נוסחא שניה

בסדר השתלשלות עילה ועלול, שהוא הכל בחי' ירידה כנ"ל, וגם אין זה בחי' התחדשות כלל שגם קודם לכן היו בהעלם בהמשפיע כנ"ל שיש בכלל מאתיים מנה. וזהו לשו' אצילות כדכתי' במרע"ה ויאצל מרוחו אשר עליו ויתן על ע' איש הזקנים כו', שהבדיל ואצל מן הרוח שעל מרע"ה ויתן על הע' וקנים, שהזקנים היו למטה במדרגה הרבה ממרע"ה (והי' הרוח שעל הזקנים תחלה במשה רע"ה בכלל רק שאח"כ ירד ונשפל להיות על הזקנים וד"ל), וזהו בחי' אצילות, שהנאצל הוא בחי' ירידה למטה כו' כמו בע' הזקנים כנ"ל וד"ל. וזהו הכל בעולמו' העליונים הנאצלים, שהם הכל בבחי' השתלשלו' עילה ועלול (ואין זה דבר מחודש כלל כי העלול היה נכלל תחלה בהעילה כי יש בכלל מאתיים מנה כנ"ל וד"ל).

אבל עולמות בי"ע הם נק' מחודשים מאי"ן ליי"ש ממש, שזהו מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית, שמעשה בראשית דוקא נק' מחודשים מאין ליש, שמחדש בכל יום כו', והם עולמות בי"ע שהם דוקא נק' מעשה בראשית, שהוא המספר שמונין שית אלפי שני הוי עלמא, שהוא מספר מעולם החידוש שהוא מעולם הבריאה ואילך כו' (שזה מונין ה' אלפים תקס"ג לבריאו' עולם החידוש וד"ל) שמזמן ששת ימי בראשית, הוא מספר השנים, ה' אלפים תקס"ג, שהוא הכל מעולם הבריאה ואילך כו', שעולם

הארץ ומאמר יהי רקיע וכמו שבאדם יבא מציור הרוחני שבמחשב' לגשמיות כן למעלה הרי מבחי' האותיו' דאצי' שציירו הדצ"ח הוא כח האלקי השופע ומהווה מאין ליש ממש הרקיע הגשמי ממאמר יהי רקיע שבמחשב' ודיבור כו' ומה שנקרא' המל' בשם סלע ואבן היינו כשבאו האותיו' דאצי' להיו' כח אלקי להוות מאין בחי' הדומים דבי"ע אז גם כח האלקי הזה יקרא בשם אבן ע"ש השפעתו ממש כמחשבת האבן באדם כו' וכן עד"ז תפוחי' דאצי' ע"ש השפע' מאין ליש כל בחי' התפוחי' דבי"ע יקראו בבחי' אצי' תפוחי' ג"כ וכן כל מיני דצ"ח שיש באצי' ע"ש השפעתם למטה יקראו כן וד"ל. וא"כ גם מזה מובן שמהות הדצ"ח דבי"ע היו תחלה בבחי' אותיו' המדוי' ושכל דאצי' בהעלם ואין זה התחדשו' גמורה כנ"ל. אבל אחרי העיון היטב האמת הוא דהבריאי' יש מאין לא הי' מהו' היש כלל תחלה בהעלם במקורו באצי' כנ"ל, שהרי אין ערוך והשתוות כלל בין גשמיות הנברא לגבי בחי' אותיו' דאצי' האלקי' עד שנאמר שהי' אפי' דוגמתו בבחי' האצי' תחלה, וכמו שאנו רואי' מתיקות התפוח הגשמי שהמזל גידולו בדרך עילה ועלול כידוע והי' מתיקו' התפוח ברוחניו' המזל תחלה ומתיקו' הרוחניו' במזל במלאך דעשי' כו' עד בחי' תפוח דאצי' שהמתיקו' שבתפוח דאצי' ידוע שהוא עונג ומתיקו' ועריבו' האלקי שימצא בנועם הי' על נשמו' הצדיקי' בהשגת האלקי' וכדומה ואיך

נוסחא שניה

האצילות שהוא בחי' השפעת המאציל הוא קדמון כו' ואין שם בחי' זמן כלל (כנז' במ"א ואין שייך למנו' כו' וד"ל) כ"א הששת ימי בראשית כו' הם מעולם הבריאה ואילך כו', וכן התורה שלנו היא בעולם הבריאה ולזה כתי' בראשית, כבי"ת גדול כו' (כנז' במ"א וכנז' בכתבי האריז"ל ע"ש) שמעולם הבריאה ואילך כו' נקי' הכל עולמו' המחודשי' מאין ליש ממש (שזהו מה שמוני' הי' אלפים תקס"ג מתחלת הבריאה כנ"ל), שזהו התחדשו' גמור מאין ליש ממש, ופי' שזה לא יתכן כלל לומר שהיש הגשמי הוא היה תחלה קודם התהוותו בהעלם בהאין הכח השופע המהווה אותו מאין ליש, שאף שנו' במ"א שמה שאנו קוראים להכח השופע בש' איין והניתהוה יש, הוא לפי סדר מלמטה למעלה, שלגבינו נקי' המתהוה בש' יש שמושג (וניראה כו'). והכח השופע נקי' לגבינו איין שאינו מושג וד"ל, אבל לפי סדר מלמעלה למטה נקי' הכח השופע בש' יש העיקרי והמתהוה ממנו בש' איין שהוא בטל נגדו והוא היה בו בהעלם ובבחי' ביטול קודם התהוותו כו', אף שזה אמת אבל אינו תכלית האמת לאמיתו שלא יתכן כלל לומר שהיש הגשמי הניתהוה מאין שהיה תחלה בהעלם ובחי' ביטול בהאין כו' (כי אין ערך כלל היש הגשמי להאין כמשי"ת), כמו למשל התפוח הגשמי שיש בו כמה מיני טעמים, מתיקות וחמיצות כו' וכמה גוונים כו' (כנז' במ"א) אי אפשר ולא יתכן כלל לומר שזה המתיקות הגשמי שבתפוח הגשמי הוא נמשך ונשתלשל בבחי' סדר

אפשר שישתלשל מעונג האלקי שהוא הגבה מאד נעלה גם משכל האדם להיות מסתעף ממנו מתיקו' גשמיו' דמזל ומלאך דעשי' עד מתיקו' הנרגש לחיך בתפוח הגשמי כו' והלא גם מתיקו' הרוחני שיערב לאדם באיזה שכל חדש הוא ג"כ הגבה מאד נעלה ממתיקו' המזל דתפוח דעשי' והוא שכל אנושי וכ"ש שלא יתכן לומר כן בענג האלקי וכו'.

אמנם שרש הדברים כך הוא, דהיש הנברא מאין לא הי' מהותו ממש באיין אלא רק בחי' דוגמא דדוגמא והארה דהארה של האצי' הי' תחלה באיין דאצי' וממנו נסתעף ונשתלשל ליש גשמי נפרד והוא ענין המסך הנו' בע"פ בהיות כי ענין המסך המפסיק בפני אור השמש הוא בחי' אור נכפל דהיינו שהמסך מעלים ומסתיר גופו ומהו' של האור לגמרי ומה שיראה האור דרך המסך אינו גופו ומהותו של האור רק בחי' הארה דהארה ממנו כמו אור הלבנה שבארץ שקיבלה מאור השמש הרי נראה לנו אור השמש בבחי' הארה דהארה ונק' אור נכפל כידוע וברוחניו' יובן ג"כ בחי' הארה דהארה בהשפעת שכל כמשלים וחידות שהגוף ומהות של השכל מוסתר ונעלם לגמרי בתוך דברי' הזרים של המשל וחידה כחידת שמשון מעז יצא מתוק וכדומה ומה שיכולי' להשיג ולראו' מן השכל מתוך המשל הוא ממה

נוסחא שניה

השתלשלות עילה ועלול מן מתיקות הרוחני שהוא כמו שיש מתיקות בהשכלת דבר חכמה שכשמשכיל דבר חכמה היטב הוא מתענג הימנה שמתוקה ועריבה היא לו כו', שזה לא יתכן לומר כלל שא"א לימשך בסדר השתלשלות עילה ועלול מן מתיקות הרוחני שבהשכלת דבר חכמה כו' המתיקות הגשמי שבתפוח הגשמי, כי אין ערך כלל המתיקות הגשמי שבתפוח הגשמי להמתיקות הרוחני שבחכמה שאינה מהותה וערכה כלל שזה גשמי וזה רוחני (ולא הי' אפשר לימשך בסדר השתלשלו' עילה ועלול כמשית), וכמ"כ כל הברואים דצח"ם גשמיים א"א ולא יתכן כלל שישתלשלו בסדר השתלשלו' עילה ועלול מלמעלה, והטעם כנ"ל, ואף שישנם במקורם למעלה (כנ"ל שהיש המתהוה מאיין ישנו תחלה קודם התהוותו בהאין בבחי' העלם וכיטול כו' וכנ"ל שזה אמת כו' וד"ל), ופי' כמו שיש סלע גשמי למטה כמ"כ יש בלמעלה מעלה באצילות ג"כ בחי' סלע והוא שמלכות דאצילות נק' סלע, וכן יש בחי' עפר ג"כ באצילות שמלכות דאצילות נק' ג"כ עפר [וכן נק' מלכו' דאצילות תפוח כנו' לעיל ע"ש], וכן כל המיני פירות גשמיים שישנם בכי"ע כו', כמ"כ ישנם באצילות בבחי' רוחניו' והם כמו זיתים תאינים וענבים ורמונים תפוחים ואתרוגים כו' (כנו' בכתבי האריזל ע"ש) ופי' שאיכו' של כל המינים שבאצילות הוא בבחי' רוחניות ואינם מהות והערך כלל לאותן שבכי"ע הגשמיים וד"ל, ופי' שבחי' הסלע כדומה שבאצילות הוא

שכבר הוחשך מאור השכל במשל ואח"כ יורח למביני מדע להשיג ע"י המשל אפס קצוהו כו' כרואה אור דרך המסך ממש כו' וד"ל ועד"ו יובן ברוחניו' האצ"י ג"כ כאשר יאמר המאציל יהי רקיע אותיו' אלו בבחי' אצ"י הם ה"ז כמו האור העצמי שמאיר במסך כו' ואותיו' יהי רקיע כשמאירי' ומתגלפין למטה להו' הרקיע דבריאה וכדומה ה"ז כדוגמת האור הנראה מתוך המסך או השכל המושג מתוך המשל כו' שהוא בחי' הארה דהארה לבד כנ"ל וזהו כללו' ענין המסך המפסיק בין האצ"י לבריאי' כלומר כל בחי' אותיו' דאצ"י קודם שנתגלפו להאיר בנבראים לחדשם מאין ליש נקראים בשם מסך שמפסיקי' עצמו' אורו' דאצ"י ומעלימי' מאד האור האלקי כהעלם השכל בתוך המשל כו' ובקיעת המסך הזה הוא בחי' הארה דהארה שנסתעפים ונשתלשלו הנבראי' ממנו מאי"ן ליש ונמצא הנברא היש כמו מיכאל שנשתלשל מאור חסד דאצ"י לא הי' מהותו ממש באור חסד דאצ"י שהרי האותיו' דאצ"י שנקראי' מסך הפסיקו והעלימו לגמרי האור ולא הי' מהותו תחלה כ"א באור שיצא מעובי המסך שהוא בחי' הארה דהארת אור חסד דאצ"י הרי מהו' מיכאל בחי' דוגמא דדוגמא והארה דהארה מאור חסד דאצ"י גם בעודנו במקור חוצבו ומכ"ש לאחר שנפרד ליש ודבר ממש ויתכן בו גם השכר והעונש בחטא דלא עבד כראוי באוי"ר כו' וד"ל. ועתה יובן ששני

נוסחא שניה

כמו שהחיות של הסלע הגשמי שלמטה וקיומו הוא מן כח השופע האלוקי שעליו שמהוה אותו מאין ליש וכח השופע שמהוה כו' הוא הבחי' רצון העליון ב"ה שהי' רצונו ית' שיהיה זה הסלע, וזה הרצון עליון ב"ה הוא המהוה אותו מאין ליש ממש, וכמ"כ הוא בחי' הסלע באצילות, שהוא המחשבה של הרצון עליון ב"ה, פי' שהרצון שהיה שיהיה הסלע הגשמי כו', והמחשבה שבאותו רצון עליון ב"ה שחושב את הסלע שעלה ברצונו שיהי' במחשבתו כו', וזהו הבחי' סלע שבאצילות, פי' שהמחשב' של רצון עליון שיהי' הסלע הוא הנק' סלע דאצילות, והוא למשל באדם שחושב ומצייר במחשבתו מהות הסלע הגשמי כו' כמ"כ נק' למעלה זה הסלע שנצטייר במחשבה עילאה כו' בחי' סלע דאצילות וד"ל.

ועד"ו הם כל המינים שבאצילות כמו רמונים ותפוחים ואתרוגים כו' כנ"ל וד"ל. אך אעפ"כ אין ערך כלל המינים שבבי"ע להמינים שבאצילות כנ"ל שאין מהותם שוה כלל, שזה רוחני וזה גשמי, וא"א כלל שישתלשל בסדר עילה ועלול מהסלע הרוחני כדומה שבאצילות הסלע הגשמי שבבי"ע, וכן המתיקות שבתפוח הגשמי אינו ערך כלל להמתיקו' שבאצילו' שהוא כמו מתיקות השכל כנ"ל שאינו המהות כלל, ולכן א"א שיתהוה המתיקות הגשמי שבתפוח הגשמי שבבי"ע מן המתיקו' הרוחני שבתפוח הרוחני שבאצילות

הענינים הנ"ל אמת דשרש הנברא הי' תחלה באיין ולא הי' כלל באיין, דמצד מקור חוצבו בהארת המסך הי' תחלה וכנ"ל ומצד עצמו האור שלפני המסך הי' התחדשו גמורה כמ"ש מחד"ש כי אור חדש הוא כשבוקע האור דרך המסך כו' וד"ל.

והנה שרש המסך הזה הוא מתחיל תחלה הגבה למעלה בבחי' עור החשמ"ל דבינה ומשם נסתעף להתגשם עוד עד שנעשה מסך מבדיל גמור כמבואר בע"ח. וביאור הדברי' יבון עד"מ הנ"ל בהעלם השכל תוך המשל וחידה והעלם השכל תוך אותיו המחשבה ודיבור יש הפרש גדול ביניהם, והוא אשר במשל וחידה מוותר ונעלם אור השכל לגמרי מכל וכל להיותו המשל מלבוש ש"ק שלא ממהו' השכל כלל וכלל כו' אבל אותיו המחשבה הגם שגי' הן זרים לגבי השכל עכ"ז קרובי' הן בערך אל השכל יותר והרי זולתו ישכיל כל גופו של שכל דרך אותיו המחשבה ודיבור כשידבר לו את השכל והרי אין האותיו' אלא בחי' כלי להתפס בו השכל אבל אינם מעלימי' אותו כו' וכמו תאות חמדה שבלב שתפול מיד באותיות מחשבה לחשוב בה שהאותיו' אינם מעלימי' אותה רק שהמה כמו לבוש דק מאד אליה שתתפס בהם כו' ואמנם עכ"ז כמו זר נחשבו כי אינם ממהו'

נוסחא שניה

בבחי' סדר השתלשלו' עילה ועלול שזה גשמי וזה רוחני כנ"ל (ולא היה המהו' היש הגשמי באצילות כו' ואיך יתהווה היש הגשמי מן האין מה שלא היה מהו' היש בהאין וד"ל).

אך הענין הוא כנו' בע"ח שיש מסך ופרגוד המפסיק בין אצילות לבי"ע כו' ע"ש, ושורש המסך הנ"ל הוא מבחי' חשמ"ל דבינה כו' ע"ש. ופי' שבלא המסך הנ"ל לא היה אפשר להתהוות עולמות בי"ע שהם מתהוים מאין ליש ממש, וכנ"ל שמהות היש ממש לא היה בהאין ואיך הי' יכול להתהוות היש מהאין בסדר השתלשלו' עילה ועלול כנ"ל, רק התהוות של עולמות בי"ע מאצילות שמתהוים מאין ליש ממש (שלא היה מהות היש באין כנ"ל), הוא ע"י המסך והפרגוד המפסיק ביניהם לאצילות, ופי' שענין המסך הוא כמו כשמשפיע הרב דבר חכמה לתלמידו ומלביש הרב את אותו השכל באיזה משל שע"י אותו משל מבין התלמיד את השכל ההוא הנמשל כו', דהנה המשל הוא אינו ממהות השכל כלל, כ"א הוא מהות אחר ממש המסתיר ומלביש את השכל, ורק ע"י המשל מאיר אור השכל שמבינים השכל הנמשל ע"י המשל וד"ל (אבל המשל הוא ד"א ממש המסתיר השכל רק ע"י מבינים השכל הנמשל שמאיר בו השכל הנמשל וד"ל). כמ"כ הוא המסך הגשמי, שמסתיר האור כו', רק דרך בו מאיר האור כו', שהוא נק' אור הנכפל, פי'

התאו' או השכל כלל רק שתיכף בבוא השכל יתהוו להלביש השכל כו' וזה משל להבין ענין עור החשמ"ל דבינה דאצי' שבשכל העצמי ושבמדות שבלב שאינו מסתיר לגמרי כמו המשל והחידה כו' אך ממנו נסתעף למטה מהאצי' ענין המסך המבדיל לגמרי גם האותיו' דאצי' ואותיו' יהי רקיע ויהי אור וכדומה שנתהוו הרקיעי' דבריא' מהם אינם אותיו' יהי רקיע שבאצי' עצמו שבמחשבת חו"ב דאצי' וכדומה הנק' חשמ"ל כו' אלא הן אותיו' שנבקעו כבר דרך המסך בבחי' האר' דהארה כנ"ל וד"ל.

וזהו שאנו אומרי' ביוצר אור ישתבח שמך לעד מלכינו, פי' כי השם באדם אין השם מעצמות הנפש כלל וכלל שאינו צריך לשם כ"א להפנות לקוראו ולא לעצמו הנפש כי אם יקראו לו ראובן או שמעון אין בנפשו שום הפרש כלל בשינוי השם כי הלא נפש אחת תבא בגופים רבים בגלגולים ויקרא בשמות רבים בגלגול ראשון ראובן ובשני יצחק וכדומה והכל היא נפש אחת ואין שינוי השם אלא מחמת שיש גוף חדש אחר לה ומצד אופני התקשרות הנפש בגופה בגלגול החדש תשתנה שמה להקרות ראובן בגופו הראשון ויצחק בגופו השני בגלגולי' וכדומה ולזה הוא הטעם ששואלין לאדם בקברו מה שמו להורות על זככות גופו אם שמרו בטהרה יזכר שמו ואם לאו שכחו

נוסחא שניה

שהאור השמש כדומה מאיר בהמסך, ומהמסך מאיר כו', והוא כמו אור הלבנה שמאירה על הארץ שנק' אורה אור הנכפל, פי' הלבנה היא מקבלת האור מהשמש כו', והיא מאירה על הארץ וד"ל. וכמ"כ הוא התלבוש' השכל בהמשל שאור השכל מאיר מתוך המשל כנ"ל שזהו ג"כ נק' אור הנכפל שהוא ג"כ בחי' מסך כנ"ל וד"ל. וכן התלבושות השכל בחידה, כמו חידתו דשמשון מאוכל יצא מאכל כו' ג"כ כנ"ל וד"ל. וזהו מה שמקבלים העולמו' בי"ע שפע ואור להחיותם, שהאור והשפע שמקבלים הוא בחי' אור הנכפל, שיוצא דרך המסך והפרגוד שמפסיק ביניהם לאצילות וד"ל. ולכך הנבראי' כו' הם בחי' יש ודבר ממש נגד אצילות שאינם מקבלי' מאצילות בסדר השתלשלו' עילה ועלול, שזה לא הי' באפשרי שיתהוו בחי' יש מאין כלל, שאין מהו' היש דבי"ע בהאין שהוא אצילות כנ"ל, כ"א התהוותם שמתהווים מאין ליש ממש שהוא בחי' התחדשו' ממש (שלא הי' מהו' היש בהאין כנ"ל) הוא ע"י אור הנכפל שמקבלים דרך המסך והפרגוד המפסיק בין אצילות לבי"ע כנ"ל ועי"ז המסך דוקא שמקבלים האור הנכפל כו', הם מתהווים מהות אחר ממש שהוא שמתהווי' מהות יש ונפרד ממש, שהוא בחי' התחדשו' ממש שלא הי' מהות היש בהאין שהוא אצילו' קודם המסך כו' כי המסך דוקא עושה זה כנ"ל וד"ל. וכדכתי' ומשם יפרד והיה לארבע ראשי' פי' שעולמו' בי"ע הם נק' עלמא דפרודא, שהם בחי' יש ונפרד ממש (שהוא בחי'

כו' אבל להנפש אין השם שייכו' כלל כמו ניצוץ משה ע"ה נתגלגל בגוף שני ברשב"י ונקרא שמעון וכדומה וד"ל ועד"ז יובן למעלה בחי' שמו ית' הוא מצד התקשרות בחי' הנפש דאצי' בבי"ע לחדשם מאי"ן והם כדוגמת הגוף לה תקרא בשם אדני' וכיוצא בשם מלכו' דאצילות אבל מצד עצמו' אור המל' אין לה שם כלל כו' וזהו ישתבח שמ"ך יומשך בכללו' הנבראי' הנק' גוף ויקרא בשם מלך עולם כו' וד"ל וביאור שרש הדברי' היינו ענין המסך הנ"ל כמ"כ הש"ם הוא בחי' המסך המבדיל ומפסיק בין עצמו' אורו' דאצי' להארה האלקי' שיוצא משם מלכו' דאצי' להווי' מאין ליש שאינו אלא הארה דהארה דהיינו רק בחי' הוי"ד וזיו של שמו' ית' כמ"ש הוד"ו על ארץ כו' שאז הוא נקרא אלקי' חיים ומל"ך עול"ם פי' הארת הבקיעה שבוקע האור דרך המסך להיו' ראש לשועלי' ומהות הבקיעת אור אינו רק מבחי' מל' שבמל' דאצי' וגם זאת הוא ע"ד ע"ל ארץ ושמים בבחי' מקיפי' דכחב"ד דבריא' עד בחי' נפש ורוח די"ס דבריא' שהן המהווי' ממש ליש בבחי' פנימי' כמבואר בע"ח וד"ל.

ואחר כל הנ"ל יובן איך שבהתחדשות הנברא היש מבחי' הארה דהאר' דאצי' יש בזה גדולת אור א"ס ב"ה הרבה יותר מבאצי' עצמו כנ"ל.

נוסחא שניה

התחדשו' מאין לייש שלא מהו' היש באין כלל כנ"ל וד"ל) כמו מלאך מיכאל דבריאה שהוא בחי' חסד דבריאה, הוא בחי' יש ונפרד לגבי אצילות, שביטולו הוא בבחי' יש ונפרד בפ"ע רק שבטל כו' שאומר שירה ומשתחווה כו' ואף שמתחווה מחסד דאצילו', אעפ"כ אין ערך כלל ביניהם, שזה יש ונפרד בפ"ע, והחסד דאצילות הוא בחי' אין ואחדו' בתכלית היחוד דאיהו וגרמוהי חד, שאין גופל כלל לשו' השתחואה אף על הדבור שהוא מלכו' דאצילו' שאין שייך לומר שהדבור משתחווה להמחשבה כו' שהדבור ומחשבה אחד כו' (ואף שהדבור למטה ממחשבה ובטל לגבי המחשבה כו' אך אין שייך לשו' השתחוא' שהוא בחי' יש בפ"ע ומשתחווה כ"א שם היחוד בתכלית וד"ל כנז' במ"א ע"ש), והוא מפני המסך שמפסיק בין אצילות לבי"ע כנ"ל שנעשי' עולמו' בי"ע מהו' אחר בחי' יש ונפרד בפ"ע ואינם ערך לאצילות שהוא אי"ן, והם מחודשי' ממש שזהו ההתחדשו' שהם נעשי' יש ונפרד בפ"ע מה שלא הי' מהות היש באצילות וד"ל כנ"ל, וכן על הנבראי' כו' יש חטא ודכתי' הן שמים לא זכו בעיניו כו' וכן כתי' ובמלאכיו ישים תהלה, שיש להם חטא, כשאינם עובדים באהוי"ר כדבעי כו' (שהם יש ונפרד כנ"ל) וד"ל. וזהו ההתחדשו' שמתחדשי' עולמו' בי"ע מאין ליש ממש שהוא התחדשו' גמור שלא מהו' היש תחלה קודם המסך בהאין שהוא האצילות כנ"ל וזה עושה הכל המסך כנ"ל וד"ל.

בהיות כי בנאצלי' אין שום התחדשו' כ"א מן ההעלם לגילוי כנ"ל ובהתהוות הנברא מאין שאינו אלא מדוגמא דדוגמא כו' הרי מהות הנברא חדש הוא כו' אך יש להבין מהיכן יהי' כח להתחדשו' זו מן המסך יותר מבאצ"י עצמו שלפני המסך כו' הנה לזה יש טעם עפ"י המבואר במ"א טעם למה ענין השבירה בשרשה למעלה משם מ"ה המבררה כו' לפי שסיבת השבירה היתה מחמת תגבורת השפע בריבוי אור כידוע וכל תגבורת כח אין לו הפסק כמשל מעיין הזרע שבמוח כו' לכך ימצא ממנו סיבת פירור השפע מן בחי' הגבורו' דוקא כמו גבורו' גשמי טיפין טיפין כו' וזהו בחי' יצחק וארב"ה את זרעו כו' כמ"ש במ"א בארוכה וזהו שנתפרדו' האותיו' והכלים מחמת תגבורת האורו' ונעשה פירור אחר פירור עד שיכול להתהוות מאותיו' דאצ"י שנתפרדו מהות הנברא' המוגבלי' כו' וא"כ הגם שהפירור עצמו הוא בחי' גבורו' וצמצום גמור אבל סיבתו הוא מחמת התגבורת הגדול לכך כשעולה ומתברר בשרשו הוא גבוה מאד נעלה מהמברר אותו והוא בחי' ס"ג שלמעלה ממ"ה כו' ועפ"י יובן גם כאן בהיות כי המסך הנ"ל הוא בשרשו בחי' החשמל דבינה דהיינו עד"מ צרופי אותיו' שמתהוו' לכל השכלה שבמוח כנ"ל והרי האותיו' דחשמל הגם שאינם מעלימי' לגמרי עכ"ז כמו לבוש זר נחשבו ומהיכן באו במוח אין זה כ"א מחמת שיש בכל שפע תגבורת

נוסחא שניה

וְשׁוֹרֵשׁ המסך הנ"ל הוא מחשמל דבינה (כנו' בע"ח), ופי' שחשמל דבינה הוא כמו השכל עצמו הוא היולי [בלא אותיו' כלל וד"ל] וכשבא בגילוי במוח הוא בא באותיו' המחשבה שהוא האותיו' של פשט ההכנה כמו שחושב איזה השכלה במחשבתו שחושב השכל בצירופי אותיו' המחשבה של השכל ההוא, זהו נק' לבוש החשמל דבינה, פי' שאותיו' המחשבה שחושב השכל, מסתירי' את השכל ההוא [שהשכל עצמו הוא היולי בלא אותיו'] ואח"כ כשמשיע השכל ההוא באותיו' ההם לזולתו, כמו שמדבר לזולתו השכל ההוא בצירופי אותיו' ההם כו' אזי המקבל השכל ההוא הוא מקבל מן האותיו' ההם שמאיר השכל מן האותיו' (שמן האותיו' מבין השכל וד"ל), הי' שמקבל השכל מן האותיו' השכל, כמו קבלת האור דרך מסך הנ"ל וד"ל (רק שהאור השכל שמאיר דרך האותיות הוא נגלה יותר מן האור שמאיר דרך המסך שהוא האור השכל שמאיר דרך משל וחידה כנ"ל וד"ל) ולכך משתלשל למטה מעור החשמל דבינה המסך המבדיל בין אצילות לבי"ע כנ"ל וד"ל. (או כמו שיש לו איזה תאוה וחמדה בלבבו, שכשהתאוה היא בלב אז אין בה עדיין שום צירופי אותיו' כלל, ואח"כ כשמהרהר אותה במוחו אז מהרהר בצירופי אותיו' כו', והאותיו' המלבישי' אותה נק' לבוש החשמל כנ"ל וד"ל).

גדול ומאות' התגבורת נתפרר השכל ונעשה אותיו' מהם להגביל את אור השכל שמשכיל במוח ונמצא שרש האותיו' גבוה מן השכל עצמו כו' ועד"ז גם בבחי' מסך הנ"ל שלמטה הימנו שרשו למעלה מאורו' האצי' שבוקעין בו ולכך מצד העלם המסך את האור ויאיר האור ע"י המסך דוקא מזה הוא הוראה לבחי' תגבורת השפע כ"כ עד שיאיר ויבקע הארתו דרך כמה מסכים עבים וכל שיבקע מסכים עבים ביותר יותר תהי' גבורת השפע כמשל מעיין הנובע דרך עובי העפר כל שבוקע כמה עפר גוש ביותר עומק העובי שבארץ יקרא יותר בשם מים חיים ע"ש התגבורת המופלג כו' וכמ"כ בחי' מסך דיצי' ומסך דעשי' שנשתלשלו עוד מטה מטה להעלים ולהסתיר הרי הבקיעה בהם בתגבורת גדול לכך כשיהי' עליי' למל' לעיל דכתי' ולא יכנף עוד כו' יאמרו ליצחק כי אתה אבינו כו' פי' שיכירו בחי' גבורו' אור א"ס כמה שבוקע המסך בהארה דהארה להוציא במספ"ר וגבול דוקא מאין ליש גמור שזהו הגבה למעלה מבחי' אורו' האצי' עצמן שהן נמדדו בקצבה וגבול מן המאציל מן ההעלם לגילוי כמ"ש מי מדד בשעלו מים כו' אבל בהתחדשו' הנברא מאי"ן מן המסך הוא בא מבחי' השפעה וכח שאין לה הפסק כלל כמ"ש מרו"ב אוני"ם ואמי"ץ כ"ח כו' והוא בחי' יצחק הנ"ל והיינו בחי' גבורו' דע"י שנתלבש בח"ס כמ"ש במ"א ע"פ ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים

נוסחא שניה

והמסך הב' הוא בין בריאה ליצירה שמבדיל ומפסיק בין בריאה ליצירה כו', והמסך הג' הוא המבדיל ומפסיק בין יצירה לעשי' וד"ל.

וזהו מחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית דייקא, שכל המינים שבביע כמו תפוחים ורמונים ואתרוג' כו' כנ"ל לא היה כלל מהותם באצילות, שהם מתחדשים מאין ליש ממש פי' שמהות היש לא היה כלל מהותו תחלה בהאי"ן, שהוא אצילות, כ"א נתחדשו ממש להיות יש גמור מה שלא הי' בהאין תחלה כנ"ל וזה עושה המסך והפרגוד המפסיק כו' כנ"ל וד"ל. ולכך ניכר יותר גדולת א"ס ב"ה מדברים תחתונים שהם ביע שמתחדשים מאין ליש ממש כנ"ל, מן התהות עולמות הנאצלים ששם הוא בחי' השתלשלות עילה ועלול, והיה מהות העלול תחלה בהעילה בהעלם כי יש בכלל מאתיים מנה כנ"ל, ורק אח"כ יורד ומתגלה כנ"ל והוא אדרבה ירידה אליו ב"ה, וגם אין שם בחי' התחדשות כלל כי לא שייך למנות מזמן התהות הנאצלים כי הם בחי' אלקות ואחדות עם המאציל ב"ה (שהם ג"כ בחי' קדמון כנ"ל) שהם בחי' עצמות המאציל ב"ה, כמשל השכל ומדות של עצמיות הנפש שאף שהם מגלין עצמיות הנפש לא נחשבו לדבר בפ"ע כלל (כנ"ל שלא שייך לומר לשו' השתחוא' וביטול בהדבור או המחשבה שהם א' עם הנפש כנ"ל וד"ל) כמ"כ כל האצילות הוא רק בחי' השפעות המאציל ב"ה

חציים אל הים הקדמוני כו' וד"ל וזהו הטעם עצמו שהתחדשו' הוא בנבראי' דוקא כי מבחי' הגבורו' תתחדש השפע בלתי הפסק כלל כנ"ל וד"ל ולזה הטעם מונין עיקר הזמן דשית אלפי שני זהו עילמא מזמן החידוש לבריאי'ה דוקא ולא לזמן הנאצלי' הגם שהאצי' הוא למעלה מהזמן אבל גם בערך זמן דאצי' הרי • לא נחשב חשבון ה' אלפי' ות"ק וכדומה בבחי' אצי' כ"א לבריאי'ה דוקא בהיותו העיקר כי בשרשו הוא במדרגה היותר נעלה בעצמות אור א"ס ב"ה כנ"ל וד"ל. וגם לזה הטעם כל עיקר השתלשלות התורה אינה אלא בבריאה דוקא ולכך נק' תורה דבריאה כמי'ש בלקי'ת על תיבת בראשית שמפני זה הבי'ת גדולה להורות על שרש התור' שהיא בבריאי'ה והרי כל עניני התורה אינם אלא בדברים תחתונים דבריאי' דוקא כמו בחוטי צמר דציצית וקלף דתפילין ופרי האתרוג וכדומה לזה באיסו' והיתר טומאה וטהרה הכל בנבראי' עיקר חכמת התורה והלא ידוע שהתורה היא נובלו' חכמ' עילאי' של המאציל ולמה תדבר דוקא בעניני' תחתוני' ואינה מדברת בעניני' האצי' כו' אלא לפי שעיקרה הוא בבריאי' כו' וד"ל והיינו לפי שגם התורה מימינו' א"ש דת כו' פי' מגבורו' דחכמ' עילאי' כו' לכך ירדה בנבראי' דוקא וד"ל.

הרי • לא: כאן נחתכה הערה מצד הגליון.

נוסחא שניה

וד"ל. משאי"כ בהתהוות עולמות בי"ע שם מתחדשים מאין ליש ממש שלא היה קודם הבריאה מהות היש בהאין שהוא אצילות כלל כ"א אח"כ מתחדש ממש הבריאי' להיות יש ממש מה שלא היה קודם לכן כנ"ל וד"ל ולזה מונין הזמן של התחדשות הבריאה כו' זמן ו' אלפי שני כו' וד"ל (וזה ההתחדשו' עושה המסך כו' כנ"ל וד"ל).

ולכך כתי' בברכי נפשי רק דברים תחתוני' דוקא, שמספר גדולת א"ס ב"ה, והוא ניכר יותר מדברים תחתוני', כדכתי' שם זה הים גדול כו' הכל דברים תחתוני' כו', שאף שהם תכלית ההסתר שהם יש גמור (ונעשי' ע"י מסכ'י' המסתירי' רבי' כנ"ל) אך בזה הם קרובים יותר מצד שניכר עוצם גבורתו ית' בהם ושחדש את הבריאה להיות יש מאין מה שלא הי' תחלה מהו' היש בהאין כנ"ל וד"ל ובוזה ניכר גבורתו ית', שהן הן גבורותיו שיכול לישפל מלמעלה מעלה ולהתצמצם בגשם ממש כמו מתיקו' התפוח הגשמי שנתצמצם מאד כו' להיות מתיקו' גשמי, וכן כל הטעמים שבכל המינים גשמיים, והדר הכל גבורותיו ית' שיכול להתצמצם כ"כ (ע"י מסכ'י' הרבי' כנ"ל) וד"ל. ועוד יש טעם מה שקרובים יותר העולמו' בי"ע שמתחדשי' מאין ליש, אליו ית', והוא מפני ששרשם הוא נעלה מאצילות, כי התהות העולמות בי"ע הוא משבירת הכלים כו', ושוורש של שבירת הכלי' שהוא עולם התהו

ועתה יובן איך שעל ההתבוננו' בגדולו' א"ס ב"ה כנבראי' דוקא כנ"ל הוא שאמר דוד כל הענין שבברכי נפשי כו' זה הים גדול כו' הרים הגבוהים כו' וכל השבחי' שנזכר שם אינו מדבר אלא בגדלו' ה' בהתהוו' כמה נבראי' תחתוני' דוקא בחלוקי כמה אופני' שונים כו' שזהו הוראה על עוצם תגבורת אור א"ס ב"ה כנ"ל יותר מבאצי' עצמו כו' ולכך אינו מזכיר דברים עליונים כו'. והנה באמת אחרי ההתבוננו' היטב בתגבורת כח א"ס ב"ה יולד בלב התשוקה הנפלאה לצאת מנרתק חומר הגוף כמ"ש כלתה נפשי כו' ולא תהי' התפעלו' הלב ע"ד חדוה ועונג של שמחה כלל כ"א בדרך מרירות וכלו' נפש מצד יוקר הפלאת אור א"ס ב"ה כו' כידוע, והטעם לזה הוא לפי שכל חדוה תולד מצד השגה כשנתפס היטב הדבר שאז מתקרב הוא אל דבר שחושק ומתעדן בו מקרוב כו' וכל מרירו' ותשוקה בכלו' הנפש נולד מצד מניעה והעדר השגת אותו הדבר שחושק אליו כאשר יורחק מהשגתו לכך תכלה נפשו אליו כידוע בלימוד שכל חדש כאשר ישיגנו היטב יהי' בחדוה וכאשר יפלא ממנו עומק המושג יכסוף אליו בתשוק' נפלאה כו' וכמ"כ יובן שיש ב' מיני התבוננו' בגדולו' א"ס ב"ה הא' מה שימצא ממנו מציאו' הנאצלי' והנבראי' כבר מאין כו' וכשיתבונן בזה יוכל להשיג זאת היטב בלבבו ומוחו יולד מזה התפעלו' של חדוה דוקא כי השיג מבוקשו וכו'

נוסחא שניה

הי' בעקודים ונקודים כו' [וממנו סיבת היש מאין לכך קרובי' יותר וד"ל] והוא ס"ג שלמעלה מש' מ"ה שהוא אצילות שעתה שהוא עולם התיקון שהוא ברודים וד"ל.

כיוצר אור, אומר ישתבח שמך כו', פי' כמו השם שבאדם שא"צ להשם בשביל עצמו כלל כו', כ"א השם הוא רק בשביל שיפנה לקוראו שע"י שיקראהו בשם יפנה עי"ז להקוראו כו', והוא בחי' חיצונית מאד, שאין השם מעצמיות הנפש כלל, כי יש ב' ב"א ששמותיהם שוין ואעפ"כ זה ת"ח וזה ע"ה כו', והוא מפני שאין שייכו' השם לעצמיות הנפש כלל, כ"א בחי' השם הוא בחי' חיצוניו' כו', שקריאת השם הוא המחבר ומקשר הנפש החיונית עם הגוף, שכפי ההתקשרות של הנפש החיונית עם הגוף כן הוא קריאת שמו שהשם הוא המקשר הנפש החיונית עם הגוף ושינוי השמות הוא לפי שינוי של התקשרו' הנפש החיונית עם הגוף וד"ל. ולכך נק' רשב"י בש' אחר שהוא שמעו"ן כו' ואף שנשמתו היתה ניצוץ מנשמת משי"ה רע"ה, והשתנות השם הוא שיש שינוי בהתקשרות נפשו כו' בהגוף וכפי אותו שינוי נשתנה השם ואף שהנשמה א' וד"ל שמשנתנה הנשמה בקריא' השם כשהיא מתגלגלת בגלגול אחר, והכל לפי שינוי התקשרו' הנפש עם הגוף כנ"ל ואף שהנשמה א' כנ"ל וד"ל. וכן רב המנונא סבא אף שהי' ניצוץ מרע"ה אעפ"כ

והב' כשמתבונן בתגבורת כח א"ס ב"ה איך שאין אצ"י ובריא' ערוך לו כלל כנ"ל הנה כל שמעמיק היטב כזה יותר נפלא' ההשגה ממנו שאינו משיג כלל מהות אור א"ס מצד עוצם הפלא' התגבורת כנ"ל בהתחדשו' הנברא' מבחי' גבורו' כו' תולד מזה המרירו' וכלות הנפש מפני מניע' והעדר ההשגה כו' וד"ל ועיקר התפלה הוסדה על בחי' הגבורו' דוקא להיות' מבחי' מל' דאצ"י שנקרא' צור' תתא' כדוגמ' צור' עילא' דבחי' בוצינא דקרדנית' כו' כמ"ש בווהר ע"פ אין צור כאלקינו' דוקא כו' וא"כ לא תהי' השמחה וחדוה מן התפלה אדרבה תשוקה וכלות הנפש כמ"ש ואשפו"ך את נפשי כו' וד"ל. ואמנם לזאת ניתנה התורה להיותה גורמת החדוה אחר התפלה וכן מעשה המצות גורמ' חדוה ושמחה ונקרא' שמחה של מצוה כו' היינו באמרינו אשר קדשנו במצוותיו כו' יגיל וישמח במה שקדשנו' כו' ולולי שמח' של מצוה אין שמחה, והטעם לכל זה הוא לפי שע"י התור' ומצו' הוא משיג אלקו' בבחי' תפיס' מקרוב על כן יגיל וישמח.

אך להבין איך ע"י המצו' הוא בחי' קירוב אלקו' יש להקדים תחלה כל עיקר ענין המצות.

נוסחא שניה

נק' בש' אחר, ששמו הוא המנונא, והוא כנ"ל שהתקשרו' הנפש שלו עם אותו הגוף הי' אותיו' המנונא וד"ל כנ"ל. וכמ"כ הוא למעלה בחי' שמו ית' שמחי' את כולם, הוא רק בחי' חיצוניו' בלבד שהוא בשביל שיפנה לזולתו לקוראו כו' ואינו מעצמותו ית' וכנ"ל וד"ל.

ומלך עולם, הוא בחי' מלכות שבמלכות דאצילות שבוקע את המסך להאיר, לבי"ע ועד נשמה (כי יש נרנח"י כו' וד"ל) הוא בחי' אלקות ממש, ומנפש רוח ואילך מתהוים הנבראים כו' וד"ל.

והנה עיקר השמחה, הוא לאחר התפלה שישמח מעסק התורה וקיום המצות שהוא שמחה של מצוה כו', ופי' שהשמחה של קיום המצוה, הוא שבהמצות יש ב' המעלות הא' מה שהמצוה כמו סוכה לולב אתרוג כו', היא בבי"ע בחי' יש ויש בה החידוש מאין ליש כנ"ל שלא כדרך השתלשלו' כו' כ"א זה נתחדש ע"י המסך המפסיק בין אצילות לבי"ע כנ"ל, והמעלה הב' הוא שכשהאתרוג הגשמי נלקח לצורך מצוה בחג כו' אז מתגלה בו האור דאצ"י שאתרוג בזמן מצותו הוא עטרת יסוד כו', נמצא שיש בו ב' המעלו' הא' שהוא גשמי ונמצא שהוא מהחידוש מאין ליש שלא כדרך השתלשלו' כנ"ל, והב' שבזמן מצותו שורה ומתגלה עליו אור דאצ"י עטרת יסוד כו', וכן

כי הנה במצות מעשיות יש ב' המעלות של האצי' ושל הבריאי' הנ"ל. בהיות כי ידוע דכל עניני המצות הם רק בדברים תחתוני' דנוג"ה דוקא כמו אתרוג מקודם שנעשה בו המצו' הוא פרי גשמי דנוג"ה ואחר שנעשה בו המצוה מתעלה להיות כלי ומכון לשרות בו האור האלקי דאצי' בחי' עטרת יסוד כו' וכן הב' הדסי' דז"א כו' ועל חוטי ציצ"י מקיפי' דמוחי' דאימא ועל קלפי התפילין מקיפי' מוחי' דאז"א כו' וכדומה להם בכל מעשה המצות יש כאן ב' דברים הא' הדבר שנעשה בו המצוה שהוא מבחי' נוג"ה דעשי' שמקבל אחורי המסך דעשי' כו' והב' מה שע"י העשיי' של המצוה יורד ומתגלה האור דאצי' מלמעלה למטה בנבראי' שנעשי' בהם המצות כו', וא"כ הרי יש במצוה מעשיית מעלת הבריאי' שהיא מבחי' עצמו' אור א"ס ב"ה יותר בשרשה כנ"ל וגם מעלת האצי' שקרובה אל אור א"ס יותר מצד סדר ההשתלשלו' כנ"ל, מאחר שיורד אור האצי' ומתגלה בדברי' תחתוני' דנוג"ה ע"י מעשה המצות וד"ל. ואמנם ירידת האור האלקי דאצי' על המצוה שנעשה בנוג"ה הוא מפנימי' האצי' ואין ליריד' אורו' דאצי' דמסך הנ"ל ערך ודמיון כלל לירידה זו שהרי אותה האר' דהארה הנ"ל דאצי' שמן המסך אינו אלא מבחי' חיצוניו' דחיצוניו' כמבואר בכתבי האריז"ל בכוונו' שם הוי' שעל מעשה המצוה באמרנו ברוך את' ה' אשר קדשנו' כו' הוא פנימי' דשם

נוסחא שניה

כל המצות כולן יש בהם מב' המעלות כנ"ל כמו מצות תפילין בעת שמונחים על הראש בעת התפלה כדבעי כו', ואזי שורה ומתגלה בהם מקיפי' דז"א דאציליו', וגם זה המעלה הב' שהם יש וגשמי' עור גשמי' שמבייע שנתחדש מאין ליש ממש שלא כדרך השתלשלו' וד"ל וכן ציצית שהם בחי' שערו' כו' הכל כנ"ל וד"ל, רק שכל התורה הוקש' לתפילין מפני שבהם מפורש ה' אח"ד בפי' וד"ל.

ות"ת היא כנגד כולן כו', פי', כנו' בווהר דאורי' היא קיומא דעלמא כו', ופי' שע"י עסקו בתורה בדבר הלכה הוא מוסיף אור באצילות, פי' שע"י עסקו בתורה הוא ממשיך האור א"ס ב"ה שלמעלה מהכלים דאציליו' לתוך הכלים דאצילות ונתרחבי' הכלים דאצילות ע"י תוספת האור א"ס בהם והוא הכל ע"י עסק התורה וד"ל. ובהדבור שדמבר בד"ת הוא בוקע את המסך שמפסיק בין אצילו' לבייע כנ"ל, שיתגלה התוספת אור דאצי' כו' כנ"ל בבייע, ופי' שדבר ה' הוא מדת מלכו' והיא היא הבוקע את המסך כנ"ל ולכן כשמדבר בד"ת כו' בוקע עי"ז הדבר ה' שהוא מלכו' דאצילות את המסך שיתגלה האור דאצי' בבייע וד"ל, ומזה ישמח ויגל מאד בקיום כל מצוה כו' שאומר אשר קדשנו כו' שבהמצוה הגשמי מלובש אור דאצי' כו' כנ"ל ואף שהוא מלובש מאד בהסתר כו' אך הוא כמשל מי שאוחז אבן טוב בידו שאין

הוי' דז"א כו' וד"ל. ולהיות כן צריך להיות תוספת האור באצ"י עצמו עד שיאיר מבחי' הפנימי' שבו במעשה המצות כי כל שפע פנימי' אינה אלא כאשר גבר השפע בהעצמות מקודם כמ"ש במ"א על ענין מעיין המתגבר כו' ולזאת ניתנה התורה ללמוד אותה בדיבור דוקא, כדי להוסיף האור באצ"י עי"ז ויוכל אח"כ להתגלו' האור במעשה המצו' כנ"ל. ולכך ת"ת כנגד כולן פי' כי המצו' שמפורשי' בתורה מצו' ללמד גם בעידנא דלא עסיק בה כו' כמו מצות סוכה שמפורשת בתור' שבכתב ושבע"פ גם שלא בזמן מעשה המצו' דסוכה מצוה ללמוד הלכו' סוכה כו' ומהו התועלת ללמוד בדיבור הלכו' סוכה כשאין זמנה כעת לעשותה כו' מזה מובן שעיקר ענין התור' אינה המעשה עצמה אלא היא מקור למעשה ובלעדה לא יוכל גילוי האור לבא במעשה כו'. וביאור טעם הדברים יובן עפ"י המבואר למעלה דמל' דמל"י דאצ"י בוקע מן המסך ומאיר לנבראי' כו' והנה בקיעה זו באה מצד תוספת האור כי רב הוא לפני המסך או גם המסך לא יחשיך עד שיבקע האור דרך המסך ג"כ כי אנו רואי' באור קטן לא יבקע את המסך ויעלים המסך אותו לגמרי כו' אך בתגבור' שלהבת גדולה יבקע גם המסך ויאיר ממנו גם לחוץ כידוע וכמ"כ יובן בהבנת השכל מתוך המשל וחידה הוא מצד

דמל' דמל"י: כ"ה בנוכחתי"ק.

נוסחא שניה

חילוק אם כשהוא אוחזו מגולה או כשאוחזו מכוסה בכמה לבושי' (שגנוזו האבן טוב בכמה כלי' כו'), שבין כך ובין כך הכל שוה השמחה שהאבן טוב אצלו בידו וד"ל. כמ"כ ממש הוא השמחה מן קיום המצוה שאומר תחלה אקב"ו כו' שמלוּבש בה אור א"ס ב"ה ואף שמלוּבש בהסתר ובהעלם וד"ל וכנ"ל, וזהו שעיקר השמחה הוא לאחר התפלה מקיום המצות מעשיות ועסק התורה שכנגד כולם כנ"ל, אבל בתפלה אין שמחה כו' כי מגודל עוצם ההתבוננות כו' א"א לשמוח כי אינו משיג כלל איה מקום כבודו כו' [מה שמעמיק יותר רואה הכל שאינו משיג יותר] כו' לכך אין שמחה בתפלה כ"א לאח"כ מן קיום תורה ומצות הוא עיקר השמחה כנ"ל וד"ל, אך רק שהתחלה של השמחה של קיום המצות ותורה כו' הוא בתפלה והוא מפ' ואהבת ואילך מתחלת השמחה ואח"כ ודברת כו' ששם עיקר השמחה וד"ל. ופי' שלא דוקא בעת עסק התורה או מצות הוא השמחה כ"א אף בתפלה יכול לשמוח מזה שיש לו מצות ותורה שיעסוק בהם אח"כ והוא השמחה בתפלה שקדשנו במצותיו ונתן לנו התורה כו', והוא כמשל מי שיש לו אבן טוב הוא שמח אף כשאינו אוחזו בידו שאף כשמונח אצלו בקופסא הוא שמח כו' וד"ל כמ"כ הוא השמחה בתפלה מזה שיש לנו תורה ומצות שנעסוק אחר התפלה בהם וד"ל.

תגבורת עומק השכל שיוכל להאיר גם לתוך המשל וזהו מ"ש במ"א על ענין קרי וכתוב שבתור' שיוצא הוא מהעלם והסתר הפשוט של סיפור המעשה שבתור' כו' כמו שמאיר דרך המסך כו' וד"ל ותוספת תגבור' האור באצ"י שמחמתו יאיר המסך הנה הוא ע"י לימוד התורה דוקא, בהיות כי אוריית' מחכמ' עילא' נפק' להתלבש באותיו' וצמצומי' העלמו' אחר העלמו' כו' כשהאדם מדבר דבר ההלכה הגם שנתצמצמה באותיו' כדוגמ' המסך כנ"ל והרי השכל והחכמ' של דבר ההלכה גנוז בהם בבחי' אותיו' מסך הדיבורי' של ההלכה אעפ"כ כשמדבר את השכל יוצא מהעלמו לגילוי רב מכמו שהי' ונעשה בחי' תוספ' אור כו' כי הוא בוקע המסך וההעלם בגילוי השכל עצמו שבאותיו' כו' ואז כדוגמ' זה הקדב"ה ג"כ יושב ושונה את ההלכה כנגדו באצ"י פי' שנתרחבה בחי' כלי אור חכמ' דאצ"י ע"י ריבוי אור שפע החכמ' עצמ' דמאצ"י וממנו נובלו' חכמ' התורה כידוע והוא כמו מעיין המתגבר כו' ועי"ז יוכל האורו' לירד בכלים מכלים שוני' במעש' המצות אח"כ וזהו שת"ת כנגד כולן כי אור א"ס מתרבה בכלי"ם של אותיו' ההלכ' וזוהי סיבת בקיעת המסך עד שע"י האתרוג בפועל ממש יאיר בו האור אלקי דאצ"י מבחי' פנימי' האצ"י כנ"ל וזהו תלמוד גדול שמביא לידי מעש"ה ולכך גם שלא בשעת זמן מעשה המצו' מצוה ללמוד כדי להוסיף האור כו' וד"ל וע"י הדיבור עצמו הוא בוקע ממש כדוגמ' דיבור העליון שבבחי' מל' שבמל'

נוסחא שניה

וענין שמע ישראל נז' במ"א בארוכה, פי' שמ"ע ישראל הוא העלאת מ"ן מלמטה למעלה, והוי' אלוקינו הוי' אחד הוא המשכה מלמעלה למטה כנז' במ"א ע"ש. פי' הוי' אלוקינו הוא זיווג מוחי' דאור"א שהם תרי"ן ריעין דלא מתפרשי' כו', והוי' אחד הוא זיווג זו"נ שאח"ד הוא א"ח"ד שהוא אח"ד על כל הוי"ק וז' רקיעי' והארץ כו', ופי' כדכתי' כי הנה המקום אתי, שהוא למעלה ממקום כו' כנז' במ"א בארוכה. וראי' לזה ממארז"ל על הארון שמקום הארון אינו מן המדה, פי' שהי' עשר אמות הרוחב של ק"ק והי' מצד הא' של הארון לכותל חמש אמו' וכן מצד השני ומקום הארון בעצמו אינו מן המדה, ופי' אף שהארון עצמו הי' אמתיים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו כו', אעפ"כ לא הי' תופס מקום כלל שהי' רק י' אמו' מכותל לכותל וכן הי' מצד א' של הארון עד הכותל הא' חמש כו' וכן מצד השני וד"ל והטעם הוא מפני שהארון הי' שבו הי' הלוחות מונחי' שבו כו' לכך הי' למעלה מן המקום ולכך מקום הארון אינו מן המדה כנ"ל וכמ"כ הוא למעלה דכתי' הנה המקום אתי וזהו אחד וד"ל.

ולתוספת ביאור משנ"ל החילוק בין עולמו' בי"ע שמתחדשי' מאין ליש ממש שלא כדרך ההשתלשלו' כ"א ע"י הפסקת המסך כנ"ל, משא"כ באצילות שנאצל א' מחבירו בבחי' השתלשלו' עילה ועלול כו' כנ"ל.

שבוקעת ויורד' להסתתר בבי"ע כמ"ש בדבר ה' שמים נעשו כו' וכן בדבר ה' זו הלכה נאמר ואשים דברי בפ"ך כו'. וד"ל.

וזהו המשך כל הפרשה דשמע ישראל כו', כי ב' תיבו' דשמע ישראל הם בחי' העלאו' דרפ"ח ניצוצי' משם ע' רבתי' שנפל בשבירה כו' ואח"כ עי"ז יוסיף האור בתגבור' השפע בהוי' אלקינו חו"ב תרין ריעין כו' עד שהוי' השני דז"א נעשה בו ג"כ יחוד עליון בתוספ' הארה לבקוע המסך דדלי"ת רבתי' להיות האר' דהאר' בבי"ע והיינו שית תיבין דיחודא תתא' דב"ש ואח"כ ואהבת את ה' אלקיך פי' לא בחי' הסתלקו' וכלו' הנפש מצד ההפלא' כנ"ל אלא היריד' דאור חסד דעי' מלמעלה למטה מהוי' לאלקי' כו' והיינו ע"י קריא' התור' דוקא ודברת בם כו' בהיות כי בתור' הוא השגת ע"י הוספת האור באצי' כנ"ל ומכל השגה ותפיס' תולד החדוה והיינו השמח' של מצוה מעשיו' שאח"כ בוקשרתם לאות על ידך כו' דהרי הוקשו כל המצו' לתפילין ומזוזה ולכך לא נזכרו בפ' זו אלא הו' להוציא כל שארי המצו' בהזכרתן לפי שהמה כוללי' לכל המצות מעשיו' בבחי' ההשגה והיריד' של האור האלקי מלמעלה למטה כו' וד"ל.

נוסחא שניה

ופי' דהנה כתי' ארוממך אלוקי המלך, ופי' שבזה משונה מדת מלכות מכל המדות, שהיא בחי' התנשאו' והגבהה למעלה וזה גופא החיות של העם, ופי' שבחי' מדת מלכו' הוא ההגבהה והתנשאו' שאין ערך ושייכות העם אליו, שהעם הם יש ודבר בפ"ע ממש, והמלך מתנשא עליהם כו', ולכן הוא כמ"כ למעלה, שמתהוים עולמות בי"ע מהתנשאו' של מדת מלכות, ופי' שע"י ההתנשאו' של מדת מלכו' בבחי' הגבהה שאינה ערך ושייכו' אל העם כו' נעשי' העם יש ודבר בפ"ע ממש, ולכך מתהווי' מהתנשאו' של מדת מלכו' עולמו' בי"ע שהם יש ודבר בפ"ע שמתהווי' מאין שהוא הגבהת מדת מלכו' כו' שנעשי' הם עי"ז יש ודבר בפ"ע ממש וזהו ארוממך כו' המלך, שמדת מלכו' היא בחי' התנשאו' דוקא וזהו המלך המרום לבדו וד"ל, וזהו הטעם שנעשי' בי"ע יש ודבר בפ"ע הוא מהתנשאו' של מדת מלכו' שמקבלי' הימנה כנ"ל וד"ל, אבל אלו היו מקבלים אף מחסד דאצילות, לא היו נעשי' יש ודבר בפ"ע כ"כ, כי מדת חסד הוא בחי' השפעה כו' (ולא בחי' התנשאו' כו') והוא בחי' יש לכך לא היו המקבלי' יש כ"כ כי הוא בחי' המשכ' יש מיש וד"ל. אבל כשנמשכי' ומתהווי' ממת מלכו' דאצילו' שהוא בחי' התנשאו' והגבהה כדכתי' ארוממך כו' הם נעשי' יש ודבר בפ"ע שמקבלי' מאין מדת מלכו' המתנשא כנ"ל וד"ל. רק שאף מדת חסד כשצריך להתגלות למטה בבי"ע שיתהוה איזה נברא ממנו כמו מים ואור כו', אזי נצרך החסד דאצי' להתלבש תחלה במלכו' דאצי' בעשרה מאמרו' שבה וד"ל.

בעזרהי וית: ביום שביעי של פסח

דבר אל בני ישראל וישבו כו'. וצריך להבין זה, למה הוצרכו לשוב כו', בכדי שיצטרכו לילך על הים, והלא כשלא היו שבים כו', לא היו נצרכי' לילך על הים כלל, שלא זו הדרך כו'. וגם צ"ל מארז"ל יותר ראתה שפחה בים, משראה יחזקאל בן בוזי כו', מהו השייכו' הנס דק"י להשגת הנבואה (שמאחר שהי' נס בק"י לכך ראתה יותר מיחזקאל כו') שהלא כמה ניסי' נעשו כו' ואעפ"כ לא השיגו עי"ז לנבואה, וכן יחזקאל בן בוזי כו' השיג לנבואה בלא נס כו' ומהו השייכו' והחיבור של הנס להשגת הנבואה כו' (שע"י שנעש' נס בק"י השיגו לנבוא' שיותר ראתה כו'). וגם צ"ל היטב הפסוק הפך הים ליבשה בנהר יעברו ברגל שם נשמח"ה בו, והל"ל לשו' עבר שם שמחנו כו', מהו אומר לשו' עתיד שם נשמח כו'. ולהבין כ"ז היטב צ"ל מ"ש בלק"א של מורו ע"ה, ע"פ הרם את מטך ונטה את ידך כו' ע"ש.

וּפ"י' דהנה מט"ה הוא לשו' המשכה, ששבט ומטה הם הכל א' לשו' המשכה, שפעם נק' בני ישראל, שבטי ישראל, ופעם נק' מטות ישראל שהכל הוא א' לשו' המשכה, ששבט הוא לשו' המשכה דבר הנמשך כמו כוכבא דשביט, וכן מטה הוא ג"כ לשו' המשכה שהכל א' כנ"ל. ופי' שכמו בגשמיו' יש גוף האילן, ויש שבטי' הנמשכי' ממנו לכאן ולכאן כו', כמ"כ הוא ממש למעלה, שגוף האילנא הם הג' אבו' אברהם יצחק ויעקב, ומיעקב שהוא גופא דאילנא נמשכו י"ב שבטי"ם, והם נק' ג"כ מטו' שהכל הוא א' לשו' המשכה כנ"ל שמטה הוא ג"כ לשו' המשכה כמו מטה-כלפי חסד כו' (דבר הנוטה ונמשך כו' וד"ל) וד"ל. ובאור הדבר הוא שבמט"ה הוא סדר ההמשכ"ה פי' הוא סדר ההמשכה של השתלשלו' עולמו' בי"ע שעולמו' בי"ע משתלשלי' בסדר והדרגה בבחי' עילול ועלול כו', ובדרך כלל נחלקי' כל העולמו' (אף מה שלמעלה מאצילו' כמשי"ת) לג' מדרגו' אלו שהם בריאה, יצירה, עשי' (שהכל מתחלקי' לג' בחי' כו' וכן הוא התחלקו' ג' פרקי' שביד כמשי"ת), וכמ"כ הוא יש ההתחלקו' לג' מדרגו' הנ"ל בנפש האדם שהם מחשבה, ודיבור ומעשה, שהם לנגד ג' עולמו' בי"ע שהכל א' וד"ל. ופי' שמחשבה הוא בחי' בריאה והיא נק' עלמא דאתכסיא שהיא בעולם כו', והיא נק' ג"כ בחי' י"ם שיי"ם הוא עלמא דאתכסיא כו', והדבור הוא בחי' יצירה, שהוא עלמא דאתגליי' שהוא בחי' יבשה כו', וזהו מארז"ל כל מה שיש ביבשה יש בים כו', פי' שהאותיו' שבדבור שהוא בחי' יבשה עלמא דאתגלייא, הם הם ממש האותיו' שבמחשבה שהאותיו' של שניהם שוי' שהם רק כ"ב אותיו' והם יש בדבור ומחשבה בשוה רק שבדבור שהוא בחי' יבשה הם בבחי' גילוי שלכך נק' עלמא דאתגלייא, ואותן האותיו' ממש כשהם עדיין במחשבה הם בבחי' העלם ולכך נק' עלמא דאתכסיא ע"ש ההעלם כו' שהוא בחי' ים. כו', אבל מה שיש ביבשה יש ג"כ בים ממש בשוה כנ"ל וד"ל. ועשי"ה, הוא אינו הפי' על פעולת המעשה ממש שהוא פעולת היד מה שעושה ממש כו' שזה

יקרא בחי' עשיה כי הלא בי"ע שהם מחשבה ודבור ומעשה, הם בחי' השתלשלו' בסדר והדרגה בבחי' עילה ועלול, ומאחר שהם בחי' השתלשלו' שמשתלשלו' זה מזה בסדר והדרגה בבחי' עילה ועלול כו', מוכרח שיהי' שוה ערך הריחוק של בחי' עשי' מבחי' דבור, כערך ריחוקו של בחי' הדבור מן המחשבה שיהי' שוה ערך ריחוקו במדרגה של העשי' מהדבור כערך ריחוקו במדרגה של הדבור ממחשבה, ולא יהי' ערך ריחוקו במדרגה של בחי' עשי' מהדבור יותר מערך ריחוקו של הדבור במחשבה כו', שזהו נק' בחי' השתלשלו' בסדר והדרגה שערך ריחוקם של מזה הוא כערך ריחוקו של מזה בשוה כני"ל וד"ל. ולפ"ז (כשנאמר שעשי' הוא פעולת העשי' גשמי' כו') לא יהי' שוה ערך הריחוק של הפעולת העשיה שפועלת היד ועושה כו' מהדבור כערך ריחוקו של הדבור ממחשבה שפועלת העשי' גשמית שפועלת היד ועושה כו', היא רחוקה יותר מהדבור הרבה מערך הריחוק של הדבור ממחשבה, שהדבור ומחשבה הם שניהם בחי' עצמיות כו' והפעולה של היד שפועלת באיזה עשי' מלאכה היא אינה מבחי' עצמיו' כלל והדבור ומחשבה הם שניהם בחי' רוחניים לגביה שהיא גשמי' נגדיהם כו' וד"ל כ"א הפי' של בחי' עשיה הוא על כח המעשה שיש ביד בחי' כח העשי' (שיש בהיד כח לפעול ולעשו' כו') שהיא יכולה בכח לפעול ולעשו' כו', זה הכח העשי' הוא נק' עשיה והוא שוה ממש בערך הריחוק מהדבור כערך ריחוקו של הדבור ממחשבה וד"ל, וכמ"כ הוא הפי' של בחי' דבור ומחשבה, שאין הפי' של הדבור שהוא פעולת הדבור שמדבר לזולתו כו' כ"א הפי' של בחי' הדבור הוא על כח הדבור, שהוא בחי' פנימיות הדבור ועל המחשבה הוא ג"כ אין הפי' על פעולת המחשבה מה שחושב בצירופי אותו' כו', כ"א הפי' של בחי' מחשבה הוא הכח המחשבה (וכמשי"ת).

ופי' הדבור' נק' כח הדבור' פי' מה שיש בכחו' לדבר לזולתו באותיו' הדבור כו' הכ"ח של זה הדבור' (מה שיש בו בכח לדבר כו') זו נק' בחי' דבור, שהוא בחי' פנימיו' הדבור וד"ל, ופי' שכל הה' מוצאו' של המבטא, שהם אחה"ע שמגרון כו' גיכ"ק שמח"ך דטלנ"ת שמהלשו"ן בומ"ף מהשפתיים כו', הם ישנם בהכח הדבור שהוא פנימיו' הדבור, שאין הפי' שהה' מוצאו' אלו, עיקר התהותם הוא מהכלים האלו כמו אחה"ע מהגרון' כו' אין הפי' שעיקר התהות של אותו' אחה"ע הוא רק מהגרון כו' וכן אותו' בומ"ף מתהוים רק מהשפתיים, ותחלה לא הי' כלל בהכח הדבור, שרק כלי השפתיים עושי' זה שיוציא במבטא אותו' בומ"ף כו' שהתהותן כל אותו' בומ"ף הוא רק מכלי השפתיים שהם עושי' זה שיוציא במבטא אותו' בומ"ף כו' וכן על הנקודו' כמו נקודת קמץ אין הפי' שהתהותו העיקרי הוא מקימוץ השפתיים, שמחמת שהשפתיים נקמצים לכך יוצא נקודת הקמץ שהשפתיים עושי' אותו בקמיצתם, וכן הפת"ח עושי' השפתיים בפתיחתם כו' אבל תחלה בכח הדבור לא היה כלל הקמץ ופת"ח, שמתהו"ו רק מהכלי' כו' כני"ל, כ"א הפי' הוא שכל הה' מוצאו' כו' היו תחלה בהעלם בכח הדבור שהוא פנימיות

הדבור כו' וגם כל הנקודו' קמץ ופתח היו תחלה בהעלם ובכח ככה הדבור, ורק אח"כ כשיוצאין מכה הדבור לידי פעולת הדבור כו' אזי מתגלי' הה' מוצאו' שהיו בכח הדבור כו' בהה' כלי' שלהם כו' וכן הנקודו' קמץ ופתח שהיו תחלה בכח הדבור מתגלים בכלי השפתיים ואזי כשמתגלה הפתח כדומה בכלי השפתיים ממילא נפתחים השפתיים, וכשמתגלה הקמץ בכלי השפתיים ממילא נקמצים השפתיים, אבל אין השפתיים מהווי' את הקמץ ופתח בקמצים ופתיחתם, כ"א אדרבה הקמץ ופתח היו תחלה בכח הדבור כו' ולאח"כ כשמתגלי' בכלי השפתיים אזי ממילא נפתחים ונקמצים השפתיים שאם מתגלה בכלי השפתיים פתח אזי ממילא נפתחי' השפתיי' כו' וכשמתגלה קמץ אזי נקמצי' השפתיים כו' וכן בכל הה' מוצאו' כו' כנ"ל שהכל הי' תחלה בכח הדבור שהוא פנימיות הדבור וד"ל [וכנזו' במ"א בארוכה עמ"ש אקיש בשפון כו' וד"ל]. ובחי' מחשבה, הוא ג"כ הפי' על כח המחשבה, פי' מה שיש בכח המחשבה לחשוב מחשבו' בצירופי אותו' כו' שהכח הזה הוא נק' מחשבה (כי הגילוי של המחשבה שחושב בצירופי אותו' יכול לחשוב דבריו' בטילי' כו' כ"א הכונה הוא על כ"ח המחשב' שזו נק' מחשבה כנ"ל) וד"ל. וזהו ההמשכ' בסדר ההשתלשלו' ג' מדרגו' הנ"ל (בי"ע שהם בנפש האדם, מדו"מ), נק' בחי' מט"ה, כנ"ל שמטה ושבת הוא א' הכל לשו' המשכה כו', וזו נק' ג"כ בחי' אותו', פי' ההמשכה של סדר ההשתלשלו' בי"ע שהם בנפש האדם מדו"מ נק' בחי' אותו', שאותיות הם המשכו', פי' שלשו' האותיות הוא המשכות שכל דבר הנמשך ובא מן המקור לגילוי נק' זה ההמשכה אותיות שפי' של אותו' הוא דבר הנמשך מן המקור ובא לידי גילוי כמו אתא בוקר כו' וזהו מ"ד האותיות שאלוני כו' שפי' האותיות הוא המשכו' כנ"ל, ופי' דהנה יש כמה מיני אותיות, שיש אותיות הרצון ואותיות השכל ואותיות המחשבה ואותיות הדבור כו', ופי' שאותיות הרצון הוא כשנמשך מעצם הרצון הנעלם ובא לידי גילוי כו' זו ההמשכה נק' אותו' הרצון שהוא המשכת עצם הרצון הנעלם שנמשך ובא לידי גילוי (שזהו פי' אותו' באות כמו את"א בוקר כו' וד"ל). ואותיות השכל הוא כשנמשך מעצם ומקור השכל הנעלם ובא לידי גילוי זו ההמשכה נק' אותיות השכל, וכן כולם כו' [שכל ההמשכה הנמשכת מן המקור הנעלם להתגלו' נק' בחי' אותו' וד"ל], ולכך נק' המטה שהוא ההמשכה של סדר השתלשלו' בי"ע כו' בחי' אותיות כו' כנ"ל (וזהו האותיות שאלוני כו' וד"ל). והנה הג' בחי' הנ"ל מחשבה ודבור ומעשה הם בחי' ג' עולמות בי"ע כנ"ל שמתחלקי' הכל לג' מדרגו' אלו כנ"ל, והטעם לזה הוא שהג' מדרגו' הללו הם סדר ההשתלשלו' בהדרגה כנ"ל, ופי' שהג' בחי' אלו הם בחי' חומר וצורה ותקו"ז, פי' חומר נק' עצם הדבר ההיולי כו' שהוא הגשם עצמו (כמו חתיכת כסף החתיכי' עצמו שהוא הגשם של הכסף שהוא ההיולי הוא נק' חומר וההתגלו' שמראה לעינים שהוא חתיכת כסף כו' וזהו הצורה כמשי"ת) שהוא בהעלם כו' והצורה נק' הגילוי של עצם הגשם שנגלה לעין כו', ותיקון נק' כשמתקנו את הגולם שיהי' כלי כנ"ל.

והג' בחי' אלו (שהם חומר וצורה ותיקון) הם ג' בחי' ומדרגו' בי"ע שהם מדו"מ, ופי' שמחשבה שהוא בחי' בריאה כו' הוא החומר, שהוא עצם הגשם ההיולי שבהעלם כו', והדבור שהוא בחי' יצירה, הוא הצורה שמגלה את החומר שבהעלם כו' (והוא הדבור שמגלה את המחשבה שבהעלם שהוא ההיולי החומר כו'), ועשי' הוא בחי' התיקון כי לשו' עשי' הוא לשו' תיקון כדכתי' ועשת כו' צפרניה, וכדכתי' לעשות את השבת, שהפי' של הלעשות הוא לתקן כו' כנו' במ"א ע"ש כו' וד"ל.

ב) והנה כל הג' בחי' ומדרגו' הנ"ל שהם בי"ע (שהם מדו"מ) הם הכל בחי' השתלשלות עילה ועלול בסדר והדרגה, פי' כנ"ל שערך הריחוק של העשיה מיצירה הוא כפי ערך הריחוק של יצירה מבריאה (ממש שוה הערך של ריחוק זה מזה כערך הריחוק של זה מזה כנ"ל) (שזוהי בחי' השתלשלו', שהוא בסדר והדרגה כו' כנ"ל) וד"ל וכל הבחי' הנ"ל הם הכל בחי' השתלשלו' בסדר והדרגה כנ"ל, ונק' המשכתו והתהותו של עשיה מיצירה וכן יצירה מבריאה בחי' התהות יש מיש, פי' שהעלול הנמשך הוא יש הנמשך ומתהוה מהעילה יש, שגם העילה הוא יש כו' וד"ל.

אבל התהות הבריאה (שהוא בחי' מחשבה) מלמעלה הוא בחי' התהות יש מאין, פי' שהתהות הבריאה מלמעלה הוא אינו בסדר השתלשלות עילה ועלול בהדרגה כו', כי אין הנברא ערך כלל להבורא ית', שהנברא יש כו' והבורא ב"ה הוא איין כו' (וא"א להתהות כלל בבחי' השתלשלו' כו'), כ"א התהות הבריאה מלמעלה הוא למעלה מסדר והדרג' השתלשלו' כו', כי אין הנברא ערך וסוג של הבורא ית' שהנברא יש ומתהוה מאין שאין ערך כלל ביניהם כנ"ל וד"ל. ולכך נתחלקי' אף הפרצופי' שלמעלה מאצילות כו' לג' בחי' בי"ע הנ"ל, שהם ג' עולמות עקודיים נקודיים וברודיים, פי' עקודיים הוא בריאה וא"ק הוא אדם דבריאה כו', ונקודיים הוא יצירה (ואדם דנקודיים הוא אדם דיצירה), וברודיים שהוא אצילות הוא נק' בחי' עשי' ואד"ם דאצילות נק' בחי' אדם דעשי' כו'. והטעם לזה שנק' בי"ע, שאף שהם למעלה מאצילות כו', הוא כנ"ל שהג' בחי' אלו בי"ע הם סדר ההשתלשלו' בהדרגה בבחי' עילה ועלול, וכנ"ל שהתהות של עשי' מיצירה כו' הוא בחי' התהות יש מיש, וכן התהות יצירה מבריאה הוא ג"כ בחי' יש מיש שגם בריאה הוא יש כו' [ולכך הם סדר השתלשלו' שהעלול הוא ערך להעילה כי שניהם הם בחי' יש והתהותו הוא יש מיש וד"ל].

אבל התהות הבריאה מלמעלה הוא בחי' התהות יש מאין, שאינו מתהוה בסדר השתלשלו' בהדרגה כו' כנ"ל כי אין ערך הנברא יש להבורא האין כו' כנ"ל, ולכך נק' אף הפרצופים שלמעלה מאצילות לגבי המאציל ב"ה בחי' בי"ע, שאף א"ק נק' אדם דבריאה כו' ופי' כי התהות יצירה (שהוא נקודיים) מבריאה (שהוא עקודיים) הוא בחי' התהות יש מיש, שגם א"ק נק'

אדם דבריא"ה לגבי המאציל ב"ה, פ"י הוא בחי' נברא שהוא בחי' יש כו' וכן התהות עשי' מיצירה הוא ג"כ בחי' התהות יש מיש כו' כנ"ל, שהם מתהווי' בכחי' השתלשלו' בהדרגה כו'. אבל התהות א"ק מן המאציל ב"ה הוא אינו בערך וסדר השתלשלו' כו', כי אין ערך אליו ית' כלל, ונק' התהות של א"ק מן המאציל בחי' התהות יש מאיין שאינו ערך היש להאין כלל וכלל, ולכך נק' א"ק לגבי המאציל ב"ה בחי' אדם דבריא"ה, פ"י שהוא לגבי המאציל נק' אדם דבריא"ה שהוא בחי' נברא יש והמאציל ב"ה הוא הבורא בחי' אין שאין ערך הנברא היש להבורא האין כלל, אבל הג' עולמות בי"ע הם מתהווי' בסדר והדרגה כו' שמבריא"ה ואילך הוא בחי' התהות יש מיש כו', ולכך מתחלקי' אף למעלה הכל לג' בחי' אלו בי"ע וד"ל כנ"ל. וכן התחלקות ג' פרקין כו' הם ג"כ ב' בחי' ומדרגו' הנ"ל, ופ"י שכמו שהג' פרקין שביד פרק הכתף והקיבורת כו', הם הכל סוג א' שאף שהם מתחלקי' לג' פרקין אעפ"כ הם סוג א' כו' וד"ל כמ"כ עולמו' בי"ע אף שהם נחלקי' לג' בחי' ומדרגות אעפ"כ הם הכל סוג א' [הכל סוג א' יש כו' שמתהווי' יש מיש כו']. אבל התהות דבריא"ה מלמעלה הוא בחי' התהות יש מאין כו' שאין הבריא"ה יש ערך וסוג כלל של האין הבורא אותו כו' ואינו מתהוה בדרך עילה ועלול כלל כנ"ל, כי שפלות גדול קמיה ית' בחי' השתלשלות עילה ועלול כו' וד"ל.

ג) וְהִנֵּה כַּעֲבוּדָה הוּא ג"כ ע"ד הנ"ל (פ"י כמו שלמעלה הוא שיש ג' מדרגות שהם בי"ע שהם משתלשלי' בהדרג' כו' כנ"ל ויש בחי' שלמעלה מהשתלשלו' שהוא התהות הנברא היש מהבורא האין ית' כו', כמ"כ יש למטה בעבודת ה' ג"כ הג' בחי' הנ"ל שהם בכחי' השתלשלו', והבחי' שלמעלה מהשתלשלו' וכמשיית וד"ל). פ"י שיש למטה בנפש האדם ג"כ הג' מדרגות הנ"ל שהם למטה מדו"מ, כנ"ל שהם ג' בחי' בי"ע כו', והם ישנם ג"כ בעבודת ה', שהמחשבה הוא ההתכוונות שמתכוונן בגדולתו ית' כו' (והוא בחי' בריאה הנ"ל), והדבור, שהוא מדבר בד"ת כו' (והוא בחי' יצירה), והעשי', זו מעשה המצות כו', ואלו הג' בחי' שהם מדו"מ כו' [שהם למעלה בי"ע כו'] הם נק' לבושי' שהם לבושי' הנפש (כמשיית). [והם בחי' השתלשלות כנ"ל] אבל הבחי' העיקר שבנפש כו' שלמעלה מהג' לבושי' הללו, הוא בחי' רעותא דלבא שהוא בחי' נקודת פנימיות הלב אל עצמותו ית' דוקא אליו ואף לא למדותיו כו', והוא בחי' אהבת מאדך שלמעלה מהכלים ולבושי' הנ"ל [שמאד"ך הוא בלי גבול מה שאינו יכול לתתפס בכלי' כמשיית לקמן ע"ש]. והוא כמו למשל בגשמיות בנפש הבהמית שיש בה ג"כ הג' לבושי' הנ"ל והבחי' העיקרי הנעלה מהם כו' כנ"ל. ופ"י כמו אדם לומד חכמות כו' בכדי שיחכם ויהי' חכם כו', או עוסק במו"מ ומתחכם בו בשכלו בכדי שירויח כו', זוהי הלבוש הא' שהוא לבוש המחשבה שלה כו', ולבוש הדבור שמדבר בענייני מו"מ וכיוצא בזה כו' והלבוש המעשה הוא שעושה איזה מלאכה (הכל שירויח כו' דעבד לגרמי' כו') זוהי הג' בחי' הנ"ל נק' ג' לבושיים של נפש הבהמית שהם רק בחי' לבושים [שמחלבשת בהם הנפש שיחשוב במו"מ

ושידבר ושיעשה כו' בכדי שירויח כו' שהם הכל לבושי' אבל הבחי' העיקרי הנעלה מהם הוא הבחי' רעותא דלכא שהוא בחי' נקודה של פנימיות הלב, פי' שנקודה פנימיות של הלב היא בהעלם אצלו שהוא הרצון העצמי שרוצה שיחיה כו' שזה נעלם בלבו והוא בחי' עצמיו, ומה שהוא עוסק במדו"מ [בכדי שירויח ויטיב לו כו'] הם רק הלבושי' של הנפש הבהמית שבועיקרי והעצמיות הוא הנקודת פנימיות הלב שבהעלם שהוא הרצון העצמי שרוצה שיחיה כו' [שהוא העיקרי והשאר הם רק לבושי' שמתלבש הנפש בהם כו' וד"ל].

וכמ"כ ממש הוא באלקות בנפש האלוקית שהג' בחי' הנ"ל הם רק בחי' לבושי' שלה, אבל העיקרי והעצמי הוא הרצון שהוא נקודה פנימיות של הלב שנק' בזוהר רעותא דלכא כו', ופי' שתחלה צריך לחשוב ולהתבונן בגדולת ה' ית' איך שהוא אמר והי' העולם כו' וכן צריך לדבר בד"ת ולעשות המצות, אבל הג' בחי' אלו הם רק בחי' לבושי' כו' אבל העיקרי והעצמי הוא הנקודת פנימיות שלו שהוא בחי' רעותא דלכא אליו דייקא ית' שהוא גאה גאה כו' (כנז' במ"א ע"ש) ואף לא למדותיו כו' [שזה יהי' העיקרי והעצמי כו' ואח"כ יתלבש בג' לבושי' הנ"ל כנ"ל במשל בנפש שהעיקרי הוא הרצון שבהעלם שרוצה שיחיה כו' והלבושי' הוא מה שעוסק לצרכו במו"מ כו' במדו"מ כמ"כ צ"ל בעבודת ה' וד"ל], וזוהי בחי' אהבת מאד"ך שלמעלה מן הכלים ולבושים שלו שהוא האהבה והרצון אליו ית' דווקא אל עצמותו ית' ולא למדותיו כו' כנ"ל, וכשיצמא נפשו מאד באהבת מאד"ך שלמעלה מהכלי' ולבושי' כו' שהוא נקודת פנימיות הלב כנ"ל אליו ית' דייקא, אזי כתי' קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמ"ת, ואין אמ"ת אלא תורה כו', פי' דוקא כשיצמא תחלה מאד באהבת מאד"ך כו' אז קרוב ה' כו' באמ"ת ואין אמ"ת אלא תורה כו' שכשיעסוק בתורה ומצות אח"כ יגל וישמח, כי אור א"ס ב"ה מלוכב בחכמת התורה ועי"ז האהבת מאד"ך ימשיך אור א"ס ב"ה בהכלים שהם תורה ומצות ומזה יגל וישמח שירוה צמאונו שהי' תחלה אל אור א"ס ב"ה ועתה כשימשיכו בתורה ומצות ישמח מאד וד"ל. וזוהי בחי' שמחה של מצוה וארו"ל וכן לדבר הלכה כו', ופי' שהשמחה הזו היא באה כשיצמא תחלה דוקא באהבת מאד"ך אל אור א"ס ב"ה כו' לכך אח"כ כשממשיך אור א"ס ב"ה בהכלים שהם תורה ומצות כו' ישמח מאד שמרוה צמאונו כו', אבל כשאינו צמא תחלה כו' אזי אין השמחה שאח"כ אמיתית [כ"א רק בחי' גסות הרוח כששמח כו' ולא הי' צמא כלל תחלה וד"ל] וכדכתי' כמים קרים על נפש עיפ"ה דייקא נפש עיפ"ה שצמאה כו' מתענגת ממים הקרים כו' וד"ל.

וזוהי פי' הפ' תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה' וט"ב לביב מרוב כל, פי' ט"ב לביב הוא הצמאון של הנפש שצמאה תחלה באהבת מאד"ך אליו ית' אל עצמותו ית' כו' כנ"ל, וכשיצמא תחלה מאד כו' אזי ישיג השמחה האמיתית בעסקו בתורה ומצות, שממשיך עי"ז אור א"ס

ב"ה בהכלים שהם התורה ומצות כו' כנ"ל ודוקא כשיהי' תחלה הטו"ב לב"ב שהוא הצמאון הנ"ל, אז ישיג אח"כ בעסק התורה ומצות השמחה האמיתית כדכתי' כמים קרים על נפש עיפ"ה דייקא כנ"ל וד"ל. ולכך זכה האריז"ל להשגו' כו' מפני שהיה שמח בשמחה של מצוה (כנז' בשבחי האריז"ל שלכך זכה להשיג כו' ע"י שמחתו שמחה של מצוה וד"ל) ופי' שהיה תחלה בצמאון גדול בתשוקה נפלאה אל אור א"ס ב"ה שזוהי בחי' טו"ב לב"ב כנ"ל ולכך כשקיים המצוה כמו שלבש טלי"ת שבו מלובש אור א"ס ב"ה שמח שמחה גדולה כשהשיג אור א"ס ב"ה והוא דוקא מחמת הצמאון שהיה תחלה שהוא בחי' טוב לבב השיג אח"כ השמחה האמיתית וד"ל כנ"ל.

וזהו ענין קריעו' ים סוף כו' שהלכו בני ישראל בתוך הים ביבשה כו', ופי' שהי' נצרכים ישראל להשיג הבחי' רעותא דלבא הנ"ל שהוא בחי' מאדך כו', שהוא בחי' טוב לב"ב. אך איך אפשר להאדם הגשמי שישג ויגיע לבחי' טו"ב לב"ב הנעלה כו', שהוא בחי' רעותא דלבא אל עצמותו ית' כו' ולזה היה נס דק"י שהלכו בני ישראל בתוך הים ביבשה, שע"ז השיגו לבחי' טו"ב לב"ב הנ"ל, ופי' שענין הנס דק"י הוא שהיה צריך להתהפך סדר ההשתלשלות שכפי סדר ההמשכה של ההשתלשלות כו' שהי"ם שהוא בחי' מחשבה כו', ויבשה הוא בחי' הדבור כנ"ל, וכפי ההמשכה זו של סדר ההשתלשלות, א"א להשתנות, שיהפך הים מים ליבשה, פי' שא"א שתהפך וישתנה ממחשבה שתהי' דבור ומדבור שיהי' מחשבה כו' [כי כפי סדר ההמשכה של סדר ההשתלשלות מוכרח להיות המחשבה מחשבה, והדבור דבור וא"א להפך בסדר ההשתלשלות כו' וד"ל] שא"א להפך סדר ההשתלשלות שהוא שיהפך הי"ם ליבשה כו' בלתי שיומשך המשכה חדשה מלמעלה מן סדר המשכ' ההשתלשלו' כו', ולזה כשנצרך להפ"ך הי"ם ליבשה, שהוא היפוך סדר ההשתלשלות, כתי' הרם את מט"ך, שהמט"ה הוא הוא ההמשכה של סדר ההשתלשלו' [בי"ע שהוא מדו"מ והי"ם הוא מחשב' ויבשה דבור כנ"ל] כנ"ל, והוא מט"ה דמשי"ה, כי משה הוא המקור (וראשית) של כל ההמשכה של סדר ההשתלשלות כו', ופי' כי משי"ה הוא בחי' דע"ת, והוא דעת עליון המחבר את אור א"ס ב"ה עם נאצלים ונבראים כו', ופי' שהוא המקשר ומחבר את אור א"ס ב"ה שיומשך אל הנאצלים ונבראים כו', שהוא בחי' דעת עליון המחבר ומקשר מלמעלה למטה שיומשך אור א"ס ב"ה לנאצלים ונבראים כו' כמו דכתי' והאדם ידע כו' שהוא ההשפעה שמדכורא לנוק' כו' וד"ל (ומ"ש בלק"א שהדעת הוא המקשר מלמטה למעלה הוא ג"כ אמת, רק זוהי דעת עליון הממשיך ומחבר מלמעלה למטה כו') והוא בחי' יסוד אבא שמלובש בו אור א"ס ב"ה כדכתי' ה' בחכמ"ה יסד ארץ כו' (כנז' במ"א) [והוא מקור ההמשכה כו' שהוא הממשיך את אור א"ס שמלובש בו לנאצלי' ונבראי' כנ"ל וד"ל]. ולכך כשצריך להפך הי"ם ליבשה שהוא היפוך סדר ההמשכה של השתלשלו' כו', אמר למשי"ה הר"ם את מט"ך מט"ה דמשה, פי' שירים ויגביה משה את המט"ה שלו שהוא ההמשכ' של סדר ההשתלשלו'

אל למעלה מעלה מהמשכה וסדר השתלשלות, ואז כשהרים משה את המטה שהוא סדר ההמשכה כו' למעלה מן המשכה וההשתלשלו' כו' שם יכול להתהפך, שיכול להפך את הים שיהי' יבשה, כי שם הוא למעלה מן סדר ההמשכה כו' ודיל' [כי כפי סדר ההמשכ' כו' הים אי' להיות יבשה כ"א ים כו' אבל למעלה מסדר המשכה יכול להתהפך להיות המשכ' אחרת שיהי' הים יבשה ודיל'] ואח"כ כשנצרך להמשיך משם המשכה חדשה ממש שיהי' הים יבשה כו' [שלזה הוצרך להתמשך המשכה חדשה מעיקרה ממש כנ"ל] אמר אליו נטה את ידך, פי' שהוא היו"ד כו', כי כאשר נצרך להתמשך המשכה חדשה צריך להיות תחלה יו"ד שהוא צמצום ואח"כ ה"א התפשטות ואח"כ ו"ו המשכה כו', ולזה אמר לו נטה את ידך, שיהי' צמצום יו"ד כו' כנ"ל ודיל'.

ולכך כשנעשה נס דק"י שהלכו בני ישראל בתוך הים ביבשה, פי' שבהנס דק"י נתהפך ההמשכה של סדר ההשתלשלות והוצרך להתמשך המשכה חדשה מן למעלה מסדר ההשתלשלות כו' ששם יכול להפך את הים שיהי' יבשה שנמשך המשכה חדשה כנ"ל זכו לבחי' טו"ב לבי"ב הנ"ל שהוא בחי' רעותא דלכא אל עצמותו ית' שהיא בחי' שלמעלה מהשתלשלו' שאין ערוך אליו ית' כו' כנ"ל, והגיעו לזה ע"י הליכתם בתוך הים ביבשה שנתהפך הים ליבשה שנעשה זה ע"י המשכה חדשה שנמשך מן למעלה מסדר השתלשלות כו' כנ"ל וע"י הגיעו לבחי' רעותא דלכא אליו ית' ולא למדותיו כו' שהיא בחי' שלמעלה מסדר השתלשלות כי אין ערוך כו' כנ"ל ודיל'.

ד) ובזה יובן היטב הפסוק הנ"ל, הפך הים ליבשה, בנהר יעברו ברגל, שם נשמחה בו כו'. פי' שכשהפך את הים ליבשה (שהוא הנס דק"י שנתהפך סדר השתלשלו' שנמשך המשכ' חדשה מלמעלה מהשתלשלו' כנ"ל אז הגיעו לטוב לבב הנ"ל ומוזה הי' להם הטוב לבב ברגל כמשי"ת) אז דוקא בנהר יעברו ברגל (כמשי"ת), ופי' שג"פ בשנה היה עולים לרגל כו', לראות את פני הוי' פי' שבכל עליי' לרגל היו משיגי' שם את בחי' השמחה וטוב לבב הנ"ל, שהוא הראי' את פני הוי' (כמשי"ת לקמן), ולזה היו צריכים לעבור את הנהר, ופי' כי היו צריכי' בעלייתם לרגל לראות שם את פני הוי' שהשיגו שם את הבחי' שמחה וטו"ב לבי"ב הנ"ל כנ"ל, לכך היו צריכים לעבור את הנהר, כי הנהר הוא הנהר הידוע, שמהנהר ואילך הוא סדר ההשתלשלות כדכתי' ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן כו', והם היו צריכי' להשיג שם את הבחי' שמחה וטוב לבב שהוא למעלה מהשתלשלות כנ"ל, ולכך בנהר יעברו ברגל, שעברו את הנהר הידוע, למעלה הימנה שהוא למעלה מבחי' השתלשלות, כי בעב"ר הנהר הידוע ישבו אבותיכם כו' ודיל' שהוא למעלה מסדר ההשתלשלות כנ"ל ודיל'.

שם נשמחה בו, נשמחה הוא לשו' עתי"ד, ופי' שהשמחה וטוב לבב שהשיגו בעלייתם לרגל ג"פ בשנה הוא הכל מפני שניגבהו פעם אחת בים

כשנתהפך הים ליבשה והם עברו בתוך כדכתי' ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים כנ"ל שהנס דק"י היה היפוך סדר השתלשלו' שנמשך המשכה חדשה למעלה מסדר השתלשלו' שיתהפך הים ליבשה כו' כנ"ל ועי"ז השיגו להשמחה וטוב לבב שלמעלה מהשתלשלו' שגבהו אז כו' כנ"ל ומאחר שניגבהו פעם א' שיוכל להיות להיותי להם השמחה וטוב לבב שלמעלה מהשתלשלות כו' מזה היה להם לדורות בכח לשמוח כל הימים בעלייתם ג"פ בשנה לרגל, הבחי' שמחה וטוב לבב הנ"ל (והוא הכל מפני שניגבהו פעם א' בנס דק"י כנ"ל וד"ל), והוא כמו למשל תנופת אהרן כהנא רבא, שהניף את כ"ב אלף ליום תנופה לפני הוי' כו' שמפני שהוא בחי' רב חסד אהבה רבה, לכך הניף את הלויים תנופה להוי' בכדי שיהי' להם בחי' אהבה כו' שיוכלו לשורר באהבה כו' שע"י הגבהתו אותם תנופה להוי', השפיע להם בחי' אהבה כו' שיוכלו אח"כ לשורר באהבה כו', וכיון שהמשיך להם פעם א' בחי' אהבה בכאז"א כו' בהנפתו אותם כו' מזה היה בהם כח האהבה לדורו' שיכולי' לשורר באהבה כו', וכמ"כ ממש הוא זה שמאחר שניגבהו ישראל פעם א' בהליכתם בתוך הים ביבשה שהשיגו אז לבחי' שמחה וטוב לבב הנ"ל כנ"ל, לכך היה זה הכח להם לדורות שיוכלו להשיג השמחה וטוב לבב הנ"ל בעלייתם לרגל ג"פ בשנה כנ"ל וד"ל. וזהו ש"ם נשמח"ה לשו' עתיד שכל השמחה שהיה להם לדורו' בעלייתם לרגל ג"פ בשנה היה הכל מן ההגבהה שניגבהו פעם א' בנס דק"י כנ"ל וד"ל.

ובזה יובן היטב ג"כ קושי' הנ"ל מארז"ל יותר ראתה שפחה ב"ים משראה יחזקאל בן בוזי כו', שעיקר הנס דק"י היה רק בחי' התגלות כו' כנ"ל ולכך ראתה יותר שפחה שבים משראה יחזקאל בן בוזי כו' כנ"ל וד"ל.

בעזרה"י וית, ביאור על התורה הנ"ל

ולהבין שרשן של כל הדברים הנ"ל באר היטב. הנה כתי' נעשה אדם בצלמיניו כדמותינו ופי' בחי' צל"ם הוא כמו שעושי' צלם של האדם מזהב כמו שעשה נבוכדנצר כו' שמצייר דמות של האדם החי מזהב ועושה אותו כדמות החי ממש בידיים ורגלים כו', וגם הוא מצייר אף הרוחניו' והחיות של האדם שנראה כאלו הוא רואה בעיניו כו' שעושה זה ממניני צבעי' כאלו שמדמה למראה כאלו הוא רואה כו' (וזהו מה שקורי' בל"א פאטרעט) ואף שמצייר בצלם של זהב כו' גם הרוחניו' של האדם החי כו' כנ"ל אעפ"כ אין ערך כלל הצלם של זהב למהו' האדם החי כו', וזהו נק'

בחי' צלם וד"ל. או ציור החותם שבשעוה שקיבל החותם כו' נק' ג"כ (הציור של החותם שבשעוה) בחי' צלם וד"ל. וכדמותיניו הוא יותר למטה אף מן הצלם הנ"ל, והכ"ף (של כדמותיניו) הוא כף הדמיון כו' (שדומה לזה כו' בבחי' דמו' לבד שהוא למטה אף מצלם הנ"ל וד"ל) והוא כמו החותם שבתוך חותם כו' (פי' מה שמקבל ד"א החותם מן החותם שבשעוה שהוא למטה יותר וד"ל).

ולהבין כ"ז היטב איך הוא למעלה כו'. צריך להבין תחלה ענין מ"ד למען יזמרך כבוד ולא ידום כו' כנז' בזהר שהוא בחי' מלכו' דקארי תדיר ולא שכיך כדכתי' אלוקים אל דמי לך כו', שהיא תמיד בבחי' ביטול ליכלל למעלה כו'. וצ"ל זה, איך שייך בעצמיו' אלקו' בחי' ביטול באהוי"ר [כמו בנפש האדם אין שייך שהדבור בטל לגבי המחשבה ומשתוקק ליכלל במחשבו' כו' כנ"ל שהדבור ומחשבו' א' וד"ל] ומצינו שיש בחי' אהוי"ר אף בפנימיות ועצמיות כמשנז' בע"ח החכמה ירא לעלו' לכתר כו', וכן נז' בזהר דאפי' אור צח ומצוחצח, אוכם הוא קדם עילת העילת כו' (ופי' מורו ע"ה המגיד דמעזריטש שאוכ"ם הוא לשו' בושת שהוא יראה בושת כמש"ת לקמ'). והרמ"ק כ' בפרד"ס תירץ ע"ז שזה שיש בחי' אהוי"ר כו' הוא רק בכלים ששם יש שייכו' שיהי' בחי' אהוי"ר ששם הוא בחי' השתלשלו' עילה ועלול. ופי' שבעילה ועלול שייך להיות בחי' אהוי"ר שהעלול דבוק בעילתו ותמיד משתוקק העלול ליכלל וליבטל בעילתו כו' אבל בעצמות (שהם האורו') אין שייך לומר זה כו' כן תירץ הרמ"ק לפי הקבלה שלו כו' וד"ל.

אבל באמת לפי הקבלה של האריז"ל (ובעש"ט והרב המגיד דמעזריטש) הוא מ"ש הרמ"ק שהשתלשלו' עילה ועלול הוא בכלים כו', הוא לפי קבלת האריז"ל כו' למטה מאד נמוך מן הכלים, כ"א זהו בבחי' היכלו' שם הוא בחי' השתלשלו' עילה ועלול (כי היכלו' הם ג"כ בחי' אלקות רק נמוך הרבה אף מן הכלים כו'), אבל בהכלים אין שייך כלל בחי' השתלשלו' עילה ועלול כו', שאף בכלים הוא למעלה מבחי' השתלשלו' עילה ועלול כו'. ופי' כי הנה כתי' אני הוי' לא שניתי כו' פי' שלא שניתי כו' בין קודם ההשפעה להחיות עולמו' ולאח"כ אין בו שינוי והתפעלות כלל כו' (כנז' במ"א ע"ש) ובעילה ועלול אין שייך לומר לא שניתי כו', שיש שינוי בהעילה בין קודם התהות העלול ובין לאח"כ, שקודם התהות העלול לא השפיע העילה אליו כו', ואח"כ הוא משפיע לו, נמצא שהוא שינוי גדול בו בין קודם השפעתו ובין לאח"כ כו' וד"ל [והוא מפני שהעילה מלוּבש בההשפעה לכך יש התפעלו' ושינוי משא"כ באלקו' שלא שניתי כנז' במ"א בארוכה ע"ש], ולכך לא שייך אף בכלים בחי' השתלשלו' עילה ועלול כו' כדכתי' אני הוי' לא שניתי וד"ל כ"א שם הוא למעלה מהשתלשלו', כ"א שם הוא בחי' בורא ונברא כו', שאין ערך הנברא להבורא ית' ואינו מתהווה בבחי' השתלשלו' כו' כי אין ערך כלל הנברא לבורא ית', והוא מתהווה בבחי' יש מאין שאין היש ערך להאין כו'.

ב) ולכך נק' אף א"ק אדם דבריאה, שאף שא"ק הוא למעלה מאצילות
אעפ"כ לגבי אי"ס ב"ה אף א"ק, אדם דבריאה, שא"ס ב"ה הוא
הבורא ית', וא"ק הוא אדם דבריאה הנברא שאין ערך הנברא להבורא, ופי'
שאינו מתהווה בבחי' השתלשלו' כי אין ערך כו' כנ"ל, ופי' שהתהוות כל
הנאצלים ואף א"ק שלמעלה מנאצלים כו', הוא מבחי' מלכות דא"ס ב"ה
שהיא מקור ההתהוות של כל העולמו' אף מה שלמעלה מאצילו' שהם עקודים
ונקודים וברודים וא"ק כו' כדכתי' מלכותך מלכות כל עולמים, ופי'
מלכותך, הוא מלכות דא"ס, היא מקור של כל המלכות שבכל עולמים כו'
שהם מלכות דאבי"ע כו' והיא המקור של כולן וד"ל. והיא נק' בחי' שמו ית',
והי' נק' הבורא את כולם שאף א"ק נק' לגבה אדם דבריאה כו' כנ"ל, וזהו
ההתהוות של בחי' שמו ית' שהוא בחי' מלכו' דא"ס שמהווה את כולם מאין
ליש כו', הוא למעלה מבחי' השתלשלות כו', שהיא נק' בחי' שמו ית', והוא
כמשל ממשלת המלך על המדינה, שהמדינה היא יש בפ"ע שאינה בחי'
שייכו' אל המלך כלל שאין ערך אליו כו', ורק התפשטות מלכותו וממשלתו
הוא על המדינה שנק' שמו עליה (שהוא מלך ומושל על אותו מדינה כו')
כמ"כ הוא למעלה כל התהוות של כל העולמו' אף מה שלמעלה מאצילו'
שהוא א"ק כו', הוא הכל מבחי' מלכותו שהוא מלכו' דא"ס ית', שנק' בחי'
שמו ית' וזה שנק' שמו עליהן זה הוא מהווה ומחי' את כולם שהוא כמשל
ממשלת המלך הגשמי על המדינה שהתפשטות מלכותו וממשלתו הוא על
המדינה כו' אבל אין ערך ושייכו' המדינה אליו שהם נפרדים יש בפ"ע כו'.
כמ"כ הוא למעלה שאין ערך של כל הנבראי' אף א"ק שנק' ג"כ בחי' נברא
אדם דבריאה כנ"ל, אל הבורא ית' שהוא מלכו' דא"ס ית' שמהווה אותם מאין
ליש שעולמו' בי"ע הם בחי' יש ונפרדי' בפ"ע כדכתי' ומשם יפרד כו',
שהבורא ית' הוא מובדל מהם בבחי' אין ערך כו' שרק התפשטו' מלכותו
וממשלתו הוא עליהם שנק' שמו עליהם וזה הוא החיות שלהם (שמה שנק'
שמו עליהם שהוא מולך ומושל עליהם זה הוא החיו' שלהם וד"ל), ולכך כתי'
אני הוי' לא שניתי כו', שמאחר שהוא ב"ה הוא מובדל ומתנשא מהם בבחי'
אין ערוך כו', ורק חיותם וקיומם הוא מבחי' שמו שנק' עליהם (שהוא מלכו'
דא"ס), שהוא מושל ומולך עליהם כו', אבל הם בעצמם יש ונפרדים בפ"ע
כו', לכך אין שינוי בו ית' כלל כמו למשל בממשלת המלך הגשמי שנק' שמו
על המדינה שאין משתנה השם שלו שנק' שהוא מושל על המדינה משינוי
המדינה כמו שיש חורף וקיץ קור וחום בהמדינה כו' שאין שייך זה השינוי
של הקור והחום שבמדינה שיהי' בהשם של המלך שנק' מושל עליהם כו',
שאינו מתפעל כלל משינוי המדינה שהמדינה היא יש ודבר בפ"ע ממש
ומתנהגת בשינוים שונים קור וחום כו' והמלך הוא מובדל בפ"ע בבחי' אין
ערך כו' ורק שמו נקרא עליהם שהוא מושל עליהם לכך אין נוגע שינוי
המדינה בשמו וד"ל (שאינו בחי' השתלשלו' עילה ועלול כו' לכך אין מתפעל
כו' משאי"כ בעילה ועלול שמתפעל העילה משינוי העלול כנ"ל וד"ל), וכמ"כ
הוא למעלה ממש, שהחיות של כל הנבראי' כו' (שאף א"ק נק' נברא כו') הוא

מבחי' שמו ית' שהוא בחי' מלכו' דא"ס ית' שנק' שמו ית' עליהם שהוא מלך עליהם וזה גופא הוא חיותם וד"ל, אבל אין ערך ביניהם, שאין ערך הנברא להבורא ית' שהוא ב"ה מובדל מהם בבחי' אין ערך כו', והם בחי' יש ונפרדים בפ"ע כו', ורק שמו ית' נק' עליהם וזה מחיה אותם כנ"ל, ולכך כתי' לא שניתי כו' מאחר שהוא מובדל בבחי' אין ערך כו' ורק שמו נק' עליהם וזה מחי' אותם לכך אין מתפעל משינוי כו', כמשל הנ"ל וד"ל. וזהו שאף בכלים אין שייך השתלשלו' עילה ועלול ששם יש שינוי בין קודם השפיע ולאח"כ כנ"ל ופי' שעילה ועלול הוא כמו הדבור נמשך ממחשבה והמחשבה נמשכת מהשכל והשכל מלמעלה מהשכל כו' שזהו נק' עילה ועלול והוא בהיכלו' כנ"ל וד"ל (שהא' מסוג א' של חבירו כו' וד"ל) ושם יש שינוי וד"ל אבל בכלי' הוא למעלה מהשתלשלו' עילה ועלול כדכתי' אני הוי' לא שניתי כנ"ל וד"ל (וכנ"ל שאין ערך הנבראי' לבחי' אור א"ס המהום שאינם מסוג א' כלל וד"ל) [והקושי' הנ"ל יתורץ לקמן בע"ה].

ג) **ועתה בעבודה צריך להיות גם ע"ד הנ"ל, שתחלה צריך להיות** ההתבוננות בחיצוניו' עולמו' (כמארז"ל משל לגזבר שמפתחו' הפנימי' מסרו לו והחיצוניו' לא מסרו לו בהי עייל כו' לכך צריך תחלה להתבונן בחיצוניו' תחלה וד"ל) שמשתלשלי' בבחי' עילה ועלול כמ"ש הרמ"ק כנ"ל (והוא לפי קבלת האריז"ל בהיכלו' כנ"ל שהם ג"כ בחי' אלקות רק נמוך למטה מהכלים כנ"ל), ומזה ההתבוננות בחיצוניו' עולמו' שמשתלשלי' בבחי' עילה ועלול יוליד מזה אצלו אהוי"ר חיצוניים שבלב שלמטה מן השכל כו', ואח"כ צריך להעמיק בהתבוננות בפנימי' כו' מה שלמעלה מהשתלשלו' כנ"ל שהוא יתבונן איך שהוא נברא מחודש מאין ליש וכמ"כ אף למעלה מעלה נק' הכל בחי' נבראי' מאין ליש, שאף א"ק שלמעלה מאצילו' נק' לגבי אור א"ס ב"ה בחי' אדם דבריאה שמלכות דא"ס ב"ה נק' הבורא ית', וא"ק הוא נק' לגבה נברא יש מאין כו', שמלכות דא"ס הוא עתיק דבריאה כו', פי' מלת עתי"ק הוא כמ"ד המעתיק הרים כו', שהוא לשו' נעתק כו', ופי' שאין ערך כלל בין הנברא להבורא ית' (שאין מתהווה נברא מהבורא בבחי' השתלשלו' כי אין ערך כו' כנ"ל) שאין ערך כלל אליו ית' כו' כנ"ל, ולכך נק' הבורא ית' שהוא מל' דא"ס לגבי הנבראי' כו' בחי' עתי"ק שהוא נעתק מהם בבחי' אין ערוך כו' וד"ל [כנ"ל שאינם מסוג א' כלל וד"ל], ומזה ההתבוננו' שמתבונן בפנימיות העולמו' שלמעלה מהשתלשלו' כו' כנ"ל, יוליד מזה אהוי"ר פנימיים, שיש אהוי"ר פנימיים אף בעצמות כו' [זוהי התירוץ על הקושי' הנ"ל וד"ל], ופי' שהאוי"ר פנימיים שבעצמו' כו' הוא בבחי' מטי ולא מטי ורצוא ושוב כו' [שבעצמיות גופא שהם הכלי' הוא מטי ולא מטי רצוא ושוב כו' וד"ל] ופי' שיראה פנימיות שבעצמו' שהוא בחי' שוב כו' שהם הכלי' הוא יראה עילאה ירא' בושת וכנו' בווהר, דאפי' אור צח ומצוחצח אוכ"ס הוא קדם עילת העילות, ופי' מורו ע"ה שאוכ"ס הוא מלשו' בושת (כנו' במ"א ע"ש) שהוא בחי' יראה פנימית יראה בושת שבעצמו' כו' שהם

הכלים וד"ל. וכן משני החכמה ירא לעלות לכת"ר כו' הוא ג"כ היראה פנימיו שבצעמו' וד"ל, וזה השוב שבפנימיו ועצמו' כו', והרצוא שבצעמו' כו' הוא הרעותא דלבא שהוא בחי' נקודת הלב, וכנז' בוורה אית חסד כו' ואית חסד כו', ופי' דלכאורה אינו מובן מהו ההפרש בין החסד דז"א להחסד שבי"ג מדו' הרחמים, שאותו חסד שבי"ג מדו' הרחמים נק' רב חסד וכו' שאין הפי' ששם הוא החסד' מרובי' ביותר לכך נק' רב חסד כו' [כי מאחר ששניהם הם בחי' א' חסד מהו ההפרש כו'] אך ההפרש הוא שזה החסד דז"א הוא בחי' חיצוני' והרב חסד שבי"ג מדו' הוא בחי' פנימי' וד"ל והוא הוא הרעותא דלבא שהוא פנימיו' נקודת הלב, וכנז' בוורה ע"פ שחורה אני כו' שנעשי' נקודא חדא דלית בה חוורא כו', ופי' שזוהי הנקודת הלב בחי' רעותא דלבא, שהיא למעלה מן הכלים פי' שאינה נתפסת בכלי' כלל שהם שכל ומחשבה ואף בלב א"א ליסבול אותה וזה דלית בה חוורא, שאף אין בה בחי' אהבה שבלב כלל, כי היא אינה מתישבת בלב כלל, שאין כלי הלב יכולה לסבול אותה וכנז' בוורה, לא יכילנא למסבל כו' (ע"ש) שזו הרעותא דלבא, היא בחי' פנימיו' נקודת הלב מה שאינה יכולה להתישב בכלי הלב דלית בה חוורא כו' שלא יכלא הלב למסבל כו' וד"ל, וזוהי בחי' אהבת מאד"ך שהוא למעלה מן הכלים שלו, שאינה יכולה לתתפס בכלי' כלל שאין הכלי' יכולי' לסובלה כנ"ל שזוהי בחי' כלות הנפש ממש וד"ל. וזוהי בחי' הרצוא שבפנימיו' ועצמו' כו' וד"ל (אך תחלה צ"ל בכל נפשך ולבבך כו', שהם אהוי"ר חיצוניו' שבכלי' כנ"ל כמארז"ל משל לגובר כו' וד"ל) ולכך כתו' בכל מאד"ך שהוא א"ס שלך כו', שלפי כליו נק' היא בחי' א"ס שאין כליו יכולים לקבל ולסובלה כנ"ל [ואף שבאחר שכליו גדולי' היו יכולי' לקבל שהי' נתפסת בהכלי', אעפ"כ מעורר זה בחי' א"ס בהעלא' מ"ן שלו כמבו' במ"א וכמשי"ת] ובבחי' מאד"ך שהוא אצלו בחי' א"ס שאין הכלי' יכולי' לקבל שאין נתפס' בכלי' כו' שמעלה מ"ן בבחי' א"ס שלו (שלגביו הוא בחי' א"ס שאין יכולי' כליו לקבל כנ"ל וד"ל) הוא מעורר באתערותא דלתתא אתערותא דלעילא וממשיך מ"ד את אור א"ס ב"ה מה שאינו יכול ליתתפס בשום כלי כלל (שזוהו פי' א"ס מה שא"א להתישב בשום כלי וד"ל), וזהו בחי' כדמותינו שהוא כף הדמיון כו', פי' שאהבת מאד"ך שהוא בחי' א"ס שלו מה שאין נתפס בהכלי' שלו (שהוא בחי' רעותא דלבא הנ"ל) הוא אין ערך כלל לגבי בחי' אור א"ס ב"ה שלמעלה, שהמא"ד שלו שהוא אצלו בחי' א"ס, הוא מפני שכליו הם קטנים מלקבל כו' אבל אור א"ס ב"ה הוא מה שאינו יכול להתלבש בשום כלי כלל (שהוא א"ס האמיתי כו') והוא נק' רק בחי' כדמותינו שהוא כ"ף הדמיון כו', שהמא"ד שלו שהוא בחי' א"ס שלו הוא רק בחי' דמות ודמיון מבחי' אור א"ס ב"ה אבל אין ערך ביניהם ורק ע"י אתערותא דלתתא שהוא אהבת מאד"ך שאצלו הוא בחי' א"ס למעלה מכליו כו' הוא מעורר אתערותא דלעילא שימשך בחי' אור א"ס ב"ה מה שאינו יכול להתלבש בשום כלי אבל אין ערך ביניהם וד"ל, שהאהבת מאד"ך בחי' א"ס שלו הוא רק כדמות מבחי' אור א"ס ב"ה שלמעלה וד"ל (ובצלמיניו הוא

באהוי"ר חיצונית שבחיצוניו' הלב שלמטה מן השכל הבאי' מהתכוננות בחיצוניו' עולמו' כנ"ל ששם הוא הבחי' בצלמיניו' וד"ל).

ד) וזוהי פי' הפ' הנ"ל הפך הים ליבשה, בנה"ר יעברו ברג"ל, ש"ם נשמחה בו. ופי' שענין השלש רגלים היה שעלו לרגל ג"פ בשנה בג' רגלים, רק להשתחות להוי', פי' שלא היו מתפללי' שם בהר הבית כו' רק היו משתחו' בלא דיבור ותפלה כלל, כיא רק השתחואה בלבד בבחי' שתיק"ה ופי' שהיו משיגים שם בהשתחואה שהיו משתחו' לפני הוי' כו', את בחי' רעותא דלכא הנ"ל, שהוא בחי' אהבת מאדך שלמעלה מהכלי' שהיא בחי' נקודת הלב, דלית בה אף חוורא כלל כנ"ל, וזה היו משיגי' בעלייתם לרגל ג"פ בשנה רק להשתחות כו' בבחי' שתיק"ה שהוא הבחי' מאדך רעותא דלכא הנ"ל וד"ל, וזהו יראה כל זכורך את פני הוי', פי' הוי' הוא בחי' סדר השתלשלו' כו' שהיו"ד מורה על צמצום השפע, וההיא מורה על ההתפשטו' כו' ואח"כ ויו' המשכה ואח"כ היא התפשטו' (כנו' במ"א ע"ש), אבל שם כשעלו לרגל להשתחות כו', אז השיגו למעלה מבחי' השתלשלו' שהוא למעלה מבחי' ש' הוי' ב"ה, שהשיגו את פני הוי' שהוא הפנימיו' של ש' הוי' ב"ה [שהוא למעלה מהשתלשלו' שהוא הבחי' רעותא דלכא הנ"ל כנ"ל וד"ל], וכדכתי' עד יעבור עמך הוי', פי' שהעביר אותם למעלה מבחי' ש' הוי' ב"ה, וכנו' במ"א וד"ל (ועתה אנו אומרי' אין אנו יכולי' כו' לראו' ולהשתחות פי' אף שגם אנו מודים ומשתחו' אך אין אנו יכולי' להשיג בהשתחוא' שלנו את הביטול האמיתי שהשיגו הם אז כו' וד"ל), ולכך כשהוצרכו להגיע לבחי' השתחואה בעליי' לרגל כו' הנ"ל בבחי' שתיקה ששיגו את בחי' רעותא דלכא כנ"ל הוצרכו לעבור תחלה את הנה"ר, שהנה"ר הוא יוצא מעדן כו' שהוא עולם הבינה והם הוצרכו לעבור את הנה"ר לעבור את עולם הבינה למעלה הימנה כי היו נצרכי' להשיג את בחי' רעותא דלכא דלית בה חוורא כו' שהיא למעלה מן הנהר למעבר הנהר כו' וד"ל. ולכך כתי' בנה"ר יעברו ברגל וד"ל, אך זה גופא ששיגו בהשתחואתם כו' בעליי' ברגל את פני ה' (שהוא הרעותא דלכא הנ"ל), הוצרכו לעבור פ"א בתוך הים ביבשה, פי' כנ"ל שהים הוא עלמא דאתכסיא כו' והיבשה הוא עלמא דאתגליי' והוא כפי סדר השתלשלו' כו' וכאשר הוצרך להפך את הים ליבשה, הוצרך לימשך בחי' שלמעלה מסדר השתלשלו' פי' מה שלמעלה משניהם (ים ויבשה כו') שיכול להפך את הים ליבשה כו' כנ"ל, והוא הי' הרוח קדים, שהרוח קדים היפך את הים ליבשה כדכתי' ויולך ה' כו' ברוח קדיים עזה כל הלילה, וישם את הים לחרבה כו', ופי' שהרוח קדים הוא בחי' שלמעלה משניהם שהוא דוקא יכול להפך את הים ליבשה, שקדיים הוא שהוא מקדמונו של עולם כו' שהוא בחי' שלמעלה משניהם, כדכתי' מה תצעק אלי כו', ופי' בזוהר מה תצעק אלי בעתיקא תלי' מילתא כו', שההיפוך של הים ליבשה הי' מבחי' עתיקא כו' וד"ל, וישראל הלכו בתוך הים ביבשה, נמצא שנשב עליהם הרוח קדים הנ"ל, כי הרוח קדים הוא עשה ההיפוך של הים כו' שהוא עשה שיבקעו המים,

ויהי להם חומה מימינם ומשמאלם (והי' צריך לנשב שלא ישובו המים לאיתנו כנז' בחלק ב' שבלק"א כו' ע"ש) והישראל היו הולכים ביבשה בתוך הים והמים להם חומה כו' (שהלכו בתוך הים כו') נמצא שנשב עליהם הרוח קדים כו' ודיל, ומזה שנשב עליהם הרוח קדים הנ"ל הגיעו לבחי' שמחה כו' הנ"ל.

וזהו הפך הים ליבשה שנשב עליהם רוח קדים כו' שם נשמחה בו, ש"ם דייקא ודיל, ומזה השיגו אח"כ בעליי' לרגל ג"פ בשנה ג"כ לבחי' רעותא דלבא הנ"ל וזהו בנהר יעברו' כנ"ל ברגל ודיל. וזהו ג"כ מ"ד שם ויהי הענן והחושך, ויאר את הלילה, פ"י שהענן והחושך הוא בחי' ישת חושך סתריו כו' ואותו חושך סתרו האיר את הלילה, פ"י שמאותו חושך סתרו' כו' נעשה אור להלילה, שהחושך סתרו האיר את הלילה (וכמשיית במ"א) ודיל ודיל ודיל, וזהו ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה ודיל.

יום ב' פ' תוריע בעה"י

ה' עוז לעמו יתן כו', אין עוז אלא תורה כו'. פ"י שהתורה נק' בחי' לח"ם ויין ומים ודבש וחלב כו', ופ"י שתורה נגלית הוא נק' בחי' לחם, פ"י כמו שהלחם הגשמי הוא העיקר המזון של האדם שהוא הנותן בו עיקר כח ומחזק אותו, שאף שיאכול כמה מיני מאכלי פירו' מיני מתיקו' כו' ולא יאכל לחם, אזי נחלש מאד (שאף שאוכל פירו' מיני מתיקו' אינם נותני' בו כח כו') שעיקר ממה שמקבל כח הוא הלחם, שהלחם אף שהוא גשמי יותר מכל מיני פירו' המתוקי' כו' אעפ"כ הוא העיקר הנותן כח בהאדם שמסעיד הלב כו', וכשאינו אוכל לחם אף כשיאכל פירו' מתוקי' הרבה יחלש מאד (כי עיקר הנותן בו כח והמסעיד הלב הוא הלחם דוקא כנ"ל) ודיל, וכמו שהוא בגשמי' כמ"כ הוא ברוחני', שפנימיו' התורה נק' בחי' דב"ש וחלב שדבש הוא בחי' השגת מתיקו' התורה (או כמו שמשיג בהתבוננו' בתפלה בחי' מתיקו' ותענוג מגדולתו ית' כו') שזוהי בחי' דב"ש שהוא בחי' השגת התענוג כנז' במ"א, וחלב הוא המגדיל כו' שנגדל עיזו' כו' כנז' במ"א ע"ש, ותורה נגלית היא נק' בחי' לחם, ופ"י כנ"ל שאף שיאכל כמה מיני פירו' מתוקי' ולא יאכל לחם אזי יחלש מאד כי עיקר הנותן כח הוא הלחם שמסעיד הלב אף שהוא גשמי יותר כו', כמ"כ הוא למעלה עיקר הנותן כח בהנשמה והמחזק אותה הוא התורה נגלית שהיא דוקא מחזקת אותה ונותן בה כח שתוכל

לקבל השגת פנימיו' התורה שנק' דב"ש וחלב, אבל בלא תורה נגלית שנק' לחם, אף ששיג השגו' בפנימיו' התורה ויערב לו במתיקו' והשגת התענוג כו' היא נחלש מאד (פי' שאין יכול להתקיים שיפול ממנה כו') שעיקר הכח והחיזוק של הנשמה שתוכל לקבל מתיקו' פנימיו' התורה, הוא הלחם, שהוא תורה נגלית שנותנת בו עוז וכח לקבל השגו' פנימיו' מתיקו' התורה וד"ל.

וזהו ה' עוז לעמו יתן שאין עוז אלא תורה שהיא נק' לחם, שנותנת עוז וכח בהנשמה שתוכל לקבל פנימיו' מתיקו' התורה אבל בלעדי תורה נגלית שנק' לחם נחלשה הנשמה מאד ואין יכולה לקבל פנימיו' התורה כנ"ל במשל וד"ל. וגם נק' תורה נגלית בחי' מים, שהיא מקררת את האש כו' וד"ל, וגם נק' תורה נגלית י"ן שהוא בחי' שמחה וחדוה כו', ודב"ש וחלב נק' פנימיו' התורה כנ"ל וד"ל (וכנו' במ"א בארוכה בתורה ברבי' ע"פ חכלילי עינים כו' ע"ש).

להבין מארז"ל אמר רבא תכלית החכמה הוא תשובה ומע"ט, דאליכ אדם קורא ושונה, ובוועט באביו ורבו ובמי שגדל ממנו בחכמה כו', פי' תכלית של השגת פנימיו' החכמה של תורה כו' הוא תשובה ומע"ט כו', פי' כי החכמה מאין תימצא והיא בחי' אי"ן ו"ה כו', לכך התכלית יהי' של המשיג פנימיו' החכמה תשובה ומע"ט שיהי' בבחי' אי"ן ומ"ה בתשובה ומע"ט, ולא יהי' אצלו השגת הפנימיו' החכמה בבחי' יש ודבר וזהו דאליכ כו' ובוועט באביו כו' ובמי שגדל ממנו בחכמ"ה [שהי' בחי' יש ודבר שהוא השיג החכמה כו'] כי תכלית של החכמה הוא בחי' אי"ן כי החכמה מאין תמצא לכך יהי' מהשכת החכמה בחי' שפל רוח בתשובה ומע"ט בבחי' מ"ה ואי"ן שזהו התכלית של החכמה שמאין תימצא וד"ל. וזה שאומר תכלית של החכמ"ה ואינו אומר תכלית של התורה כו' כי כונתו על השגת פנימיות התורה וד"ל.

ביום שבת קודש פ' תוריע בעזרה

בזוהר פ' תוריע (דף מ"ח ע"ב) תנא מן בוצינא דקרדוניתא נפקין תלת מאה ועשרין וחמש ניצוצי מתגלפין ומתאחדו כחדא מסטרא דגבורה דאקרון גבורות כו' (ע"ס כל המאמר ע"ש). ופי' שענין המאמר הזה הוא משתעי בענין שבירה ותיקון, שהם ש' מ"ה וש' ב"ן כו'.

פי' שענין השבירה היתה מפני שהיה ריבוי האורות, ומיעוט וקטנות הכלים, שלא היו הכלים הקטנים יכולים לסבול האור הגדול ולכך נשברו ונפלו לש' ב"ן כידוע (ופי' שלא הי' אז בעולם התהו כלולי' זה בזה כ"א היו זה תחת זה כנו' במ"א בארוכה ע"ש). ועתה בעולם התיקון הוא ריבוי והגדלת הכלים כו' לכך יכולי' לסבול, ונק' מה שנפלו בשבירה מעולם התהו ש' ב"ן (שנפלו לבין כנו' במ"א), ועולם התיקון הוא ש' מ"ה המברר את ש' ב"ן פי' שמברר הניצוצין שנפלו בשבירה לבין (ומתקנם כו') וד"ל. והנה בכל עולם ועולם יש הכל בחי' מ"ה ובין, ש"מ"ה שהוא התיקון הוא מברר את ש' ב"ן הניצוצו' שבו שנפלו משבירה כו'. וזהו כוונתו מן בוצינא דקרדוניתא נפקין שכ"ה ניצוצי כו' מסטרא דגבורה כו'. פי' שהשכ"ה ניצוצין הם מה שנפלו בשבירה לבין והם בחי' גבורו' דבין והם כחשבון שכ"ה, שהוא כנגד הו' מיתות של הו' מלכים כו', שז"ס אדם שהוא גי' מ"ה הוא כחשב' שט"ו כו' (והשאר הוא ה"ג הוא שי"ב ולפעמי' נחשב רק שי"ך ולפעמי' שכ"ה וע' בע"ח ע"ז כו'), ומה שנחשב רק רפ"ח ניצוצין ומה שנפלו כו', הוא שבנוק' הם רפ"ח שהם פ"ר גבורו' כו', ובדכ"ר הוא ש"ך או שכ"ה כנו' בע"ח ע"ש.

ובוצינא דקרדוניתא הוא בחי' גבורה דעתיק, שחכמ"ה דאריך היא מלבשת את גבורה דעתיק, וכתר דאריך מלביש את חסד דעתיק כו' וכמשי"ת וד"ל.

ומתלכדן כחדא ואתעבידו חד גופא, וכד עיילין אלין בגופא אקרי אי"ש (עכ"ל). פי' אי"ש נק' ז"א כשהוא בבחי' קטנות שכולול רק משי"ת בלבד או אלף שכולול מי"ס רק שהם בבחי' קטנות המוחי' שהוא בבחי' מוחי' דיניקה שהם מוחי' דקטנות (כי יש עיבור יניקה ומוחי' כו') כידוע שאין בו מוחי' דגדלות שהם מוחי' דאו"א כו' שהוא רק בבחי' מוחי' דקטנות שהוא בחי' גבורו' דבין שאין ש' מ"ה שהוא נמשך ממוחי' דאו"א מבררו כו' (שאין בו ש' מ"ה שנמשך מאו"א כי אין בו מוחי' דגדלות כנ"ל), וזהו נק' אי"ש כו' וד"ל אבל כשיש בו מוחי' דגדלות שהוא ש' מ"ה הנמשך ממוחי' דאו"א אזי נק' אדם ולא איש שאדם הוא שלימותא דכולא, שהוא כשיש בו ש' מ"ה הנמשך ממוחי' דאו"א שהוא בחי' מוחי' דגדלות (שמחוברי') אז מ"ה ובין וכו' מלע"ד בזוהר הנ"ל ע"ש).

ולא איש דא, דתנינן איש תם וישר, איש צדיק, ואיש דהכא, איש מלחמה כתיב, דכלא סליק דינא וכלא חדא (עכ"ל). פי' שאי"ש תם וישר, אי"ש צדיק נק' לאחר שנתברר שביירו ש' מ"ה כו' כנ"ל שלאחר שנתברר מש' מ"ה כו', אז נק' איש תם וישר איש צדיק כו', אבל איש דהכא הוא כשלא נתברר עדיין מש' מ"ה (שהוא בבחי' קטנות וגבורו' דבין בלא ש' מ"ה כנ"ל) שאי"ש מלחמה כתי', פי' דכתי' הוי' איש מלחמה הוי' שמו, פי' הוי"ה הוא מורה על איכות ההמשכה שהיוד' הוא צימצום והה"א התפשטו' והוי"ו המשכה כו', וכאשר נצרך להתמשך מאור א"ס ב"ה בחי' גבורו' על המצרים שיטבעו בים סוף כו', אז התלבש אור א"ס ב"ה בהוא אי"ש מלחמה, שהאי"ש הוא בחי' קטנות כו' ובהוא איש עשה מלחמה ודין למצרים שיטבעו בים סוף כו', וזהו הוי' אי"ש מלחמה, שנתלבש אור א"ס ב"ה בהאי איש מלחמה (והוי' מורה על ההמשכה כו' כנ"ל). הוי' שמו כו' הוא שלישראל הי' נצרך להמשיך חסדי' ורחמים רבים שיעברו בתוך היס ביבשה כו' ולכך הי' להם הוי' שמו כו' שהוא המשכ' יוד' צמצום הא' התפשטו' וי"ו המשכה כו', אך הכל נמשך ונשפע אליהם בחי' חסדי' ורחמים רבים כו', ולכך הוי' שמו וד"ל ולמצרים הי' נצרך להתמשך גבורו' כנ"ל לכך הוי' איש מלחמה כו' כנ"ל שהתלבש בהוא איש כו' ולכך האי איש מלחמה כתי' וכלא סליק דינא כו' כנ"ל וד"ל.

אמר ר' יהודה אמאי כו'. פי' מאי משמע דהאי אי"ש הוא דינא כו'.

(ב) אתו שאילו קמי' דר"ש אמר לון תו קשיא דהא תנינן כתי' לזאת יקרא אשה כי מאיש לקחה זאת ותנינן מאן איש דא חסד והכא אמריתו דהוא דינא אלא הכי תאנא כלא הוא בחד מתקלא סלקא וכלא חד ומשום דדיני תתאי מתאחדן ומתלכדן ומתחברן בשערוי דהאי אקרי הוא דינא קשי' כו' (עכ"ל).

ו'פי' שמפ' שבאמת האי"ש שהוא ז"א בעצמו הוא חסד שלגבי הנוק' נק' ז"א שהוא אי"ש כו' בחי' חסד (שיש בו הי"ח כו' וד"ל) רק לגבי למעלה הוא בחי' קטנות כו' כנ"ל, לכך השערות הנמשכין ויוצאין ממנו הם בחי' דינין וגבורו' כו' ופי' שיוכלו החיצונים לאחוז בהם כו' (והוא מחמת קטנותו דאי"ש כו', לכך השערו' הנמשכ' שהם צמצומי' כו' יכולי' לאחוז בהם החיצונים כו' וד"ל), ולכך צריכי' לגלוש השערו' האלו שהם בחי' גבורו' וקטנות שיוכלו החיצונים לאחוז בהם (כמשי"ת לקמן בזהר כו'), אבל השערו' דדיקנא הם אדרבה בחי' חסדים ורחמים רבים והם תליין כו' כנז' בזהר וד"ל, ולהם נצרכי' במאד כי בלעם לא היה אפשר להתמשך מן אור א"ס ב"ה אף לנאצלים, כנז' במ"א שהוא מובדל בבחי' אין ערוך כו' ולזה הם השערו' דדיקנא שהם הי"ג ת"ד רחום וחנון כו', שבהם יורד השפע מן אור

א"ס ב"ה לנאצלים. ופי' שמתמצמת מאד ההארה של אור א"ס ב"ה לנאצלים בבחי' שער' בלבד בכדי שיוכלו הנאצלים לקבלה והוא בחי' השער' דדיקנא שהם מיני צמצומים שנתמצמת ההארה בבחי' שער' בלבד פי' שהוא כמו שכשרוצה הרב שיבין תלמידו איזה שכל עמוק מאד ואין בכח השכל של התלמיד לקבלו כו' אזי מלביש הרב את השכל ההוא באיזה משל וחידה, וע"י אותו המשל וחידה, מבין התלמיד אפס קצהו ומעט מזעיר מן השכל ההוא, כמ"כ הם השערות דדיקנא שהוא צמצום השפע במאד כו' עד שיוכלו הנאצלים לקבל (כנו' במ"א שהשער' הם כמו הלבשת המשל שמלביש את השכל כו' וד"ל), או כמו טפת חבית שנוטף מן החבית שמלאה יין כדומה רק טפה אחת כו' כמ"כ הוא למעלה צמצום ההארה והשפע של אור א"ס ב"ה לנאצלים והוא בחי' השער' דייג ת"ד כנ"ל וד"ל. ולזה נצרכים מאד להשער' הללו שהם אדרבה כולו רחמים מרובים כנ"ל שבלעדם לא היו יכולים הנאצלים כו' לקבל השפע מן אור א"ס ב"ה כו' שמהם נמשכי' התרי"ג מצות שהם תרי"ג ארחי' הגלגלתא כו' וד"ל, ולכך עליהם כתי' בנוזר אלוקי' שנגבה מאד כו', קדוש יהי גדל פרע כו' שלא יגלח אותם כי אדרבה הם המשפיעי' השפע של אור א"ס ב"ה לנאצלים כנ"ל ואי' בלעדם כו' וד"ל שהם רחמים מרובי' כנ"ל (כמשי"ת לקמן בווה'), משא"כ בשערות דז"א שהוא בחי' אי"ש בחי' קטנות, שהשערות הנמשכי' ממנו הם בחי' גבור' שיוכלו בהם החיצוני' לאחוז כו' כנ"ל ולכך צריכי' לגלחם.

וזהו כוונת הוזהר, וכד אתעבר מניה שער' דרישא אתבסם, ודינין דלתתא לא אודמנו, ובגיני כך אקרי טהור, דלא אקרי טהור אלא כד נפיק מטטרא דמסאבא, וכד נפיק מן מסאבא, אקרי טהור, דכתיב מי יתן טהור מטמא, מטמא ודאי, והכא כתיב, ואיש כי ימרט ראשו קרת הוא, טהור הוא, ות"ח, ברישי' דהאי אי"ש, בוצינא דקרדוניתא, ובגי"כ גלגלתא דרישי' דהאי סומקא כלא כורדא ושער' שותקא כו' ותליין מני' כתרין תתאי, דלתתא דמתערי דינא בעלמא, וכד אתעבר מני' שער' ואתגליש, מחסד עילאה אתבסם כלא, ואקרי טהור על שמי' (עכ"ל).

ובאור הדברים הללו הוא כנ"ל שהשערות דז"א שהוא בחי' אי"ש בחי' קטנות כו', הם בחי' גבורות ודינין כו', ופי' שכל המלאכים המקטרגי' כו' הם מתהוי' משער' דייס דקטנות (שהם שער' דז"א), ופי' כי המלאך הוא בחי' נברא מאין ליש שהוא יש נברא שיש לו אור וכלי (גוף ונשמה כו') ומתהוה מאי"ן הבורא ית' וכנו' במ"א שאין ערך הנברא היש להבורא האי"ן ית' ומוכרח להתהות ע"י צמצומים רבים כו', והוא שהמלאכים המקטרגי' כו' שהם בחי' קטנות פי' שכשרואה המלאך שאין עובדי' כדבעי אזי הוא מקטרג ע"ז וטוען כו' [שאינו יכול לסבול מי שאינו עובד כדבעי כו'] והנה המלאך בעצמו אין לו בחירה ורצון כלל כ"א רק הוא שליח כו' ונמצא שמה שהוא מקטרג בבחי' דין כו' הוא מפני ששורש התהותו הוא מן

י"ס דקטנות דז"א כו' שמשערו' דז"א נתהוה המלאך כו' ולכך הוא מקטרג בבחי' דין כנ"ל שהשערו' הם בחי' גבורו' כו' (וזה משני' בזה' וכתרין' תתאין תליי' מני' כנ"ל), ולכך צריכים לגלח את השערו' דז"א שהוא האי"ש כו' שאז ממילא נופלים המלאכים המקטרגים ששורש אחיותם והתהותם הוא מן השערו' הנ"ל ולכן כשמגלחי' אותם אזי ממילא נופלים כו', וד"ל. וענין הגילוח של השערות דז"א שהוא אי"ש כו' הוא ע"י המשכה חדשה שנמשך הארה חדשה מן אור א"ס ב"ה להגדיל את מוחי' דהאי"ש הנ"ל שיהי' בבחי' מוחי' דגדלות (והוא ש' מ"ה הנמשך ממוחי' דאור"א כו' וד"ל), ועי"ז כשנתגדל המוחי' דהאי"ש כו' ע"י שנמשך הארה חדשה מן אור א"ס ב"ה כו' אז ממילא נופלים ונגלשים השערו' דהאי"ש כו' (כי הם נמשכי' רק מבחי' קטנות כנ"ל ולכך כשנתגלה ונמשך הארה חדשה להגדיל מוחי' דהאי"ש אזי ממילא נגלשי' ונופלי' וד"ל) ואז דינין דלתתא לא אזדמני' כו' כנ"ל שעיקר ושורש ההתהות של הדינין דלתתא שהם המלאכים המקטרגי' הוא מבחי' שערו' דהאי"ש [שהוא מקטנות דז"א כו' כנ"ל] אבל כשמתגלה אור חדש מן אור א"ס ב"ה להגדיל מוחי' דז"א שהוא האי"ש כו' אזי ממילא נופלים השערו' כו' וממילא אין אחיזה להמלאכי' המקטרגי' ששרשם מהשערו' הנ"ל וד"ל. וזה כוונתו וכד אתעבר מני' שערא ואתגליש מחסד עילאה אתבסם כלא, פי' הוא ההארה חדשה הנמשך מן אור א"ס ב"ה להגדיל מוחי' דז"א (שזה נק' חסד עילא' כו' וד"ל), שעייז נגלשי' השערו' כו' כנ"ל וד"ל (וזהו כשמתחבר ש' מ"ה עם ש' ב"ן שאז נגדל כו' כנ"ל וד"ל).

ות"ח ברישי' דהאי איש בוצינא דקרדוניתא, ובגיכ גלגלתא דרישי' דהאי סומקא כלא כוורדא ושערי סומקי כו' (כנ"ל). ופי' כי עיקר הבירור זה שיטהר האי"ש מטמא כו' הוא בוצינא דקרדוניתא כו', ופי' כי השערו' הללו הם נעשי' מא"ח מהבירורי', פי' שהאור החוזר מהבירורי' הוא אינו יכול ליתתפס וליכנס בהכלים שמחמת שאורו גדול (כנז' במ"א) לכך אין הכלים יכולי' לסבול ולקבל אורו הגדול ואינו יכול ליקנס בהכלי' כו', ולזה האור שאין יכול ליקנס בהכלי' הוא יוצא דרך שערו' הללו, ופי' שהשערו' הללו הם מתהוי' ממותרי מוחי' כו' שהוא מהא"ח שמהבירורי' כו' המתרי מוחי' מה שאינו יכול ליקנס בהכלי' יוצא דרך שערו' כו' שהשערו' הם נתהוי' מדקו' השכל שכל שיערה יש לה גומה בפ"ע היונקת מדקו' המוח שהשערו' הם הכל מתהוי' מכחות המוח ודקותו כו' כנ"ל שהוא ממותרי מוחי' מה שא"א ליתתפס בו יוצאי' דרך שערו' אלו. ופי' שהם מתהוי' ממותרי מוחי' דוקא, כי הדם אף אפי' שהוא הרבה בגוף אעפ"כ אינו יוצא לחוץ כו' והוא מפני שהדם אינו בחי' מותרו' כי הדם הוא הנפש והוא עיקר החיו' שנצרך לו במאד ואינו בחי' מותרות כו', אבל השערו' היוצאי' מן המוח הוא מן מותרי מוחי' כנ"ל וד"ל, ולזה הוא הבוצינא דקרדוניתא שהוא

בחי' גבורה דעת' כנ"ל מתלבש במ"ס דא"א לברר כו' (כמשי"ת) שהוא נק' קו המדה וד"ל, ופי' כי בחכמה סתימאה דא"א שמלוּבש בו גבורה דעתיק שהוא קו המדה כו' אתברירו כו' והנה יש בביורו' ב' בחי' הא' הוא שמברר את האוכל מתוך הפסולת ומכניס האוכל לתוך מעיו כו' והב' הוא שבורר הפסולת מן האוכל וזורקו לחוץ כו' וד"ל. וכמ"כ הוא למעלה ממש, שבחכמה סתימאה דא"א שמלוּבש בה גבורה דעתיק (שהוא נק' בוצינא דקרדוניתא כו') שהוא נק' קו המדה כו' אתברירו, פי' שהבירור הוא כמה אורו' החזורי' מהבירורי' יתעלו לשרשם למעלה שהמובחר מברר שיתעלו למעלה לשרשם שנכנסי' בהכלים דיי"ס שם חג"ת כו' שנכנסי' בו כו' ואז אלו הם נעשי' אח"כ למעלה משם מ"ה המברר כי אז נעשה אשת חיל עטרת בעלה כו' כנו' במ"א והבחי' הב' שבהבירור הוא לברר הפסולת מא"ח מהבירורי' כו' שיצא לחוץ בבחי' שערו' כו' והמברר כ"ז הוא בחי' חכמה סתימאה דא"א שמלוּבש בה גבורה דעתיק (שהוא בוצינא דקרדוניתא) שהוא נק' קו המדה, ופי' שיש בזה מדה כמה יתעלו מא"ח מהבירורי' כו' בהכלי' דיי"ס וכמה יצאו לחוץ בבחי' שערו' כו' וזה המדידה עושה בוצינא דקרדוניתא שהוא גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס דא"א כו' שנק' קו המדה שהוא עושה המדה זו כמה יתעלו לשרשם בהכלי' כו' וכמה יצאו לחוץ בבחי' שערו' כו' שהוא נק' קו המדה המודד כ"ז במדה כמה יומשך חכמה כו' הכל במדה כו' (כנו' במ"א) וכמה יתעלו כו' וכמה לא יתעלו כ"א יצאו בבחי' שערו' לחוץ כו' וד"ל. והוא ע"י התלבשותו במ"ס דא"א כי בחכמה אתברירו והוא הבירור להבדיל בין הטמא לטהור (שהטמא יצא לחוץ והטהור יתעלה כו') שזוהי ענין הבירור שבחכמ' כו' כדכתי' להבדיל בין הטמא לטהור ובין החיה הנאכלת להחיה שאינה נאכלת כו', שזוהי בחי' הבירור והמדידה שזה יתעלה שהוא טהור וזה יצא לחוץ שטמא כו' והוא הכל ע"י התלבשו' גבורה דעתיק במ"ס דא"א שהוא המודד והמברר שנק' קו המדה כו' וד"ל (וכמשי"ת לקמן באריכו') (וזוהי בחי' גבורה וצמצום כמשי"ת ולכך השערי' הם סומקי כו' וד"ל) וזהו שזה שיטהר האי"ש מטומאתו עושה בוצינא דקרדוניתא שהוא גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס דא"א לברר ולמדוד כו' שהוא מברר הטהור מטמא כנ"ל שהוא קו המדה וד"ל.

ותליין מניה כתרין דלתתא, דמתערי' דיני' בעלמא כו' (עכ"ל). פי' כנ"ל שמשערו' דז"א נתהוי' הדינין דלתתא כו' אך רק הכתריין מתהוי' מני' שהוא בחי' כתר שלמעלה מחכמה כו' וד"ל וכד אתעבר מני' שערא כו' כנ"ל כו'.

מחסד עילאה אתבסם כלא (כנ"ל באור הדבר) ואתקרי טהור על שמה, פי' שנק' האי"ש טהור על שם החסד עילאה שהוא ההמשכה חדשה שנמשכה הארה חדשה מן אור א"ס ב"ה להגדילו כו' כנ"ל ואתקרי האי"ש טהור על שמה וד"ל.

ג) א"ר יהודה אי אתקרי על שמיה, קדוש אתקרי, ולא טהור (עכ"ל). פי' שכונתו שכיון דאתקרי על שם חסד עילאה שהוא ההמשכה חדשה שנמשכה מן אור א"ס ב"ה כו' כנ"ל והיא עשתה זה שיטהר כו' היה נצרך להקרא קדו"ש ולא טהור, פי' כי קד"ש הוא חכמה כו' וקדו"ש בוי"ו הוא מורה על ההמשכה כו' וזוהי המשכה חדשה הלזו וד"ל.

א"ל לאו הכי דקדוש לא אתקרי אלא כד תלי שיערא כו' והאי אקרי טהור מסטרא דתליין לתתא מניה כו' (עכ"ל). פי' שתשובתו הוא שקדוש לא אתקרי כ"א כד תלי שיערא כולה פי' שהם השער' ד"ג ת"ד שבהם יורד השפע לנאצלים והם הכל חסדי' ורחמי' מרובי' כנ"ל והם תליין כו' וד"ל והם השער' דנזיר אלוקי' דכתי' קדו"ש יהי' כו', אבל זה שנק' טהור הוא אינו מצד ההמשכה חדשה שנמשכה מאור א"ס ב"ה להגדילו כו' והיא עשתה שיגלשו שערותיו ויטהר כו' [כי אלוהי' נק' ע"ש ההמשכ' חדשה הי' נק' קדו"ש כו'] כ"א מה שנק' טהור הוא סטרא דלתתא דתליין מניה, פי' כי לשו' טהור הוא כמו רוח עברה ותטהרם, שכשהעננים החשיכו השמים וכאשר בא הרוח והעבירם שלא יחשיכו זה נק' ותטהרם שנטהרה השמים מן העננים המחשיכי' כו' שזהו לשו' טהור' כשנפטר מן ההיפוך ונטהר (שקורי' בל"א אא"פ גירייניק"ט וד"ל) כי אינו לשו' נקיו' שזהו לשו' נקי כו' אבל טהור הוא נק' כשנטהר מן ההיפוך כמו רוח עברה ותטהרם כו' כנ"ל או כדכתי' ובא השמש וטהר כו' וזהו כדכתי' מי יתן טהור מטמא כנ"ל בזהר הנ"ל מטמא ודאי פי' שלשו' טהור הוא נופל כשנטהר' מטומאתו כנ"ל שזהו לשו' טהור שנטהר מן ההיפוך שהוא הטומאה וד"ל, ולכך נק' זה האיש מצד דלתתא דתליין מניה, פי' שנק' האי"ש טהור ע"ש שנפטר מהטומאה שהם השער' שלו שכשנפלו ונגלשו ממנו הוא נטהר ונפטר מהם כו' [ואינו נק' ע"ש ההמשכ' חדשה שנמשכ' מן אור א"ס ב"ה שהיא עשתה שיגלשו שערות ויטהר כו' כי אז היה נק' קדוש כו' כ"א הוא נק' טהור מסטרא דלתתא כו' כשנטהר מן הטומאה שהם שערותיו שנפלו ממנו כנ"ל וד"ל] וד"ל.

ת"ח דהא ליואי דאתו מהאי סטרא דדינא, לא מתדכאן עד דאתעבר מנהון שיערא, דכתיב וכ"ה תעשה לטהרם כו', ובגין דיתבסמון יתיר בעא כהנא דאתא מסטרא דחסד עילאה, לארמא לון כו' כדכתי' והניף אהרן כו'. פי' שהלויים שהיו מסטרא דגבורה והי' השער' שלהם בחי' גבור' (והי' יכולי' החיצוני' לאחוז בהם כו' כנ"ל) לכך הוצרכו להתגלח כדכתי' וכה תעשה לטהרם כו' והעבירו תער על כל בשרם כו', ומאחר שהיו נצרכו להמשכה חדשה שיומשך להם בחי' חסד כו' כנ"ל לזה הניף אותם אהרן שהוא כהנא רבא בחי' רב חס"ד תנופה לפני הוי', פי' שע"י שהניף אותם אהרן שהוא בחי' רב חסד תנופה לפני ה', המשיך והשפיע להם בחי' חסד כו', ולכך הוצרכו שיניף אותם אהרן תנופה כו' מפני שהיו נצרכי' להמשכה חדשה שיומשך להם בחי' חסד כו' לכך נצרכו שיניף אותם אהרן כו' תחלה שהוא שיהיו בבחי' ביטול תחלה בכדי שאח"כ יומשך להם המשכה חדשה כו'

כי כשנצרך להגיע להמשכה חדשה ונעלה נצרך להיות תחלה בבחי' ביטול (כמשי"ת) לגמרי וד"ל.

כמה דאיהו להאי איש דלעילא, דכד בעי לאתבסמא יתיר, אתגלייא ביה חסד עילאה ואתבסם, ומבשם הוא לתתא (עכ"ל). ופי' דהנה נז' בפרע"ח ככוונות דש"ע הא"ל אלוקי אברהם כו', דכשצריך להיות גדלות שני לז"א שיוגדל עוד בבחי' גדלות שני כו' אזי צריך להיות תחלה בבחי' עיבור שני שצריך להתעבר עוד באו"א בבחי' עיבור שני ואח"כ הוא מתגדל בגדלות שני כו' וזהו תחלה גדלות ראשון ואח"כ עיבור שני כו' ואח"כ אלוקי אברהם כו' שזוהי בחי' גדלות שני שנמשך לחג"ת לאחר שנתעברו בבחי' עיבור שני כו' וד"ל. ועי' כתי' בעב"ר הנהר ישבו אבותיכם שזוהי עיבור השני שנתעברו החג"ת באו"א כו' ואח"כ הוא הגדלות ב' וזהו ואקח את אביכם מעב"ר הנהר כו' (ועי' שו"ת). ופי' כי כשצריך להגדיל המדות בבחי' גדלות שני שהוא הגדלה היותר נעלה מן הראשונה כו' לזה צריך להיות בנתיים (בין גדלו' ראשון לשני) העלם שהוא בחי' עיבור שמתעברים המדו' עיבור שני באו"א ואח"כ מתגדלים בעיבור שני כו'. ובאור הדבר הוא, שמאחר שצריך להגיע להשגה חדשה הנעלה יותר מן הראשונה (שזוהי גדלו' ב' שנעלה מן גדלו' א' כו') לזה צריך להיות בבחי' עיבור שני שהוא בחי' העלם בנתיי' פי' שהוא בחי' ביטול שנופל מן מדרגה הראשונה (ולהמדרגה הב' לא הגיע עדיין) שהוא בנתיים בבחי' ביטול לגמרי בבחי' אין שנופל אף ממדרגה הראשונה ואח"ז הביטול וההעלם שבנתיים הוא משיג ההשגה חדשה הנעלה שהוא בחי' גדלות שני כו' והוא כמו הטבילה בנהר דינור שטובלי' בו כשצריך לג"ע הנעלה כו' בכדי שישכח כו' שמפני שצריך להתעלות להשיג השגה חדשה הנעלה וצריך לטבול תחלה בנהר דינור שישכח על השגה ראשונה שהוא בחי' הביטול לגמרי שבנתיים כו' שנופל אף ממדרגה הראשונה כו' וזוהי העיבור שני שהוא ההעלם והאי"ן בחי' ביטול שבנתיים כו' ועי' העיבור שני שהוא ההעלם וביטול בבחי' אי"ן (ששוכח הראשונו) ונופל מן מדרגה הראשונה כו') הוא מגיע להשגה החדשה הנעלה כו' וד"ל, או כמו שתחלה הוא תפלה בלחש ואח"כ הוא תפלה שבקול כו'. ופי' שמפני שצריך להגיע לבחי' ומדרגה נעלה שיאמר ש"ע בקול רם כו', לכך צריך להיות תחלה בבחי' ביטול ואי"ן שהוא התפלה שבלחש [שהוא בחי' הביטול והנפילה בכדי שיוכל להגיע לומר ש"ע בקול כנ"ל וד"ל] שהוא הביטול שתחלה בש"ע בלחש בכדי שאח"כ יכול לומר ש"ע בקול כנ"ל. כמ"כ בהאי אי"ש שהוא קטנות דז"א כו' כנ"ל דכד בעי לאתבסמא יתיר כו' שהוא כשנצרך להגדילו בבחי' גדלות שני כו' אזי צריך להיות תחלה בבחי' עיבור שני באו"א כו' ואח"כ נמשכת ההמשכה חדשה הנעלה להגדילו בבחי' גדלות שני כו' וזהו אתגליי' ב' חסד כו' שהוא הגדלות שני כנ"ל ואתבסם (ומבסם הוא לתתא פי' כנ"ל שעי' שיגדל האיש בבחי' מוחי' דגדלו' כו' אזי ממילא נופלי' ונגלשי' השערו' כנ"ל וזהו ומבסם הוא ע"י הגדלתו לתתא וד"ל). וכמו

שהוא למעלה בהאי אי"ש כו'. כשצריכי' להגדילו בבחי' גדלו' ב' אזי צריך להיות תחלה בבחי' עיבור שני כו' באו"א כו' כנ"ל, כמ"כ היה למטה בהלויים דאתו מהאי סטרא דדינא כו' שצריכי' להמשכת בחי' חסד כו' ולזה הניף אותם אהרן כהנא רבא שהוא בחי' רב חסד, תנופ"ה לפני הוי' שע"י התנופה השפיע להם חסדי' כי התנופה היא הביטול מכל שהוא אי"ן וההעלם שהוא בחי' עיבור כו' שתחלה קודם שמגיעי' לבחי' מוחי' דגדלות כו' כנ"ל וד"ל.

וכד בעי קב"ה לאגחא קרבא, בהאי איש, אגח בהו קרבא, דכתיב ה' איש מלחמה כו' (עכ"ל). ופי' כנ"ל שכשנצרך לטבוע את המצרים בים שהוא מדת גבורה כו' אזי התלבש אור א"ס ב"ה בהאי אי"ש שהוא בחי' קטנות וגבורה כו' ולישראל הי' הוי' שמו כו' כנ"ל וזהו בהאי אי"ש אגח בהו קרבא כו' וד"ל.

ולא אגח בהו קרבא עד דאעבר ליה שערא דריש', כגין דישתלשלו' משלשוליהו, ויתברון כל אינן כתרין דמתאחדן בשערי הה"ד ביום ההוא יגלח ה' וגו', בעברי נהר כו' את הראש ושער הרגלים, וגם את הזקן תספה (עכ"ל). וביאור הדבר הוא, כנ"ל שנפילת וגלישת השערו' דאי"ש הוא ע"י שנשפע בהאי"ש מוחי' דגדלות (שהוא חסד עילא' ההמשכה חדשה שמאור א"ס ב"ה להגדילו כו' כנ"ל) שע"י שנשפע בו בחי' מוחי' דגדלות אזי ממילא נופלים ונגלשים השערות שלו [שהשערו' הם מתהוי' רק מקטנותו כו' כנ"ל] ואז ממילא נופלים כל הדינין דלתתא שהם המלאכי' המקטרגי' כו' כנ"ל שעיקר אחיותם הוא בהשערו' דקטנות דז"א שהוא האי"ש כו' ולכן כשנשפע בחי' מוחי' דגדלות בהאי"ש אזי ממילא נופלי' ונגלשים שערותיו כו' ואזי ממילא נופלים המקטרגי' כו' שאין להם אחיזה ויניקה כו' וד"ל. וזהו כוונתו כגין דישתלשלו' משלשוליהו ויתברון אינן כתרין דמתאחדין בשערי שזהו גופא מפלתן. ביום ההוא יגלח כו' הרא"ש ושער הרגליים וגם את הזקן תספה. פי' כי שורש יניקת החיצוני' שהם או"ה הוא משערו' דקטנות דז"א שהוא אי"ש הנ"ל. והנה יש בהם ג"כ כמה מיני חילוקי' שיש בהם חכמים וקטני שכל ויופי תוארי' כו', והוא שהחכמים יניקתם משערו' דזקן כו' והקטני שכל שבהם כו' יניקתם מנה"י שהם שערו' הרגלים כו' ולכך צריכי' לגלח שערו' דראש וזקן ושערו' הרגלים כו' כנ"ל וד"ל.

ד) תנא וכיה תעשה לטהרם, מאי וכיה, כגוונא דלעילא. פי' שמלת וכיה משמע כמו שמראי' באצבע כדמות זה תעשה כו' והוא שכדמות דלעילא בההוא אי"ש כו' כנ"ל כן תעשה למטה בהלוי' דאתו מהאי סטרא כו' וד"ל.

הזה עליהם מי חטאת, שיורי טליא דבדולח"א (עכ"ל). פי' חכמה סתימאה דא"א שמלוּבש בה גבורה דעתיק שנק' קו המדה כנ"ל כו' [שהיא למעלה מחכמי' הנגלית כו' שהיא מקורה כו' וד"ל] היא נק' טליא דבדולח"א,

וכנז' במ"א שטלא כו' הוא למעלה מן החכמה שהוא המקור של החכמה ולמעלה הימנה שהוא בחי' מ"ס דא"א שלמעלה מחכמה כו' [וממנה נתהוה ונמשכ' החכמ' כנז' במ"א ע"ש בארוכה], ולכך נק' החכמה סתימאה דא"א שלמעלה מן החכמה הגלוי' כו' בחי' טל"א דבדולח"א, מפני שאבן הבדולח הוא אבן טוב ומראהו הוא כולו לבן רק בתוכו אתחזי כעין סומקא (שנתרא' בתוכו כעין סומקא) כו'.

וכמ"כ הוא למעלה ממש שחכמה סתימאה דא"א שמלובש בה גבור' דעתיק שנק' קו המדה כו' וד"ל היא כולו חסדי' שהיא מקו ימין חח"ן כי כמו בגשמיו' שהשוטה הוא מלא דינים כו' מפני שהוא במעוט חיות כו' כי החכמה היא תחיה כו', אבל החכם הוא רק מלא חסדי' מפני שיש בו ריבוי החיות כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש שהחכמה סתימאה דא"א היא מלאה חסדי' שהיא מקו ימין חח"ן והחכמה תחי' כו' [שיש ריבוי חיו' כו' חסדי' כו' וד"ל] וזהו כמו אבן הבדולח ממש שמראהו הוא כולו לבן שהוא הכל בחי' חסדים כו' אך ורק בתוך האבן הבדולח אתחזי כעין סומקא כו' כנ"ל. וכמ"כ הוא למעלה בחכמה סתימאה דא"א שמלובש בה גבורה דע"י שנק' קו המדה ממש, שאף שהחכמה סתימאה דא"א (שמלובש בה גבורה דעתיק שנק' קו המדה כו') היא כולה לבן שהיא מלאה חסדי' כנ"ל שהיא מקו ימין חח"ן כו' כנ"ל, אעפ"כ בתוכה אתחזי כעין סומקא, פ"י שיש בחכמה כו' ג"כ בחי' גבורו' שהוא סומקא כו', ופ"י שאף בחכמה שהיא מלאה חסדי' כו' יש בה בחי' גבורו' ג"כ, והוא הדין והמשפט שבחכמה לענוש ולרחק למי שחייב עפ"י משפט דחכמה לרחקו ולענושו (למי שאינו מתנהג עפ"י חכמה שעפ"י דין דחכמה נצרך לרחקו כו' וד"ל) וזוהי הגבורו' שבחכמה שמי שחייב עפ"י משפט דחכמ' שעבר עבירו' כו' שהחכמה מחייבת אותו אזי הוא מורחק ונענש כו', וזהו דין דחכמה שאף שהיא בחי' חסדי' מקו ימין חח"ן אעפ"כ אתחזי בתוכה כעין סומקא שהוא הגבורו' למי שהוא חייב עפ"י חכמ' לרחקו ולענושו כו' וזוהי הצמצום והדין שבחכמה כו' וד"ל [משא"כ רב חסד שלמעלה מחכמה הוא שוה לכולם אף לחייב כו' כנז' במ"א ע"ש אבל החכמ' הוא צמצום ודין לענוש למי שעפ"י חכמה הוא חייב כו' וכנז' במ"א בארוכה עמרז"ל שאלו לחכמה נפש החוטאת במה תתכפר אמרה תמות כו' ע"ש וד"ל] וזוהי בחי' גבורה שבחכמה סתימאה דא"א דאתחזי כעין סומקא שהוא שמתלבש בה בחי' גבורה דעתיק שנק' קו המדה כו', ופ"י שהגבורה והדין הנ"ל שבחכמ' סתימאה הוא מהתלבשו' בה גבורה דעתיק שנק' קו המדה, ופ"י שהוא הקו המודד כמה יומשך ויושפע בחי' חסדי' ויושפע בחי' חכמה הכל במדה שהוא הקו המודד במדה [ולזכאי יומשך חסדי' ולא לחייב שיורחק כנ"ל] שהוא גבורו' ודין כו' והוא בחי' גבורה דעתיק שמתלבש במ"ס דא"א והוא נק' קו המדה המודד הכל במדה כו' כנ"ל וד"ל. וזוהי הטעם שנק' מ"ס דא"א שמלובש בה גבורה דעתיק שנק' קו המדה בחי' טל"א בדולח"א כנ"ל וד"ל.

לזמנא דאתי כתיב וזרקתי עליכם מים טהורים (עכ"ל). ובאור הדבר הוא, שאז היו מזין מי חטאת על טמא מת, והוא מפני כשנטמא במת שהוא אבי אבות הטומאה, שהמת הוא הסתלקות החיות שהוא בחי' הסתלקות החכמה כי החכמה תחיה כו' כנ"ל, לכך לזה שנטמא במ"ת שהוא בחי' הסתלקו' החיו' שהוא הסתלקו' החכמה כו' כנ"ל צריכי' להמשיך אליו חיות ממקור החיים והוא הזא' מי חטאת עליו שמי חטאת הם שיורי טל"א דבדולח"א כנ"ל שהוא בחי' מ"ס דא"א שהיא למעלה מן החכמה כו' שהיא מקורה של החכמה כו' ולכך מזין עליו משם כו' ששם הוא מקור החיים כי החכמה תחיה כו' (והיא מקור החיים שהיא מקור של החכמ' למעלה הימנה כנ"ל וד"ל) שממשיכי' לו חיים ממקור החיים כנ"ל וד"ל.

אך* אז היה רק שיורי' טלא דבדולחא כו', אבל לע"ל כתי' וזרקתי כו', ופי' שאז הי' נמשך רק שיורי מטלא דבדולחא שהוא הזא' מי חטאת שהיו מזין על טמא מת להמשיך אליו חיים ממקור החיים כו' כנ"ל, אבל לע"ל כתי' וזרקתי כו' שאז יתגלה מהו' טלא דבדולחא הנ"ל שאז יחיו המתים (שהם בחי' הסתלקו' החכמ' שהיא נק' החי' כי החכמ' תחי' כו' כנ"ל) והוא מפני שיתגלה בחי' טלא דבדולחא הנ"ל שהוא מקור החיים וישפיע חיים אף במתים שנסתלק מהם החיו' שהוא הסתלקו' החכמה כנ"ל וד"ל וזוהי הטל שעתיד להחיות בו את המתים כנ"ל וד"ל כי על לע"ל כתי' ישכיל עבדו ירום ונשא וגבה מא"ד כו' (כנו' במ"א בארוכה ע"ש).

וכבסו בגדיהם, כגוונא דלעילא, דתיקונוי דהאי אי"ש אתסחן בחסד עילאה, ואתדכי מכלא (עכ"ל). ופי' שבגדיהם היו כובסין במקוה שמחזקת מ' סאה שהיו טובלין אותם בה, ופי' שד' יודיין דש' הוי' כו' הם במספר מ' והם המ' סאה דמקוה כו' וד"ל. כגוונא דלעילא, פי' שהיו עושין למטה שהיו כובסין בגדיהם במקוה שמחזקת מ' סאה כו' כנ"ל, דוגמא דלעילא, דלעילא הוא ג"כ עד"ז, דתיקונוי דהאי אי"ש אתסחן בחסד עילאה כו', פי' דהנה למעלה יש בחי' אורות וכלים ולבושיים כו', ותיקונוי כו' הם בחי' לבושי כו', ופי' שהלבושי' הם המתקנים איך שיוכל להתמשך השפע ממנו למטה שמסתירי' ומלבישי' אותו בכדי שיוכל להתמשך השפע ממנו למטה והם כמו חלון מסך ומראה (שקורי' שפיגיל בל"א) שהם נק' תיקונוי פי' הם הלבושי' המלבישי' ומסתירי' אותו בכדי שיומשך דרך הם השפע למטה כו' והוא כמו חלון ומסך שמסתירי' אור השמש שדרך הם מאירה השמש כו' [שהוא בחי' צמצום והלבש' כו' וד"ל] והם הכל נק' תיקונוי שהם המתקנים לו איך שיוכל להתמשך השפע ממנו למטה והם הם הלבושי' שלו כו' כנ"ל וד"ל. וזהו דתיקונוי דהאי אי"ש שהם לבושי' כו' אתסחן בחסד עילאה כו', וכמ"כ הוא למטה שכבסו בגדיהם כו' כגוונא דלעילא כו' וד"ל.

ותנינן אמאי כתי' בתער, ולא במספרים, אלא משום דיתעבר שערא
 בשרשוי כו' (ע"ש). ופי' שיש ש' הוי' כזה הנק' תער שהוא המגלח
 ומעביר שערותיו כו' משרשוי שאז כשנגלשו ונמרטו שערותיו כו' אקרי
 טהור כו' (כנ"ל בארוכה), וזהו ואיי"ש כי ימרט ראשו קרי"ח הוי"א טהור כו'
 וד"ל. (וכנז' בסנהדרין בפ' חלק אלמלא מקרא כתוב אי"א לאומרו דכתי' ביום
 ההוא יגלח ה' בתער השכירה כו' אתא קדבי"ה ואדמי ליה כגברא סבא כו'
 ע"ש וד"ל).

בעזרה"י וית', יום ב' פ' אחרי מות

להבין* ענין מהות אור א"ס ב"ה. הנה אור א"ס ב"ה נקרא השפעת החיות
 של א"ס ב"ה, שהוא כח החיות הנשפע ממנו ית' להחיות כל
 העולמו', ויכול הכח הזה להחיות עולמות עד אין קץ ותכלית בבחי' א"ס לפי
 שהוא כח של א"ס ב"ה ונק' הכח הזה שנשפע ממנו ית' להחיות את כולם
 כו', ויכול להחיו' בבחי' א"ס כו', בחי' אור א"ס ב"ה, ופי' שלכך נק' בש' אור
 כו' שאינו בחי' השפעת א"ס ב"ה שאינו נק' בחי' שפע של א"ס ב"ה כ"א בש'
 אור א"ס ב"ה כו', ופי' שאין בא"ס ב"ה שום התפעלות כלל ח"ו מהתפשטו'
 אורו ית' להחיות את כולם ולכך אינו נק' בש' שפע [ששפע הוא התפעלו'
 שכל מניע מתנונע כו' כנז' במ"א אבל אור הוא בלא התפעלו' כו' כמשל
 האר' השמש כו' כנז' במ"א בארוכה ע"ש] כ"א בש' אור, כי באור אין שיך

(*) ראה לקמן בהוספות ע' ת"א.

נוסחא שניה

בעזרת השם ית' וית'

להבין מאמר רז"ל צמצם שכינתו בין שני בדי ארון כו', והלא מלא כל
 הארץ כבודו כו'. וגם להבין שרש ענין אני ה' לא שניתי כו' דאין
 שינוי בין קודם הצמצום לאחר הצמצום באור א"ס ולית אתר פנוי מיניה
 לאחר הצמצום כמו קודם כו'. הנה ידוע דפי' אור א"ס למה נק' בשם אור
 דוקא להיות כי יובן ע"ד הדוגמא באור שמש הגשמי שאין האור והזיו בחי'
 המשכה ושפע אלא שיאיר ממילא כמו שמתכת חם יחמם הדבר שאצלו לא
 נשפע כח מן המתכת להדבר המונח אצלו אלא שממילא נתחמם בחימום
 המתכת וגם לא יקרא חימום זה של המתכת לחמם הדבר בשם התפשטות כי
 הלא לא נתפשט להלאה במרחק כדרך כל ענין התפשטות שהוא כמו מים
 המתפשטים ממקום זה לזה שבהיותם כאן כבר אינם במקום שהיו תחלה כו'

לשו' התפעלות כו' כמשל התפשטות אור השמש על הארץ כו' שאין השמש משפעת אורה על הארץ להאירה כו', כ"א רק כשהאור מאיר מהשמש ממילא אתנהירא הארץ ממנה [שאינו משפע' השמש אורה בכדי להאיר לארץ כ"א רק כשהאור מאיר מהשמש ממילא אתנהירא הארץ ממנה וד"ל כנו' במ"א בארוכה ע"ש], וכמו למשל בנפש האדם, דהנה יש עצם הנשמה כו', ויש בהנשמה כח ואור מה שמאירה בגוף להחיותו כו' שזה הכח של הנשמה שמחיה את הגוף נק' בש' אור ולא בש' שפע כו', כי אינה משפעת החיות בהגוף להחיותו כו' כ"א רק כשמתלבש' אור הנשמה בהגוף אזי ממילא חי הגוף כו' לכך נק' בש' אור ולא בש' שפע כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש שהמאציל ב"ה בכבודו ובעצמו הוא רם ומתנשא ומובדל בבחי' אין ערוך כו' ורק אור שלו שהוא כח החיו' שיש בכחו להחיות עולמו' בבחי' א"ס כו' הוא מהוה את כולם כו', אך אינו נק' בש' שפע (שמשפיע להם חיו' כו') כ"א נק' בש' אור כו' כמו אור הנשמ' שמאירה בגוף שבהתלבשו' אור הנשמה בגוף אזי חי הגוף ממילא כמ"כ הוא למעלה נק' הכח החיות שמחי' את כולם כו' בש' אור דוקא ולא בש' שפע וד"ל. וכמו למשל האש הגשמי שיש כח בהאש שאם ישימו עליו איזה דבר מתכת כו' אזי יתחמם המתכת כו', דהנה אין נק' זה שנתחמם המתכת מן האש שהא"ש השפיע לו חמימו' כו', כ"א רק מפני שיש כח חמימו' בהאש ואם משימי' עליה המתכת אזי נתחממה המתכת ממילא ממנה כו' כמ"כ הוא למעלה נק' הכח החיו' של א"ס ב"ה שמהוה את כולם בש' אור שבהארתו עליהם הם מתהוים ממילא כו' ולא נק' בשם שפע כו' וד"ל.

נוסחא שניה

וכאן המתכת החם הוא במעמדו ומצבו שוה בין שיונח הדבר אצלו אם לא ולא נשתנה כלל להיות מתפשט לחמם כו' ויובן יותר מענין חיות הנפש בגוף שהגוף יחיה מחיי הנפש לא שנתפשט חיי הנפש להחיות הגוף אלא הגוף יחיה מאיליו וממילא מחיי הנפש שהם חיים רוחניים להיות כל דבר חי ממנו והרי חיות הגוף שיחיה מן הנפש הוא כדוגמת האור מן השמש והחמימות מן המתכת החם שאינו בגדר המשכה והטיי' מכאן לכאן כנ"ל וע"ד דוגמא הנה כח הראי' הרוחנית שבנפש מחיה את העין הגשמי עד שיראה ראייה גשמיות הנה כשתהי' מכה בעין או יכווץ העין ויסתם לא יתכן לומר שבעת הסתימה נסתלק כח הראי' הרוחנית מן העין כי הרי ענין ההסתלקות לא יתכן אלא בדבר שנמשך ונתפשט מגבוה לנמוך להלאה שהוא ממקום למקום כו' שבהיותו חוזר לעלות מנמוך לגבוה יקרא מסתלק כו' אבל חיות העין שהוא בדרך אור וזיו ממילא כנ"ל לא שייך לומר שנסתלק אלא ישנו עדיין בעין ממש כמו שהי' ומה שאינו רואה הוא שאין כח הראי' הרוחנית בבחי' גילוי בעין אלא בהעלם אבל ישנו במציאות כמו שהי' וכן יובן כל ענין אור ולא שפע בכל מקום אי"א לומר כ"א בלשון העלם וגילוי שהאור שיבא ממילא

ב) ועוד יש בחי' באו"ר כו' שאין שייך בו לשו' התפשטות והתכווצות כו', פי' כמו כח הראי' שבעין דהנה כח הראי' נמשכ' מן המוח ומלובש' בהעין והנה אין שייך לומר בה בחי' צמצום והתפשטו', פי' שא"א לומר שכשכלי העין הוא פתוח אז מתפשטת כח הראי' בה ורוא' וכסותם העין או כשנתקלקלה או שנעש' סומא אזי נסתלק ונתכווץ (ונתצמצם) הכח הראי' למקורו כו', שאין שייך זה לומר כלל בבחי' רוחניו' שלמעלה מגדר מקום כו' כי אין שייך לומר זה כ"א בבחי' גשמי' שבגדר מקום ששם שייך זה לומר שנתפשט ונמשך ממקום למקום או שנתצמצם ונסתלק ממקו' למקו', אבל בבחי' רוחניו' שלמעלה מגדר מקום כו' אין שייך כלל לומר בחי' התפשטו' והסתלקות כנ"ל שאין שייך לומר שכשהכלי העין פתוח אזי נמשך ונתפשט בו הכח הראי' וכשהכלי העין נסתם כו' או שנתקלקלה שנעשה סומא אזי נתצמצמה ונסתלקה הכח הראי' למקורה כו' כנ"ל כ"א בין כשהכלי העין פתוח כו' ובין כשנסתמה או נתקלקלה כו' הכל שוה בכח הראי' שמלובש שם בכלי העין ממש, ואין חילוק בין שהיא נסתמה ונתקלקלה או כשהיא פתוחה כו' שהכל שוה בהכח הראי' שמלובש שם גופא (ואין שייך בו צמצום והתפשטו' כלל) כ"א החילוק בין קלקול העין וכשהיא שלימה כו' הוא בין ההעלם לגילוי שכשהכלי העין שלימה ופתוחה כו' אז הכח הראי' מתגלה בה בבחי' גילוי כו' וכשהיא נסתמה או נתקלקלה כו' אזי הכח הראי' מלובש שם בכלי העין גופא רק בבחי' העלם (שאינו מתגלה כו') וד"ל. וכן כשיש לו מכה ברגלו כדומה שאין מתפשט שם החיות כו' הנה אין הפי' שאין מתפשט ממש פי' שנתכווץ החיו' ונסתלק משם כו' (כי אין שייך ברוחניו' כו' כנ"ל)

 נוסחא שניה

אע"פ שלא יתכן לקרותו שפע אבל גילוי יתכן לקרותו כו'. וענין ההעלם והגילוי יובן בנפש האדם בגופו, כי הנפש עצמה הוא בחי' העלם החיות רוחני ואינו בדוגמת חיות גשמי כלל ומה שאנו רואים ומשיגים מהות חיות הגוף שיחיה מחיי הנפש שהוא חיות גשמי ה"ז בחי' הגילוי לבד מן מהות הנפש החיונית כמו שיתחמם המתכות מן האש שבאש יש כח החמימות בהעלם ובמתכת נתגלה חמימותו אם רב או מעט כו' כן בכלי הגוף מתגלים הם כל פרטי חיות העלמי שבנפש בעין מתגלה כח הראיה וביד כח הפעולה כו' ובמוח כח השכל כו' וא"כ כשיש מכה בעין או יסתם העין לא נחסר מהעלם כח הראי' מאומה כ"א חסרון הגילוי ואין זה חסרון בעצם כח הראיה כלל כנראה בחוש שלא ירגיש האדם תוספת או מגרעת בכח הראיה בין שיפתח העין או יסתמנו כו' וכמ"ש כ"ז בארוכה במ"א וד"ל.

ואמנם מובן שגם שאין הגילוי מן ההעלם בחי' השפעה והמשכת כח רק גילוי לבד מ"מ ימצא בו התחלקות כמה אופנים בגילוי כמו שימצא בהשפעה כו' שהרי העלם כחות הנפש מתגלים לכל כלי לפי מזגה

כ"א הפי' הוא שהחיות הוא שורה שם גופא רק הוא שורה בכחי' העלם שאינו מתגלה מחמת קילקול הכלי וכשנתרפא הרגל אזי הוא מתגלה ששורה בכחי' גילוי כו' כנ"ל וד"ל, וכמ"כ הוא למעלה ממש, בכחי' אור א"ס ב"ה שאין שייך לשו' התפשטו' והמשכה והתכווצות וצמצום כו' כנ"ל כ"א הוא שייך לשו' העלם וגילוי כו' כנ"ל וד"ל.

ג) והנה מאור א"ס ב"ה הי' יכול להתפשט החיות להתהוות עולמו' עד אין קץ ותכלית בכחי' א"ס ממש, פי' שהי' יכול ליאצל ריבוא רבכו' ספירו' עד אין קץ ותכלית שהי' למעלה אף משכל ורצון כו', ולזה היה הצמצום באור א"ס ב"ה בכדי שיהי' רק עשר ספי' ולא יותר. ותכלית הכוונה של הצמצום הוא בכדי שיוכלו להתהוות עולמות אלו אבי"ע, שאלו לא הי' הצמצום הי' מתפשט האור בכחי' א"ס ממש ולא הי' יכול להתהוות עולמו' אלו אבי"ע, לכך הי' הצמצום בכדי שיהי' רק י"ס ולא יותר בכדי שיוכל להתהוות עולמות אלו, אבי"ע.

והנה תכלית הכוונה של התהוות עולמו' אבי"ע, אין ידוע [שזוהי קושי' הפילסופי' למה הוצרך להתהוו' כו' ובאמת אין ידוע דלית מחשבה תפיסא ב' וד"ל], רק זאת נודע שזה הי' כוונתו שיהי' לו דירה בתחתונים דייקא [אבל תכלי' הכוונה זו אין ידוע] בכדי לאתהפכא מחשוכא לנהורא כו', שעוה"ז הגשמי והחומרי שאין למטה הימנו יהי' ג"כ מקושר ומחובר לא"ס ב"ה, שההתקשרו' והתחברו' של עוה"ז הגשמי לא"ס ב"ה הוא ע"י עסק בתורה ותפלה, ופי' שהוא בלשו' הקבלה, העלאה והמשכה, שתפלה היא

נוסחא שניה

ותכונתה העין לראות והיד לעשות והמוח להשכיל ולמה לא יראה היד כו' א"כ מוכרח שהעלם העין חלוק מהעלם היד כו' והיינו לפי שאין ההעלם מתגלה באופן אחד לבד אלא בכמה אופנים שונים כמו שיאיר אור השמש בחלונות שונים במראה אם לובן או אודם כן יהי' האור כו' וכמ"ש במ"א וד"ל. והנמשל מכ"ז יובן למעלה היטב להתבונן מזה הדוגמא דדוגמא מבשרי אחזה כו' איך שהוא ענין אור א"ס לגבי י"ס הנאצלים מאתו, בהיות כי באמת אין ערוך כלל בין אור הנאצל לגבי עצמות אור א"ס ב"ה עד"מ הנ"ל שאין ערוך בין העלם כח הראי' שבעין המצומצמת בגילוי כו' לגבי כח הראי' עצמה כשהיא בנפש לעולם גם בלתי גוף כו' כמ"כ אין ערוך בין העלם אור המאציל העצמי לגבי בחי' גילוי אורו להאציל את מציאת אור החכמה באצי' שנק' ראי' כו' עד שאור החכמה דאצי' הנאצל יקרא בחי' ראי' גשמיות לגבי כח ההעלם בחי' ראי' של עצמות המאציל כו' ואין שינוי כלל וכלל בעצמות אור א"ס בין קודם השפעתו לאחר השפעתו כי ממילא יאצל הנאצל בכחי' גילוי מן ההעלם כחיות הגוף מן הנפש כנ"ל וידוע דאור החכמה הנאצל ישתלשל בכלים מכלים שונים דאבי"ע עד שיתהווה מכחו החכמה אנושית

בחי' העלאה מלמטה למעלה בבחי' רצוא כמשי"ת, ותורה היא בחי' המשכת אלקות מלמעלה למטה (ועי"ז מתחבר' עוה"ז עם אור א"ס ב"ה כמשי"ת), והוא בחי' חסדים וגבורו' שהם בחי' א"ש ומי"ם, שחסדי' שהם בחי' מים הם בחי' המשכה מלמעלה למטה שיורדי' ממקום גבוה למקום נמוך, וגבורו' שהם בחי' א"ש, הוא בחי' הסתלקות מלמטה למעלה. ופי' שעיי' ב' בחי' הללו שהם תורה ותפלה כו' שהם בחי' העלא' והמשכה דוקא מתחברת ומתקשרת העוה"ז החומרי שאין למטה עם אור א"ס ב"ה הנעלה וכמו למשל בגשמיות בשני בני אדם שהא' עומד בהר גבוה והשני עומד במקום מדרון שכשרוצים להתקרב ולהתחבר ביחד אזי צריך העליון לירד למטה והתחתון צריך לעלות למעלה שאז דוקא מתקרבי' ביחד כו', וכמ"כ הוא למעלה ממש, שכשצריך להתקשר עוה"ז הגשמי עם אור א"ס ב"ה צריך להיות בחי' העלאה והמשכה, פי' שהעלאה הוא שהתחתון עולה מלמטה למעלה שהוא ענין תפלה שהוא בחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה וההמשכה הוא המשכת אור א"ס ב"ה מלמעלה למטה לעוה"ז הגשמי שנמשך ויורד מלמעלה למטה עיי' עסק התורה כו'. וז"ש בס"י נעוץ תחלתן בסופן וסופן בתחילתן פי' שזה תכלית הכוונה של הבריאה שיהי' נעוץ תחלה בסוף וסוף בתחלה, ופי' נעוץ סופן בתחלתן הוא זה שיש בעוה"ז החומרי שהוא הסוף שאין למטה הימנו ג"כ בחי' רצוא למעלה אל אור א"ס ב"ה וזהו נעוץ (שהוא החיבור של) סופן בתחלתן, ותחלתן בסופן הוא, הוא ההמשכת אור א"ס ב"ה לעוה"ז שהוא הסוף שנמשך עיי' עסק התורה כנ"ל ועיי' שניהם (שהוא בחי' ההעלא' של הסוף בתחלה וההמשכה של התחלה בסוף כו') הם מתקרבי' ומתקשרים כנ"ל.

נוסחא שניה

שלנו והרי הדבר ידוע שאין לדמות ולערוך כלל מהות חכמה דאצי' עם מהות חכמותינו לא מיני' ולא מקצתי' כמ"ש כי לא מחשבותיי כו' מאחר שמכלי שמבחי' כלי החכמה דאצי' ירד מדרג' התחתונה להיות מוחי' באצילות ומכלים דאצי' ירד להאיר בחכמה דבי"ע כו' נמצא החכמה דאצי' מקור למקור עד שיהי' מקור למציאת חכמה אנושית כידוע, והגם שכל הנאצלים הם עיקריים ושרשים דשרשים לבי"ע כידוע עכ"ז המה רק בחי' כלים מוגבלים לגבי עצמות אור א"ס כדוגמת כלי הגוף לגבי נפש האדם שמקבל חיות בבחי' גילוי מן ההעלם לבד כנ"ל וד"ל ובהיות כי מבואר למעלה דגם ההעלם מתחלק לכמה אופנים לבא לידי גילוי כו' כמ"כ יובן שזהו ענין פרטי התחלקות אור א"ס ב"ה להאציל אורות דאצי' בכמה אופנים שונים חכמה ומדות בכמה פרטי פרטים כידוע שהחכמה כלול מ' וי' מ' והמדות ז' וכל א' כלולה מו' וי' מ' כו' וד"ל.

ואחר הקדמה זו יובן המאמר דאליהו אנת לית לך שם ידיעא דאנת ממלא כל שמהן כו' ואי אנת תסתלק מינייהו כולהון שמהן אשתארו כגופא

והנה לזה שיתהו' העוה"ז החומרי בכדי שיהי' לו דירה בתחתוני' דייקא כנ"ל, הוצרך להיות הצמצום כו' כנ"ל. ופי' שהצמצום היה שיהי' רק יי' ספירו', שהם חב"ד חג"ת נהי"ם ולא יותר כנ"ל, ובדרך כלל הם נחלקים לב' בחי', שהם שכ"ל ומדו"ת, ובדרך פרטי מתחלקי' לי' בחי' שהם חב"ד חג"ת נהי"ם שהם ג' מוחי', חב"ד, וו' מדות שכאו"א כלולה מי'.

ד) והנה מזה הצמצום שנתצמצם באור א"ס ב"ה שיאצל רק י"ס ולא יותר כנ"ל מזה נשתלשלו ונתהוו עולמות אבי"ע, ונק' אלו הי"ס שנתהוו ונשתלשלו מהם עולמו' אבי"ע בחי' י' כלים (כמשי"ת לקמן) דהנה כתי' כי לא מחשבותי מחשבותיכם, ופי' שכל מציאו' מהו' חכמה שנמצא בעולמות אבי"ע הוא נמשך הכל ממקור החכמה שהוא כלי החכמה דאצילות, שהיא המקור של כל מציאו' החכמ' שנמצא באבי"ע, שהכלי החכ' דאצילו' הוא מקורן המהוון וזהו דכתי' כי לא מחשבותי מחשבותיכ', שכל המחשבו' שהם כל מציאו' החכמ' שנמצא בעולמו' אבי"ע הם אינן ערך כלל להמקור החכמה המהוה כל מציאו' החכמה שהוא כלי החכמה דאצילות, כי הוא ב"ה חכים ולא בחכמה ידיע (פי' לשו' ידיע הוא כמו כל החכמו' הנמצאו' כו' הם ידועים אבל חכמתו ית' שהיא מקור החכמה היא לא ידיע שאינה מושג כי אין ערך אליה).

מבין ולא בכינה ידיע, פי' שבינתו ית' היא ג"כ לא ידיע שאינו מושג שאין ערך אליה. וזהו את"ה קדו"ש ושמך קדוש כו', שזו' ככוונו' את"ה

נוסחא שניה

בלא נשמתא כו' והקושיא ידוע אם הי' ח"ו הסתלקות אור האלקי לגבי העצמות היו כל עולמות מתבטלים ממציאותם לגמרי ומהו שאמר דאשתארו כגופא כו'. אך הענין יובן עפ"י משלים הנ"ל מחיי הנפש בכלי הגוף כמו כח הראי' בעין וכח השכל במוח שחיות הכלים הוא בחי' אור של הנפש לבד דהיינו הגילוי מן ההעלם כנ"ל וא"כ בהסתלקות ההעלם נשאר הגוף בלא גילוי אור וחיות ויהי' כאבן דומם העין בלתי ראייה כו' וכמ"כ ע"ד דוגמא הנה בחי' שמות העליונים (שהם חיות הכלים) להיות בהם בחי' גילוי אור ההעלם כמו שם ע"ב דיודי"ן שמהוה כלי החכמה דאצי' הנק' מוחא שהוא כלי לגילוי האור כו' והרי השם ע"ב המקבל בחי' גילוי האור דהיינו השכל שהוא נק' אור לגבי המוח ובהסתלקות ההעלם ויתבטל הגילוי יקרא עדיין שם ע"ב כו' הגם שאין בו שכל הוא כגופא בלא נשמתא כו' ונמצא השם של חכמה שהוא ע"ב דיודין אשתאר כגופא כו' מאחר שבכל גילוי יש כח ההעלם בו וכשיסלקו ההעלם יתבטל הגילוי ומה שישארו האותיות דע"ב בלתי גילוי היינו חלק הדומם שלהם בחי' הקטנות דקטנות מרשימו של האור שהי' תחלה כידוע וד"ל. וביאור ענין הרשימו הלא אנו רואים שיש שייכות

הוא חכמה ושמך הוא בינה, ופי' שאת"ה שהוא בחי' חכמתו ית' שנק' את"ה ע"ש הגילוי שמפני שחכמה היא ראשית הגילוי שהוא בחי' אצילות שנק' חכמ' ע"ש שהיא ראשית הגילוי שמה שלמעלה מהחכמה הוא אינו מושג שהוא בבחי' העלם וראשית הגילוי הוא חכמה, ולכך נק' אצילו' חכמה וכמ"כ הוא בנפש האדם שראשית הגילוי הוא חכמה ומה שלמעלה מחכמה אינו מושג שהוא בבחי' העלם לכך נק' החכמ' בחי' את"ה שכ"מ שנו' אתה הוא הפי' על הגילוי מההעלם שזהו בחי' אתה (כנו' בזה' שפעם נק' חכמ' את"ה), ולכן נק' החכמה שהיא ראשית הגילוי מן ההעלם בחי' את"ה, וזהו את"ה קדו"ש, פי' שחכמתו ית' הוא קדו"ש שהוא מובדל שהוא חכים ולא בחכמה ידיע (כנ"ל שאינה כשאר מציאו' החכמה שהיא לא ידיע אינה מושג) ושמך קדו"ש פי' שמך הוא בינה כנ"ל הוא ג"כ קדו"ש שהוא מבין ולא בבניה ידיע. וזהו שכלי החכמה דאצילות היא מקור של כל מציאו' חכמה שבאבי"ע כו' וכל מציאו' החכמה שבאבי"ע הם אינם ערך אליה כי הוא חכי' ולא בחכמה ידיע (וכמ"כ הוא במדוי' שכלי החסד דאצילו' היא מקור של כל מציאו' חסד וכן כולן).

והנה נשמות הם נמשכים מפנימיות הכלים, ונשמות המלאכי' נמשכים מחיצוניו' הכלים, ופי' שהמלאכי' הם ג"כ בבחי' גוף ונשמה כמונו, רק שהתהות הגוף שלהם הוא רק מב' יסודו' שהם א"ש רוח בלבד (ושלנו נתהו' מד' יסודו' ארמ"ע) כדכתי' עושה מלאכיו רוחות, משרתי א"ש לזהט כו' ולכך גופן הוא רוחני יותר כו' ונשמתן הוא השגתן באלקות שכל מלאך

נוסחא שניה

והתחברות קצת לגופו של המוח עם מהות השכל הרוחני עד שאם יהיה מוחו מבובלל ממשקה או העדר השינה וכדומה לא יוכל להשכיל בשכלו שום דבר ומה ענין סיבת מניעת השכלת השכל הרוחני מחמת חסרון המוח הגשמי אלא הענין הוא די'ש קצת שייכות וערך למוח הגשמי עם השכל מפני בחי' רשימו דמוחי' דקטנות אשר בו גם בהסתלק השכל כו' אשר מחמת זה יהיה גרעון השכל ע"י גרעון המוח ובהיפוך כאשר ינוח המוח בשינה הרבה וכיוצא ויטיב להתברר יתברר אז גם השכל הרוחני להשכיל עמקות הסברות וכנראה בחוש שלעת מן העתים גם החכם הגדול לא ישכול מאומה ולעת אחרת ישכיל מאד והיינו לפי הכנת כלי המוח לבד כו' וד"ל ובוה יתורץ הקושי' הנ"ל ג"כ דמה דאשתארו כגופא בלא נשמתא הגם שאמת הוא דבהסתלקות האור והגילוי ולא ישאר רק רשימו דקטנות כנ"ל הרי אין ערוך כלל בין גופא לנשמתא עכ"ז אינו ביטול גמור לגופא שהרי נשאר בו רשימו מהארת המוחי' בגופא ורשימו זו שישנה גם בשינה וכיוצא הרי אנו רואים שיחיה כל הגוף ממנה כו' רק שהחיות הוא מעט מזעיר מאד כו' וידוע די'ש כמה מדרגות ברשימו דקטנות והן כמה מיני עליות וירידות דשבת ויו"ט

יש לו השגתו שמשגי רק השגה א' באלק' שהוא איך שהוא ב"ה הוא ממכ"ע וסוכ"ע כו' וזוהי אמירת' השירה שאומרי' קדוש וברוך שהוא כנגד ממכ"ע וסוכ"ע וכל מלאך יש לו השגתו שכפי השגתו כן הוא אומר השירה שלו רק כליהם הם קטנים לקבל השגו' רבו' כי הם נלקחי' מחיצוניו' הכלים ולכך אין להם תורה אבל נשמות נמשכים מפנימיות הכלים לכך יש להם תורה וזהו הכל ההשתלשלו' עולמו' שנשתלשלו מן הי' כלים דאצילות' שהם המקור של כל ההשתלשלות אבי"ע.

ועתה ית' בחי' האורו' דאצילות איך שאינן הכלי' ערך להאורו', ופי' כמו כלי החכמה דאצילות שהיא מקור של כל מציאו' חכמה שבאבי"ע היא נק' לגבי אור א"ס ב"ה המלוּבש (כנז' במ"א שבחכמ' מלוּבש אור א"ס ב"ה יותר מבשאר הספי' כו' ע"ש) בה רק בחי' כלי בלבד, שאינה ערך כלל להאור שלה המלוּבש בה, וכדכתי' כולם בחכמ"ה עשיית', ופי' שכלי החכמה דאצילות היא נחשבה לגבי אורה המלוּבש בה כערך חשיבו' עשייה גשמית לגבי מהות חכמה כן ערך החשיבו' הכלי חכמה דאצילות לגבי אור א"ס ב"ה המלוּבש בה, שאין הכלי החכמה דאצילות ערך להאור שלה המלוּבש בה, ואעפ"י שהיא אינה ערך להאור שלה כנ"ל אעפ"כ האור שלה הוא מלוּבש בה ממש בבחי' התלבושו' ממש [בבחי' א"פ], והוא כמו למשל בנפש האדם, שהשכל הוא מלוּבש במוח הגשמי דהנה אין הכלי המוח גשמי ערך כלל לאור השכל המלוּבש בו שכלי המוח הוא בחי' גשמי שהוא בשר ועצם ואור

נוסחא שניה

שחרית וערבית כו' פי' כי עד"מ זה יובן למעלה באדם דאצילות דנקרא גופא בשמות וכלים שלו לגבי מוחי' דאוי"א שמאירים במוחו ולבו כו' הוא ג"כ לא בכל עת בשוה שלפעמי' מאירים המוחי' דאוי"א בגופא זה בבחי' מוחי' דגדלות והיינו עד"מ באדם התחתון כשמכין כלי מוחו יתברר שכלו ויעמיק בהשכלותיו כנ"ל ולפעמים יהי' בקטנות המוחי' כמו בשינה וכיוצא וגם בכל קטנות דקטנות הנה עכ"ז עדיין ביכולת האדם דאצי' להחיות רוח שפלים דבי"ע מאין ליש עד"מ שיחיה האדם התחתון בשינה בכל איבריו בתנועה כמו שהוא חי נעור שלא בשעת שינה ממש בשוה כו' ולזה הטעם לא ניכר שינוי גמור בשפע השתלשלות הנבראי' דבי"ע בין כשוז"ג בגדלות או בקטנות וד"ל אך ההפרש הוא למעלה בהאדם העליון עצמו בין קטנות לגדלות כמו שידוע שבשחרית יש בו בחי' גדלות ולערבית קטנות וכן ההפרש בין שבת ליו"ט בין מוחי' דאבא למוחי' דאימא כידוע שבשבת הוא בחי' העלם החכמה דאבא שהוא מ"ה שבחכמה והוא עומק המושג שאין בו השגה ביש ודבר מה אלא כענין מה פשפשת כו' ולכך העיקר בשבת הוא בחי' הביטול והשתיקה כמו מאחר שהוא למעלה מן ההשגה כו' אבל ביו"ט שאורות דאימא מאירים והוא ענין ההשגה והתפיסא שהוא בחי' הגילוי מן

השכל המלוּבש הוא רוחני ואעפ"כ מלוּבש אור השכל הרוחני בכלי המוח הגשמי בדרך הלבשה ממש ששורה אור השכל בתוך כלי המוח ממש, כנראה כשנתקלקל הכלי המוח (כגון שרוצה לישן או שכואב לו הראש אוי) אזי מתבלבל האור השכל שמחמת קלקול הכלי המוח מתבלבל השכל והוא מפני שהאור השכל הוא מלוּבש בבחי' הלבשה ממש בכלי המוח, לכך מתפעל ממאורעי הכלי המוח שאם מתקלקלה אזי הוא מתבלבל, וכמ"כ הוא למעלה שכלי החכמה דאצילות היא אינה ערך כלל להאור א"ס ב"ה המלוּבש בה ואעפ"כ שורה אור א"ס ב"ה בה בבחי' התלבוּש' ממש.

אך האור א"ס ב"ה גופא מה שמלוּבש בהכלי חכמה דאצילות הוא בבחי' צמצום כו' כי עצמיו' אור א"ס ב"ה הוא למעלה מבחי' חכמה הרבה ולכך זה האור של א"ס ב"ה שמלוּבש בכלי החכמ' הוא בבחי' צמצום.

ה) וּבִזְהָ יוֹבֵן הַיֵּטֵב (משנ"ז בזה' בפ' אליהו כו') וכד אנת תסתלק מניה, אשתארו כלהון שמהן כגופא בלא נשמתא. דלכאורה אינו מובן והלא כד הי' אסתלק ח"ו היו בטילין לגמרי שהי' חוזרין לאין ואפס כו', אך ע"פ הנ"ל יובן היטב, דהנה הכלים הם נתהוו מבחי' מטי ולא מטי, ולאחר התהוותן שנתהוו להיות בחי' כלים או הם יכולי' להתקיים אף בהסתלקות האורו' מהם ח"ו ופי' שהכלים מאחר שנתהוו להיות בחי' כלי' בפ"ע [פי'

אז): הי' כתוב בכת"י: או כו', ותיבת כו' נמחקה (כנראה ע"י הצ"צ) אבל לא תיבת או.

נוסחא שניה

העלם החכמה וה"ז בחי' יש ודבר מה לכך השמחה עיקר ביו"ט ולא בשבת כידוע לפי שהשמחה תבא מן הגילוי אור דוקא כו' וזה שנאמר בשבת ושמרתם את השבת כי קדש היא פי' קדש מובדל ונעלם לכך צריך שמירה היפוך הגלוי כו' וד"ל ומה שאנו אומרים אתה קדוש ושמך קדוש הכוונה הוא גם על בחי' גדלות דאבא וגדלות דאימא פי' כמ"ש אליהו אנת חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בנינה ידיעא כלומר כי עד"מ הנ"ל גם מה שמאיר השכל במוח הוא רק בחי' הגילוי מן העולם אבל כח החכמה עצמה שכנפש בלתי גוף היא הגבה מאד נעלה מגילוייה זה שבמוח כו' וזה משל להבין ענין ידיע הנז' כשהאור ידיעא בכלי הגוף כנ"ל ואנת חכים ולא בחכמה ידיעא פי' כח החכמה שבמאציל את האור כו' וא"כ מה שמתגלה האור חכמה דאצי' בכלי ע"ז אנו אומר' אתה קדוש פי' אתה לנוכח הוא בחי' הגילוי כמ"ש כי אתה אבינו פי' אבינו אבא שרש כל האצי' הוא רק בחי' הגילוי מן העולם עצמות חכמתך וזהו אתה אבינו וכן אתה קדוש פי' הגילוי הזה ג"כ קדוש ומובדל בערך מן הכלי כו' ונמשך בכלי ע"ז וי"ו דקדש עילאה וזהו קדוש כו' וכן שמך קדוש על גדלות דאימ' שמאיר במוחי' דז"א כו' וד"ל.

בלעדי האורו' שנתהוו ממטי ולא מטי כו' [לכך יכולי' הם בעצמם להחיות את כל ההשתלשלו' עולמו' שמשתלשלי' מהם כנ"ל אף כשמסתלק ח"ו האורו' מהם ואינם חוזרין לאין ואפס רק הם אז כגוף בלא נשמתא כו', ופי' שאין הפי' שהאורו' מסתלקי' לגמרי ח"ו מן הכלי' כ"א הפי' הוא שנשאר רק בחי' מוחי' דקטנות בהכלי' [והמוחי' דגדלו' נסתלקו כו'] ולכך הם אז כגוף בלא נשמתא שהחיות שמחיי' הכלי' אז את העולמו' הוא בכחי' צמצום וקטנות שנשאר בהם רק בחי' מוחי' דקטנות בלבד ולכך נק' אז כגוף בלא נשמתא שהחיות שלהם הוא מצומצם מאד אבל כשהאורו' מתפשטי' בהכלי' אז הם מחיי' את כולם בכחי' מוחי' דגדלות ובכחי' הרחבה גדולה [ובזה יש שינוי' שהוא השינוי בין התפשטו' האורו' בהם שאז הוא מחי' בכחי' מוחי' דגדלו' ובהרחבה גדולה ובין הסתלקו' האורו' ח"ו שנשאר בהכלי' רק בחי' מוחי' דקטנו' בלבד ואז הם כגופא בלא נשמתא בכחי' צמצום וקטנות כנ"ל ובהו הוא העבודה שיומשך ויתגלה האורו' בהכלי' יותר].

וכנראה ההפרש בין הסתלקו' האור א"ס ב"ה מן הכלי' והעלמו כו' ובין התפשטותו והתגלותו בהכלי' כו' בשבת ויו"ט, שבשבת מתגלה מוחי' דאבא וביו"ט מתגלה מוחי' דאימא כו'. והנה בשבת אף שנעלה הוא מיו"ט כנ"ל וכדכתי' ושמרתם את השבת כי קוד"ש הוא שמתגלה בו בחי' מוחי' דאבא כו', אך אין מתגלה בכחי' גילוי כ"א הוא בכחי' העלם כו' וד"ל, וביו"ט אף שהוא למטה כו' שמתגלה בו בחי' מוחי' דאימא כו' אך הוא מתגלה בו בכחי' גילוי וזה שאומרי' ביו"ט זמן שמחתינו' כו' שהשמחה היא

נוסחא שניה

והנה אחר שנת' למעלה שעיקר ענין הכלל בכל ההשתלשלות הוא ענין העלם והגילוי יש להבין עד"ז כל סדרי ההשתלשלות דאבי"ע שכל בחי' גילוי של עליון המשפיע הוא העלם ומקור לתחתון הימנו ועד"ז מעילה לעילה מתמעט והולך הגילוי במיעוט אחר מיעוט עד שבעוה"ז השפל הוא בחי' גילוי היותר מצומצם מכולם כו' וביאור הדברים הנה יובן עד"מ באדם התחתון שאנו רואים כשישכיל איזה שכל וסברא עדיין אין בו בחי' אותיות מחשבה כלל וכלל רק שכל רוחני כו' ותיכף יומשך השכל להיות בלבושי אותיות במחשבה והרי איא לומר שלא היו אותיות אלו כלל בשכל תחלה שא"כ לא היו מתגלים מן השכל כי מהיכן יבואו במחשבה אם לא מן השכל כו' אלא הענין הוא שהיו בודאי בכח בשכל ואח"כ יצאו לגילוי במחשבה והרי כשהיו בכח היו בתכלית הביטול ממציאותם ואח"כ נראו ונתגלו ליש ודבר בריבוי גדול כו' וכן עד"ז אותיות המחשבה שנתהוו מרצון הלב שאינו אלא תנועה אחת רוחנית ובמחשבה יתהווה באותיות רבים כו' ונשתלשל עוד ממחשבה לדיבור עד"ז ג"כ מה שבמחשבה בסקירה ותנועה א' יתגלה כדיבור לרבו דברים בקול גשמי שיצטרך לשמוע הרבה שעות כו' והרי היה

בכח' גילוי כו' וד"ל [משא"כ בשבת אף שמתגלה בו בחי' עונג כו' אך הוא בהעלם וד"ל].

והנה בכח' גילוי אור א"ס ב"ה יש שינוי' שבעולמו' עליוני' מתגלה יותר כו' (כמשי"ת) אבל בהעלמו הוא שוה למעלה כמו למטה שרק החילוק הוא ששם מתגלה יותר ולמטה הוא מתלבש בכח' העלם, ופי' שבכח' גילוי הוא מתגלה בעולם האצילות' יותר מבעולמו' ביי"ע והוא שיש פרסא המפסקת בין עולם האצילות לביי"ע, שהוא הפרגוד והמסך שמפסיק ומסתיר את אור א"ס ב"ה שבאצילות שלא יאיר בביי"ע בכח' גילוי כ"א הוא מאיר ע"י אותו פרגוד ומסך. והנה ג' פרסות יש המפסיקי' בין כל עולם ועולם כו', שהוא פרסא א' מפסקת בין עולם האצילות' לבריאה, והשני' בין בריאה ליצירה, והג' בין יצירה לעשי'. ופי' הג' פרסות הנ"ל הוא כמו למשל כשכותב הרב את השכלתו באותיו' הכתב, והתלמיד מבין את השכלתו ע"י אותיו' הכתבי' שמתוך הכתב מבין השכל זוהי נק' בחי' פרסא המפסקת בין יצירה לעשי' שזו למטה מכולן, וכששומע התלמיד את השכל הזה מן הרב עצמו שהרב מדבר לו הבנת שכלו באותיו' דיבורו זוהי הפרסא הב' שלמעלה מן הראשונה שהוא בחי' הפרסא המפסקת בין בריאה ליצירה כו' וכשמשיג התלמיד עצמו את השכלת הרב עצמו שמשיגו במחשבתו איך שמשיג הרב עצמו במחשבתו זוהי בחי' הפרסא הג' שמפסקת בין אצילות' לביי"ע שהיא נעלה מכולן אך אעפ"כ היא בחי' פרסא המפסקת ומבדלת בין אצילות לביי"ע כי אף גם שמשיג התלמיד עצמו מחשבת השכל של הרב עצמו אעפ"כ השכל

נוסחא שניה

ג"כ כח המחשבה כוללת הדיבורים הללו תחלה כנ"ל והרי כשיטרד האדם במחשבתו לא יוכל לדבר והוא לפי שנתבטל הדיבור אז כמו שהוא כלול בכח המחשבה כו' וכן מדיבור לאותיות הכתב יהיה ריבוי גדול בכתב ממה שהיה תחלה כדיבור שידוע כי יבינו יותר שרש הסברא ממעט הדיבורים ממה שיבינו אותו עפ"י הכתב אף כי ירבה להאריכו בכתב כמ"ש במ"א ונמצא מובן הכתב הוא היש והדיבור הוא האין ועד"ז הדיבור יש לגבי המחשבה והמחשבה יש מאין מן השכל כנ"ל וד"ל וגם הלא ידוע ענין הג' פרסות שמפסיקים בין אצילות ביי"ע בין אצי' לבריאה א' ובין בריאה ליצי' א' ובין יצירה לעשיה א' והוא כנ"ל לפי שאין ערוך כלל בין השכל עם המחשבה עד דמה ששיגו השכל מתוך כח המחשבה ה"ז כמשל הבנת השכל שיבינו אותו ע"י משל וחידה וכדומה מאחר שהמחשבה דבר זר לגבי השכל כו' וה"ז ממש כמו האור הנראה מתוך המסך המפסיק כו' שנראה רק הארה דהארה כמ"ש במ"א לפי שהפסיק גופו של המסך כו' וכן מה ששיגו השכל מדיבור של זולתו הנה הדיבור אינו ממהות השכל שמשיג ממנו וה"ז לבוש ומסך עב יותר להחשיך אור השכל כו' וכ"ש וק"ו מה ששיגו השכל מאותיות הכתב

הוא מלוּבש בלבוש שהוא לבוש המחשבה שמלביש את העצם השכל הנעלה [ואף במחשב' הרב עצמו שחושב במחשבתו את השכל אז השכל הוא מלוּבש בו בבחי' לבוש המחשבה שמלביש את עצם השכל הנעלה ולכן אף כשמשיג התלמיד עצמו את השכלת הרב איך כשהיא מלוּבש במחשבתו נק' זו ג"כ בחי' לבוש] וזוהי נק' למעלה בחי' הפרסא הג' המפסקת בין עולם אצילות לבי"ע שהיא הנעלה מכולן ואעפ"כ היא לבוש מסתיר להאור א"ס ב"ה שבאצילות שלא יאיר לבי"ע בבחי' גילוי הוא מאיר דרך אותו פרסא ומסך ולכך האור של א"ס ב"ה באצילות יותר בבחי' גילוי מהארתו בעולמו' בי"ע שמאיר ע"י מסכי' ופרגודי' המבדילי'. והנה זהו הכל באור א"ס ב"ה שהוא בחי' הגילוי של א"ס ב"ה שהוא בחי' השפעת של א"ס ב"ה שהוא המאציל ב"ה כניל שבו יש שינוי בין עולמו' הנאצלי' לבי"ע שבנאצלים מאיר בבחי' גילוי ובבי"ע מאיר ע"י מסכי' ופרגודים כניל, אבל בעצמיו' המאציל ב"ה אין שינוי כלל בין עולמו' העליוני' הנאצלי', ובין עולמו' התחתוני' שהם בי"ע כי עצמיו' המאציל ב"ה הוא סתימו דכל סתימין פי' שהוא נעלם מעולמו' עליוני' כמו שנעלם מעולמו' התחתוני' מכולם הוא שוה נעלם בשוה ואין שינוי וחילוק קמי' כלל בין עליוני' לתחתוני' שמכולם בשוה הוא נעלם, וישנו ממש למטה בבחי' העלם כמו שישנו למעלה בבחי' העלם כי הוא סתימו דכל סתימין.

ובזה יובן מה ששמע ממורו ע"ה על מארז"ל הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך, והוא צימצם שכינתו בין בדי הארון, דלכאורה אינו מובן

נוסחא שניה

שהם דיו ונייר כו' היז לבוש יותר עב להעלים השכל כו' וא"כ עד"ז מובן למעלה שג' פרסות יש שמעלימי' אורות האצילות והן מודו"מ דבי"ע ועד"ז יובן גם באצ"י עצמו כו' ועד רום המעלות כידוע בכללות ההשתלשלות אדם דבריאה הוא א"ק כו' וד"ל. ונמצא מובן מכ"ז שגילוי האצ"י יתמעט הארתו מיעוט אחר מיעוט כמו מיעוט העלם כח השכל לגילוי המחשבה ומגילוי המחשבה לדיבור ומדיבור למעשה הכתב בג' מיני פרסות כניל עד שבעולם העשייה הזה הוא בחי' הארה דהארה האחרונה לכל העלמות הפרסות כו' ולכך מצומצם שפעו מאד מאד עד שיהיה מקור לדי' יסודות גשמיים כו' וד"ל.

והנה ידוע בענין אל דעות כו' שלגבי המשפיע המקבל הוא כלא חשיב לגבי' והמשפיע נק' יש ואצל המקבל הוא להיפך שהמשפיע יקרא אין מצד שאינו משיגו כו' וכן יובן ממשל הנ"ל ממחשבה דו"מ הדיבור הוא בחי' יש לשומע ולמדבר בחי' אין הוא לגבי המחשבה דכלא חשיבא בשעת טרדתו במחשבתו וכן המחשבה לגבי השכל כניל וד"ל ונמצא לפ"ז הגילוי של

מהו לשו' צמצם שכינתו כו' (שלוש' צמצם הוא לשו' כיווץ כו') והלא הוא ב"ה הוא מלא כל הארץ כו' ומהו צמצם שכינתו בין בדי' הארון דייקא.

אך הענין הוא שבכל העולמו' הוא ב"ה הוא מלא רק בכחי' העלם כי נק' סתימו דכל סתימין רק בין בדי הארון הי' אורו ית' מתגלה בכחי' גילוי אך זה הגילוי גופא שהי' מתגלה בין בדי הארון זה גופא הוא בחי' צמצום לגביו ב"ה שכל בחי' גילוי הוא בחי' צמצום לגבי' ב"ה שהוא ב"ה בעצמו הוא סתימו דכל סתימין וא"א להתגלות רק הארה לכך כל בחי' גילוי הוא בחי' צמצום לגביו ב"ה וזהו צמצם שכינתו בין בדי הארון דייקא ששם הי' מתגלה בכחי' גילוי וזה גופא הוא הצמצום אליו ב"ה הנק' סתימין דכל סתימין.

ו) ועתה יוכן ענין יחודא דק"ש כו', שמ"ע ישראל, הב' תיבו' הללו הם הכל בחי' העלאת מ"ן מלמטה למעלה כמשנית במ"א ע"ש.

הי"י אלוקיניו, שבכל יום מצוה להתבונן בגדולתו ית' וצריך להתבונן בסדר השתלשלו' העולמו', וזוהי הו"י אלוקיניו שהוא כפי סדר ההשתלשלו' כו' כמשנית במ"א ע"ש. הוי' אח"ד, פי' ההוי' הוא ענין הבקשה שיתוסף אורו' כו' בכדי שיהי' אח"ד כו' (כי הוי' אלוקיניו הוא רק כפי סדר ההשתלשלו' כו' וזה הוי' אח"ד הוא הבקשה על תוספת אורו' כו'), ופי' שזוהי בחי' יחודא עילאה, ובשכמליו הוא בחי' יחודא תתאה כמשי"ת, וכנז' במ"א

נוסחא שניה

אותיות המחשבה ליש ודבר מכמו שהיו תחלה בכח השכל בתכלית הביטול כנ"ל הי' צמצום גמור לגבי כח העלמם בשכל שהרי נתצמצמו מאד במה שירדו לגילוי פרטי אותיות כו' וכן עד"ז גילוי הדבור מן המחשבה וגילוי המעשה מן הדיבור כו' הי' צמצום אחר צמצום כו' וד"ל ואמנם כשמתגלה הכח הנעלם קצת יותר מהעלמו אזי ממילא יתבטל הגילוי המצומצם ויתעלה בכח הנעלם כו' כמו כאשר יטרד בעמקות השכל יתבטלו אותו' מחשבתו הראשוני' ואין מקום לגלוי אותיות המחשבה כ"א כאשר יתקצר ויתעלם השכל בעצמות כחו כו' ועד"ז ממחשבה לדו"מ כו' וד"ל. ואחכ"ז יובן הנמשל ג"כ שזוהו כל עיקר ענין היחודי' עליוני' כמו בק"ש דמייחד יחודא עילא' דאחד ויחוד' דבשכמליו כו' הענין הוא בחי' הביטול של היש לגבי האין כי פי' אחד הוא אשר מתאחד במקור חוצבו ואינו ליש ודבר בפ"ע כו' והיינו לבטל עולמות דבי"ע לגבי האצי' שהיו תחלה בכח בהעלם כו' גם עתה שנעשים ליש במודו"מ יחזרו לאין כנ"ל במשל ועד"ז ביטול המדות עליונות כו' שית סטרין עילאין כו' לגבי חו"ב דאצי' כו' הנק' יחוד' והמשך הפסוק כך הוא שמע ישראל ה' אלקינו פי' ההתהוות מיש לאין מלמעלה למטה

ההפרש והחילוק בין מלמטה למעלה ובין מלמעלה למטה פי' שמלמטה למעלה נק' המתהווה בחי' יש לפי שהוא המושג כו' ומה שלמעלה המהווה אותו הוא האין שאינו מושג כו', וכפי מלמעלה למטה נק' המהווה היש האמיתי והנתהווה אין שכלא נחשב לגבי המהווה אותו כו', ונק' יחודא עילאה כפי הבחי' שמלמעלה למטה ששם המהווה הוא עיקר היש האמיתי והנתהווה הוא האין שכלא נחשב קמי' ויחודא תתאה הוא כפי הבחי' שמלמטה למעלה שהנתהווה יש המושג והמהווה האין שאינו מושג כו', והוא כמו למשל כשהרב טרוד באיזה שכל עמוק מאד וטרוד כל שכלו ומחשבתו בהשכל העמוק ובעת טרדתו בו הוא מדבר אותו בדיבורו ג"כ, דהנה בהרב שטרוד בעומק השכל העיקר היש האמיתי הוא השכל העמוק שטרוד בו והאותיו' הדבור שמדברו בדיבורו הוא האין שכלא נחשב קמי' פי' שאין מרגיש הרב את הדבור שלו שמדבר בהשכל ההוא כי הוא טרוד בכל שכלו באותו השכלה והדבור שלו בטל נגד השכלתו שכלא נחשב והוא בחי' אין אמיתי, וזוהי למעלה בחי' יחודא עילאה כנ"ל אבל בשמיע' התלמיד ששומע מפי הרב שמדבר אותו השכל הוא להיפוך שעיקר היש שאצלו הוא דיבורו של הרב שזה משיג כו' אבל מחשבת הרב שטרוד בהשכלה היא הוא בחי' אין לגבי' שאינה משיגה שנעלמה ממנו וזוהי למעלה בחי' יחודא תתאה. או כמו סקירת ובריקת איזה חכמה במוחו שתחלה בסקירה הראשונה לא הי' ניכר בה שום אותיו' כלל כ"א רק סקירה א' כו' ולאח"כ כשמתפשט' החכמ' היא בשכלו אזי מתרבי' אותיו' רבו' ומוכרח שהיו אותיו' אלו גם קודם לכן שאלו לא היו קודם מאין היו מתהווים אח"כ רק קודם לכן כשהיו עדיין בבחי' סקירת ובריקת החכמה

נוסחא שניה

מחויב דאצי' שיתהוו המדות כו' ה' אחד הוא ענין ביטולם ממטה למעלה וד"ל ואין זה היחוד כ"א כאשר יהי' תוספת גלוי בה' אלקינו חו"ב עד שיהי' מחמת זה ה' אחד כנ"ל במשל וד"ל וסיבת תוספת הגלוי באין של היש יבא מצד אתעדלית באוי"ר כו' ולפי שנעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו יוכל העלאת מ"ן לעורר תוספת גלוי זה וכדי שיהי' גילוי לענין נעוץ תחלתו בסופן הוא ע"י תוספת כח ההעלם שבגלוי עד סוף כל ההשתלשלות כו' וסופן בתחלתו הוא ע"י ביטול היש לגבי האין כו' וזהו כמשל ב' בנ"א עליון על הגג ותחתון על הארץ שיש ב' אופנים להתחבר או שיעלה התחתון למעלה או שירד העליון למטה כו' וד"ל והיינו שרצה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים פי' דהיינו שיתגלה ההעלם בתוספת הגלוי במצומצמים עפ"י השתלשלות עד שיהי' ביטול היש לאין וד"ל.

וזהו מאמר רז"ל צמצם שכינתו בין שני בדי הארון כו' אין הפי' כמו צמצום גשמי באדם התחתון שצמצם ונטל מכאן והניח כאן שא"כ הי' צ"ל שינוי ומיעוט החיות בעולמות מפני שהשרה שכינתו בין בדי הארון כו'

היו אז בבחי' ביטול [ולא היו נרגשי' כו'] שהיו כל האותיו' כא' בבחי' ביטול ולאח"כ נתחלקו ונרגשי' כו' או כמו איזה תאווה וחמדה שבלב שכשעדיין היא בלב אין ניכר בה שום בחי' אותיו' כלל ולאח"כ כשחושב במחשבתו או ניכרי' האותיו' וקודם לכן היו בטילי', כמ"כ ממש הוא למעלה [שזוהי בחי' יחודא עילא'] שכל העולמו' עליוני' ותחתוני' וכל מה שעתידי להיות נ' אלף יובלו' כו' הכל נאצלו במחשבה א' וסקירה א' בלבד, שהכל הי' במחשבה א' וסקירה א' בלבד וזוהי שנו' בזה' כד סליק ברעותי' כו' שהוא רק בחי' מחשבה א' וסקירה א' בלבד וכן בע"ח מתחיל כשעלה ברצונו שכשעלה במחשב' א' וסקירה א' להאציל תיכף נאצלו כולם כו' עם כל הצמצומי' שתיכף כשעלה במחשב' א' שיהי' כך כך נאצלו כו' תיכף כו' (ועתה אצלינו נמשך בבחי' זמן ו' אלפי שני כו').

וְזוֹהִי הוּי' אַחֲדָה, פִּי' שֶׁהוּא הַבְּקֶשָׁה שִׁתּוֹסֵף אֹרֵךְ הַיֵּשׁ הָאִמִּיתִי שֶׁהוּא הַמְהוּה כו' ויהי' בטל האין כנגדו ופי' כמארז"ל מקום הארון אינו מן המדה כו' (כנ"ל במ"א) שמפני שצמצם שכינתו בבדי הארון כנ"ל ששם הי' מתגלה בבחי' גילוי, לכך נתבטל המקום של הארון כדכתי' הנה המקום אתי כו' ולכך מקום הארון אינו מן המדה כו', וכמ"כ הוא למעלה כשמתגלה היש המהוה בבחי' גילוי אזי ממילא מתבטלי' המקו' כדכתי' הנה המקו' אתי וזהו אח"ד תמליכהו בד' רוחו' או כמו שהי' בהר סיני ששמעו אנוכי מד' רוחו' שהוא מפני שהי' דבר ה' אליהם, ודבר ה' הוא המקור של התהות המקו' לכך כשנגלה אליהם דבר ה' ממילא נתבטלו הד' רוחו' כנ"ל ולכך שמעו מכל הד'

נוסחא שניה

ועוד מה ניתוסף בהשראה זו מאחר שנטל ממקום אחר כו' אך באמת אין לו גוף ואין לו דמות הגוף ולא נערוך אליו קדושתו, ולא יתכן כלל לומר בשכינתו ענין תואר כלל מתארי האדם שיצמצם ממקום למקום כי הלא מלא כה"כ כו' אך הענין הוא בצמצום זה שהוא בחי' הגילוי מן ההעלם כנ"ל שאינו ענין המשכה מכאן לכאן כלל אלא כגילוי אור שהוא ממילא כחיי הנפש בכלי הגוף כנ"ל, ורצונו לומר שבין בדי הארון גילה שכינתו יותר מכמות שהחיות אלקות מצומצם בכללות עולם העשיה מיעוט אחר מיעוט אחר כל העלמות הפרסות כנ"ל וד"ל ומה שקורא לגילוי זה בשם צמצום הוא לפי שבאמת כל גילוי מן ההעלם צמצום גדול הוא כנ"ל במשל השכל מן המחשבה כו' ולכך גם כח ומקור של הח"ע דאצי' היא בחי' צמצום גדול לגבי סתימ' דכל סתימין כי סתימין נקראו כחות המאציל לבא לידי גילוי אור כנ"ל ולגבי סתימא דכל סתימין אלו גם הם נקראים גילוי וכל גילוי צמצום הוא כי כל מה שהוא בהעלם עצמות יותר הוא רם ונשא מן הצמצום כו' וד"ל ויובן בזה יותר ענין מאמרם ז"ל מקום ארון אינו מן המדה כו' הטעם הוא לפי שהי' בהיכל ק"ק בחי' הגילוי אלקות יותר מחמת שההעלם

רוחו' אנוכי שנתבטל המקו' וכמ"כ למעלה כשמתגלה תוספת אור אוי ממילא נתבטל המקו' וזהו שצריך למסור נפשי' באח"ד דוקא (והי' צ"ל בו אהבת וד"ל) אך הענין הוא כנ"ל שהי' אח"ד הוא הבקשה שיתוסף האור בכדי שיתבטל המקו' כו' שיהי' אח"ד ואז ממילא יתבטל הוא ג"כ וזוהי המס"נ שבאח"ד דייקא.

בשכמל"ן הוא יחודא תתאה, שזוהי שאומרי' ברוך המקום כו' שהוא הברכה שיהי' דייקא המקום וזמן והוא המשכת בחי' מלכותו ית' שהיא המקור של המקום וזמן שיהי' דייקא מקום וזמן שבמלכו' שייך לומר זמן עבר הוה ועתיד מלך מלך ימלוך כו', אבל למעלה ממדת מלכו' אין שייך כלל לומר זמן, וזוהי בחי' יחודא תתאה להמשיך כבוד מלכותו ית' שיהי' דוקא מקום וזמן שזוהי הברכה ברויך המקום. ואחר תפלה צריך לעסוק בתורה ומצותיו שהם הכל בחי' המשכת אור א"ס ב"ה למטה ע"י עסק התורה ומצות שרמ"ח מ"ע הם בחי' ה"ח כו' שהוא בחי' המשכה מלמעלה למטה שממשיכי' את אור א"ס ב"ה שיומשך ויתגלה למטה והוא ע"י עסק התורה והמצות שזהו שאומרי' אשר קדשנו במצותיו כו' כנ"ל במ"א, רק תחלה צריך להיות בחי' רצוא למעלה שירצה ליכלל באור א"ס ב"ה וזהו ואהבת כו' שבק"ש.

נוסחא שניה

של הגילוי דעשי' נתגלה יותר בהיכל ק"ק דעשי' מכללות העשי' כו' וידוע דמציאת המקום הגבול של המקום בד' סטרין ומעלה ומטה כו' כבר הוא נכרא מאין ליש בעולם העשי' מבחי' כלים של י"ס דעשיה כו' ומאחר שכאן נתגלה אלקות שלמעלה מגילוי האור אלקי שבכלים דיי"ס דעשיה כו' הרי האיר הארה שלמעלה ממציאת מקום וזמן כו' ולכך היה שם בחי' הביטול של המקום הגשמי עד שלא היה הארון תופס מקום כלל י' אמות לכל רוח ומקומו אינו מן המדה כו' לפי שבא הארון לכלל ביטול גדול להיות בבחי' ומדרגה שלמעלה מן המקום כו' וכנ"ל במשל ביטול אותיות המחשבה לגבי השכל כו' וד"ל ובזה יובן ג"כ מה שמצינו במעמד הר סיני ששמעו הי' הדברות מד' רוחות העולם כו' לפי שי' הדברות היו דבר ה' שלמעלה מן ההשתלשלות של הי' מאמרות כח הפועל בנפעל כו' ולכך הי' אז בחי' ביטול גדול בד' סטרין דעולם העשיה עד שלא היו בגדר מקום כלל שהרי הר סיני היה עומד לא' מן הרוחות והן שמעו הקול שעליו מכל הרוחות בשוה כו' אין זה אלא לפי שדבר ה' הוא למעלה מן המקור המהווה המקום כנ"ל במקום ארון כו' והיה גלוי ההעלם קצת יותר מכפי ההשתלשלות וד"ל.

בעורת השם ית' וית' שבת פ'

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום על לבבך כו' וידוע מאמר רז"ל על היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, וי"ל איך תהיה ההתחדשות בלב האדם בכל יום בדברים האלה כו'. הנה תחלה י"ל מה שאנו אומרים והאופנים והחיות מתנשאים לעומת השרפים כו' מהו ענין לעומת דמשמע שהאופנים עבודתם להיפוך ולנגד עבודת השרפים כו' בהיות כי בתחלה אנו אומרים איך שהמלאכים השרפים כמ"ש שרפים עומדים כו' וקרא זא"ז ואמר קדוש קדוש קדוש הוי' צבאות כו' ואח"כ והאופנים מתנשאים לעומתם ואומרים ברוך כו' וי"ל ביאור ענין ג"פ קדוש. כי הנה ידוע פי' קדוש הוא ל' מובדל כמ"ש קדושים ופרש"י מובדלים תהיו כו' וביאור טעם הדבר למה יקרא הקדוש מובדל הוא לפי שכל דבר מה שבא בגילוי והשגה נתפסת ומתלבשת אין הדבר מופרש ומובדל ומרוחק הימנו עדיין מאחר שיתפס ויתלבש בו יוכל להשיגו ע"י הלבוש כו' אך כאשר יהיה עומק המושג כ"כ עד שלא ישיגנו אפי' בכמה לבושים כי אינו בגדר התלבשות כלל מעוצם ההפלאה וההבדלה להיותו מובדל בערך מן כלי המקבל ולפי שאז הדבר במרחק ההבדלה והפלאה נעלמת מן המקבל יקרא בשם קדש כמו הקדש שלא יגע בו זר ויופרשו ממנו מפני עוצם מדרגת מעלתו כו' וד"ל ולהבין ענין זה יותר הנה עד"מ מנפש האדם יובן בהיות ידוע דג' כחות הנפש מתמצמים בגוף בג' מדרגות חב"ד חג"ת נה"י דהיינו חיות שבראש ומוחי' הוא היותר נעלה והחיות שבלב וגוף נמוך ממנו והחיות שברגלים יותר נמוך במדרגה מן הגוף כו' וכנגד זה הם ג' מדרגות מח' וד"ומ בחי' חיצוניות כחות אלו המחשבה מן המוח והדיבור מן הלב והמעשה מכח המעשה כו' והן הנקראים בריאה יצירה עשי' כמ"ש לכבודי בראתיו יצרתיו כו' פי' כי כתי' על הכסא דמות כמראה אדם כו' וכמו עד"מ ג' מדרגות הנ"ל נשתלשלו למעלה מאדם העליון ג' מיני צמצומים מחשבה דו"מ המחיה ג' עולמות דבי"ע מג' כוחותיו מוחי' וגוף ונה"י כנ"ל וד"ל וזהו ג"פ קדוש כלומר שבכל צמצום והמשכ' דאצי' יש כזה בחי' א"פ וא"מ דהיינו כדוגמת השערה באדם שיש בה המשכה מצומצמת מאד ולהיות כי סיבת השפע בשערה באה בבחי' אור חוזר שלא יכיל כלי המוח לקבל ה"ז בחי' או"מ לפי שגם ההמשכה שבה חוזרת למעלה בבחי' א"ח מפני שלא יכיל הכלי למיסבל אות' ונשארת בבחי' מקיף כו' וד"ל ונמצא מאחר שהמשכת השערה נקרא' המשכת מקיפים מפני הא"ח שבה וא"פ יקרא יניקה המצומצמת שבה ע"כ יקרא כללית ההמשכה בשם קדוש כי בקדו"ש יש ב' האורות הוי"ו שבו הוא כמשל השערה שבה יניקה מצומצמת וכן הוי"ו הוא המשכה מצומצמת מקדש העליון פי' כי קדש העליון הוא ההבדלה וההפלאה בעצמות עד שאין לו ערוך כלל עם המקבלים להיות להם למקור וחיות כנ"ל במשל וזהו האור מקיף דבחי' א"ח כנ"ל וזהו קדוש ת"י נימין כו' וכמבואר בארוכה בכוונת הקדושה דג"פ קדוש נמשכים מא"ל תיקון ראשון דייג תיקונים כו' (ומ"ש בשער השמים דקדיש על ארעא

עובד גבורתי' שהוא בעשיה ולמה הוא באמצע כו' התירוץ ע"ז מבואר ל"ח וד"ל).

והנה ביו"ד נברא העוה"ב הוא ג"ע העליון שבעולם הבריאה שנהנין מזיו כו' אותו היו"ד הוא כדוגמת משל השערה והוא כמו הוי"ו שבקדוש דהיינו מה שמישיגים אותם הנשמות ומלאכי' ונהנים מזיו השכינה בבחי' גילוי ההארה מאין ליש כו' וכמ"כ בה"א נברא העוה"ז הוא שרש ג"ע התחתון דעשי' ששם גלוי הארה מצומצמת יותר בסדר ההשתלשלות דבי"ע ממל' דבריאה דג"ע העליון נעשה מקיף דקדש ביצי' ומיצי' בעשיה כו' והן הג' ויין דג"פ קדוש עד שהיו השלישי דעשי' מהוה מאין ליש מלאכי' ונשמו' דעשי' שנהנין מזיו השכינה בג"ע התחתון דעשי' וזהו קדוש הוי' צבאות ממש כו' וכמשנז"ל במשל שיש הבדל גדול בין חיות הרגלים לגבי חיות המוחי' שבראש כו' כן יש הבדל גדול בין גילוי הוי"ו דקדוש דברי'א לגילוי הוי"ו דעשי' שנקראת הדום רגלי כו' וד"ל.

וזהו שרפים עומדים ממעל לו וקרא זא"ז ואמר קדוש פי' כי הרי מבואר למעלה דהמשכה זו דקדש היא בבחי' אור חוזר עד שנשאר עליהם בבחי' מקיף מופלא ונעלם כו' לכך המלאכים השרפים מיד כשישיגו אלקות מאותו הזיו המאיר בגלוי יצעקו בבחי' הסתלקות ממטה למעלה לומר קדוש פי' עצמותו ית' שהוא למעלה הרבה מן היו"ד והה"א כו' שהוא מובדל ונעלם מהם תכלית ההפלאה ומאד כלתה נפשם להשיג אותו האור המופלא וקדוש ומובדל מהם עד שהם יוצאי' מגדרי כליהם החומריים וחפצים להתכלל באותו האור דקדש העליון בתשוקה נפלאה ועצומה כו' ולכך נק' שרפים כמו האש שטבעו להסתלק לגבי מקור חוצבו באש היסודי ולא יוכל לנוח בפתילה כלל והגם שיש בהם בחי' רוי"ש שהרי האש מתנוענע שחוזר ונח בפתילה כו' הנחה זו כרגע היא ואינה עיקר אלא הרצוא וההעלאה של האש הוא העיקר בו כו' ומה שנאמר החיות רצוא ושוב במלאכים תחתונים מהם הוא השוב בהם ג"כ עיקר כמו הרצוא והיינו האופנים שהם בבחי' עשי' והשרפים בבחי' יצי' כו' והיינו כערך נהיי לגבי חג"ת כידוע ומבואר במ"א על ענין האופנים שהם רוחניו' של העיגולים דעשיה והן משתחווים תמיד והרי השתחוואה זו רצוא ושוב היא שהרי בסיכובו העליון מתהפך לתחתון כלפי שכינה במערב וחוזר ומתהפך התחתון לעליון ונעשה יש ודבר וחוזר ומשתחוה כו' משא"כ השרפים הרצוא שלהם בתמידי' לא יפסק כו' לפי שתשוקתם נפלאה להסתלק דוקא ולהדבק בקדש העליון כו' והשוב שלהם ג"כ דרך העלאה היא ולא להיות יש ודבר כו' וד"ל וזהו והאופנים ברעש גדול מתנשאים לעומת השרפים, פי' לעומת לנגד והיפוך רצון השרפים כי תשוקת השרפים הוא להסתלק דוקא להשיג הקדש העליון כו' והאופנים להיות שיש בהם בחי' השוב ג"כ יאמרו בהיפוך ברוך כבוד ה' פי' אותו כבוד ה' שכבר נגלה בבחי' או"פ יתברך מלמעלה למטה מטה דהיינו שיהי' אותו הקדש העליון בגילוי כאן בהיותו כי לא יוכלו לעלות למעלה מבקשים אותו שגם למטה לפי

מדרגתם המצומצם יגלה להם כו' והיינו כדוגמת החזרה לאחור שחוזרים העיגולים אחר ההשתחוויו' למערב כו' וזהו לעומתם משבחים נגד תנועת ההסתלקות דשרפים כו' וזהו ממקומו ממקומו ושרשו של שם הוי"ה יומשך יגלה כאן בצמצום הגלוי כו' וד"ל ויש עוד מדרגות המלאכים שאומרים ימלוך דהיינו עוד ירידה להיות מלך עליהם ממש כו' וד"ל.

וזהו ואהבת את ה' אלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ג' מיני אהבות הללו הן ג' מדרגו' דמלאכים שרפים ואופנים שאומרי' קדוש וברוך וימלוך כנ"ל, בכל לבבך הוא רעותא דלבא שמשתוקק בכל נקודת הלב להיות דבוק במקורא דכולא היינו הוי' אלקיך כמ"ש ואהבת את כל את לשון טפל פי' שכל שאהבתך תהי' רק להיות בחי' טפל ודבוק בתכלית ההתקשרות של האהבה בהוי' אלקיך וזולת זה לא יהי' לך אהבה נכריה כלל והיינו בחי' עליות וכלות הנפש לידבק ולהכלל בה' אלקי' באהבה ברשפי אש התשוקה שבדם שבלב והדם הוא הנפש כו' ותשוקה נפלא' וזהו כדוגמת השרפים כמבואר למעלה שהוא בחי' ההסתלקות שלא יכיל למיסבל להיות לו אהבה זולת זה וכלתה נפשי להשיג דוקא כו' משא"כ אהבת בכל נפשך הוא להיפוך דהיינו כמ"ש אליך ה' נפשי אשא פי' לקשר המודו"מ לה' לבדו באותיו' התורה שחושב ולומד בדיבור שמקשר הוא מחשבתו ודיבורו הגשמי בדבר ה' זו הלכה ומחשבת חכמתו ית' שבתורה והרי מעלה הוא מחשבתו ודיבורו לה' לבדו והעלא' זו בדרך שוב היא דהיינו כנ"ל שהאופנים חפצים בגילוי אלקות לפי אופן צמצומם כו' כן חפץ בגלוי אלקות שבתורה שיהיו מתגלים בדיבורו ומחשבתו הגשמי ולפי שאינו יכול לידבק למעלה בכל לבבך כנ"ל והיינו שאינו יכול בהשגת קדש העליון סוכ"ע חפץ הוא לישא נפשו אליו במודו"מ כמו שהן כבר ליש ודבר שיאיר בהן אור האלקי כו' וזהו כדוגמת ברוך כבוד ה' שאומרים האופנים כנ"ל וד"ל. ובכל מאדך זה הממון אלו מעשה המצות בדרך כלל שענינם הוא להמשיך אלקות בכחי' שוב ממש להיות לו דירה בתחתונים, והיינו כמו ע"י הצדקה שהוא מחי' רוח שפלים כו' כן למעלה נמשך מדת המל' הנק' צדקה להחיות רוח שפלים כו' והוא בחי' דירה בתחתונים וכיוצא בזה בכל המצות הן בחי' כלים מכלים שונים להשראת אלקות ממש בכחי' יש ודבר בגלוי כאן והוא ענין ימלוך הנ"ל וד"ל ולהיות כי נעוץ תחלתו בסופן הרי סוף מעשה במחשבה תחלה כלומר שמדרגת המעשה גדלה גם מראש המדרגו' דשרפים בכל לבבך כו' מפני שההמשכה מלמעלה למטה הרי כל מהות העליון לבדו מתגלה בתחתון משא"כ כשגם התחתון עולה למעלה בכחי' רצוא כו' וד"ל (ונמצא מובן מכל הנ"ל שיש ג' מדרגות רצוא לבדו ורצוא ושוב דאופנים כו' ושוב לבדו דימלוך במעשה המצות וזהו ששרש הכלים גבוה מן האורות, שהרי התהוות הכלים הוא מבחי' רו"ש מטי ולא מטי כידוע והיינו בחי' השוב לבדו בכלים דמצות רמ"ח איברים כו' שנמשכים מרו"ש דאורות כו' ושרשן גבוה כשמתגלה המקיפים בכלים כו' וד"ל).

וזהו והיה הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום, פי' אנכי הוא כ"ע מקור כל המקיפים והיינו מי שאנכי כי יש מקיפי' שהן באים בירידות השפע להיות מוחי' למקבלים כו' ומי שאנכי הוא הכיף שבכתר בחי' כתר שבכתר דאפי' אור צח כו' מתחשך קמי' כו' וד"ל ואמר שכל הדברים האלה דג' מדרגות הנ"ל בכל לבבך כו' אנכי מי שאנכי מצווך פי' מקשר ומדבק אותם לחדשים תמיד בכל יום ממעלה למטה כו'.

וביאור הדברים יובן בהיות כי הקדש העליון שהוא בחי' מקיפים דחכמ' עילא' עכ"ז אינו אלא מקיף של הפנימי ולא מקיף האמיתי שהוא מהותו ועצמותו ית' ממש שלמעלה מן המקיפים והפנימיים כמ"ש במ"א ע"פ כי גאה גאה כו' ועל כן כל ג' מדרגות הנ"ל דקדוש וברוך וימלוך כו' הכל הוא כלא חשיב לגבי עצמות המאציל בחי' כתר שבכתר שבו הנק' א"ק מחשבה הקדומה כו' ומשם ירד הכח להמשיך עוזו להיות קדוש ומובדל בבחי' מקיף כו' ולהיות ברוך ברו"ש כנ"ל ולהיות ג"כ שוב לבדו במדת מלכותו להיות ראש לשועלים כו' כי הכל עלה במחשבה הקדומה שבעצמות המאציל כו' וזהו אשר אנכי מי שאנכי מצוך כל זאת וד"ל. ובוה יובן ההתחדשות שארז"ל על היום"ם בכל יום יהיו בעיניך כחדשים להיות כי הנה כתי' מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית פי' כי ההתחדשות בלי הפסק יבא מחמת בחי' אור אין סוף שאין סוף להשפעתו בחידוש אחר חידוש בלי הפסק לעולם כו' ומעשה בראשית ידוע שהן חו"ב דאצילות שרשים הראשונים לכל ההשתלשלות דאבי"ע והן יוצאין ונמשכים במוחי' חדשים תמיד בכל יום מבחי' כתר עליון אנכי מי שאנכי והתחדשות זו בלי הפסק בעילוי אחר עילוי עד אין קץ ותכלית מאחר שבחי' כתר עליון הוא סוף עולם הא"ס כידוע ועל כן גם הנפש האלקית תתחדש בכל יום ענין השגת האחדות יחודא עילא' ותתאה דפסוק ראשון וג' מיני אהבות הנ"ל כאילו מחדש הוא משיג ומתפעל כו' והתחדשות זו בנבראי' ונוצרים ונעשים דבי"ע בנשמות ומלאכים באה ונמשכת מהתחדשות המוחי' שבבחי' אצי' ג"כ במוחי' דאו"א כנ"ל וד"ל והיינו חדשים לבקרים כו' וזהו היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים ממש מחמת אשר אנכי מי שאנכי מצוך כנ"ל שממנו יבא ההתחדשות כללות ההשתלשלות דאבי"ע בלי הפסק לעולם כנ"ל וד"ל.

תורה ברבים, דשבת פ' אמוך, בעזרה"י וית'

ונקדשתי בתוך בני ישראל כו'. להבין מהו לשו' תוך כו'. וגם צריך להבין מאמרז"ל כת א' אומרת קדוש (פ"א) וכת א' אומרת ק"ק (ב"פ) וכת א' אומרת ק"ק"ק (ג"פ) הוי' צבאו' כו'. וגם מה דכתי' בנזיר קדוש יהי' גדל פרע כו'. וצריך להבין היטב מלת קדוש. ופי' כי פי' קדוש הוא מובדל ופי' שהוא ב"ה הוא לא שניתי כו' בין קודם שנברא כו' ובין לאחר שנברא כו', כי הוא ראשון והוא אחרון כו', פי' שאינו כמו החיות הנפש שמחי' את הגוף שמתלבשת בתוך הגוף להחיותו, ומתחלקת בו לג' חלקים שהוא החי' שברא"ש, ושבגוף ושברגלים כו', אבל למעלה הוא אינו כן, שאין בו בחי' התחלקות כלל ואין בו מעלה ומטה ראש וסוף כלל, כי הוא ראשון והוא אחרון כו' (כמשי"ת).

ולמה דכתיב לכבודי בראתינו יצרתנו אף עשיתנו, שמתחלק לג' בחי' בי"ע כו' שהם בחי' ג"ע העליון וג"ע התחתון ועוה"ז, הוא רק זיו השכינה בלבד, פי' שהחי' שמחי' את כולם בבחי' ממכ"ע, ומתחלק לחלקי' שהם ג' בחי' בי"ע כו' הוא רק זיו ואור בלבד מהשכינה ב"ה שהיוו שלה הוא

נוסחא שניה

בעזרת השם פרש' אמוך

ונקדשתם בתוך בני ישראל כו' כי אני ה' מקדישכם. הנה ידוע בענין ג' כתות המלאכים כת אחת אומרת קדוש וכת השני' אומרת קדוש קדוש והשלישי' אומר' ג"פ קדוש כו' כתיב שרפים עומדים ממעל לו כו' ויש להבין איך יתכן שיעמדו ממעל לשכינה והלא הם נבראים בעלי גבול כו'. אך הענין יובן עפ"י הקדמה מתחלה להבין פי' קדוש, דהנה כתיב כי עמך מקור חיים ולמה לא נאמר ואתה כו', בהיות כי ידוע מאמר רז"ל מה הנשמה ממלא את הגוף הקדב"ה ממלא את העולם כו' ובאמת אין המשל דומה לנמשל כי הרי הנשמה מחי' את הגוף בהתחלקו' מדרגו' רבות חיות הראש יותר מחיות הגוף וחיות הגוף יותר מחיות הרגלים וכדומה לזה הרי יש מעלה ומטה בבחי' ההשתלשלו' כי חיות הגוף נמשך מן חיות הראש מסוף המדרגה שבו וחיות הרגלי' מסוף מדרג' חיות הגוף כידוע וע"ד דוגמא זו הנה כתיב לכבודי בראתינו יצרתנו אף עשיתנו כלומר שהקדב"ה ממלא כל עלמין בבחי' סדר ההשתלשלו' בג' מדרגות הנ"ל חבי"ד חגי"ת נה"י כו' והן בחי' בריא' יציר' עשי' כידוע והיינו ענין התחלקות שפע האלקי' להו' מאין ליש שאין השפע שוה בכללות העולמו' שהרי בג"ע העליון שבעולם הבריאה הגילוי אלקו' הוא יותר נעלה מה שנהנין מזיו השכינה כו' ממה שנהנין מזיו השכינה בג"ע התחתון דיצי' ואותו הגילוי אלקות שבג"ע התחתון הוא יותר

הממכ"ע בבחי' התחלקו' לג' בחי' כנ"ל, והוא נק' בחי' עלמא דאתגלייא, ופי' שזוהי מ"ד מבשרי אחז"ה אלוה, שזה החיו' הממכ"ע הוא נראה לעין כל שרואי' בעיני ראי' ממש שכמו שרואי' שיש חיות הנפש בהגוף והוא המחיי' אותו שבהסתלקותו ממנו אזי נעשה הגוף מת ופגר כאבן כו' כנראה בלילה בעת השינה שמתלקת הנפש ממנו אזי נעשה הגוף בחי' פגר כו', וזוהי הברכה שמברכי' בכל בוקר בעמידתו משנתו המחזיר נשמות לפגרים מתים והוא מתחדש בכל יום ממש שמחזירו כו', כמ"כ רואי' בעיני ראי' ממש כל הברואי' שבעוה"ז שיעקר הוא החיו' שבתוכם המחיי' אותם והוא מתחדש בכל יום כו' (וכמו שאנו רואין זה החיות המלובש בעוה"ז כו', כמ"כ רואי' אותן שלמעלה בעולמו' עליוני' ג"כ החיו' המחיי' את העולמו' כו' כו'). וזהו מבשרי אחז"ה אלוה, שרואי' בעיני ראי' כו' כנ"ל שהוא בחי' עלמא דאתגלייא שהוא הזיו של השכינה ב"ה המחיי' את כולם ומתחלק לג' חלקי' הנ"ל וד"ל.

אבל השכינה ב"ה (שהיא בחי' שמו ית') עצמה היא קדו"ש ומוכדל בלי התחלקו' ראש וסוף כלל כו' וכדכתי' כי נשגב שמו לבדו, הודו' על ארץ ושמים כו', פי' שרק הזיו וההוד של שמו ית', הוא מתלבש בתוך כולם להחיותם כו' ומתחלק לחלקים כו' כנ"ל אבל שמו לבדו שהוא השכינה עצמה

נוסחא שניה

נעלה מבחי' העלם וצמצם הגילויי שבעולם העשי' השפל כו' הגם שנלקח ונמשך ההארה בג"ע התחתון מסוף מדרגה ההארה אלקי' שבג"ע העליון כו' והרי השפע אלקי' בבחי' השתלשלו' מעילה לעילה להיות ימצא מעלה ומטה ראש וסוף בדוגמת חיות הנפש בגוף כנ"ל. ואמנם באמת כל התחלקו' והשתלשלו' זו אינה אלא בבחי' זיו השכינה לבד אבל השכינה עצמה הוא הגבה למעלה מבחי' ההשתלשלות והתחלקו' של ג' מדרגו' הכל שוין לגבה ממש ראש ורגל כא' כו'.

וביאור הדבר יובן עד"מ הזיו של השמש שיתחלקו במדרגו' ההארה עפ"י חלופי הכלים מכלים שונים בחלונות הרבים כו' ואמנם מצד עצם האור אין בו שינוי מדרגות ראש וסוף כלל כמו שהי' קודם שהאיר בריבוי הכלים כו' כמ"כ חיות הנפש בגופו של אדם בחלוקי המדרגות ראש וגוף ורגלי' כו' הוא רק בחי' זיו ואור הנפש שנתחלקה להאיר ולהחיות כך בחלוקי' מדרגו' בג' מיני כלים כו' אבל באמת מצד עצם הנפש אין בחיות שמתפשט ממנה שום גדר התחלקות מעלה ומטה ראש וסוף ועדיין כו'. ועד"מ זה יובן ג"כ בענין זיו השכינה הוא בחי' אור וחיות ושפע האלקי דאצי' להחיו' ולהוות מאין ליש יש בה ב' מדרגות הא' בחי' ההתחלקו' בג' צמצומי' דבי"ע כמו בג"ע העליון ותחתון ועוה"ז השפל כנ"ל והב' האור אלקי' מצד עצמו' קודם שיתחלק בג' צמצומי' הנ"ל שאין בו בחי' ההתחלקו'

ב"ה, היא קדוש ומובדל [ואינה מתחלקת לראש וסוף כלל], ופי' שאין ערוך אליו ית', וא"א להתמשך ממנו ית' בבחי' סדר השתלשלו' עילה ועלול כו', פי' עילה ועלול הוא כמו משכל מתהווה מדה וממדה מחשב' כו' כנז' במ"א ע"ש, ולכך נשגב שמו לבדו שהוא קדו"ש שא"א לימשך ממנו בהדרגה והשתלשלו' עילה ועלול שהוא מובדל בבחי' אין ערוך כו' כדכתי' אני הוי' לא שניתי כו' בין קודם שנברא ובין לאחר שנברא כו' [שהוא ראשון והוא אחרון כו' כנ"ל] ולכך אין מתחלק לחלקי' כלל שאין בו ראש וסוף שהוא למעלה כמו למטה בשוה ממש וד"ל.

ובדכתי' מלכותי' מלכותי' כל עולמיים, וה' חיים ומלך עולם כו'. ופי' שמלכותו הוא על כל העולמים בשוה ממש בלי התחלקות מעלה ומטה כלל ופי' כמו למשל במלך ב"ו שמולך על כמה מדינות רבו' שכל מדינה היא משונה מחברתה בהנהגותיה כו', דאין פועלת שינויי הנהגו' המדינו' כו' במדת ממשלתו ומלכותו עליהם, שאין שייך במדת מלכותו עליהם בחי' התפעלו' משינויי הנהגו' המדינו' כו' כלל [כנ"ל בארוכה כו' וד"ל] כ"א שם מדת מלכותו הוא על כולם בשוה כו' וד"ל, כמ"כ הוא למעלה ממש דכתי' מלכותך מלכו' על כל עולמים בשוה כו' וד"ל כנ"ל, שנשגב שמו

נוסחא שניה

עדיין למעלה ומטה בהשתלשלו' כלל וכלל כו' וד"ל. וזהו הנקרא סובב כ"ע כידוע והוא הנקרא קדוש לשון הבדלה שהוא מובדל מערך ההשתלשלו' והתחלקו' וכחשיכה כאורה ראש וסוף שוין לגבי' ממש ולכולם מחיה בהשוואה אחת וע"ז נאמר ואתה מחי' את כולם פי' לכולם מן ראש המדרגו' לסוף המדרגו' מחיה הוא בהשוואה כי אין יתרון לזה מזה מפני דקמ"י כלא חשיבי בשוה הקטן עם הגדול כו' וזהו כי עמך מקור חיים כו' פי' מקור חיים הוא אשר באה השפע בהשתלשלו' להיות מקור חיים של הנבראים דבי"ע ועמך כלומר אצל עצמו האור אלקי' דאצי' הוא בטל בתכלית מבלי שימצא ראש וסוף כנ"ל וד"ל.

וזהו וה' אלקי' חיים חיים ומלך עולם פי' מה שהוא אלקי' חיים בבחי' השתלשלו' מעילה לעילה כנ"ל הוא רק בחי' מלך עולם ממדת מלכותו ית' שהוא בחי' עלמא דאתגליא דהיינו כמשל התפשטו' הממשלה והאדנות של המלך על אנשי המדינה שבממשלה זו הוא מנהיגם ואימתו עליהם כו' הרי עצמו' המלך נתפסת באנשי המדינה רק חיצוניו' שלו נתפשט עליהם והוא ממשלתו ואימתו כו' וכמ"ש במ"א וכמ"כ מדת מלכותו ית' שמחי' הנבראים אינו רק בחי' התפשטו' החי' להתחלק בג' צמצומי' כנ"ל וגם התפשטות זו נק' זיו לבד וכמ"ש הודו על ארץ ושמים כו' ובוה יובן ענין היחוד עליון שבדלית של אח"ד עם פסוק בשכמליו כי ש"ם כבו"ד מלכותי'

לבדו שהוא קדוש ומובדל ואין ערוך אליו ית' כו' ואין בו התחלקו' מעלה ומטה כלל כנ"ל שרק ההתחלקו' הוא בהזיו שממנו שמתחלק לג' בחי' ביי"ע כדכתי' הודיו על ארץ ושמי' כו' אבל הוא לבדו נשגב כו' בבחי' אין ערוך אליו וד"ל.

וזהו מ"ד כי עמ"ך מקור חיים, ולא כתי' כי את"ה מקור חיי' כו' שהי' משמע שהוא ב"ה הוא המקור הנובע ממנו החיים בהשתלשלו' עילה ועלול, וזה לא יתכן כלל כנ"ל שלא הי' באפשרי להתמשך מאתו ית' בסדר והדרגה בהשתלשלו' עילה ועלול כו' כי אין ערוך אליו ית' שהוא קדו"ש כנ"ל ולכך לא כתי' כי אתה מקור חיים כו' כי"א כי עמ"ך מקור חיים, שהמקור הנובע ממנו חיים בבחי' השתלשלו' עילה ועלול כו' הוא עמ"ך [שבטל אליך כנ"ל כמ"א ע"ש] כו' אבל הוא ב"ה בעצמו הוא מובדל בבחי' אין ערוך כו' כנ"ל וד"ל.

וזהו אתה הוא ראשו"ן ואתה הוא אחרו"ן ומבלעדיך אין לנו מל"ך, פי' שהוא ב"ה בעצמו הוא מובדל בבחי' אין ערוך כו' שהוא ראשו"ן והוא אחרו"ן כו' כדכתי' אני הוי' לא שניתי כו', ורק חיות של כל העולמות הוא בחי' מלך, שמלכותו הוא על כל עולמים כנ"ל וד"ל, וזהו ד' רבתי דאחד

נוסחא שניה

דביי"ע הוא בחי' והתחלקו' מעלה ומטה כו' והיחוד הוא בדלית דאחד כלומר בבחי' הזיו הכללי דז"א דאצ"י שאין בו מעלה ומטה כו' וד"ל.

והנה על בחי' התחלקו' ההארה אלקי' להחיות רוח שפלים דביי"ע כנ"ל ע"ז נאמר מבשרי אחזה אלוה, כלומר אחזה ממש בהיות כי האדם כשהוא ישן ונרדם ובהקיצו יראה לנפשו ממש שמחי' גופו בתוספת מרובה מכמו שהי' בשינה כו' וידמה עד"ז חיו' אלקות בג' העולמו' שנמשלי' לגוף לגבי נשמה כנ"ל הרי האדם יחזה ויראה ממש אלקו' המחי' העולמו' ויבחי' בבחי' ראי' ממש שא"א להם לחיות אפי' רגע מבלתי השפע אלקי' והיז' כרואה את חיות עצמו כו' וד"ל. אמנם בבחי' טובב כ"ע הנק' קדוש אין הראי' וההשגה נגלית באדם כלל כו' וע"ז אומרי' השרפים קדוש ועומדים ממעל לו פי' ממע"ל לז' כלומר כאלו הו' למעלה מבחי' ממלא כ"ע הנק' לו מפני שתגדל התשוקה שלהם להשיג בחי' טובב כ"ע הנק' קדוש ולכך נקראי' שרפים כמו טבע האש שיסתלק למעלה כו' כן תשוקתם לצאת הגבלתם וצמצומם מכח הפועל אלקי' המחי' אותם ולהדבק בבחי' טובב כ"ע ולהיות כי אל אשר רוחם פונה בתשוקתם יקרא בשם עומד שם וזהו שהשרפים עומדים בתשוקת' ממעל לשכינה כח הפועל בנפעל כו' ולהיות כי אין ההשגה והראי' תופסת בבחי' טובב כ"ע לכך הם שרפים ברשפי אש ההסתלקו' כי כל מה שאינו ביכולתו להשיג כלל תכלה נפשו אליו בבחי' הסתלקות דוקא כמ"ש במ"א

שהוא בחי' מלכו' שהד' סטרינ' בטילי' נגדו (שאינ' שם מעלה מטה בהתחלקו' כו') וד"ל.

וזהו קדו"ש יהי' גדל פרע כו', פי' כנ"ל שהוא ב"ה בעצמו הוא קדו"ש ומובדל כו' ורק חיות של כל הועלמו' היא הארה קטנה ממנו ית' כמו בקיעת האור דרך השערה כו' שמצמצם מאד כו' וא"א להמשיך לזה משל כלל וד"ל.

וזהו כי' אחת אומרת קדו"ש כו', פי' שזוהי כת השרפים, שאומרי' פ"א קדו"ש כו', ופי' כנ"ל בחי' קדו"ש איך שהוא מובדל בבחי' אין ערוך אליו ב"ה שהוא ראשון והוא אחרון כו' שאינ' בו התחלקו' מעלה ומטה כלל כנ"ל, והחיו' שנמשך ממנו ית' להחיו' בי"ע בבחי' התחלקו' הוא בחי' צימצום גדול אליו ב"ה והן הן גבורותיו שזוהי שאומרי' אתה גבור כו' הגבור' כו' וד"ל וזוהי משני' (בפ' אליהו) אנת אשתמודעא אדון על כולא ועילת על כולא כו' הוא הכל בחי' גבורותיו כו' כנ"ל וד"ל, ועי' התבוננותם והשגתם (של השרפי') בזה, אזי הם שרפים בתשוקה ברשפי אש לאסתכלא ביקרא דמלכא, וזהו כת א' שהם השרפים או' קדו"ש כו' וד"ל כנ"ל.

נוסחא שניה

וד"ל וזהו כת האחת שאומרת קדו"ש מובדל כו' וכיוצא להם נמצא ג"כ בנפש האלקי' והוא בחי' הצמאון והתשוקה שבלב באהבת בכל לבבך כי הצמאון שבלב הוא מיסוד האש שבלב וידוע דכמו דהנפש הבהמיות מורכבת מד' יסודו' גשמי' אש רוח מים עפר כו' כן הנפש אלקית מורכבת מד' יסודו' רוחניים ויסוד האש הנה הוא בלב הנקרא חום הטבעי של נפש הבהמיו' והיינו חמימות התאווה מהדם כו' ויסוד המים והקירור' הוא במוח כו' כמ"כ בנפש האלקי' בחי' רשפי אש התשוקה שבלב לה' לבדו בחי' סוכב כ"ע כמ"ש ויצעקו אל הוי' כו' הוא בחי' יסוד האש שבנפש האלקי' ויסוד המים הוא ההשגה אלקי' שיש לה בהתבוננות בחכ"ד שבה כו' וד"ל וזהו ונקדשתי בתוך בני ישראל היינו קדושה הראשונה שבאהבת בכל לבבך שמיגעים לנפש' האלקי' בצמאון התשוקה שבלב שהוא הנקרא תוך בני ישראל כי הצעקה בצמאון התשוקה הוא מפנימיות תוכיו' הלב כו' ונקדשתי בתוך היינו להיות כי לקדו"ש הנק' סוכב כ"ע כל עיקר התשוקה בתוך לבכם ואז בזאת נקדש הוא ית' ע"י צעקתם בצמאון לומר קדוש כמו שנקדש ממש ע"י כת הראשונה שאומרים השרפים קדוש כו' וד"ל.

ואח"ז כת השני' או' קדוש קדוש פי' קדוש מבואר למעלה וקדוש השני' בו"ו שנית מורה המשכה וירידה שניה מקודם מקדש עוד למטה במדרגה והיינו להיות כי צמאון השרפים הוא להזבק בסוכב כ"ע ובחי'

והנה האדם שלמטה הוא בחי' עולם קטן כו' ויש בו ג"כ הג' בחי' של הג' כתו' שלמעלה כו' (כמשי"ת לקמן בע"ה) וזוהי הבחי' כת א' שהם השרפי' כו' הם ישנם למטה בהאדם והוא בחי' יסוד האש שבלב שהוא חום הטבעי שבלב כו' כי כמו שגוף האדם מורכב מד' יסודות גשמיים כו', כמ"כ הנפש של האדם, היא מורכבת מד' יסודו' רוחניים כו', והוא שבמוח הוא יסוד המים, ובלב יסוד האש כו'. והנה אין מציגת הד' יסודו' שוין בכל אדם שיש שיסוד המים בו מתגבר ויש שבו יסוד האש מתגבר יותר כו', והוא כמו למשל הגחלים שיש גחלים בוערות שהאש מתלהט בהם בגילוי, ויש גחלים עוממות, שאין מתלהט בהם האש כ"א יש בהם רק ניצוץ א' בהעלם כו', וכשמנפחי' את הניצוץ שבהם בחזקה אזי הוא מתלהט בהגחלת בבחי' גילוי כו', וכמ"כ הוא בנפש האדם, שיש שיסוד האש האלוהי שבלבו הוא מתגבר יותר בבחי' גילוי כמשל גחלי' בוערו' כו', ויש שיסודו האש האלוהי שבלבו הוא בהעלם שהוא כמו גחלי' עוממו' שרק ניצוץ א' מלובש בהם בבחי' העלם כו', אבל ניצוץ א' יש בכל או"א מישראל כו', ולזה הוא העצה בגשמי' לנפחו בחזקה שאז מתלהט בהגחלת כולו בבחי' גילוי כו', וכמ"כ הוא בנפש האלוקית שבאדם, שצריכי' להבעיר הניצוץ כו' שיתגלה בלבבו בבחי' גילוי כו' וזוהי הנפיחה כו' שהוא בחי' סדר התפלה עד ק"ש שהוא מתבונן

נוסחא שניה

ביטול עצמותם דוקא מכל וכל כו' אבל כת השנית רוצים בקיומם ושיהיו נפשם כמות שהיא בצמצום כבר ויהי' מקושרת ומדובקת ביוצרה והיינו ע"י שידבקו חבי"ד שלהם ומחשבה דו"מ וימסרו לה' אחד כמ"ש אליך ה' נפשי אשא וכמ"ש במ"א וזהו אהבת בכל נפשך אפי' נוטל את נפשך כלומר ע"ד מי לי בשמים ועמך לא חפצתי כו' שהוא מסירת הנפש והרצון להיות רק רצון אחד לה' שהרי אותו הרצון עצמו שהי' לו מוסרו לה' לבדו וכו' אבל לא שנתבטל מכל וכל כו' וד"ל.

ואח"כ כת השלישית אומרת ג"פ קדוש והוא אהבת בכל מאדך, וביאור הדבר יובן עפ"י הקדמה תחלה להבין הפסוק ברכו ה' גבורי כח כו' עושי רצונו כו', כי באמת הנה אין ערוך כלל בין הבורא או המאציל לנבראי או נאציל כו' ואינם אלא בחי' הארה דהארה ובחי' זיו דזיו הוד מלכותו ית' וכנ"ל וזהו ג"כ צמצום עצום והן הן גבורותיו מה שיוכל להתצמצם כ"כ וכמ"ש אנת אשתמודע אדון על כולא כו' זהו מבחי' גבורותיו וצמצומו כמאמרינו אתה גיבור כו' והטעם הגבורה כי הוא ית' כל יכול עד שיוכל ג"כ להתצמצם ולירד מעצמותו להחיו' רוח שפלים כו' והי' כמשל גבורה גשמית שהיא תוספת כח חזק כו' וכן ע"י תוספת הכח במוחין שבראש יצאו השערות כי יבקעו מחמת התגבורת וכו' וזהו עד"מ להבין הצמצום דאתה גיבור כו' לאשתמודע אדון על כולא והן הן גבורותיו לירד דרך צמצום גדול כמו

בגדולתו ית' איך שהוא אמר והי' העולם כו', ברוך אומר ועושה כו' שזוהי ההתבוננות שבתפלה עד בכל לבבך שבק"ש כו' הוא הכל בחי' הנפיחה שמנפחי' את הניצוץ של יסוד האש האלוהי שבלבבו שתאיר בבחי' גילוי בלב כו', ובבכל לבבך שבק"ש מתגלה הניצוץ של יסוד האש האלוקי כו' בלב בבחי' גילוי שמתלהט ומתלהב בתשוקה ברשפי אש כו' אליו ית' כו' וד"ל.

וזהו ונקדשתי בתוך בני ישראל, פי' תוך בני ישראל, הוא נקודה פנימיות של הלב, של כאו"א מישראל כו' ושם בתוך נקודת פנימיו' הלב כו' נקדשתי כו', שהוא הקדוש הא' דבחי' השרפי' שהוא למטה בחי' בכל לבבך להוציא הנקודת פנימיו' הלב מהעלם לגילוי בלב שתלהט ותתלהב ברשפי אש כו' וזוהי בכל לבבך שבק"ש כנ"ל שזוהי בחי' הקדוש הא' דבחי' השרפי' שאומרי' פ"א קדוש כו' וד"ל.

וכת' א' אומרת קדו"ש קדו"ש ב"פ. ובחי' זו של זה הכת הב' כו', ישנה ג"כ למטה בעבודת האדם שלמטה ופי' שזוהי בחי' בכל נפשך שבק"ש כו', כי לאחר ההתבוננו' כל הנ"ל איך שהוא קדו"ש כו' אזי מתלהט ברשפי אש בחי' כת הא' שהם השרפים כו' שהוא בחי' בכל לבבך, ואח"ז הוא בחי' בכל

נוסחא שניה

עד"מ יניק' וכו' וד"ל וזהו קדוש ת"י נימין כו' וכמ"ש במ"א ולהיות כן מ"ש כל אשר חפץ ה' עשה בשמים וארץ כו' שידוע שהוא בחי' הכתר עליון שחפץ ורצה ה' במדת מלכותו ואם הי' מסלק הרצון ממדת התפשטו' המלכות הי' ביטול כללות כל ההשתלשלות למקורא דכולא כו' א"כ מי הוא הגורם לו חפץ ורצון זה מאחר שאין ערוך כלל בינו לבין הנאצלים ונבראים וכו' ואין המשכת רצונו להאציל ולברוא אלא בבחי' גבורה כנ"ל מהיכן סיבת גבורותיו לצמצם כ"כ כו', לזה הוא אומר ברכו ה' גיבורי כח כו' עושי רצונו פי' גורמים לעשות לו רצון וחפץ במדת מלכות להאציל ולברוא יש מאין כו' וידוע שרצון זה צמצום גדול הוא לגבי עצמותו עדימ' החפץ ורצון של אדם כשטרוד בעומק חכמתו לעסוק בנסתרו' כו' ויאמר לו זולתו לבטל מעסק זה וירצה בעסק זר של דברים בטלים כמו לצייר צורה או לילך לטייל וכדומה שהולדת רצון זה השפל יהי' על כרחו מאד כי אין ערוך כלל בין ב' העסקים כו' כמ"כ אין ערוך כלל בין עצמו' המאציל עד שיהי' לו רצון להאציל במדת מלכו' הוא שפלות וירידה עצומה וצריך לזה העלא' מין לעורר לו הרצון ומי הם המעוררים הן גיבורי כח העושים רצונו כו' וד"ל והיינו מעשה המצות באמרינו אשר קדשנו במצותיו כל המצות הן פנימי' רצונו וע"י מעשה המצות נאמר ועשיתם אותם וארז"ל כאילו עשאוני, כלומר שעשו לי רצון וחפץ בבחי' כתר מלכות כנ"ל וטעם הדבר יובן בהיות כי ידוע דהתורה קדמה לעולם אלפים שנה ועל אותה התורה שקדמה לעולם נאמר ותורת

נפשך, שהוא בחי' מס'נ שמוסר נפשו אליו ית' כדכתי' אליך ה' נפשי אשא [והוא מתהווה מהתבוננו' שהי' תחלה בחי' קדוש א' שהוא בחי' בכל לבבך ומזה הוא הקדוש ב' בכל נפשך למסור נפשו כו' וד"ל וזהו כ"פ קדוש וד"ל] כו', וכדכתי' מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ כו' שמוסר נפשו אליו ית' כו' וד"ל וזוהי למטה הבחי' של כת הב' שאומרי' ב"פ קדוש כו' וד"ל.

וכת א' או' ק"ק ג"פ כו'. ופי' שבחי' זו של כת הג' ישנה ג"כ למטה בעבודת האדם שלמטה כו', והוא בחי' בכל מאד"ך שבק"ש כו', פי' מאד הוא בחי' בלי גבול בחי' א"ס למעלה מהכלי' מה שאינו יכול להתישב ולתתפס בהכלים כו', ומאד"ך הוא בחי' מאד שלו ית' [שהוא קדוש כו' וד"ל] וצריכי' להמשיך הבחי' מאד שלו שהוא בחי' אור א"ס שלו ית' למטה, והוא ע"י המצות, שמברכי' עליהם, אשר קדשנו במצותיו כו', וכן על התורה מברכי' אשר קדשנו כו' על דברי תורה, שע"י התורה והמצות ממשיכי' בחי' מאד שלו ית' בחי' אור א"ס ב"ה למטה כו', ופי' כדכתי' ברכו ה' מלאכי גבורי כ"ח כו', משרתיו עושי רצונו כו', ופי' דאין שייך בו ית' בעצמו בחי' הרצון שירצה להתהות העולמו' כו' שהוא א"צ להם כו' כדכתי' אני הוי' לא

נוסחא שניה

חסד על לשונה פי' כי אלפים שנה הוא ענין מאלפך חכמה כו' שחויב שבמאציל קדמו להשתלשלות הנאצלים וירד מהן אפס קציהו בתורת חסד להמשיך חכמה ובינה בנאצלי' כו' וגם הם עצמם נקראים תורת חסד כי ירדו מעצמו' אור א"ס ב"ה בבחי' חסד חנם בלתי התעוררו' רצון מלמטה רק כי חפץ חסד הוא כו' ואח"כ כשקיבלו ישראל התורה ע"י נעשה ונשמע עשו לו ית' התעוררו' רצון וזהו גיבורי כח עושי רצונו כו' ונקרא' של גבורה כי מימינו אש דת למו כו' וד"ל וכן ע"י כל מצוה מעשיית ממשיך שיהי' גילוי רצונו ככל העולמות הנאצלים ונבראים כו' וד"ל.

וזהו פי' הברכה ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם אשר קדשנו במצותיו כו' אשר זה נתינת טעם הוא כלומר למה נקרא מלך העולם לפי שקדשנו במצותיו כו' כי ע"י מצות מעשיות שהן פנימיו' רצונו ית' מעוררי' התפץ ורצון להיות מלך העולם כנ"ל בענין כאילו עשאוני כו' ומתחלה מברכי' ברוך את"ה ה' שיהי' ומלך העולם פי' שיהי' רצונו כזה וע"י מה יהי' לו הרצון הוא מפרש הטעם אשר קדשנו כו' וד"ל וזהו כת השלישית שאומרת ג"פ קדוש הענין הוא להיות כי וי"ו השלישי מורה עוד ירידת ההמשכה למטה מטה במדרגה והיינו לחפץ ברצון ה' במצוה מעשיות הגם שאין בה שום ענין הסתלקות וכלות הנפש לא בבחי' בכל לבבך ולא בכל נפשך הנ"ל כ"א רק לעשות רצונו לבד והוא אהבת ככל מאדך דהיינו יתיר מגרמי' ונפשי' כו' רק לעשות רצון ה' בלבד וכמ"ש במ"א וד"ל.

שנתי כו' כנ"ל ואף שהתורה קדמה אלפיים שנה קודם בריאו' העולם כו' הרי הוא נעלה מאד מן האלפיים כו', אך ורק תחלה הי' בחי' חסד ונדבה מאתו ית' שיהיו העולמו' כו', כדכתי' תורת חסד כו', ועתה צריכי' להעלות מ'ן להמשיך רצון ממנו ית' שירצה למלוך עלינו כו', וזהו משרתיו עושי רצונו שעושי' לו רצון שירצה למלוך עלינו כו', ועשיית הרצון כו' הוא ע"י עסק התורה והמצות שע"ז עושי' לו רצון שירצה למלוך כו', וכמארז"ל ועשיתם אתם אתם כתי' כו' מעלה עליו הכתוב כאלו עשאוני כו', פי' כנ"ל שע"י קיום המצות עושי' לו רצון שירצה למלוך כו' וזהו כאלו עשאוני וד"ל.

וזהו פי' הברכה של כל המצות כולן, ברויך הוא המשכה שיהי' הוי' אלוקינו ומליך העולם, אשר, הוא נתינת טעם כו' מפני שקדשנו במצותיו כו' לכך יכולי' להמשיך רצון שירצה להיות' מלך העולם כו' וד"ל, וזהו בדרך כלל, ובדרך פרט הוא שע"י עסק התורה ממשיכי' מפנימיות כו', שהוא ע"י העסק בתושב"כ ותושבע"פ כי מלכות פה תושבע"פ קרינו לה, וכמארז"ל מתנית' מלכתא, שהוא הדבור שמדבר בדי'ת שמלוּבש בו דבר ה'

נוסחא שניה

והנה ע"ד פרט יש הפרש בין תורה למצות, כי ע"י התורה נמשך פנימי' הרצון בהיות כי כשמדבר דבר ההלכה שהוא דבר ה' שרצונו לעשות כך וכך במ"ע ולא כך וכך בלי'ת ה"ז מגיד ומספר מהותו של הרצון איך הוא וזהו ואשים דברי בפיך כו' אבל מעשה המצות הן חיזוני' הרצון כשבא הרצון בבחי' גילוי המעשה בפועל ממש בכלים מכלים שונים כו' וכמו פי' קדש דתפילין שנכתב על הקלף גשמי כו'. וכמו חוטי ציצית דצמר גשמי וכיוצא בהם כל מצות עשה וכן המצות ל"ת הכל נתלבשו בדברי' גשמי' דנוג' דעשי' כו' וא"כ ע"י מעשה המצוה נמשך אור א"ס למטה מטה עד נוגה דעשי' שאין למטה הימנה כו' וה"ז נגד הוי' השלישי שבקדוש הג' שנתבאר למעלה שהוא תכלית הירידה להיות גילוי אלקות למטה מטה וע"ז נאמר בכל מאדך שהם עושי רצונו בפ"מ דוקא וכנ"ל וד"ל. וזהו שמפרש אחר ג' מיני' האהבה ואהבת בכל לבבך ובכל נפשך והיו הדברים האלה כו' ושנתם לבניך ודברת בם כו' וקשרתם לאות כו' פי' כי הוקשה כל התורה לתפילין דכתיב בהו למען תהי' תורת ה' בפיך שנכתב אחדו' ה' על הקלף ממש להורות העיקר שיהי' גילוי אלקות בעשי' ממש בכל המצות ודברת בם הוא הקדם לעשי' והיינו הדיבור בדי'ת שהוא פנימי' הרצון כנ"ל מתנ' מלכתא כמלך הגוזר כו' וכמ"ש ואשים דברי כו' וד"ל וא"כ יובן שנגד ככל מאדך הוא העשי' דוקשרתם ונגד ככל נפשך הוא הדיבור בדי'ת כמ"ש אליך ה' נפשי אשא כנ"ל לקשר המחשבה והדיבור כו' ונגד ככל לבבך דמדרגה השרפים הנ"ל הוא מה שאמר אשר אנכי מצוך היום על לבבך דייקא והיינו מה

דכתי' ואשים דברי בפ"ך כו' (כנז' במ"א ע"ש). וע"י העסק במצות מעשיות ממשיכי' מבחי' חיצוניות כו' כמו מצות צדקה שהיא בחי' השפעה להחיות רוח שפלי' כו' כמ"כ ממשיך מלמעלה שיושפע להחיות רוח שפלים ולב נדכאים כו' וד"ל. וזו הב' בחי' של תורה ותפלה כתי' בק"ש, תחלה כתי' ודבר'ת ב"ם שהוא בחי' עסק התורה כדיבור כו', שדיבור הוא לשו' הנהגה והוא שע"י עסקו בתורה ימשיך וינהיג את הבחי' מאד"ך שהוא בחי' אור א"ס ב"ה שלמעלה מהכלי' כו', ג"כ למטה כו' וד"ל. ואח"כ כתי' וקשרתם כו' שהוא מצות מעשיות, שכל המצות כולן הוקשו לתפילין דכתי' בהם למען תהי' תורת ה' בפ"ך כו', והטעם הוא מפני שעיקר הכוונה פנימיו' של כל המצות הוא הכל להמשיך בחי' אח"ד שהוא א"ח ד' כו' שאין בו מעלה ומטה כו' (כנז' במ"א) למטה כנ"ל וזה מפורש יותר במצות תפילין שכותבין בהם אח"ד על קלף גשמי (וכן במזוזה מפורש אח"ד כו') וממנו נלמד על כל המצות שהכוונה הפנימית הוא הכל להמשיך בחי' אחד למטה כנ"ל וד"ל. וזוהי בחי' הכת הג' שאומרי' ג"פ קק"ק הוי' צבאו' מלא כל הארץ דייקא כבודו, שהוא המשכת בחי' מאדך אור א"ס ב"ה למטה ע"י עסק התורה ומצות כו' כנ"ל וד"ל.

נוסחא שניה

שכתוב ונקדשתי בתוך בני' כנ"ל וד"ל. ומה שאמר על לבבך ולא בתוך לבבך הוא לפי שאנכי הוא פנימי' וכתר עליון מי שאנכי' כידוע והוא פנימי' החפץ והרצון הפשוט שבמצות ה' בבחי' מקיף האמיתי על כן בברכו' על המצוה לומר הטעם אשר קדשנו כמצוותיו כנ"ל מדרך בלשון על כמו על דברי תורה על נטילת לולב וכדומה להיות כי הרצון העליון שורה על המעשה של המצוה בבחי' מקיף ויש מצות שמברכים בלמ"ד להניח תפילין וכדומה ויש לזה טעם אחר וכמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו ונקדשתי בתוך בני ישראל כו' כי אני הוי' מקדישכם, פי' נתינת טעם הזה להיות כי יש להפלא מהיכן יהי' כח ועוז לישראל שיעשו קדוש לעילא במעשה המצו' כמ"ש עושי רצונו וכנ"ל והגם שישראל נקרא עם קדוש הרי כתיב אין קדוש כה' וכמ"ש בזהר ע"פ אין קדוש כה' ואין צו"ר כו' ע"ש לזאת הוא נותן טעם לפי שאני הוי' מקדש אתכם פי' אני נותן כח ועוז לכם שתוכלו לעורר קדו"ש העליון של המאציל כו', וביאור הדבר להיות כי גם הקדושה עצמה בכלל המשכה והשפעה היא כמו עד"מ השפעת שכל מרב לתלמיד שידוע דמה שאינו מושג לתלמיד הוא בחי' מקיף וסובב כו' ויש לעיתים שיוכל הרב לתלמיד להשפיע בגילוי עומק המושג עד שיכיר ויבחינו בעומקו לבד ולא שישגיגו באמת כו' ולעיתים לא יבחינו העומק כ"כ כו' וד"ל. ועד"מ זה יובן למעלה שהפלאת ההעלם של בחי' המקיפי' מקדש

אך אין הכח והיכולת באדם שלמטה שיוכל להמשיך בחי' אור א"ס ב"ה למטה (שאינו יכול לעשו' סדר ההמשכה כו') כו', ולזה כתי' כי אני הוי' מקדשכם, פי' הוי' הוא סדר ההמשכה שהיו"ד הוא צמצום השפע והיא התפשטו' (וי"ו המשכה ה"א התפשטו' כו') כו' ופי' שאתם צריכי' רק להכין הכלי שהוא הבחי' תו"ך של בני ישראל שהוא בחי' קדוש הא' ונקדשתי בתוך בניי כנ"ל וכשתכינו הכלי כו' אזי אני הוי' מקדשכם שאנוכי אעשה לכם סדר ההמשכה שיושפע לכם רוב קדושתו שתוכלו להמשיך את אור א"ס ב"ה למטה, שהוא ב"ה המשפיע רוב קדושתו אלינו שנוכל להמשיך את אור א"ס ב"ה למטה והוא עושה סדר ההמשכה וזהו אני הוי' מקדשכם כנ"ל וד"ל, ורק אנו צריכי' להכין תחלה הכלי שהוא התו"ך של ב"י שהוא נקודת פנימיו' הלב כו' שהוא בחי' יסוד האש האלוהי שבלב שהוא בחי' הכת הא' כו' שהם השרפים כו' כנ"ל ועי"ז יכולי' להמשיך אור א"ס ב"ה למטה כנ"ל וד"ל וכמשל אש הגשמי שע"י האש נעשי' כל הכלי' שכל כלי שרוצה לעשו' עשייתה העיקרי הוא להבעירה באש שבהאש נעשי' כולם כו', כמ"כ למעלה ממש דכתי' וכלים מכלים שונים, ויין מלכו' רב כו' שע"י הבחי' יסוד האש האלוהי שהוא בחי' השרפי' כו' יכולי' לעשו' כל הכלי' כו' וד"ל.

נוסחא שניה

העליון הוא נמשך בשינוים לפעמים יומשך הקדושה כך ולפעמים כך והיינו לפי אופן אותיו' וצמצום ההמשכה בד' אותיו' הוי' שידוע שהוא צמצום והתפשטות כו' ויש הוי' דחטד והוי' דגבורה כו' וזהו כי אני הוי' מקדשכם פי' ע"י אותיו' שם הוי' אני נקדש באופנים פרטי' ע"י מעשיכם בג' מדרגות הנ"ל וד"ל. ומעתה לא יפלא כלל מה שיגרמו ישראל תוספת קדושה העליונה במעשיהם בתורה ומצות כי ה' הוא המקדש עצמו וכו' אך מה שקדם לזה באמרו ולא תחללו שם קדשי יובן הטעם כי כל זמן שיהי' ח"ו להיפוך ענין הקדושה לא תוכל הקדושה להתמשך כו' והיינו כאשר יהיה ח"ו החלל והחסרון בשם קדשי פי' הפגם בשם הוי' ע"י העונות המבדילים ומפרידים בשם הוי' י"ה מו"ה כידוע דהיינו שהכלים מאוסים להיות השרא' אלקו' דבחי' ימלא כ"ע כהם מפני הפגם ועשו עי"ז חלל ריקני גם מבחתי הגלות נגלו' בחי' הוי' טוב כ"ע בממלא כ"ע כו' וד"ל וזה שמקדים שלא יחללו שם קדשי בתחלה והוא סור מר"ע דשס"ה ל"ת כו' ואח"כ ונקדשתי בתוך בניי ע"י הטוב דמעשה המצות וכנ"ל וד"ל ומה שאמר ונקדשתי בתוך כו' ואח"כ אני ה' מקדישכם בג' קדושות הנ"ל הענין הוא כמ"ש ויין מלכו' רב כו' והשקות בכלי זהב כלים מכלים שונים כו' פי' עד"מ האש המתיך את זהב המקשה להצטייר בכמה מיני ציורי כו' הנה אין הפרש לגבי האש אם יצוייר באופן עיגול או ריבוע כי אין בטבע האש רק להתיך ולהפריד חלקי החתיכה של הזהב לפעמים יחלוק כך ולפעמי' כך כו' כן עד"מ יסוד האש

וזהו הכל בבחי' ועשה טוב כו', אך תחלה צריך להיות סוד מרע בתכלית וע"ז כתי' תחלה ולא תחללי' את שם קדשי, שלא תעשו חלל המפסיק ביניכם כו' ע"י עוונותיכם כדכתי' עוונותיכם מבדילי' כו' שע"י העוונות עושי' בחי' חלל המפסיק כו' ואז לא יועיל הניפוח בהניצוץ יסוד האלוהי שמתרבה ע"י כו' וזהו ולא תחללי' שלא תעשו חלל המפסיק ביניכם כו' את שם קדשי שהוא ע"י העוונות כו' כניל ודיל' (כנזכר במ"א ע"ש).

נוסחא שניה

שבלב לה' בבחי' בכל לבבך כניל הרי מחמתו יהי' הסתעפות כלים מכלים שונים במעשה המצו' רבים צדקה וכיוצא ובלבו אין הענין אלא דרך כלל להתדבק לבוראו ע"י המצו' כו' וזהו ויין מלכות רב להשקות בכלים מכלים שונים כו' ודיל' וזהו שאמר ונקדשתי בתוך הוא השרש למה שאח"כ אני ה' מקדישכם ודיל'.

ודיל': בבוך 499: וידוע דין מלי' היינו תורה שבעל פה פרטי מעשה המצות ריבוי אופני הקדושה כו' ודיל'.

שבת פ' בהר ביאור על התורה הנ"ל בעזרה ויתברך

בר"מ* (פ' אמור) ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל כו', פקודא דא לקדשא ליה בכל יומא כו', ורזא דא, ונקדשתי בתוך בני ישראל, עילא ותתאה נטלא בתלת דרגין, לתתא בתלת דרגין, קדושה הא אוקימנא כו', אבל כמה דאית קדושה לעילא על כולא, הכי אית קדושה באמצעית' קדושה לתתא, וכלא ברזא דתלתא כו'. קד"ש, איהו סטר עילאה דאשתכח ראשיתא לכל דרגין, ואע"ג דאיהו סטר טמירא כו' מתמן אתפשט פשיטו דנהיר בחד שבילא דקיקא, טמירא גו אמצעיתא, כיון דאתנהיר בו אמצעית', כדן אתרשים חד ו' דנהיר בו האי קד"ש, ואקרי קדו"ש, מהאי נהירו אתפשט רשימו לתתא סופא דכל דרגין, כו' (ע"ש). וכיון דישראל קא מקדשי, סלקי מתתא לעילא יקרא עילא' עד דאסתלק ו' רזא דשמים עילא' לעילא כיון דאינון שמים אסתלקו לעילא, נהיר ההוא קד"ש בהו וכדין אקרי לעילא קדו"ש, ולבתר נהיר ההוא נהירו, על כרסייא דאיהי שמי', ואינון שמי' תייבי' לדוכתייהו, ומתישבון בההוא נהירו, וכדין אקרי קדו"ש, לבתר נחית

בר"מ: הוא ביאור על נוסח א' הנ"ל.

הוא נהירו, עד דנטיל כלא חד צדיק עילאה, לקדשא כלא לתתא, כיון דאיהו נטיל כלא, כדון איקרי קדוש, ודא היא רזא דכלא (עכ"ל ע"ש בארוכ').

ופי' שכוונתו הוא שקדש בלא וי"ו הוא בחי' ח"ע וכאשר עולה הוי"ו שהוא בחי' שמים שהוא בחי' ז"א דאצילות (ו"ק דאצי') בקדש שהוא חכמה כו' וכדון אקרי לעילא קדוש כו', והוא בחי' קדוש א' כו', וכשנמשך משם הוי"ו שהוא בחי' שמים ז"א דאצילו' ושב למקומו אז נק' קדוש הכל כו', וכאשר נמשך ומתפשט משם למטה לבחי' יסוד שהוא דרגא דצדיק. כו' אז הוא נק' קדוש הנ"ל כו' וד"ל.

ולהבין שורש הדברי' הללו באר היטב, צ"ל (משנ"ז בע"ח) שלצורך יחוד או"א צ"ל העלא' מ"ן במס"נ ממש, ולצורך יחוד זו"ג או"א צ"ל מס"נ רק ע"י התורה והמצות מיחדי' זו"ג כו' והטעם לזה הוא מפני שכבר נמשכה ההמשכה של אור או"א ב"ה בהכלי' כו' וישנה להמשכ' בבחי' השתלשלו' שהוא כשנמשכה ההמשכה לאצילו' לזו"ג כו' ורק שצריכי' להמשיכה משם לבי"ע כו' לזה או"א העלאת מ"ן במס"נ רק ע"י התורה ומצות יכולי' להמשיך מזו"ג דאצי' לבי"ע כו' מאחר שכבר ישנה להמשכה בהכלי' דאצילו' ורק שנצרך להמשיכה יותר לבי"ע כו' כנ"ל וד"ל, אבל כשצריכי' ליחד או"א שהוא שצריכי' להמשיך המשכה חדשה מה שלא נמשכה עדין בהכלי' דאצי' כלל כ"א צריכי' להמשיכה עתה מאור או"א ב"ה (שהוא יחוד או"א כמשי"ת) לזה צריכי' להעלות מ"ן במס"נ ממש בכדי שימשיך מעיקרא דכולא המשכה חדשה, וכשאינו מגיע לשם איך יכול להמשיך משם כו', ולזה צ"ל ההעלאת מ"ן במס"נ ממש, שע"ז מגיע לעצמיו' אור או"א ב"ה [שלמעלה מהכלי' כו'] וממשיך משם המשכה חדשה ע"י זיווג ויחוד או"א כו' וד"ל.

וזהו בחי' קדוש א', שהוא בחי' הסתלקו' הוי"ו שהוא ז"א דאצילות בחכמ' שנק' קדוש בלא ו' כו', ופי' כנ"ל שלצורך יחוד או"א שהוא שיומשך המשכה חדשה מן אור או"א ב"ה צ"ל העלא' מ"ן במס"נ ממש כו', ובחי' זו היא למעלה עליי' הוי"ו שהוא הו"ק דאצי' המדו' דאצי' בחכמה שנק' קדש בלא וי"ו כו' (שהוא בחי' עליי' האצילו' שהוא ו"ק דאצי' למעלה מאצי' כו' כנ"ל) בכדי ליחד או"א כו' שהוא למטה בחי' העלא' מ"ן במס"נ כו' כנ"ל וד"ל, ופי' שקדוש בלא וי"ו הוא בחי' חכמ' שנק' אי"ן כו' ובינה נק' יש כו' וכאשר צריך להתייחד או"א שהוא שיתהוה מאין ליש כו' ולא דוקא באצילו' כ"א אף למעלה מאצילו' בעולם העקודים כו', כשנצרך להתהוות מאין שהוא חכמ' שנק' אי"ן כו' ל"ש שהוא בינה שנק' יש כו' צ"ל העלא' מ"ן במס"נ להמשיך המשכה חדשה שיתייחד או"א ויתהוה מאין ליש כו' כנ"ל, וזהו בחי' עליי' הו' שהוא שמי' המדו' דאצילו' בקדוש שהוא בחי' חכמ' שהוא נק' אי"ן כו' שהוא המייחד ומזווג אבא עם אימא שיתהוה מאין ליש כו', וזהו ברוך

אומ"ר ועושה, פי' אמירה היא בחכמ' שנק' איין בו' ועשיי' הוא בכינה שהם הליב שבילי' דנפקין מחכמה לבינה שהם הליב ויאמר אלוקי' כו' שבבראשי', שהאמירה היא באביא' והעשיי' היא באימא (כנוז' שם בזוהר ע"ש), וזהו כולם בחכמה עשיית' בבינה וד"ל והוא מפני שהחכמה נק' איין ובינה יש כו', ולכך התלבשו' אור א"ס ב"ה הוא בחכמה יותר מבשאר הספי' (כנוז' בלקי"א בש' מורו ע"ה ע"ש) מפני שהוא ב"ה אינו יכול לשרות במקום שתופס ליש (שהוא עולם הפירוד כו' וד"ל) ודבר מה כמארז"ל אין אני והוא יכולים לדור במקום א' כו', לכך מתגלה בחכמה יותר מבשאר הספי' מפני שחכמה היא בחי' ביטול בבחי' איין שהיא בחי' מ"ה כדכתי' ונחנו מ"ה כו'.

ופי' שבחי' חכמה הוא זה ההשגה גופא, שמשגת עוצם הביטול איך שכולא קמי' כלא ממש, ואין עוד כו' זה ההשגת הביטול נק' בחי' חכמה שהיא בחי' איין בחי' מ"ה תכלית הביטול כו' כניל וד"ל, ולכך נק' החכמה אמית', שהיא משגת תכלית הביטול האמיתי כו' שמשגת האמת בתכלית כניל וד"ל.

אבל בחי' בינה, היא בחי' יש ודבר שהוא בחי' התפשטו' ההשגה כו' כניל במ"א ע"ש. וזהו שעיי' עליי' הו' שהוא בחי' שמי' ז"א דאצילות בקד"ש שהוא בחי' חכמ"ה כו' הוא מיחד או"א שיומשך המשכה חדשה מאור א"ס ב"ה כו' ויתהווה מאיין לייש, ופי' כניל שהתלבשו' אור א"ס ב"ה הוא בחכמה כו' ולכן כשעולה הו' שהוא ז"א דאצי' בקד"ש שהוא חכמה ששם שורה אור א"ס ב"ה כו' הוא ממשיך משם המשכה חדשה כו' שיתייחד אבא עם אימא כו' שיתהווה מאיין שהוא חכמ"ה לייש שהוא בינה כניל וד"ל. ולמטה נק' בחי' זו בחי' העלאת מ"ן במס"נ ממש שהוא בחי' השרפים כו' שעייזו הוא ממשיך המשכה חדשה מעיקרו מן אור א"ס ב"ה ומיחד או"א כו' כניל, וזהו מ"ד שרפי' עומד' ממעל ליו, פי' ליו נק' כל בחי' המשכה שנמשכו כבר האורו' בהכלי', שהוא בחי' הו' דקדו"ש כניל ובכל העולמו' נק' הכל ההמשכה שנמשכה כבר כו' (האורו' בהכלי') בחי' ליו שהוא בחי' הוי"ו דקדוש כניל. אבל השרפים הם עומדי' ממעל ליו פי' כניל שבחי' השרפי' הוא למעלה באצי' בחי' עליי' הו' דקדוש לקד"ש כו' להמשיך המשכ' חדשה מאור א"ס ב"ה ומיחד או"א כו' כניל ובחי' זו למטה הוא בחי' השרפי' בחי' העלא' מ"ן במס"נ ממש שעייזו ממשיכי' המשכה חדשה מעיקרו כו' מאור א"ס ב"ה ומיחד או"א כניל וזוהי ממעל ליו שליו הוא בחי' המשכה שכבר נמשכה שנמשכו כבר האורו' בהכלי' כניל אבל בחי' השרפי' הוא להמשיך המשכה חדשה מאור א"ס ב"ה מה שלא נמשכה עדיין כלל ולכך הם ממעל ליו וד"ל כניל.

והנה נו' במ"א שכל בחי' ומדרגה התחתונה שבעולם העליון, נעשה ראש להעולם התחתון הימנה כו' (שמל' דאצי' נעש' עתיק לבריאה וכן כולו וד"ל), ולכן תפארת דבינה (שהיא בחי' התחתונה שבה מדו' שבבינה

כו') שהיא בחי' ומדרגה התחתונה שבה נעשי' כתר' לז"א כו', ותפארת דז"א נעשי' כתר' לרחל (שהיא נוק' דאצי') כו'. ופי' שע"י עליי' הו' דקדש בקד"ש כו' שהוא למטה בחי' העלאת מ"ן במס"נ ממש שזוהי בחי' השרפי' כו' כנ"ל מייחדי' את מוחי' דאו"א שיומשך תפארת דבינה להיות כתר' לז"א כו', ובאור הדבר הוא, כי א"ס ב"ה הוא צופה ומביט עד סוף כל הדורו' כו', שכל העולמות נאצלו ונבראו כו' במחשבה א' (בסקירת מחשב' א' כו') וזה הי' בבחי' נדבה מאתו ית' שכך עלה ברצונו כו' בלא העלא' מ"ן כלל כו', כדכתי' ואדם אי"ן לעבוד את האדמה כו' וד"ל אך הי' יכול להסתלק החיו' למקורו כו' ולזה צריכי' עתה להעלות מ"ן במס"נ ממש, להמשיך לו רצון שירצה בקיום העולמו' כו' [כי מהרצון שהי' פעם א' בבחי' נדבה כו' לא הי' אפשר להתקיים שהי' חוזר למקורו ולזה צריכי' עתה להעלו' מ"ן כו' כנ"ל וד"ל], וזוהי בחי' עליי' הו' דקודש בקדש שהוא חכמה כו' שלמטה הוא בחי' העלאת מ"ן במס"נ ממש בכדי ליחד או"א כו' שיומשך תפארת דבינה להיות כתר' לז"א כו', ופי' שאף בחי' אצילות הוא בחי' צמצום אליו ית' כי בחי' אצילוי' הוא כמ"ד ויאצל מן רוחו אשר עליו כו' כנז' במ"א, שהוא בחי' התחלקו' הארה והתגלו' ממנו ית' כו', ולגבינו נק' בחי' אצילוי' בחי' גילוי' מן ההעלם שנאצל ונתגלה הארה מאתו ית' הנעלם כו' וד"ל, כשמלובשי' האורו' בהכלי' וד"ל, אבל לגבי' ב"ה הוא להיפך שקמי' ית' אין נעלם כו' וזה הצמצום שנאצל בחי' האצילוי' ממנו ית' נק' זה בחי' העלם כו' (וקודם לכן נק' בחי' גילוי' וד"ל, ולכך צריכי' להמשיך מתפארת דבינה להיות כתר' לז"א, פי' שז"א דאצי' הוא בחי' המדו' דאצי' ו"ק חג"ת כו' שהם בחי' סדר הנהגו' העולמו' (כנז' במ"א ע"ש) וזוהי צמצום אליו ית' שירצה בזה הנהגה של העולמו' בהמדו' דאצי' כו' שכלא נחשב קמי' כו', ולזה צריכי' להמשיך לו רצון שירצה בזה הנהגת עולמו' בהמדו' דאצי' כו', וענין ההמשכה הוא כנ"ל שע"י ההעלא' מ"ן במס"נ ממש דוקא שהוא למעלה בחי' עליי' הו' דקודש בקד"ש כו' שע"י מתייחדי' מוחי' דאו"א ונתמשך מתפארת דבינה להיו' כתר' לז"א כו' כנ"ל וד"ל, וזוהי בחי' קדו"ש א' דהשרפים כנ"ל וד"ל.

והקדו"ש הבי' הוא כנ"ל ברי"מ שהו' דקדו"ש שהוא בחי' שמי' ז"א דאצי' שב למטה למקומו כו' (ע"ש). וזוהי נעשה ע"י בחי' תורה וכמשי"ת.

ג) והקדו"ש הג' הוא כשירוד ונתפשט עוד למטה לדרגא דצדיק שהוא סופא דכל דרגין שהוא בחי' יסוד, וזה נעשה ע"י מעשה המצות מעשיות (כמשי"ת) כו'. ובאור הדבר הוא שצריך להבין היטב ההפרש בין תורה ומצות.

ד) הנה אף שהעיקר הם המצות כו' והתורה אינה רק פירוש על המצות שמבארת הכל איכו' עשייתם כמו מעשה הקרבנות איך יקרבו ומה

כשר להקריב ומה פסול וכן כולם שחכמ' התורה הוא רק לבאר איכו
 עשייתם של המצות והעיקר הוא קיום המצות מעשיו' שמדברת בהם התורה
 איך לעשותם וכמארז"ל גדול התלמוד שמביא לידי מעשה שהעיקר הוא
 המעשה של המצות כו' והתלמוד הוא רק המביא לידי מעשה כו' וכן ארז"ל
 לא המדרש עיקר אלא המעשה, אעפ"כ חכמת התורה היא נעלה מהמצות,
 דאורי' מחכמה הוא דנפקת, שבה מתגלה בחי' ח"ע שהיא הכל רק התגלו'
 בחי' חכמה, ולכך ממשכת התורה מפנימיו' ומעשה המצות ממשיכי' רק
 מחיצוניו' ופי' שהתורה ממשכת מפנימיו', שהוא בחי' קדוש הב' הנ"ל ברי"מ
 שהו' דקד"ש שהוא בחי' שמי' ז"א דאצי' הוא חוזר ונמשך מקד"ש ושב
 למטה אל מקומו שהוא בחי' המשכת הכת"ר לז"א כנ"ל שירצה בהנהג'
 העולמו' וזו הכתר דז"א דאצי' נמשך ע"י התורה דוקא דאורי' מחכמה
 עילאה נפקת ועיקר לימוד התורה הוא בכדי להבינה על בורי' שמתפשט'
 בכחי' בינה כו' ומתפארת דבינה נעשה כתר לז"א [שע"י יחוד מוחי' דאז"א
 נמשך תפארת דבינה להיו' כתר לז"א כנ"ל והוא ע"י התורה כנ"ל וד"ל].
 וע"י המצות מעשיו' ממשיכי' מחיצוניו' שהוא שיהי' כתר לרחל שהיא מקור
 לבי"ע (כמשי"ת). והנה נו' במ"א, זה הכלל, שכל בחי' ומדרגה שהיא נשפלת
 למטה יותר שרשה גבוה ונעלה יותר, שכל בחי' ומדרגה הנעלה יותר יכולה
 לישפל ולירד למטה מטה יותר, כדכתי' ועברתי בכל ארץ מצרים אני ולא
 מלאך שהקדביה בכבודו ובעצמו ירד לשם כו', שמפני שמצרים היא ערות
 הארץ לא הי' יכול המלאך לישפל ולירד לשם כ"א הקדביה בכבודו ובעצמו
 ירד לשם שמפני שהוא נגבה מכולם שכולא כלא חשיב יכול לירד למטה
 מטה [שקמי' כחשוכא כנהורא שניה' שוי' כלא כו' כנו' במ"א בארוכה ע"ש]
 וכמ"כ כאן המצות מעשיות שהם נשפלו למטה מטה מאד בדברי' גשמיים
 כמו מצות הציצית שעושי' מצמר גשמי וכן קלף התפילין וכן מצות אהו"ר
 שבתפלה הוא ג"כ גשמי כו' (וכן אף האמונה פשוטה לא שייך רק בהתלבשות
 הנשמה בגוף גשמי כו') שרשם הוא גבוה ונעלה מאד שכל דבר גבוה יכול
 לישפל לירד למטה יותר כנ"ל, כמשל נפילת לבניה מחומה גבוה שנופלת
 למרחוק יותר, וכמ"כ המצות מעשיות שהם משבירת הכלי' שנפלו כו' שהי'
 קודם השבירה נגבהים מאד נעלה כדכתי' אלה המלכי' אשר מלכו בארץ
 אדום לפני מלוך מלך לבני ישראל שהם היו מלכין קדמאי' כו' ששרשם
 נעלה מאצי' שאצי' הוא בחי' תיקון שהוא בחי' ברודים ושרשם הוא מעולם
 התהו שהוא בחי' נקודים, אך הם נפלו בשבירה למטה [לבין' ומשם לבי"ע
 כו'] והוא בחי' קליפת נוגה [כל דברי' המותר' כו'] וכנראה שכל הצמחי'
 מחי' את נפש האדם ואף שהאדם הוא מדבר נעלה מהם אך מפני ששרשם
 הוא נעלה ממנו כנ"ל וכמארז"ל שעה"ד חטה היתה כו' שאין התינוק יודע
 לקרוא לאבא ואימא אא"כ טעמו טעם דגן כו' ונמצא שהדעת שניתוסף בו
 לקרוא לאז"א הוא מחמת טעימת הדגן שבהדגן ישנו להדעת, וכן החי' שהם

בהמו' כבשי' ועזים כו' מחי' את האדם המדבר וכנ"ל (וכמו ששמע ממורו ע"ה וכן נו' בלקי"א של מורו ע"ה מארז"ל עה"ד חטה היתה שאין התינוק כו' כנ"ל), וכן נראה שע"י אכילת המצה שהוא מיכלא דמהימנותא ניתוסף בו בחי' אמונה בו ית' ואף אותן שנשמותיהם הם מאצי' כמו נשמת מרע"ה היו צריכי' ג"כ לאכול מצה והוא מפני שהאמונה הנלקחת מן אכילת המצה שהיא מיכלא דמהימנותא הוא למעלה מבחי' אצילו' כי שרשה הוא מבחי' עולם התהו שהוא בחי' נקודי' שלמעלה מאצי' שהוא עולם התיקון ברודי' כו'. אך עתה לאחר השבירה הם רחוקי' מאור א"ס ב"ה כו' שנפלו (לבי"ע) בשבירה בקליפ' נוגה, אבל כשהם מתבררי' ע"י ש' מ"ה המבררן שהוא בחי' ח"ע שמבררת אותם כי בחכמה אתברירו, והוא ע"י בחי' קדוש א' דהשרפי' שהוא בחי' עליי' הו' דקד"ש בקד"ש לצורך יחוד מוחי' דאוי"א כנ"ל, שאז החכמה שהיא ש' מ"ה מבררת אותן ואז לאחר שמתבררי' ע"י ש' מ"ה שהוא חכמ"ה הם מתעלי' למקורם ושרשם שהוא ס"ג, ואז הם נעלי' מהמברר שהוא ש' מ"ה שהוא מבחי' התיקון בחי' ברודי' והם מבחי' עולם התהו בחי' נקודי' כנו' במי"א (שאש' חיל עטר' בעלה כו') בארוכה ואז הם נעלי' מאצילו' שאז מתקרבי' לאור א"ס ב"ה.

וז"הו שנו' בע"ח שהמשכת הכתר לי"ס דתיקוין הוא מבירורי' של רפ"ח ניצוצי' שבשבירה כו' ע"ש. ופי' שדוקא מהבירורי' של רפ"ח הניצוצין שבשבירה יכולי' להמשיך הכתר לי"ס דתיקון כו', והטעם כנ"ל ששרשם של הרפ"ח ניצוצי' שבשבירה, הוא נעלה מאצילות שאצילו' הוא בחי' עולם התיקון בחי' ברודי' ושרשם הוא מעולם התהו בחי' נקודי' כו', אך הם נפלו למטה בבחי' שבירה כו', אבל לאחר שמתבררי' ע"י ש' מ"ה שהוא חכמ"ה המבררת אותן, אז הם חוזרי' ושבי' לשרשם הנעלה מאצי' כו' כנ"ל והם אז למעלה אף מהמברר כו' כנ"ל ולכך ע"י הבירורי' דרפ"ח ניצוצין דוקא נעשה הכתר לי"ס דתיקון כו', שלאחר שמתבררי' אז הם חוזרי' ושבי' לשרשם בחי' עולם התהו בחי' נקודים הנעלה מבחי' אצי' שהוא עולם התיקון בחי' ברודי' כו' לכך הם דוקא לאחר שמתבררי' ממשיכי' כתר לי"ס דאצי' שהם נק' י"ס דתיקוין כו' [פי' שהם ממשיכי' שיהי' לו רצון כו' כנ"ל מפני שהם נעלי' אז מאצי' לכך יכולי' להמשיך הכתר לאצילו' כו' וז"ל]. ולכן המצות מעשיו' שהם נלקחי' מקליפת נוגה שהם משבירת הכלים כמו קלף התפילין וצמר דציצית וכן כולם כנ"ל, והם הם מהו' הדבר עצמו שנפל בשבירה כי המצות הם מעשיו' שעושי' מצמר גשמי שבקליפ' נוגה שנפל בשבירה כו' ציצית כו' וכן כולן לכך ממשיכי' הם הכתר לרחל שהיא מקור לבי"ע שזה צמצום גדול יותר שירצה לקיום עולמו' בי"ע [מהכתר דז"א דאצי' שאינו צמצום כ"כ] וצריכי' להמשיך ממקום גבוה ונעלה יותר וכנ"ל שכל דבר וגבוהי' נעלה יותר יכול לישפל ולירד למטה מטה יותר כו', ולכן ע"י המצות מעשיו' דוקא

שהם הכל בירורי רפ"ח ניצוצי' שבשבירה שלוקחי' צמר גשמי שבקליפ' נוגה שהוא משבירת הכלי' ועושי' ממנו ציצית לטלית שעייזו הם מתבררי' ומתעלי' לשרשם ש' ס"ג שנעלה מש' מ"ה, שהוא בחי' נקודי', וכן בכל המצות מעשיו' שהם הכל בירורי רפ"ח ניצוצי' ובהמצות מעשיו' ישנן למהו' הדבר שנפל בשבירה כנ"ל, ומאחר שהם נפלו למטה יותר כו' מוכרח שהיו תחלה נעלי' יותר כנ"ל לכך ע"י המצות שהם מעשיו' דוקא יכולי' להמשיך כתר לרחל שהיא מקור לבי"ע כו' שהוא המשכת הרצון שירצה להשפיע לבי"ע שהוא שפלות יותר משירצה להשפיע לז"א דאצי' כו' כנ"ל ולכך צריכי' להמשיך ממקו' גבוה ונעלה יותר כנ"ל בכדי שיכול לישפל ולירד למטה יותר, וזוהי ע"י המצות מעשיו' דוקא. וזוהי הקדוש הג' שנ"ל בר"מ שניתפשט ונמשך יותר למטה לדרגא דצדיק שהוא סופא דכל דרגין כו' שהוא בחי' המשכת הכתר לרחל שהיא הנוק' דאצי' כנ"ל שכל מדרגה התחתונה שלמעלה היא ראש למטה כו' והוא שמתפארת דו"א נעשה כת"ר לרחל כו' והוא הכל ע"י מצות מעשיו' דייקא כנ"ל. וזוהי לכבודי' בראתיזו יצרתיו אף עשיתיו, פי' כבוד' הוא בחי' כת"ר, כדכתי' כבוד חכמי' ינחלו, פי' שהחכמי' הם ינחלו את הכבוד' שהוא למעלה מן החכמה שהוא בחי' כת"ר (ואנוכי הוא בחי' כבוד' שהוא כת"ר), וזוהו לכבודי' בראתיזו כו' שהוא המשכת הכת"ר דרחל שהיא מקור לבי"ע כנ"ל שנמשך הרצון שירצה להשפיע אף לבי"ע כו' והוא נעשה ע"י המצות מעשיו' דייקא וזוהו לכבודי' בשביל כבודי' כדי שיהי' כתר לנוק' בראתיזו כו' אף עשיתיו ולהיות שבירה אחי"כ שזוהו פי' אף כו' כדי שיהי' מהם העלאת מ"ן לעשות הכתר למלכות כו'. אבל התורה שהיא רק הפי' של מעשה המצות שמבארת איכו' עשייתם, אבל אין בה מהו' הדבר עצמו משבירת הכלי' כו' (רק היא החכמי' של קיום המצו' מבירורי רפ"ח ניצוצי' שבשבירה כו') לכך אינה יכול להמשיך כת"ר לרחל שהיא מקור לבי"ע כו', שירצה לישפל כי"כ להשפיע אף לבי"ע כו', כי"א היא ממשכת רק כת"ר לז"א דאצילו' שהוא שיהי' הרצון בז"א דאצילו' גופא שירצה בהנהגו' העולמו' כו' כנ"ל (שנשאר' המשכת הכתר באצי' גופא אבל להמשיך לבי"ע זה א"א ע"י התורה), וזוהו קרוב ה' לכל קוראיו לכל אשר יקראהו באמת ואין אמת אלא תורה, פי' שע"י עסק התורה קוראי' אותו וממשיכי' את הכת"ר לז"א דאצי' שירצה בהנהגת העולמו' כנ"ל וד"ל. אבל להמשיך כת"ר לרחל שהיא מקור לבי"ע הוא מצות מעשיו' דייקא כנ"ל.

ובזה יובן מארז"ל כשם שא"א לעולם בלא רוחו' כך א"א לעולם בלא ישראל, ופי' שא"א לעולם בלא ישראל אף רגע א' שהי' העולם חוזר למקורו כנ"ל שמהרצון פשוט שהי' פ"א שעלה ברצונו לברוא את העולם כו' הי' העולם חוזר אחי"כ למקורו שרק פ"א עלה ברצונו כו' בבחי' נדבה בלי העלא' מ"ן כלל אבל עתה צריכי' הכל להעלות מ"ן להמשיך רצון שירצה

בקיום העולמו' כו', וזה עושי' ישראל בעסקם בתורה ומצות שממשיכי' ב' כתר' לז"א ולנוק' כנ"ל ולולי ישראל לא הי' מתקיים העולם אף רגע א' כנ"ל וד"ל. וזוהי א"ת בניך אלא בוניך שעוסקי' בבניינו של עולם ע"י מעשה המצות ועסק התורה כנ"ל. וזוהי העסק בתורה שבכתב ושבע"פ בליל שבועי' שממשיכי' הכל הכתר ועד"מ העטרה שעושים למלך של זהב ואבנים טובות יש בה שני דברים הא' גופן ומהותן של האבנים טובות והזהב והב' אופן הציור וההידור שיתקנו אותן כמ"כ יובן למעלה בהמשכת הכתר למעלה דגוף ומהות הכתר נעשה מרפ"ח ניצוצי' שנפלו בשבירה שהם כמשל האבנים טובות והיינו כשמקיימין בהן מצות מעשיות וכמ"ש כצנה רצון תעטרנו אך אופן הציור של העטרה זהו חכמת התורה דבכמה זו אתברירו הרפ"ח ניצוצים להיות נעשה מהם הידור העטרה והכתר כו' וזהו שכל ימי הספירה הוא בירווי הרפ"ח ניצוצים ומהם נעשה אח"כ גוף ומהות הכתר בליל שבועות אך בליל שבועות מדברים בדברי תורה שבכתב ושבע"פ כדי להמשיך אופן ציור הכתר והעטרה באמרו זה כשר וזה פסול כו' דהיינו שכך וכך צ"ל הביורוד והתיקון דהרפ"ח ניצוצי' עד שיוקבעו בהכתר ועטרה.

אך עיקר הכל הוא, הקדוש א' דהשרפי' שהוא למעלה בחי' עליי' הו' דקד"ש שהוא בחי' ז"א דאצי' בקדש שהוא ח"ע ליחד מוחי' דאו"א כו', שלמטה הוא בחי' השרפי' שממעל ל"ו כו' שהוא בחי' העלאת מ"ן במס"ג ממש כנ"ל, שעייז מתייחדי' מוחי' דאו"א כו' (שעייז מתבררי' הביורוי' שנפלו בשבירה ועולי' לשרשם ואז יכול להתמשך כתר' לי"ס דתיקון כו' אבל בלא יחוד מוחי' דאו"א אינם מתבררי' הניצוצין שבשבירה כלל כי בחכמה אתברירו דייקא, וא"א להמשיך כתר' לי"ס דתיקון כלל, שאינם מתבררי' הניצוצין שבשבירה כלל ואז הם רחוקי' מאור א"ס ב"ה כו') ובחכמה דייקא אתברירו ונתבררי' הרפ"ח ניצוצין שבשבירה ומתעלי' לשרשם הנעלה ואז יכולי' להמשיך כתר' לי"ס דתיקון שהוא מביורוי רפ"ח ניצוצין דייקא כנו' בעי"ח כנ"ל וד"ל. וכשלמטה מעלי' מ"ן במס"ג ממש כמ"כ נעשה למעלה שמתעלה הוי"ו דקדש בקדש ליחד או"א כו', וכן להיפוך כשמתעלה למעלה הו' בקד"ש כו' כמ"כ נעשה למטה כו' וד"ל.

בעזרת השם שבת פ' בהר

להבין* שרש הדברים בענין ג"פ קדוש. הנה מבואר בר"מ פ' אמור דצ"ג ע"א באריכות ענין ג' קדושו' הללו דישראל מקדשי מתתאה לעילא עד דאסתלק ויין רוא דשמים עילאי לעילא ונהיר האי קדש כו' יעו"ש ותוכן הכוונה יובן עפ"י הקדמה אחת והיא הידוע בכתבי האריז"ל דיחוד או"א אינו אלא ע"י העלא' מ"ן דמסיר' נפש ממש ויחוד זו"נ הוא ע"י מעשה המצות ותורה כו'. וטעם הדברים כי הנה עיקר התלבשו' אור א"ס ב"ה הוא בחכמה דאצי' דוקא כידוע להיות כי החכמה היא כ"ח מ"ה. וביאור הדבר ידוע שהוא בחי' הביטול הגדול שמצד החכמה כשיכיר האמת איך שאור א"ס בעצמו מובדל בערך מכל בחי' השתלשלו' כו' השגת ביטול זה הוא כ"ח מ"ה שבאור החכמה לומר מה פשפשת כו' ולזה הטעם החכמה דוקא נקרא אמת כי בינה היא ההשגה והתפיסה באור א"ס ואין השגה זו אמיתי' אור א"ס כמו שהוא באמת מובדל מבחי' השגה ותפיס' דלית שום מחשבה תפיס' ביי' כידוע אבל החכמ"ה הוא כשמשיג ביטול ההשגה באור א"ס ואיך שאין ערוך כלל בין אור הארה בעלמא שמאציל מאתו כו' ה"ז יותר מכוון לאמיתי' אור א"ס מהשגת הבינה כו' ולטעם זה גם למטה בעולם השפל בזאת ניכר מעלת החכמה על הבינה כי איש החכם להשכיל על שרש הדבר ולעיין ולפקח בכח המשכיל לכרר הדבר בשכלו ימצא הטעות והשקר גם הדק שבדקו' עד שיגיע אל נקודת האמת שבדבר כו' משא"כ בהשגת הבינה בלתי עיון ובירור בכח חכמה לא ירגיש בטעות כו' ועוד זאת ההפרש שבהשגה ידמה לו שכבר מבין הדבר לאמיתתו ומצד כח החכמה יהי' להיפך שכל שיעמיק שכלו יותר יותר לא יגיע לאמיתית הדבר כי מה שהבין והשיג מתחלה יפול מחמת הבירור בקושו' שהקשה שהוא ענין העלם ההשגה וכל שיהי' עולה בהעלם אחר העלם יותר היגיע לאמיתי' הדבר כו' והכל ענין א' שהחכמה הוא ענין הביטול והוא האמת דוקא כנ"ל וד"ל.

והנה כתיב החכמה מאין תמצא פי' דוקא החכמה היא מאין ולא הבינה שהרי על הבינה נא' להנחיל אוהבי יש היינו שהשגו' אלקות בג"ע הוא בחי' יש ודבר מה מאחר כשמשיגו איזה ענין אלקי' כו' אבל ביטול ההשגה הוא בחי' אי"ן וזהו חכמה כ"ח מ"ה וכמ"ש ונחנו מה כו' ועד"ז יובן למשכיל למעלה בחו"ב דאצי' תרין ריעי' כו' שהתלבשות אור א"ס הנק' אי"ן הוא בחכמה יותר להיותו כוונה אל האמת בבחי' הביטול כנ"ל שהוא קצת מדרגה האי"ן האמיתי' וזהו מאין תמצא כו' וד"ל. ועתה יובן ענין יחוד או"א תרין ריעי' כו' היינו להיות כי הרי ידוע דל"ב שבילי' דמתפתחי' במוחי' דז"א הן ל"ב ויאמר אלקי' דבינה דאצי' כי מבואר בזהר אבא אמר לאימא כו' ואומ"ר בחכמה ויאמר בבינה וכן בחכמה עשית בבינה כו' וביאור הדבר הוא כנ"ל כי הבינה הוא התפשטות ההשגה והיא ראשית הגילוי ליש ודבר מן כ"ח המשכיל להיות מבין ומשיג כו' וידוע דז"א המקבל מוחי' מבינה הוא

להבין: הוא ביאור על נוסח ב' הנ"ל.

במדידה וקצבה בליב שבילי דליב ויאמר אלקי פי שהמדות מקבלי השכל השייך להם מן ההשגה באורח פרטי לכל מדה ומדה כפי שגורה ההשגה במאמרה כשאמר ה' יהי אור הוא החסד כך וכך כו' וסיבת מאמרה כך הוא בגזרת בעל המאמר הוא החכמה שאמר לאימא כו' פי העלם ההשגה גדר אומר שתהי גילוי ההשגה כך וכך לומר יהי אור כו' וא"כ כאשר יצטרך להיות שפע חדשה במדות לגמרי יצטרך להיות יחוד חדש מעיקרו באוי"א פי שגם החכמה תתחדש מאין האמיתי ולהיות בה הארה חדשה מאין ותתייחד אח"כ הארה זו בנינה הנק' י"ש כו' והי' א"א כ"א כאשר יהי' תחלה ביטול גדול במוחי הראשוני להי' עולין למעלה מן השכל לגמרי לקבל הארת א"ק מחדש כו' והוא בדוגמת השתיקה שמבואר במ"א שהוא העלא' מ"ן שיוכל להי' אור או"א כו' וכן יובן למעלה שמצות מס"נ גופם ג"כ יחוד או"א דאצי' כי הרי מס"נ באה הנפש לביטול האמיתי מכל וכל דהיינו להדבק באור א"ס עצמו מבלתי שום השגה ולא אפי' העלם ההשגה כי הרי תכלה הנפש לגמרי בלא טעם ודעת כלל כו' והי' דביקו' הנפש באי"ן האמיתי מקורא דכולהו וכמ"כ רוח אייתי רוח כו' ונעשי' ג"כ למעלה העלא' מ"ן דאו"א למעלה ע"ד שהיש נמצאי' מאין במוחי' חדשי' אח"כ וד"ל. וזהו שע"י מס"נ דוקא יהי' יחוד או"א במוחי' חדשי' ועד"ן יתפרש הפסוק שרפים עומדים ממעל לו. הנה הוי"ו דליו הוא בחי' ז"א דאצי' שקיבל כבר המוחי' מאוי"א כנ"ל כי כל כינויי הנסתר' דז"א הוא מצד המוחי' שלו שהן האור' דאו"א כו' ולכך נא' לו לשון נסתר אבל הכלים שלו שהן בבחי' גילוי נא' עליהם לשון לנוכ"ח כידוע וממעל לו היינו עוד למעלה מהמוחי' שלו והוא עליית המוחי' שלו באוי"א עד דנהיר האי קדש בהו ואיקרי קדוש בו"ו כמ"ש בר"מ הנ"ל פי' קדש הוא חכמה שמאיר בנינה כידוע ומצד העלא' מ"ן דז"א גם בקדש יהי' תוספת ביטול לגבי האינ האמיתי ויהי' הסיבה ליחד חדש באוי"א אח"כ כנ"ל וד"ל. ומה שהשרפי' דוקא עומדי' היינו לפי שע"י התגברו' התשוקה שלהם לצאת לגמרי מכלי חומרם להתכלל במקרא דכלא דוקא המה גורמי' העלא' מ"ן גדול כזה עד שיעמדו ממעל לו כלומר באור א"ס עצמו שבאו"א שממנו נמשך מוחי' או"א וזו"נ כו' ועד"ן אהבת ככל לבכך קד"ש הוא מס"נ דוקא מתוך הלב שגורם יחוד או"א וכמו שאמר ר' עקיבא מתי יבא לידי ואקיימני' כי ע"י פועל ממש דמס"נ נעשה יחוד או"א בקיום גדול הרבה יותר ממס"נ בשכל ומדות ורצון כמ"ש במ"א והיינו ענין י' הרוגי מלכו' שגרמו יחוד או"א עד משיח כמ"ש בע"ח וד"ל. וזהו קדוש הראשון שאינו אלא בחי' מלמטה למעלה כדי שיוכל להי' יחוד או"א כנ"ל וד"ל.

ב) וענין קדוש השני ושלישי הוא ענין יחוד זו"נ ע"י תורה ומצות כו'. ושרש הדברים הוא דג"פ קדוש הן ג' מדרגו' הא' עליית הוי"ו בקדש דאבא כנ"ל והב' שאחר שיחוד או"א מורידים הוי"ו ע"י בחי' ת"ת דבינה שיהי' כתר לז"א והוא התורה והג' ירידה שני' בסוד ז"א להי' כתר לנוק' כו' וכדי להבין איך שיהי' ת"ת דבינה כתר לז"א ע"י התורה יובן עפ"י

הקדמה מתחלה להבין מהו בחי' כתר דתחתון שנעשה מת"ת דעליון. הנה ידוע דענין האצ"י הוא כמו ויאצל מן הרוח כנו' במ"א שהוא בחי' הארה והתגלות ממנו ית' ולגבינו נק' בחי' אצילות בחי' גילוי מן ההעלם שנאצל ונתגלה הארה מאתו ית' הנעלם אבל אצלו ית' הוא להיפך שקמ"י ית' אין נעלם וזה הצמצום שנאצל בחי' האצילות ממנו ית' נק' זה בחי' העלם וקודם לכן נק' בחי' גילוי ולכך צריך להמשיך להיות מתפארת דבינה כתר לז"א פ"י ז"א דאצילות הוא בחי' המדות דאצילות כשמלוכבים האורות בהכלים ו"ק חג"ת כו' שהם בחי' סדר הנהגת העולמות וזוהי צמצום אליו ית' שירצה בזה ההנהגת עולמות במדות דאצילות שכלא נחשב קמיה ולזה צריכי' להמשיך לו בחי' חפץ ורצון שירצה בזה ההנהגה עולמות ע"י המדות דאצילות והוא הנק' כתר דז"א פ"י הרצון והחפץ שיאצלו המדות דז"א שהוא עיקר סיבת שפע אצילותם בתמידו' ונלקח כתר ורצון זה מבחי' ת"ת שבבינה כלומר אם הבנים היא בינה מהמדות שבה נמשך מוחי' דז"א כידוע וכדי שיומשך מהם רצון וחפץ להשפעה זו יאיר תחלה בחי' הת"ת שלהם פ"י המדות שבשכל הוא הסבר' לחיוב או לזכו' והת"ת הוא המכריע וכוללם יחד על כן ממנו עיקר לקיחת הכת"ר ורצון להשפעה למטה בז"א שהוא המדו' שבלב כידוע ונמצא הכתר דז"א ממוצע בין העלם מדו' שבבינה לגילוי מדו' ומוחי' שבלב כי הוא המוליך ומביא מן ההעלם לגילוי דהיינו במה שחפץ בגילוי וכו' ועד"מ זה יובן בכל עילה ועלול למעלה מעלה עד רום המעלות דכל כתר של התחתון לוקח מת"ת שבעליון כמו בחי' ת"ת דז"א כתר לז"א וכידוע.

והנה כתיב אמרתי עולם חסד יבנה שידוע דמתחלה הי' האצ"י בבחי' חסד חנם בלתי סיבת העלא' מ"ן דלמטה ואח"כ התעוררו' החסד צ"ל מחמת העלא' מלמטה כמ"ש בע"ח. וביאור הדבר הנה זה הי' במתן תורה שגרמו בחי' העלא' מ"ן עד שיהי' ת"ת דבינה כתר לז"א. בהיות כי פרחו נשמתן קודם כל דיבור כידוע והי' מסין בתחלה כדי שיוכל להיות יחוד או"א כנ"ל ואח"ז גרמו ירידת השפע מלמעלה למטה דהיינו שיהי' כתר לז"א כלומר שיחפוף ה' בגילוי האצ"י מן ההעלם כנ"ל והן ע"י י' הדברות שהן כללו' רצונותיו ית' וכמ"ש אם לא בריתי יום ולילה כו' ש"י הדברות הן פנימיו' הי' מאמרו' כמ"ש במ"א כי באורי' איברי עלמא כמ"ש בראשית ברא וכמ"כ ההלכות שבתורה שהן חכמתו ית' הן בחי' פנימיו' המוחי' לסדר ההשתלשלו' דאבי"ע בעליו' וירידו' שבירה ותיקון שונות כו' וכמ"ש במ"א בארוכה וא"כ אדם ששונה הלכה הוא מעורר חפץ ורצון ה' למעלה הנקר' כתר דז"א כי הרי הוא מגיד ומספר לומר כך וכך רצון ה' שזה כשר וזה פסול כו' ובוה נמשך חפץ ורצון ה' להאציל בגילוי כו' וזהו קדוש השני להוריד הוי"ו מלמעלה למטה כנ"ל.

ג) ואמנם קדוש הג' הוא ע"י המצות מעשיו' להיות ת"ת דז"א כתר לנוק' וביאור דבר זה יובן עפ"י הקדמה מתחלה להבין עיקר ההפרש בין תורה למצות הנה ידוע דהתורה הוא רק פירוש וביאור המצו' איך

לעשותם וא"כ המצות עיקר וכמ"ש לא המדרש עיקר כו' ויש הידועה בענין השבירה דרפ"ח ניצוצי' שנפלו מו' מלכי' קדמאי' שמתו כו' הגם שמהם כל עיקר סיבת ירידות המדרגו' למטה מטה עד שנתהוו' דצח"ם גשמיים דקליפ' נוגה כידוע, עכ"ז בשרשם קודם שנפלו היו במדרגה היותר נעלה מבחי' האצי' דעכשיו הנק' תיקון כידוע שהשביר' הי' בבחי' ס"ג דנקודי' והתיקו' דברודי' בשם מ"ה כו' וביאור הדברי' ידוע להיו' כי אנו רואים נפלאות אשר הצומח יחי' ויוזן את החי והמדבר איך הנמוך ישפיע לגבוה וגם אנו רואים יותר פלא אשר התינוק אינו יודע לקרות אבא ואימא עד שיטעם טעם דגן כידוע והלא טעם את אביו ואמו שלא הי' יודעם תחלה הרי הדעת רוחני הוא כו', ועד"ז אנו רואים עוד שהיין יפקח את החכם ומהיכן יהי' כח ליין להוסיף שכל הרוחני כו' אך כל זאת יובן עפ"י הידוע ומבואר במ"א דכל דבר גבוה שנפל הי' נפילתו בהשפלה ביותר לפי ערך הגובה כמו חומה גבוה שתפול האבן להלאה במרחק לפי ערך הגובה כו' וכן מעומק המושג יתבלבל המוח לגמרי וידבר טעות גמור כו' או ישתטה וכן להיפוך מטעם זה מבואר במ"א שבמקום הנמוך מאד לא יוכל להעלותו כ"א היותר נעלה כמו ועברתי בארץ מצרים אני ולא מלאך כו' וד"ל וכן עד"מ יובן בהיות שרפ"ח ניצוצי' דתוהו להיותם נעלין מאד במדרגתם בבחי' ס"ג דנקודי' כידוע אשר לסיבת גובהם כאשר ירדו ונפלו הי' נפילתם בתכלית ההשפלה מטה מטה לפי ערך הגובה והיינו אשר ימצאו בצומח הגש' דטעם חטה גשמית שכל ודעת יתירה כנ"ל מפני שטעם זה בשרשו ברפ"ח ניצוצי קודם שנפלו בקליפ' נוגה הי' הגבה למעלה משרש החכמה כו' על כן גם בנפלה בנוגה יש בה דעת בהעלם עד שיוכל התינוק להכיר אביו ע"י הטעם הזה וד"ל.

ואחר הקדמה זו יובן מעשה המצות ג"כ, כמו מצות מצה שנקרא לחמא דמהימנותא כידוע שהאמונה שלמעלה מן הטעם תבא בנפש האלקי' כאשר יאכל המצה שהיא בלא טעם גשמי ולכאורה יפלא איך יהי' סיבת העדר טעם גשמי' להביא בנפש האלקי' הרוחניו' מה שלמעלה מטעמה של הנפש כו' אך הענין הוא כנ"ל שהחטה של המצה נפלה בירידו' מדרג' מרפ"ח ניצוצי' עד קליפ' נוגה דעשי' שצמח' חטה זו כו' ובשרשה ברפ"ח ניצוצי קודם שנפלו הרי למעלה ממדרגת נפש האדם דנפש האדם הוא מזיווג זו"ג שאחר התיקון כו' על כן כשמתלבש במצה זו רצון ה' כשאוכלה ונקרא לחמא דמהימנותא כלומר שתגיע לנפש אמונה באור א"ס שלמעל' מן השכל גם בבחי' אצי' כו' שהרי גם משה ע"ה שהיה לו נשמה דאצי' נתחייב לאכול מצה אי"כ מוכרח שע"י המצה היה לו אמונה שלמעלה מהשגתו דוקא ולא היה לו אמונה כזו מקודם שאכל מצה הגם שהיתה השגתו בבחי' אצילו' ממש כידוע ואין זה אלא מטעם שהמצוה מעשיו' נלקחת מדברי' גשמי' דנוגה שבשרשם הוא גבוה מאוד גם מהתיקון כנ"ל ולזה לא רצה משה ליפטור בנשיקה עפ"י ה' מפני קיום המצות מעשיו' בא"י בתרומו' ומעשרו' הגם שהן בעינינו גשמיים דנוגה דעשי' וכו' וד"ל.

ועתה יובן עיקר ההפרש בין תורה למצות דהיינו רק בדבר הזה הנ"ל שהס"ג גבוה ממ"ה כו' כן ע"י הדיבור בתורה הוא שם מ"ה בחכמה אתברירו אבל המצות כו' הם בדברים גשמי' דנוגה דעשי' שאין למטה הימנה במדרגה כמו צמר יציצית וקלף דתפילין ואתרוג וכדומה להם במצות ל"ת טומאה וטהרה כו' וידוע דע"י העלאת רפ"ח ניצוצו' מקליפ' נוגה לשרשם קודם שנפלו אז הם עצמם נעשה הכתר דזו"ג וכידוע ומבואר בע"ח וזהו שנאמר לכבודי בראתיו כו' וידוע דכבודי הוא כתר דנוק' כי כבוד חכמים ינחלו הכוונה שחכמה ובינה ינחלו הארת הכתר הנק' כבוד עליון ע"ש ל"ב נתיבו' חכמה שנשפעים מאתו כו' ולכבודי בראתיו כו' כלומר לרצוני בראתיו כו' בשביל רצוני דהיינו המצות מעשיות שיקוימו בנוגה דבי"ע לכך הית' הכוונה בשבירת הכלים להיות בריא' יצי' כו' וד"ל. וביאור הדבר היינו להיות כי התורה אינה אלא גילוי חפץ ורצון ה' שיעלו ניצוצי' בקרבנות כך ולא כך וכדומה לזה בכל מצות מעשיות אין סתירה אלא הפירוש והביאור איך לעשותה אבל לא גופה של מעשה כלל ואמנם במעשה בפועל ממש הרי יש עליית רפ"ח ניצוצי' ממש והעלא' זו גורמת התעוררות רצון וחפץ מחדש להיות בריא' יציר' כו' מאין ליש והיינו בחי' כתר דזו"ג לצורך בריאות העולמות שנעשים ממצות ברפ"ח ניצוצי' כו' וד"ל וזהו ההפרש שבין תורה למצות שע"י לימוד התורה לא הועלה עדיין כלום מרפ"ח כו' אך הוא התעוררו' רצון ה' להעלות רפ"ח כו' ומזה נעשה כתר לז"א כנ"ל אבל לכבודי בראתיו בחי' כתר' דנוק' להיו' ראש לשועלים דבי"ע כו' אינו אלא ע"י מצות מעשיות דוקא להיות כי כתר' דנוק' הוא הרצון לברוא מאין ליש ממש מוכרח להיות העלא' מלמטה בבחי' עשי' דוקא משא"כ לכתר דז"א אצל עשי' כ"א הדיבור בתורה לגלות הרצון כנ"ל וד"ל וזהו לכבודי בשביל כבודי כדי שיהי' כתר לנוק' בראתיו מאין ליש בתחלת ההשתלשלו' בחסד חנם כו' ולהיו' שבירה אח"כ כו' כדי שיהי' מהם העלא' מ"ן לעורר מלמטה הרצון כי אין מלך בלא עם כו' וד"ל.

וזהו הקדוש השלישי שבזיו' דיסוד ות"ת יהי' ממנו כתר נוק' כנ"ל, והו' גיבורי כח העושים רצונו ממש כמ"ש למעלה וע"ז אמרו לא המדרש עיקר כו' כי נעוץ תחלתו בסופן וסופן בתחלתו כו' ומאחר שכל עיקר הכוונה בבחי' השבירה והתיקון היא בשביל כתר דנוקבה הנק' סוף מעשה הרי שרשו בתחלה מאוד נעלה כנ"ל בכל שנפל למטה ביותר כו' וד"ל, ומה שאמרו התלמוד גדול שמביא לידי מעשה להיות כי הוא מעורר עפ"י החכמה איכו' ואופן הרצון במעשה המצות כנ"ל אך גופה ומהותה של הרצון במצות אינו אלא בעשי' בפ"מ דוקא דהיינו בעליית רפ"ח ניצוצי' מנוגה דוקא מטעם הנ"ל ונמצא ששניהם אמת שהתלמוד גדול והמעשה גדול וד"ל.

ד) ועתה אחר כל הנ"ל יובנו שרשי הדברים הנאמרי' למעלה בפסוק ונקדשתי בתוך בניי כו' בג' מיני אהבו' בכל לבבך ובכל נפשך

כו'. וגם בכל זה יובן ענין הקריאה בתורה שבכתב ובע"פ בכל ליל שבועות, לפי שנאמר בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו כו' וידוע דעטרה זו הוא בחי' כתר דז"א מת"ת דאימא שנעשה במתן תורה דוקא כנ"ל, ועד"מ הנה עטרה של זהב ואבנים טובו' גשמי' יש בה ב' דברי' הא' גופו ומהותו של הזהב ואבן טוב כשהן מקשה ויש אופן לצייר אותן בכל צורה שירצו כפי התפארת הנאות כו' והב' אופן הציור לצייר ולמשוך אות' לאורך ורוחב וחלוקי דקות הציור בכל פרטיו תלוי באופן חכמת המצייר להיכן כוונתו נוטה באיזה פאר הנאות לו באותה העת ולפי ערך כבוד גדלו של המלך באיזה אופן עד שיקבל התפארת מציור פרטי כזה דוקא וד"ל כמ"כ יובן למשכיל דגופה ומהותה של עטרת הכתר והרצון דז"א דאצי' מזהב וכסף יקרים ואבנים טובות כו' היינו רפ"ח ניצוצי' עצמם ומהותם שנפלו בנוגה דעשי' וכשנעשי' המצות בהן כנ"ל אזי הן יקרים מאד מאד מצד שרשם קודם שנפלו כנ"ל וזהו כצנה רצון תעטרנו כו' אך אופן הציור של העטרה אם כך או כך שהוא לפי חכמת המלך וכבוד גדלו באותה העת כו' היינו חכמת התורה בחכמה שבה אתברירו ברפ"ח ניצוצי' פ' שיהא רצון ה' במצוה ובאופן כך ולא כך שהוא כמשל הציור בגוף האבן טוב כו' וד"ל וזהו שכל ימי הספירה הוא ברורי הרפ"ח ניצוצי' כידוע בענין עומר מנחה הקנאו' הנ"ל ומהם נעשה מהותו של הכתר בחג השבועות אך בליל שבועות מדברים בדברי תורה שבכתב ובע"פ כדי להמשיך אופן ציור הכתר והעטרה באמרו זה כשר וזה פסול כנ"ל שהוא גוזר הרצון בזה כו' וד"ל. וגם בזה יובן הטעם למה לא שמענו אלא אנכי ולא יהי' לך מפי הגבורה כו' לפי שאנכי הוא כללות עצמו' רצון העליון במ"ע ולא יהי' לך כללו' עצמו' היפוך הרצון במצות ל"ת אך שפנים הפרטיים שלהם איך יהי' הרצון וכנ"ל הוא ע"י משה שהוא שרש התורה בחי' יסוד אבא כמ"ש במ"א וד"ל.

עלה בכבש ופנה לסובב כו', שמע ממורו ע"ה (וכן נז' בלק"א שלו) כב"ש הוא בחי' ביטול כמו כבשי' דרחמנא כו', יכבו"ש עוונותינו (שהפי' של יכבו"ש הוא צו קוועצין בלא וד"ל) כו' שהוא בחי' ביטול כו' כנ"ל וד"ל, ופנה לסובב, הוא שפונה לבחי' סוכ"ע כו', ובא לו לקרן דרומית מזרחי' כו' כמשי"ת במ"א.

הוספות

הוספה מכ"ק אדמו"ר האמצעי

דרוש של הרב מו' דובער בן אדמו"ר שי' בשנת תקס"ג

אני ישנה ולבי ער קול זודי דופק פתחי לי אחותי רעייתי תמתי שראשי נמלא טל, אני ישנה בגלות. להבין הענין מהו נסים ונפלאות שהיו ביי"מ כי בחי' מלכות נק' אדון הנפלאות כי יש ב' בחי' כח העצם וכח הפעולה פי' כח העצם קודם התחלקותה באותיות, וכח הפעולה נק' אחרי התחלקות באותיות. כי הנה כתי' מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו ואומרי' זה בר"ח, כי יחוד ת"ת דמלכות הוא בחי' הוי' אלקי' כי שם אלקי' יקרא לבחי' מלכות דאצי' והוא המקור להתפשט לבי"ע להעשות התגלות בחי' הוי' הנק' ת"ת וזהו יחוד הוי' אלקי', כי מבשרי כו' שמה שיש התפארת הוא המקור של דבר. ולהבין מה שאומרי' בר"ח ה"פ מאת ה' וכו' כדכתי' שירו לה' שיר חדש פי' לראות התחדשות ההארה מאור א"ס ב"ה דכתי' ששת ימים עשה הוי' השמים וכו' ולא כתי' בששת אך ע"ז נאמר בזוה"ק ששת ימים אנון שית יומין עילאין ואנון שית אלפי שנין כי ההארה מיומו של הקב"ה נתהווה בחי' אלף שנה בעולמות ובכל ר"ח הוא התחדשות ההארה על כל החודש וכן בכל שבת הארה על ששת ימי המעשה כאמור והי' מידי חודש וכו'. והנה בחי' נפלא הוא הפועל בנפעל ע"כ נק' בחי' מלכות אדון הנפלאות שהוא המקור וכמאמר ה' מלך גאות לבש וד"ל. אבל בחי' פלא הוא קודם התחלקות. ולכן אמר ר"ח בן דוסא מי שאמר לשמן וידליק כו' היינו שהעלה בחי' נפלא הוא התחלקות הנק' בחי' אלקי' הטבע העלה לבחי' מ"י הנק' בינה ולזה אומרי' בר"ח מאת ה' שנתחדש הארה חדשה ובחי' נפלא. והנה נאמר בזוה"ק פעם אחת נצטרך העולם למיטרא אמר ר"י נתעסק בחדושי אורייתא של רשב"י בכדי שיתעלה רשב"י שהנשמה של רשב"י הי' מעולם האצי' בחי' דוכרא והעולם לא יכלו להעלות מ"ן לכן הוצרכו להנ"ל ויובן ע"פ משלים של המגיד ז"ל משל א' כשמדברים אנשים נכבדים שבח על אדם שפל מהדבור זה מתעלה השפל. ומחמת זה אין המלאכי' יכולי' לומר קדוש עד שנשמע מישראל שמשבחי' ואומרי' כולם עומדי' ברום עולם וכו' וכל הנוסחא עד קדוש ומוזה מתעלי' המלאכי' ואומרי' קדוש. משל ב' כשמשבחי' לאדם בחכמתו או בשארי מדותיו בודאי בעצמיותו הוא יותר משוכח שהמשבח הוא רק מכח פעולתיו אבל כח העצם בעצמיות יותר. כן יש ב' בחי' תפארת מפואר בחולם ומפואר במלופ' פי' מפואר במלופ' הוא התפארת שאחר ההתחלקות, למשל כתר מלכות שבכתר עצמו כלול כל התפארת עצמיות ואחר שלובשי' אותה אז התפארת לפי האדם הלובש. ככה ויותר על כן רבוא רבבות מדריגות אצלו ית"ש שנאמר אנת חכי' ואנת שלימותא דכולא ולכן נקרא שלישי ת"ת כתר לרחל פי' שאין נראה רק לפי הפעולה ולא התפארת בעצם. ואעפ"כ מחמת שכח הפעולה הוא מכח העצם עצמיות מחמת זה יכולי' לבא לבחי' העצם. ולזה נתקן פסוקי דזמרא בשירות

ותושבחות הגם שמה רק פעולתיו ית' בכדי לבא לבחי' העצם וכנאמר
 וחסידיך יברככה יברכוכה להמשיך בחי' הוי' וזהו ברכת כהנ"ל שהכהן הוא
 בחי' חסד ממשיכי' בחי' כ"ה בכדי לבחי' העצם מפואר בחולם נקודא על
 אתווין פי' עצם התפארת והוא בחי' פלא אותיות אלף כמאמר אאלפך חכמה,
 ועיז נאמר מעון אתה היית לנו בדור ודור מעון הוא אותיות נועם רק בדור
 ודור טרם הרים ילדו הוא בחי' מוחי' אז הוא בחי' מעון ותחולל ארץ ותבל
 הוא בחי' ממלא כל עלמין, מעולם ועד עולם אתה אל שהוא בחי' אל כמאמר
 חסד אל כו', כי אלף שנים בעיניך כיום אתמול כי יעבור הוא קטנות המוחין
 כנ"ל שמיומו של הקב"ה נתהווה בחי' אלף שני'. ולכן בדור אנוש היו נזונין
 בחסדו של הקב"ה שהי' הזמן הנ"ל מבחי' חסד ואשמורה בלילה הוא כח
 הפועל בנפעל בבי"ע, ואח"כ אומרי' ויהי נועם הוי' אליקינו כנ"ל יושב בסתר
 עליון ומבקשי' שיהי' בחי' נועם מסתר עליון בכדי שיהי' יפול מצדך אלף
 שלא יהי' זלעז' בחי' אופל ח"ו כי אתה הוי' מחסי אורך ימים אשביעהו
 ואראהו בישועתי דייקא. והנה נאמר בזוה"ק מאן דלא אישתדל למנדע לי'
 טב לי' דלא איתברי פי' לראות אור א"ס ב"ה המלוכב בפנימיות ולא
 להתבונן רק מפעולתיו אלא לאשתמודע לי' דייקא כמארז"ל לי' ולא
 למדותיו. ולהבין זה כתיב יהי רקייע ויהי מבדיל בין מים למים ותראה
 היבשה. מים תחתוני' נק' התפשטות בי"ע ורקיע נק' בחי' ד' של אחד פסיעה
 לבר ונקראת מחשבה אחת למשל כמו במחשבה כלול כל התחלקות הדבורי'
 ובסקירה אחת נסקרי' ואח"כ נתחלק לפרטיות, כן נק' ד' פסיעה לבר פי'
 שמבחי' המקור להתחלקות. וא"ח נק' מים עליונים, וכמ"כ בבחי' כתר יש הב'
 בחי' הנ"ל היינו מים תחתונים נק' שם העשר ספירות דאצי' פי' אצי' כמו
 ויאצל מן הרוח אשר עליו כשלהבת הקשורה בגחלת פי' הגם שנקרא שלהבת
 אעפ"כ קשורה, ומה שנקרא בעולמות בי"ע בחי' עשרה מאמרות נקרא שם
 באצי' בחי' יום ליום וזהו נקרא שם מים תחתוני' והרקיע שם באצי' הוא בחי'
 כתר ולכן נקרא כתר מלכות ובחי' מלכות נק' אני אותיות אי"ן, פי' שכמו
 בבי"ע הד' בחי' הרקיע כן באצי' בחי' כתר הוא הרקיע וכמאמר תקוני'
 בתראה עילאה מלבר ואור א"ס ב"ה מלגאו, וזהו שמע ישראל שר אל
 ככתוב כי שרית כו' הוי' אליקינו הוא חכמה ובינה הוי' אחד הוא ז"א ומלכות.
 בשכמליו הוא בחי' ההתפשטות ד' של אחד בבי"ע, ולכן בעת יצ"מ הי'
 התגלות אלקות עי' נסים ונפלאות שראו בחי' אור א"ס ב"ה המלוכב, אבל
 כעת בגלות אני ישנה פי' שמוסתר ומלוכב האור א"ס ב"ה וזהו נקרא בחי'
 שינה שהוא הסתלקות המוחין, אבל ולבי ער פי' הוא בחי' עינא פקיחא דלא
 נים כי מה שהוא בבחי' שינה יש בזה בחי' מעלה ומטה אבל בבחי' עינא
 פקיחא הכל שוה, ומחמת שלבי ער קול דודי דופק פתחו לי אחותי רעייתי
 שראשי נמלא טל פי' שיש בחי' גשם ובחי' טל, בחי' גשם הוא תחלה מ"ן
 ואח"כ מ"ד כמו בגשם הגשמי מחמת שמוציא השמש הלחלוחי' מן הארץ
 מחמת זה נעשה אח"כ גשם ומחמת שהשמשא בחי' מדות יש בזה ברכה
 וקללה ולפעמי' אפי' אחר היבשות אין גשם, אבל בחי' טל הוא בחי' מלמעלה

בכדי שיוכל להעלות מ'ן ולכן טל לא מיעצר וזמנו בלילה אחר הסתלקות המוחין למעלה, ולמה הוצרך ליתן כח במ'ן ולא במ'ד כי באמת הכלי הוא גבוה יותר מהאור, כמשל אדם שאינו למדן בטבע רק מחמת יגיעות הכלי שלו יכול לבא לאמיתות הדבר, מזה נראה ומובן שהכלי הוא ממקום גבוה יותר ואת זה מבקשי' פתחו לי אחותי רעייתי תמתי מחמת שראשי נמלא טל ודו"ק.

הוספות מכ"ק אדמו"ר הצ"צ

*קיצור מד"ה בן פורת יוסף דתקס"ג

פי' ויוסף הורד מצרימה שנת' בד"ה ואני נתתי לך שכמ אחד ע"פ המבואר בפע"ח בפ"י עבדים היינו לפרעה במצרים, וז"ל המ"ח במסכת סדר ליל פסח רפ"ז עבדים היינו אנו בני' הנאחזים בפנים דאריך כו', לפרעה האוחז בעורף אריך שהוא אחורי מיצר השפע הגרון כו', וזה הוא במצרים מיצר ים כי קודם צאת אר"א הי' מעכב השפע היו"ד במיצר חוט השדרה לז"א שהוא ישראל, והי' מחזירו לאחוריו ואנו היינו עבדים אליו, ויוציאנו ה' אלקינו שהם אר"א שיצאו והלבישו לזרועות דא"א כו' ע"ש. נמצא פי' ויוסף הורד יסוד דא"ק הורד מצרימה ג"כ אחורי מיצר הגרון דא"א כו', א"א ממוצע בין עצמיות המאציל לנאצלים, ויש בו מב' הבחי' (עיין סידור דרוש השני שבהוד ובלקו"ת בשה"ש בד"ה ביאור הדברים ע"פ שחורה אני ונאווה, ובביאור מאמר הזהר ויהיו חיי שרה מאה שנה דתקס"ה) כי המדות וע"ס אין ערוך לעצמיות א"ס, ופי' השמות שהם בע"ס, אף שהשם נקרא בו הבורא ממש היינו כי הם לאו"ס המלוכש בהמדה לא לעצם המדה, עיין בדרוש בכל קראנו אליו אליו ולא למדותיו, ולזה צ"ל ממוצע בין אור א"ס להמדות וחוב"ב, וזהו א"א, ומצד שיש בו מבחי' תחתונה שבמאציל הוא שורש האורות דע"ס ומצד שיש בו מבחי' שרש וראש הנאצלים הוא שרש הע"ס עצמו. והנה ארז"ל בעירובין פרק עושין פסין דס"ב ע"א, ארך אפים ארך אף מיבעי לי' אלא ארך אפים לצדיקים ארך אפים לרשעים, והיינו כמ"ש בת"א בד"ה בשלח פרעה בענין כמה ארץ אפים לפניו שכל הדורות היו מכעיסין ובאים כו' שיניקתם מבחי' ורב חסד שלמעלה מהחשבון כו', ועפי"ז יש לפרש מ"ש הארז"ל בפ"י לפרעה במצרים שיניקתו ואחיותו במיצר הגרון דא"א, וזהו מיצר מי, ולפמ"ש היינו כי יניקתו מבחי' ארך אפים מה שמאריך אף לרשעים וזהו נרמז באותיות ים דאפים כנ"ל מהגמרא דעירובין, וזהו ענין מצרים מיצר ים

שנרמז שיונק מבחי' אותיות ים דאלקים דהיינו גימט' יסוד כי מבחי' שם שדי נמשך די סיפוקא די מחסורו, והיינו מבחי' יסוד ז"א, אבל יסוד דא"א ורב טובך נמשך והריקותי לכם ברכה עד בלי די, וזהו כמה מעלות טובות יותר מבחי' די מחסורו. והנה צ"ל בכל יום יצי"מ וצ"ל העלאות מ"נ להמשיך מב' הבחי' שבא"א, וזהו ענין קבלת עול מלכות שמים וקבלת עול מצות דהיינו ענין העלאות מ"ן לאורות והעלאות מ"ן לכלים, וזהו ג"כ ענין כי נר מצוה ותורה אור, ולכך מצד עצמות א"א אינו מתפשט עדיין בחו"ב, והיינו כשנמשך דרך אחוריים, וזהו שמתלבש בחו"ב הוא מצד בחי' יסוד א"א שענין בחי' טוב ע"ד טבע הטוב להיטיב, ויוסף הוא המשביר; וזהו ט"ו מעלות טובות כנגד ה' פרצופי', וא"כ הראשון יסוד דא"א וזהו ויוסף הורד מצרימה כדי לעשות שכם אחד שמאחוריים יומשך להיות פנים, משאי"כ קודם ויוציאנו כו' שהי' השפעה בבחי' אחוריים וחיצוניות ישראל הנאחזים בפנים עבדו בפרך, ע"ד הנזכר במד"ר פ' בראשית בענין האור והחושך ועדין איני יודע באיזה מהו חפץ עד כשהוא אומר וירא אלקים את האור כי טוב הוי אומר שחפץ במעשה הצדיקים, והיינו שזה נמשך ע"י בחי' כי טוב דוקא היינו יסוד דא"א וכמה מעלות טובות כו' הנ"ל.

צ"ל העלאות מ"ן לעורר היסוד והוא מ"ן דנוק', ואח"כ העלאות מ"ן דיסוד וזהו שמע ישראל. הנה יוסף בנך בא אליך ויתחזק ישראל, ענין ראש המטה ראש צדיק, ויאסור יוסף מרכבתו זח"א ר"י, ומזה נמשך הוי' אלקיננו ויוציאנו ה' אלקיננו, בן פורת ע"י שההעלאה עלי עין למעלה מבחי' שם ע', ב' הבחי' בצדיקים י"ל רועים ונסיכים ויותר י"ל אדם ובהמה וביוסף ב' הבחי'.

בד"ה* בן פורת דתקס"ג, העלאה דיסוד ע"ד משכיל לאיתן בזח"ב ק"י, עמ"ש מזה בהגהות לד"ה זכור את יום השבת, וע"ד זה קרבן אהרן, עיין בד"ה ואכלתם אכול, מהאוכל דא צדיק יצא מאכל, וזהו כענין ז"א בעלותו לע"ק כאלקי' חשוב, או אמר העלאה דיסוד ע"ד אה"ר הנק' המסותרת והיינו י' סוד עמ"ש על ד"ה וילקט יוסף כו', ואפשר להעיר מענין גדרים סייג לפרישות ע"ד חסידות, או ע"ד אה"ר כאהרן שהוא מלמעלה למטה שיומשך הגילוי למטה, או ע"ד מס"נ דנה"א ליכלל בעצמות שלמעלה ממס"נ דנה"ב בד"ה בכ"ה בכסלו, או ע"ד בד"ה שוש תשיש אהבה מבחי' נוק' ואה"ר שבבחי' דכר כו', עיין בד"ה והקרבתם עולה אשה, עולה באה זכר.

בד"ה: מבחי' נמצא קטע זה אחר המאמר דלעיל ואולי אינו שייך להמאמר דלעיל.

ד"ה המאריך באחד חורף תקס"ג קודם פ' שקלים

כתיב* ויהי ערב ויהי בקר יום אחד (הג"ה כ' דפי' יום אחד שייך לענין הוי' אחד והיינו עפ"מ"ש במדרש פ' בראשית ספ"ג בפ"י יום אחד א"ר יודין שבו היה הקב"ה יחידי בעולמו שלא הי' בעולמו אלא הוא עכ"ל, וא"כ פ"י יום אחד שבבחי' יום זה מאיר בחי' אתה אחד וא"כ בענין ק"ש הוי' אחד להאמין שגם עכשיו הוא אחד כמו ביום אחד לפי דכולא קמי' כלא חשיב עיין בד"ה המגביהי לשבת ובד"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ"ב.

קיצור. פ"י יום אחד ומזה יובן תיבת אחד שבשמע ישראל עכ"ה) היינו כ"י כלול מערב ובקר ובעבודת ה' בחי' ערב הוא השפלות וההכנעה ממה שהוא רחוק מה' (הג"ה וכמו בלילה מסתלק אור השמש כך ישים אשם נפשו שאין מאיר בחי' שמש הוי' ועיין מזה סד"ה יחינו מיומים ספ"ד בענין ונדעה נרדפה כו' בשחר כו', ועמ"ש בד"ה שחורה אני ונאווה השני. בפ"י שזפתני השמש כו' עכ"ה) ואח"כ יום בחי' שמחה בצפרא שעסק התפלה צ"ל בשמחה כו', (ועמ"ש בד"ה רני ושמחי דר"ש השני) וזהו תשובה תתאה וז' תשובה עילאה והיינו ע"י ערב ובקר נעשה יום אחד לייחד הקב"ה שהוא יחידי בעולם כו' וזהו הכוונה בענין אחד דק"ש וזהו ימים יצרו ולו אחד בהם.

קיצור. ענין שגם היום אחד כלול מערב ובקר.

(ב) **והנה** כתי' ויבדל אלקים בין האור כו' ומתחלה היו מעורבים היינו המדות שברצון שם אין התחלקות בין אור וחשך שהם חו"ג (ועמ"ש ע"פ ויהי הענו והחשך ויאר שבש"פ הי' מעין יום ראשון דמע"ב שהיה אור וחשך בלי הבדלה ביניהם ולפי' שלך דיום ולילה היינו רצוא ושוב שפיר שייך שמקודם ויבדל היו הרצוא ושוב כלולים יחד וכמו בחו"ג דאצי' וע' בה"ז פ' אחרי דע"ט ושם פ"י שהחשך זהו כתר ישת חשך סתרו והאור הוא חכמה וזהו מאריכין לו ימיו ע"ד שכולו ארוך לעת ערב יהי אור ועמ"ש ע"פ כי גדול יום סד"ה והי' מספר בני' והיינו המשכת אהבה רבה.

(ג) **וע"י** מה יכול לבוא לאה"ר כזו היינו ע"י שמאריך באחד הנה ענין הנה מקום אתי הוא מקומו של עולם כי מזרח ומערב צפון ודרום שייכים רק לבחי' אדם מזרח בחי' פנים ומערב אהור צפון ודרום שמאל וימין, וע' במדרש פ' בראשית פ' ח' ור"פ תזריע שזהו ענין אהור וקדם צרתני משא"כ אצלו ית' אין שייך בחי' אלו ולכן המקום בטל אצלו ולכן מקום ארון אינו מן המדה וזהו ענין פ"י אחד דהיינו האלף הוא אלופו ש"ע

שהוא יחיד בשבעה רקיעים וארץ שזהו החיות והדליית רומז לד' רוחות
 כמ"ש בבי" טי' ס"א ד"ה כתב סמ"ג והוא ג"כ מ"ש בגמרא פ"ב דברכות די"ג
 ע"ב כיון דאמליכתי למעלה ולמטה ולארבע רוחות תו לא צריכת והיינו כי
 ז' רקיעים והארץ זהו ענין מעלה ומטה וא"כ היינו ענין אמליכתי ב"ק
 מעלה ומטה מזרח ומערב צפון ודרום שזהו בחי' מקום שהוא ו"ק וענין
 המאריך באחד ממשיכים א"א ב"א ע"כ ביום ההוא יהי' ה' אחד כולו הטוב
 והמטיב גם המשכה מבחי' יחוד באחד ועי"ז מאריכין לו ימיו ושנותיו ואם
 בגבורות שמונים שנה לא ידון רוחי אכן על ידי אם ישים אליו לבו רוחו
 ונשמתו כו' וענין המאריך מזרח ומערב צפון ודרום כו' שהם ו"ק כמ"ש
 בת"א בד"ה וארא אל אברהם הם ג"כ בבחי' ביטול לגבי אור א"ס ב"ה דלאו
 מכל אלין מדות איהו כלל ואין שייך בו מעלה ומטה רוחני ג"כ וא"כ פי'
 אחד היינו ג"כ ביטול ז' רקיעים והארץ רוחניים לגבי אלף אלופו של עולם
 והוא כתר אריך אנפין (ובמדרש בראשית ר"פ ק' פי' אלופו של עולם אדם
 הראשון י"ל אדם הראשון אבא עילאה כמ"ש במא"א א' ל"ב ובספר כד הקמח
 באות י"ד יחוד כתב ולכך יש בפסוק שמע ששה תיבות כנגד ששה קצוות
 שהוא מיוחד בהם עכ"ל, ובזח"א פי' בראשית די"ח ע"ב בענין פסוק שמע
 ישראל ופסוק בשכמל"ו הכא שית תיבין והכא שית תיבין היינו יח"ע זהו
 ביטול ו"ק דז"א שורש המקום רוחני ובשכמל"ו ביטול ו"ק דמ' שורש המקום
 דבי"ע וזהו ענין מי ברא אלה כי אלה הוא ופ"ו וזהו ענין המאריך באחד
 שעי"ז ממשיך אור אריך אנפין בזו"נ ע"ד כוסי רויה כסא דמלכא משיחא
 מחזיק רכ"א לוגין דהיינו כמנין ארך כו', גם י"ל שעי"ז ביטול ו"ק ממשיך
 הוא"ו הקו וחוט בא"ס ובי' ווי"ן דשמע ישראל ובשכמל"ו זהו כענין אלה
 תולדות השמים והארץ מלא בשני ווין, וכמ"ש בסידור שער הק"ש סד"ה
 איתא בספרי בענין כד אמליכתא שלמעלה ולמטה כו' שעי"ז ממשיכים
 תוספות אור ביתר שאת על המדה הקצובה כו' וע' במד"ר ויצא פס"ח בענין
 כי תרכב על סוסך היינו בבחי' מקום היינו בבחי' מ' ממכ"ע.

(ד) והנה הוי"ק נמשכים מן החכמה שמשם שייך ימין ושמאל שכל לזכות
 ושכל לחוב ואמנם ברצון העליון שלמעלה מן השכל והטעם אין
 התחלקות כלל (ע"ד לית שמאלא בהאי עתיקא והגם שיש ג"כ מדות בא"א
 אך שם הם בהתכללות יחד לגמרי) ועיין מזה בת"א פי' תולדות בהביאור ע"פ
 מים רבים דל"ג סע"א שזהו ע"ד שבעקודים כל הע"ס עקודים בכלי אחד
 ואין בהם התחלקות כלל כו' ע"ש ועיין מענין עקודים בת"א פי' נח בד"ה הו
 עם אחד ועיין בסידור שער החתונה בד"ה ולהבין שורש ענין יוצר הרים
 בענין טורי חשוכא חגי' שבכתר והם הנק' ריעים האהובים לפי ששם הוא
 ההתכללות כו') וזהו המאריך באחד שממשיך מא"א כתר בחכמה והוא
 המשכה מן האלף דאחד שהוא א"א אל החיית חכמה ומשם נמשך ב"ק כו'
 ומאריכות באחד יבא לאהבה רבה שלמעלה מן השכל וההתבוננות (הנמשכות
 מטורי חשוכא וזהו ענין מדלג על ההרים וע' בלק"ת פי' אמור ע"פ והניף

הכהן אותם בענין כבש כבש כו') וזהו ענין שמאריכין לו ימיו כו' בחי' המשכת אהבה רבה כו' (ועיין מענין המשכת אה"ר מלמעלה בת"א פ' כי תשא בד"ה זה יתנו ופי' הב' של ואהבת כו' ע"ש ובד"ה ועשית בגדי קדש בענין אהרן באורך נראה אור כו' וסד"ה ענין חנוכה ובד"ה חכלילי עיניים מיין ועיין בד"ה במדבר סיני דרוש הראשון בענין שאו את ראש כו' לגלגלתם ובד"ה כי תצא דרוש השני בענין מאן דקטיל לחויא יהבין ל' ברתא דמלכא ובאג"ה בד"ה כתיב מה יפית ומה נעמת והמכוון שהמאריך באחד להמשיך המדות אהוי"ר הנמשכים מהשכל וההתבוננות באחד כנ"ל עי"ז מאריכין לו ימיו ומשפיעים לו מהמדות עליונות שלמעלה מהשכל והדעת כו' וכמ"ש ג"כ מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה צאינה וראינה דרוש השני ושם פ"ד בפ"י המשנה עשה רצונו כרצונך כדי שיעשה רצונך כרצונו כו' יע"ש, וב' בחי' רצון אלו יובן ממ"ש בהביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה ושם פ"ב גבי והענין דהנה ידוע כי אית רצון ואית רצון כו' ע"ש וב' בחי' רצון אלו זהו ענין המאריך באחד כו' וענין מאריכין לו כו' והבן והיינו שעל ידי שמאריך באחד ממשך מזה ואהבת לשון אבה הרצון הנולד מהשכל והוא בחי' תפארת דאימא שנעשה כתר לז"א, וז"ש עשה רצונו כרצונך ועי"ז מאריכין לו ימיו הוא מה שנמשך מתפארת דא"א שהאיר בכתר דז"א והוא ענין כדי שיעשה רצונך כרצונו ועיין בת"א בד"ה ויקהל משה דקס"ו ע"ב וע"ג שבחי' זו זהו ענין הנשמה יתירה הנמשך לאדם בשבת וזהו ענין שבת שבתו הם התחברות ב' רצונו' הנ"ל, ועיין בסידור בד"ה נשמת כל חי ושם שזהו ענין נשמה יתירה ויש לפרש לשון ע"ד ויתרון ארץ בכל היא ופי' בזח"א פ' חיי דקנ"ג א' דהא מתמן נפקין רוחין ונשמתין כו' ע"ש).

ה) והטעם לכל זה באמת לפי שהקדים ואמר ישראל כי ישראל עלה במחשבה משא"כ העולם נברא ע"י הדיבור בעשרה מאמרות נבה"ע ושורש הדבר הוא מחכמה (כמ"ש בת"א פ' בשלח בד"ה וה' הולך לפניו יום יעו"ש) אבל פי' עלה במחשבה היינו למעלה מהשכל דוגמת שתוק כך עלה במחשבה כמ"ש בלק"ת בד"ה אם בחקתי דרוש הראשון ע"פ יונתי בחגוי הסלע פ"ב ומפני ששורש הנשמה עלה במחשבה בחי' א"א שלמעלה מהשכל ע"כ יוכל לבא לבחי' מאריכין לו ימיו דהיינו אה"ר שלמעלה מהשכל ע"כ יוכל לבא לבחי' מאריכין לו ימיו וכה"ג נתבאר בת"א סד"ה ואלה המשפטים בענין כי תקנה עבד עברי שלפי שהוא בחי' עברי בעבר הנהר היוצר מעדן ישבו אבותיכם ע"כ יוכל להמשיך בו משרשו שבא לבחי' דעת כו' יעו"ש. וזהו שמע ישראל הוי' אלקינו היינו בחי' ישראל העליון כמו שעלה במחשבה ושם הוי' אלקים בבחי' ביטול במציאות כמ"ש בד"ה יונתי בחגוי הסלע פ"ב ולכן עי"ז יוכל להיות המאריך באחד להמשיך יחודו ואחדותו ית' בתחנותים כמ"ש בד"ה וארא אל אברהם דצ"ב סע"א, בסידור סד"ה איתא בספרי ועי"ז מאריכין לו ימיו וכנ"ל ססע"י ד' בהג"ה והיינו בחי' רעותא דליבא שלמעלה מן השכל שהוא פנימי הלב והשכל הוא

הממשיך חיצוניות הלב גילוי המדות בלב אהויר (ור"ל שהאהויר שהאדם מוליד ע"י השכל וההתבוננות ע"ד נודע בשערים בעלה כל חד לפוש"ד כמ"ש בד"ה במדבר סיני הראשון ובד"ה זה יתנו ונק' רצון התחתון הנה הוא כלי לבחי' רצון העליון דהיינו האהבה רבה שלמעלה מהשכל כמש"ל וכשנמשך האהיר נק' מאריכין לו ימיו ויובן ע"ד שנת' בת"א פ' בראשית סד"ה להבין ענין הברכות דף י"ב סע"ג וע"ד שפנימיות הלב נק' יום ליום יביע אומר שהוא בחי' יום ואין בה חושך כלל משא"כ חיצוניות הלב היא מדת לילה וחושך שיש בו העלם והסתר כו' וע"ז התפלל דוד יחד לבבינו כו' ע"ש ולפמשי"כ י"ל דחיצוניות הלב, היינו המדות שע"פ השכל יש בה חושך ואור לילה ויום כנ"ל סעיף א' השפלות והשמחה כו' אבל פנימיות הלב נק' הכל יום ולכן זהו ענין מאריכין לו ימיו יום שכולו ארוך ואין שייך שם חושך והסתר כו') וזהו ככל לבבך ב' בחי' בהלב חיצוניות ופנימיות (ע' באגה"ק סי' ד' ד"ה אלא בצדקה).

לא* ידון רוחי כו' והיו ימיו אך ע"י אם ישים אליו לבו בק"ש ע"י כבי' רוחו ונשמתו אליו יאסוף המשכת ממכ"ע וסוכ"ע לכן ממילא ע"ז מאריכין לו ימיו ושנותיו וע' גמרא יומא דע"ח א' בענין ושנות חיים יוסיפו לך כו' בענין ושנותיו עמש"ל ובזח"א קס"ד אדה"ר נתן לדוד ע' שנה וכן אברהם יעקב ויוסף ואעפ"כ חי ע' שנה ועמ"ש במק"מ ע' דאדה"ר לצורך בנינה והאבות נתנו לה לצורך הזיווג וי"ל ע' דאדה"ר מחיצוניות חו"ב לצורך חיות העולמות וע' דהאבות להמשיך הזיווג שהוא מפנימי' או"א ולכן נק' שנות חיים כי הם תוספת אור מרובה על העיקר והיינו המשכה מבחי' שנים קדמוניות גם י"ל ע"ד ע' זעירא וע' רברבא כו' וזהו ע' דשמע ע' רברבא כו' הרמ"ז שם ב' בחיים הם מבחי' החסדים וע"י המילה נמשכים אורות וע"י הפריעה עוד ח' כו' וע' בה"ז ר"פ בראשית ד"ב ע"א בענין לצורך בנינה ולצורך הזיווג כו' ועמ"ש ע"פ כי עין בעין יראו בפי' עין הא' ימי שנותינו בהם ע' שנה ע"י הראי' ביטול היש לאין כו' בענין המאריך באחד הב' ענין זה אף כמו בקי"ס, וא"כ זהו ג"כ אריכות השנים ב' בחי' ע' כו' וע' זח"ג שלח קנח"ב בענין היש בה עץ אם אין ואי תחבין דאיכא דא יתיר ומשניא כו' תנודעו בהאי סע"ג קא אתיין ועד"ז יובן ענין ושנות חיים כו'.

וענין ושנותיו הוא להיות כי היום שאינו כלול מערב ובקר אינו יום וכן השנה אמנם בימים עליונים שברצון הגם שאינן בבחי' התחלקות ולילה כיום יאיר וכחשיכה כאורה כמו קודם ויבדל אלקים בין האור כו' עכ"ז נקראים בשם מדות אך שהם ארוכים מאד כידוע וגם שם יש בחי' חו"ג ואמנם גם הגבורות ארוכים כמו אורך היום (צ"ל דגבורה שבז"א נק' וחד צציר רק החסד נקרא חד אריך כמ"ש בת"א פ' וירא סד"ה פתח אליהו

שהגבורה מקצר ההשפעה להיות בצמצום כו' ע"ש אבל שם במדות שלמעלה מהשכל שהם ימים עליונים אשר לילה כיום יאיר א"כ גם הגבורה אינו כלל בבחי' חד קציר וזהו יום שכולו ארוך כו') וזהו שמאריכין לו ימיו ושנותיו כו' ובוה יובן ענין ויחד לבכינו לאהבה שיכוונו ויתאחדו האהבה שממטה למעלה עם האהבה שלמעלה למטה היינו כמו שהאהבה העליונה היא מבחי' אורך ימים כמ"כ יהי' האהבה בבני' למעלה מן השכל והטעם והיינו ענין בכל מאדך וכענין יחל לבבי שיראתך דפרש"י שהוא הכנת הלב שיהי' מוכן לקבל היראה עליונה כו'.

בד"ה ואתה תצוה דתקס"ב פי' יום רצוא ולילה שוב גם גדלות וקטנות ושנותי פי' עולם שנה נפש ושם פי' שלמעלה בחי' הרצוא והשוב יחד וא"כ זהו ענין שהאור והחשך שמשו יחד וע' בענין עש"ן בד"ה באו חשבון בענין ונחשב חשבוננו ש"ע ע' כמא"א ע' י"ב מענין עולם שי"ן שש"ב שונה גימט' ספירה וסעיף י"ב שנות חיים נק' המוחין והוא מהפע"ח שער הציצית פ"ה גו"ן סכ"ג מענין נפש, והנה שנה מקבל מבחי' נפש אבל ע"י שמאריך באחד בחי' אם ישים אליו לבו רוחו ונשמו אליו יאסוף א"כ ממשיך בהשנה בחינה עליונה יותר מבחי' נפש לכן מאריכין לו ימיו ושנותיו שיהי' שנות חיים והעלאה זו זהו ע"ד והר סיני עשן כו'.

קיצור. ענין יום אחד היום כלול מערב ובקר ענוה ושמחה קטנות וגדלות (ק) ענין ויבדל בין האור ובין החושך ואיך היו מקודם מדות שברצון לית שמאלא או רו"ש יחד.

(ג) והיינו ע"י המאריך באחד ביטול ו"ק בחי' מקום וכמו ארון אינו מן המדה ולמעלה ביטול ו"ק רוחניים לך ה' הגדולה ורק כי תרכב על סוסך וי"ו תיבין בשמע וכן בבשכמל"ו.

(ד) והיינו שרש ו"ק מהחכמה משא"כ למעלה מהחכ' עקודים בכלי אחד וע"י שמאריך באחד ובא לידי ואהבת עשה רצונו כרצונך עי"ז יעשה רצונך כרצונו, וזהו מאריכין לו ימיו שיהי' הלילה כיום שגם בהשוב יאיר הביטול כמו הרצוא.

(ה) וזהו שמע ישראל, עלה במחשבה כתר עקודים בעה"נ כו' ה' אלקינו, לכן יוכל להמשיך הביטול ו"ק משא"כ מבחי' הדיבור כו' ועי"ז מאריכין לו ימיו ויחד לבכינו שבחיצוני' הלב יאיר פנימיות הלב.

וענין ושנותיו עש"ן והמשלום ביצורם ומחשבים חשבוננו של עולם לאכפייא קט"א וג"כ ע"ד והר סיני עשן כו'.

עמ"ש מענין מוחין דגדלות בדרוש השייך לתיבת נח שהי' ע"ד וגר זאב עם כבש מחמת מוחין דגדלות שמזה נמשך הסבלנות גם בדבר

שנגד רצונו לגמרי והוא מחמת רוחב הכלי ולכן לא ירעו ולא ישחיתו כו' ע"י כי מלאה הארץ דיעה כו' והנה ענין המאריך באחד י"ל שזהו ע"ד מוחין דגדלות וכענין תיבת נח פנימי' בינה ואפ"ל שעייז ממשיך כמ"כ מוחין דגדלות בז"א ומזה נמשך כמו ענין קוב"ה מצלי יה"ר מלפני שיכבשו רחמי את כעסי כו' דהיינו כמש"ל שע"י מוחין דגדלות נמשך ביטול הכעס לגמרי ולכן מזה נמשך בחי' מאריכין לו ימיו ושנותיו ועיין ביומא פרק בא לי ע"פ כי אורך ימים ושנות חיים יוסיפו לך שארז"ל וכי יש שנים של חיים ושנים, אלא אלו שנותיו של אדם המתהפכות עליו מרעה לטובה ועמ"ש במהרש"א מכתב ולשון חיים נופל דבדר שהוא במילואיו הביא ממ"ש בגמרא בב"ק כפרק מרובה אחויה לקרן ור"ל במילואיו ע"ד להחיות בהם נפש כל חי שזהו יותר מבחי' בני"ר וחסרונן וכמ"ש במ"א שבעני נאמר רק די מחסורו אשר יחסר לו שלא יהי' במחסר כל אבל יש להחיות נפש כל חי יותר מכדי חסרונן וע"ד מ"ש במדרש פ' נח פל"ג ופ' אמור פכ"ז ע"פ צדקתך כהררי אל או דאת יהיב את יהיב בשפע יעו"ש שהשמעה בשפע רב ועצום, וזהו ששיבח מדת צדקה של הקב"ה הנק' צדקתך שאינו כמו הצדקה של ב"ו שאינו רק כדי מחסורו של עני לבד אבל צדקתך הוא כהררי אל בשופע רב וזהו החסד שע"י הצדקה שאדם עושה רק די מחסורו של עני מעורר למעלה צדקתך כהררי אל.

מצאתי* דרוש מרבינו ז"ל פורים תקס"ג ע"פ עבדו את ה' בשמחה בואו לפניו ברננה. להבין ההפרש בין שמחה לרנה הנה בזח"א ויחי דרכ"ט סע"ב אותא שמחה בצפרא ורננא ברמשא (כמ"ש מזה בת"א פ' מקץ בד"ה רני ושמחי כנ"ל סע"י א') כי רנה הוא בחי' גבורות ואו"ח ושמחה הוא בחי' חסד והמשכה. ויש להבין דהרי כתיב ולבקר רנה תלים ס"י למ"ד. וכן כתיב ברוך יחד כל כוכבי בקר. ע' זח"ג ויקרא דכ"ב ע"ב (הג"ה וע' במד"ר פ' אמור פ"ל אז ירננו כל עצי יער ובמדרש תלים ע"פ לכו נרננה לפני ה' תלים צ"ה). והנה שמחה הוא חדוה ורננה הוא נגון שיש בו ג"כ מרירות ממרה שחורה (הג"ה והיינו שמעורב וממוזג מרירות וחדוה. עכ"ה). וצריך להבין שבשעת השמחה מנגנים ניגון של מ"ש וגבורות שממנו דוקא מתענגים ושמחים בשעת השמחה. והענין הוא שקבלת תענוג הוא דוקא מדבר ההפכי ממנו וכמ"ש בת"א ר"פ תולדות ע"פ אלה תולדות יצחק בפי את בנך כו' אשר אהבת את יצחק. כי ידוע הטבע לאהוב ההיפך כדכתיב מים

מצאתי: נדפס ביהל אור קאפ' ק. ד. נמצא ג"כ בבוך מס' 1037, ושם על עמוד א' רשום בנכותיק אדמו"ר מהר"ש: בד"ה עבדו דף שפד יש דרוש פורים תקס"ג.

קרים על נפש עיפה (הג"ה וכן כצנת שלג ביום קציר ע' זח"ג ר"פ שלח דקנ"ז ע"א ובפירושו הרמ"ז שם המשכה מבחי' לבושיה כתלג חיור להכניע חמימות הקציר כו' עכ"ה) וכמ"כ להיפך מי שקר לו מאד רוצה למים חמים. ולכן אברהם שמדתו המשכה מלמעלמ"ט אוהב ג"כ ההיפוך בחי' יצחק מלמעלמ"ע (הג"ה וזהו אעשה לו עזר כנגדו הנוק' בחי' מקבל שהיא מלמטה למעלהש' אישך תשוקתך הרי היא כנגדו מבחי' דבר המשפיע והיפך לו כו' ומזה דוקא הוא התענוג עכ"ה). והטעם לכ"ז הוא כי תענוג תמידי אינו תענוג. לכן עיקר קבלת התענוג הוא מן ההפכי לו שזהו דבר חדש אצלו ולכן מקבל מזה תענוג. משא"כ כשהדבר שזהו לו אינו מקבל דבר חדש כו', ועיקר הטעם בזה הוא כי הנה העונג שבנפש נמשך ונתלבש בכמה ענינים פרטים כמו לחסדים ולגבורות דקרירות וחמימות כו' והעונג אשר כבר נמשך הובדל מעצם כח התענוג שבנפש. שהוא הגבה למעלה מפרטי התענוג. וזהו ענין תענוג תמידי כיון שאינו תענוג חדש א"כ הוא ענין תענוג שכבר ירד ונמשך מהנפש באותו הדבר שמתענג בו כמו העשיר בעשרו כו'. אמנם תענוג חדש כמו העני' כשמתעשר הרי זה העונג להיותו חדש עדיין אחוז וקשור במקור התענוג ולא הובדל ממנו כתענוג התמידי א"כ יש בו עדיין מהארת עצם התענוג כו' כיון שזה התענוג נמשך עתה ממקור התענוג כו' (הג"ה). וזהו מעלת ומעין מבית ה' יצא על מעלת ונהר יוצא מעדן כו'. כי נהר בינה השגה. אבל מעיין הוא מים חיים בחי' והחכ' מאין תמצא וכמו בהשכלת שכל חדש יש בו תענוג גדול לפי שעכשיו נמשך מכח השכל ששם עצם כח התענוג בחי' טלא בדולחא שבמו"ס. וזהו ענין מים חיים. משא"כ כשכבר נמשך מהחכמה בהבינה בהשגה וכמו בשכל שנתיישן אצלו אין בו תענוג כ"כ מערך שיש תענוג בהתחדשות השכל עכ"ה). וזהו שהתענוג הוא מדבר ההפכי דוקא שאזי הוא תענוג חדש ולכך מנגנים בעת השמחה ניגונים של מ"ש דוקא היינו משום שעיקר התענוג מן ההפכי דוקא. ועד"ז יובן מה שיש אנשים שמתענגים דוקא מניגונים של חדוה ושמחה ויש מניגונים של מ"ש ויגון ומרירות כמו בישמעאל ניגונם הוא של מרה שחורה ומזה מתענגים ובאדום הוא להיפך ניגונם של חדוה. הטעם הוא לפי שישמעאל יצא מאברהם שאברהם היה חסד דקדושה. ומפסולת יצא ישמעאל חסד דקליפה. ומבואר לעיל בענין אברהם אשר אהבת את יצחק לפי שהוא ההיפך וכמ"כ בישמעאל להיותו חסד דקליפה גדולה והתפשטות א"כ העונג של חסד וחדוה הוא תענוג תמידי לו ואינו עונג כנ"ל. משא"כ ניגונים של מ"ש יגון ומרירות העונג בהם חדש אצלם מאד יערב לנפשם ויקבלו תוספת חיזוק על ידם. ובאדום הוא להיפוך להיות כי רישי' דעשו בעטפוי דיצחק מבחי' הגבורות, א"כ העונג אשר כבר נשפץ בכחי' הגבורות דמרירות הוא עונג תמידי ולכך לא יקבלו עונג ושמחת הנפש כ"א מניגונים של חדוה דוקא (הג"ה ומזה יש להעיר לענין בנוי דאברהם בגלותא דאדום ובנוי דיצחק בגלותא דישמעאל. הטעם כי ע"י ברור ההיפך ממדרגתו. ע"ז דוקא יומשך הענג עליון. ולכן בחי' בנוי דאברהם שמבחי' חסד צריכים לברר הגבורות

כו' שמבחי' פני שור כו' ומזה יהי' תענוג חדש הנמשך ממקור התענוגים וכן להיפך בבנוי דיצחק עכ"ה).

וזהו ההפרש בין רנה לשמחה. דרנה הוא הניגון שבבחי' מרירות בעליות העולמות מלמטה למעלה שיש בזה מרירות מפני החשך שהי' להם מקודם ועתה רואים אור גדול. והגם כי ישמחו בעליות שלהם שמחה שיש בה מרירות הוא מפני שהיו רחוקים תחלה כו' וע"ד ולבקר רנה מפני שבערב יליו בכי לכך מיד כשעלה מבחי' זו אזי תהי' הרנה. (הג"ה וכענין מ"ש בת"א פ' וישלח סד"ה ויקח מן הבא בידו מנחה. בפ"י ויבכו. כמו שני אחים שלא ראו זה את זה זמן רב מאז הי' שבה"כ, ע"כ שמחה זו יש בה בכיה וכענין מים תחתונים בוכים כו' משא"כ שמחה.. שאינה מן המרירות שבתחלה לא שייך בה בכיה עכ"ה) ע"כ עונג זה של גבורות הוא ונקרא עריבות ולא מתיקות והיינו שיר הלויים על הקרבן בנעימת קול לבסומי קלא כו' וזהו רננא ברמשא בעליית המנחה דיצחק תמיד של בין הערבים (הג"ה ולכן במל' שיש בה ג"כ בחי' ויתעצב כו' שייך הרנה ניגון של מרירות שאף כשנפטר מהעוצב של יניקת החיצונים הוא ע"ד בערב יליו בכי ולבקר רנה כנ"ל עכ"ה) וזהו פ"י ולבקר רנה בפסוד"ז דוגמת שיר הלויים שעלה מהחשך דלילה כו'. וק"ש ותפלה הוא עבדו את ה' בשמחה דוקא. אך בואו לפני ברננה תחלת הביאה לפני שיצא מן החשך לאור להיות כי בא מן היפוך להיפוך הוא הנק' רננה ואחשכ בשמחה ועונג שבחסדים הנק' מתיקות (הג"ה לפ"ז הרינה העלאת מ"ן דיצחק והשמחה המשכת מ"ד כו' ע"ד אברהם הוליד את יצחק כמ"ש בת"א סד"ה אלה תולדות יצחק. ולפי' הרמ"ז דלעיל סעי' ב' עבדו את ה' בשמחב זהו שמחה של מצוה בתפילין וציצית שקודם התפלה שהיא מלמטה למעלה זהו בואו לפני ברננה כו' עכ"ה).

קיצור. שמחה חסד ורננה גבורה. וכן ניגון של חדוה וניגון של מרירות. ובשעת חדוה מנגנים ניגון של מרירות. כי התענוג מההיפך כמים קרים על נפש עיפה. אבל תענוג תמידי אינו תענוג. כי תענוג חדש זהו המשכה חדשה ממקור התענוגים לכן מי שמדתו חסד מתענג דוקא מניגון של מרירות וזהו ההפרש בין רנה לשמחה. ולכן מפני שבערב יליו בכי אזי ולבקר רינה. ויבכו כו'. וזהו עבדו את ה' בשמחה. אך בואו לפני תחלת העלי' הוא ברננה פסוד"ז. ובהג"ה תענוג חדש והחכמה מאין וגבוה מבחי' ונהר יוצא. בנוי דאברהם בגלותא דאדום. עזר כנגדו. עבדו את ה' בשמחה של מצוה טלית ותפילין. ואח"כ התפלה בואו לפני ברננה.

דרוש אדמו"ר ז"ל בחורף תקס"ג. מכתב מ"ח ז"ל

להבין* ענין ברכת חתנים כי הנה יש להבין למה נקרא בגמרא פ"ק דכתובות דף ז' ע"ב, בשם ברכת חתנים הלא בזהר מבואר דעיקר השבע ברכות הן לכלה דוקא (הג"ה כמ"ש בזח"ב פ' תרומה דקס"ט סע"א וכד סלקא בשבע ברכאן כדון אקרי כלה, ועל דא אסיר לשמשא בה עד דאתכלילת באינון שבע ברכאן. כגוונא עילאה אינון שבע ברכאן ירתא כלה (כצ"ל ולא כמ"ש כלא באלף וכ"ה בד"ג) מרוחא עילאה, והיינו שהמ' מתברכת מ"ק דז"א וממקורם שהוא הבינה. א"כ ממילא מובן דעיקר השבע ברכות שייך להכלה, כי החתן הוא תפארת דז"א והרי ממנו נמשכים הששה ברכות, וכיון שעיקר השבע ברכות הם בשביל הכלה איך נקראים בברייתא פ"ק דכתובות שם בשם ברכת חתנים, וע' בזח"ג פ' שמיני דל"ח ע"ב ע"פ ויקח אהרן את אלישבע בת עמינדב ושם ההפרש בין אלישבע ובין בת שבע וע"ש בפ"י הרמ"ז ושניהם מקבלים הו' בחי', וע"כ נקראים שבע אך אלישבע זהו כשמקושרת בהחסדים הנק' אל כו' עכ"פ מזה ג"כ מובן שהשבעה ברכות הם להכלה כנ"ל ויש להעיר מזה ג"כ לענין המשנה בשחר מברך שתים לפניה ואחת לאחריה ובערב מברך שתים לפניה ושתים לאחריה ע"ש הפסוק שבע ביום הללתיך דהיינו להמשיך שבע ברכות להמ' הנק' כלה ואף שלמטה א"צ השבע ברכות רק בעת החתונה הנה למעלה י"ל שייך כן גם בכל יום כעין מ"ש בת"א בד"ה ואתה תצוה את בני גבי והנה כמו ענין השושבינים עד"מ שאין זה אלא בשעת החתונה כו' כך הנה שושבינות של אהרן כו' ע"ש והרי אהרן היה מדליק ומטיב את הנרות בכל יום, ובהביאור שם נתבאר שכמו שהחתונה זהו דבר חדש, ולכן צריך שושבינים, כמ"כ יש למעלה בכל יום התחדשות העלאות רפ"ח ניצוצים המתחדשים בכל יום לעלות מבי"ע לאצילות. ולע"ד אפ"ל משום שארז"ל ע"פ אשר אנכי מצוך היום בכל יום יהיו בעיניך כחדשים, שהרי מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, ע"כ ה"ל כמו יחוד חדש, ולכן נק' כנס"י בתולה כמ"ש אז תשמח בתולה במחול דהיינו כמו הבתולה כשנשאת הוא אצלה יחוד חדש, כך הוא בכנס"י ענין בכל יום יהי' בעיניך כחדשים ועמ"ש מזה בלק"ת פ' דברים בד"ה ציון במשפט תפדה, וכיון שכן צריכה הכלה להתברך בכל יום שבע ברכות, עכ"ה). וגם יש להבין לשון הגמרא ברכת חתנים לשון רבים הל"ל ברכת חתן (הג"ה ועמ"ש בד"ה ונערים ממשתה נגינתם שם נתבאר מענין קול מצהלות חתנים מחופתן ועין מזה בלק"ת פ' צו בד"ה והיה אור הלבנה ושם פ"א ובלק"ת ד"ה שיר השירים בענין ב' בחי' חתן וסד"ה להבין מ"ש ביום השמע"צ תהיה לכם. עכ"ה). אך הענין הוא דבאמת עיקר הברכה הוא בשביל הכלה כמ"ש בזהר מברכין לה בשבע ברכות, (הג"ה וגם לכן המ' נקראת ברכה כמ"ש בפרדס ערך ברכה וערך ברכה ובמא"א אור ב' סל"ה ובזח"ב

תרומה קס"ב א' איהו ברוך ואיהי ברכה עכ"ה) וגם כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כו' ומ"מ הברכות נקרא ע"ש החתן דוקא (הג"ה י"ל משום דהזכר נק' ברוך שממנו נובע הברכות להכלה הנק' ברכה וכמ"ש עוד בזהר תרומה דף קל"ה ע"ב בענין ברוך ד' המבורך דא אפיקו דברכאן ממקורא דחיי כו' ובגין דאיהו מקורא ברזא דאת קיימא קרינו ליה המבורך וע"ד במק"מ, וזהו ענין יברכך ד' מציון שמבחי' ציון שהוא יסוד ז"א נמשך הברכה למ' הנק' כלה ולכן משם יברכך ועיין מזה בזהר פ' ויקרא דייג ע"א, וע"כ נק' הברכות ע"ש החתן ברכת חתנים אע"פ שעיקר הברכות הם בשביל הכלה, עוי"ל ע"ד ע"י הכלה מתברך החתן מאימא עילאה ע' במאמ' אות א' סעיף ג' דלכן בגלות הצדיק אבד מלקבל ברכאן עילאין גם כמ"ש ע"פ נשמת כל חי תברך את שמך שזהו הברכה מלמעלה למטה משא"כ ענין אל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניך זהו כענין העלאה מלמטה למעלה ועד"ז ברכת חתנים לפי שהוא מלמעלה למטה נק' ע"ש החתן, עכ"ה).

קיצור, למה נק' ברכות חתנים הלא עיקר השבע ברכות הם כשביל הכלה כמארז"ל כלה בלא ברכה, אך אף שכן הוא מ"מ נק' הברכות ע"ש החתן. (ובהג"ה מה שכתב שהשבע ברכות הוא להכלה, כי הו' ברכות הם ו"ק ובינה, שמהם מתברכת המל' וזהו ענין אלישבע ובת שבע, וזהו ג"כ ענין בשחר מברך כו' ע"ש שבע ביום הללתיך ומה ששייך זה בכל יום ע"ד בכל יום יהי' בעיניך כחדשים, וגם כמ"ש לקמן דקרבו העולה הוא ג"כ בחי' זו כמו ברכת חתנים ולפי שתפלות כנגד תמידיו תקנום ע"כ צ"ל ז' ברכות בכל יום וברכת השכיבונו זה ברכה הו' להיות וישכב עמה בלילה הוא וישכב י"ש כ"ב ע' זהר ויצא קנ"ו ב', ומה שנקראו ע"ש החתן י"ל ע"ד איהו ברוך ואיהי ברכה, וענין המבורך וענין יברכך ד' מציון. עוד יש להעיר זה שעיקר הברכות היא להכלה כי המ' להיות יורדת בבי"ע צריכה ברכה משא"כ החתן שאינו יורד בבי"ע וכענין שנתבאר שמטבע קצר פותח בברוך וא"צ חותם בברוך ומטבע ארוך צ"ל פותח בברוך וגם חותם בברוך בת"א פ' בראשית בד"ה להבין ענין הברכות, עכ"ה). וגם להבין ענין ברכת חתנים לשון רבים.

(ב) וכדי להבין הטעם יש להקדים ענין אחד הדומה לזה והוא אשר מצינו במצות הקרבנות שציוה הקב"ה להקריב הבהמה ע"ג המזבח ואש של מעלה היה יורד ואוכלה כו' ויש להבין ענין מצוה זו, הנה בהיות ידוע דשם ב"ן שלפני האצילות בגימטריא בהמה, נקרא בהמה רבה, וביאור הדבר הוא להיות כי הרוח הבהמה היא היורדת למטה (הג"ה עמ"ש מזה בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש הראשון ספ"א ובד"ה והיה ביום ההוא יתקע בשופר גדול ושם ספ"ד עכ"ה) הפך טבע רוח האדם שהוא עולה, כמ"כ עד"מ בחינת התפשטות והמשכה האלקית מגבוה לנמוך להחיות רוח שפלים מאין ליש נקרא בשם רוח הבהמה עליונה היורדת כו' (הגה דהיינו שם ב"ן בגימטריא בהמה, ע' בת"א פ' משפטים בהביאור ע"פ ותחת רגליו כמעשה, מענין

אותיות דשם ב"ן, וע' במא"א אות ה' סעיף א' שבחי' מ' דאצי' שירדה לבריאה וכן אפילו מ' דא"ק שהקטינה אורה להתלבש באצילות נקראו ה' זעירא, ע"ד ה' קטנה רחל, וא"כ אותיות דשם ב"ן גימטריא בהמה לגבי אותיות דשם מ"ה בחי' אדם זהו כענין אתוון זעירין לגבי אתון בינונין ולגבי אתוון רברבן וע' עוד בענין מילוי ההין שזהו שם ב"ן בת"א פ' חיי סד"ה יגלה לן טעמיה כו' כפילא וקליטא עכ"ה) מאחר שבאמת אין ערוך כלל לנברא עם הכורא כי הנברא הוא בעל גבול ומחודש, והבורא הוא בלתי בעל גבול אין לו תחלה ואין לו תכלה, וכאשר יומשך התהוות הבע"ג מבלתי בעל גבול הוא תכלית הירידה שאין כמוה, (הג"ה ור"ל שגם בחי' זו האלקית המתלבשת להחיות הנבראים בבחי' ממכ"ע הוא ירידה שאין כמוה ועמ"ש בלק"ת פ' ראה בד"ה אחרי הוי' אלקיכם תלכו שלכן נקרא הבריאה מאין ליש, שההארה המהוה היש היא בחי' אין וכלא חשיבא, וזה היה שאלת בניי היש הוי' בקרבנו ר"ל עצמיות האצילות ז"א דאצילות אם אין שמאיר רק בחי' ש' ב"ן הנק' רוח הבהמה עכ"ה) ואפילו נבראים היותר עליונים כמו נשמות ומלאכים שבג"ע העליון שנהנין מזיו השכינה, ירידה גדולה היא לאותו הזיו אלקי שיתצמצם כ"כ להיות מקור וחיות להשגות בעלי גבול ותכלית שבג"ע העליון מאחר שאין ערוך כלל ביניהם (הג"ה והוא ענין מ' דאצילות שנעשית עתיק לבריאה שהיא מקור לג"ע העליון, והיינו ע"י שבוקעת המסך שבין אצילות לבריאה עיין בלק"ת בשה"ש סד"ה ששים המה מלכות דרוש הראשון עכ"ה). ע"כ נקרא זיו זה האלקי היורד כ"כ להיות נהנין ממנו נשמות בע"ג עד שיוכלו להשיגו בהשגותיהם המצומצם כו' בשם בהמה כרוח הבהמה שטבעו לירד, כמו שאין ערוך בין החי למדבר שהרי לא יתפעל האדם משחיטת החי כן אריה דאכיל קרבנין כו' והיינו כמו עד"מ באדם התחתון מה שיש בו בטבעו לירד ולהתגלות בדיבור הוא שפלות ירידה מן עצמותו וכל שירבה בו הדעת ימנע מלהתגלות ולירד (הג"ה וכמו זמרו הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים, וכך הוא ענין המ' כשהיא באצילות נקראת זנב לאריות שהם ע"ס דאצילות וכשירדת לבריאה אע"פ שהיא שם ראש ולא זנב נקראת ראש לשועלים, ועיין בפרדס שער מיעוט הירח רפ"ב א"ל חמינא דרעותא דילך למהוי רישא לשועלים זיל ואזעיר גרמך דהא אע"ג דתהוי רישא דילהון אזעירו אית לך מכמה דהוית עכ"ל וע"ש שזהו ענין קרבן עולה ויורד, ועיין בוח"ג ואתחנן דרס"ט ע"א בענין יהושע ג"כ ב' בחי' אלו ת"ח כל זמן דהוי יהושע לגבי דמשה כו' עכ"ה), אך התינוק מפני קוצר דעתו לא יוכל לעצור רוחו ויגלה מיד כל מחשבותיו כו' עד"ז יובן למעלה שבחי' מוחין דקטנות דמל' דאצילות הוא בחי' ב"ן הוא היורד למטה מטה להוות מאין ליש בע"ג ולהיות נהנין מזיו ואמנם בחי' מוחין דגדלות כמו שם מ"ה שהוא רוח האדם כו' וכ"ש שם ע"ב לא היה יורד כ"כ ולא היה מציאת הנבראים בע"ג יש מאין כו' (הג"ה ועיין בוח"ב פ' בשלח ד"ג ע"ב גבי פלוגתא מיא אגלידו ופלוגתא אשתקעו ובכה"ז שם האריך בזה דהיינו בחי' ז"א ונוק' שבחי' ז"א דבוק במקורו כדיבוק העלול

בעילתו כו' ונוק' יורדת להיות מקור לבי"ע ואולי זהו ענין נשים דעתן קלות. גם זהו מ"ש במק"מ פ' פנחס דף רמ"ב שז"א הוא תמיד בהיכלות דאור"א וכשצ"ל יחוד ז"נ נק' ע"כ יעזוב איש את אביו ואת אמו, וע"כ נק' חתן חות דרגא ולכן צריך לשמח את החתן וכמ"ש מזה בסידור בדרושי חתונה בד"ה שמח תשמח רעים האהובים ובלק"ת בד"ה וכל בניך למודי ספ"ב עכ"ה) ועד"ז מהמאציל לנאצלים ג"כ הוא ירידה גדולה ועצומה כמ"ש במ"א על כן תקרא ההמשכה והירידה מן המאציל בשם בהמה ג"כ (הג"ה ובוה יובן מ"ש בלק"ת בד"ה ויאכילך את המן שכל הפרצופים ינקו מתחלה מבחינת דדי בהמה עכ"ה) רק להיות כי בבחי' המאציל הוא בבחינת א"ס ממש לכך תקרא ירידה זו בשם בהמה רבה בלי סוף כו' והוא שם ב"ן שלפני האצילות והכל ענין אחד עם שם ב"ן שבמל' דאצילות היורד ומסתתר בבי"ע כו' כנ"ל (הג"ה ואפ"ל שזהו ענין משארז"ל יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק והיינו בחי' בהמה רבה הנ"ל עיין מזה בפנ"י פ' ראה ע"פ ועשית חג שבועות מסת נדבת ירך ואפ"ל עד"ז פי' ומותר האדם מן הבהמה אין, כי בהמה היינו ש' ב"ן רוח הבהמה היורדת, והאדם ש' מ"ה רוח האדם העולה ועכ"ז ומותר האדם מן הבהמה אין. כי גם האדם שרש התהוותו מבחינת בהמה רבה והוא הנקרא אין עמ"ש בהביאור ע"פ וירא ישראל את היד הגדולה בענין כי אין מחסור ליריאו, ועמ"ש בלק"ת פ' שלח בד"ה אני בפ' ציצית דרוש השני ספ"ב בענין והם הביאו קרבנו לפני הוי', שהבהמה שרשה גבוה יותר מן האדם ולכן הקרבן מגיע לפני הוי' כלומר למעלה משם הוי' וזהו ע"ד ששם ב"ן שרשו מס"ג שלמעלה משם מ"ה שהוא בחי' אדם גימטריא מ"ה, וזה לכאורה נגד משי"כ בענין רוח הבהמה היורדת למטה, ואפ"ל דהנה בד"ה לך לך נתבאר שכח הירידה למטה נמשך ממקום עליון יותר ע"ש בענין שמתחלה נק' אב רם כו' וכן נתבאר ע"פ אל יתהלל החכם בחכמתו כו' כי אם בזאת יתהלל כו' בזאת דוקא שהיא בחי' המשכת וירידת החכמה למטה, והיינו כנ"ל שבחי' בהמה שרשה מבחי' בהמה רבה שלמעלה מבחינת אדם כו' ואפ"ל ג"כ שבחי' ש' ב"ן רוח הבהמה היורדת להיות ראש לשועלים זהו ענין בת מלך שהריחה ציקי קדרה תאמר יש לה גנאי, והגנאי הוא מה שבחי' זו נק' רוח הבהמה היורדת למטה, וע' עוד מענין בהמה בספה"מ רפ"ד זח"ב ס"פ תרומה דקע"ח סע"א ומ"ש ע"ז בלק"ת פ' ויקרא בד"ה לבאר הדברים ע"פ אדם כי יקריב ושם ספ"א ופ"ב זח"ג פ' נשא דקמ"ז ע"א פ' פנחס דרי"ג ע"א, במא"א אות בית סעיף ז', ובלק"ת פ' אמור בד"ה וספרתם לכם פ"ג ובד"ה והניף את העומר פ"א ופ"ד ועמ"ש בת"א בד"ה ואלה המשפטים בענין וזרעתי את בית ישראל זרע אדם וזרע בהמה, עכ"ה).

קיצור. וכדי להבין בענין חתן וכלה יש להקדים ענין הקרבנות, שמקריבין בהמה, ש' ב"ן שלפני האצילות נק' בהמה רבה, כי הנה רוח הבהמה ש' ב"ן היא היורדת למטה, משאי"כ רוח האדם הוא העולה, מאחר שאין ערוך כלל בין הנברא לגבי הבורא, ועד"מ באדם הדבור הוא ירידה כו'

(הג"ה וכל ענין שבת הוא ששבת מהדבור דעשרה מאמרות וזהו שאומרים בקבלת שבת בואי כלה עלייה מבחי' רוח הבהמה היורדת להיות בבחי' רוח האדם העולה וכנ"ל דענין חתן וכלה דומה למצות הקרבן, ואפ"ל לכן שבינת בהמה בשבת מדאורייתא כי אז רוח הבהמה ש' ב"ן מתעלה להתאחד עם שם מ"ה, עכ"ה) ועד"ז הירידה מהמאציל לנאצלים נק' בהמה רבה, כי אין ערוך האצילות לגבי המאציל, (ובהג"ה, ענין ש' ב"ן כמו אתון זעירין ה' זעירא מ' דא"ק וענין היש הוי' בקרבנו אם אין דוגמת ומותר האדם מן הבהמה אין, רוח הבהמה היורדת להיות ראש לשועלים משא"כ רוח האדם העולה ע"ד הוי זנב לאריות ואל תהי ראש לשועלים, פלוגתא מ"א אגלידו ופלוגתא אשתקעו, ע"כ יעזוב כו', יותר משהעגל רוצה לינק הפרה רוצה להניק, דדי בהמה, ומותר אדם כו' ענין. והם הביאו את קרבנם לפני הוי', ב"ן שרשו מס"ג, ע' בענין אבנא למשקל בה דא יוד שהסחורה יקרה יותן מהאבן הוא היוד ששוקלים בה, להעיר מענין כ"א בזאת יתהלל כו', זרע אדם וזרע בהמה, עכ"ה).

ג) וזהו ענין קרבן הבהמה ע"ג המזבח שתהיה אשר ריח ניחות, דהיינו להעלות שם ב"ן בחינת זיו השכינה שירד למטה ויוקרב למעלה מעלה לבחינת העצמות והוא ענין העלאת המל' מבי"ע לאצילות עצמו, (הג"ה ור"ל שהוא עלייה מבחי' בהמה להיות בחי' אדם וזהו עלייה עצומה וכן נתבאר בלק"ת פ' אמור סד"ה והניף את העומר בענין ספירות העומר שהוא תקון ובירור נפש הבהמית זהו תקון ועלייה בחי' שבמל' הנקרא בהמה, ועי"ז אחר כך בחג השבועות נעשית בחינת אדם שמתעלה באצילות בפנימיות המ' כו' יעו"ש, ויש להעיר לענין פ"י ארוממך אלקי המלך בת"א כד"ה ויקהל משה ובהביאור ע"פ כי אתה נרי, ועליי' בהמה רבה מ' דא"ק בעצמיות א"ק בחי' האדם הגדול, א' רבתי דאדם בד"ה ע' בסידור ד"ה קדוש אתה ונורא שמך עכ"ה) וכן עד"ז שם ב"ן שלפני האצילות הוא עולה מצמצומו בנאצלים להכלל בעצמות המאציל, והיינו אשה ריח ניחות ג' מיני עליות לג' מיני צמצומים וירידות שירדה דהיינו בי"ע (אשה העלאתה מעשייה ריח מיצירה ניחות מבריאה, מו"ח ז"ל) ועד"ז ג"כ בעליית בהמה רבה מל' דא"ק באצילות ליכלל במקורה הנה באצילות יש ג"כ בי"ע, (הג"ה ועיין מזה בלק"ת בהביאור ע"פ ועתה יגדל נא כח אד' ובהביאור ע"פ ושנתם לבניך וגם במ"א פ"י עקודים נקודים ברודים הם בי"ע דכללות וא"ק הוא אצילות, וא"כ א"ש עליית בהמה רבה בבחי' אדם היינו א"ק והוא ענין מלגאו איהו שם מ"ה דאיהו אורח אצילות וברוב המקומות פ"י שגם א"ק נקרא אדם דבריאה וע' מזה ג"כ בלק"ת פ' צו כד"ה ואכלתם אכול ובהביאור שם, והנה ב' עליות אלו דב"ן דאצי' ובהמה רבה זהו כענין ב' בחי' שבת תתאה ושבת עילאה שנתבאר בלק"ת פ' בהר כד"ה את שבתותי תשמרו, ואפ"ל זהו שורש ענין מצות שבינת בהמה בשבת, עכ"ה) וכל זה נעשה למעלה בבהמה עליונה ע"י הקרבת בהמה גשמיות למטה בדוגמא זו נתעורר

למעלה כו' (הגיה ועיין מזה בלק"ת בשה"ש בד"ה לבנתני אחותי כלה אך שם נתבאר שע"י הקרבן מתעורר בחי' והחיות נושאות את הכסא, וכאן פי' שהוא עליית ש' ב"ן עצמו שלמעלה מבחי' חיות המרכבה, ואפ"ל דהא והא איתנהו דהכתי' והיא מתהלכת בין החיות עיין בלק"ת גבי דרושי חג השבועות בד"ה וספרתם לכם, והמקובלים כ' שהקרבן הס' הייחוד וכמו שכתב בספר עה"ק ח"א פ"ו וז"ל הוראה ברורה על האצילות שהוא עצם האלקות הוא עבודת הקרבנות כי הקרבן ייחוד וקירוב הכחות אלו עם אלו עד עלותם בקנה אחד לאחדים עד התייחדם במקום יחודם המאצילן הוא אדון יחיד אשר הוא אחד בהם ובעלי העבודה קבלו כי הקרבן הוא ייחוד וקרוב הכחות והביא מאמר הזהר פ' ויקרא דף ה' ע"א קרבן מאיננו כתרין קדישין דמתקרבין כולהו כחדא ופי' הרמ"ז שם שהספירות דבחינת ב"ן בהן יש אחיזה לחיצונים וע"י קרבן מן הבהמה נדחים והספירות מתקרבים כולהו שאין עוד מבדיל ביניהם ועוד דמתקשרן הס' התעלות כו' עכ"ל הרמ"ז וכן מבואר בלק"ת פ' פנחס בהביאור ע"פ צו את בני כו' את קרבני לחמי דרוש הראשון פ"ב בענין יחוד מ"ה וב"ן שזהו ענין הקרבן דהיינו המשכת האור מקיף בהפנימי, והמקיף הוא ענין מ"ה רוח האדם העולה למעלה והפנימי הוא בן יעו"ש והיינו רוח הבהמה היורדת למטה וע"י הקרבן מתייחדים ומה שהי' אור מקיף נמשך בבחי' א"פ וזהו משיכ שעולה הבהמה להיות נכלל בבחי' אדם, ואפ"ל שזהו פי' יודע צדיק נפש בהמתו שארז"ל בגמרא פרק אע"פ על רע"ק ואשתו בת כלבא שבוע, והיינו כי יודע זהו ע"ד והאדם ידע, ומלאה הארץ דיעה את ה', ונפש בהמתו זהו ש' ב"ן, והיינו שבחי' וצדיק יסוד עולם מייחד מ"ה וב"ן, ואפ"ל לכן נקראת בת כלבא שבוע דפרש"י שם פרק אע"פ דס"ב סע"ב שכל הנכנס לביתו רעב ככלב היה יוצא שבע דהנה כלב גימטריא ב"ן וכמ"ש במא"א אות כף סעיף ה' שהוא מקביל לשם ב"ן וע' בוח"א ד"ו ע"ב גבי ושדרת לחד כלבא למיכל קרבניו וע' זח"ג דק"י ע"א ולפ"ז ענין כלבא שבוע ע"י רבוי הצדקה הי' גורם יחוד מ"ה וב"ן ושלא יתאחו הכלבים בספירות דב"ן כמשל בשם הרמ"ז וע"כ אמרו על בתו יודע צדיק נפש בהמתו וייחוד זה זהו עצמו ענין הנ"ל, והנה כמ"כ עתה בענין התפלה שהיא במקום קרבנות כמבואר בלק"ת בד"ה כי תצא דרוש הראשון פ"א וז"ל ומשחרב בהמ"ק תקנו אנשי כנה"ג התפלה שיקריב כל אחד נפשו הבהמית להעלותה ולקשרה בשרשה כו' וכ"ה בד"ה את קרבני לחמי הנ"ל רפ"ג ובד"ה לבנתני אחותי הנ"ל ועיין בד"ה זאת חנוכת המזבח פ"ב ושם נתבאר ענין נה"ב שבאדם שהיא נפש השכלית שרשה מבחי' אדם שבחיות שבמרכבה כי בכל חיה יש ארבעה פנים ויש בכל אחת מארבע חיות דמות אדם, א"כ מזה יובן יותר ענין עליית רוח הבהמה היורדת למטה ליכלל ולהיות בבחי' אדם, דלכאורה אין זה מובן, ולפי הנ"ל אתי שפיר דהא גם בהיותה רוח הבהמה יש בה פני אדם, ובת"א בהביאור ע"פ ואלה המשפטים פירש שהוא הדעת שבכריאה, רק כי הדעת שבכריאה נק' בהמה לגבי הדעת דאצילות, א"כ כיון עכ"פ הוא בחי' דעת לכן מובן עליית בהמה זו ודעת זה

שבבריאה ליכלל בכחי אדם שהוא דעת דאצילות, ואפשר לבאר זה ע"ד שנתבאר בדוכתי טובא בענין כי אל דעות הוי' שיש ב' בחי' דעת הא' מלמעלה למטה דכולא קמיה כלא חשיב שלמעלה היש כו' והיינו קמיה דוקא משא"כ בבחי' מלכותו היורדת למטה משם נמשך הדעת דבריאה שלמטה היש ולמעלה הוא אין ונקרא יש מאין עיין בלק"ת פ' אחרי בדה"ה כי ביום הזה יכפר דרוש השני פ"ב ובדה"ה ביום השמע"צ שמאלו תחת לראשי פ"א ועיין בסידור בדה"ה מזמור לתודה וא"כ פי' יודע צדיק נפש בהמתו היינו שממשיך מבחי' דעת דאצילות בהדעת דבריאה ש' בן, וזהו נמשך ע"י הקרבן וכמ"כ ע"י התפלה שבמקום קרבנות וזהו הענין עליית רוח הבהמה בבחי' רוח האדם העולה והיינו ע"י שיתאמת אצלו בתפלה הענין דכולא קמיה כלא חשיב שזהו ענין המשכת דעת עליון בדעת תחתון וע' בת"א בדה"ה ויקהל משה בענין הנשמה יתירה הנמשך בשבת שהוא ג"כ קרוב לענין זה ושם פי' כי דעת הוא ג"כ ענין רצון ואית רצון ואית רצון כו' וקרובים הדברים זה לזה כמו ע"י דעת תחתון נמשך רצון התחתון הנמשך מהשכל וע"י דעת העליון דכולא קמיה כלא חשיב ממש נמשך רצון העליון ע' לק"ת ר"פ במדבר, גבי והנה ונועדתי ונודעתי הוא ענין אחד ועיין בת"א בדה"ה ואלה המשפטים בענין וזרעתי את בית ישראל זרע אדם היינו נשמות דאצילות וזרע בהמה היינו נשמות דבריאה שנמשכו משם ב"ן ומ"מ ודמות פניהם דבחי' חיות המרכבה פני שור כו' הוא ג"כ פני אדם כנ"ל ושם שמה מן המים משיתיהו מבחי' עגולים ממשיך הדעת ג"כ בבחי' בהמה וזהו ונתתי עשב בשדך לבהמתך עשב ע"ב שין כו' ואפ"ל שבשבת שהוא עליית ב"ע לאצ"י מתעלים ג"כ הנשמות שמבחי' בהמה ליכלל בבחי' אדם וזהו ענין הנשמה יתירה דשבת אך מי שטרח בע"ש בתפלה בכל יום ע' בדה"ה והיה מדי חדש בחדשו, והנה נשמות דאצ"י יש להם ג"כ עליי' ונשמה יתירה ע"ד עליות בהמה רבה ב"ע דאצילות כנ"ל ועיין בדה"ה ואכלתם אכול שכל הנשמות דעכשו נקראו בהמה לגבי הנשמות החדשות שיתגלו לע"ל, ועיין מענין הנשמות החדשות שיתגלו לע"ל בהביאור ע"פ בעצם היום הזה נמול אברהם, עכ"ה).

ע' מק"מ פ' בראשית הביא פסוק כי לכלב חי כו' ושם פי' כלב ב"ן דעשייה ולכך כלבים משחקים אליהו הנביא בא לעיר כי אליהו ב"ן דאצ"י ומשה מ"ה ולכן אף שבפנימיות ה' הביטול במשה יותר מבאליהו כי מ"ה נעלה מב"ן אך בחיצוני' בהגוף הרי אליהו עלה בסערה גם גופו מפני שבחיצוניות בהגוף ה' בו הביטול במאד מצד ששרשו משם ב"ן שענינו הביטול בחיצוניות וזהו שבזמן שאין ישראל עושין רש"מ ה' יורד דמות כלב לקבל הקרבן. ע"כ אינו קליפה ממש כ"א ב"ן דעשיי' לפי' הרח"ו במק"מ שם ולכן כשאליהו הנביא ב"ן דאצ"י בא לעיר כלבים שמחים. ופי' אחר יש שם במק"מ שהכלב הוא קליפה אלא שהקדושה נתלבשה בו לקבל הקרבן, ועמ"ש במ"א בענין שהכלבים אומרים שירה בואו נכרעה ונברכה לפני ד' עושנו, וישע"י

תלמידו של רחבי"ד הי' תמיה ע"ז איך זכו הכלבים לומר שירה כזו, ולפי הנ"ל א"ש ועמ"ש ע"פ ולכל בניי לא יחרץ כלב לשונו, והיינו כיוון הכלבים שרשם משם ב"ן שענינו הביטול בחיצוניות לכך גם בכלבים נמשך קצת ביטול בחיצוניות שיהי' לא יחרץ ושיאמרו שירה בואו ונשתחווה, ועפ"ז אפ"ל מאמרז"ל ערובין פרק כיצד משתתפין דף פ"ו נבח כך כלבא עול נבח כך גורייתא פוק.

קיצור, ע"י קרבן בהמה עולה רוח הבהמה היורדת ש' ב"ן ליכלל בכחי' אדם אצילות עליית הזיו בהעצמות, וכן עליית ש' ב"ן שלפני האצילות כי גם באצ"י יש ב"יע (הג"ה ועל"י) בהמה רבה זו בכחי' אדם היינו בכחי' אדום קדמון שנק' אצילות לגבי והחכמה מאין תמצא בריאה יש מאין, וזהו ע"ד שבת תתאה ושבת עילאה, ובמ"א נתבאר שע"י הקרבן מתעורר והחיות נושאות וי"ל דהא תליא עיין זח"ב ויקהל דקצ"ג ע"ב ע"פ קחו מאתכם תרומה, והמקובלים כ' שהקרבן הס' הייחוד, כי הקרבן גורם ג"כ שלא יתאחזו החיצונים בספירות ש' ב"ן ועי"ז נעשה ג"כ יחוד מ"ה וב"ן שהם ג"כ א"מ ואו"פ, וזהו יודע צדיק נפש בהמתו ש' ב"ן. ונק' בת כלבא שבוע שע"י הצדקה מפריד שלא יהי' יניקה לכלב המקביל לש' ב"ן, וכמ"כ ע"י התפלה, ונה"ב שבאדם שהיא נפש השכלית שרשה מפני אדם שבפני שור, ופ"י ודמות פניהם פני אדם ד"ת, ועלייתן בכחי' אדם דעת עליון. וזהו ג"כ ענין אית רצון ואית רצון. והנה זורעתי את ב"י זרע אדם זורע בהמה אצ"י ובי"ע ובשבת הנשמה יתירה י"ל יחוד מ"ה וב"ן, ושבת עילאה עליות בהמה רבה ב"יע דאצ"י בא"ק, ויום שכולו שבת יהי' עוד עלייה יתירה להנשמות י"ל ע"י גלוי נשמות חדשות שיומשכו לע"ל, עכ"ה).

(ד) והנה הבהמה שלמטה נשרפה ע"ג המזבח ע"י אש שלמעלה שהי' יורד כו' (הג"ה עיין מזה בלק"ת בד"ה לבאר ענין יוהכ"פ פרק עכ"ה) והענין הוא להיות כי אין כח לבהמה להתעלות למעלה מצה עצמה כ"א שיבא לה עזר מלמעלה לעזור עליותה והתכללותה והיינו האש שלמעלה שירד ואכל אותה כו' מלבד מאש שלמטה שמצוה להביא ג"כ (הג"ה עיין בת"א פ' מקץ בד"ה ענין חנוכה ובד"ה לבאר ענין יוהכ"פ הנ"ל עכ"ה) והוא אריה דאכיל קרבנין מלמעלה (הג"ה עיין מענין אריה דאכיל קרבנין בהקדמת הזור דף וא"ו ע"ב ובפ' צו דלי"ג ע"א ע"פ ותצא אש דא אוריאל ולפמ"ש דהבהמה הוא ש' ב"ן עכצ"ל דהאש שלמעלה שרשו משם מ"ה, ובפרדס ערך אריה, חסד ע"ד ופני אריה אל הימין, וע' במ"א אות א סעיף ק"א, עכ"ה) ושרש שרשו למעלה בכחי' אצילות הוא אש של כחי' ז"א דאצילות שיורד להיות כח ועוז לשם ב"ן דאצילות להיות ואל אישך תשוקתך לעלות (עיין בלק"ת פ' שלח בד"ה והיה לכם לציצית דרוש השני ס"ב בענין אש הוי' ואש יו"ד ובפ' פנחס בד"ה את קרבני לחמי לאשי, ולולי דמסתפינא היה מקום לומר דאריה דאכיל קרבנין זהו המשכת מ"ד שבא לאחר ההעלאת

מִן, שהוא ע"י אש שלמטה, והעזר לרוח הבהמה להתעלות בא ע"י האדם שמביא הקרבן כי האדם הוא משם מ"ה שמקדיש הבהמה בפה ממשיך עליה אור מקיף כמ"ש בהביאור ע"פ ראשי המטות, וע"י שסומך ידיו עליה נותן בה כח להתעלות וזהו אדם כי יקריב מכם קרבן מן הבהמה, וע"י בלק"ת ר"פ ויקרא ע"פ אדם כי יקריב מכם וסד"ה כי תצא דרוש הראשון ועמ"ש באריכות ע"פ וסמך את ידיו על ראש העולה ומארז"ל ג' תכיפות הן תיכף לסמיכה שחיטה תיכף לגאולה תפלה כו'.

שייך לד"ה להבין ענין ברכת חתנים בס' תרי"ט א'

ירידה גדולה היא לאותו הזיו ע' בלק"ת פ' פנחס בד"ה את הכבש האחד, ונק' בהמה עמ"ש בד"ה והיה כו' בש"ב מענין רוח הבהמה, ומזה יש להעיר לענין שופר דר"ה להמשיך מל' מאחר שנק' בהמה וע"כ צ"ל ע"י שופר מבהמה רק כבש רחמים, בהמה וזהו הפרה רוצה להניק הפרה בהמה רבה כו' אש מז"א בד"ה והי' לכם לציצי' ענין מאיש יוד, פנים חדשות ע"ד אילה שלוחה הנותן, כאיל תערוג שבחי' דרשב"י י"ל כדי שירד להשפיע שזהו ירידה והרא"י משה כבד פה, צמצם שכינתו, ע"כ צ"ל השבחים אך לפמש"כ זהו ע"ד והחיות נושאות, ועפ"ז להעיר ענין לכה דודי לקראת כלה, ושלח לך ויתורו כדי להעלו' ש' ב"ן בהמה כו'.

מאמר ד"ה מה יפו בבוך תקס"ב ס"ג

שטה אדם, עם עובד כוכבים בלשון העוכומ"ז שמסותר. עמוד שלישי המתחיל שהוא, שטה ו, כו' שהוא הארה מצומצמת וזהו ענין כרחל לפני גוזיה נאלמה, וזהו כחי' לבוש דנעלים המפסיק בין הע' שרים (והנה בפע"ח שער א' פ"ג האריך בענין המנעלים שהוא מחשמל דאימא, וטעם מלבוש זה הוא כבר נודע כי אין אחיזה אל החיצונים רק בזו"ג אבל לא

(י) קטע זה נמצא בבוך מס' 1122 (קט, כ), ורשום בגוכית"ק כ"ק אדמו"ר מהרש"כ: בס' תרי"ט א' (הכוונה לבוך מס' 1096, שממנו נדפס המאמר הנ"ל).

(י) נמצא בבוך מס' 1122, ובמפתח שם רשום שזה הגהות על מאמר ד"ה מה יפו בבוך תקס"ב ס"ג (הכוונה לבוך מס' 1030). התחלת הגהות חסר בבוך הנ"ל. השטה כאן הם כמו שהם בגוף כתיי, בציון כוכב • סומנו מקומם בהמאמר (לעיל ע' רמח ואילך — נוסחא שני).

באימא וע' בסידור עפ הללויה הללי נפשי, ובעבור שלא יוכלו החיצונים להאחו בהם לכן הבינה היא מגנת עליהם והיא מפסקת ביניהם ובין החיצונים ובין זו"נ ע"י החשמל הזה כו' להיותו מבינה כו' וגם לסבת עביותו כו' כי הוא עב מאד ואינן יכולים לינק לא ברוב עביות ולא ברוב דקות וזכות רק מן הבינוני כו' ונודע כי זה הנעל הוא בחי' המסך המפסיק כו' עכ"ל ועיין מזה ג"כ בהרמ"ז פ' חקת בדף ק"פ ע"א. ונתבאר ג"כ ענין זה באריכות בע"ח שמ"א פ"א. ולכאורה י"ל דהנך תרי טעמי סתרי אהדדי דאומרו שלפיכך הוא מגין להיותו מבינה שלמעלה מזו"נ משמע שהוא בחי' גבוה יותר ובאומרו לסבת עביותו כי הוא עב מאד משמע להפך וכנ"ל בענין עור הבהמה שהיא גם ועב מעור האדם.

אך הענין דאדרבה הנך שני טעמים שייכי אהדדי כי הנה מבואר לעיל דענין עור העב וגם זהו כמו החידה והמשל שמסתיר לגמרי על עומק הנמשל והנה ידוע מענין משלי שלמה דדוקא שלמה שנאמר בו ויחכם מכל האדם הוא שהיה יוכל לומר משלים כי להלביש ולהעלים השכל כ"כ ולהורידו מטה מטה זהו ע"י עומק החכמה עליונה כו' כמבואר כ"ז בד"ה והבדילה הפרוכת, וכנודע ג"כ דשרש המסך נמשך מבחי' כתר כמ"ש במ"א ע"פ השמים כסאי כו'. והנה פי' ריבוי העביות מבואר לעיל שהוא ענין אותיות החידה והמשל שמסתירים לגמרי ולכן לא יוכלו לינק מהם כו' וע"כ הוא מגין כו' ומ"מ שרש כח העלם זה נמשך מלמעלה מזו"נ עצמן דהיינו מהבינה אשר היא במדרגת הכתר לגבי זו"נ כנודע. ואף שהם מעור הבהמה אותיות שם ב"ן הלא שרש ב"ן בס"ג שלמעלה ממ"ה).

(ב) **והנה** בתורה. שטה י"א אסור, שבתורה ועמ"ש מזה בד"ה השמים כסאי בת"א פ' בראשית והנה כתיב. שטה כג רק, ושמתי כד כד פי' ב"פ כד היינו תשב"כ ותשב"ע"פ, וזהו. שטה כח לבוש ביקשו שתנתן להם וזהו לבוש גם יותר מן הלבושי' דאצילות וכנ"ל שיש כמה לבושי' והנה יש להקדים דהגם שהלבוש נפרד יותר מן הכלי וכנז' לעיל שבלבושי' דבי"ע יש טו"ר משא"כ בכלים, עכ"ז בשרשם הלבושים גבוהי' יותר לפי שהלבוש הוא בחי' כלי לאור המקיף והכלי הוא רק כלי לאור"פ כו' ובאור הדברים הנה הלבושים הם האותיות והרי אנו רואים שע"י אותיות הדבור יוכל להשיג יותר ממה שבמוחו כמאמר ומתלמידי יותר מכולם א"כ מוכרח שיש כח רב בלבושים דאותיות יותר מכח הכלי שהיא עצם השגתו שבמוחו קודם שנתלבש באותיות הדבור והיינו לפי שאור המקיף שורה על הלבושים שהם האותיות ועיין בתניא ספ"ה וכמ"ש במ"א ששרש האותיות גבוה מהשכל באגה"ק ויעש דוד שם, ומ"ש בע"ח דההיכלות נמשכי' משירי המקיפי' ר"ל ההיכל שלמטה מהלבוש שרשו עוד גבוה מהלבוש מבחי' מה שלמעלה מהמקיף וזהו שירי המקיפי' מה שלא נמשך גם בבחינת מקיף עדיין כו', כמ"ש במ"א בענין לבוש ובית, והנה עד"ז בהתורה יש נשמתא גופא ולבושא,

כמ"ש בזח"ג בהעלותך קנ"ב ופי' נשמתא היינו האור והוא פנימי' התורה גופא היינו הנגלות שבתורה מצות סוכה ולולב ולבושים הם האותיות גם הסיפורי מעשיות נק' לבוש לגבי גופי תורה והדיני' והמצות והיינו לפי שבהם המכוון רק האותיות, ובאמת שרש הלבושי' והאותיות גבוהי' מהחכמה כו', גם דרך כלל בחי' התורה כמו שירדה למטה נק' לבוש לגבי חכמה עילאה כנ"ל בענין נובלות חכמה שלמעלה תורה ולכן נק' משל הקדמוני ובאמת בחי' נובלות זה נמשך ע"י המשכה מלמעלה מהחכמה, והיינו מבחי' המקיף שלמעלה מהא"פ דחכמה ונק' נשמתא לנשמתא, ועיין בת"א ר"פ לך לך בענין ה' דאברהם כו', וזהו הוד והדר לבשת דפי' בזח"ב בשלח ס"א ב' ובמק"מ שם בשם הרח"ו שהם נו"ה דבינה שהם נעשים חשמל בבחינת מלבושים ע"ג זעיר והיינו כי ז"א נק' גופא דאורייתא וחשמל דאימא המלבישו נק' לבושים דאורייתא והם לבושים דקים דהוד והדר, וע"ש עוד משפטים צ"ח סע"א.

והנה תשב"כ נק' אדם והאותיות דתשב"כ זהו בחי' עור האדם אותיות דמ"ה והם הלבושי' כנ"ל וזהו לבוש דאצי' ובירידתה כבי"ע מתלבשי' בלבושי הגוף שש וארגמן כו' ותשב"כ נק' רגל והארץ הדום רגלי, ובהתלבשותה בעשיי' הלבוש זהו הנעל מעור הבהמה אותיות דב"ן כי תשב"כ בחי' מל' שם ב"ן כו' לכן יש בה אותיות לשון ארמי כו' והנעל עור עב שהאותיות מסתירי' ביותר לא כמו אותיות תשב"כ ולפי"ז י"ל שזהו כענין החידות הנמצאים בהגדה כענין מעשיות דרבב"ח ודומיהם ויותר י"ל נעל זהו כשהאדם משפיל א"ע לעסוק בענינים גשמיים כמו במו"מ לפרנסתו זהו לבוש גשמי אך אח"כ כשע"י זה מתפרנס ועובד את ה' עי"ז זהו ענין עליית הנעלים כו', אך לפי הכלל הנ"ל דההיכלות שהם מדומם שרשם גבוה מהלבוש משיורי המקיפי' כמ"כ בלבושי' עצמן הנעל שהוא לבוש עב לבחי' רגל שרשו במקיפי' גבוה יותר היינו מבחי' המקיף ראש ורגל כא' ומתחת זרועות עולם נעוץ סופן כי ש' ב"ן שרשו בס"ג כנ"ל ועוד שע"י הנעל מתברר ניצוצי' מהשרים ששרשם לפני מלוך כמ"ש בד"ה בשלח פרעה ע"כ נאמר ע"ז מה יפו פעמיך בנעלים, לכן מט"ט שהוא בחי' נעל קושר כתרים כו' וכמ"ש במ"א שנק' עבדו זקן ביתו כו' וכת"י הנה ישכיל עבדי כו' וגם כמו הריקוד ברגלי' דוקא ע"י המנעלים כו', והריקוד לפי השיר בחי' שיר השירים כו' ועיין מזה בסידור סד"ה שוש תשיש ותגל העקרה).

ג) וזהו מה יפו, עמוד ד' שטה י"ב למעלה, והדר כנ"ל (נלע"ד שזהו ט"ס של הכותב שלא הבין המאמר הטיב כי ביוהכ"פ הוא שא"צ למנעל אבל ברגלים צ"ל מנעלים וכן בשבת רק שאז הוא ענין היופי בנעלים ע"י עלייתן למעלה כו') ולכך אסור. שטה כ"ב הבחי' תפארת שבנה"י (כשהם מלובשים בנעלים ומרקדים בהם אזי התפארת יותר בהרקידה ע"י הנעלים דוקא) כשהם מרקדין. שטה כד וע"ז נאמר מה יפו כו'.

(ד) בת נדיב, עמוד ה' שטה ט' שהיא, בירורים כו' (והנה השפלה זו לברר בירורים זהו ע"י התלבשות רגליה בהנעלים דוקא שע"י לבוש זה דוקא מתלבשת בק"נ לברר וזהו ענין התלבשותה במט"ט שנק' נעל דשכינתא והוא השולט כל ו' ימי המעשה) ואז אח"כ בשבת מתעלים הבירורים. שטה י"ב פני, הלבושים כו' (ע' בע"ח שמ"א בענין שורש הלבושים שבחי' לבושי' דא"ק הם שרש כל הלבושי', ועו"ל כנ"ל דשורש הלבושים הם המקיפים כו') כדכתי'. שטה ט"ו יקבלו, למעלה (ושייכות ב' שושבינים הנ"ל דנאה וחסודה לענין הנעלים זהו כי ארז"ל כיצד מרקדין לפני הכלה כו' כלה נאה וחסודה, והריקוד הוא ברגלים שעליהם המנעלים, וע"ז אומרי' כלה נאה וחסודה והיינו לפי שזהו שייך לבחי' ריקוד הנ"ל שבנעלים, בחי' נאה זהו לבושי' דהוד והדר של הכלה שהיא תשבע"פ וכנס"י, וחסודה זהו ענין בת נדיב, והנדיבות הוא ההשפלה והירידה למטה לברר בירורים והיינו ע"י הנעלים כנ"ל, וכשאח"כ מתעלית ברו"ש אזי הרי הנעלים הם ג"כ בבחי' יפוי ונאי' כמו הלבושי' דהוד והדר וגם הם בחי' חסודה כו', וע' בזח"ב פקודי רל"ה ע"פ כל נדיב לבו כו', גם פי' וחסודה כי ע"י הנעלים מה שעוסק במו"מ ונותן צדקה מיגיעו זהו ודאי ענין השפעת החסד כו' גם ע"ד מ"ש הלל לגמול חסד עם העלובה כו') וזהו מה יפו. שטה אחרונה ולכך מה יפו (עו"ל בענין נעל עפמ"ש במדרש שה"ש בפסוק זה אתם נועלים לפני כו' וא"כ יש להעיר ע"ד תפלת נעילה ביוהכ"פ שהוא החותם שלא יומשך השפע כ"א למקום הראוי כו' ועמ"ש מזה בתו"א פ' בראשית ד"ה להבין ענין הברכות כמ"כ ע"י הנעלים שלובשת המל' בירידתה לבי"ע יומשך השפע במקום הראוי שהנעל מגין בעד הרגל כמ"ש בגמ' פמ"ח וזהו ענין מגיני ארץ ומש"ש במדרש לשני פרגמטוטין כשזה נועל זה פותח כו' היינו ע"י שהאדם נועל בעצמו בפעמיו והליכותיו שלא יומשך אחר המותרות גורם למעלה להיות פתיחת השפע כו' ע"ש בענין פותח בברוך וחותם בברוך ע"ד המבואר בענין שימני כחותם שמחותם שוקע שמלמטה נעשה בולט למעלה כו' כמו שמדפיסים בדפוס כו' כך ע"י מה שהאדם נועל למטה לשמור א"ע מהמותרות גורם למעלה בחי' פתיחה, גם יש לומר ענין מה יפו פעמי"ך שהאדם הוא בחי' מהלך כמ"ש בתו"א פ' וישב גבי ונתתי לך מהלכים, אך ההילוך צ"ל בנעלים שיהי' נועל בעצמו לבלתי יומשך אחר המותרות כנ"ל, והנה מכ"ז יובן ענין ברכת מלביש ערומים שהוא מה שנעשה לבושי' בהוד והדר להאדם ע"י עסק התורה והמצות וכמ"ש בתניא ח"א פ"ד, וברכת הנעלים שהוא לבושי הרגל כשנשפל בעסק לדבר דברים המותרים לצורך פרנסתו כו' שאזי צ"ל בבחי' נעל כו' ויופי פעמי"ך בנעלים ע"ד ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ שגם בעניני ארץ ומו"מ לא יהי' בחי' נפרד ח"ו כמ"ש באגה"ק, ואזי אח"כ כשמתפלל באהוי"ר הרי עולים ונכללי' הבירורי' מהאכילה והפרנסה ונכלל הכל באחד ומתעלים הנעלים בהילוכו בקדש כו', הרי יש בהנעלים הילוך ירידה צורך עליה.

ד"ה* אשר ברא ששון ושמחה, מפרש ברא ל' גילוי ההעלם וכמו וברא אתהו בחרבותם הובא בפרש"י פא"ט דמ"ג ע"ב. ומפרש דהבריאה יש מאין הוא גילוי ההעלם, וזהו היפך מ"ש בלקו"ת בד"ה ואתחנן פ"ב דגילוי ההעלם זהו סדר השתל' עו"ע, ואין זה דבר חדש, אבל החידוש יש מאין זהו מה שלא הי' כלול תחלה בכח המוצאו כ"א התחדשות ממש וכן פי' באג"ה סד"ה איהו וחייה גבי בלא סיבה אחרת קודמת ליש הזה, וע' בד"ה תקעו בחדש שופר דרוש השני פ"א משמע כמש"כ, גבי וכך הי' כלולים כל העולמות והברואים במאצילן כו', ושם הגהתי לישב זה, ואולי נתכוין במש"כ לתרץ הקושיא דהתחדשות הבריאה זהו שינוי רצון ע"כ שהיו כלולים תחלה במקורן, אבל כ"ז דוחק דא"כ יקשה שגם גילוי ההעלם הוא שינוי רצון, אלא דקושי' אלו כבר מבואר בספרי' דלק"א, ולכן העיקר כמבואר בד"ה ואתחנן דעל הבריאה יש מאין אין שייך לומר כלל שהיו כלולים תחלה בהעלם במקורה, וכמו שהגהתי שם בד"ה תקעו בחדש הנ"ל, אך כ"ז בבריאת העולמות יש מאין דהיינו בי"ע, אבל ענין ע"ס דאצי' שפיר יש דעות למקובלים הראשונים שהע"ס היו כלולים תחלה במאצילן ואח"כ נמשכו מההעלם אל הגילוי כמו שביאר העה"ק חלק היחוד פרק שני וד"ל ואין ענין האצי' דבר שנשתנה או שנתחדש במאציל או בנאצל דבר אשר לא הי' טרם האצי' חלילה כו' אבל ענין האצי' הוא הכח הכמוס והחתום לצאת מן הכח אל הפועל וע"ש פרק ג"ד, ואמנם אדמיו ז"ל כהביאור ע"פ ואני נתתי לך שכם אחד פי' דע"ס הגנוזות אינם אלא בחי' שם בלבד, ולא שהיו כלולים בהעצמות ממש כ"א הם נקראים שמו וכן העה"ק פי' שע"ז אמרו עד שלא נבה"ע הי' הקב"ה ושמו לבד, פי' הקב"ה ר"ל מהותו ועצמותו ית' ושמו זהו ענין ע"ס הגנוזות במאצילן שהם לגבי הקב"ה כערך שם האדם אל האדם וע' בלק"ת פ' בהר סד"ה את שבתותי תשמרו מענין שם, ובמד"ר פ' חוקת ע"פ אני הוי' הוא שמי אמרו הוא שמי שהתניתי ביני לבין עצמי וזהו כני"ל, וא"כ כיון שע"ס היו מקודם כענין הי' הוא ושמו לבד, א"כ ענין האצי' שנאצלו ממש לבא בבחי' אצי' ע"ז שפיר שייך לומר ל' גילוי ההעלם. וידוע ג"כ פי' והחכ' מאין תמצא שהוא בריאה יש מאין ע"ז שייך לומר וברא ל' גילוי ההעלם כמ"ש כאן.

והנה ששון הוא יסוד כמ"ש בפרדס ערך ששון פי' בזהר פ' בלק דרי"ב כי הצדיק ששון אקרי כו' והטעם שושנה של המל' תלוי בו ונק' ששון בהיותו יונק השפע מהבינה דהיינו שמחה כדפירשנו בערך שמחה כו', והמפרשים פירשו שנק' ששון ע"ש שילוק משה קצוות כו', ובערך שמחה כ' בשם זהר ונקרא ואית דמתני האי שמחה דא כני", ועכ"פ ופי' אשר ברא ששון ושמחה שגילה מהעלם של ע"ש הגנוזות הנק' שמו, את בחי' היסוד המושך השפע מהבינה וממשיך בחי' זו בכנס"י הנק' שמחה, וזה"ע עבדו את

ה' בשמחה וע' במא"א אות שי"ן סעי' נ"ח מענין שמחה וסעי' פ' מענין ששון, ובגמ' ספ"ק דמגילה שמחה זו יו"ט שנא' ושמחת בחגיך, ששון זו מילה שנא' שש אנכי על אמרתך וזה מסכים למ"ש הפרדס, כי יו"ט מועדים לשמחה זהו מבינה, וששון זה מילה זהו בחי' צדיק וכמ"ש בזהר ר"פ נח, אך המכוון י"ל שהצדיק ממשיך השמחה מהבינה ומשפיע בחי' זו במל', וזהו מושיבי עקרת הבית אם הבנים שמחה כו' וע' מזה בלק"ת פ' צו בד"ה להבין מ"ש בהגדה מצה זו ושם פ"א.

חתן וכלה, חתן נק' תפארת כ"כ הפרדס ערך חתן והסימן כחתן יכהן פאר ובערך חופה ביארנו איך הוא חתן בתוך חופתו ואמנם נק' חתן בהתייחדו עם כלתו המל' עכ"ל, ועמ"ש מענין כחתן יכהן פאר בלק"ת בדרוש שוש איש ובהביאור ובלק"ת בשה"ש בד"ה לסוסתי ברכבי דרוש השני בענין כחתן יוצר מחופתו ובפ' צו בד"ה להבין ענין משמח חתן וכלה, ובמא"א אות חית סעי' ס"ט חתן נק' ז"א בקבלת ג' מוחין (בריאה בענין חתן כי נשיי נק' חתנים מצהלות חתנים מחופתו) והנה אשר ברא חתן וכלה י"ל משום כי בעצמות אוא"ס לא שייך בחי' זו כמשנ"ת באריכות בד"ה להבין ענין זווג נשמות בגי'ע, כי הרי ענין הזווג גופני דחתן וכלה למעלה מבמ"א שזהו השפעה מעצמיו' החכ' שבהמשפיע ולא הארה לבד בשפע השכל ע"י הדבור כמו בגשמיות כח המוליד להוליד בדומה לו ממש שיהי' בו עצמיות החכ' כמ"ש מזה בלק"ת בשה"ש בהביאור ע"פ ששים המה מלכות, ובהז"ז פ' בלק ע"פ מאמר הזהר דק"צ ע"ב ע"פ ברכו ה' מלאכיו, ובפ' בראשית ע"פ המאמר אעשה לו עזר, וא"כ כיון הזווג זהו השפעה ממהות ועצמיות חב"ד שבהמשפיע זה לא יתכן רק בע"ס ולא בעצמות אוא"ס ח"ו שחלילה לומר השפעה מעצמותו ממש עדי"ז כ"א מקור ההארה ממנו רק בבחי' שם שהוא הארה שאינו שייך לעצמיות וזהו שארז"ל במד"ר ס"פ ואתחנן כל מה שכרא הקב"ה ברא זוגות וזוגות חוץ מכבודו שהוא אחד ומיוחד, וזה"ע מ"ש יש אחד ואין שני לו גם בן ואח אין לו שארז"ל יש אחד זה הקב"ה ואין שני לו שאין לו זוג כו' וגם בעתיק לא שייך דבר ונוק' כ"א מ"ה ובין רק אחר שנאצלו הע"ס מבחי' שמו ונתלבשו בהכלים באצי' אז שייך בחי' חתן וכלה שבחי' חתן זהו כשנמשך מעצם הכללי דחב"ד להשפיע לכנסי' כמו ביום חתונתו זה מ"ת, ולכן נק' אשר ברא חתן וכלה, שזהו בריאה ממש, אבל באוא"ס לא שייך בחי' זו, ומהללים אותו על בריאת חתן וכלה שיומשך מזה להוליד בדומה לו ושהשפיע מבחי' זו גם למטה שהנשמות נק' חתנים שיש בהם מבחי' עצמיות ח"ע ע"י התורה עד מהרה ישמע כו' קול מצהלות חתנים מחופתן כמ"ש במ"א ולא יתבוששו כי הזווג השפעתו עצמיות חב"ד להוליד בדומה לו נשמה גבוה והתאוה ע"ד חימום קדושה וכן יהי' לע"ל לכן ישמע קול כלה שרצונה לקבל השפעה מחב"ד דדכורא שיהי' ומלאה הארץ דעה כמו הזיווג למעלה, ולכן עתידה אשר שתלד בכל יום כו'.

וּמ"מ כמו שלשה שותפים באדם כן למעלה יחוד זו"ג דאצי' זהו יחוד ממש
 כמו הטפה ממוח האב ומוזה נתהוו ע"ס שבנשמה והקב"ה ע"ק
 שבכינה נותן בו נשמה, נמצא אף שבע"ק אין שייך חתן וכלה, מ"מ נותן
 נשמה בהנשמות ונק' נשמה לנשמה ע' זח"ג קנ"ב א' בבהעלותך, וזהו
 שמשבחי' אשר ברא חתן וכלה שע"י בריאה זו הקב"ה נותן בו נשמה.

קיצור • מן ד"ה להבין ענין פסח ומצה — פסח תקס"ג

הנה ע"ס דאצי' אין מתגלים בכי"ע רק מציאותו ולא מהותו, ההפרש בין
 ידיעת המציאות ובין השגת המהות, ע"ד ההפרש בין חכם לנביא וע'
 באג"ה בד"ה עוטה אור כשלמה, וע' באג"ה סי' ט"ו בפ"י ואנכי עפר ואפר,
 וכמו מדת המל' והתנשאות הרי למעלה ע"י התנשאות זו נתהוו בי"ע וחיים
 מזה, משא"כ למטה נהפוך הוא מההתנשאות יהי' חיות ועונג להמושל, ולא
 להעם, ועד"ז ג"כ החסד, הרי למטה אינו רק גורם לההשפעה, ולמעלה
 החסד מחיה, ופי' ל"ל מגרמה כלום שצ"ל התעוררות והמשכת רצון העליון
 אנא אמלוך, וצ"ל לזה אתעדל"ת קבלת עול מלכות שמים (וזהו ענין המצה
 לחם עוני אתכפיא וקבלת עול וביטול הפך החכם שהוא יש וגסות ועמ"ש
 ע"פ קחו מאתכם תרומה, וזהו ענין קליפת מצרים שהם בכלל ד' נהרות
 שנמשכו מבחי' ומשם יפרד, ד' קליפות שבמרכבת יחזקאל שהם יש ודבר
 נפרד היפך הביטול למל' שמים).

ב) והנה ענין יצ"מ שז"א יוצא (מהעיבור) ממצר הגרון ומתגלים בו מוחין
 דאו"א (ע' בטו"ב סי' תל"ו בתחלתו כי הנה פעמים שהקב"ה
 מתעלה כו' אמנם לפעמים ה"ע הסתלקות ואינו נקרא עילוי כדאיתא בזהר פ'
 אחרי דע"ה, וזהו ענין הגלות שנק' עיבור כמ"ש בת"א בד"ה וארא אל
 אברהם, ואז הד' קליפות הנ"ל שולטים כו'). כמו שחוב"ב שבנפש משיגים
 המציאות ולא המהות, כן חוב"ב דאצי' משיגים המהות, ומ"מ כינה היא
 שמיעה וחכמה היא ראייה ואינו דומה שמיעה לראייה, ומהשמיעה נמשך
 התפעלות האהבה אבל מהראייה נמשך הביטול, וזהו ההפרש בין מוחין
 דאימא ובין מוחין דאבא ועמ"ש בלק"ת בד"ה מצה זו, ובביאור ויקהל משה
 דתקס"ז פי' שמצר הגרון זהו הפרסא המפסקת בין המוחין להמדות וא"כ
 יצ"מ בקיעת הפרסא.

ג) והנה ענין מצרים, מצר הגרון, שהמוחין נמשכי' מהחוי"ב ללב דרך מצר הגרון (בת"א בד"ה לכן אמור דף צ"ה סע"ג משא"כ כו' בבחי' עבור כו' והנה המעכב בחי' הלידה כו' הוא בחי' גלות מצרים שהוא מצר הגרון כו' ע"ש ומ"מ משמע שזהו מצרים דקדושה, ע"ש דצ"ה ע"א ולעומת מצרים דקליפה יש מצרים דקדושה כו' וכ"כ בהביאור דף צ"ו ע"ב, וכ"כ בד"ה קול דודי בפ' שמות דף פ"ד סע"ג, וזהו ענין וילך חרנה כי בחי' גרון וחרון הכל אחד כו', וע' זהו ר"פ ויצא, וי"ל כי מחמת זה נמשך שליטת מצרים דקליפה, מפני העבור וההעלם של חיות המדות דקדושה, במצר הגרון, ומזה נמשך חרון נחר גרוני כמ"ש בת"א בד"ה ושכתי בשלום, דל"ו סע"א, שאין הקול וההמשכה מתגלה כלל רק כרחל כו' נאלמה כו', וחי"ת דחרון הוא כענין ח' דחמץ ע"ש, ומזה נמשך שליטת הקליפות, ויצ"מ ע"י קול ודבור וזהו מצות ספור יצ"מ, פסח פה סח כו', ועי"ז מבחי' חר"ו נהפך לבחי' רנ"ה ה' דמצה כו'), ומתעכבים שם, ויצ"מ ע"י קול מעורר הכוונה, כמו גידי' הנמשכים מן המוח בכל האיברים והם גידי' ההרגשה, וע' בסידור בד"ה הקול קול יעקב וד"ל וגם התפשטות והילוך כח השכלי מהמוח ללב הוא דרך גידים דקים מאד המובלעים בקנה כו', ועד"ז הוא ענין קול מעורר הכוונה, ועמ"ש מזה בבה"ז פ' פנחס דף רנ"ד והיינו יצ"מ ע"י הקול קול יעקב קול תורה ותפלה כו' כנו' בד"ה לכן אמור ובד"ה קול דודי הנ"ל, ובד"ה הקול קול יעקב כו' ולכן נאמר על יצ"מ קול דודי כו' מדלג כו' ועמ"ש ע"פ מאמר הזהו ר"פ שמות קול אמר לדבור אתי מלבנון כלה, אך כאן פי' שיצ"מ הוא שלא יצטרך לבחי' קול מעורר הכוונה אלא שמהמוחין עצמן יומשך בהמדות (ועמ"ש במ"א שזהו ההפרש בין מצהלות חתנים מחופתן ובין ונערים ממשחה נגינתן כו' ופי' זה עיקר שכשנמשך ע"י קול המעורר הכוונה נמשך ע"י לבוש הקול ואין השכל מיושב כ"כ כמו כשהוא במחשבה בלי קול, שדברי חכמים בנחת דוקא נשמעים ועמ"ש ע"פ כמגדל דוד צוארך שבהמ"ק נק' צואר כמ"ש ברבות פ' ויגש ס"פ צ"ג ופ"ק דמגלה ע"פ ויפול על צוארי בנימין, וזהו הפך מצרים מצר הגרון, אבל כאן אדרבה הצואר מחבר המוח והלב שיומשך גלוי המוחין במדות מבלי לבושים כו' ולכן צואר אותיות רצוא כו' מגדל עוז כו' בו ירוץ צדיק כו').

ד) וזהו ענין מצה וד' כוסות המשכת מוחי' דאו"א (חכמה אכילה בינה שתייה, כמו נקודת שכל המבריק נעשה בכינה רחובות הנהר כו' וע' בתולעי' בענין מצה שהי' בה טעם מזן, ובענין ד' כוסות וע' ברבות ס"פ מקץ ועמ"ש ע"פ כוס ישועות אשא) כי מצה ע"ד התינוק יודע לקרות או"א ע"י טעם דגן כו', וכללות ענין פסח גדלות קודם לקטנות ע"ד הבעל תשובה שאין התפעלות שלו בסדר והדרגה כו'. ועכ"פ כאן ביאר כללות ענין יצ"מ, שהמוחין יוצאים ממצר הגרון ונמשכים במדות שלא ע"י לבושי' של קול מעורר כו', והיינו ע"י מצה וד' כוסות כו', ועד"ז נת' בד"ה לכן אמור לבני, בת"א פ' וארא, ובהביאור שם. והנה ע"י שעכשיו ממשך האדם מוחין בחי'

השגת המציאות בחי' וידעת היום כו' כי הוי' כו' עי"ז יהי' לע"ל גלוי מוחין עליוני' דאצי' שיהי' האדם משיג המהות וכמ"ש ואמר ביום ההוא הנה אלקינו זה וכמ"ש מזה בלק"ת בד"ה שובה ישראל, דרוש הראשון פ"א, וכמ"כ ע"י המצות כמו ד' בתי תפילין שהם ד' מוחין חו"ב ודעת הנחלק לב' מוחין חו"ג עי"ז יהי' לע"ל גלוי מוחין עליוני' ממש בהאדם, וכן ע"י כל המצות, ולכן לע"ל כל הנביאי' בטילי' שהם הי' להם השגת המהות בכריאה יצירה, ולע"ל יהי' השגת המהות ע"ד השגה שבחו"ב דאצילות ולכן יהיו הנביאי' כשרגא בטיהרא כו'.

יום ב' פ' אחרי תקט"ג

להבין ענין אור א"ס, אור א"ס נקרא השפעת הכח והחיות ממנו יתברך, (עיין בת"א פ' וירא בד"ה פתח אליהו) שיכול הכח הזה להחיות עולמות אין קץ וע"כ נק' אין סוף, ונקרא אור ולא שפע, לפי כי אני ה' לא שניתי שאין במהותו ועצמותו יתברך שום שינוי והתפעלות מהמשכת הארה להחיות את כל העולמות, זהו כמשל אור השמש (וע' בלק"ת בשה"ש בד"ה קול דודי בענין כי הוא צוה ונבראו. ובת"א בד"ה וקבל היהודים). וכן כשהנשמה מתלבשת בהגוף ממילא הגוף נעשה חי, ואינה צריכה להתעסק להחיות את הגוף ע"ד שפע, ולכן זהו ג"כ משל לאור והארה, (ועיין מזה בתוספת לק"ת בד"ה להבין מ"ש באוצ"ח ושם פ"ג) וגם כמו שהמתכות מתחמם מחום התנור או מהאש שזהו ממילא.

(ב) ועוד טעם שנקרא בשם אור ולא בשם שפע, להיות כי בדבר רוחני, אין שייך התפשטות והתכווצות דהיינו הסתלקות, כ"א גילוי והעלם, כמו כח הראיה שבעין כשאינו רואה מחמת שותם העין או אפילו כשיש קלקול בהעיון, אין שייך לומר שנסתלק כח הראיה, אלא שהוא שם בהעלם, כי בדבר רוחני לא שייך הסתלקות והתפשטות מקום גשמי, דאינו בגדר מקום, רק שייך העלם וגילוי, (וע' בלק"ת בהביאור ע"פ שוש איש פ"א, וע"ש מ"ש משא"כ הרוחני אין תופס מקום מצד עצמו רק שנתפס ונקלט בגדר מקום כו' ע"ש ולכן אפילו שצמצם שכינתו בין שני בדי ארון, וחוז' לבהמ"ק אינו שורה הרי נתפס האור בגדר מקום אין זה רק המשכה מההעלם אל הגילוי דהלא את השמים ואת הארץ אני מלא ואין הפירוש שסובב ומקיף מלמעלה כו' ע"ש ובסש"ב פמ"ח ובסידור בד"ה אני לדודי) ולכן נקרא אור.

ג) והנה מבחי' האור א"ס היה יכול להתהוות עולמות אין קץ, וגם היה יכול ליאצל ולהמשיך ריבוא רבבות ספירות עד אין קץ ומה שנאצלו רק יוד ספירות זהו ע"י הצמצום שהיה בהאור, שע"ז נתהוו רק ע"ס שהן ד' עולמות אבי"ע (והן ג"כ ד' אותיות ההוי' יוד חכמה ואצילות ה' בינה ובריאה כו' ועיין מענין צמצום זה בת"א בד"ה תוספת ביאור ע"פ יביאו לבוש מ' דקנ"ד ע"ב ובד"ה פתח אליהו דף כ"ד, ובד"ה להבין מ"ש באוצ"ח פ"ה, והנה ענין צמצום זה ביאר האריז"ל, אמנם לא דבר חדש הוא, כי חכמי הקבלה שמקודם ביארו זה גופא בלשון אחר, וכמ"ש בספר עה"ק ח"א פ"ח בשם הראשונים וז"ל אין סוף הוא שלמות מבלי חסרון ואם תאמר שיש לו כח בלי גבול ואין לו כח בגבול אתה מחסר שלמותו כו' והגבול הנמצא ממנו תחלה הם הספירות כו', וגם בוח"ג נשא קל"ד א' האי חוטא יקירא קדישא כו', הרי שכל הקדושות עליונות נמשכים רק ע"י בחי' קו וחוט לבד והיינו ענין הצמצום ואח"ז נמשך רק קו וחוט כו'), ותכלית הבריאה הוא העוה"ז השפל ושיהי' דירה בתחתונים (ועי' בהרמב"ם בהקדמה לפירוש המשניות בדפוס אמשטרדם הוא דצ"ה סע"ג דע כי הקדמונים חקרו חקירה עצומה כו'), אף שעדיין אינו מובן מהו המכוון מזה גופא, (ועי' במד"ר פ' נשא ר"פ י"ד ע"פ שוקיו עמודי שש, שוקיו זה העולם שנשתוקק הקב"ה לבראו כמ"ש ועלי תשוקתו, ועיין מד"ר פ' תצוה ס"פ ל"ו ע"פ למעשה יידיך תכסוף), עכ"פ זהו המכוון, שיהי' התקשרות והתחברות העולם לא"ס ב"ה, (הג"ה, ענין התקשרות זהו מדת יסוד בחי' וצדיק יסוד עולם ועמ"ש ע"פ וכו תדבקון, כסידור בהביאור ע"פ אחרי ד' אלקיכם תלכו ע"ה), והתקשרות והתחברות זו היינו ע"י תורה ותפלה שהם העלאה והמשכה, והוא בחי' חסדים וגבורות וכמשל שני אנשים אחד עומד בהר ואחד בבקעה שחיברו יחד הוא או ע"י שהתחתן עולה וזהו ענין תפלה שנק' סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה או ע"י שהעליון יורד וזהו ע"י התורה וירד ד' על הר סיני כו', וזהו ענין נעוץ סופן בתחלתו, היינו ע"י הרצוא שבתפלה, ונעוץ תחלתו בסופן ע"י התורה, (ועי' מענין נעוץ סופן וכו' בלק"ת סד"ה כי תצא, דרוש הראשון, ומכללות ענין נעוץ תחלתו בסופן דוקא בבה"ז ר"פ בראשית בד"ה כשושנה כו' ובד"ה וד' פקד את שרה, ובהביאור ע"פ ששים המה מלכות, בלק"ת בשה"ש, דרוש הראשון, ושם ג"כ ענין אור זרוע לצדיק ובאג"ה ד"ה איהו וחיוהי, זהו ג"כ ע"ד נעוץ תחלתו בארץ שזהו שיש בארץ דוקא כח הצומח ובד"ה ויגש אליו יהודה בענין סוף מעשה במחשבה תחלה ועי' מזה ע"פ כ"א בזאת יתהלל כו' ובענין כברייתו של עולם ברישא חשוכא והדר נהורא, ועמ"ש ע"פ יצרנהו כאישון עינו כו').

ד) והנה מזה הצמצום נתהוו רק ע"ס ג"ר וז"ת עדי"מ שכל ומדות והם בחי' יוד כלים, והם אבי"ע והיינו מ"ש כי לא מחשבותי מחשבותיכם כי שורש השכל והבינה שבנבראים נשתלשל מחו"ב (ע"ד אין לך

עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה, בת"א ד"ה פתח אליהו) ומ"מ אין ערוך להו, כי חו"ב דאצ"י הם חכים ולא בחכמה ידיעא מבין ולא בבניה ידיעא, וזהו אתה קדוש ושמך קדוש עתה הוא חכמה כמ"ש בזח"ג בלק קצ"ג ב' האזינו דר"צ ע"א לפי שהיא ראשית הגילוי, ושמך בניה כו' והם קדוש ומובדל ולא בבניה ידיעא כו'. והנה נש"י נמשכים מפנימית הכלים והמלאכים מחיצונית הכלים (הג"ה עמ"ש בבה"ז ע"פ וד' פקד את שרה, שהכלים בכלל נחלקים לג' בחי' פנימי אמצעי חיצון והם ב"ע דאצילות, והאורת הם ד' בחי' היינו ש' הוי' ודרך כלל הם אצילות שבאצילות, וג' בחי' כלים י"ל מחודומ"ע, וזהו שהנשמות עלו במחשבה כו' ועיין בבה"ז ע"פ ברכו ד' מלאכי' בלק דק"צ ע"ב בענין ההפרש בין מלאכים לנשמות ובפ' בראשית ד"ה אעשה לו עזר, ובקו"א דס"ש"ב סד"ה להבין מ"ש בפע"ח דפנימית חב"ד כו' אינו יכול להתגלות אלא ע"י הארת הכלים דוקא עכ"ל וע"ש דזהו דוקא מבחינת הכלים שהנשמות נמשכים מהן, ובאג"ה סי' ט"ו ד"ה להבין משל ומליצה כו' בענין הספירות, גבי ובחינות עצה זו נקרא נצח והוד כליות יועצות וגם תרין ביעין כו' הרי כל זה הוא פנימיות נצח והוד ולא חיצוניותן כי חיצוניותן הם הרגלים עצמן וזהו ענין שהנשמות נלקחו מפנימיות הכלים כו' ועיין בד"ה ושמתי כדכד, מענין נשמה שנתת בי טהורה היא, והנה במ"א נתבאר שהכלים יש להן שורש גם למעלה מהאור וע' מזה בת"א בהכאור ע"פ וקבל היהודים גבי והדרך השני בפירוש שהקדימו נעשה לנשמע, גם בד"ה תופסת ביאור ע"פ יביאו לבוש מ' דקנ"ד ע"ג שהכלי נעשה מהכאת אור"מ באור"פ כו') והמלאכים יש להם גוף משני יסודות אש ורוח, ונשמה השגה ואומר קדוש וברוך בהשגתם בחי' סובב וממלא ואין להם תורה לפי שנמשכו רק מחיצוניות הכלים (ע' בלק"ת פ' בהעלותך ד"ה ראיתי והנה מנורת זהב כולה • ובת"א פ' יתרו בד"ה זכורי' ושומר בדבור אחד נאמרו), אבל הנשמות נמשכו מפנימיות ומ"מ הכל מבחי' יו"ד כלים הנ"ל, (ועמ"ש סד"ה שוש אשיש בענין וככלה תעדה כליה שהם נשמות הצדיקים וע' במד"ר פ' בראשית פרשה יוד ע"פ ויכולו השמים והארץ מפרש ויכולו ג"כ לשון כלים*.

נוצרי* חסד גימ' אור אין סוף, הכל תלוי במזל אפי' ס"ת בהיכל שהם אור"א היינו במזל השמיני ונוצר חסד, זח"ג קל"ב א' וא' הרמ"ז ס"פ בא פנימי' מזל זה הוא פנימית עתי', לאלפים אאלפך חכמה אאלפך בינה, בת"א סד"ה ת"ח מצות נ"ח בש"א, בענין שמונה נסיכי אדם, אור זרוע לצדיק כמו בהזריעה אין לך עשב שאין לו מזל המכה בו, כך בבחי' אור קרוע מכה עליו מזל נוצר חסד, כי עמך מקור חיים היינו ג"כ גימ' נוצר חסד, ואהבת ב"פ אור.

פרק: כ"ה בכתי"י, והוא בפ"ד.

זכור: הוא ד"ה זכור את יום השבת (הב').

כלים: בכתי"י אין מוסגר, ואצ"ל כאן.

נוצר: קטע זה נמצא בראש הגליון.

מראה מקומות

מראה מקומות

(נערכו ע"י הרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא)

עמוד א

ר' חזקיה פתח: גנדפס (בשינויים) בביאוריה
א, א. וראה ביאוריה לכ"ק אדמו"ר ה"צמח
צדק' כרך ב' ע' תקצו (כעין ביאור על מאמר
זה).

ר' חזקיה פתח: זוהר בראשית א.
שושנה בין החוחים: שה"ש ב, ב.
כנסת ישראל מאספת ומקבצת: ראה אוה"ת
דברים א' תקצג-ד.

בכנ"י אין שייך כל גוונים: ראה אוה"ת שם
ע' תקסט.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
אבל הארז"ל מפ' (בווהר הרקיע): ר"פ
בראשית שם.
שלמה שלקח בתי' בת פרעה: ראה נדה ע,
ב.

על אפי ועל חמתיו: ירמ' לב, לא. וראה
פרש"י שם.
וילכו לאהליהם שמחין וטוב לבב: מלכים'
א, ח, טו.

עמוד ב

כוס ישועות: תהלים קטז, יג.
אב על בן אין שייך מהאי טעמא כנ"ל
בלק"א: שער היחוד והאמונה פרק ז'
בתחלתו.

אין מלך בלא עט: ר"ה ע, א. בחיי וישב לח,
ל. ספר החיים פרק הגאולה ב"ב. עמה"מ
שער שעשועי המלך רפ"א.
כנ"ל בכמה מקומות: ראה תניא שם. וראה
תוי"א נג, ד.

צמצומים שיתצמצם: ראה תוי"א פה, א.
לקרית בלק סח, א.
אלוקי' אל דמי: תהלים פג, ב.

עמוד ג

ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

כמארז"ל קמיצה: ראה מנחות יא, א.
בענין נטי' בארוכה ע"ש: ראה ספה"מ
תקס"ב ע' קצ. ספה"מ תקס"ד ע' נא. מאה
שערים מד, ב. ובמקומות שנשמנו בהערה
שם. ד"ה המזבח עץ תרע"ח.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
דודי.

בין השמש לרקיע יש ג' אור"י כנ"ו בספרי
תכונה: ראה לקו"ת שה"ש יו, ג. וראה אוה"ת
ויקרא ע' תרצב.

נעוץ תחלתו בסופו: ס"י פ"א מ"ז.
וחסידך יברכוכה: תהלים קמה, י.
כה תברכו: במדבר ו, כג.
שיברכו את כה: ראה זוהר פ' נשא קמו,
ע"א. וראה סוטה לח, א.

עמוד ד

לקוטי תורה: ראה האיזנו עא, ג.
אז ראה ויספרה: איוב כח, כו.
הרהור לאו כדבור דמי: ראה ברכות כ, ב.
אלה תולדות נח: גנדפס (בשינויים)
בביאוריה ז, א.

אלה תולדות נח: בראשית ו, ט.
נ"ז בע"ח וליקוטי תורה: ראה לק"ת פ'
בראשית (ד"ח ע"ב).
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
חכמה היא מה: ראה ריש הקדמת ת"ז.
זוהר ח"ב לד, א.

עמוד ה

חכמה בחי' רא"י מקור השכל: ראה ספה"מ
תקס"ו ע' רלא.
בינה רחובות הנהר: ראה ספה"מ תקס"ח
ע' תעג.
יש לגבי חכמה שהוא אין: ראה ס"י פ"א
מ"ד.

א"ס ב"ה שורה בחכמה: ראה תניא פ"ח.
ופרק ל"ה בהגה"ה.

עמוד ו

לשעבד הלב והמוח (ראה שו"ע או"ח סכ"ה ס"ה. תניא רפמ"א). ואיוז היא עבודה שהיא בלב הוי אומר זו תפלה (תענית ב, א. רמב"ם ריש הל' תפלה) — ולכן השמות תפילין ותפלה — שורשן אחד. וכוונת שתיהן — המשכת המוחין דגדלות (כתהאריו"ל. וראה תניא פ"ב ופמ"א) — וראה ברכות (יד, ס"ב) כל הקורא ק"ש כו', או"ת לה"מ ד"ה הנ"ל (עב, ד) ודי"ה העושה תפלתו (קא, ב. קיב, א).

כשיעבוד באהו"ר ולא יניח תפילין נק' קרקפתא דלא מנח תפילין: ראה ר"ה יז, א. וראה רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ה — דהיינו שלא הניח מעולם. וראה לקו"ש ח"ו ע' 272. ותקם את דבר"ך כי צדיק אתה: גוסס תפלת פסוקי דזמרה.

דבבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

עמוד ט

כנו' במ"א שיש ברגל בהעלם כח המחשבה: ראה לקו"ת ואתחנן ו, א. ספה"מ תקס"ב ע' רכג.

כמ"ש במ"א בארוכה: ראה לקמן בדי"ה „בזוהר (פ' תולדות) פ' ר"ח מי ימלל".

יוס שכולו שבת ומנוחה: סוף מס' תמיד. שבת ויו"ט עליות העולמות: ראה שער הכוונת סוכות ד"ג. פע"ח שער ראש השנה סוף פרק ב, עץ חיים שער מיעוט הירח פרק ב, ג. וראה תו"א צד"א.

מטי ולא מטי: ראה אוה"ת פ' תרומה ד"ה ויקחו לי ע' א'שנח.

עמוד י

כשהוא בדביקות הגביה ראשו: ראה ספר המאמרים תשי" ע' 140 ובהערות שם.

להבין הקושיא: נדפס (בשינויים בתו"א פ' לך ד"ה בעצם היום הזה, וראה אוה"ת לך לך תשכח, א — ביאור על המאמר שבתו"א, ורשום: בדי"ה בעצם היום הזה בת"א ס"פ לך לך והוא דרוש בתקס"ג, והמאמר שבתו"א נדפס ג"כ בלקו"ת לג"פ צ"ג, ג בשינויים וחסר ויתר.

לכך יכולי' הקליפות דאצילות להתאחו שם ולינק: ראה ספה"מ תקס"ח דף תקכג — עץ החיים לא נמשך לעולמות ולכך גרש לאדה"ר מג"ע, ע"ש. וראה אוה"ת שמות כרך ז' (בהוספות) ע' ביתעא.

דאצילות איך שייך שם קליפות: ראה לקו"ת תוריע כג, ב. שמבאר ענין זה בארוכה. וראה מאמרי אדה"ז אתהלך לאזניא ע' קנה. אצילות בחי' אלקות ממש — ביטול: ראה ג"כ ספה"מ תקס"ו ע' כו, וראה הגהות לדי"ה פתח אלי' תרני"ח ע' ח ואילך..

אצילות מלשון אצלו (כמ"ש במ"א): ראה ג"כ שם ע' י. ספה"מ תקס"ה (א) ע' שיג. ספה"מ תקס"ז ע' טו. ספה"מ תרס"ו ע' ו.

נ"ו בקבלה: ע"ח שמי"ח ושמי"ט פ"ג, וראה לקו"ת במדבר ג, ג.

וכמ"ש במ"א: ראה אתהלך לאזניא ע' ח. ופלגשו ושמה ראומה: בראשית כב, כד. ובהם נאחו"ה הקליפה דבריאה: ראה לקו"ת שם.

עמוד ז

דקרו ל"י אלוקא דאלוקה: ראה סוף מנחות. יודעי' שהוא מחי' את כולם: ראה תניא פכ"ד.

לי יאורי ואני עשיתוני: יחזקאל כט, ג. ערשו ערש ברזל: דברים ג, יא.

לבן לובן העליון: ראה תו"א כד, א. ספה"מ תקס"ד ע' טו. ספה"מ תקס"ה (א) ע' פג.

שיע' בלחש: ראה ר"ה לד, ב. ובפרשי' שם ד"ה למה. להעיר מלקו"ת שה"ש מח, ב. שלע"ל שמו"ע בקול רם.

כמדו"ל כפר ידי' ומצלי': שבת י, א. כעבד"י קמי' מאר"י: שם.

עמוד ח

שא"א למצות הנוד תפילין בלא תפלה: להעיר מהערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בלקו"ש ח"ד ע' 268 בנוגע מבצע תפילין שהוא קו התפלה — „שהרי חלק דמצות תפילין הוא

תורה החסידות הערה 37, ראה ב"ר (פי"ד, ט) דב"ר (פ"ב, לז): חמשה שמות נקראו לה נפש רוח נשמה ח"י יחידה. — בכמה דפוסים במדרש שם הוא בשינוי הסדר וכן בפיוטים וכו', אבל בכהאריוזל (ע"ח שמ"ב בתחלתו שער הגלגולים בתחלתו. ובכ"מ) ובדא"ח מובא ובדיוק בסדר זה, ועייגי"כ זח"א פא, א. שם רו, א"י.

שמים עיגולים ארץ יושר: ראה ספה"מ תקס"ב ע' קצח.

שמים מקיפים ארץ או"פ: ראה לקו"ת בכיאר כי תצא דרוש השני.

שנו' בוהר דא"ת שמים: זוהר פ' ויקהל רנו, א ע"פ השמים שמים לה'.

מלכות דאצילות מקור לבי"ע: ראה תניא פרק נב. אגה"ק סי' כה.

מלכותך מכ"ע: תהלים קמה, יג. וראה תניא פרק נב בהג"ה.

עמוד יג

יהי אור יהי רקיע: בראשית א, ג. שם ו. בינה עם חכמה תרין ריעי' דלא מתפרשין: ראה זח"ג ד. א.

עמוד יד

ותקם בעוד לילה: משלי לא, טו. ונשפלת בכל לילה: ראה זוהר ויחי דרכ"ט סע"ב.

ארי' טורף: ראה נחום ב, יג. תהלים כב, יד. מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד. נשמות מרע"ה וא"א ע"ה נשמותיהם מאצילות: ראה זח"א מא, א. וראה תרי"א סט, א.

מרכבה בבחי' ביטול: ראה ב"ר פמ"ז, ו. פב, ו. וראה תניא פכ"ג. פלי"ד. פלי"ט.

כשנצטרך להמשיך. . . נשמה חדשה: ראה לקו"ת שה"ש נ, א. בפירוש ענין נשמות חדשות, וש"נ.

עמוד טו

נעשה אדם בצלמנו: בראשית א, כו. לע"ל יומשכו נשמות חדשות: ראה ספר

שנו' בספרים: ראה ריב"א על התורה סי' לך, וראה לקו"ש ח"ה שיחת כ"י מרחשון, ופ' ויצא (ב).

קיים אפילו עירוב חבשילין: יומא כח, ב. סוף קידושין פב, א.

לא בשמים היא: דברים ל, יב. מי יעלה ר"ת מילה וס"ת הוי": ת"ז בהקדמה בתחלתה ות"י כב, תיקון ע' (קלא, א).

ומלחם את ערלת לבבכם: דברים י, טז. ושבת עד הוי' אלקיך: שם ל, ב. ומל ה' אלקיך: שם ל, ו.

עמוד יא

ישיב ב' בחי' מילה: ראה אגה"ק סי' ד. אם ישראל עושין תשובה נגאל"י: סנהדרין צז, ב.

והביאך אל הארץ: דברים ל, ה. לא בשמים היא: שם ל, יב. (וכנו' בגמ' ש"א"ר יהושע: עירובין ז, א.

ברכות נב, א. וש"נ. יו"ד צמצום ה' התפשטות וי"ז המשכה: ראה אגה"ת פי"ד.

מימינו אש דת למו: דברים לג, ב. תורה נק' אש ומים: ראה תניא פי"ד, שער היחוד והאמונה פ"ה. אגה"ק סי' י'. גדולה מילה שנכרתה ב"ג בריחות: נדרים לא, ב.

מילה הגדולה שמלמעלה למטה: ראה תרי"א שם בהג"ה (ע' במק"מ על הזוהר ח"ג דרליג ע"ב ובלק"ט פ' קדושים בטעמי מצות מענין גדולה מילה).

כריתות ברית למעלה מן השכל והדעת: ראה לקו"ת נצבים מד, ב. ובכ"מ. עד יעבור עמך ה': שמות טו, טו.

עמוד יב

בעצם היום הזה נמול אברהם: בראשית יז, כו.

אב המון גוים: ראה סידור שער המילה ד"ה ולא יקרא.

הנה יש נרנח"י: ראה קונטרס ענינה של

ביוהכ"פ בעצם היום הזה: ויקרא כג, כט. החגלות יסוד דעתיק: ראה מצה זו תר"מ ספניז.

וכרות עמו הברית: נוסח תפלת פסוקי דזמרה.

אוריית מחכמה נפקא: זח"ב פה, א. וראה שם קכת, א.

לא יכלו חכמים לעמוד על סוף דעתו של ר' מאיר: עירובין יג, ב. נג, א.

תנור של עכנאי: ב"מ נט, ב. התורה נתנה במיט פנים טמא: ראה ויקרא רבה כו. ועיין עירובין יג, ב.

עמוד יט

לא ר"מ שמו אלא ר' נהורא: עירובין שם. וראה ארית מהמגיד ס"פ בראשית. לקו"ש ח"ט ע' 202 הערה 34.

עמוד כ

שאלו לחכמי נפש החוטא במה תחכפר: ראה ירושלמי מכות פ"ב ה"ו: שאלו לחכמה חוטא מה ענשו. שערות נק' בחי' אותיות: ראה לקו"ת פנחס עז, ד.

עמוד כא

יאר ה' פניו: במדבר ו, כז. מלכות פה תושבע"פ קרינן לה: הקדמת תקו"ז.

אהרן . . . (נצח דאבא): ראה לקו"ש ח"ז ע' 244 „בסי' בד"ה ת"ר מנין לבהמיז דמשה שרשו מבחי' נצח דאבא (ואהרן שרשו מבחי' הוד דאבא, וצ"ע בהוספות לתו"א תצוה ססי"ב שכ' אהרן שרשו מנצח דאבא, ואולי יש לתרץ ע"פ מ"ש בע"ח ש' הארת המוחין פ"ו, הובא בקה"י מערכת אהרן בשם הרב באוצ"ח, וכמדומה שמדובר בזה בדא"ח בענין הוא משה ואהרן הוא אהרן ומשה". וראה לקמן בד"ה הוא אהרן ומשה.

וחסידך יברכוכה: תהלים קמה, ט.

כה תברכו: במדבר ו, כה.

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.

הגלגולים פרק ז'. וראה ביאור ע"ז בספה"מ תקס"ז ע' לט. ולהעיר מתוד"ה כי רוח (ע"ז ה, א).

והריחו בירתא ה': ישעי' יא, ג.

כמרו"ל דמורח ודאין: סנה' צג, ב. וראה לקו"ש ח"ז ע' 254.

ישכיל עבדי וירוס ונשא וגבה מאד: ישעי' נב, יג.

אדם אדמה לעליון: לשון הכתוב ישעי' יד, יד. וראה ס' עשרה מאמרות מאמר אם כל חי, ח"ב פ"ג. שליה חלק תושבי"כ וישב סוף הדרוש צאן יוסף. ובכ"מ.

עמוד טז

ועי' הקושי' ופירוקי' . . סברא האמיחי: ראה אגה"ק ס"י כו.

ומלחם את ערלת לבבכם: דברים י, טז. מילת ערלת הלב . . ע"י אתכפיא: ראה

אגה"ק ס"י ד.

בחכמה דוקא איתברירו: הובא באגה"ק סכ"ח בשם זוה"ק. וראה ע"ח ש"ח פ"ה. שליט ד"א. טעהמ"צ להצ"צ מצות מחצית השקל. שם איסור מכילתא בע"מ (הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א בספה"מ ה'תשי"ח ע' 206). כנו' בזוהר דא מוחא לדא: ראה זח"א פ' בראשית כ, א.

אהבת מאדך שהוא בלי גבול: תו"א לט, ג. לקו"ת שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב. ובכ"מ.

כמו אהבת כמים הפנים: לשון הכתוב משלי כז, יט.

ומל ה' אלוקיך את לבבך: דברים ל, ו. שלא נשאר בהם טוב כלל: ראה תו"א נו, ד. לקו"ת שה"ש על פסוק תורי זהב (א, נד).

עמוד יז

וינצלו — שיעשו כמצולה שאין בו דגים: שמות יב, לו. פסחים קיט, א. שמור"ר ג, יד. אצילות ראשית הגילוי: ראה ת"ז תס"ו. כנ"ל במ"א: ראה לקו"ת נצבים מד, ב.

עמוד יח

בעצם היום הזה: בראשית יז, כו.

עמוד כב

ויט שמים וירד: תהלים יח. י.
אחרי רבים להטות: שמות כג, ב.
להבדיל בין הטמא והטהור: ויקרא יא, מז.
רחצתי את רגלי: שה"ש ה, ג.

וה' פקד את שרה: בראשית כא, א.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב. וש"נ.
זח"ג רכו, א. רנו, ב.
בני חיי ומוזני לאו בזכותא תלי' מילתא:
מ"ק כח, א. זח"א מג, ב. זח"ב ה, א. זח"ג כה,
ב. ולהעיר שע"י תפלה (תשובה וטל תורה)
יכולים לשנות המזל (תוס' שבת קנו, א). ראה
תענית כה, א. המשך מים רבים תרל"ו פרק
קעד. חנוך לנער בסופו.
ימים יצרו: תהלים קלט, טז.

עמוד כג

הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך:
מלכים א ח, כז.
המשכת אואים הוא ע"י החורה: ראה
אוה"ת שמות ע' א' שעד. ובכ"מ.
אזוחתו ולא ארפנו: שה"ש ג, ד.
פשטתי את כתנתי: שם ה, ג.
גלות בחי' שינה: ראה לקו"ת שה"ש ד"ה
אני ישנה, ספה"מ תקס"ו ע' קלג.
רגלי' יורדת מות: משלי ה, ה.

עמוד כו

אורייתא מחכמי נפקא: נסמן לעיל ע' יח.

עמוד כז

הביטו אל אברהם: ישעי' נא, ב.
שוב אשוב: בראשית יח, י.
ויאמר אם שמוע: שמות טו, כו.

עמוד כד

דודי שלח ידו מן החור: שה"ש ה, ד.
סוד ה' ליריאי: תהלים כה, יד.
כבוד אלוקי' הסתר: משלי כה, ב.
בוזרה (פ' וירא: נדפס (בשינויים) בביאור"ז
ע' יא. וראה ביאורי זוהר לאדמו"ר הצי"ע ע'
מד בד"ה להבין בני חיי ומוזני, ושם עמוד נו
(משנת תקס"ז) וכרך ב' ע' תרלו.
זוהר פ' וירא: קטו, א.
נהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.

עמוד כח

המלאך הגואל: בראשית מח, טז.
וירא אליה מלאך ה': ראה בראשית כא, יז:
ויקרא מלאך אלקים אל הגר.
ומנוח ואשתו רואי' את המלאך: שופטים
יג, יט"ב.
זוהר פ' חיי שרה: נדפס (בשינויים)
בביאור"ז ע' 26. וראה ביאור"ז לאדמו"ר
הצי"ע ע' פה.

עמוד כה

נוצר אותיות צנור ורצון: כ"ק אדמו"ר
שליט"א בקובץ ליובאוויטש שנה ג' חוברת א'
ע' 6 בהערה י' כ' וז"ל: בתוי"א (ד"ה מראהם
ומעשיהם) בלקו"ת (ביאור לד"ה וידבר גו'
ראשי המטות פ"ג) ועוד, הובא דנוצר אותיות
צנור ואותיות רצון, בלי הוראת מקור, ולע"ע
מצאתיו בכתבי האריז"ל בל"ת (פ' תולדות ופ'
תשא ובמקומות המקבילים בס' הלקוטים)
ובפע"ח (שער הסליחות פ"ח) דנוצר אותיות
רצון, ובמקדש מלך לוח"ב קנו"א. ובוזרה
הרקיע לוח"א נא (הובא בלקו"ת ד"ה את
קרבני לחמי השני, דצנור, אותיות רצון'
עכ"ל, ספי"ב).

שבחא דאבהן: ראה ב"ר עו, א. זח"א כג, א.
קסג, ב. קעא, ב. רו, א. זח"ב כג, א. וראה
זח"ג צט, ב. — יצחק תושבכתחיה דאבהן.
שהוא שחרית ומנחה וערבית: ראה ברכות
כו, ב.

אמר ר' שמעון כו' הני תרי זימני: זוהר
ח"א רכט, ב.
אברהם ויצחק חוגי': ראה ספר הבהיר אות
קצא, זוהר חדש פ' תולדות כז, א. ראה ד"ה
החודש הזה ת"ש פ"ג.

עמוד כט

ת"ת (שהוא יעקב): זהר חדש תשא (מד, ב).
והתיקון של שניהם הוא רק שתתחבר:

כי באמת זה שהעולם קוראין בשם אמונה להאמינן מה שהקב"ה מחיה את כולם והוא ברא את כל העולמות מאין ליש טועים הם שאין צריך לזה אמונה. וראה בספר החקירה ז, ב. . . שלידע שהקב"ה ממכ"ע הוא מורגש בדעת וא"צ לזה אמונה ע"ש.

הנה אמונה זו: ראה לקו"ת ואתחנן ד, ב. אוה"ת בראשית — כרך ג דף תקנב, ב ואילך, יהל אור ע' מד. אוה"ת תולדות — א קמז, ב. ויקרא — א ע' רצב.

דבר המעמיד ומקיים את הראש: ראה לקו"ת שה"ש מג, ד. אוה"ת שמות — ז ע' ב'תצד. אוה"ת בראשית — א כא, א. ויקרא — א ע' רמד.

הוא השכל המתכונן ומעמיק דעת: . . . שתהא אמונה שלימה וחזקה ונגעה עד פנימית הנפש והיינו ע"י הדעת וההתבוננות — תור"א קיא, ב.

. . . והיינו ע"י שממשיך דעת באמונה ע"יז הוא מפרנס האמונה שתהא אמונה שלימה וחזקה ונגעה עד פנימית הנפש — אוה"ת תשא י' א'תתמח.

עמוד לא

יפה שעה אחת: היינו זיו והארה בעלמא שמוזה נהנין הנשמות כו' אבל ע"י התשובה ממשיכין גילוי אוא"ס ב"ה שהוא מקור האור והזיו שאינו אלא הארה בלבד — אוה"ת בלק ע' א"א.

שהוא רק זיו והארה מבחי' הנק' שכינה: מזה אשר השכינה אין בה שום שינוי וזה אני ה' לא שניתי אפי' בחי' אני אין שום שינוי — לקוטי הגהות לתניא ע' כקה.

מקרבין ישראל לאביהם שבשמים ממש למהותו. . . בחי' א"ס ממש: לאביהם שבשמים היינו בחי' טיפת אבא. וגם אשר קדשנו במצותיו היינו שהפריש אותנו למהותו ממש — לקוטי הגהות לתניא ע' כקה.

ונברא ביו"ד: מנחות כט, ב. הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג. וכמים הפנים: משלי כז, יט. ראה תניא פמ"ז.

ראה סידור לז, ב. — שעיקר הוא בחי' ת"ת שכלול מחויג ומה שיש לו ממדת אברהם הוא מה שיש בו שמונה עשרה וק"ש, ע"ש. ואתה מרום לעולם ה': תהלים צב, ט. יעקב רצה להמשיך חב"ד לחג"ת: ראה תור"א פ' וישלח כו, ב.

דוד ה' בחי' מלכות: ראה פרד"ס שה"כ וקהלת יעקב בערכו. תור"א עב, ג. ספה"מ תקס"ה (א) ע' ה.

עמוד ל

שהיא בלא ברכה (כמנהג ספרד): טושי"ע ארי"ח סי' כ"ח ס"ה וני"כ. וראה תור"א שמות נב, א. תשובות וביאורים סימן יוד.

והאידינא קבעוה חובה: ראה רמב"ם הל' תפלה פ"א ה"ו.

אגרת השלוחה להודיע: ראה אגה"ק סימן א, האגרת מתחילה מ, פותחין בברכה. ראה ליקוט פירושים לתניא אגה"ק המ"מ על אגרת נעתק מליקוט פרושים שם ע' רג.

וכחה עוז: מענין עוז ראה אוה"ת משפטים ע' א"פ ואילך.

חגרה בעוז מתניה: משלי לא, יז. וראה באוה"ת נ"ך — א ע' תרמט: החגור שהוא ע"ד אזור וכתיב לבש ה' עוז התאזר והיינו חיזוק האמונה כמו שהאזור והחגור הוא חיזוק וזריזות, וראה אוה"ת בא ע' שו וספר החקירה סו, א. ובאוה"ת בראשית — ב תלו, ב בענין חגורה. ובאוה"ת ויקרא — א ע' רצב ביאוה"ז להצ"צ ע' רסט שהחגורה היא לעצמה.

מתנים: ראה באוה"ת נ"ך ע' קפו דמתנים מתחיל למטה מן הלב שהוא למעלה מן הסבור. . . ולכן שם צריך חיזוק וזריזות להזהר מפגם הברית. . . ולכן שם דוקא צ"ל אזור להיות דבוק בה, והיינו ע"י אזור וחגורה, וע"ז חגרה בעוז מתניה, עוז הוא תורה כמ"ש ה' עוז לעמו יתן ע"ש. וראה עטרת ראש שער יוהכ"פ סעי' ו' שהחגורה חבור הבגדים על הגוף ובמקום חבור המוח והלב שהוא החזה.

דאיהו ממכ"ע: ראה לקו"ת ואתחנן ד, ב:

זחיב נח, זחיב נח, א ע"פ ימינך ה' נאדרי
בכח דא אורייתא . . ובג"כ אורייתא
אתקריאת עונו. ע"י אוהית יתרו ע' תשצב.

כח ועונו: כח ר"ת כתר חכמה ימינך ה'
נאדרי בכח ואורייתא מחכמה נפקת ושרשה
מכתר . . ועי"ז נמשך גילוי בחי' כח מה בחי'
אי"א ועי"ז נמשך כח ועונו בנהיא ועמיש
באגה"ק בתחלתו ע"פ חגרה בעונו מתניה.

אוהית יתרו ע' תשעז. וראה שם ע' תשצב.
אך עת וזמן החיזוק ואימוץ היא שעת
תפלת השחר: אך אא להגיע לבחי' תורה
בלתי התפלה שקודם לכן כי אורייתא היא
מחכמה הוא דנפקא כנ"ל והחכמה מאין
תמצא ואי"א להגיע לבחי' אין בלתי שימסור
נפשו תחלה להוי' א' בתפלה שעי' המס"נ
דוקא שבתפלה שמבטל רצונו לגמרי מפני
רצון עליון בה אזי מגיע לבחי' אין שהחכ'
נמשכת משם . . דמאחר שלא מסר נפשו
תחלה בביטול האמיתי כו' אינו מגיע לבחי'
האין כלל שהחכ' של תורה נמשכת משם . .

כ"א שמוסר נפשו תחילה בתפילה כו' שמגיע
לבחי' אין שחכמת התורה נמשכת משם אז
יוכל להגיע לבחי' תורה. — אוהית שלח ע'
תצא. וראה באוהית פ' בלק . . מ"מ צ"ל
קודם הרצון בתפלה ואחי"כ העונג בתורה כי
עונג אין שייך כ"א אחר מילוי הרצון
שכשנתמלא רצונו יש לו עונג כו' משאיכ אם
לא ה' לו תשוקה כלל אין שייך אחי"כ עונג

— ע"ש. וראה בדי"ה פדה בשלום תרניט ע'
קמח ובכדי שיהי' כלי לאור התורה זהו ע"י
הקדמת התפלה כשמתבונן בהתבוננות
אלקות ומתעורר באהוי"ר, שעי"ז מדוכך
נפשו ומתקרב לאלקות ונעשה בבחי' הביטול
ע"ש. שענין התפלה ענינה — יהי רצון,
המשכת רצון חדש מבעל הרצון — לקו"ש

— ג ע' 905.

כי טוב סתרה: משלי לא, יח.

תפלת השחר: שאז שולטת מדת החסד.

וראה זחיב קנו, א לאו איהו עת רצון לקו"ש

ח"ט ע' 284.

להבין שרשן של הדברים: נדפס בליקוט

פירושים על תניא אגה"ק סימן א'.

צעק לבטם: איכה ב, יח.

פחד ה' בלבבו: יראה תתאה — הלקח
והליבו.

ולבוש מגדולתו: יראה עילאה, ראה תניא
פ"ד פמ"ג.

וירא העם: שמות כ, טו.

עסק ולימוד הלכות: ראה בתו"א נט"ד: . .
בתושבע"פ ג"כ יש אגדות ופסקי דינין
ובאגדות ג"כ רק מלובש ח"ע, אבל בהלכות
ופסקי דינין מלובש רצה"ע ולכן לימוד
דהלכות נעלה יותר טובא מלימוד האגדות
כדאי"א בגמרא סוטה דף מ, ע"ש.

גילוי רצון העליון: בתו"א נט, ג: . . והיינו
שרצונו העליון ית' (וחפץ הוא פנימיות הרצון
כנודע) הוא מלובש ומתגלה בארץ החיים
דוקא שהיא בתושבע"פ . . בה מלובש
ומתגלה רצון העליון ביה שהוא ענין פסקי
הדינין שבתושבע"פ אסור ומותר שזהו רצון
העליון ביה. וראה באוהית שמות — כרך ז
ע' ב'תרד שיש מעלה יתירה בעסק התושבע"פ
מתש"כ שעי' לימוד תשבע"פ הוא גילוי
אלקות בנפשו ביחוד גמור ואמיתי שאין
כמוהו ממש יותר מבתש"כ, והיינו לפי
שיבור התושבע"פ הוא בבחי' ביטול גמור
ואמיתי ואינו תופס מקום כלל, ע"ש.

ראה אוהית יתרו ע' תתסח. משפטים ע'
ארי"ג. בראשית — כרך ב של, א. שפ, ב.
ויקרא — א ע' שלג.

כצנה רצון תעטרנו: תהלים ה, יג.

וכנודע ממי"ש: תניא דפוס וילנא תרל"ב:

אגה"ק סי' כט.

וכל השונה הלכות: סוף נדה. וראה במאה
שערים דף י, ב. היות ידוע לכל נקודת
רצוה"ע ביה שידוע מצותיו וחקותיו איך
לעשותם בפרי"מ, וזהו הנק' שונה הלכות בכ"י
שהוא בן עוה"ב ממש לפי שזהו הלכות
התורה כולה כמו שהן לאחר הבירור
בשלימות.

אין עונו אלא תורה: תניא דפוס וילנא
תרל"ב: [לקו"ת] חלק ו שה"ש כז, ג. וח"ד [פ'
שלח] לט, ד. וראה אוהית משפטים א"א.
א"פ. תצוה איתרמג. ויקרא — א רכב. ראה

כרך ה' דף תתקכ, ב. נ"ך כרך א' ישעי' ע'
קפו. יונתי — תרי"מ ע' מד. תורת שמואל —
תרכ"ט ע' נט. וככה — תרל"ז פרק סא, סב.
כני"ל: אולי צ"ל: כמ"ש.

כמארז"ל כליות יועצות: ברכות סא, א.
זחיג רכד, ב.

ואתה תאזור על מתניך: ירמי' א, יז —
ואתה תאזור מתניך.

אורייתא מחכ' נפקא: נסמן לעיל ע' יח.

עמוד לד

תרי"ג מצות תרי"ג ארחין דגלגלתא: ראה
זחיג קכא, א. ובביאור האריז"ל שם. מ"ר מ"ס
א"א ספ"ד. לקו"ת ראה כא, ד.

טעמה כי טוב סחרה: משלי לא, יח.

עמוד לה

כתרו את בנימין: שופטים כ, מג.
הכותרת על ראשי העמוד: מלכים א' ז, יט
— וכתרת אשר על ראשי העמודים. וראה
שם ז, יז. דה"ב ד, יב.

הודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.
חד אמר שמים קדמו: ראה חגיגה יב, א.
ב"ר פ"א, ט"ו. וראה לקו"ש ח"ו ע' 75.
נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

כמבואר בכ"מ בארוכה: ראה אגה"ק ס"כ.
לקו"ש ח"ו ע' 19 ובהערה 57, ובהנסמן שם.
חכמה דאצילות נק' עשי' לגבי: ראה שער
היחוד והאמונה פרק ט'.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כב.

עמוד לו

יפה שיחתן: לכללות הענין ראה אוה"ת ח"י
שרה ע' קכז, ב. אוה"ת ח"י שרה תשצא, ב.
יפה שיחתן של עבדי אבות: ב"ר פ"ט, ח.
פרש"י ע"ה"ת בראשית כד, מב.

ויקוד וישתחוו: בראשית כד, כג. — ויקד
האיש וישתחו לדי'. וראה ב"ר שם הכל בזכות
השתחואה.

יחוד מ"ה וב"ן: ראה לקו"ת חוקת נו, ב.
שרה כתר דנוק' רבקה חכמי דנוק': ראה
ס"ה"מ תקס"ו ע' נג.

קטן אינו מוליד: סנה' סח, ב.

עמוד לב

משכיל לאיתן האזרחי: תהלים פט, א.
הושיט אצבעו הקטנה ביניהם ושרפן: סנה'
לח, ב. יומא כא, ב.

עולם האצילות בחי' א"ט: ראה ספ"ה"מ
תקס"ד ע' קסד. וראה ג"כ אוה"ת בראשית ע'
תעב.

כמבואר בלק"א שאף מספר אלף: ראה
תניא פמ"ז. חגיגה יג, ב. וראה ספ"ה"מ תקס"ו
ע' מו.

עמוד לג

הנה"י חדשים מכתב עליון: ראה ביאוה"ז
לכ"ק הציצ' כרך א' ע' סו: וכמ"ש בע"ח
שנה"י חדשים נמשכים מהכתר וכמ"ש בפע"ח
בכוונת אל עליון גומל חסדים טובים וקונה
הכל כו', ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אלה מסעי
[לקו"ת צ, ד] ומ"ש באגה"ק בתחלתו ע"פ
חגרה בעוז מתניה והביאור ע"ז באריכות
ומ"ש בד"ה למנצח על השמינית, ובד"ה
והנצח זו ירושלים. וראה אוה"ת שלח ע'
תצח, ובספר החקירה דף פב, ב שנה"י
חדשים נמשכים מהכתר וזהו אל עליון גומל
חסדים טובים, כי הנה אין ערוך בי"ע
לאצילות כמו שאין ערוך בע"ג לבכ"ע"ג, ולכן
כדי שיהיה המשכת השפע מהאצילות לבי"ע
זהו ירידה גדולה, וזהו דוקא ע"י המשכה
מהכתר, דכמו ע"ד"מ דוקא מי שהוא בר שכל
גדול יותר הוא דוקא יכול להוריד משפע גם
למטה, ועמ"ש מזה בד"ה לך לך [בתו"א]
בענין משלי שלמה, כמ"כ כדי להמשיך
השפע כיכ למטה בבי"ע זהו דוקא ע"י הכתר
שהוא כותרת ומקיף דמ"י אצילות ועשיה
שוין ע"ש. ראה אוה"ת לך לך — ד דף
תרעה, א. כרך ב' שצד, א. תו, ב. אוה"ת
סוכות ע' איתשמו. ויקרא — א ע' כה. פ'
תצוה ע' א' תשח. ויקהל ע' ב'קפד. ב'רכח.
שבועות ע' קיד. ראה שלח תרין (שכדי שיהי'
היחוד עליון צ"ל המשכה מהתסכלות דאי"א,
דברים ע' ז. בראשית כרך ג' תקעז, ב. וישב

סידור עם דא"ח ע' 202. לקו"ת ביאור עה"פ לא תשביח, מאה שערים (לג, מ).
וזהו המצוה להטביל הפת במלח: ראה סידור שם שמביא זה בשם כתבי האריז"ל. .
וראה מק"מ לוח"מ רמא, ב. — מכתבי האריז"ל וראה מאה שערים שם בארוכה שהטבילה לאו דוקא.

על כל קרבנך תקריב מלח: ראה ויקרא ב, יג. ראה בחיי עה"פ את קרבני לחמי — את קרבני זה הדם לחמי אלו אמורין את לרבות מלח דכתיב על כל קרבנך תקריב מלח, לכן טובלין לחם המוציא במלח שהקרבו נקי לחם, עכ"ל.

עמוד מ

מים קר ולח: בסידור שם מוסיף: ולכן אין די טעם כלל.
גשמים. . גבורות ממוחקות: ראה איה"ת ויקרא (הוספות) ע' רכת, ואילך.

מלח ב"י גבורות: ראה לקו"ת ויקרא ד, א. שמוסיף: ולכן הוא חריף, וראה רמב"ן ובחיי ויקרא ב, יג — שמלח כלול מחסד וגבורה וראה לקו"ת ויקרא י, ג. שמשום זה (שמלח גבורה יש לה שייכות לברכת כהנים שנק' גבורה (ששים גבורים) (במדב"ר פ"א, ג)).
מלח שנחזהוהו מן המים הוא בחי' גבורות: להעיר מבחיי עה"פ את קרבני לאשי מדברי רמב"ן — יש בעצם המלח כח המים והאש שהם כנגד שתי המדות שבהם קיום העולם והם מדות הרחמים ומדה"ד.

מלח נותן טעם בבשר: ראה ברכות ה, א. מנחות כא, א. להעיר מאיבו, ו. — היאכל תפל מבלי מלח.

ממתיק את הבשר: ראה ברכות ה, סע"א. בלעדי מלח אין טעם בבשר ונקי בשר חפ"ל: ראה אדר"ו דרצ"ה ע"ב.

בני חיי ומזוני לאו בזכותא תלי' מילתא: מו"ק כח, א. זח"א מג, ב. רנו, ב. ובכ"מ.
דצ"ח מחי' את האדם שהוא מדבר למעלה מהם ששורשם נעלה: ראה לקו"ת צו יג, ב. ולכן הוא גבורות ממוחקי': ראה זח"א ויחי דרמ"א ע"ב — מלח היינו יסוד ונותן טעם

עשרה גמלים מגמלי אדוניו: בראשית כד, י.
הגמלים של אדוניו שהיה ג"כ מרכבה: ראה זח"א וישב קפא, סע"ב.
אבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ו, ו פב, ו. אשר התהלכתי לפניו: בראשית כד, מ.

עמוד לו

אתהלך: תהלים קטז, ט.
התהפכות שם ב"ן. . לשם מ"ה: ראה תו"א פ' משפטים בד"ה ותחת רגליו.
מלכות פה תושבע"פ קרינן לה: תקו"ז בהקדמה.

מצות נקי' איברי דמלכא: ראה תניא פכ"ג. ששם הוא דרך פרטי: ראה לקו"ת חקת נו, ב. תו"א חיי שרה קלח, א. אוה"ת שם קכח, א. (ובאוה"ת שם קלג, ב. המצות רק הכנה ליחוד).

עמוד לח

תורה היא נצחית: תניא פ"ז.
שם הוא רק דרך רמזיה: ראה אוה"ת חיי שרה ע' 256 שמבאר בהג"ה מדוע לא ביארה התורה גופי תורה בפירושו. עיי"ש.
שלא ליקח מבנות כנען: בראשית כח, א, ו. — לא תקח אשה מבנות כנען.
נח יסוד אבא: ראה סה"מ תקס"ו ע' קנח. ובכ"מ.

קליפת נוגה יש ג"כ טוב: תניא פ"א. חס, ג' קליפות הטמאו' לגמרי: ראה תו"א קד, ד.
ותאמר בת בחואל: בראשית כד, מז.

חזר תרח בתשובה: ב"ב טז, ב. תנחומא שמות ח.
מה' יצא הדבר: בראשית כד, נ.
הנה אנוכי נצב: בראשית כד, יג. מג.
והי' הנערה אשר אומר כו' הטי: בראשית כד, יד.

עמוד לט

ותמהר ותער כדה: בראשית כד, כ.
להבין ברכת המוציא: להבא להלן ראה

כשחושב לנטות תיכף הוא נוטה: ראה לקוית ואתחנן ו, א. ספה"מ תקס"ב ע' רכו. וראה לעיל מאמר ד"ה אלה תולדות נח (זוהר).

עמוד מג

יותר לשלוט ביד: ראה ביאוה"ז לאדמו"ר הציצ ע' תרנח (בנוגע ענין זה) — ואין זה כ"א מצד גידי המוח (הנק' נערוויון) שנתפשטו ביד.

צופה ומביט בסקירה א': ראה ישעי' מא, ד. ומחשבה א': ראה זח"ב כ, א. חפץ חסד: מיכה ז, יח. בלא אתערותא דלתתא: ראה לקוית שה"ש י, ד.

אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג. רק היה חסד עליון: ראה אור תורה לה"מ ד"ה סוד כי חפץ חסד (הוצאת קה"ת — ע' צו).

ויניחוהו בג"ע לעבדה: בראשית ב, טו. יפה שעה א' בתשובה ומע"ט: אבות ד, יז. פ' שקודם ירידתה: ראה תניא פ"ד. נהנין מויו השכינה: ראה ברכות יז, א. ירידה צורך עליו: ראה ע"ח שער כו, תניא פל"ז.

שכר מצוה מצוה: אבות ד, ב. הוא המצוה בעצמה: ראה תניא פל"ט, וראה לקוית בהר מב, ב. כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.

עמוד מד

ואדם עלי בראתי: ישעי' מה, יב. כמשל עיגול הגשמי (כמבואר בכ"מ): ראה ע"ח שער ציור עולמות בי"ע פ"ב, שער עיגולים ויושר ענף ד, שער השתלשלות הע"ס דרך העיגולים ספ"ב. המשפילי לראות בשמים: תהלים קיג, ו.

עמוד מה

ענין . . . או"פ וא"מ: ראה ספה"מ תקס"ה (א) ע' סא, ב. אוה"ת קרח ע' תרסח.

בבשר שהוא מל' וממתיק הבשר כי ע"י השפעת היסוד נמתקים גבורות דנוק'.

ארץ ממנה חצא לחם: איוב כח, ה. — ארץ ממנה יצא לחם.

לחם אכירים אכל איש: תהלים עח, כה. כי טל אורות: ישעי' כו, יט.

עמוד מא

אשר הוצאת כו' ממצרים מכור הברזל: מלכים א, ח, נא.

אשר שלט האדם באדם לרע לו: קהלת ח, ט.

גלות מצרים להפריד הרע מן הטוב: ראה תו"א ס, ג. ספה"מ תקס"ה (א) ע' קפח.

והי' חושך ואפילה למצרים: שמות י, כב. — ויהי חושך אפילה בכל ארץ מצרים.

זוהר פ' תולדות: ראה ביאוה"ז יד, ב. ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הציצ ע' תרנז.

ובאוה"ת תולדות קסו, ב. (אות באות כמו בביאוה"ז לצ"צ).

מלכות דאצילות מקור של עולמות בי"ע: ראה אגה"ק סי' כה, וראה ספה"מ תקס"ז ע' מט. ספה"מ תקס"ז ע' יא.

נשמות של הנשים . . . לכך נשים פטורות ממ"ע שהזמן גרמא כמבואר במ"א: קידושין כט, א. ושי"נ. ראה לקוית תורה להארניז"ל פ' בראשית בהקדמה לטעמי המצות די"ד ע"א. וראה אוה"ת בא ע' שמט. אוה"ת פנחס ע' א' קצט (שמבאר זה בארוכה). ספה"מ תקס"ז ע' עח.

פטור מתורה: אף שחייבות ללמוד הלכות הצריכות להן ומטעם זה חייבות ג"כ לברך ברכת התורה (ראה שו"ע אדה"ז חאו"ח סי' מז בסופו, הלכות ת"ת לאדה"ז פ"א סי"ד, וראה ג"כ ברכי יוסף (להחיד"א) חאו"ח סי' מז) נדפס בהערות וצינונים לאוה"ת בראשית — כרך ב' דף תפא, א.

עמוד מב

(כמבואר בלק"א בשם מורו): ראה תניא פל"ה (בהגה"ה) וראה שם פי"ה.

עושה שלום — שר של מים שר של אש:
 ראה במד"ר פייב, ח. זחגי יב, ב.
 מים הוא חסד אש גבורה: ראה אי"א אות
 מ"ם סעיף טו, וראה אגה"ק ס' ח. וס' י"ב.
 שפע מלמעלה מבטליו שניהם: ראה אגה"ק
 ס' יב. ספה"מ תקס"ב ע' ר.
 שמע ממורי עיה . . . (וכנ"ו במ"א ע"ש):
 ראה אגה"ק שם.

עמוד נג

קרח אותיות חיריק: ראה לקו"ת שה"ש כו,
 ב. וראה ספה"מ תקס"ז ע' קעו. וראה במא"א
 אות קוף סעי' כ"ו.
 קרח הוא בח"י ביטול: ראה תו"א עד, ב.
 ספה"מ תקס"ה (א) ע' תנג.
 צירופי אותיות של אדם יש הערה ממהותו:
 ראה שער היחוד והאמונה פ"א, וראה לקו"ת
 פ' בהר בדי"ה את שבתותי תשמרו. לקו"ש
 חט"ו ע' 14.
 ויקרא אדם שמות: בראשית ב, כ.

עמוד נד

להבין משארז"ל שג' ברכות ראשונות: ראה
 ברכות לד, א.
 מעלה מעלה באצילות: ראה לקו"ת
 בחוקתי מז, א. עקב יד, ב.

עמוד נה

להבין הטעם: נוסח א' מבוך מס' 1196,
 נוסח ב' מבוך מס' 1030.
 תורה המשכה מלמעלה למטה: ראה תניא
 פ"ד.
 משל בני החבורה: עד"ז ראה לקו"ש ח"ה
 ע' 400. וראה תו"א מג, ד.

עמוד נו

רבת את ריבם: ראה תורת שמואל תרכ"ח
 ד"ה זה — בתוס' הגהות.
 רבת את ריבם: נוסח התפלה בעל הניסים
 דחנוכה.

עמוד מז

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כב.
 זוהר פ' תולדות: ראה ביאור"ז לאדמ"ר
 ה"צ ע' תרסד, אוה"ת בראשית ע' 340 (אות
 באות כמו בביאור"ז).
 זוהר פ' תולדות: קלו, ע"א.

עמוד מט

ימין מקרבת שמאל דוחה: ראה סוטה מז,
 א.

עמוד נ

ימינך ה' נאדרי בכח: שמות טו, ו.
 מדת חסד הוא להגביה אף מי שחוטא:
 להעיר ממאמרי אדמ"ר ה"צ למס' ב"ב ע'
 25 וז"ל: "ובודאי שאינו מצד טבע, שאילו ה"י
 יודע שיצא לתרבות רעה כ"כ לא היה רוצה
 כלל להחזיקו אלא ה"י סבור שיה"י גם הוא
 הגון וחשוב רק לא כיצחק". וראה לקו"ש ח"ה
 שיחת חיי שרה תשכ"ה סעיף ד'.
 אברהם יצא ממנו ישמעאל: פסחים נו, א.
 ויק"ר פל"ו. ספרי ואתחנן ו, ד. ועוד.

עמוד נא

וירא ישראל את ה' הגדולה: שמות יד,
 לא.
 יד הגדולה פ' יד הגדולה והארוכה: ראה
 לקו"ת שלח מ, ד. וראה בר"מ פ' כי תצא
 (רעז, ע"א) שהוא ג"כ בח"י רחמים גדולים.
 יד הגדולה שהוא ימין שיש בה כח וחסד:
 ראה אוה"ת בשלח ע' תנח"נט.
 זוהר פ' לך: ראה ביאור"ז ח, ג. וראה
 אוה"ת לך לך ע' תרעו, ב — באמצע מאמר
 ד"ה לך לך סעיף ג' שמתחיל ולתוס' ביאור
 יש להקדים מ"ש אדמ"ר ג"ע ע"פ מאמר
 הזוהר פ' לך — ושם איתא כל המאמר בתוס'
 הערות והגהות.
 זוהר פ' לך: עז, א.

עמוד נב

הקול קול יעקב: בראשית כז, כב.

קיימא טיהרא באשלמותא: זח"א קנ, א. זח"ב פה, א. וראה שמורר פט"ז, כו. ובכ"מ. ובלע. המות לנצח: זכר"י יג, ה. חכלית שנא': תהלים קלט, כב. את עשו שנאתי: מלאכי ג, ב. כמאן דשדי בתר כתפוהי: ראה תניא פכ"ב.

עמוד נו

גוים מרקדי': יומא טט, ב. וראה לקמן ע' סא.

מדליקין נרות — נס דפך השמן: ראה תוד"ה הרואה סוכה מז, א. מגיא ר"ס תרע"ז ובנ"כ שם. צפנת פענח על הרמב"ם ה' חנוכה פ"ג ה"ג.

הלא עיקר הנס ה' בנצחון המלחמה: ראה שערי אורה (לאדמור"ר האמצעי) כב, א. וראה גם סהמ"צ להצ"צ ריש מצות נ"ח (עא, א) וראה גם פרי"ח או"ח ס' תר"ע סק"ב: שאין סברא . . (ש)עיקר יום הנצחון שנחו מאויביהם . . שלא יקבעוהו לדורות'.

ולמה עשו עיקר הנס מזה: ראה פרש"י שבת כא, ב. איך עשו מן הטפל עיקר כו'. וראה מכתב כ"ק אדמור"ר שליט"א ימי חנוכה תש"א נדפס בבטאון חב"ד מס' 14 [33] שגם המלחמה היתה בענין הנרות, עיי"ש.

עיקר הנס: ראה לקו"ש ח"י ע' 143 שמתרץ קושיא זו לפי שיטת הרמב"ם בה' חנוכה הלכה א' וב' שלא קבעוהו עיקר הנס על טהרת השמן כיא לתת טעם על מה שקבעוהו. כהלל והודאה' וגם לולי הנס דפך השמן היו קובעים את יום הנצחון המלחמה ליו"ט, ע"ש באריכות.

נצחון המלחמה ה' בכ"ד: ראה לקו"ש שם הערה 12 — 'להעיר גם מלקו"ת צו, (טז, א) שמקשה מדוע חנוכה ופורים הן ביום המנוחה ולא ביום שנעשה הנס — שמוה מוכח, שהקביעות דחנוכה הוא משום דנצחון המלחמה'. וראה בשולי הגליון שם — 'מזה מוכח שס"ל לאדה"ז שנצחון המלחמה ה' בכ"ד בכסלו (וכמפורש בש"א וספהמ"צ (להצ"צ ריש מצות חנוכה) וכשיטת המאירי (שבת שם) ודלא כשיטת הרמב"ם ה' חנוכה

(פ"ג ה"ב) שבכ"ה בכסלו ה' (ואעפ"כ הוקבע להתחיל נ"ח אור לכ"ה — ראה פרי"ח, ברכ"י (לשו"ע ה' חנוכה) אור גדל ליומא פ"ז, מ"ד. בנין שלמה על הרמב"ם שם)'.
שלא עשו עיקר . . רק ממציאות שמו

טהור: ראה לקו"ש ח"ה בהוספות ע' 445 — 'והרי בחנוכה ה' גם הנס דמסירת גבורים ביד חלשים כו' ובלעדו א"א נס הנרות — ועכ"ל שגם המלחמה היתה בענין הנרות (נר הנשמה ונר מצוה)'.
רק לבטל התורה מהם: ראה תו"א סד"ה

בכ"ה בכסלו ורד"ה ענין חנוכה — שלכן קבעו הנס בנרות. וראה לקו"ש ח"ה ע' 443 הערה 14 שעפ"ז מובן (שם) שהיונים לא בקשו לשלוח ידם, אף שכ' הרמב"ם (ריש ה' חנוכה) ופשטו ידם בממונם) וראה ספר המאמרים תש"א בד"ה מאי חנוכה. וראה לקו"ש (שם) ע' 450. וראה שערי אורה סד"ה כי אתה נרי.

כי נר מצוה ותורה אור: משלי ו, כג. במחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי: סנה"ד, א. וראה סה"מ תשי"ח ע' 122 שמבאר ענין זה באריכות.

שבא"י היו משיגים . . בלתי מעורבות בקושיות: ראה שערי אורה ד"ה בכ"ה בכסלו פני"ד ואילך. ע' ג"כ שו"ת הרמב"ם (ירושלים תרצ"ד) ס' שמת.

ירושלמי לא עסקו בפלפול הגם שר"י ור"ל עסקו בפלפול, בבלי עסקו בפלפול: בי"מ פד, א. ולהעיר משבת לג, ב. פלפול דתנאים.

עסקו בפלפול: כסה"מ תשי"ח (שם) מוסיף 'שחברו תלמוד ירושלמי' — הרמב"ם בהקדמתו לס' היד, בהקדמתו לפיה"מ, הראב"ד בס' הקבלה ועוד — שר"י חיבר הגמרא ירושלמית.

אבל רוב התלמידים לא עסקו בפלפול רק למדו הלכות בדרך קצרה: ראה בזה מ"ש רבינו הזקן בקו"א לשו"ע שלו ה' ת"ת רפ"ג. אבל בכל ה' עוסקין בפלפול: להעיר מזה דרב אשי ה' גומר תלמודו בשלשים שנה (רשב"ם ד"ה מהדורא בי"ב קנו, ב. רש"ג באגרתו).

עמוד נח

אנת הוא חכים ולא בחכמה ידע: הקדמת

תקו"ז.

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כב.
 חכמה בחי' עשי' דעשי' לגבי העצמות:
 ראה לקו"ש ח"ה ע' 90 הערה 30, וש"נ.
 החכמה הנק' ראשית וכמ"ש במ"א: ראה
 שער היחוד והאמונה פ"ח.

חושך בריאה בפ"ע: ראה לקו"ש ח"י ע' 180.

טעמה כי טוב סחרה לא יכבה בליה: משלי לא, יח.
 וטרפל תחת רגליו: ש"ב כב, י.

עמוד נט

עמוד סא

נק' בגמרא ובזוהר אספקליא המאירה: ראה יבמות מט, ב. וראה לקו"ש נצבים מז, ג.
 שמע"צ צב, ב. שה"ש כה, ב. אוה"ת כי תשא ע' תתקלט ואילך. ויקהל ע' בירכה ואילך, לקו"ש ח"ז ע' 198.

רם על כל גוים הוי': תהלים קיג, ד.
 אע"פ שגוים מרקדין בהיכלו: ראה יומא סט, ב.
 לא איכפת לו כלל: ראה ספר המאמרים תש"א ע' 11.

השממית אשר בידיים תתפש: משלי ל, כח.
 עורה למה תישן ה': תהלים מד, כד. וראה ספר המאמרים תש"א שם בהערה.

עמוד סב

מצות רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז תיקון ל'. וראה תניא פ"ד, פכ"ג.
 מצות נק' מצות ה': ראה תוי"א לה, ב: דזה שכל המצות נק' מצות ה' לפי שהקב"ה, מקיים את המצות. ושם: שמה שהקב"ה מקיים את המצות הם נעלים יותר מכמו שהם מצד עצמם.

הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
 תפילין דמארי עלמא: ברכות ו, א.
 תומ"צ שמים וארץ: ראה תוי"א א, א. וראה ספה"מ תקס"ז ע' שנה שתושבי"כ נ' שמים, וארץ הוא בחי' תושבע"פ.
 וגולה על ראשה: זכרי' ד, ג.
 לך ה' הגדולה והגבורה: ד"ה א כט, א.

עמוד סג

הנק' בעל בחירה: ראה לקו"ש אמור לח, ב.
 כי לי בני"י עבדי הם: ויקרא כה, נה.

כי עמד מקור חיים: גנפס (בשינויים) בתוי"א פ' מקץ ד"ה כי עמד לד, ב.
 כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
 נשמת ישראל נמשלו למנורה: ראה ילקוט בצפניה רמז תקס"ז ע"פ „ועשית מנורת זהב“ — זו כנסי"י.

והנה מנורת זהב כולה: זכרי' ד, ב.
 חלק ה' עמו יעקב חבל נחלתו: דברים לב, ט. וראה בארוכה בלקוטי ביאורים תניא ח"ב ע' קנז ואילך.

חלק אלוהה: ראה תניא פ"ב.
 ז' נרות . . . ז' מדות: ראה אוה"ת בהעלותך ע' שלט.

אכל עשרה שכנית' שרי': סנה' לט, מ.
 וראה תניא פרק ו, ופרק י"א.
 שלנסינן גדול יתעורר ההעלם: ראה תניא פרק יט.

כמו בעת קדה"ש וכדומה: ראה תניא פרק י".
 ושמן על ראשך לא יחסר: קהלת ט, ח.

עמוד סד

המגביהי לשבת המשפילי לראות: תהלים קיג, ה"ו.

הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
 הוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו: ב"ר סה, י.

חסד ה' מלאה הארץ: תהלים לג, ה.
 ויטגור בשך תחתנה: בראשית ב, כא.
 אנכי עפר ואפר: שם יח, כז.

שאמר אברהם על עצם אהבתו: ראה לקו"ת עקב יז, סע"ד ואילך. אוה"ת וירא צ, ב. ואילך ועייג"כ אגה"ק ס"י ואילך.

והארץ היתה תוהו: בראשית א, ב.
בכל צרתם לו צר: ישעי' סג, ט.
אות היא ביני ובני בני: ראה שמות לא, ג.

עמוד סז

סיבת השתלשלות בשביל ישראל: ראה
רשי' ורמב"ן עה"פ בראשית ברא, וראה ב"ר
פ"א, ד. ויקיר, פל"ו.
אם לא בריתי יומם ולילה: ירמ' לג, כה.
גולת הכותרת: ירמ' א ז, מא.

עמוד סח

בחכמה איחברירו: באגה"ק כח מזוה"ק.
וראה זח"ב רנד, ב. ע"ח ש"ח פ"ה (מ"ק)
מבוש"ש ש"ה ח"א פ"ב, לקוטי הגהות לתניא ע'
פג — ושם בתחלתו לכא' צ"ל שכ"ג . . .
ניצוצין פ"ט.

מבואר במ"א עש"י קודם שמיעה נתקשר
בבעל הרצון: ראה תו"א מג"א צא, א.
יתרון האור מתוך החושך: ראה קהלת ב,
יג.

נעוץ תחלתו בסופן: נסמן לעיל ע' לה.
סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה
דודי.

עמוד ע

להבין מאמר הזוהר: ראה ביאוריו לצ"צ
כרך ב' ע' תשיג.

לו ישמעאל יחי: בראשית יז, יח.
בענין האותיות: ראה לקמן ע' עג.
ויגש אליו יהודה: בראשית מד, יח.
יוסף צדיק חי עלמין בחי' יסוד: ראה
לקלווייץ לזוהר בראשית ע' טו, ויקהל ע'
קנו.

מלכות הוא דיבור: ראה ספה"מ תקס"ה (א)
ע' תקיג, תקס"ז ע' צב.
אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנת,
א. ת"ז ת"י כא.

עמוד עא

אור החסד דאברהם דאזיל עם כולה יומין
כנו' בע"ח: ראה זח"ג קג, א"ב. קצא, כ. וראה

אשרי מי שעמלו בתורה: ראה ב"ר כד, ה.
דוד בן ישי הקים עולה של תורה: ראה
במד"ר פ"ה, כא. מדרש שמואל פכ"ט. ביאור
הענין ראה ספה"מ תקס"ב ע' רסה. וראה
אוה"ת בשלח ע' תלח.

עבד למעלה ממדרג' בן: ראה תניא
פמ"א, ובארוכה — ד"ה מקנה רב תרס"ז
ובהמאמרים שלאחריו.
שמח נפש עבדך: תהלים פו, ד.
שום תשים עליך מלך: דברים יז, טו.

עמוד סד

השקיפה ממעון קדש: דברים כו, טו.
כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
להבין שרש הדברים: נדפס (בשינוים)
בתו"א פ' מקץ לה, ב.

ומי כעמד ישראל גוי אחד בארץ: שמואל ב
ז, כג.

רמ"ח מי"ע רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז
תיקון ל', תניא פ' מ, ליקוט פירושים וכו'
לפי"ג ע' תי.

תרי"ג ארצין דגלגלחא: ראה זח"ג קכט, א.
ובביאור הארציל שם מי"ח מס' א"א ספ"ד.
לקו"ת ראה כא, ד.

מצות נקי מצות ה': נסמן לעיל ע' סב.
הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.
אבא יונק ממזל החי דנוצר: ראה אגה"ק
סימן כח.

עמוד סה

ב' דברים . . . המצוה בפ"ע . . . אדם עושה:
להעיר מלקו"ת שלח (לט, א ואילך). ובארוכה
— עטרת ראש נג, א. ואילך, נח, א. ואילך.
תפילין דמארי עלמא . . . ומי כעמד: ברכות
ו, א.

הקב"ה מתפלל י"ר מפני שייכבשו: ברכות
ז, א.

עמוד סו

כהמס דונג מפני אש: תהלים סח, ג.
חומ"צ . . . שמים וארץ: נסמן לעיל ע' סב.
תנאי ה"י לו במע"ב: ראה שבת פח, א.

מראה מקומות

תלה

לתניא ע' קמח. ייא ע' כט. אוהית חנוכה
(חיה) תתקסו, ב.

כנו' בזוהר אפקד בידה: ראה זהר ח"ב נא,
א.

חיות בבניה: ראה קיצורים והערות לתניא
ע' קמח.

שמינית מן הכתריס: ראה אוהית ויחי חיו
תתשמב, א.

טיית ביסוד: ראה קצוה"ע לתניא ע' קמח.
להיותו טוב כו' וגם להיותו האות התשיעי:
ראה גם מאו"ט א, ה. — מזח"א ל, ב. (הובא
באוהית בא ע' שיד, שכג. ע' קג): טוב נק'
יסוד ז"א כי ט' התשיעית כו'.

הכף בכתר: ראה שבת קד, א. ופרש"י שם,
וראה לקו"ת אמור לד, ד. שה"ש לה, ג.
אוהית קדושים ע' קו, ייא ע' תקלח.
פ"א שהוא בית יוד: ראה קצוה"ע לתניא ע'
קמח.

שהוא בית יוד: ראה אוהית ויחי חיו
תתשמב, ריש ע"ב.

צדיק ביסוד: קצוה"ע לתניא ע' קמח אוהית
ויחי חיו תתשמב, ריש ע"ב.

לפי שהוא יו"ד נון: ראה גם שו"ע אדמוה"ז
אויח סליז ס"ב.

עמוד עד

להבין מ"ש בזוהר פ' ויגש: נוסח א, מבוך
1195 — גוכתיק, נוסח ב' מבוך 1030.

קדושים לשון מובדל ומרומס: ראה אגרת
התשובה פ"י.

אבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח,
א. ת"ז תיקון כא.

עמוד עה

הן בקדושו לא יאמין: איוב טו, טו.
לך ה' הגדולה והגבורה: דה"א כט, יא.
והוא כנו' (בפרע"ה): ראה שער התפלה
פ"ז.

עמוד עו

סלה בלי קץ: ראה עירובין נד, ב.

לקו"ת ד"ה האזינו (השלישי) פ"ו — הל' יומא
דאזיל כו' מצאתיו בע"ח שער כה דרוש ב'.
פעשח שער חה"ס פ"א, שער מאמרי רשב"י
פ' יתרו, תרומה ואמור (וממ"ש שם יש
להעיר ממ"ש בלקו"ת שם, ע"ש) ועוד. (הערה
ח"ב ע' 359) וראה הערת כ"ק אדמו"ר
שליט"א בסה"מ תש"ח ע' 144.

מותרי שפע אור החסד יצא עיקר החסד
לישמעאל: ראה אוהית וירא צ, ב — לגבי
הגבול של חסד האדם נק' חסד דאברהם
בל"ג.

מפני שהוא היפכו מבחי' גבורה: ראה
לקו"ש ח"ה ע' 359 — דאס וואס מען איז
מייחס יצחק'ן צו אברהם'ן, אז אברהם הוליד
את יצחק' — אעפ"י אז יצחק איז גאָר בקו
הגבורה, היפך קו החסד (אברהם) — איז עס
ווייל די סיבה און פון וואָס קומט די גבורה
— פון חסד: חסד וויל אז די השפעה זאל
קענען נתקבל ווערן — קען עס זיין על ידי
הגבורות (צמצום השפע) דוקא', (לקו"ת
ואחתה'ן יג, ג. ביאה"ז יב, ב).

ישראל הוא תפארת: זח"א קנו, ב.

שבחא דאבהו: נסמן לעיל ע' כח.

אם יגאלך טוב: רות ג, יג.

כי הנה המלאכים נועדו: תהלים מח, ה.

ויגש אליו יהודה: בראשית מד, יח.

והיה אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.

למען יזמך כבוד: תהלים ל, יג.

הפעם אודה ה': בראשית כט, לה.

הוצאה ותכלית הביטול: ראה במילואים

ליהל אור ע' תרלד. ועיין מענין הוצאה

בסידור עם דא"ח בד"ה מזמור לתודה,

ובדרוש ליג בעומר. וראה לקו"ש ח"ה ע' 95

הערה 77.

כמ"ש במ"א ע"פ שחורה אני: ראה לקו"ת

שה"ש על פסוק זה.

עמוד עג

ענין האותיות: ראה אוהית ויחי (י) ע'
תתשמב באמצע מאמר ד"ה — ענין זבולון

— ומצאתי מאמר . . . וז"ל בענין האותיות.

אות ז' מורה על מלכות: ראה בקצוה"ע

העלו להם במדרגה נעלה: ראה אגה"ק סי' יד.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

עמוד עז

ישכיל עבדי ירום ונשא וגבה מאד: ישעי' נב, יג.
ששם עלו שבטים שבטי י"ה: תהלים קכד, ב.

עמוד עח

ואני נחתי: נדפס בתוי"א (בשינויים) קב, א.
וראה אוה"ת ויחי תתשכו, א. אוה"ת וישב תרפה, ב. ד"ה ויוסף הורד מצרימה, אוה"ת שם תתרפו, ב. ד"ה ויוסף הורד מצרימה (גדר שני בפסוק זה נלקח מתורה ע"פ בן פורת יוסף משנת תקס"ג) וראה סידור שער התפילה. ספה"מ תשי"ד ע' 97.

ואני נתתי לך שכס אחד: בראשית מח, כב. ששם עלו שבטים: תהלים קכד, ב.
ויוסף הורד מצרימה: בראשית לט, א.
א"ס ב"ה גבוה מכל גדר התהוות של העולמות: ראה אוה"ת ויחי ע' 854 ענין זה באריכות, וראה אוה"ת וישב ע' 2170.
ע"י הקריאה שם כו' מעורר את המדת חסד: ראה בד"ה שמח תשמח תרנ"ז ע' יח.
בד"ה כי עמך מקור חיים תרס"ז ע' קפד בשם רבינו הזקן.

אני ה' לא שניתני: מלאכי ג, ו.
מובדל מגדר השפעה להתהוות עולמות: ראה שער היחוד והאמונה פ"ט בהגהיה.
א"ן שינוי כלל אל עצמותו: ראה תניא פ"כ. שער היחוד והאמונה פ"ז. וראה ספה"מ תקס"ז ע' ט.
השפעה לזולתו: ראה אגרת הקדש ס' ו.

עמוד עט

מצרים לשון מיצר וגבול: ראה תוי"א עג, ג. ואילך.
מהארץ ועד לרקיע מהלך תיק שנה: ירושלמי ברכות ט, א.

עמוד פ

המשפילי לראות בשמים ובארץ: תהלים קיג, ו.
שמים נק' סוכ"ע ארץ ממכ"ע: ראה לקו"ת נשא כא, ג.

כנו' במי"א בארוכה: ראה לעיל ע' סב.
והנה התכלית הוא: להבא להלן ראה אוה"ת ויחי תתשכו. תהלים תמו.
ואתה מחי' את כולם: נוסח התפלה פסוקי דזמרה.
כמאן דשדי בחר כתפי': נסמן לעיל ע' נו.

עמוד פא

אז אהפוך אל עמים: צפני' ג, ט.
ויקח שם ויפת את השמלה: בראשית ט, כג.
שכס בחי' אחוריים: ראה לקו"ת ברכה צד, ב.

אשר לקחתי מיד האמורי: להבא להלן ראה אוה"ת וישב ע' תתרפט ואילך. ועיין אוה"ת בראשית ע' 144, ושם 858, ושם תתקעא.
יניקת או"ה בבחי' אחוריים: ראה לקו"ת שהיש לו, א. וראה אוה"ת שמיני לבי"ג. אוה"ת בשלח ב' תרסא.

פרעה עורף: לקו"ת להאריז"ל פ' וישב. שם ר"פ שמות.

ג' שרי פרעה: ראה מים רבים תרל"ז פרק קמח. המשך פדה בשלום תשי"ד אות יב ואילך (ספה"מ תשי"ד ע' 92). וראה ככ"ז בלק"ת להאריז"ל פ' וישב. תוי"א וארא נח, ב. אוה"ת פ' שמיני ע' לה.

שהם בחי' קנה וושט וורידין: ראה תוי"א עא, ד.

עמוד פב

בקרבך אקדש: ויקרא י, ג.
כי אין אלוקי בקרבי: דברים לא, יז.
ג' שרי דקדושה . . תורה ותפלה: ראה אוה"ת בראשית ע' 2114 — שהם ג' בחי', תאוות האכילה ז"ע שר האופים, ותאוות השתי' ז"ע שר המשקים, והרתיחה במוי"מ ז"ע שר הטכחים.

עמוד פו

וימלוך כו': בראשית לו, לב.
עצם פשוט בתכלית הפשיטות: ראה שער
היחוד והאמונה פ"ט בהגיה.

כמש"כ בפרד"ס: שער סדר האצילות פ"ד.
בפרדס ענין י"ס הגנוזות. . . ע"מ קריאת
שם לבד: בפרדס שער הצחצחות. ראה
אוה"ת פ' בהעלותך ע' תכא. וראה בספר
המאמרים ה"תשי"ח ע' 243 דשם מבאר דע"ס
הגנוזות מכוון הוא להמשל דאבן החלמיש
שמוציאין ממנו אש, שלא יש בו מציאות האש
כלל, ובהערה שם כתב כ"ק אדמו"ר שליט"א
וז"ל: ,והנה בהוספות לתו"א ביאור לד"ה
ואני נתתי פ"ב ובדרוש הלל שבס' טעה"מ"צ
להצ"צ מבאר דע"ס הגנוזות הם כמשל
קריאת שם בלבד ולא כמשלים דשלהבת
וחלמיש. אבל זה אינו ע"ד הנ"ל, כי כמו
דמוכח למעין שם מדבר במדרי"ג גבוהה יותר
דע"ס הגנוזות, וכידוע דע"ס אלו הם ע"ס
דע"י, ע"ס דעקודים ולמעלה מעלה עד
אוא"ס ממש (עיינו ביאור ואולם הנ"ל, דרוש
ג' שיטות בסופו וד"ה כי עמך מקור תרס"ז
בפרטיות. — בהמשך מים רבים שם [תרל"ז
פרק סד] מונה גם ע"ס דא"א, וצ"ע). — ואף
הפרדס מבאר ע"ס הגנוזות באוא"ס ממש
ובכ"ז מבארם במשל דאבן החלמיש —
חולקין עליו בזה ועל פי מ"ש בע"ח,
וכמשנ"ת בהוספות לתו"א דרוש ג' שיטות
וד"ה כי עמך מקו"ח הנ"ל עכ"ל. וראה שם
גם מה שכ"מ בדא"ח מביאין משל לאיזה
ענין ואח"כ מבארין דאין המשל מכוון
ומביאין משל אחר.

ע"י קריאה שקורא: ע' בלקו"ת פ' בהר
סד"ה את שבתותי תשמרו מענין זה.

קורא לו שם חכס: ראה ד"ה כי עמך מקור
חיים תרס"ז.

ממשיכים שיהווה אותם: בספר המאמרים
תשי"ט ד"ה מן המיצר ע' יט וז"ל: ,גם לא
כדעת הפרדס שישנם בדקות כו' . . מן
עצמות הפשוט דהכוונה דקודם הקריאה אינו
גם בהעלם, וע"י הקריאה נעשה ההעלם כו'.

חרב פיפיות בידם: תהלים קמט, ו.
של שני פיות: ראה רע"מ ס"פ שופטים
דרע"ז ע"ב.
ישראל עלו במחשבה: ב"ר מ, ד.

עמוד פג

אם תגביה כנשר: עובדיה ד.
פ"י האמורי: להבא להלן ראה אוה"ת
בראשית (ו') ע' תתרכב. וראה אוה"ת ויחי
תתשכו ששם הוא (כמעט) אות באות עד סוף
הקטע.
רבות מחשבות בלב איש: משלי יט, כא.
ה' הפיר עצת גוים: דה"א טז, לא.
ראיתי כל המעשים: קהלת א, יד.
בקשתי . . . הבקשה שבתפלה: ראה ת"א
עה"פ, כ"ב כג, א. וראה פרש"י בפ"ק
דברכות ה, א.
הבקשה שבתפלה: ראה לקו"ת תצא לח, א.
וראה אוה"ת כי תצא ע' תתע.

עמוד פד

עד אבד הנשארים: דברים ז, כ.
בע"ת . . בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
ממעמקים קראת: תהלים קל, א.
בן פורת יוסף: בראשית מט, כב.

עמוד פה

להכין שרשן: ראה אוה"ת ויחי (ב) —
השמשות — ע' 852.
התחת אלוקי אנכי: בראשית ל, ב.
י"ב שבטים . . . אצילות שבבריאה: ראה
ספר הגלגולים פ"כ.
י"ב שבטים י"ב בקר: ראה מ"א ז, כה, דה"ב
ד, יג. לקו"ת במדבר לב, א.
שלשה פונים צפונה ושלשה פונים נגבה:
מלכים א ז, כה.
כנו' בזוהר: ראה זוהר פ' ויחי דרמ"א ע"ג.
שבט לשון המשכה: ראה אוה"ת בשלח ע'
תטז.
כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.
ולכך הוא המברר: ראה זוהר ויחי דרמ"ה
ע"א.

עמוד פח

והנה מאלמים אלומים בשדה: בראשית לו, ז.
מאלמים לשון קשרים: ראה פרשיי שם.
מלך במשפט יעמיד ארץ: משלי כט, ד.
דינא דמלכותא דינא: גיטין י, ב.
פרעה הוא עורף: נסמן לעיל ע' פא.
שממית בידים תתפש: משלי ל, כח.

עמוד פט

יאר ה' פניו אליך: במדבר ו, כה.
עבדים היינו לפרעה במצרים: הגדה של פסח.

עמוד צ

רוממות אל בגרונם: תהלים קמט, ו.
ג' שרים דקדושה: ראה תוי"א פ' וראר
בדיה לכן אמור לבניי.

עמוד צא

לכו לחמי בלחמי: משלי ט, ה.
תורה נק' לחס: ראה לקרית בהר מ, ב.
בחוקותי מה, ב.
חטה כ"ב אחוון: זחיג קפת, ג. ראה חגיגה
יד, א. ב"ר מג, ז.
אורייתא מחכמה נפקא: נסמן לקמן ע' צט.
חרייג מצות חרייג ארחינ דגלגלתא: נסמן
לעיל ע' לד.

איסורי דרבנן חמורים יותר מדית: ראה
ירושלמי ברכות א, ז.

עמוד צג

ישראל עלו במחשבה: ראה ב"ר פא, ד.
לקרית שהיש יז, ד.
עד אבוד הנשארים: נסמן לעיל ע' פד.

עמוד צד

ממעמקים קראתיך: נסמן לעיל ע' פד.
יוסף הורד מצרימה: בראשית לט, א.

והיז דומה . . קודם שיקראוהו הכוונה דאייו
רק שקודם שקוראין אותו בשמו (כלומר
בפעם הראשון בעת שנותנים לו השם) הנה
השם הוא רק בהעלם ועיי נתינת השם מגלים
אותו מהעלם אל הגילוי, אין הענין כן, אלא
שהוא בהעלם ובעומק כו'. משאיכ הרצון
והחכמה כו' (דהכוונה דרצון וחכמה שהם
כחות הנפש הרי קודם התגלותן היה נמצאים
בהעלם, ומימ היה בקירוב יותר מכמו השם
שהוא בהעלם ובעומק יותר, דהשם הוא
בהעלם ובעומק יותר והכחות הם בקירוב
יותר הנה מ"מ), וכשיקראוהו יפנה לקוראו
עכיל, הכוונה דאחר שכבר ניתן לו השם
וקוראין אותו בשמו (או גם בפעם הראשון
שנותנים לו השם), הנה בקריאה זו בלבד
מזכירין את שמו הוא נסנה לקוראיו, והיינו
שביאר כאן ב' הענינים שנתיל בענין השם
מה שאותיות השם מחיים אותו, וכן מה
שנסנה לקוראיו בשמו שהם רחוקים בתכלית,
הא' מה שהאותיות השם מחיים אותו הוא
עיקר מהותו ממש, ומה שנסנה לקוראיו הוא
מדרי היותר אחרונה, והראי שהרי יכול
להיות גם ענין הסכמי כניל, אלא להיות השם
נפלא מעלתו במאוד מאד לכן הוא כולל ב'
ענינים שהם רחוקים בתכלית, והא' בהא תליא
לפי שהשם הוא צנור של החיות והאור לכן
כאשר קוראין בשמו אפילו בקריאה בלבד
הוא נסנה בכל עצמותו אל הקורא אותו
עכיל.

עמוד פז

אבל באיס בה אין כלל שום י"ט: ראה
אוהית ויחי ע' תחכ, שמוסיף (בענין זה)
[ולפי זה המשל דשם האדם ראובן או שמעון
צודק כאן יותר קצת מקריאת שם
המצות...]. ע"ש בארוכה.
לא היה נרגש בנופו כלל דביקותו: ראה
אוהית שם. [אלא עד והצנע לכת...]. ע"ש
בארוכה.

שיהי' היוונג פכיפ: ראה סידור עם דאיח
ע"ם עבדים היינו לפרעה.

עמוד צה

בן פורת יוסף: נדפס בתוי"א (בשינויים) קה. א. וראה אוה"ת וישב ע' 2174-2168.
בן פורת יוסף: בראשית מט, כב.

והכריע הארז"ל: ראה אוה"ת וישב ע' תתרפח. ובס' מגד דוד להרדב"ז נסתפק אם הכתר הוא אור אי"ס (א"ה נ"ל שהוא ט"ס שהרי בהקדמת ס' מג"ד הנ"ל מבואר להדיא דס"ל שהכתר הוא מכלל הספ"י אלא שהביא שם שראה במגלה א' נק' מגלת סתרים ואגרת חמודות וכ' בה שהכת"ר הוא הא"י"ן סו"ף כ"י והמחבר כ' עליו שכתב הפך האמת וע' בפרדס ריש שער ג' שהביא ג"כ דעה זו ודחאה וע"ש פ"ג).

בח"י ראשונה שבנאצ"י כ"י (ע' בע"ח): ראה ע"ח היכל הוי.
ואח עשו שנאח"י: נסמן לעיל ע' נו.
כ"ל בתורה: ראה לעיל ע' נו.

עמוד צו

אם צדקת מה תחן לו: איוב לה, ו.
שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד: דברים ו, ד.

עמוד צז

שמע שם ע"ן: ראה תוי"א א, א.

עמוד צח

הנה בנך יוסף בא אליך: שמות מח, ב.
ויאסור יוסף מרכבתו: שם מו, כט.
אלה חולדות יעקב יוסף: שם לו, כ.
אין קישוי אלא לדעת: יבמות נג, ב.
יאר ה' פניו אליך: נסמן לעיל ע' פט.
וזכר רב טובך: תהלים קמה, ז.

עמוד צט

להבין ענין: נוסח א' מבוך מס' 1196, נוסח ב' מבוך מס' 1030.
אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב קכא, א, מה, א.
זח"ג פא, א.

עמוד ק

תנה הוודך: תהלים ח, ב.
ג"ע נהנין מויו השכינה: ראה ע"ז יז, א.
חבר"י מקשיב"י: שה"ש ח, יג.

עמוד קב

להבין ענין שמחת חו"כ: נדפס (בשינויים) בתוי"א — הוספות — וראה אוה"ת שמות (ו) בתקטו.

חחן לשון חוח דרגא: ראה יבמות ס"ג ע"א.
אני ה' לא שנית: מלאכי ג, ו.
(כ"ל בארוכה): ראה ד"ה ואני נתתי (דלעיל).

כיום חתונתו זו מ"ת: תענית כו, ב.
וירד ה' על הר סיני: שמות יט, כ.
כלה נק' כנס"י: ראה דברים רבה ס"ס ואתחנן — א"ר ברכיה בעשר מקומות קרא הקביה לכנס"י כלה. שהשיר ע"פ מה יפו דוד"ר (ד) ובכ"מ.

ויש בה ב' פירושים: ראה דרך מצותיך ע' 276.

כלה מלשון כלחה נפשי: תהלים פד, ג.
כל הנשמה תהלל: שם קג, ו.
וארז"ל שעל כל נשימה ונשימה: ראה בראשית רבה ס"פ י"ד.

מקור של כנ"י היא היוולדת עצמה: ראה זח"ג בלק רג, ב.

אני היום ילדתיך: תהלים ב, ז.
כמו הרה תקריב ללדח: ישעי' כו, יז.
גלוח נק' עיבור: ראה אוה"ת שמות ע' נט, קלט. וביאור הזוהר לכ"ק אדמו"ר הצי"ץ לפ' בשלח נב, ב. — מצוין ע"ז וענין עיבור הנ"ל היינו ז"א כבטן אימא. וראה תוי"א ד"ה וראה אל אברהם.

(שאלקו) מוסתר: ראה תוי"א ד"ה וראה אל אברהם, סידור עם דא"ח כד"ה עבדים היינו. שו"ת ה' לנגרי תמיר: תהלים טו, ח.

עמוד קג

זה אלי: שמות טו, ב.
כמו הרה תקריב ללדח: ישעי' כו, יז. וראה

עמוד קו

כי נערי ישראל: הושע יא, א.
 בני בכורי ישראל: שמות ד, כב.
 בנים גדלתי: ישעי' א, ב.
 לכן אמור: נדפס (בשינויים) בתרא קא, א.
 וראה תרא נז, א. אוהית שמות ע' בתקצו.
 אוהית וארא ע' קעא.
 לכן אמור לבני: שמות ה, ו.
 מזכירין יצ"מ בלילות: ברכות יב, ב.
 אך להבין כ"ז: לכללות קטע זה ראה
 אוהית בא ע' רסה.

עמוד קו

זלעז"ז עשה אלקים: ראה קהלת ז, יד.
 כנ"י ע"ש מאספ' ומקבלת: נסמן לעיל ע'
 א.

מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.
 עבדו את ה' בשמחה ובטוב לבב: דברים
 כח, מז. ביאור שייכותם — ראה אוהית תבוא
 ע' תתשו ואילך. ד"ה אלקים א"ל תשיג.
 אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.
 הודו על ארץ ושמים: שם קמח, יג.
 לית מחשבה תפיטא ב"י: תקי"ז בהקדמה.
 אין מלך בלא עם: בחיי וישב לת, ל. ר"פ
 בלק, כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד. (ע' שעט).
 וראה ספה"מ ה'תש"ד ע' 17 בהערה.

התהוות דק מזיו והארה שמו בלבד: ראה
 לקו"ת אמור לה, ב.
 מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
 ההוד של שמו: ראה ספה"מ תקס"ה (א) ע'
 יב.
 שכינה מלשון ושכנתי בתוכם: ראה תניא
 פמ"א.
 (כנ"י במ"א ע"ש): ראה תוי"א מקץ לב, ג.
 שם מ, ג.

עמוד קח

יפה שעה א' בתשובה ומעש"ט: אבות ד, יז.
 הקב"ה מתפלל: ברכות ז, א.
 עטיפת טלית: ראה ר"ה יז, ב.
 הנחת תפילין: ברכות ו, א.
 הקב"ה מתעטף כש"צ: ראה ר"ה יז, א.

אוהית עקב ע' תקכב. — הנה בד"ה ענין
 שמחת חתן וכלה, שמות תקס"ג, בדרוש ארץ
 זבת חלב ודבש, נת' פ"י כמו הרה כו' כן היינו
 מפניך הוי' בישעי' סי' כ"ז י"ז, היינו שבזמן
 הגלות שם הוי' הוא בכחי' עיבור היינו כי שם
 הוי' היה הוה ויהי בבת אחת בחי' זו אינו
 מתגלה כ"א הגילוי רק שם אד' שהוא אדון
 כל הארץ ותופסים העולמות בכחי' יש ודבר
 רק שהוא אדון עליהם, ואפ"ל עיבור שם הוי'
 זהו בכחי' שם אהי' דהיינו בינה הנק' אהי'
 ושם עיבור ז"א שם הוי' כו', ואזי בחי' הסתר
 ולעיל לידה גילוי שם הוי' והיינו ע"י חבלי
 לידה, וחבל ג"כ לשון משכון ע"ד אלה פקודי
 המשכון שנתמשכון כו' גם לשון השחתה.
 צעק לבס אל ה': איכה ב, יח.

מארז"ל ע"פ אשה כי תוריע, אשה מזרעת
 חתלה: ויקרא יב, ב. ברכות ס, א.
 גאולה נק' בחי' לידה: ראה תוי"א נה, א. —
 וגאולה ימי המשית שיהי' במהרה בימינו
 נמשל ללידה כמ"ש כי חלה גם לידה ציון את
 בניה (ישעי' סו, ח).
 יצ"מ נק' בשם לידה: ראה אוהית ואתחנן
 ע' שכח — כמ"ש ומולדותיך ומכורותיך ביום
 הולדת (יחזק' טז, ז).
 (כנ"י בקבלה): ראה פע"ח בכוונת פסת.

עמוד קד

כי הגדיל הוי' לעשות עם אלה: תהלים
 קכו, ב.
 שעשה לדדים במקום בינה: ברכות י, א.
 נו' בשו"ע י"ד: ראה הרא"ש פ' כיצד
 מברכין בשם הר"ר יונה ובטוא"ח סי' ריו,
 ובטוי"ד סי' פ"א דיעות בענין חתיכה של
 איסור שנפלה בדבש.

עמוד קה

יפה שעה א' בתשובה ומעש"ט: אבות פ"ד
 מ"ז.
 דבש . . דינ"י: ראה מא"א אות ד' סע"ה.
 עשה משתה לכל שריו ועבדיו: אסתר א, ג.
 כמדמה אבן הספיר: יחזקאל א, כו.

מראה מקומות

תמא

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה דודי.

נעוץ תחלתן בסופן: סי' פ"א מ"ו.

ונתתי צבי בארץ החיים: יחזקאל כו, כ.

עמוד קיג

ונתתי לכם מורשה: שמות ו, ח.

כל העוסק בתורה הקב"ה יושב כנגדו:

ראה תדב"א רפ"ח, יל"ש מיכה רמז תתרלד.

ואשים דברי בפיך: ישעי' נא, טז.

מתניתין מלכתא: ראה ביצה כת, ב. וראה

הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א באוה"ת פ' שמות

ע' יב.

נחאוהו הקב"ה להיות לו ית' דירה

בתחתונים: תנחומא נשא טז. וראה שם

בחוקותי ג. ב"ר ספ"ג. במד"ר פ"ג, ו. תניא

פליז.

שלכך זכה ב"י: ראה מגיד מישרים ר"פ

ויקרא.

מצרים מיצר מי (כנו' בע"ח): ראה לקו"ת

להאריז"ל פ' וישב ד"ה ועתה כו' יוסף.

עמוד קטז

פרעה . . עומד על היאור: בראשית מא, א.

פרעה הוא עורף: נסמן לעיל ע' פא.

עמוד קיז

מה יפית ומה נעמת: נסמן לעיל ע' קט.

עמוד קיט

חכמות בחוץ חרונה: משלי א, כ.

עמוד קכ

מה צבי אין עורו מחזיק את בשרו: נסמן

לעיל ע' קיא.

סוף מעשה במחשבה תחלה: פיוט לכה

דודי.

נעוץ תחלתן בסופן: נסמן לעיל ע' לה.

עמוד קכא

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

הקב"ה מניח תפילין: ברכות ו, א.

אני מדבר בצדקה: ישעי' סג, א.

צריך להיות השמחה בקיום המצות: להעיר

שהאריז"ל ה' שמח מאד בעשיית המצות

ולכך זכה לרוה"ק (ראה תו"א תולדות כ, ב),

ראה זחי"ג (קכת, א).

שמחה מקיום המצות: ביאור גודל המצות

— ראה וככה הגדול תרל"ז פ"ט ט"ז. וראה

ג"כ רמב"ם סוף הל' לולב. לקוטי לוי"צ

לתניא ס"ע יג.

כמו"כ ישנו למעלה ג"כ בחי' שמחה: ראה

לקו"ש ח"ד ע' 1262 ושי"נ.

עמוד קט

אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

כי אם לבינה תקרא: משלי ב, ג.

מה יפית ומה נעמת: שה"ש ז, ז.

גאולת מצרים דלעילא בחי' לידה: ראה

אוה"ת ויקרא ע' תצה. דברים ע' תשנד.

שמחה נמתק' . . דינים: ראה תו"א טו, ד.

עמוד קי

הרינו חלנו מפניך: ראה ישעי' כו, יו.

ואראך מתבוטסת בדמ"ד: יחזקאל טז, ו.

וזהו הקול קול יעקב: ראה אוה"ת בא ע'

רסז — וצ"ל לידה והמשכה מהגרון זהו ע"י

הקול . . .

הקול קול יעקב: בראשית כז, כב.

עמוד קיא

מה צבי אין עורו מחזיק בשרו: ראה גיטין

נו, א.

עמוד קיב

אשר נשאתי את ידי: שמות ו, ח.

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

ארץ צבי — תושבתי: ראה תו"א וראה

נח, א. וע' באוה"ת פ' ראה ע' תשמג שמציין

ע"ז כ"ק אדמו"ר ה"צ פ' אחרי סח, א משמת

צבי הוא יסוד ע"ש. וראה רשימות על שה"ש

ע' נה.

והי' צניף מלוכה עטרת תפארת: ראה ישע'י סב, ג.
ודברי אשר שמתי בפ'ד: ישע'י נט, כא.

עמוד קכד

הודו לה' קראו בשמו: ישע'י יב, ד. תהלים קה, א. דהיא טז, ל.
נשמה חלק אלקה ממעל ממש: לשון הכתוב, איוב לא, ב. וראה תניא פ"ב.
חייב אדם בכל יום לצאת ממצרים כדרז"ל: ראה פסחים קטז, ב. וראה תניא ר"פ מז.
ברן יחד כוכבי בקר: איוב לח, ז.

עמוד קכב

הוא אהרן ומשה: נעתק מבוך מס' 1018 קכח, א. ובמפתח שם רשום על מאמר זה: לי' אאומיר זיל. נדפס (בשינויים) בתורח קו, א.
הוא אהרן ומשה: שמות ו, כו.
דקדוקים בפסוקים אלה ידוע מה שמתחיל להזכיר בתחלה אהרן: ראה אבן עזרא, וכלי יקר עה"פ.
אתה תדבר אל פרעה: וארא ז, ב.
כמו מתורגמן: תרגום ורש"י שם.

עמוד קכה

תהלה לדוד ג"פ בכל יום: ראה ברכות ד, ב. זח"ג קיט, ב. רכו, א. וראה יהל אור סימן קמה.
ארוממך אלקי המלך: תהלים קמה, א.
אלקים חיות וכח: ראה טושו"ע חא"ח סי' ה.

עמוד קכג

ויאספו את כל זקני בני ישראל וידבר אהרן: שמות ד, טז. כט, ל.
חורה נצחית: ראה תניא פי"ז.
משה נק' שושבינא דמלכא: זח"א רסו, ב.
אהרן שושבינא דמטרוניא: רע"מ זח"ג כ, א. קעג, ב. קפ, ב. ערה, ב.
בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב. וראה מאמר ד"ה באתי לגני תשי"ג רפ"ח. — שזה היה עבודתו העיקרית של אהרן, ומציין שם לרש"י ורמב"ן בפ' בהעלותך.

עמוד קכו

מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ: תהלים עג, כה.
שמים סוכ"ע ארץ ממכ"ע: ראה לקו"ת נשא כא, ג.
ארז"ל בספרי — מי כה' אלקינו אלו ולא למדותיו: פרדס שער לה פי"ב בשם הספרי.
וראה שיחת ט"ז בשבט תשמ"א.
בכל לבבך בשני יצריך: ברכות נד, א.
ואהבת בני' ב"פ אור: שער הכוונת כוונת ק"ש. פע"ח שער הק"ש פכ"ג וכ"ה.
אהרן מו' רועים המפרנסים: תיקונים ב"ח (קד, א) ולהעיר מסוכה נב, ב.
ה' רועי לא אחסר: תהלים כג, א.
התפעלות האהבה: ראה תו"א לב, ב. בד"ה ועשית בגדי קודש שבתו"א, ואוה"ת.

נפ"א נק' נר: ראה ילקוט בצפניה רמז תקסז. ע"פ ועשית מנורת זהב — זו כנסיי.
וראה תניא פי"ט.
נר ה' נשמת אדם: משלי כ, כו.
כי אתה תאיר נרי: תהלים יח, כט.
ירידה צורך עלי': ראה ע"ח שער כו. תניא פל"ז.
וביאור זה הנה ידוע: ראה לקו"ת בהר מא, א. במדבר ב, א. סה, ב.
חדשים לבקרים דבה אמונתך: איכה ג, כג.
מחדש בכ"י מע"ב: נוסח התפלה, ברכת יוצ"א.
שוה ומשוה קטן וגדול: מוסף דימים גוראים.
אני ה' הוא שמי: ישע"י מב, ח.

אליף מורה לאיס אלופו של עולם דאליף
הוא פלא עליון, והיא האהבה דעצמות איס
ב"ה.

והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
הור ההר אהבה רבה: ראה לקוית שהיש
מו, א. סידור עם דא"ח טו, ד. וראה במדב"ר
פ"ט, טז.

הכח לעלות אהבה: ראה אוה"ת וראה ע'
רל.

אהרן ה"י רועה לכללות נש"י: ראה
תיקונים בז"ח (קד, א), ולהעיר מסוכה נב, א.
הודו לה' קראו בשמו: דברי הימים א' טז,
ח. תהלים קה, א. ישעי' יד, ב.

אהרן שושבינא דמטרוניתא: זח"א רסו, ב.
ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב.
וראה תו"א פ' תצוה ביאור ע"ז.
הוציאו את בני: שמות ו, כו.
ג"פ קדוש: ראה ישעי' ו, ג.

ששים רב"ו ניצוצות כמספר בני: ראה
תניא פל"ז (מח, א). וראה קונטרס "סיום
והכנסת ספר תורה" — יום ג', ט"ב כסלו
ה'תשמ"א.

לכו חזו מפעלות אלקים: נסמן לעיל ע'
קכה.

תפקדו אותם לצבאות: במדבר א, ג.

עמוד קכט

לך ה' הגדולה והגבורה: דברי הימים א
כט, יא.

ואתא מרבכות קודש: דברים לג, ב.
והי' מספר בניי כחול היס: הושע ב, א.
כאן שישראל עושין רצונו של מקום: יומא

כב, ב.
ואהבת . . בכל לבבך ובכל נפשך: נסמן
לעיל ע' קכה.

נודע בשערים בעלה: משלי לא, כג.
מדריגות בעית שגדולים מצד"ג: ראה
ברכות לד, ב.

בחילא יתיר כמיש בזהר: ח"א קכט, ב.
והיו הדברים האלה: דברים ו, ו.
כי מן המים משיתהו: שמות ב, י.
יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ו.

לא כאברהם שקראו הר: ראה פסחים פח,
א.

מלמעלה למטה: ראה תו"ח תקי, ב.
רוח בני האדם העולה היא למעלה: קהלת
ג, כא.

אהבה רבה . . בכנ"י: ראה לקוית נשא כא,
א. אוה"ת תצוה ע' א'ת"נו.

התפעלות אהבה נקראים בשם הר: ראה
ספר הערכים חביד כרך א' ע' שכט ואילך
וש"נ.

עמוד קכז

וורעתי את בית ישראל . . זרע אדם: ירמי'
לא, כו.

רוח בני האדם העולה היא למעלה: נסמן
לעיל ע' קכו.

הלוך ונסוע הנגבה: בראשית יב, ט. וראה
אוה"ת עה"פ.

ואמר בזוהר שהלך ממדריגה: ראה זח"א
פד, א.

מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.
אהבה בחי' העלה: ראה אוה"ת וראה ע'
קצב.

בהעלותך את הנרות: במדבר ח, ב.
ב' מדריגות . . אהבה זוטא אהבה רבה:
ראה לקו"ש (כרך ג') ע' 781. אשר כללות
העבודה דאהבת ה' נחלקת לשתי מדריגות
אלו. וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
בקונטרס עה"ח ע' 18.

עמוד קכח

שכל והתבוננות: ראה לקוית עקב טז, ד.
סידור קיא, ג"ד. דרך מצותיך לז, א"ב. וראה
אוה"ת שבועות ע' קפה, איכה יעיב תרכ"ז
פ"א.

שיאסף שם אל עמיו: במדבר כ, כד ואילך.
מסעי' לג, לח.

אות א' דאהרן אותיות פלא כידוע ומבואר
בטה"ק: ראה תו"ח (קיב, ב). לקוית נשא (כא),
א. ד"ה הוא אהרן ומשה תשל. ד"ה החודש
תשט"ז. ד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט פ"ז.

עמוד קל

אורייחא מחיע נפקת: נסמן לעיל ע' יח.
 ותמלא כדה: בראשית כד, טז.
 וכמדויל תורה נובלות חכמה חשימ: ראה
 ב"ר י, ז.
 וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן: שמות ב,
 יט.
 (אהרן אחיד) הוא יהי לך לפה: שמות ד,
 טז.
 י מאמרות נבראו כל היצור: ראה אבות
 פ"ה מ"א.
 נק' איש האלקים: ראה דברים לג, א.
 והיו הדברים האלה: נסמן לעיל עמ' קכט.
 ולקחתי אחס לי לעם: שמות ו, ז.

עמוד קלא

כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש: נסמן
 בלקו"ש ח"ד ע' 1088. ובלקו"ש ח"י אלול
 תשי"מ הע' 20*21.
 דבר ה' זו הלכה: נסמן לקמן ע' קמב.
 ווהו דוקא כשלומד התורה ע"י ביטול:
 ראה אוה"ת וארא ע' קצד.
 מתניתא מלכתא כמלך: נסמן לעיל ע' קיג.
 אנכי מי שאנכי: לקו"ת פנחס פ, ב. וראה
 זחיג רנו, ב.
 מי שם פה לאדם: שמות ד, יא.
 ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם:
 יחזקאל א, כו.
 תורה קדמה לעולם אלפים שנה: ראה
 מדרש תהלים צד, הערה בספר המאמרים
 תשי"ח ע' 272.
 בראשית בשביל התורה שנק' ראשית:
 בראשית א, א. רש"י ורמב"ן שם, וראה ב"ר
 פ"א, ד. ויקר' פל"ו.
 ה' קנני ראשית דרכו: משלי ח, כב.
 ואהי אצלו אמון: משלי ח, ל.
 אסתכל באורייחא וברא עלמא: זחיג קסא,
 א.

פ"ה פתחה בחכמה: משלי לא, כו.
 בחכמה יבנה בית: שם כד, ג.
 ה' בחכמה יסד ארץ: שם ג, יט.
 ותורת חסד על לשונה: שם לא, כו.

עמוד קלב

אין העולם מתקיים אלא בהבל תינוקות של
 בית רבן: שבת קיט, ב.
 ואספת דגנך: דברים יא, יד.
 ותורת חסד על לשונה: נסמן לעיל עמ'
 קלא.
 צדקת פרוונו בישראל: שופטים ה, יא.
 אהרן אחיד יהי לפה . . מתורגמן: שמות
 ד, טז. וראה תרגום ורש"י וארא ז, א.
 פרעה בחי' עורף: לקו"ת להאריז"ל פ'
 וישב, ר"פ שמות. ראה תו"א פה, ד. וראה
 לעיל ע' פא, פח.
 קשה עורף ות"א קשי קדל: שמות לב, ט.
 לג, ג. ה. לד, ט. דברים ט, ו. יג.
 פרעה בחי' הגסות: ראה תו"ח קכ, סע"מ.

עמוד קלג

התנים הגדול הרובץ בתוך יאוריו: יחזקאל
 כט, ג.
 וכמבואר בוהר שהוא בחי' קליפה: ראה
 ניצוצי אורות לזחיג לד, א.
 והאיש משה ענו מאד: במדבר יב, ג.
 משה ה" משקה לצאן יתרו: ראה שמות ג,
 א.
 יתרו . . עונו: ראה פרש"י שמות יח, יא.
 שמיר פא, לב. מכילתא ר"פ יתרו.
 וגם דלה דלה לנו וישק את הצאן: נסמן
 לעיל ע' קל.
 להכניעו . . ע"י משה דוקא: ראה אוה"ת
 בשלח ע' רכט"ל, אוה"ת ואתחנן ע' שיא, נ"ך
 ע' תתרגלג. ראה תו"ח קכא, סע"א ואילך.
 ידבר עמים תחתינו: תהלים מז, ד.
 ותדבר את זרע המלוכה: ע"פ דה"ב כב, י.
 ואתה תהי' לו לאלקים: שמות ד, טז.
 תורה נצחית: ראה תניא פ"ז.
 אפתשטותא דמשה בכל דרא ודרא: תיקוני
 זהר תסי"ט קיב, א.

עמוד קלד

משה בחי' תורה: ראה המשך תרס"ז ע' קל
 שתורה היא דוגמת משה, כי אופן ההמשכה

כי אתה תאיר נריו: תהלים יח, כט.
בה עיניך ברכות בחשבון: שה"ש ז, ה.
אתה פוררת בעוזך ים: תהלים עד, יג.
בסופר וספר וסיפור: ס"י פ"א מ"א.

עמוד קלט

ויהיו כימים אחדים: בראשית כט, כ.
בכל לבבך ובכל נפשך: דברים ו, ה.
מאד כח בלתי מוגבל: נסמן לעיל ע' טז.

עמוד קמ

כי מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ו.
מי שם פה לאדם: שמות ד, יא.

עמוד קמא

ודברי אשר שמתי בפיו: ירמ' נט, כא.
מי שתורתו אומנתו פטור מן התפלה: שבת
יא, א.

עמוד קמב

והגית בו יומם ולילה: יהושע א, ח.
מעיקרא כי עביד אדעתא דנפשי עביד:
ראה פסחים סח, ב.

אמר רב ששת חדאי נפשאי לך: ראה
פסחים סח, ב.
וכמ"ש במ"א נק' חיי עולם: ראה סידור
שער הק"ש עה, ג. אתהלך לאזניא ע' פז.
יש בכלל מאתיים מנה: ב"ק עד, א. ב"ב
מא, ב.
דבר ה' זו הלכה: עמוס ח, יג. שבת קלח, ב.
ילכו מחזיל אל חזיל: תהלים פד, כ.
עליות הנשמות בג"ע: ראה לקו"ש ח"ד ע'
174, ושי"ג.

עמוד קמג

אחרי האש קול דממה דקה: ר"פ מ"א יט,
יב.
ה' צלך: תהלים קכא, ה.
אין העולם מתקיים אלא בהבל של תינוקות
שבי"ר: נסמן לעיל ע' קלב.
ודברי אשר שמתי בפיו: ירמ' נט, כא.

דמשה היא שאור מקיף עצמו יהי' פנימי, וכן
גם בתורה — שהמקיף עצמו נעשה פנימי,
עיי"ש.

נשאר כמו שהוא: ראה תו"א פג, ד.
מי יעלה כו' אשר לא נשא: תהלים כד, ג"ד.
אורייתא מחכמה נפקא: נסמן לעיל ע' יח.
להבדיל בין הטמא לטהור: ויקרא כ, כה.
האומר אין לי אלא תורה אפילו תורה אין
לו: ראה יבמות קט, ב.

עמוד קלה

לפי ששניהם ענין א': ראה זח"ב כו, ב. כו,
א.
משה ואהרן בכוהניו: תהלים צט, ו.
ה' במראה אליו אתודע בחלוס: במדבר יב,
ו.

לא כן עבדי משה: במדבר יב, ז.
ונחנו מה כי תלינו: שמות טז, ז"ח.
שם מ"ה שבחכמה הנק' כח מה: ראה
לקו"ת צו ח, א. הנחת הר"פ ע' קיד, סידור
קז, ב.
אצילות בחי' ראשית: נסמן לעיל ע' יו.
ותרא אותו כי טוב: שמות ב, ב.

עמוד קלו

לא כאברהם שקראו הר: נסמן לעיל ע'
קכו.
אלף — אאלפך חכמה: איוב לג, לג. שבת
קד, א. וראה הנחות הר"פ ע' קיד. ספה"מ
תקס"ח ע' שנט.
ימינך ה' כו' ימין ה' רוממה: שמות טו, ו.
תהלים קיה, טז.

עמוד קלז

אהרן שושבינא דמטרוניחא: נסמן לעיל ע'
קכח.
בהעלותך את הנרות: נסמן לעיל ע' קכו.
רשפי' רשפי אש: שיר השירים ח, ו.
למען יזמרך כבוד: תהלים ל, יג.

עמוד קלח

אש תמיד תוקד על המזבח: ויקרא ו, ו.

מי יעלה בהר ה': נסמן לעיל עמי קלד.
 כל בעל שיר שיוצאין בשיר: שבת נא, ב.
 כי אתה תאיר נרי: תהלים יח, כט.
 כל מיני מתיקה אסור: ראה פירוש רש"י
 והחינוך עה"פ וכל דבש. וכמ"ש במל"מ רפ"ה
 מהלכות אסור מזבח.

עמוד קמד

לא ידעתי את ה': שמות ה, ב.

עמוד קמה

בחכמה דוקא איחברירו: נסמן לעיל ע' טז.
 שבת עלי' העולמות: נסמן לעיל ע' ט.
 והיה מידי חודש בחדשו: ישע' סו, כג.
 בורר אסור בשבת: שבת עג, א.
 וכמ"ש במ"א: ראה לקו"ת במדבר עב, א.
 אתהלך לאוניא ע' לא. וראה לקמן בד"ה למה
 נסמכ'.

פרו ורבו: בראשית א, כח.

איש דרכו לכבוש: יבמות סה, ב. קידושין
 לא, א.

עמוד קמו

ידבר עמים תחננו: תהלים מז, ד.
 אשרי איש ירא: תהלים קיב, א.
 (נו' בקבלה) דבש דין דגדלות: פע"ח שער
 השופר ובמ"א אות ד' סעיף ה' דבש נק'
 הדינים.
 כל שאר וכל דבש לא תקטירו: ויקרא ב,
 יא.

והנה (לא כמו): קטע זה נמצא (אות באות)
 באוה"ת שמות ע' ב'תקכד.

דס הוא הנפש: דברים יב, כג.
 וחם הוא אבי כנען: בראשית ט, יח.
 נקי' בזהרר בוציא דקרדוניתא: ראה לקמן
 ע' שכה.

(וכנ"ו המחלוקות בין המקובלים הקדמונים
 ברפ"דס): שער שמיני פ"ה.

עמוד קמח

חכמה נקי' עדן: ראה זחי"ב ד, א. וראה
 מ"א אות ע' ס"א וביאור ונתיב שם.
 ונהר יוצא מעדן: בראשית ב, י.
 שהוא קו המדה: ראה לקו"ת פ' תצא ד"ה
 ולא אבה.

עמוד קמט

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כב.
 חכמה נקי' בחי' עש"י לגבי ב"ה: נסמן לעיל
 ע' ס.

דס נעכר ונעשה חלב: בכורות ו, ב.

עמוד קנ

בינה נקי' יש: נסמן לעיל ע' ה.
 להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
 לית מחשבה תפיסא ב"י כלל: ת"ז בהקדמה
 (י"ו, א).

עמוד קנא

והנה זהו הפ"י: מכאן עד סוף המאמר
 נמצא (כמעט אות באות) באוה"ת שמות ע'
 ב'תקכט.

עמוד קנב

כי הקשה פרעה לשלחנו: שמות יג, טו.
 מרכבות פרעה וחילו ירה בים: שמות
 ט"ו, ד.
 ויעבור הו"י: שמות לד, ו.

עמוד קנג

אז ישיר: נוסח א' מבוך 623, נדפס בתו"ח
 שמות רכז, א. ונוסח ב' מבוך 1030. וראה
 תו"א פ' בשלח סכ, ב.
 אז ישיר משה: שמות טו, א.
 לא נשאר בהם עד א': שמות יד, כח.
 ברוך ה' אלקי ישראל מן העולם: תהלים
 מא, יד.

על ג' דברים העולם עומד: אבות א, ב.
 למען תזכור את יום צאתך: דברים טז, ג.
 צריך להזכיר בכל יום: רפ"ב דברכות,
 שו"ע אדמו"ר הזקן סי' סו סעיף יב.
 תפלה במקום קרבן: ראה ברכות כו, ב.
 שו"ע אדמו"ר הזקן סי' צח, ד. וראה לקו"ש

עמוד קנו

אבא יסד ברתא: זחיג רמח, א. רנו, א. רנת, א. תיקוני זהר ת' כא.

כי תרכב על סוסיך: חבוקק ג, ח.
לא בגבורת הסוס יחפץ: תהלים קמו, י.
יהי רקיע בתוך המים: בראשית א, ו.
אורייתא מחכמה נפקא: זחיב קכא, א.
מחשבה א' נבראו כל העולמות: ראה זחיב
כ, א.

צופה ומביט עד סוף כל הדורות: חגיגה
יב, א.

במחשבה אחת בלבד: ראה זחיב כ, א.
מן המים משיתיהו: שמות ב, י.
ולכך היה כבוד פה: ראה סידור שער
בהמ"ז בדיה מנין לכהמ"ז מן התורה. וראה
לקוית פ' עקב בדיה ולהבין שרש טעם.

עמוד קנט

חולה ארץ על בלימה: איוב כו, ז.
יש קונה עולמו בשעה א': ע"ז י, ב.
להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש:
ברכות ל, ב. וראה אגה"ת פ"י, עיין. אוה"ת
להה"מ ד"ה אין עומדין (קח, ג) שם ר"פ
ויגש.

ואתה מחי את כולם: נחמי ט, ו.
רגלי יורדות מות: משלי ה, ה.
ופרעה הקריב: שמות יד, י.
הקריב את ישראל לאביהם: ראה תנחומא
ע"פ.

תפלה בחי' תשובה עילאה: ראה אגה"ת
פ"י. אגה"ק סיח (קיג, רע"א). וראה ג"כ ד"ה
אך בעשור (ס"ס המאמרים תר"ל) ולהעיר
שניהם עיקרם בלב: בתפלה אמרו"ל (תענית
ב, א. רמב"ם ריש הל' תפלה), ולעבדו בכל
לבכם איוו היא עבודה שהיא בלב הוי אומר
זו תפלה, ובתשובה — הרי עיקר התשובה
בלב (תניא פכ"ט, לו, ב). אגה"ק ס"י (קטו,
כ). וראה לקו"ש ח"ה ע' 425 הערה 22.
(הערה בלקו"ש ח"ג ע' 283).
ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.

ח"א ע' 237, רוצ"ק מתענית (כו, ב) סדר
קרבנות דווקא, ונקראת עבודה (תענית ב, א.
רמב"ם הל' תפלה בתחלתו, סהמ"צ מ"ע ה,
רבינו יונה באבות).

כבש א' בבוקר וכבש א' בין הערביים: ראה
במדבר כח, ד.
בכל לכבך בשני יצריך: דברים ו, ה. ברכות
נד, א.

עמוד קנד

וכשנקשר נפשו הבהמית: ראה תו"א ווארא
נה, ד. אוה"ת פ' כי תשא ע' א' תתפו.
ובלקוית פ' כי תצא בתחלתו.
ברוך לשון המשכה: ראה לקוית דברים ב,
א.
כל מה שיש ביבשה: חולין קכו, א.
ירושלמי יד, א.

ימי שנותינו בהם: תהלים צ, י.
לריח ניחוח אשה להוי': שמות כט, מא.

עמוד קנה

עובר ירך אמו: גיטין כג, ב.
אותיות נק' סוסיים: ראה תו"א סב, א.
ספה"מ תקס"ז ע' מא.
כי תרכב על סוסיך: חבוקק ג, ח.
כל בריה שבים כיון שפירש: ראה ע"ז ג, ב.
וכמו שיש בגשמינות: להבא להלן ראה
ספה"מ תש"ז ד"ה או ישיר.
עלמא דאתגליא: ראה אוה"ת ויחי צד, א.
מסעי ע' א'שפג.

ברואים שבים נעלמים ונסתרים: ראה
סוטה לו, ב. — מה דגים שבים מים מכסין
עליהם ואין העין שולטת בהם.
ים יבשה . . עלמא דאתגליא עלמא
דאתכסיא: ראה תו"א סב, א. וראה ספה"מ
תקס"ז ע' קמה.

עמוד קנו

בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
אבל בחי' ים: לכללות קטע זה ראה אוה"ת
שמות (ז) ע' ב' תרסז.

עמוד קס

גאה בחי' סוכי'ע: ראה תו"א אשירה לה'
רלז, א. רנג, א. ואילך. אוה"ת מג"א ע' ב'שסו.
ספה"מ התשי" ע' קנז.

האומר אין לי אלא תורה: נסמן לעיל ע'
קלד.

עמוד קסד

ואני אה"י לה חומת אש: זכר"י ב, ט.
ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

ונחנו מה: שמות טז, ז.
היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.
וכבוד הדר מלכותו: תהלים קמה, יב.
מיכאל . . . אהבה, גבריאל . . . ביטול: ראה
תניא פליט.

עמוד קסה

מצרים מיצר מי: ראה לקו"ת להאר"זל פ'
וישב ד"ה ועתה כו' יוסף.
בחי' עורף וכמ"ש במ"א: ראה לעיל ד"ה
לכן אמור.

עמוד קסא

חכים ולא בחכמה ידי'עא: תיקוני זהר
בהקדמה.
יש קונה עולמו בשעה א': ע"ז י, ב.
לוי"ס בחי' גבורה: ראה אוה"ת בראשית ע'
קצ.

עיניו בגוים תצפינה הסוררים אל ירמו
סלה: תהלים סו, ו.
וידעו מצרים כי אני ה': שמות ז, ה.
רוצה ה' את יריאיו: תהלים קמו, יא.

כי הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

עמוד קסב**עמוד קסו**

הפך ים ליבשה: תהלים סו, ו.

סוס אותיות התורה: ראה תו"א סב, א.
ספה"מ תקס"ו ע' מא.
וישובו כו' למען ידעו מצרים: שמות יד.
נכנס י"ו יצא סוד: עירובין סה, א.
כהן . . . בחי' שמן: ראה אוה"ת שם. סידור
עם דא"ח שער הסוכות ד"ה ושאתם.

עמוד קסז

המשפילי לראות בשמים ובארץ: תהלים
קיג, ו.
ולא ירע לבבך: דברים טו, י.
רם על כל גוים ה': תהלים קיג, ד.

משה . . . דעת: ראה ספה"מ תקס"ו ע' קמו.
א"ס נעלה מבחי' ממכ"ע ואף מבחי' סוכי'ע:
ראה לקר"ש חי"ב ע' 66 — והנה ידוע שגם
„אור הסוכי'ע" יש לו שייכות לעולמות, שהרי
הוא „סובב" לעלמין (תו"א צח, ב. ובכ"מ).
ומטעם זה נקרא אור הסוכב בשם „הקדוש
ברוך הוא", שפי' „קדוש" הוא מובדל — כי
מזה שצריך „להודיע" שהוא מובדל
מהעולמות, הרי מוכרח שהמדובר בבחי'
אלקות שיש לה איוז שייכות אליהם, ע"ש.
וראה הערה 19 שם.

עמוד קסח

וישובו המים על המצרים: שמות יד, כו.

עמוד קסט

זוהר פ' בשלח: נדפס (בשינויים חסר ויתר)
בביאור"ז לכ"ק אדמור"ר הצי"צ כרך ב' ע'
תשעז.

עמוד קסג

בכל לבי דרשתיך: תהלים קיט, י.
וכנו' במ"א שאור א"ס ב"ה מתלבש בחכמה
דוקא: ראה לעיל ע' ה. וראה תניא פליה
בהג"ה.

והמים להם חומה מימינם: שמות יד, כט.
ישראל עלו במחשבה: נסמן לקמן ע' קעד.
במקום גדולתו שם אתה מוצא: מגילה לא,
א. וראה בספה"מ ת"ש ע' 40 בהערה. וראה
אוה"ת יתרו ע' תתמב.

נהר פלגיו ישמחו עיר אלקים: תהלים מו,
ה.
ממעמקים: תהלים קל, א.

עמוד קע

לך ה' הגדולה: דה"א כט, יא.

עמוד קעא

ותתפלל חנה אל הוי"ו: ש"א א, י.
ונחנו מה: שמות טז, ז.

משה . . יסוד אבא תכלית הביטול: מאו"מ
מ, נה. וראה ספה"מ תקס"ב ע' קנז.

עמוד קעב

המאריך באחד מארכיין לו ימיו ושנותיו:
ברכות יג, ב.
היום לא נקרא: ראה זח"ב מו, א. ח"ג צג,
ב.

ויהי ערב ויהי בוקר יום א': בראשית א, ה.
בתחלה במדת הדין ראה שאין העולם
מתקיים שתף מדת החסד: רש"י בראשית א,
א. מדרש ילמדנו. (הערה בספר המאמרים
ה"ת"ש ע' 141).

אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש:
ברכות רפ"ה.
שהוא ההכנעה: פרש"י שם.
קרבת אלקים לי טוב: תהלים עג, כח.

עמוד קעג

נק' תשובה עילאה ותשובה חחאה: ראה
אגה"ת פ"ד.
ויבדל אלקים בין האור: בראשית א, ד.
אחד הוא ענין ו' קצוות הגשמי: ראה ב"י
חאו"ח סס"א ד"ה כתב סמ"ג, וראה ברכות יג,
ב.

מקום הארון אינו מן המדה: יומא כא, א.
ב"ב צט, א.
ארון . . אמתיים וחצי ארכו: שמות כה, י.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.
איזה בית אשר חבנו לי: ישעי' סו, א.
אחד — אלופו של עולם ח"ת דלית . . ז'
רקיעים: סמ"ק קד. שו"ע או"ח סס"א ס"ו.
שו"ע אדה"ז שם.
תמליכהו בשמים וארץ וד' רוחות העולם:
ראה ברכות יג, ב.

עמוד קעד

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
בראשית — בחוכמתא: בראשית א, א. ת"י.
שמע ישראל: דברים ו, ד.
ישראל עלה במחשבה: זח"א רה, ב.
ועייג"כ ירוש' חגיגה פ"ב. ב"ר פ"א, יו"ד.
וראה לקו"ת שה"ש יז, ד.
חכים ולא בחכמה ידעי: ת"ז בהקדמה
(פתח אלי').

ישראל — אותיות לי ראש: ראה לקו"ת
שלח מת, ב.
" מאמרות נברא העולם: אבות פ"ה, מ"א.
זח"ב מג, א.
אבא יסד ברתא: זח"ג רנת, א. ת"ז תכ"א
(סא, ב).

שתוק כך עלה במחשבה: מנחות כט, ב,
זח"ג כז, ב.
בטל רצונך מפני רצונו: אבות פ"ב, מ"ד.

עמוד קעה

יהי חסדך עלינו כאשר יחלנו לך: תהלים
לג, כב.
צדקתך כהררי אל: שם לו, ז.

עמוד קעו

כי תשא: המאמר נדפס בתו"ח תקסו, ב.
בלי הביאור. וראה תו"א קיא, א. אוה"ת כי
תשא ע' ב'תשפה. אוה"ת כי תשא ע' תתעט.
כי תשא את ראש בניי: שמות לי, יב.
בטח בה' ועשה טוב: תהלים לז, ג.
ורעה אמונה: שם.

מפרנס האמונה: ראה הרמ"ז בפ' בהר דק"י
— ורעה מלשון רעייתי פרנסתי. וראה זהר
פ' פנחס רכה, ב. וראה ד"ה פקודא ליתן
מחצית השקל דלהלן. וביאורו לכ"ק אדמור"ר
הצ"צ ע' רעז.
ישראל מאמינים בני מאמינים: מדרש פ'
שמות פי"ג קכא, סע"ד.
ישראל עלה במחשבה: זח"א רה, ב.
ועייג"כ ירושלמי חגיגה פ"ב. ב"ר פ"א, יו"ד.
וראה לקו"ת שה"ש יז, ד.

— אבני שוהם ואבני מילואים — הרי א לא היה דבר כללי, ב) נשתמשו בהם כמו שהם בלי שינוי ועיבוד, ג) הנשיאים הביאום. וראה מפרשי רש"י (כה, ב). אוה"ח (כה, ז). ועוד. כסף חסד עליון: וראה תניא פ"ג. לקו"ש שם הערה 51 — ראה זח"א רנ, א. ח"ב קמת, א"ב. רכד, ב. וראה גם תניא פ"ג. תו"א קיא, ד. ובכ"מ (ולהעיר שבזח"ב ובתו"א שם, מדובר בענין זהב וכסף שבמשכן).

והנחשת היא התורה: ראה לקו"ש שם בערה — כי מה שתורה היא נחושת, היינו שהיא הבירור של נחושת" (אוה"ח תשא ע' א'תתמו — כנראה שהיא הגהות וכו' לתו"א הנ"ל), אבל נחושת עצמה מורה לקליפה, כמבואר באוה"ח שם, ולהעיר מאוה"ח תרומה (ע' א'תיג) שגם בקליפות בחי' נחושת היא למטה מזהב וכסף. נכסוף נכספתי: בראשית לא, ל.

עמוד קעט

נפקד מקום דוד: שמו"א כ, כז — ויפקד מקום דוד. לשון חסרון: ראה במדבר לא, מט. — ולא נפקד ממנו איש. ויתפרדו כל פועלי אוזן: תהלים צב, י. אפילו הדק שבדקים: באוה"ח כי תשא ע' א'תתפו — מוסיף בחצאי עיגול (הר"ד נ"ע, מפני שגם חוט השערה נדמה כהר לגבי אמיתות בעל האמת).

משה יסוד אבא: מאוי"א מ, נה. אתערותא דלעילא ע' אתערותא דלתתא מתחלה: ראה ע"ח שער מי"ז ומ"ד. משה ממשיך חסדים לנו"ק הנק' אמונה כמבואר בזוהר בכמה מקומות: ראה זוהר שמות יב. ע"פ ותמצב אחותו מרחוק.

עמוד קפ

אל אישה תשוקתה: ע"פ בראשית ב, טז. ע' העלאת מי"ן מתחלה: ראה סידור עם דא"ח ע"פ הקול קול יעקב. אשה מזרעת תחלה: ברכות ס, א. וימינו תחבנני: שה"ש ב, ו, ח, ג.

כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י. אבות הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו. עד שהוטבע אחדות ה': ראה אוה"ח כי תשא ע' תתקא שמוסיף: והתחדשות הכריאה. אחדות ה' באבות נק' אומנים: ראה ספר הערכים חב"ד ערך אבות, ושי"נ. סעיף ו. יתברך שמך בפי כל חי: נוסח בהמ"ז. אתה הוא לבדך: ישע"י לו, כ. משה נק' רע"א מהימנא: עיין בפרדס ערך רועה בשושנים.

עמוד קעז

על ג' דברים העולם עומד: אבות פ"א, מ"ב. בזמן בהמ"ק אש יורד מלמעלה בדמות אר"י כמבואר בזהר: יומא כא, ב. זח"ג ריא, א. — זהו בביהמ"ק אבל במשכן לא הי' בדמות אר"י. ראה לקו"ת במדבר יא, א. ובהערות וציונים לכ"ק אדמו"ר שליט"א שם. מצרף לכסף: משלי כז, כא. מתבררים כל החלקים: ראה אגה"ק — שצריך לגרשה מהגוף לגמרי. וימינו תחבנני: שה"ש ב, ו, ח, ג. שמע ישראל — בשכמל"ו — יחודא עילאה וחשובה: ראה שער היחוד והאמונה פ"ז. תפלה במקום קרבן: ברכות כז, א. זח"ב כ, ב. כמלך — תנועה קלה כמרד יחשב: ראה חגיגה ה, ב. מומין בדוקין שבטעין לדידהו לא הוי מומא: ראה פ"ה דגיטין. עינים להם ולא יראו: תהלים קטו, ה. בלעם הי' סומא בעין א': ראה סנהדרין קה, א. זח"ג רו, ב. וכל ישראל רואים: שמות כ, יח.

עמוד קעח

ונתנו איש כופר נפשו: שמות ל, יב. כסף זהב ונחושת: לאריכות הביאור ראה אוה"ח תשא ע' ביתשפו. במשכן הי' ג' דברים כלליים — זהב כסף ונחושת: ראה לקו"ש ח"ז פ' תרומה בהערה 1

עמוד קפט עד יערה עלינו רוח ממרום: ישעי' לב, טו.

כפר הוא הפדיון: ראה פרש"י שמות ל, טו
— שהקרבת לכתרה הם באים.
נעוץ תחלתן בסופו: סי' פ"א מ"ו.
זה חליפתו: נוסח כפרות.

עמוד קצ

מ"ש בר"מ: (פ' תשא) קפו, ב.
מונין הכתר היו י"א: ראה ת"א צא, ג. ד"ה
וילך בהמשך תרס"ו ע' קסה ואילך. וראה
הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשה"מ תשי"ח ע'
242.

עמוד קצא

משה מלגיו . . . יעקב מלבר: ראה ת"ז תייג.
לקו"ת במדבר עח, יג.
יעקב תפארת: נסמן לעיל ע' כט.
בע"ת גדולים מצדיקים: ראה ברכות לד, ב.
וראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בשה"מ
תשי"ט ע' 183. לקו"ש ח"ד ע' 361.
ממעמקים קראתיך: תהלים קל, א.
תשובה תשוב ה': ראה אגה"ת פ"ד.

עמוד קצב

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.
בכלל מאתיים מנה: נסמן לעיל ע' קמב.

עמוד קצד

מקומי מעפר דל: תהלים קיג, ז.
עפר אשר בקרקע המשכן: ראה במדבר ה,
זו. — ומן העפר. . .
אצילות הוא בחי' אלקוח: נסמן לעיל ע' ו.
וירא ראשית: דברים לג, כא.
חכמה נק' ראשית: ראה שער היחוד
והאמונה פ"ח.

עמוד קצה

אשה ריח ניחוח: ויקרא א, ט. במדבר טו, י.
ועוד.
ופני אדם . . . לארבעתן: יחזקאל א, י.
זכור את אשר עשה לך עמלק: ראה ת"א

עמוד קפא

מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.
ונגלה כבוד ה': ישעי' מ, ה.
אין טפה יורדת מלמעלה שאין טפיים עולין
כנגדה: ראה זהר פנחס רמז, ב. ועיין תענית
כה, ב.
ואולך אתכם קוממיות: ויקרא כו, יג.

עמוד קפב

שבת עליי מל' מקליפת נוגה: ראה אגה"ק
סימן כו.
רחצתי את רגלי: שה"ש ה, ג.
בחכמה דוקא איתברירו: ראה הערת כ"ק
אדמו"ר שליט"א בספר המאמרים תשי"א ע'
79.
כי תשא את ראש — הגבהות והתנשאות:
ראה ב"ב י, ב. — בענין שאל משה וכו'
ופרש"י שם — לשאת את ראשם בהגבהה.
אבא יסד ברתא: זחיג רנח, א. ת"ז תכ"א
(סא, ב).
מצרף לכסף: משלי יז, ג. כו, כא.

עמוד קפג

לבושים של הנשמה אלקות הנק' צלם:
ראה ע"ח שער כ"ז, פ"א. לקו"ת תצא לו, ד.

עמוד קפד

מאכל גבוה בשרשו מנפש האדם: ראה
לקו"ת צו יג, ב. מטות פא, ב.
וכמ"ש במ"א בארוכה בענין כי לא על
הלחם לבדו: דברים ח, ג. וראה לקו"ת שם.
וחקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה: משלי
לא, טו.

עמוד קפו

חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
סיפורי מעשיות שבתורה נרמזים בה כל
ד"ן דאורייתא: ראה לקו"ש ח"ה ע' 3 וש"נ.
אבנים שחקו מים: איוב יד, יט.

נמצא באוה"ת פ' זכור ע' א'תשעד (בתוס' הגהות).

זכור את אשר עשה לך עמלק: דברים כה, יז.

קליפות עמלק גבוה מקליפת מצרים: ראה תו"א פה, ד. וראה במראה מקומות והערות שם. וראה ד"ה והי' כאשר ירים תרי"פ אות ג'. ד"ה זכור וד"ה והי' כאשר ירים תרצ"ד (קונטרס כה).

ראשית גוים עמלק: במדבר כד, כ. ז' גוים . . ז' מדות: ראה לקו"ש ח"א ע' 312. וראה דרמ"צ איסור ג"ה ומצות זכירות מעשה עמלק. ד"ה אל תצר את מואב לכ"ק אדמורי האמצעי ע' 6 ואילך. ושי"נ. ד"ה החלצו תרניט פ"ג.

חס אבי כנען: בראשית ט, יח. ראשית לז' גוים הוא עמלק: ראה רש"י ורמב"ן עה"פ כפ' בלק שם. רק לא אוכל לטבול: ראה רבות אסתר ככז, א. על הכתוב אם על המלך טוב. כי מלחמה להוי' בעמלק: שמות יז, טז. ויונב בך כל הנחשלים אחריך: דברים כה, יח.

שעת צלוחא. שעת קרבא: לקו"ת ר"פ תצא בשם זוהר. והנה עצה היעוזה: ראה ד"ה והי' כאשר ירים משה תר"פ אות ד'. וד"ה הנ"ל תרצ"ד בסופו. וראה לקו"ש ח"ג בשיחה לפ' זכור. רצון יריאיו יעשה: תהלים קמה, יט.

עמוד ר

רמ"ח מ"ע רמ"ח איברים דמלכא: ראה ת"ז ת"י ל'.

ויין מלכות רב כיד המלך: אסתר א, ז. והשקות בכלי זהב: שם. קומה ה' ויפוצו אויבך: במדבר י, לה. זה לעומת זה עשה אלקים: קהלת ז, יד. חוצפתא בלא תגא: ראה סנה' קח, א. כמ"ש בוהר רישא דעשו: ראה זח"ב רכד, ב. זח"א קלו, ב. כי טל אורות: ישע"י כו, יט.

זציה פד, ב. אוה"ת שמות ע' א'תשסט. יבכרך ז' ע' ב'תשסח, שם ע' ב'תשעא. זכור את אשר עשה לך עמלק: דברים כה, יז.

ג' מצוות נצטוו ישראל: ראה סנהדרין כ, ב. להעיר שזה לא כסדר שנמנה שם. שאין השם שלם: תנחומא ס"פ תצא. רש"י שמות יז, יט. מלחמה לה' בעמלק: שמות יז, טז. חייב כל אדם בכל דור כאילו יצא ממצרים: ראה פסחים לטז, ב. וראה תניא ר"פ מ"ז. בעבור זה עשה ה' לי: שמות יג, ח.

עמוד קצו

יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט: אבות פ"ד מ"ז. וראה תניא פ"ד. אז תתנג על ה': ישע"י נח, יד. להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא. מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג. ארומנך אלקי המלך: תהלים קמה, א. ה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א. אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו. לית מחשבה תפיסא ב"י: ת"ז בהקדמה (יז), (א). להודיע לכני האדם גבורותיו: תהלים קמה, יב. היש מספר לגדודיו: איוב כה, ג.

עמוד קצו

בכל מאדך בלי שיעור וגבול: ראה תו"א לט, ג. לקו"ת שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב. מי לי בשמים: תהלים עג, כה. אשר חפץ ה' עשה: תהלים קלה, ו. מן המיצר קראתי: תהלים קיח, ה. כשופר הרים קולך: ישע"י נח, א. ויעקו אל ה' בצר להם: תהלים קז, ויכח.

עמוד קצח

מצרים בח"י המיצר והגבול: ראה תו"א עא, ג. ואילך. ובכ"מ. והנה בצאת בניי: מכאן עד סיום המאמר

חייב אנש לבסומי בפוריא עד דלא ידע: מגילה ז, ב. בש"ס שלנו הגירסא מייחייב, אבל במאור הקטן על הרי"ף, שער הכוונות בסופו, של"ה פ' תצוה ובכל דרושי דאיח שראיתי הלי הוא חייב איניש וכן הוא ג"כ בא"ח (הובא בכ"י סי' תרצה). שו"ע או"ח סתרצה סי"ב. סי' יעבץ ועוד. (הערת כ"ק אדמור"ר שליט"א בספר המאמרים תשי"ח ע' קז).

שאינ הפ"י שלא ידע כלל: ראה אגודה — הובא בד"מ ובי"ח בטור או"ח ר"ס תרצה. וכ"ה במג"א שם סק"ג.

ולכך אומרים תחלה: ראה לק"ש שם.

עמוד דו

ברוך המשכה: נסמן לעיל ע' קנו. וראה לקמן ע' שסג.

ובזה הנערה באה אל המלך: אסתר ב, יג. ובהגיע חור אסתר: שם, טו.

ששים המה מלכות ושמונים פלגשים: שה"ש ו, ו.

אחת היא יונתי: שה"ש ו, ט.

הגיון לבי: תהלים יט, טו.

עמוד רז

באו לפניו ברננה: תהלים ק, ב.

בוזה דרננא דוקא ברמשא: זח"א רכט, ב. ועי' באוה"ת פ' ראה ע' תשנט: וענין שמחה

בצפרא י"ל זהו מ"ש במ"ת ויהי כיום השלישי בהיות הבקר אור כו' בקר דיוסף כמ"ש

במ"א, עיי"ש.

ברן יחד כוכבי בקר: איוב לח, ז.

מים קרים על נפש עייפה: משלי כה, כה.

מנחה תיקן יצחק: ראה לעיל ע' כח.

שהוא בחי' גבורה: ראה תו"א ותו"ח ר"פ תולדות.

עמוד רח

ישמעאל מבחי' החסדים דאברהם: ראה לקרית ואתחנן ה, א. וראה תו"ח תולדות ז, א.

ואילך, לקו"ש ח"ה ע' 357 סעיף ז.

רישא דעשו בעטיף דיצחק: ראה תרגום בי"ע ויחי נ, יג. ולביאור הענין ראה תו"א

טל שעתיד להחיות בו את המתים: חגיגה יב, ב. שבת פח, ב. זח"ג רפח, א.

ובוזהר דא טלא דנטיף: זח"ג קכח, ב. קלה, ב.

תח"מ וימות המשיח גבוה מג"ע העליון: להבא לקמן ראה ספה"מ תקס"ח ע' תר. וראה

אוה"ת ויחי שצא, ב. — שתח"מ יהי' במעלה ומדריגה יתירה מימות המשיח, ע"ש.

ונחה עליו רוח חכמה: ישע"י יא, ב.

עמוד רב

משה במרום הוריק אכילה שבמעיו ונודכך גופו: ראה שמו"ר פמ"ז ה, ז. וראה לקו"ש

ח"ד ע' 1037. וראה אבות דר"נ א — כשביל שימרק מכל אכילה ושתייה שהיה במעיו

ויתקדש ויהא כמלאכי השרת.

לע"ל עיקר החיות מאור אי"ס: ראה לקרית צו טו, ג. שם דרושים לשבת שובה טו, א.

וראה ברכות יז, א.

גופם בחיות אלקות: ראה תו"א ב, א.

כל הגבוה ביותר יכול להיות השפלה ביותר וכמ"ש במ"א: ראה הערות כ"ק

אדמור"ר שליט"א בספה"מ תשי"ח ע' 195.

כל הנותר בציון קדוש יאמר: עי"פ ישע"י ד, ג.

לעתיד צדיקים יושבים ועטרותיהם כראשם ונהנין מזיו השכינה: זח"ג רלו, ב. ברע"מ.

עמוד רג

אורייתא מח"ע נפקא: זח"ב קכב, א.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלה, ב.

ואשים דברי בפ"י: ראה ישע"י נט, כא.

ישכיל עבדי כו' וגבה מאוד: ישע"י נב, יג.

וגבה מאד אותיות אדם: ראה בהמשך וככה

— תרל"ז פרק ב.

חכמה נקי' עדן: נסמן לעיל ע' קמח.

עשב ששרשו במזל המכה ומגדלו: נסמן

לקמן ע' רסח.

עמוד רה

והנה מפלתו . . חייב אינש: ראה לקו"ש

ח"ז ע' 27 הערה 55.

תולדות כ, ב. ובאוה"ת תולדות ע' קנו.

עמוד ריג

במקום שבעלי תשובה עומדין צדיקים
גמורים אין יכולים לעמוד: ברכות לד, ב.
סנהדרין צט, א.

בחילא יתיר: זח"א קכט, ב.
והיה אור הלבנה כאור החמה: ישעי' ל, כו.

עמוד רכ

תחת התפוח עוררתין: שה"ש ח, ה.

עמוד רכב

דבר אל בניי ויקחו: שמות כה, ב.
כולך יפה רעייתי: שה"ש ד, ז.
בתולת ישראל: דברים כב, יט. ירמי' יח, ג.
לא, ג. כ. עמוס ה, ב.
בתולה ואיש לא ידעה: בראשית כד, טז.

עמוד רכג

ויביאה אל האדם: בראשית ב, כב.
אשר לא עלה עליה עול: כמדבר יט, ב.
דו פרצופי איתברו: ראה ברכות סא, א.
זהר ח"ב נח, א.

עמוד רכד

חז"ב תרין ריעין: ראה זח"ג ד, א.
ופני שור: יחזקאל א, י.

עמוד רכה

אשה כי תזרע וילדה זכר: ויקרא יב, א.

עמוד רכו

וענשו אותה מאה כסף: דברים כב, יט.
ושרף את הפרה: כמדבר יט, ה.
וימת כו' וימלוך: ס"פ וישלח.

עמוד רכז

חכמה מאין תמצא: איוב כה, יב.

עמוד רכט

אמרת' אחכמה והיא רחוקה ממני: קהלת ז,
כג.
ולקחו לטמא מעפר שריפת: כמדבר יט, יז.

עמוד רט

עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.
ישמעאל חסד דקליפה דאברהם: ראה
לקו"ש שם הערה 29 — וכפרט לפי המבואר
בתו"ח תולדות (ד, ב. ואילך) שחסד
דישמעאל אינו כחסד שאר האומות ויש לו
צד אחיזה ממש בפנימיות המוחין דאברהם.
שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א.
ויקר פליו, ה. ספרי דברים ו, ד. שם לב, ט.
ועבד הלוי הוא: כמדבר יח, כג.
כל עבודתם של הלויים להמשיך... מבינה
עלמא דאתכפיא לאחגליא: ראה ספיה"מ
תקס"ז ע' עו.
להנחיל אוהבי יש: משלי ת, כא.

עמוד רי

אם רץ לבך שוב לאחד: ראה הערת כ"ק
אדמו"ר בספיה"מ תרנ"ט ע' ריא.
לית מחשבה תפיסא ב' כלל: תקו"ז
בהקדמה (יז, א).
הללו בתקע שופר: תהלים קנ, ג.

עמוד ריא

בר"מ: נדפס בקונטרס בפ"ע (ברוקלין
תשכ"ג) בשינויים קלים, עם מ"מ שהואיל כ"ק
אדמו"ר שליט"א להוסיף בשעתו. וראה
ביאוה"ז לכ"ק אדמו"ר הצ"צ ע' ערה.
ובכללות המאמר ראה ד"ה זה בס' מאמרי
אדה"ז הנחות הר"פ ז"ל. ביאוה"ז פ' תשא.
פיה"מ להצ"צ. סהמ"צ לצ"צ מצות מחה"ש
פ"ב ואילך. ביאוה"ז לצ"צ ע' תתכט. וראה
לעיל ע' 32.

בר"מ (פ' תשא): קפו, ב.
כנו' במ"א: ראה ע"ח שמ"א פ"ג.
משה מלגו יעקב מלבר: ראה ת"ז תי"ג.
לקו"ת כמדבר עח, יג.
משה — דעת התקשרות: נסמן לעיל ע'
קסב.

להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.
אשת חיל עט"ב: משלי יב, ד.

עמוד רלא

ובלע המות לנצח: ישעי' כה, ח.
ואת רוח הטומאה אעביר: זכרי' יג, ב.
בחכמה איתברירו: ראה ע"ח שי"ח פ"ה.
שם שליט ד"א. אגה"ק סכ"ח.

ילפינן ל"ט מלאכות מאלה הדברים: ראה
שבת ע, א. וראה ירושלמי שבת פ"ז הי"ב.
וראה לקריש ח"א ע' 132.
ואלה אותיות אלה אהל: ראה במדבר רבה
פ' נשא פרשה יב.

אכילה בשבת: ראה תר"א טו, ג. וראה דרך
מצותיך מצות לא תבערו אש.

חורש וזורע . . . סידורא דפת: ראה שבת
עד, ב.

גופא חקינות לון: ת"ז בהקדמה (פתח
אלי').

על הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א,
כו.

ובצלם אלקים עשה את האדם: בראשית ט,
ו.

ומבשרי אחזה: לשון הכתוב איוב יט, כו.

עמוד רלח

נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א,
כו.

ק"ש יחודא עילאה יחודא תתאה: ראה שער
היחוד והאמונה פ"ז.

אבות הן הן המרכבה: ב"ר פמ"ז, ו.
צלמנו יחודא עילאה כדמותנו יחודא

תתאה: ראה לקוית ד"ה אלה מסעי.
ע"י שמתפלל במס"נ: ראה לקוית ד"ה כה

תברכו.
למה הותרו קרבנות בשבת: ראה אוה"ת

ויקהל ע' בקלו שמוסיף בענין זה — וחכמי
הקבלה תירצו שבשבת הוא בורר מתוך

הפסולת וחבול פסולת מתוך האוכל, אך אינו
מספיק שהרי בשבת שניהם אסורים.

אשה ריח ניחוח: ויקרא א, ט. במדבר טו, י.
ועוד.

בחכמה איתברירו: ראה הערת כ"ק
אדמור"ר שליטיא בספר המאמרים תשא ע'
79.

כמו עד"מ האב המשפיל עצמו כו': ראה
ד"ה לכה דודי סה"מ קונטרסים ע' כ' ובד"ה

לכה דודי תשי"ד.
עוה"ב אין בו לא אכילה ושחי': ברכות ז,

א. וראה חז"ג רלו, ב. ברע"מ.

עמוד רלג

ר' מאיר שהי' מראה פנים על טמא טהור:
נסמן לעיל ע' יח.

עמוד רלד

ויוריהו ה' עץ וישלח אל המים: שמות טו,
כה.

והיתה לעדת בניי למשמרת: במדבר יט, ט.

עמוד רלה

ואחס הדבקים בה' חיים: דברים ד, ד.
כולך יפה: שה"ש ד, ז.

גן נעול אחותי כלה: שה"ש ד, יב.

עמוד רלו

הללוהו בנבל וכנור כו' בחוף ובמחול:
תהלים קנ, ג-ד.

בצלצלי שמע ובצלצלי תרועה: שם, ה.
חכמה כ"ח מ"ה: חז"ג לד, א. וראה תניא

פ"יח, פל"ה. ובכ"מ.

ועבד הלוי הוא: במדבר יח, כג.

מי יעלה בהר ה': תהלים כד, ג.

עמוד רלז

למה נס': ראה אוה"ת ויקהל ע' בית' —
כעין קיצור על מאמר זו. וראה אוה"ת ויקהל
בקלג.

נדפס בשינויים (כעין הנחה שני עם
תיקונים והגהות מכ"ק אדמור"ר הצי"צ) בסה"מ

תקס"ד ע' עח מבוך מס' 1030 (הנחת ר' משה
בנו של כ"ק אדה"ז). ושם רשום: שבת פ'

החדש פה באבינאוויטש שנת תקס"ד לפ"ק.
למה נסמ': מכילתא ורש"י שמות לה, ב.

כל מלאכה שהיתה במשכן אסורה בשבת:

ראה שבת מט, ב.

עמוד רלט

וימינו תחבנקני: שה"ש ב, ו, ח, ג.
ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז.
לעבדה ולשמרה רמ"ח מ"ע ושס"ה ל"ת:
ראה זח"א כז, א. ת"ז תכ"א (סב, א). שם (פח, ב).
שבת עליית העולמות: נסמן לעיל ע' ט.

עמוד רמ

נוטה שמים כיריעה: תהלים קד, ב.
במ"א ע"פ ואכלתם אכול: יואל ב, כו. וראה
לקו"ת צו ז, א.
מצות היא לברר בירורין: ראה לקו"ש ח"ה
ע' 352 ואילך, ח"ט ע' 348 ובהערה 11 שם.
חט"ו ע' 107 הערה 58.

עמוד רמא

ל"ט מלאכות שאינם אלא המלאכות שהיו
במשכן: ראה שבת מט, ב.
כי בו שבת: בראשית ב, ג.
בראשית נמי מאמר הוא: ר"ה לב, א.
ממצא חפצין ודבר דבר: ישע"י נח, יג.
וראה שיחות יום ב' דשבועות תשכ"ד (בלתי
מוגה).
יהי אור: בראשית א, ג.
יהי רקיע. . . להבדיל: בראשית א, ו.

עמוד רמב

וקראת לשבת עונג: ישע"י נח, יג.
סעודה שלישית: ראה שיחת אחש"פ
תשלי"ט (בלתי מוגה).
חכמה נקי עדן: נסמן לעיל ע' קמת.
כתר בח"י ממוצע בין עצמות לחכמה: ראה
ע"ח שער מ"ב פ"א. תו"א כב, ד. ובכ"מ.
כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
חכמה עיקר המקור לכל ההשתלשלות:
ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע פ"א.
בע"ח בהתחלתו שבראשית ה"י בבח"י קו
וחוט ונשאר מקום פנוי וכו': ראה ע"ח ש"א
ענף ב', שער ההקדמות הקדמה ד'.

עמוד רמג

רצה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים:
ראה תנחומא נשא טו, וראה גם במדב"ר
פ"יג, ו. ועיג"כ בלקו"ש ח"ז שמות (ב).
כל דבר הגבוה ביותר יותר יוכל להשפיל
עצמו למטה מטה ביותר: נתבאר בארוכה
בשערי אורה ד"ה יביאו לבוש פרק י"ג ואילך.
פרק ל"ב ואילך.

אני ולא מלאך: הובא ונתבאר בזהר (ח"א
ק"ו, א). ושם במה"י. ראה לקו"ת צו יב, ג.
וראה ג"כ שמו"ר פליב, ח. ירושלמי סנה' פ"ב
ה"א. תניא פמ"ו.

קליפה מצרים. . . שום מלאך. . . כ"א הוא
ית: ראה סידור הארז"ל בהגדה, ועוד.
כחשיכה כאורה: ראה תהלים קלט, יב.

עמוד רמד

אשר עשה עמכם להפליא: יואל ב, כו.
נק' בגמרא: כתובות ז, ב.
עיקר הברכה הוא בשביל הכלה כמ"ש
בוהר מברכין לה ב' בראן כו': ראה זח"ב
פ' תרומה קסט, א.
כלה בלא ברכה אסורה לבעלה כו': מס'
כלה בתחלתו.
שם ב"ן שלפני האצ"י בגימטריא בהמ"ה:
ראה טעמי המצות (להארז"ל) פ' שמיני וראה
ספה"מ תקס"ב ע' קסא.
רוח הבהמה היא היוודת כו': קהלת ג, כא.

עמוד רמה

ארי' הוא דאכיל קרבנין: זח"א ו, ב. זח"ב
רעה, א. זח"ג יז, א. ר"א, א.
אשה ריח ניחוח: ויקרא א, ט. במדבר טו,
יד. ועוד.

עמוד רמו

ראש לשועלים: אבות פ"ד מ"ד, ובכ"מ.
כלה נאה וחסודה: כתובות יז, א.
כי עמד מקור חיים: תהלים לו, י.
ויביאה אל האדם: בראשית ב, כב.
בהכנסת כלה א"א לה לעלות כ"כ מצד

עמוד רנג

הוד והדר לבשת: תהלים קד, ב.
אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב פד, א. א. ככד,
א.

ושמתי כדכד שמשותיך: ישעי' נד, יב.
אנת חכים ולא בחכמה ידיעה: ת"ז
בהקדמה (פתח אלי).

עמוד רנו

אב המון גויס: בראשית יט, ה.

עמוד רנו

ויהיו שניהם ערומים: בראשית ב, כה.
ולא יכנף עוד מוריד: ישעי' ל, כ.
ומתחת זרועות עולם: דברים לג, כז.
על חרבך תחיי: בראשית כז, מ.
אברהם אבר מה: נסמן לקמן ע' רס.

עמוד רנט

אשר ברא ששון ושמחה: כתובות ח, א.
ויברא ה': ראה בראשית א, כא. כו.
כל הנבראים ה' תחלה בהעלם במקור
חוצבם: ראה זח"ב קד, ב. שם כט, ב. ד"ה
תקעו תרצ"ד.

ששון ושמחה ישיגו: ישעי' לה, י.
מהרה ישמע בערי יהודה: נוסח ברכות
אירוסין ונישואין, ע"פ ירמ' לג, י.
ולא יתבוששו: בראשית ב, כד.

עמוד רס

ויהי קול השופר: שמות יט, יט.
בניי פרחו נשמתם: שבת פח, ב.
לו ישמעאל: בראשית יז, יח.
ועשתה את צפרניה: דברים כא, יב.
אברהם נק' אב המון גויס ונק' נדיב:
בראשית יז, ה. חגיגה ג, א.
מצד תגבורות החסד ה' משפיע גם
לערלים: ראה סוטה י, א. ב"ר ספנ"ד. ב"מ
פו, ב.

אברהם — אבר מה: זהר ח"א ד, ריש ע"א.
בחכמה איחברירו: ראה ע"ח שיח פ"ה,
שם שליט ד"א. אגה"ק סכ"ח.

עצמה מאחר שהיא בשפלות בעצמותה כו'
כ"א שיבא לה עוזרים לעלות לחתן: ראה
שיחת כ"ק אדמור' שליט"א אור לט"ו בשבט
וש"פ יתרו תשמ"א (בלתי מוגה).

עמוד רמז

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
בשבת שאמר הקב"ה פנים חדשות בא
לכאן: ראה שבת קיד, ב. עירובין כד, א. ב"ק
צו, ב.

באו ונצאו לקראת שבת מלכתא: שבת קיט,
א.

כר' ינאי שיצא השדה: שם.
בשמ"ע צלותא בלחש: ראה זח"ב קלח, ב.
מה יפו: נוסח א' מבוך מס' 623, ונוסחא
שניה מבוך מס' 1030. וראה אוה"ת שה"ש ע'
תקעה.

מה יפו פעמיך: שה"ש ז, ב.
נדיבי עמים נאספו: תהלים מז, י.
הארץ הדום רגלי: ישעי' סו, ו.

עמוד רמט

בבריאה מיעוטו רע: נסמן לעיל ע' ו.

עמוד רנ

אוחותינו לא ראינו: תהלים עד, ט.
דקרו ל' אלוקא דאלוקי: ראה סוף מנחות.
בדורות הראשונים ה' מצוי אותות: ראה
ברכות כ, א.

עמוד רנא

רחצתי את רגלי: שה"ש ה, ג.
יראה כל זכורך: דברים טז, טז.
כל הלשונות של הע' אומות מקבלים
מקדושה: ראה תוי"א עז, ד.
בא גבריאל ולימדו ע' לשון: סוטה לג, א.
פס"ז מקץ מא, מ.

עמוד רנב

לו ישמעאל יחי' לפניך: בראשית יז, יח.
כלה נאה וחסודה: כתובות יז, א.

נדיבי עמים נאספו: תהלים מז, י.
עטרת בעלה: משלי יב, ד.

עמוד רסב

השמים ושמי השמים לא יכלכוך: מלכים
ב ה, כז.

איזה בית אשר חבנו לי: ישעי' סו, א.
עור ובשר חלביני: איוב י, יא.

עמוד רסג

ויעש ה' אדם ולאשתו כתנות עור וילבישם:
בראשית ג, כא.

חסד דרועא ימינא: ת"ז בהקדמה (פתח
אלי').

עמוד רסד

עוז והדר לבושה: משלי לא, כה.
אורייתא מחי'ע נפקא: זח"ב קכא, א. וראה
גי'כ שם פה, א. זח"ג פא, א.

עמוד רסה

יאר ה' פניו: במדבר ו, כה.
חכמת אדם תאיר פניו: קהלת ח, א.
וזהו שאמרו המלאכים תנה הודך על
השמים: תהלים ה, ב. שבת פח, א.
חלק ה' ממש: ע"פ איוב לא, ב. תניא רפ"ב.
בני בכורי: שמות ד, כב.
ישראל עלה במחשבה: ראה ב"ר א, ד.
זח"א רה, ב. ירוש' חגיגה פ"ב. וראה לקו"ת
שה"ש יז, ד.

תלת קשרין אורייתא וישראל כו: ראה
זח"ג עג, א. וראה ספה"מ ת"ש ע' 61 בהערה.
שנים אוחזין: בי"מ ב, א.

עמוד רסו

אב המון גוים: בראשית יז, ה.

עמוד רסז

אברהם אבר מה: זח"א ד, רע"א.

עמוד רסח

שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה:
ישעי' מ, כו.

אין לך עשב מלמטה שאין לו מזל
מלמעלה: ראה ב"ר פ"י, ו. זח"א רנא, א. מ"ג
חי"ב פ"י, אגה"ק סוס"ך.

סמכוני באשישות כו' כי חולת אהבה אני:
שה"ש ב, ה.

כנ"י בומן הגלות בח"י חולה: ראה לקו"ת
ברכה צז, ב. שה"ש לו, א. וראה ספה"מ
תקס"ו ע' רז.

מצירופי אותיות של יהי אור מתהווה אור:
ראה שער היתוד והאמונה פ"א.

עמוד רסט

איהו וגרמוהי חד: הקדמת תיקו"ז ד, ב.
ראה אגה"ק ס"ך.

מחדש בכל יום מעי"ב: נוסח ברכות ק"ש.
שית אלפי שני דהוי עלמא: ר"ה לא, א. ע"ז
ט, א.

עמוד ער

כי הוא אמר ויהי: תהלים לב, ט.

עמוד ערא

או ירננו כל עצי היער: תהלים צו, יב.
דה"א טז, לג.

לכולם בשם יקרא: תהלים קמו, ד.
מצמיח חציר לבהמה: תהלים קד, יד.

עמוד ערב

כתפוח בעצי היער: שה"ש ב, ג.
מעשה באדם א' שהעלה בלבו טינא: סנה"ת
עה, א.

עמוד רעג

עין בעין יראו: ישעי' נב, ח.

עמוד רעד

ויחזו את האלקים ויאכלו: שמות כד, יא.
חילוק בין השגת מציאות השגת מהות:
ראה ספה"מ ש"ת ד"ה כי עמך מקור.

עמוד רעה

מתניחא מלכתא: ביצה כת, א.

חילוק בין השגת הנביאים להשגת החכמים (רשב"י וחביריו): לכללות ענין זה ראה תוי"ח שמות דרוש להבין שרש ענין פסח ומצה. לקרית פ' תזריע ד"ה קמיפלגי במתיבתא דרקיעא.

עמוד רעט

דברה חורה כלשון בני אדם: ברכות לא, ב. ובכ"מ.

ואראה את אנדי יושב על כסא רם: ישע"י ו, א.

עמוד רפ

לכנה יש לה אור שלה: ראה סידור עם צא"ח קפכ, ד. פיה"מ פמ"ח (כט, ג).

(כנו' בספרי התכונה): ראה פיה"מ שם, המשך תרס"ז ע' תד. וראה לקר"ש ח"ט פ' ואתחנן ס"ה.

עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

בינה נקי יש: נסמן לעיל ע' ה.

(כנו' במ"א בארוכה): ראה לעיל ע' ה.

בינה דינין מתערין מינה: זח"ג י, ב ואילך.

ע"ה שער איא פ"ח. שער או"א פ"ב.

חכמה בחי' רא"י: ראה גי"כ תוי"א ר"פ משפטים. לקרית פ' צו ד"ה והניף פ"ב. ספה"מ תקס"ד ד"ה להבין שרש ענין רא"י ושמיעה. אוה"ת ואתחנן ע' סב, ובכ"מ.

עמוד רפא

אינו דומה שמיעה לרא"י: מכילתא יתרו יט, ט. ובכ"מ.

מצרים מיצר הגרון (כנו' בע"ח): ראה ספה"מ ת"ש ע' 41 וש"נ.

דס הוא הנפש: דברים יב, כג.

עמוד רפג

קול מעורר הכוונה: טאו"ח ס" סא. של"ה הובא בבאה"ט ס"י תרמג. וראה אוה"ת וראא ע' קעו.

מצה קטנות דאבא: ראה ספר המאמרים תקס"ה (א) ע' תכט.

אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.

ואשים דברי בפ"ד: ישע"י נא, טז. כי טל אורות טלך: ישע"י כו, יט. וכמו שאמר המגיד להב"י: מגיד מישרים פ' ויקרא. וראה לקר"ש פ' תצוה תשמ"א, ובהשמטה שנדפס סוף לקר"ש פ' כי תשא תשמ"א.

חילוק חכמת התורה לחכמה חיצונית: ראה תניא פ"ח. אוה"ת ויקרא ע' סב, ואילך. נובלות חכמה שלמעלה: ב"ר פי"ז, ה.

עמוד רעו

שנים אוחזין בטלית: ב"מ ב, א. עבדו את ה' בשמחה: תהלים ק, ב.

עמוד רעז

להבין מ"ד (=מה דכתיב) מלכותך מלכות כל עולמים: לכללות המאמר ראה דרמ"צ דרוש פסח ומצה.

מלכות לית לה מגרמה כלום: ראה זח"א קלה, ב. ובכ"מ.

נקי אספקלריה דלא נהרא: ראה גם פרדס שער מיעוט הירח פ"א בשם ספר מאירות עינים — הובא באוה"ת בראשית לו, ב.

א"ו מלך בלא עס: בחיי וישב לח, ל. ר"פ בלק. כד הקמח ר"ה (ב) ד"ה ועוד. (ע' ש"עט).

וראה סה"מ התשי"ד ע' 17 בהערה.

אך אעפ"כ: לכללות קטע זה ראה דרמ"צ קעב"ג. וע' אוה"ת וראא ב"תקס, תשא ב"מו, בחוקותי תרעג, כמדובר (הוספות) א"תצד. מטות אשי"ח.

השגות ישע"י היה בבריאה: ראה סידור עט, ב.

לא קם עוד נביא: דברים לד, י. וראה רמב"ם הל' יסוה"ת ספ"ז ופ"ח.

עמוד רעח

משה השיג רק חיצונית יסוד אבא: ראה לקר"ש ח"ז ע' 245 ואילך, וש"נ.

ונחנו מה: שמות טז, ז.

ופני לא יראה: ש"ב יד, כד.

חכם עדיף מנביא: ב"ב יב, א. וראה אגה"ק ס"ט.

לחמא דמהימנותא: נסמן לעיל ע' רפג.

עמוד רצא

במצרים בתכלית הירידה בנוין שערי
טומאה: ראה אוהית שהש ע' רס.

ז' שבועות תספר לך: דברים טז, ט.

חסד שבחסד . . לקבל התורה כמיש

בוהר: ראה זח"ב קפב, ב. ואילך.

מיש בעיח בענין המסך: שער מזו.

עמוד רצב

האצילות כמו ויאצל: נסמן לעיל ע' ו.

ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.

בכלל מאתיים מנה: נסמן לעיל ע' קמב.

מחדש בכל יום מעיב: נוסח ברכות קיש.

כמבואר במיא בענין א"ל דעות ה': שמואל

א ב, ג. וראה תוי"א סח, א. המשך ר"ה תרצ"ד

(נדפס בסה"מ ה'תשי"א) תשיג ע' 126. לקוית

שה"ש ל, א.

עמוד רצג

ויאצל מן הרוח: במדבר יא, כה.

זקנים היו למטה במדרגה ממרעה: ראה

תוי"א ג, א. וראה ספה"מ תקס"ז ע' לב.

שית אלפי שני דהוי עלמא: ר"ה לא, א. ע"ז

ט, א.

עמוד רצד

ומשם יפרד והיה לארבע ראשי: בראשית

ב, כ.

עולמות בי"ע נק' עלמא דפרודא: ראה

הקדמת תקו"ז ד, ב.

עמוד רצה

ניצוץ משה ע"ה נתגלגל בגוף שני ברשבי"י

ונקרא שמעון: ראה עמה"מ סיב ד, וראה

לקו"ש חלק ז' ע' 337.

הודו על ארץ: תהלים קמח, יג.

מלאך מיכאל דבריאה: ראה זח"ג ריז, א.

הן שמים לא זכו בעיניו: ראה איוב טו, טו.

נק' לחמא דמהימוניתא: ראה זח"ב מא, ב.

ובהנסמן בדרמ"צ כב, ב. וראה הערה בספר

המאמרים ה'תשי"ח ע' 166.

ד' כוסות מוחין דאימא: ראה ספה"מ

תקס"ה (א) ע' תלא.

תשובתו דר' אלעזר בן דורדייא: ראה ע"ז

יז, א.

עמוד רפד

פסח . . דילוג: סי' האריז"ל ועוד. וראה

בכללות ענין זה בתוי"א שמות ע' קצא ואילך.

שבעה שבועות חספור לך: דברים טז, ט.

להבין ענין פסח ומצה: נוסח שני מדיה

(דלעיל) להבין מ"ד מלכותך מלכות כ"ע.

(מקטע המתחלת ועתה צריך להבין ענין פסח

ומצה).

אין מלך בלא עס: נסמן לעיל ע' ב.

עמוד רפה

וראית אחורי לפני לא יראו: שמות לג, כג.

מבשרי אחזה אלוק: לשון הכתוב איוב יט,

כו.

וביד הנביאים אדמה: הושע יב, יא.

עמוד רפו

מלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

כי אמרתיו עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג.

עמוד רפז

חכמה ראי' בינה שמיעה: ראה בהנסמן

לעיל ע' רפ.

חכמה כח מה: זח"ג כח, א. לד, א. ובכ"מ.

וראה תניא פיג ופי"ח ובליקוט פירושים ומ"מ

שם.

עמוד רפח

ג' מיני גידים: ראה ספה"מ ה'תשי"ח ע' 23.

עמוד רצ

פסח ע"ש דילוג: נסמן לעיל עמוד רפד.

תינוק שאינו יודע לקרות או"א עד

שיטעום: ברכות מ, א.

קידושין לה, א. וראה סידור עם דא"ח ע' ערה (ובתפילין אמרו דהוקשה כל התורה לתפילין כו' אך במזווה וציצית אמרו דשקולין כנגד כל המצוות).

ארומתך אלוקי המלך: תהלים קמה, א.

עמוד שט

דבר אל בניי וישובו: גדפס באוה"ת בשלח ע' שפט בשינויים ובתוס' הגהות.

דבר אל בניי וישובו: שמות יד, ב.

ינחר ראתה שפחה בים: ראה מכילתא

בשלח ב. ורש"י שם טו, ב. זח"ב סד, ב. זח"ג

כב, ב.

הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל: תהלים

סו, ו.

לקורא של הה"מ נ"ע בענין ואתה הרם את

מטך: שמות יד, טז.

נש"י נק' בשם מטה: לכללות הענין ראה

אוה"ת בשלח ע' תטו"ן.

שבט ומטה הם הכל א' לשון המשכה: ראה

אוה"ת בשלח ע' תטז.

כוכבא דשביט: ברכות נח, ב.

ג' פרקין שביד: ראה זהר ר"פ שלח במאמר

תלת עלמין.

כל מה שיש ביבשה יש בים: ראה חולין

ככו, א. ירושלמי שבת יז, א.

דיבור עלמא דאתגלייא, ים עלמא

דאתכסיא: ראה תו"א סב, א.

עמוד שיא

פנימיות הדיבור וד"ל: ראה אוה"ת שם

שמבאר בארוכה למה דוקא אדם נק' בשם

מדבר ולא הבע"ח — אעפ"י שנמצא מבטא

לעוף הזוריר והפעפוגאי אין זה כלל ענין

הדיבור, ע"ש.

אותיות הם המשכות: ראה אוה"ת שם —

אותיות לשון הובאה כמו ואתא מרכבות קדש

אתא בקר (ישע"י כא) שהוא דבר הנמשך

ממקום אחר לכאן.

עמוד שיב

ועשתה כו' צפרניה: דברים כא, יב.

עמוד ש

וארבה את זרעו: יהושע כד, ג.

עמוד שא

ולא יכנף עוד: ישע"י ל, כ.

כי אתה אבינו: שם סג, טז.

מי מדד בשעלו מים: שם מ, יב.

מרוב אונים ואמיץ כח: שם מ, כו.

ביום ההוא יצאו מים חיים מירושלים: זכר"י

יד, ח.

עמוד שב

מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.

זה הים גדול: קד, כה.

עמוד שג

כלתה נפשי: שם פד, ג.

ר' המנונא סבא ניצוץ מרע"ה: ראה אוה"ת

בראשית ע' מט.

עמוד דש

ואשפוך את נפשי: שמואל-א א, טו.

עמוד שה

כל התורה הוקשה לתפילין: קידושין לה,

א. וראה לקו"ש ח"ז ע' 277.

ת"ת כנגד כולם: פאה פ"א מ"א.

עמוד שז

הקב"ה יושב ושונה כנגדו: תדא"ר רפ"ח.

תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: קידושין

מ, ב.

אחד ז' ריקיעים וארץ: סמ"ק הובא בב"י

אוי"ח סי' ס"א.

כי הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

מקום הארון אינו מן המדה: יומא כא, א.

אמתיים וחצי ארכו: שמות פכ"ה.

עמוד שח

בדבר ה' שמים נעשו: תהלים לג, ו.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.

הוקשה כל המצות לתפילין ומזווה:

מראה מקומות

הפך ים ליבשה בנהר יעברו ברגל: תהלים
 סו, ו.
 ונהר יוצא מעדן להשקות את הגן:
 בראשית ב, י.
 בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב.

עמוד שיז

ובני הלכו ביבשה בתוך היס: שמות יד,
 כט.
 נעשה אדם בצלמנו כדמותנו: בראשית א,
 כו.

עמוד שיח

ולמען יזמרך כבוד ולא ידום: תהלים ל, יג.
 כנוי בזוהר שהוא בחי' מלכות דקארי
 תדיר: ראה הערת כ"ק אדמו"ר שליט"א
 בסו"ס קונטרס ומעין.

אלוקים אל דמי לך: תהלים פג, ב.
 כמשניז בע"ח החכמה ירא לעלות לכתר:
 באוה"ת בשלח ע' תב מציון (צ"ע בע"ח שער
 מטי ולא מטי ושער הכללים כו").

כנוי בזוהר דאפי' אור צח ומצוחצח: ראה
 תיקוני זהר תיקון ע, קלה, ב.
 אבל באמת: לכללות קטע זה ראה אגרת
 הקודש סימן כ'.
 אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו.

עמוד שיט

מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
 ומשם יפרד: בראשית ב, י.
 אני ה' לא שניתי: מלאכי ג, ו. וראה שער
 היחוד והאמונה פ"ז.

עמוד שכ

משל לגובר שמפתחות הפנימיות מסרו לו:
 שבת לא, ב.
 וכנוי בזוהר דאפי' אור צח ומצוחצח: ת"ז
 ת"ע קלה, ב.

פי' מורי ע"ה אוכם לשון בושת: ראה או"ת
 ד"ה ביאור הפסוק ויצא יעקב (יד, א) וראה
 לקו"ת בלק (סט, א). אוה"ת שמות (ע' קכא)

לעשות את השבת: שמות לא, טו.
 לעשות לתקו: ראה פרש"י לבראשית רבה
 פ"א, ז.
 מחשבה בריאה, דיבור יצירה, מעשה . .
 עש"י: ראה תו"א עה, ב.
 מאדך בלי גבול: ראה תו"א לט, ג. לקו"ת
 שלח מב, ג. דרמ"צ קס, ב. ובכ"מ.

עמוד שיד

נקי בזוהר רעוחא דלבא: ראה בארוכה
 תשובות וביאורים סי' כ' סעיף ד' (נדפס
 בקובץ ליובאוויטש חוברת טו).

ואף לא למדותיו: פרדס שער לי"ב פ"ב
 בשם הספרי. וראה ספה"מ תקס"ו ע' כא.
 קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח.
 אין אמת אלא תורה: ירושלמי ר"ה פ"ג
 ה"ח.

וכן לדבר הלכה: ברכות לא, ב.
 תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה
 וטוב לבב: דברים כח, מז. וראה אוה"ת תבוא
 (ע' תתשו ואילך). ד"ה אלקים א"לי, תשי"ג.

עמוד שטו

ולכך זכה האר"ז"ל: ראה תו"א תולדות כ,
 ב. השייכות לרוה"ק — ראה ירושלמי סוכה
 רפ"ה וני' בלקו"א לה"מ ד"ה וסוכה תהי'.
 הלכו בני' בתוך היס ביבשה: ראה שמות
 יד, כט.

ופי' שענין הנס דקרי"ס: לכללות הענין
 ראה אוה"ת בשלח ע' תסו, תצג.
 הרם את מטך: שמות יד, טו.
 משה הוא בחי' דעת: ראה מאורי אור אות
 מ' סעיף נה וביני שם.

והאדם ידע: בראשית ד, א.
 (וכמ"ש בלק"א: ראה תניא פ"ב.
 יסוד אבא: מאו"א מ, נה.
 ה' בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.

עמוד שטז

י"ד צמצום ה"א התפשטות וי"ו המשכה:
 ראה אגה"ת פ"ד.

תורה נקי בחי' מים: ראה ב"ק יז, א — אין מים אלא תורה.

בתוס' ביאור. שם ואתחנן (ע' קיח). פלח הרמון שמות (ע' מח).

עמוד שכד

עמוד שכב

תורה נקי בחי' מים: ראה לקו"ש ח"ד גליא דתורה נקי' מים מכונסים, לפי שהתורה נתלכשה בשכל אנושי וכו' משאי"כ פנימיות התורה נקי' מי מעין שמחוכרים תמיד במקורם.

שלוש פעמים בשנה: דברים טז, טז. יו"ד צוצוס ה' התפשטות וי"ו המשכה: ראה אגרת התשובה פ"ד.

פנימיות החורה נקי' דבש וחלב: ראה אוה"ת שה"ש ע' תכו. שמבאר ענין זה בארוכה.

עד יעבור עמך ה': שמות טו, טז. נהר יוצא מעדן: בראשית ב, י. שהוא עולם הבינה: ראה זחי"ב כג, ב. בנהר יעברו ברגל: תהלים סו, ו. ויולך ה' כו' ברוח קדים עזה כל הלילה: שמות יד, כא.

בלעדי נגלה אין שייך: ראה אוה"ת תצוה ע' א'תרנח.

מה תצעק אלי: שמות יד, טו. ופ"י בזוהר . . . בעתיקא תלי' מילתא: זחי"ב מח, א. וראה אוה"ת חנוכה כרך ה' תתקנא, א. ובכ"מ.

וכנז' במ"א בארוכה בתורה ע"פ חכלילי עינים: בראשית מט, יב. וראה תוי"א מז, א. אמר רבא תכלית החכמה הוא תשובה ומעוט: ברכות יז, א. חכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

עמוד שכג

עמוד שכה

שבירה ריבוי האורות ומיעוט הכלים: ראה מבו"ש ש"ב ח"ג פ"ז. תוי"א ט, ג. תוי"ח בראשית ט, א. ואילך.

וישובו המים לאיתנו כנז' בחלק ב' שלבקי"א ע"ש: שמות יד, כז. ביר פיה, ה. שמור"ר פכ"א, ו. זחי"ב קצח, ב. וראה היום יום ע' כ. וראה שער היחוד והאמונה פ"א.ב. לקו"ש ח"ו ע' 56 ואילך.

עולם התהו זה תחת זה כנז' במ"א: תוי"א וישלח כד, ד. שמות נב, א. בשלח סה, ד. וראה ג"כ ספה"מ תקס"ח ד"ה והארץ היתה תוהו ובכ"מ. וכנז' מלע"ד בזוהר הנ"ל: זחי"ג מח, א.

ויהי הענן והחושך ויאר את הלילה: שמות יד, כ.

ישת חושך סחרו: תהלים יח, יב. ה' עוז לעמו יתן: תהלים כט, יא. אין עוז אלא תורה: שה"ש א ס"פ משכני. זחי"א ע, א. זחי"ב נח, א. צד, א.

עמוד שכו

ה' איש מלחמה הוי' שמו: שמות טו, ג.

תורה נקי' יין וחלב: ראה ישעי' רס"י נה. — ולכו שברו בלא כסף ובלא מחיר יין וחלב. תורה נקי' לחם: ראה שבת כב, א. חגיגה יד, א. הקדמת ת"ז א, ב. שם (בסופו). ת"ג קמ, ב. ביר פמי"ג, ו. ועוד.

עמוד שכז

חרי"ג מצות חרי"ג ארחי' דגלגלתא: ראה זחי"ג קכט, א. ומפרשים שם.

ענין הלחם: ראה אוה"ת שה"ש ע' שצב. תורה נגלית נקי' לחם . . . פנימיות התורה נקי' דבש: ראה ד"ה וה"י כי תבוא תרס"ז, אר"ע אשריכם תרס"ז — שגליא דתורה נקי' לחם מן השמים, וראה לקו"ש ח"ד פ' בהעלותך (ס"ד) ועקב (ס"ה) וחי"ט ע' 20.

עמוד שכח

הדם הוא הנפש: דברים יב, כג.

עמוד שכט

אשת חיל עטרת בעלה: משלי יב, ד.

עמוד שלח

עשר ספ"י ולא יותר: ספר יצירה פ"א מ"ז.
 ולהעיר מזח"ב קפ"ו. ב. פרדס שי"א, פ"ו.
 לית מחשבה תפיסא ב"י: תיקו"ז בהקדמה
 (יז, א).

כוונתו שיהי' לו דירה בתחתונים דייקא:
 ראה ב"ר ספ"ג. במדב"ר פ"יג, ו. תנחומא
 נשא טז. וראה לקו"ש ח"ז שמות (ב).
 לאתהפכא מחשוכא לנהורא: ראה זח"א ד,
 א.
 מבשרי אחזה: איוב יט, כו.

עמוד שלט

ז"ש בס"י נעוץ תחלתן בסופן וסופן
 בתחילתן: ס"י פ"א מ"ז. וראה לקו"ש ח"ז ע'
 19 הערה 57.

כי לא מחשבתי: ישעי' נה, ח.
 המאמר דאליהו אנת לית לך שם ידיעא:
 ת"ז בהקדמה (פתח אלי').

עמוד שמ

הוא ב"ה חכים ולא בחכמה ידע: ת"ז
 בהקדמה שם.
 אתה קדוש ושמוך קדוש: נוסח תפילה
 שמר"ע.

עמוד שמא

חכמה שהיא ראשית הגילוי מן ההעלם:
 ראה ע"ח ש' דרושי אבי"ע פ"א. שער היחוד
 והאמונה פ"ח ואילך. ובכ"מ.
 עושה מלאכיו רוחות משרתיו אש לוחט:
 תהלים קד, ד.

עמוד שמב

בחכמה מלובש או"ס ב"ה יותר מבשאר
 הספ"י: ראה תניא פליה בהגה"ה.
 כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
 הפרש בין שבת ליו"ט בין מוח"י דאבא
 למוח"י דאימא: ראה פ"ע"ח ש"כ פ"א. וראה
 לקו"ת ויקרא יא, ד. ספ"ה"מ תקס"ה (א) ע'
 תלה. ובכ"מ.

בחכמה איתברירו: ראה זח"ב רנד, ב. ע"ח
 ש"יח פ"ה ועוד. מבו"ש שיה ח"א פ"ב.
 והערת כ"ק אדמו"ר שליט"א בספ"ה"מ תשי"ח
 ע' 206.

עמוד של

קדש הוא חכמה: ראה תניא פ"י"ט (כד, ב).
 ובכ"מ.

רוח עברה ותטהרם: איוב לו, כא.
 ובא השמש וטהור: ויקרא כב, ז.
 מי יתן טהור מטמא: איוב יד, ד.
 והניף אהרן: במדבר ח, יא.
 וכה תעשה לטהרם: במדבר ח, ז.

עמוד שלא

בעבר הנהר ישבו אבותיכם: יהושע כד, ב.

עמוד שלד

וורקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו,
 כה.

כי החכמה תח"י: קהלת ז, יב.
 טל שעתיך להחיות בו את המתים: שבת
 פח, ב. ובכ"מ.
 ישיביל עבדי ירום ונשא וגבה מאד: ישעי'
 נב, יג.

עמוד שלה

איש כי ימרט ראשו קרח הוא טהור: ויקרא
 יג, מ.
 וכונו' בסנה' בפי' חלק אלמלא מקרא כחוב:
 סנהדרין צה, ב.
 שאינו נק' בח"י שפע של אי"ס ב"ה כ"א בש'
 אור אי"ס ב"ה כו': ראה ספר הערכים-חביד
 ח"ב ערך אור ס"ג ואילך. וראה ספ"ה"מ
 תקס"ז — ד"ה להבין ענין או"ס.
 מרז"ל מצמצם שכינתו בין שני בדי ארון כו':
 תנחומא ויקהל ז. וראה שהש"ר א, טז. (ב).
 מלא כל הארץ כבודו: ישעי' ג, ג.
 אני ה' לא שניתני מלאכי ג, ו.
 לית אתר פנוי מיניה: ת"ז תנ"ז (צא, ב). ת"י
 ע' (ככב, ב).

מראה מקומות

תסה

עמוד שמג

ושמרתם את השבת כי קדש היא: שמות לא, יד.

קדש מובדל: ראה פירש"י ורמב"ן קדושים יט, ב. ותריכ שם.
כי אתה אבינו: ישעי' סג, טז.

עמוד שמו

מה ששמע ממורו ע"ה על מארו"ל הן השמים ושמי השמים לא יכלכלוך: ראה תנחומא ויקהל ז. וראה לקו"ת אמור לד, א. אוה"ת חנוכה כרך ה' (תתקכה, א).
ידוע בענין א"ל דעות: נסמן לעיל ע' רצב.

עמוד שמו

שמע יחודא עילאה, ובשכמל"ו יחודא תחאה: זח"א יח, ב.
שמע ישראל ה' אלקינו: דברים ו, ד.

עמוד שמח

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

עמוד שמת

נ' אלף יובלות: ראה ד"ה אל תצר מכ"ק אדמו"ר האמצעי ע' 52 ובמ"מ שם.
וכן בע"ח מתחיל כשעלה ברצונו: ע"ח ש"א ענף ב'.
מקום הארון אינו מן המדה: יומא כא, א. ובכ"מ.

כנ"ל במ"א: ראה לעיל ע' קעג.
הנה מקום אתי: שמות לג, כא.

עמוד שנ

ברוך המקום: נוסח ההגדה.

עמוד שנא

והיו הדברים האלה: דברים ו, ו. לכללות המאמר ראה דרמ"צ ע' 308.
בכל יום יהי בעיניך כחדשים: פס"ז ואתחנן ו, ו. רש"י דברים כו, חז.
והאופנים והחיות מתנשאים לעומת השרפים: נוסח ברכות ק"ש.

שרפים עומדים: ישעי' ו, ב.

ג' פעמים קדוש: ישעי' ו, ג.

קדושים ופרש"י מובדלים תהיו: קדושים יט, ב. וראה תניא פמ"ו.

לכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז.

על הכסא דמות כמראה אדם: יחזקאל א, טו.

קדוש ת"י נימין: זח"ג קכת, ב.

עמוד שנב

ביו"ד נברא עוה"ב. . בה"א נברא עוה"ז: מנחות כט, ב.

עמוד שנג

וזה וזהב את ה' אלקיך: ראה ספר הערכים חב"ד ערך אהבת ה' — בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך.

דס הוא הנפש: דברים יב, כג.

אליך ה' נפשי אשא: תהלים כה, א.

דבר ה' זו הלכה: שבת קלח, ב.

בכל מאדך זה הממון: ראה ברכות נד, א.

שענינס הוא להמשיך אלקוח: ראה לקו"ת אמור לג, א.

נעוץ תחלתן בסופן: ס"י פ"א מ"ז.

סוף מעשה במחשבה תחילה: פיוט לכה דודי.

עמוד שנד

והיו הדברים האלה אשר אנכי מצוך היום: דברים ו, ו.

אני מי שאנכי: ראה לקו"ת פנחס פ, ב.

מצוך פ"י מקשר: ראה גם לקו"ת בחוקותי מה, ג.

בכל מאדך. . מעשה המצות. . להמשיך אלקות: ראה לקו"ת מטות פא, ג"ד.

דס הוא הנפש: דברים יב, כג.

כי גאה גאה: שמות טו, א. כא.

מחדש בטובו בכל יום תמיד: נוסח התפלה ברכת יוצ"א.

והיינו כמו ע' הצדקה: ראה אגה"ק ס"ד, ד, ישעי' נתינת הצדקה, פודה את נקודת

פנימיות לבנו בבחי' אהבה שלמעלה מהדעת, עיי"ש.

ולא כתי' כי אתה מקור: ראה לעיל ד"ה כי עמך מקור חיים.
מבשרי אחזה אלוק: איוב יט, כו.

כן למעלה נמשך מדת המיל דנק' צדקה: להעיר ממרזל (שבת קנא, ב). כל המרחם על הנריות מרחמים עליו מן השמים.

עמוד שנט

קדש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
נפה"ב מורכבת מד' יסודות כך נפה"א:
ראה תניא פ"ג.
ונקדשתי בתוך בני"י: ויקרא כב, לב.

עמוד שנה

ונקדשתי בתוך בני ישראל: נדפס (בשניונים) בלקוית אמור לא, א. דרמ"צ ע' 306 ואילך. ספה"מ תקס"ב ע' קעד. אוה"ת ויקרא כרך ג' ע' תתכט-תתלז.

עמוד שם

אדם . . . עולם קטן: לקוית במדבר ה, א.
אדרי"נ פליא. וראה הערה בסה"מ קונטרסים ח"ג ע' קלו.
אליך ה' נפשי אשא: תהלים כב, א.
אהבך בכל נפשך אפילו נוטל נפשך:
ברכות נד, א.
מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ:
תהלים עג, כה.
ברכו ה' גיבורי כח: שם קב, כיכא.
אנת אשתמודע אדון על כולא: ת"ז בהקדמה (פתח אליהו).

ונקדשתי בתוך בני"י: ויקרא כב, לב.
כת א' אומרת קדוש (פ"א): חולין צא, ב.
קדוש יהי' גדל פרע: במדבר ו, ה.
קדוש מובדל: ראה תריכ ופירש"י ורמב"ן ר"פ קדושים. תניא פמ"ז.

עמוד שסא

שווהי בחי' הקדוש הא': ראה לקוית אמור לב, ד. לג, סעי"ב. ואילך (עפ"י רע"מ בוח"ג צג, א. פע"ח שער הק"ש פ"ב).
הכת הב' . . . בכל נפשך שבק"ש: ראה לקוית שם.
קדוש ת"י נימין: זח"ג קכח, ב.
כל אשר חפץ ה' עשה: תהלים קטו, ג.
קלה, ו.
ועשיתם אותם . . . כאילו עשאוני: ויקרא כו, ג.
זח"ג קיג, ב. וראה ויקר' לה, ו.
תורה קדמה לעולם אלפים שנה: ב"ר ח, ב.
וראה מדרש תהלים צ, ד. הערה בספר המאמרים תשי"ח ע' 272.

עמוד שנו

מבשרי אחזה אלוק: איוב יט, כו.
אזי נעשה הגוף מת: להעיר מברכות נו, ב.
שינה אחת מס'.
מברכים בכל בקר המחזיר נשמות: ברכות ס, ב.
כי נשגב שמו לבדו: תהלים קמח, יג.
מתחדש בכל יום ממש: ראה שו"ע אדה"ז מהדוי"ק ד, א.
אבל השכינה: להבא להלן ראה לקוית שה"ש יד, ג.

עמוד שנו

אני ה' לא שניתני: מלאכי ג, ו.
מלכותך מלכות כ"ע: תהלים קמה, יג.
וודו על ארץ ושמים: תהלים קמח, יג.

עמוד שסב

כת ג' . . . בכל מאדך שבק"ש: ראה לקוית שם.

עמוד שסה

כי אני ה' מקדישכם: שמות לא, יג.
י"ד צמצום ו' המשכה ה' התפשטות: ראה
אגרת התשובה פ"ד.
וכלים מכלים שונים: אסתר א, ז.

עמוד שסו

עוונותיכם מבדילים: ישעי' נט, ב.
בר"מ (פ' אמור): צג, ע"א.

עמוד שסז

חכמה נק' אין בינה יש: ראה ס"י פ"א מ"ד.

עמוד שסח

כולם בחכמה עשית: תהלים קד, כד.
(כנז' בלקיא בשם מורו ע"ה ע"ש): ראה
תניא פי"ח. פליה בהג"ה.
אין אני והוא יכולים לדור: ערכין טו, ב.
ונחננו מה: שמות טז, ח.
שרפים עומדים ממעל לו: ישעי' ו, ב.
מל' דאצילות נעשה עתיק לבריא: ראה
תניא פרק נב.

עמוד שסט

א"ס ב"ה צופה ומביט עד סוף כל הדורות:
ראה ישעי' מא, ד. מוסף דר"ה.
נבראו במחשבה א': ראה זח"ב כ, א.
ואדם אין לעבוד את האדמה: בראשית ב,
ה.

ויאצל מן רוחו אשר עליו: ראה במדבר יא,
כה.
והקדוש הג': ראה אה"ת ויקרא"ג ע'
תתלב: ג) אות זה צריך להעתיק מביאור זה
כי"ה מן והקדוש הג' עד סוף הביאור.

עמוד שע

גדול תלמוד שמביא לידי מעשה: קידושין
מ, ב.
לא המדרש עיקר אלא המעשה: אבות פ"א
מ"ז.
אורייתא מחכמה נפקא: זח"ב קכא, א. פה,
א. זח"ג פא, א.

ע"י תומ"צ ממשכים בח"י מאד שלו: ראה
תוי"א ב, א. וראה לקרית לגי"פ יח, א.
חפץ חסד הוא: מיכה ז, יח.
קבלו תורה ע"י נעשה ונשמע: ראה שבת
פח, א.

מימינו אש דת למו: דברים לג, ב.
אאלפך חכמה: ראה איוב לג, לג. שבת קד,
א.

עמוד שסג

תורת חסד: משלי לא, כו.
משרתיו עושי רצונו: תהלים קג, כא.
ברוך הוא המשכה: ראה פ"ח שער
הברכות פ"ב. שער הכוונות ענין הברכות.
פרדס שעה"כ. עהכ"נ להסה"ד. קהלת יעקב
בערכו.

מלכות פה חושבע"פ קרינו לה: ת"ז
בהקדמה (פתח אליהו).
מתניתא מלכתא: ביצה כח, ב.
אשים דברי בפ"ד: ישעי' נא, טז.
עושי רצונו בפ"מ דוקא: ראה אה"ת עקב
ע' תפד.
הוקשה כל התורה לתפילין: קידושין לה,
א.

למען תהי' תורת ה' בפ"ד: שמות יג, ט.
אשר אנכי מצוך היום על לבבך: דברים ו,
ו.

עמוד שסד

להחיות רוח שפלים: ישעי' נו, טו.
ודברת בס — עסק התורה בדיבור: דברים
ו, ז"ח.
דיבור לשון הנהגה: ראה כמפרשים
לתהלים מז, ד.

ג"פ קדוש: ישעי' ו, ג.
על דברי תורה על נטילת לולב: ראה
פסחים ז, ב.

יש מצות שמברכים בלמ"ד להניח תפילין:
פסחים שם. וראה ר"ן שם בארוכה.
עושי רצונו: תהלים קג, כא.
אין קדוש כה': שמו"א ב, ב.

מראה מקומות

עמוד שער

עיקר התלבשות אוא"ס הוא בחכמה: ראה תניא פליה בהגיה. חכמה כח מה: זח"ג כח, א. לד, א. הקדמת ת"ז בתחילתה. וראה תניא פי"ג ופי"ח ובליקוט פירושים ומ"מ שם.

החכמה מאין תמצא: איוב כח, יב. להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא. ונחנו מה: שמות טז, ז. ארא תרין ריעי: ראה זח"ג ד, א. ל"ב שבילים דמתפתחי. . הן ל"ב ויאמר אלקים: ראה תז"ח קיב, ג. פרדס שער יב. כי מבואר בוהר אבא אמר לאימא: זח"א כב, א.

עמוד שעה

רוח אייתי רוח: זח"ב קסכ, ב. וראה אוה"ת בראשית רפז, א. אמר ר' עקיבא מתי יבא לידי ואקיימנו: יומא יט, ב. וענין קדוש השני: ראה אוה"ת ויקרא"ג ע' תתלב: ב) אות זה צריך להעתיק מביכל בכ"י דרו"ח הרב ז"ל הביאור מתחיל וענין קדוש השני עד להוריד הוי"ו מלמעלה למטה כנ"ל.

עמוד שער

אצילות כמו ויאצל מן הרוח: נסמן לעיל ע' ו. אמרתי עולם חסד יבנה: תהלים פט, ג. מ"ח. . פרחו נשמתן קודם כל דיבור: שבת פח, א. אס לא בריתי יום ולילה: ירמ' לג, כה. — אם לא בריתי יומם ולילה. בראשית ברא: בראשית א, א.

עמוד שער

לא המדרש עיקר: אבות פ"א מ"ז. אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א. ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב. אני ולא מלאך: הובא ונתבאר בוח"א קיז, א.

עיקר לימוד התורה הוא בכדי להבינה על בורי: ראה שו"ע אדה"ז הל' ת"ת פ"ב יג. כל בחי' נעלה יותר יכולה לישפל מטה יותר: נסמן לעיל ע' רב. ועברתי בארץ מצרים: שמות יב, יב. אני ולא מלאך: הובא ונתבאר בוח"א קיז, א.

לא היה יכול מלאך לישפל לשם: ראה ג"כ לקו"ת צו טז, א. בכבודו ובעצמו: כן הוא בסי' האריו"ל, אבידרה, ז"פ, סי' שליה, יעבץ. אלה המלכ"י אשר מלכו בארץ אדום: בראשית לו, לא ואילך. צמחים שרשם למעלה מאדם: נסמן לעיל ע' מ.

עה"ד חטה היתה: ב"ר ט"ז, ח. וראה ברכות מ, א. סנהדרין ע, ב. אין התינוק יודע לקרות אבא: ברכות מ, א.

עמוד שעה

עה"ד חטה היתה: ב"ר טז, ח. וראה ברכות מ, א. סנהדרין ע, ב. מצה מיכלא דמהימנותא: ראה זח"ב מא, א. הערה בספר המאמרים ה'תשי"ח ע' 166. נשמות דאצילות. . משה רבינו ע"ה: נסמן לעיל ע' יד.

עמוד שעה

לכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מג, ז. כבוד הוא בחי' כתר: ראה ג"כ לקו"ת ויקרא לד, ד. ובארכה אוה"ת תצוה ע' ב'תשנב ואילך. כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה. קרוב ה' לכל קוראיו: תהלים קמה, יח. כשם שא"א לעולם בלא רוחות: תענית ג, א.

עמוד שעה

א"ח בנין אלא בונין: שבת קיד, א. בחכמה דוקא איתברירו: ראה ע"ח שי"ח פ"ה, שם שלי"ט ד"א. אגה"ק סכ"ח.

מראה מקומות

תסט

אנכי ולא יהי מפי הגבורה: מכות כד, א.
אנכי כללות מ"ע ולא יהי כללות מצות
ל"ת: ראה תניא פ"כ ובליקוט פירושים ומ"מ
שם.

בחי' יסוד אבא: ראה מא"א אות מ' סעיף
נה ובי"נ שם.
עלה בכבש ופנה לסובב: משנה זבחים נג,
א.

שמע ממורו ע"ה (וכן נז' בלק"א שלום) כבש
הוא ביטול: ראה לק"א להה"מ סי' רנ. אות
סי' קמ. וראה ג"כ ספה"מ הנחות הר"פ ע' נד.
אוה"ת יתרו ע' תתסג. ביאוה"ז להצ"צ ע'
תסט.

כבש" דרחמנא: ברכות י, א.
יכבוש עוונותינו: מיכה ז, יט.

מצה . . . לחמא דמהימנותא: ראה זח"ב מא,
א. הערה בספר המאמרים ה'תשי"ח ע' 166.

עמוד שעה

לכבודי בראתיו יצרתיו: ישעי' מא, ג.
כבוד חכמים ינחלו: משלי ג, לה.
נעוץ תחלתן בטופן: סי' פ"א מ"ז.
תלמוד גדול שמביא לידי מעשה: קידושין
מ, ב.
ונקדשתי בחוך בניי: ויקרא כב, לב.

עמוד שעט

בעטרה שעטרה לו אמו ביום חתונתו:
שה"ש ג, יא.

ספר זה נדפס לז"נ

ר' נתן ב"ר שניאור זלמן ז"ל
נפטר כו ניסן, תרפ"ב
מרת אסתר בת ר' צבי הירש ז"ל
נפטרה ל' סיון תש"ב

ולזכות

שניאור זלמן בן אסתר
וזוגתו חוה בת שרה ברכה
בנו יצחק מאיר בן חוה
בתו אסתר בת חוה
בנו נתן בן חוה
כלתו חנה רבקה בת רחל דוואשע
חתנו מנחם נחום בן גיטל
כלתו צבי' מרים בת שיינא חוה
נכדו מנחם מענדל בן חנה רבקה
נכדתו שרה ברכה בת חנה רבקה
נכדתו אסתר בת חנה רבקה
נכדו אברהם יהושע העשל בן חנה רבקה
נכדו צבי הירש בן חנה רבקה
נכדתו נחמה דינה בת חנה רבקה
נכדו נתן בן חנה רבקה
נכדתו פריידא מלכה בת חנה רבקה
נכדו ישראל בן חנה רבקה
נכדתו רבקה בת אסתר
נכדתו שרה ברכה בת אסתר
נכדתו מלכה בת אסתר
נכדתו חנה בת אסתר
נכדו אברהם יהושע העשל בן אסתר
נכדו יוסף יצחק בן אסתר
נכדו נתן בן אסתר
נכדו שלמה בן אסתר
נכדו אברהם יהושע העשל בן צבי' מרים
נכדתו חנה בת צבי' מרים
נכדו משה מרדכי בן צבי' מרים
נכדתו אסתר בת צבי' מרים
נכדתו דבורה לאה בת צבי' מרים